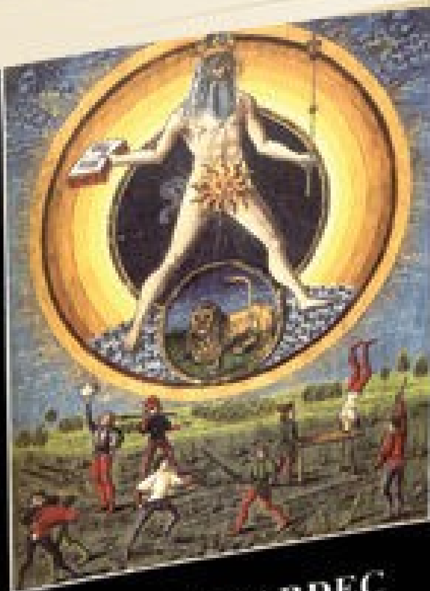

ALLAN KARDEC

Cartea spiritelor

INIȚIERI

ALLAN KARDEK

Cartea spiritelor

Cartea spiritelor (1857)

Allan Kardec

Published: 1857
Tag(s): supranatural spirite fantome

Principiile doctrinei spiritiste cu privire la nemurirea sufletului, natura Spiritelor şi raporturile lor cu oamenii, legile morale, viaţa prezentă, viaţa viitoare şi viitorul umanităţii

Traducere din limba franceză: George Scrima

Cuvânt înainte

Când se evocă spiritismul, cu cortegiul său de măsuţe ce valsează, transe ale mediumilor, fiori de dincolo de moarte şi vizitatori fantomatici, se provoacă mai curând ilaritate decât curiozitate ştiinţifică, chiar şi la cei mai fervenţi căutători ai misterului. Trebuie să recunoaştem că simpla rostire a formulelor consacrate de genul: „Spirit eşti acolo?” este asociată cu zeflemeaua sau hazul nebun.

Totuşi spiritismul nu are nimic în comun cu o organizaţie ce caută să profite de tristeţea şi credulitatea unor văduve bogate, puţin cam isterice şi maniace, puţin cam obosite de operele de binefacere ale diocezei, şi sperând la experienţe spirituale mai tulburătoare, în marginea interdicţiei şi a clandestinităţii. Fapt semnificativ: nenumăraţi savanţi, scriitori, filozofi, şi nu dintre cei mai puţin importanţi, s-au aplecat cu pasiune asupra problemei -fizicianul Crookes, Victor Hugo, astronomul Flammarion, profesorul Richet, Beruson, Victorien Sardou, şi mulţi alţii tot atât de celebri.

Ca multe alte mari curente religioase, spiritismul nu s-a dezvoltat cu adevărat decât departe de patria sa, Franţa, manifestându-se în întreaga plenitudine tocmai în Asia şi mai ales în America. Astfel în 1957 guvernul brazilian a emis un timbru cu efigia lui Allan Kardec pentru a marca centenarul primei ediţii a *Cărţii Spiritelor.* Or, chiar astăzi, aproape necunoscută marelui public european această lucrare este al doilea bestseller mondial după Biblie.

Chiar de la publicarea acestui text, spiritismul a dezlănţuit atacuri furibunde din partea tuturor orizonturilor ideologice. Cei mai înverşunaţi adversari de odinioară au încheiat un fel de armistiţiu tacit pentru

a nimici intrusul. Şi astfel mână în mână scientismul şi biserica romană aruncă asupra lui anatemele cele mai feroce. Din autodafe-ul ordonat de episcopul de Barcelona se simt izurile neplăcute ale Inchiziţiei şi ale vremurilor pe care le credeam apuse.

De ce atâta patimă şi înverşunare? Fără îndoială după iudaism, creştinism şi islamism, spiritismul apărea ca o diferenţă de proporţii: nu mai apare Dumnezeu (sau Iehova, sau Allah) care se adresează direct şi personal aleşilor săi. De data aceasta sunt spiritele, sufletele defuncţilor. Şi ele o fac într-un limbaj clar, simplu, accesibil tuturor. De unde poate proveni reacţia Bisericii? Să fie oare gelozia unui mare negustor care se teme de sustragerea clientelei sale şi de pierderea monopolului trecerii către celălalt tărâm? De altfel chiar spiritele îşi exasperează adversarul şi îi sporesc agresivitatea botezând *Cartea Spiritelor* „Al Treilea Testament".

Ca totdeauna în astfel de cazuri luptele fratricide sunt necruţătoare. Aceste divergente virulente maschează totuşi puncte principiale comune. Mai întâi un caracter popular, o vocaţie dogmatică şi universalistă, o fervoare militantă şi aspiraţii misionare. E nevoie să se predice Cuvântul şi a patra religie revelată. Spiritismul nu este altceva decât o „şcoală de înţelepciune": nici un secret ezoteric, nici un demers initiatic. Spiritele pretind să aşeze credinţa lor pe o serie de evidenţe experimentale, de constatări obiective, cvasiştiinţifice. Acestea fiind spuse, spiritismul ascunde un factor foarte puternic de reuşită şi de eficacitate ce constituie totodată originalitatea sa, specificitatea sa: incredibilul potenţial de speranţă consolatoare vehiculat de doctrina sa, într-un cuvânt ardentul optimism inseparabil de demersul său. Acesta este, cred, primul suport al prodigiosului său impact asupra conştiinţelor.

Pe de altă parte, puţine credinţe pot să se rezume (fără a se trăda) la câteva certitudini clare şi percutante,

adaptabile la toate formele şi la toate nivelurile de inteligenţă.

Murind, omul se dezbracă de corpul său ca de un veşmânt uzat, grosier, o podoabă greoaie pentru a putea să plonjeze într-o euforică şi inepuizabilă lumină divină - desigur cu condiţia să fi dus o viaţă morală. În acest sens spiritismul îşi afirmă superioritatea faţă de teologia catolică. În ochii Bisericii, într-adevăr, moartea este un somn lung care, la sfârşitul mileniilor şi în Ziua Judecăţii, se va sfârşi cu o înviere a trupurilor cărora Christos triumfător le va acorda pedepse şi recompense. Ce aşteptare interminabilă şi incertă în putreziciunea cărnii şi în neant, ce de spaime şi angoase în perspectivă! în schimb spiritismul ne promite o eliberare imediată, prin care dragii noştri defuncţii imateriali ne înconjoară cu protecţia lor invizibilă şi cu tandreţea lor activă! Pentru câteva clipe doar, am dori să-i reîntâlnim prematur, înainte de ora fixată de Destin.

Scăldându-se într-un climat evanghelic misionar, spiritismul nu se mulţumeşte să anunţe o doctrină mai mult sau mai puţin euforizantă. El revendică un rol şi o forţă mesianică. Prin tălmăcirea lui Allan Kardec, profetul fondator, se proclamă încoronarea unei noi epoci, a unui nou pact cu Dumnezeu, şi de aici cea mai mare revoluţie după izgonirea din paradis. În sfârşit a venit timpul când trebuie să se sfărâme acest perete impenetrabil ce separa până acum lumea spiritelor dematerializate de lumea celor vii, astfel încât datorită mesajelor de dincolo de mormânt omenirea suferindă să recapete curaj şi încredere.

Faţă de scleroza bisericilor oficiale, de pretenţiile mărginite ale scientismului materialist şi de aroganţa intelectuală seacă a sectelor şi grupurilor de pseudo-iniţiaţi, spiritismul oferă singura speranţă autentică: „Moartea nu există. Totul este viaţă, numai formele şi vibraţiile diferă. Şi iată că se apropie momentul crucial când dialogul unei dimensiuni cu cealaltă va deveni

lucru curent, cotidian. Ce salt înainte fantastic!” S-a sfârşit cu labirinturile mentale inextricabile unde psihismul se împotmolea, se rătăcea până la nebunie! Diferenţa dintre „cei vii” şi „cei morţi”? Simplă chestiune de deghizare, de garderobă, chiar de modă vestimentară.

Un cuvânt despre omul care a creat mişcarea spiritistă. Nimic nu părea să-l facă pe Hippolyte-Leon-Denizard Rivail să urmeze straniul drum ce i-a fost hărăzit. Pe la douăzeci şi cinci de ani (1829) Rivail, care făcuse studii strălucite, devine propagatorul ideilor lui Pestalozzi - unul din creatorii pedagogiei moderne. În 1830 Rivail se instalează la Paris. El deschide aici, pe strada Sovres nr. 35, un aşezământ şcolar unde instituie principiile profesiei sale. În 1832 se căsătoreşte cu o femeie cu zece ani mai în vârstă, care va fi de o discreţie şi de o fidelitate cu totul exemplare.

Asociatul său dând faliment, Rivail se vede constrâns să-şi vândă aşezământul pedagogic. Începe atunci să scrie tratate de popularizare, în special lucrări de contabilitate. Pe parcursul mai multor ani desfăşoară o activitate intensă, cuprinzând cursuri de gramatică, matematică, drept şi medicină. În 1849, este profesor de ştiinţe la un liceu parizian. Tot acest travaliu sfârşeşte prin a-i procura o anumită prosperitate, care-i permite să se dedice liber noii sale pasiuni: magnetismul. Astfel că se introduce puţin câte puţin în unele cercuri unde asistă la experienţe cu mediumi.

Hyppolite-Leon-Denizard Rivail are cincizeci de ani şi cuvântul spiritism încă nu există. Prietenii săi: Carlotti, Victorien Sardou, Rene Taillandier, editorul Didier, şi alţi câţiva, îi încredinţează o treabă deosebit de delicată. Ei au adunat o imensă documentaţie provenind din toate colturile Europei şi Americii despre fenomenele paranormale. Acestui morman de hârtie i-au mai adăugat vreo cincizeci de caiete în care sunt descrise cu minuţiozitate experienţele urmărite pe

parcursul a cinci ani de zile. I-au cerut lui Rivail să încerce să organizeze toată această harababură, să extragă anumite principii, să realizeze o sinteză.

Începutul este pe cât se poate de dificil. Rivail analizează documentele obscure, adesea absurde, şi dacă acceptă să continue este numai datorită complezenţei amicale.

În timpul unei şedinţe, un mediu afirmă că Rivail a fost într-o viaţă anterioară un druid cu numele de Allan Kardec. Îi mai spune că spiritele îl vor călăuzi în viaţa actuală pentru a aduce umanităţii o nouă doctrină salvatoare. Rivail este frapat de aceste declaraţii. Ca urmare, capătă convingerea că este ajutat, inspirat în cercetările sale. O certitudine îl stăpâneşte: Spiritele au o existenţă reală, verificabilă. Mii de probe s-au acumulat de-a lungul istoriei pentru a demonstra prezenta lor invizibilă şi câteodată intervenţiile lor.

Aceasta este credinţa ridicată la nivel de dogmă pe care-şi edifică întreaga filozofie. Şi începe să redacteze cu febrilitate *Cartea Spiritelor.* Textul este semnat Allan Kardec. Sub acest nume fondatorul spiritismului va deveni curând celebru.

La l ianuarie 1858, Kardec înfiinţează un ziar, *Revista Spiritistă,* care mai există şi astăzi. Apoi până în 1868 publică succesiv *Cartea mediumilor, Evanghelia după spiritism, Geneza.* Atins de surmenaj cardiac, Allan Kardec moare la 31 martie 1869. Înhumat în cimitirul Pere-Lachaise el rămâne şi astăzi obiectul unui veritabil cult: mausoleul său este plin de flori în orice anotimp.

Patrick Ravignant

Notă de lectură

În legătură cu redactarea textului cărţii, se impun

câteva precizări:

- întrebările adresate Spiritelor sunt redate prin caractere italice;
- textul plasat între ghilimele urmând întrebărilor este răspunsul dat de către Spirite.
- pentru remarcile şi dezvoltările autorului s-a folosit un alt caracter, pentru că ar fi existat posibilitatea de a le confunda cu textul răspunsului. Când acestea formează capitole întregi, confuzia nefiind posibilă, s-a păstrat caracterul obişnuit.

Part 1
CARTEA ÎNTÂI

Cauzele prime

Chapter 1 Dumnezeu

1. Dumnezeu şi infinitul 2. Probe ale existenţei lui Dumnezeu 3. Atributele Divinităţii 4. Panteismul.

1. Dumnezeu şi infinitul

1. Ce este Dumnezeu?

„Dumnezeu este inteligenţa supremă, cauza primă a tuturor lucrurilor”.

2. Ce se înţelege prin infinit?

„Ceea ce nu are nici început, nici sfârşit; necunoscutul; tot ceea ce este necunoscut e infinit”.

3. S-ar putea spune că Dumnezeu este infinit?

„Definiţie incompletă. Limbajul oamenilor este prea sărac pentru a putea defini lucrurile care sunt mai presus de inteligenţa lor”.

Dumnezeu este infinit în perfecţiunea sa dar infinitul e o abstracţie; a spune că Dumnezeu este infinit, înseamnă a considera atributul în loc de lucrul însuşi şi a defini un lucru care nu este cunoscut printr-un alt lucru care nu înseamnă nimic mai mult.

2. Probe ale existenţei lui Dumnezeu

4. Se poate găsi proba existenţei lui Dumnezeu?

„Printr-o axiomă pe care o aplicaţi ştiinţelor voastre se spune: nu există efect fără cauză. Căutaţi cauza a tot ce nu este opera omului şi raţiunea voastră vă va răspunde”.

Pentru a crede în Dumnezeu, este suficient să-ţi arunci ochii asupra operelor creaţiei. Universul există, el are deci o cauză. A te îndoi de existenţa lui Dumnezeu este ca şi cum ai nega că orice efect are o cauză, şi a avansa ideea că din nimic s-a putut face ceva.

5. Ce consecinţă se poate trage din sentimentul intuitiv al existenţei lui Dumnezeu pe care orice om îl poartă în el însuşi?

„Că Dumnezeu există; căci de unde i-ar veni acest sentiment dacă el nu se clădeşte pe nimic? Este încă o consecinţă a principiului că nu există efect fără cauză”.

6. Sentimentul intim al existenţei lui Dumnezeu pe care-l avem în noi înşine este oare acţiunea educaţiei sau produsul ideilor acumulate?

„Dacă ar fi aşa, de ce sălbaticii ar avea şi ei acest sentiment?”

Dacă sentimentul existenţei unei fiinţe supreme nu ar fi decât produsul unei învăţături, atunci el nu ar fi universal, şi nu ar exista, conform noţiunilor ştiinţei, decât la cei care ar fi putut primi această învăţătură.

7. S-ar putea găsi cauza primă a creaţiei lucrurilor în proprietăţile intime ale materiei?

„Dar atunci care ar fi cauza acestor proprietăţi? Trebuie să existe întotdeauna o cauză primă”.

A atribui creaţia primordială a lucrurilor unor proprietăţi intime ale materiei înseamnă a lua efectul drept cauză, căci aceste proprietăţi sunt ele însele un efect ce trebuie să aibă o cauză.

8. Ce părere aveţi despre concepţia care atribuie creaţia primordială unei Combinaţii întâmplătoare a materiei, altfel spus hazardului?

„Altă absurditate! Care om de bun simt poate privi hazardul ca o fiinţă inteligentă? Şi apoi, ce este hazardul? Nimic”.

Armonia care reglează resorturile universului pune în evidentă combinaţii determinate şi, prin aceasta, revelează o putere inteligentă. A atribui creaţia primordială hazardului ar fi un nonsens, căci hazardul este orb şi nu poate produce efecte inteligente. Un hazard inteligent nu ar mai fi hazard.

9. Unde se vede în cauza primă o inteligenţă supremă şi superioară tuturor inteligenţelor?

„Voi aveţi un proverb care spune: „într-o operă se recunoaşte creatorul”. Ei bine! Priviţi opera şi căutaţi creatorul. Orgoliul este cel ce zămisleşte necredinţa.

Omul orgolios nu vrea nimic deasupra lui, deoarece se consideră un spirit puternic. Biată fiinţă, Dumnezeu te poate doborî cu o singură adiere!”

Puterea unei inteligente se judecă prin operele sale; întrucât nici o fiinţă umană nu poate crea ceea ce natura zămisleşte, cauza primă este aşadar o inteligenţă superioară umanităţii. Oricât de grandioase ar fi minunile înfăptuite de inteligenţa umană - inteligenţă ce are ea însăşi o cauză -, cu atât cauza primă trebuie să fie mai grandioasă. Este acea inteligenţă-cauză primă a tuturor lucrurilor, oricare ar fi numele sub care omul a desemnat-o.

3. Atributele Divinităţii

10. Poate omul să înţeleagă natura intimă a lui Dumnezeu?

„Nu; este o înţelegere care îi scapă”,

11. Va exista o zi dată omului pentru a înţelege misterul Divinităţii?

„Când spiritul său nu va mai fi întunecat de materie şi când, prin perfecţiune, se va apropia de el, atunci îl va vedea şi-l va înţelege”.

Inferioritatea facultăţilor omului nu-i permite să înţeleagă natura intimă a lui Dumnezeu. În copilăria umanităţii, omul îl confundă adesea cu o fiinţă căreia îi atribuie lipsuri, dar pe măsură ce simţul moral se dezvoltă în om, gândirea sa pătrunde mai bine în miezul lucrurilor şi el îşi face o idee mai justă şi mai conformă cu o judecată sănătoasă, deşi întotdeauna incompletă.

12.Dacă putem înţelege natura intimă a lui Dumnezeu, am putea avea idee despre unele desăvârşiri ale sale ?

„Da, despre unele. Omul le înţelege mai bine pe măsură ce se ridică deasupra maleriei; le întrezăreşte prin gândire”.

13. Atunci când spunem că Dumnezeu este etern, infinit, imuabil, imaterial, unic, atotputernic, drept şi

bun în cel mai înalt grad, oare nu avem o idee completă despre atributele sale?

„Din punctul vostru de vedere, da, deoarece credeţi că totul poate fi cuprins, dar ştiţi bine că există lucruri mai presus de inteligenţa omului cel mai inteligent, şi pentru care limbajul vostru, mărginit de ideile şi senzaţiile voastre, este incapabil să le exprime. Raţiunea vă spune, într-adevăr, că Dumnezeu trebuie să aibă aceste desăvârşiri de nivel suprem, căci dacă ar avea una singură mai puţin perfectă, sau dacă nu ar fi de nivel suprem, el nu ar fi superior tuturor lucrărilor, şi, în consecinţă, nu ar fi Dumnezeu.

Pentru a fi mai presus de toate lucrurile, Dumnezeu nu trebuie să suporte nici o vicisitudine şi să nu posede nici una dintre imperfecţiunile pe care imaginaţia le poate concepe".

Dumnezeu este *etern;* dacă ar fi avut un început ar fi ieşit din neant, care ar fi fost creat de o fiinţă anterioară. Şi aşa din aproape în aproape ne îndreptăm spre infirm şi eternitate.

El este *imuabil;* dacă ar fi fost subiect al schimbărilor, legile ce guvernează universul nu ar fi avut nici o stabilitate.

El este *imaterial;* adică natura sa diferă de tot ceea ce numim materie, altfel nu ar fi imuabil, căci ar fi subiect al transformărilor materiei.

El este *unic;* dacă ar fi existat mai mulţi Dumnezeu, nu ar fi fost nici unitate de vedere, nici unitate de dominaţie în ordinea universului.

El este *atotputernic,* pentru că este unic. Dacă nu ar fi avut putere absolută, ar fi existat ceva mai puternic sau tot atât de puternic ca şi el; nu ar fi fost făcute lucrurile şi cele ce nu ar fi fost făcute ar constitui opera unui alt Dumnezeu.

El este *drept şi bun în cel mai înalt grad.* Înţelepciunea providenţială a legilor divine se revelează în cele mai mici ca şi în cele mai mari lucruri, şi această

înţelepciune ne permite să nu ne îndoim nici de dreptatea şi nici de bunătatea sa.

4. Panteismul

14. Este Dumnezeu o fiinţă distinctă, sau, după cum spun unii, el este rezultatul tuturor forţelor şi inteligenţelor reunite ale universului?

„Dacă ar fi fost aşa, Dumnezeu nu ar fi existat, căci ar reprezenta efectul şi nu cauza: nu poate fi în acelaşi timp şi una şi alta.”

„Dumnezeu există şi nu trebuie să vă îndoiţi - acest lucru este esenţial. Credeţi-mă, nu mergeţi mai departe, nu vă rătăciţi într-un labirint din care nu veţi mai putea ieşi; nu veţi obţine nimic în plus, poate mai multe orgolii, pentru că veţi crede că ştiţi, şi în realitate nu veţi şti nimic. Lăsaţi deci deoparte toate aceste sisteme; aţi fost înrobiţi de lucruri care vă ating prea direct; începeţi cu voi înşivă; studiaţi propriile voastre slăbiciuni spre a vă debarasa de ele, aceasta ar fi mai util decât să doriţi a pătrunde ceea ce este de nepătruns”.

15. Ce gândiţi despre opinia conform căreia toate corpurile din natură, toate fiinţele, toate planetele universului ar fi părţi ale Divinităţii şi ar constitui, în ansamblu, însăşi divinităţi - altfel spus ce părere aveţi despre doctrina panteistă?

„Omul neputând deveni Dumnezeu, vrea cel puţin să fie o parte din El”.

16. Cei ce profesează această doctrină pretind că află în ea confirmarea unora dintre atributele lui Dumnezeu. Lumile fiind infinite, Dumnezeu este prin urmare infinit; vidul sau neantul nefiind nicăieri, Dumnezeu este peste tot. Dumnezeu fiind pretutindeni, de vreme ce totul este parte integrantă din el, el dă tuturor fenomenelor din natură o raţiune de fiinţă inteligentă. Ce se poate opune acestui raţionament?

„Raţiunea; cugetaţi adânc şi nu vă va fi greu să-i

recunoaşteţi absurditatea”.

Această doctrină face din Dumnezeu o fiinţă materială care, deşi dotată cu o inteligenţă supremă, ar fi în mare ceea ce noi suntem în mic. Or, materia transformându-se fără încetare, nici Dumnezeu nu ar avea nici o stabilitate; ar fi subiectul tuturor vicisitudinilor, tuturor nevoilor ca şi umanitatea; astfel ar fi lipsit de unul dintre atributele esenţiale ale Divinităţii: imuabilitatea. Proporţiile materiei nu pot fi alăturate ideii de Dumnezeu fără a o coborî la nivelul gândirii noastre, şi toate subtilităţile sofismului nu vor ajunge să rezolve problema naturii sale intime. Noi nu ştim tot ce El este, dar ştim ceea ce El nu poate să nu fie şi această logică este în contradicţie cu proprietăţile sale esenţiale; se confundă creatorul cu creaţia, ca şi cum s-ar pretinde că o maşină ingenioasă este parte integrantă a mecanicului care a concepiit-o. Inteligenţa lui Dumnezeu se revelează în operele sale ca şi cea a unui pictor în tabloul său; dar operele lui nu sunt mai mult decât Dumnezeu însuşi, aşa cum tabloul nu este pictorul care l-a conceput.

Chapter 2 Elementele generale ale universului

1. Cunoaşterea principiului lucrurilor. 2. Spirit şi materie. 3. Proprietăţi ale materiei. 4. Spaţiul universal.

1. Cunoaşterea principiului lucrurilor

17. Îi este dat omului să cunoască principiul lucrurilor?

„Nu. Dumnezeu nu îngăduie ca totul să-i fie revelat omului aici, pe pământ”.

18. Oare omul va pătrunde într-o zi misterul lucrurilor care acum îi sunt ascunse?

„Vălul se ridică pe măsură ce omul se purifică; dar pentru a înţelege anumite lucruri, i-ar fi necesare facultăţi pe care el încă nu le posedă”.

19. Oare omul nu poate, prin investigaţiile ştiinţei, să pătrundă unele dintre secretele naturii?

„Ştiinţa i-a fost dată pentru a progresa în toate privinţele, dar el nu poate depăşi limitele fixate de Dumnezeu”.

Cu cât îi este dat omului să avanseze în aceste mistere, cu atât mai mult admiraţia sa pentru puterea şi înţelepciunea Creatorului trebuie să fie mare; dar, fie datorită orgoliului, fie datorită slăbiciunii, chiar inteligenţa sa îl transformă adesea într-o jucărie a iluziei; el adună teorii după teorii şi fiecare zi îi arată câte erori a acumulat în loc de adevăruri, şi câte adevăruri a respins ca fiind erori. Tot atâtea decepţii pentru orgoliul său.

20. În afară de investigaţiile ştiinţei, îi este dat omului să primească comunicările unei instanţe mai înalte despre ceea ce scapă evidenţei simţurilor sale ?

„Da, dacă Dumnezeu crede că este util, el poate revela ceea ce prin ştiinţă nu se poate afla”.

Dumnezeu revelează prin acele comunicări pe care omul le ia, în anumite limite, drept cunoaştere a trecutului său şi a soartei sale viitoare.

2. Spirit şi materie

21. Este materia eternă ca şi Dumnezeu, sau a fost creată de acesta într-un timp anume?

„Singur Dumnezeu ştie. Totuşi, dacă există ceva ce raţiunea voastră trebuie să vă arate, este că Dumnezeu, întruchipare a dragostei şi milei, nu a fost niciodată inactiv. Oricât de îndepărtat v-aţi putea reprezenta începutul acţiunii sale, îl puteţi oare concepe pe Dumnezeu într-un moment de nelucrare?

22. În general se defineşte materia ca fiind ceea ce are întindere, ceea ce face impresie asupra simţurilor noastre; ceea ce este impenetrabil - sunt aceste definiţii exacte?

„Din punctul vostru de vedere, este exact, pentru că voi nu vorbiţi decât în funcţie de ceea ce cunoaşteţi. Însă materia există sub formă de stări ce vă sunt necunoscute; ea poate fi, de exemplu, atât de pură şi de subtilă încât să nu facă nici o impresie asupra simţurilor, şi totuşi este materie, dar pentru voi nu însemnă nimic”.

Ce definiţie puteţi da materiei?

„Materia este lanţul ce leagă spiritul; este instrumentul care-l fixează şi asupra căruia, în acelaşi timp, spiritul îşi exercită acţiunea”.

Din acest punct de vedere, se poate spune că materia este agentul, intermediarul cu ajutorul căruia şi pentru care acţionează spiritul.

23. Ce este spiritul?

„Principiul inteligent al universului”.

Care este natura intimă a spiritului?

„Nu este uşor de analizat spiritul în limbajul vostru. Pentru voi, el nu este nimic, pentru că nu e un lucru palpabil; dar pentru noi este ceva. O ştiţi bine,

nimicul este neantul, şi neantul nu există".

24. Este spiritul sinonim cu inteligenţa?

„Inteligenţa este un atribut esenţial al spiritului, dar amândouă se confundă într-un principiu comun, încât pentru voi este acelaşi lucru".

25. Este spiritul independent de materie sau nu este decât o proprietate a ei, aşa cum culorile sunt proprietăţi ale luminii şi sunetul o proprietate a aerului?

„Spiritul şi materia sunt distincte; dar trebuie realizată unirea spiritului cu materia pentru a da inteligenţă materiei".

Este unirea aceasta necesară pentru manifestarea spiritului? (înţelegem, aici, prin spirit principiul inteligenţei, făcând abstracţie de individualităţile desemnate sub acest nume).

„Unirea este necesară pentru voi, deoarece nu sunteţi astfel alcătuiţi încât să percepeţi spiritul fără materie, simţurile voastre sunt făcute pentru aceasta".

26. Se poate conoipe spiritul fără materie şi materia fără spirit?

„Se poate, fără îndoială, prin gândire".

27. Ar exista astfel două elemente generale în univers: materia şi spiritul?

„Da, şi deasupra tuturor Dumnezeu creatorul, tatăl tuturor lucrurilor; aceste trei lucruri reprezintă principiul a tot ceea ce există, trinitatea universală. Dar elementului material trebuie să i se adauge fluidul universal ce joacă rol de intermediar între spirit şi materie, prea grosieră pentru ca spiritul să poată avea o acţiune asupra ei. Deşi, dintr-un anumit punct de vedere, se poate considera că fluidul universal este element material, el se distinge prin proprietăţi speciale; dacă ar fi în mod cert materie, nu ar mai fi logic să nu fie şi Spirit de asemenea.

El e plasat între spirit şi materie; este fluid, aşa cum materia este materie; susceptibil, prin nenumăratele sale combinaţii cu aceasta, şi sub

acţiunile spiritului, de a produce infinita varietate a lucrurilor din care nu cunoaşteţi decât o mică parte. Acest fluid universal, sau primordial, sau elementar, agent utilizat de spirit, este principiul fără de care materia ar fi în permanentă stare de divizare şi nu ar obţine niciodată proprietăţile date de gravitaţie”.

Acest fluid este ceea ce desemnăm noi sub numele de electricitate?

„Am spus că este susceptibil de nenumărate combinaţii; ceea ce denumiţi fluid electric, fluid magnetic, sunt modificări ale fluidului universal, care nu este, vorbind mai clar, decât o materie mai perfectă, mai subtilă, şi pe care o putem privi ca independentă”.

28. De vreme ce spiritul este el însuşi ceva, nu ar fi mai exact şi mai puţin subiect de confuzie dacă s-ar desemna cele două elemente generale prin cuvintele: materie inertă şi materie inteligentă?

„Cuvintele contează mai puţin, vă priveşte cum formulaţi într-un limbaj conform înţelegerii voastre. Disputele voastre vin aproape întotdeauna din ceea ce nu înţelegeţi din cuvinte, deoarece limbajul vostru este incomplet pentru a descrie lucrurile care nu vă impresionează simţurile”.

Un fapt evident domină toate ipotezele; vedem materia care nu este inteligentă; vedem un principiu inteligent independent de materie. Originea şi conexiunea acestor două lucruri ne sunt necunoscute. Că au sau nu o sursă comună, puncte de contact necesare; că inteligenţa are existenţă proprie, că ea este o proprietate, un efect; că ea-însăşi este, după opinia unora, o emanaţie a Divinităţii, sunt lucruri pe care nu le cunoaştem, dar ele ne apar distinct şi de aceea admitem că formează cele două principii constitutive ale universului. Vedem în cele spuse şi în toate acestea o inteligenţă care domină toate celelalte lucruri, care guvernează totul, care se distinge prin atribute esenţiale - este inteligenţa supremă pe care o numim Dumnezeu.

3. Proprietăţi ale materiei

29. Este ponderabilitatea un atribut esenţial al materiei?

„Al materiei pe care o percepeţi, da; dar nu pentru materia considerată ca fluid universal. Materia pură şi subtilă ce formează acest fluid este imponderabilă pentru voi, ceea ce înseamnă mai mult decât principiul materiei voastre gravitaţionale”.

Gravitaţia este o proprietate relativă; în afara zonelor de atracţie ale plantelor, nu există gravitaţie, tot aşa cum nu există nici sus nici jos.

30. Este materia formată dintr-un singur sau din mai multe elemente?

„Un singur element originar. Corpurile pe care le priviţi ca pe nişte corpuri simple nu sunt elemente adevărate, ci transformări ale materiei originale”.

31. De unde provin diferitele proprietăţi ale materiei?

„Sunt modificări de molecule elementare în urma asocierii lor în anumite circumstanţe”.

32. Apoi gusturile, mirosurile, culorile, sunetul, proprietăţile dăunătoare sau benefice ale corpurilor, nu vor fi decât transformări ale singurei şi aceleiaşi substanţe originare?

„Da, fără îndoială, şi care nu există decât prin aptitudinea organelor destinate să le perceapă”.

Acest principiu este demonstrat de faptul că nu toată lumea percepe calităţile corpurilor în acelaşi mod: unul găseşte un lucru agreabil în gust, altul nu; unii văd albastru ceea ce alţii văd roşu; ceea ce este rău pentru unii, este inofensiv sau salutar pentru alţii.

33. Aceeaşi materie elementară este susceptibilă de a suferi toate modificările şi de a dobândi toate proprietăţile?

„Da, este ceea ce trebuie să înţelegem când spunem că totul este în tot”.

Oxigenul, hidrogenul, azotul, carbonul şi toate corpurile pe care le privim ca fiind simple nu sunt decât transformări ale unei substanţe originare. În imposibilitatea în care suntem în prezent de a ajunge până la această materie altfel decât prin gândire, aceste corpuri sunt pentru noi veritabile elemente şi putem, fără a trage vreo consecinţă, să le considerăm ca atare până la o nouă ordine.

Teoria pare să dea dreptate opiniei celor care nu admit materiei decât două proprietăţi esenţiale: forţa şi mişcarea, şi care gândesc că toate celelalte proprietăţi nu sunt decât efecte secundare variind numai intensitatea forţei şi direcţia mişcării.

„Această opinie este exactă. Trebuie să se schimbe de asemenea dispunerea moleculelor, după cum doreşti, de exemplu, într-un corp opac ce poate deveni transparent, şi reciproc”.

34. Au moleculele o formă determinată?

„Fără îndoială, moleculele au formă dar aceasta nu poate fi apreciată de voi”.

Forma lor este constantă sau variabilă?

„Constantă prin moleculele elementare originare, dar variabilă pentru moleculele secundare care nu sunt decât aglomerări ale primelor, căci ceea ce voi denumiţi moleculă este încă departe de molecula elementară.

4. Spaţiul universal

35. Spaţiul universal este infinit sau limitat?

„Infinit. Imaginează-i nişte limite, ce-ar fi mai departe? Asta confundă raţiunea ta, ştiu bine, şi totuşi raţiunea îţi spune că nu poate să fie altfel. Este acelaşi infinit în toate lucrurile; însă mintea voastră nu-l poate înţelege”.

Dacă se presupune o limită a spaţiului, o oarecare întindere pe care gândirea o poate concepe, tot raţiunea spune că mai departe de această limită există ceva, şi astfel din aproape în aproape până la infinit; căci acest

ceva, chiar vid absolut este tot spaţiu.

36. Există vid absolut într-o anumită parte a spaţiului universal?

„Nu, nimic nu e vid; ceea ce este vid pentru tine este ocupat de o materie care scapă simţurilor şi instrumentelor tale”.

Chapter 3 Creaţia

1. Facerea lumilor. 2. Formarea entităţilor vii. 3. Popularea pământului. Adam. 4. Diversitatea raselor umane. 5. Pluralitatea lumilor. 6. Concordanţe biblice referitoare la creaţie.

1. Facerea lumilor

Universul cuprinde infinitatea lumilor văzute şi a celor nevăzute, totalitatea entităţilor însufleţite şi neînsufleţite, totalitatea astrelor ce se mişcă în spaţiu precum şi fluidele ce umplu acest spaţiu.

37. Universul a fost creat, sau există dintotdeauna ca şi Dumnezeu?

„Fără îndoială, nu s-a putut face de unul singur, căci dacă ar fi fost etern ca şi Dumnezeu nu ar fi putut fi opera lui Dumnezeu”.

Raţiunea ne spune că universul nu s-a putut crea de la sine şi, neputând fi opera hazardului, trebuie să fie opera lui Dumnezeu.

38. Cum a creat Dumnezeu universul?

„Într-un cuvânt, prin Voinţa Sa. Nimic nu ilustrează mai bine această voinţă atotputernică decât frumoasele cuvinte ale Genezei: „Dumnezeu a spus: Să fie lumină! şi se făcu lumină”.

39. Putem cunoaşte modul deformare a lumilor?

„Tot ce se poate spune, şi ceea ce puteţi înţelege, este că lumile se formează prin condensarea materiei răspândite în spaţiu”.

40. Ar fi cometele, aşa cum se concepe acum, un început de condensare a materiei şi de lumi pe cale de formare?

„Exact, dar ceea ce este absurd, este să crezi în influenţa lor. Vreau să spun influenţa care li se atribuie în mod vulgar, căci toate corpurile cereşti au partea lor

de influenţă în anumite fenomene psihice”.

41. O lume complet constituită poate dispărea şi materia ce o alcătuieşte se împrăştie din nou în spaţiu?

„Da, Dumnezeu reînnoieşte lumile tot aşa cum reînnoieşte entităţile vii”.

42. Putem cunoaşte durata de formare a lumilor: a pământului, de exemplu ?

„Nu pot să-ţi spun, căci singur Creatorul o ştie, şi doar un biet nebun poate pretinde că ştie numărul secolelor necesare acestei creaţii”.

2. Formarea entităţilor vii

43. Când a început să fie populat pământul?

„La început totul era haos; elementele era amestecate. Puţin câte puţin, fiecare lucru a căpătat locul său, atunci au apărut entităţile vii adaptate stării de atunci a globului terestru”.

44. De unde au apărut fiinţele vii pe pământ?

„Pământul închidea germenii care aşteptau momentul favorabil pentru a se dezvolta. Principiile organice se adunară de îndată ce încetă forţa ce le ţinea depărtate, şi ele formară germenii tuturor fiinţelor vii. Germenii rămaseră în stare latentă şi inertă, asemenea crisalidelor şi seminţelor plantelor până în momentul propice ecloziunii fiecărei specii; atunci, entităţile din fiecare specie se adunară şi se multiplicară”.

45. Unde erau elementele organice înainte deformarea pământului?

„Se găseau, ca să spunem aşa, în stare de fluid în spaţiu, în mijlocul Spiritelor, sau pe alte planete, aşteptând vremea pământului pentru a începe o nouă existenţă pe o planetă nouă”.

Chimia ne prezintă moleculele corpurilor organice unindu-se pentru a forma cristale de o regularitate constantă, specifică fiecărei specii, de îndată ce există condiţiile cerute. Cea mai mică tulburare a acestor condiţii este suficientă pentru a împiedica reunirea

elementelor sau, cel puţin, dispunerea regulată ce constituie cristalul. De ce n-ar fi la fel şi cu elementele organice? Conservăm ani de zile seminţele plantelor şi animalelor care nu se dezvoltă decât la o temperatură dată şi într-un mediu propice; s-au văzut grăunte de grâu germinând după mai multe secole. Există în aceste seminţe un principiu potent de vitalitate care nu aşteaptă decât o circumstanţă favorabilă pentru a se dezvolta.

Ceea ce se petrece zilnic sub ochii noştri n-ar putea exista tocmai de la începuturile planetei noastre? Constituirea entităţilor vii ieşind din haos prin însăşi forţa naturii micşorează cu ceva grandoarea lui Dumnezeu? Departe de aceasta, ea răspunde mai bine ideii ce ne-o facem despre puterea sa exercitându-se asupra unor lumi infinite prin legi eterne. Teoria nu rezolvă, este adevărat, problema elementelor vitale, însă Dumnezeu are tainele sale şi impune limite cercetărilor noastre.

46. Se mai află încă fiinţe care se nasc de la sine?

„Da, dar germenele primar există deja în stare latentă. Sunteţi neîncetat martori ai acestui fenomen. Ţesuturile omului şi ale animalelor nu conţin germenii unei multitudini de bacterii care aşteaptă fermentaţia de putrefacţie necesară existenţei lor? Este o mică lume ce dormitează şi se creează”.

47. Oare specia umană se găsea printre elementele organice conţinute de globul terestru ?

„Da, şi ea a venit la timpul său; ceea ce a făcut să se spună că omul avea să fie format din lut.

48. Putem cunoaşte perioada apariţiei omului şi a altor fiinţe pe pământ?

„Nu, toate calculele voastre sunt simple himere”.

49. Dacă germenii speciei umane se găsesc printre elementele organice ale pământului, de ce nu apar de la sine oamenii ca în perioada începutului?

„Principiul lucrurilor aparţine lui Dumnezeu;

totuşi se poate spune că oamenii, odată răspândiţi pe suprafaţa pământului, au absorbit elementele necesare formării lor pentru a le transforma potrivit cu legile reproducerii. Acelaşi lucru este valabil şi pentru diferitele specii de fiinţe”.

3. Popularea pământului. Adam

50. Specia umană a început printr-un singur om?

„Nu; cel pe care voi îl numiţi Adam nu a fost nici primul, nici singurul care popula pământul”.

51. Putem şti în ce epocă a trăit Adam?

„Aproape de cea pe care aţi stabilit-o, cam cu patru mii de ani înainte de Christos”.

Omul pe care tradiţia l-a păstrat sub numele de Adam a fost unul dintre cei care au supravieţuit, într-o anumită regiune, după marile cataclisme ce au zguduit scoarţa pământului în diverse epoci, şi a devenit strămoşul unei seminţii de oameni care trăiesc şi astăzi. Unii îl consideră pe Adam un mit sau o alegorie personificând primele vârste ale omenirii.

4. Diversitatea raselor umane

52. De unde vin diferenţele psihice şi morale care disting varietatea raselor de oameni pe pământ?

„Climatul, viaţa şi obiceiurile. Este ca în cazul a doi copii de la aceeaşi mamă care, crescuţi departe unul de altul şi în mod diferit, nu vor semăna de loc din punct de vedere moral”.

53. Omul a luat naştere în mai multe puncte de pe glob?

„Da, şi în diverse epoci, aceasta fiind una din cauzele diversităţii raselor; apoi oamenii, dispersându-se în diferite zone climaterice şi amestecându-se cu alte rase, au format noi tipuri umane”.

Aceste diferenţe conduc la specii distincte?

„Cu siguranţă, nu toate sunt din aceeaşi familie: oare diferitele varietăţi ale aceluiaşi fruct le împiedică

să aparţină aceleiaşi specii?”

54. Dacă specia umană nu-şi trage obârşia dintr-un singur om, n-ar trebui ca oamenii să înceteze în a se privi ca fraţi?

„Toţi oamenii sunt fraţi întru Dumnezeu, deoarece sunt animaţi de spirit şi tind către acelaşi scop. Voi luaţi întotdeauna cuvintele *ad litteram*”.

5. Pluralitatea lumilor

55. Oare toate planetele din spaţiu sunt locuite?

„Da, şi omul pământean este departe de a fi, aşa cum pretinde, primul în inteligenţă, în bunătate şi în perfecţiune. Există totuşi oameni care se cred foarte importanţi, şi care îşi închipuie că micuţul glob pământesc este singurul privilegiat cu fiinţe gânditoare. Orgoliu şi vanitate! Şi ei cred că Dumnezeu a creat universul doar pentru ei”.

Dumnezeu a populat lumile cu fiinţe care concură la scopul final al Providenţei. A crede că suntem singurele fiinţe în univers, înseamnă a pune la îndoială înţelepciunea lui Dumnezeu care nu a făcut nimic inutil; el a dorit să fixeze acestor lumi un scop mai serios decât acela de a distra privirea noastră. Nimic de altfel, nici în poziţie, nici în volum, nici în alcătuirea fizică a pământului, nimic nu poate să ne facă să presupunem în mod rezonabil că globul terestru este singurul ce are privilegiul de a fi locuit, excluzând atâtea mii de lumi asemănătoare.

56. Este alcătuirea fizică a diferitelor planete pretutindeni aceeaşi?

„Nu; ele nu se aseamănă de loc”.

57. Alcătuirea fizică a lumilor nefiind identică, se poate presupune pentru entităţile care le locuiesc o structură diferită?

„Fără îndoială, aşa cum peştii sunt făcuţi să trăiască în apă şi păsările în aer”.

58. Sunt lumile cele mai depărtate de Soare

privare de lumina şi de căldura lui, deoarece Soarele li se arată sub aparenţa unei stele ?

„Credeţi aşadar că nu ar exista alte surse de lumină şi de căldură decât soarele, şi nesocotiţi electricitatea care, în anumite lumi, joacă un rol mult mai important decât pe pământ? De altfel, nu toate fiinţele sunt constituite din aceeaşi materie ca şi voi, cu organe identice cu cele ale oamenilor".

Condiţiile de existenţă ale fiinţelor ce populează diferitele lumi trebuie să fie apropiate mediului în care trăiesc. Dacă nu am vedea niciodată peşti nu vom înţelege cum fiinţele pot trăi în apă. Tot aşa cu celelalte lumi care conţin elemente ce ne sunt necunoscute. Oare nu vedem, pe pământ, lungi nopţi polare luminate de electricitatea aurorelor boreale? Ar fi cumva imposibil ca, în anumite lumi, electricitatea să fie mai abundentă decât pe pământ şi să joace un rol general ale cărui efecte să nu le putem înţelege? Aceste lumi pot deci cuprinde în ele căldura şi lumina necesare propriilor locuitori.

6. Concordanţe biblice referitoare la creaţie

59. Oamenii şi-au făcut idei foarte divergente despre creaţie, potrivit nivelului cunoştinţelor lor. Raţiunea aplecată spre ştiinţă a recunoscut neverosimilitatea anumitor teorii. Teoria oferită de Spirite confirmă opinia de mult timp admisă de către oamenii cei mai luminaţi.

Obiecţia ce se poate face acestei teorii, este că intră în contradicţie cu textul cărţilor sacre; dar o examinare serioasă face să se recunoască faptul că această contradicţie este mai mult aparentă decât reală, şi că rezultă din interpretarea dacă unui sens adesea alegoric.

Problema primului om în persoana lui Adam, ca unic strămoş al omenirii, nu este singurul punct asupra căruia credinţele religioase ar trebui să se modifice.

Mişcarea pământului a părut, într-o anumită epocă, atât de opusă textului sacru, încât nu a existat persecuţie în care teoria aceasta să nu fi fost folosită ca pretext, şi totuşi pământul se învârteşte în ciuda tuturor anatemelor, lucru ce nu ar fi contestat nici astăzi fără a ignora propria judecată.

Biblia spune de asemenea că lumina a fost creată în şase zile şi fixează data în jur de 4000 ani înainte de era creştină. Înainte de aceasta pământul nu exista; a fost scos din neant; textul este formal; iată că ştiinţa pozitivă vine să probeze contrariul. Formarea globului pământesc este înscrisă în caractere imprescriptibile în lumea fosilă, şi este dovedit că cele şase zile ale creaţiei sunt tot atât de bine perioade, fiecare putând însemna mai multe sute de mii de ani. Nu este poziţia unui sistem, a unei doctrine, a unei opinii izolate, este un fapt constatat ca şi mişcarea pământului, şi pe care teologia nu poate refuza să-l admită, probă evidentă a erorii în care poţi cădea luând ad litteram expresiile unui limbaj adesea figurat. Se poate conchide că Biblia este o eroare? Nicidecum; doar că oamenii s-au înşelat în interpretarea ei.

Ştiinţa, cercetând prin arhivele pământului, a admis ordinea în care diferitele fiinţe au apărut pe suprafaţa lui, şi această ordine este în acord cu cea indicată de Geneză, cu diferenţa că această operă, în loc de a fi ieşit în mod miraculos din mâinile lui Dumnezeu în câteva ore, s-a îndeplinit, oricum din voinţa sa, dar prin legea forţelor naturii, în câteva milioane de ani. Este atunci Dumnezeu mai puţin mare şi mai puţin puternic? Este astfel opera sa mai puţin sublimă neavând prestigiul instantaneităţii? Evident, nu; ar trebui să ne facem despre Divinitate o idee foarte redusă pentru a nu recunoaşte atotputernicia sa în legile eterne pe care le-a stabilit în a conduce lumile. Ştiinţa, departe de a diminua opera divină, ne-o arată sub un aspect mai grandios şi mai conform cu noţiunile

pe care le avem despre puterea şi măreţia lui Dumnezeu, în aceea că a fost înfăptuită fără abatere de la legile naturii.

Ştiinţa, ca şi Moise de altfel, plasează omul ca fiind ultimul în ordinea creaţiei fiinţelor, dar Moise plasează potopul universal în anul 1654 de la facerea lumii, în timp ce geologia ne prezintă marele cataclism anterior apariţiei omului, dat fiind că până la acea dată nu se găseşte în straturile primitive nici o urmă de prezenţă a sa, şi nici a vreunui animal cu structură fizică asemănătoare; dar nimic nu dovedeşte că ar fi imposibil; câteva descoperiri recente au făcut să apară dubii în această privinţă; se poate deci dintr-un moment în altul să se obţină certitudinea materială a anteriorităţi speciei umane, şi atunci se va admite că, şi din acest puncte de vedere, ca şi din altele, textul biblic are un sens figurat. Problema este de a şti dacă şi cataclismul geologic este acelaşi cu cel din vremea lui Noe; or, durata necesară formării straturilor primitive nu permite a fi confundate, şi din moment ce se vor găsi urmele existenţei omului înainte de marea catastrofă, se va demonstra că Adam nu este primul om, iar facerea omului se pierde în noaptea timpului. Împotriva evidenţei nu există argumente posibile, şi va trebui să se accepte aceasta, tot aşa cum au fost acceptate mişcarea pământului şi cele şase perioade ale formării sale.

Existenţa omului înainte de potopul universal este, într-adevăr, încă ipotetică, dar nu înseamnă puţin lucru. Admiţând că omul a apărut pe suprafaţa pământului cu 4000 ani înainte de Christos, dacă 1650 ani mai târziu specia umană a fost distrusă cu excepţia unei singure familii, rezultă că popularea Terrei datează din vremea lui Noe, adică cu 2350 ani înaintea erei noastre. Or, în timp ce evreii emigrau în Egipt în secolul al optsprezecelea, ei găsea ţara foarte populată şi foarte avansată ca civilizaţie. Istoria dovedeşte că în această epocă India şi alte regiuni erau tot atât de înfloritoare,

fără a mai ţine cont de cronologia anumitor popoare care trimit către o epocă mult mai îndepărtată. Ar fi trebuit deci ca între secolele douăzeci şi patru şi optsprezece, adică pe parcursul a 600 de ani, urmaşii unui singur om să fi putut popula toate ţinuturile imense cunoscute atunci, presupunând că alţii nu o făcuseră până atunci, şi în acest scurt interval specia umană să fi putut să se ridice de la ignoranţa absolută a stării primitive la cel mai înalt grad de dezvoltare intelectuală, ceea ce contrazice toate legile antropologiei.

Diversitatea raselor vine în sprijinul acestei opinii. Climatul şi obiceiurile produc fără îndoială modificări ale caracterului fizic, dar se cunoaşte până unde poate merge influenţa acestor cauze, iar examenul fiziologic probează că există între anumite rase diferenţe de constituţie mai profunde decât cele produse de climat. Încrucişarea raselor produce tipuri intermediare; tinde să şteargă caracterele extreme, dar nu le produce; nu creează decât varietăţi; or, pentru a se produce încrucişarea raselor, era nevoie să existe rase distincte, şi cum s-ar explica existenţa lor dacă li se atribuie o tulpină comună şi mai ales atât de apropiată în timp? Cum să admiţi că în câteva secole unii descendenţi al lui Noe s-au transformat în strămoşi ai rasei etiopiene, de exemplu; o asemenea metamorfoză nu este mai admisibilă decât ipoteza unei tulpini comune pentru lup şi oaie, elefant şi purice, pasăre şi peşte. Încă o dată, nimic nu ar şti să prevaleze împotriva evidenţei faptelor. Totul se explică, din contră, admiţând existenţa omului înainte de epoca ce i-a fost în mod obişnuit fixată; diversitatea strămoşilor; Adam care trăia acum 6000 ani, populând un ţinut încă nelocuit; potopul lui Noe ca o catastrofă parţială confundată cu cataclismul geologic; ţinând cont în sfârşit de forma alegorică în special în stil oriental, şi care se regăseşte în cărţile sacre ale tuturor popoarelor. De aceea este prudent a nu contesta cu foarte mare uşurinţă doctrinele ce pot

mai devreme sau mai târziu, ca de atâtea ori, să dea o dezminţire celor care le combat. Ideile religioase, departe de a se pierde, cresc odată cu ştiinţa.

Chapter 4 Principiul vital

1. Entităţi organice şi anorganice. 2. Viaţa şi moartea. 3. Inteligenţă şi instinct.

1. Entităţi organice şi anorganice

Entităţile organice sunt cele care conţin o sursă de activitate intimă ce le dă viaţă; ele se nasc, cresc, se reproduc şi mor; ele sunt prevăzute cu organe speciale pentru îndeplinirea diferitelor funcţiuni ale vieţii, adaptate necesităţilor de conservare. Cuprind oamenii, animalele şi plantele. Entităţile anorganice sunt cele care nu au nici vitalitate, nici mişcare proprie, şi sunt formate doar prin agregarea materiei; acestea sunt mineralele, apa, aerul etc.

60. Aceeaşi forţă uneşte elementele materiale în corpurile organice şi în corpurile anorganice?

„Da, legea atracţiei este aceeaşi pentru toate corpurile”.

61. Există vreo diferenţă între materia corpurilor organice şi cea a corpurilor anorganice?

„Întotdeauna este aceeaşi materie, dar în corpurile organice ea este animată”.

62. Care este cauza animării materiei?

„Unirea sa cu principiul vital”.

63. Principiul vital constă într-un agent specific, sau nu este decât o proprietate a materiei organice; într-un cuvânt, este un efect sau o cauză?

„Şi una şi cealaltă. Viaţa este un efect produs prin acţiunea unui agent asupra materiei; acest agent, fără materie, nu este viaţă, la fel cum materia nu poate trăi fără acest agent. El dă viaţă tuturor fiinţelor care-l absorb şi-l asimilează”.

64. Am văzut că spiritul şi materia sunt două elemente constitutive ale universului; principiul

vital este cel de-al treilea element?

„Este, fără îndoială, unul dintre elementele necesare în constituirea universului, avându-şi sursa în materia universală modificată; este un element asemenea oxigenului şi hidrogenului, care nefiind totuşi elemente primare, sunt cu toate acestea parte a aceluiaşi principiu”.

Pare să rezulte de aici că principiul vitalităţii nu constă într-un agent primar distinct, ci într-o proprietate specială a materiei universale, datorată anumitor modificări.

„Este consecinţa a ceea ce am spus”.

65. Oare principiul vital rezidă într-unul din corpurile cunoscute?

„El îşi are sursa în fluidul universal; este ceea ce voi denumiţi fluid magnetic sau fluid electric de animare. Este intermediarul, liantul între spirit şi materie.

66. Principiul viial este acelaşi pentru toate entităţile organice?

„Da, modificat după tipul speciei. Este ceea ce le dă mişcare şi activitate şi le distinge de materia inertă. Căci mişcarea materiei nu este viaţă, materia primeşte această mişcare”.

67. Este vitalitatea un atribut permanent al agentului vital, sau această vitalitate nu se dezvoltă decât prin acţiunea organelor?

„Ea nu se dezvoltă decât prin corp. N-am spus că acest agent fără materie nu este viaţă? Este necesară reunirea celor două elemente pentru a se produce viaţă”.

Se poate spune că vitalitatea rămâne în stare latentă, până când agentul vital nu s-a unit cu corpul?

„Da, aşa este”.

Ansamblul organelor constituie un fel de mecanism ce primeşte impulsul activităţii intime sau principiul vital existent în ele. Principiul vital este forţa

motrice a corpurilor organice, în timp ce agentul vital dă impulsul organelor, acţiunea organelor întreţine şi dezvoltă activitatea agentului vital, aşa cum frecarea dezvoltă căldura.

2. Viaţa şi moartea

68. Care este cauza morţii entităţii organice?

„Epuizarea organelor”.

S-ar putea compara moartea cu încetarea mişcării la o maşină dezorganizată?

„Da, dacă maşina este rău montată, resortul se rupe; dacă şi corpul este bolnav, viaţa se duce”.

69. Din ce motiv o leziune a inimii, mai mult decât a altor organe, cauzează moartea?

„Inima este un mecanism al vieţii, dar ea nu reprezintă singurul organ a cărui leziune provoacă moartea; nu e decât una din rotitele esenţiale”.

70. Ce devin materia şi principiul vital ale entităţilor organice odată cu moartea lor?

„Materia inertă se descompune şi ia forme noi; principiul vital se reîntoarce la sursă”.

La moartea unei fiinţe organice, elementele din care aceasta este formată suferă noi combinaţii, alcătuind noi fiinţe. Acestea iau de la sursa universală principiul vieţii şi al acţiunii pe care îl absorb şi îl asimilează pentru a-l reda sursei atunci când încetează să mai existe.

Aşadar, organele sunt impregnate de fluid vital. Acest fluid dă tuturor părţilor organismului o activitate ce le apropie în cazul anumitor leziuni şi restabileşte funcţiile momentan suspendate. Când însă elementele esenţiale din activitatea organelor sunt distruse, sau foarte profund alterate, fluidul vital este neputincios în a le transmite mişcarea vieţii, şi atunci fiinţa moare.

Organele acţionează mai mult sau mai puţin unele asupra altora; acţiunea lor reciprocă rezultă din armonia

ansamblului lor. Atunci când o cauză oarecare distruge această armonie, funcţiile lor se opresc asemenea mişcărilor unui mecanism ale cărui rotiţe esenţiale sunt defecte, sau asemenea unui orologiu care se uzează cu timpul, sau se distruge prin accident şi pentru care forţa motrice este neputincioasă în a-l pune din nou în mişcare.

Găsim o imagine mai exactă a vieţii şi morţii într-un aparat electric. Acesta aparat conţine electricitate în stare latentă asemenea tuturor corpurilor din natură. Fenomenele electrice se manifestă doar când fluidul este activat de o cauză specială; atunci s-ar putea spune că aparatul este viu. Cauza activităţii încetând, fenomenul încetează; aparatul reintră în starea de inerţie. Corpurile organice seamănă cu nişte pile sau aparate electrice în care activitatea fluidului produce fenomenul vieţii, încetarea activităţii însemnând moartea.

Cantitatea de fluid vital nu este la nivel maxim în toate entităţile organice; ea variază în funcţie de specii, şi nu are un nivel constant nici măcar la indivizii aceleiaşi specii. S-ar putea ca unii să-l aibă la un nivel de saturaţie, în timp ce alţii abia au o cantitate suficientă; de aici pentru unii o viaţă mai activă, mai tenace şi într-un fel supraabundentă.

Cantitatea de fluid vital se epuizează; ea poate deveni insuficientă pentru întreţinerea vieţii dacă nu este reînnoită prin absorbţia şi asimilarea substanţelor ce îl conţin.

Fluidul vital se transmite de la un individ la alt individ. Cel care are mai mult poate ceda celui ce are mai puţin şi, în unele cazuri, el poate să readucă viaţa, împiedicând-o să se stingă.

3. Inteligenţă şi instinct

71. Este inteligenţa un atribut al

principiului vital?

„Nu, de vreme ce plantele trăiesc dar nu gândesc; ele nu au decât viaţă organică. Inteligenţa şi materia sunt independente, deoarece un corp poate trăi fără inteligenţă, însă inteligenţa nu se poate manifesta decât prin intermediul organelor materiale. Este necesară o unire cu spiritul pentru ca o materie animată să devină inteligentă”.

Inteligenţa este o facultate specială proprie anumitor clase de entităţi organice, care dă acestora, odată cu raţiunea, dorinţa de a acţiona, consecinţă a existenţei şi individualităţii lor, precum şi mijloacele de a stabili raporturi cu lumea exterioară, de a se îngriji de propriile necesităţi.

Astfel, se pot distinge: l- entităţi neanimate formate numai din materie, fără vitalitate şi inteligenţă: acestea sunt corpurile brute; 2 - entităţi animate negânditoare, formate din materie şi dotate cu vitalitate, dar lipsite de inteligenţă; 3 - entităţi animate gânditoare, formate din materie, dotate cu vitalitate şi având în plus un principiu inteligent ce le dă facultatea de a gândi.

72. Care este sursa inteligenţei?

„Am mai spus-o: inteligenţa universală”.

S-ar putea spune că fiecare fiinţă ia o parte de inteligenţă din sursa universală şi îşi asimilează principiul vieţii materiale?

„Nu e decât o comparaţie, şi nu este exactă, deoarece inteligenţa este o facultate proprie fiecărei fiinţe şi constituie individualitatea sa morală. În rest, o ştiţi, sunt lucruri de nepătruns pentru om, numeroase pentru moment”.

73. Este instinctul independent de inteligenţă?

„Nu, nu tocmai, căci el este o specie a inteligenţei. Instinctul este o inteligenţă negânditoare, prin aceea că toate fiinţele se îngrijesc de propriile lor necesităţi.

74. Se poate stabili o limită între instinct şi inteligenţă? Mai precis, unde sfârşeşte primul şi unde începe cealaltă?

„Nu, căci se confundă adeseori; dar se pot foarte bine distinge actele ce aparţin instinctului de cele aparţinând inteligenţei”.

75. Este ca şi cum am spune că facultăţile instinctive se diminuează pe măsură ce cresc facultăţile intelectuale?

„Nu, instinctul există neîncetat, dar omul îl neglijează. Instinctul poate să vă conducă la bine; el vă ghidează aproape întotdeauna şi câteodată mai sigur decât raţiunea; el nu greşeşte niciodată.

De ce raţiunea nu este întotdeauna un ghid infailibil?

„Ar fi fost infailibilă dacă nu era denaturată de educaţia greşită, de orgoliu şi de egoism. Instinctul nu raţionează; raţiunea dă omului liberul arbitru”. Instinctul este o inteligenţă rudimentară ce diferă de inteligenţa propriu-zisă prin aceea că manifestările sale sunt aproape întotdeauna spontane, în timp ce manifestările inteligenţei sunt rezultatul unor combinaţii şi a unui act deliberat

Instinctul şi manifestările sale variază în funcţie de specii şi de necesităţile lor. La fiinţele care au conştiinţa şi percepţia lucrurilor exterioare, el se combină cu inteligenţa deci cu voinţa şi libertatea”.

Part 2
CARTEA A DOUA

Lumea spiritistă sau spiritele

Chapter 1 Spiritele

1. Originea şi natura Spiritelor. 2. Lumea primitivă. 3. Forma şi ubicuitatea Spiritelor. 4. Perispirit. 5. Diferitele ordine ale spiritelor. 6. Scara spirituală. 7. Progresul Spiritelor. 8. Îngeri şi demoni.

1. Originea şi natura spiritelor

76. Ce definiţie se poate da Spiritelor?*

* Cuvântul Spirit este întrebuinţat aici pentru a desemna individualităţile entităţilor extracorporale, ca şi elementul inteligent universal.

„Se poate spune că Spiritele sunt entităţile inteligente ale creaţiei. Ele populează universul aflat dincolo de lumea materială”.

77. Spiritele sunt existenţe distincte ale Divinităţii, sau doar emanaţii sau componente ale Divinităţii numite, din acest motiv, fii sau copii ai lui Dumnezeu ?

„Sunt opera lui Dumnezeu, asemeni unui om ce construieşte o maşină; această maşină este opera omului, dar nu el însuşi. Ştii că atunci când omul face un lucru frumos, util, îl numeşte copilul său, creaţia sa. Ei bine! acelaşi lucru este şi cu Dumnezeu: noi suntem copiii săi, de vreme ce suntem opera sa”.

78. Au avut Spiritele un început sau există, asemenea lui Dumnezeu, dintotdeauna?

„Dacă spiritele nu ar fi avut un început, ele ar fi fost egale cu Dumnezeu, în timp ce ele sunt creaţia sa şi întru totul supuse voinţei divine.

Dumnezeu este dintotdeauna, incontestabil; dar nu ştim nimic despre cum şi când ne-a creat. Poţi spune că suntem fără început dacă înţelegi prin aceasta că Dumnezeu, fiind etern, a trebuit să creeze fără odihnă; dar cum şi când a fost făcut fiecare dintre noi. Îţi repet, nimeni nu ştie; aici este misterul”.

79. Din moment ce în univers există două elemente generale, elementul inteligent şi elementul material, s-ar putea spune că Spiritele sunt formate din elementul inteligent, aşa cum corpurile inerte sunt formate din elementul material?

„Evident; Spiritele sunt individualizarea principiului inteligent, aşa cum corpurile reprezintă individualizarea principiului material; însă vremea şi modul formării lor sunt necunoscute”.

80. Este creaţia Spiritelor permanentă, sau ea a avut loc doar o singură dată la originea timpurilor?

„Este permanentă, căci Dumnezeu nu a încetat niciodată să creeze”.

81. Spiritele se formează spontan, sau îşi trag obârşia unele din altele?

„Dumnezeu le creează ca şi pe celelalte creaturi, prin voinţa sa; dar, încă odată, originea lor este un mister”.

82. Este exact să spunem că Spiritele sunt imateriale?

„Cum s-ar putea defini un lucru când lipseşte termenul de comparaţie, şi avem un limbaj insuficient? Un orb din naştere poate defini lumina? Imaterial nu este cuvântul; incorporai ar fi mai exact, căci trebuie să înţelegi bine că Spiritul fiind o creaţie trebuie să fie ceva; este o materie foarte subtilă, dar fără echivalentă pentru voi, şi atât de eterată că nu poate impresiona simţurile voastre”.

Spunem că Spiritele sunt imateriale, deoarece esenţa lor diferă de tot ceea ce cunoaştem sub numele de materie. Un popor de orbi n-ar avea termeni de exprimare pentru lumină şi efectele sale. Orbul din naştere crede că are toate percepţiile prin auz, miros, gust şi pipăit; nu înţelege părerile despre simţul care-i lipseşte.

La fel, pentru esenţa entităţilor supraumane noi suntem adevăraţi orbi. Nu ni le putem defini decât prin

comparaţii întotdeauna imperfecte, sau printr-un efort de imaginaţie.

83. Au Spiritele un sfârşit? Se înţelege că principiul de unde emană este etern, dar ceea ce întrebăm, este dacă individualitatea lor are un sfârşit şi, într-un timp dat, mai lung sau mai scurt, elementul din care sunt formate nu se risipeşte şi nu revine la tot, aşa cum se întâmplă cu corpurile materiale. Este greu să înţelegi că un lucru care are început poate să nu se sfârşească.

„Există desigur lucruri pe care voi nu le înţelegeţi, deoarece inteligenţa voastră este limitată, dar ăsta nu e un motiv pentru a le respinge. Copilul nu înţelege tot ceea ce înţelege tatăl său, nici ignorantul ceea ce înţelege savantul. Spunem că existenţa spiritelor nu are sfârşit; este tot ceea ce putem să-ti spunem acum”.

2. Lumea primitivă

84. Oare Spiritele constituie o lume aparte, în afara celei pe care o vedem?

„Da, lumea Spiritelor sau a inteligentelor incorporale.

85. Care din cele două, lumea spirituală sau lumea corporală, este dominantă în rânduiala lucrurilor?

„Lumea spiritistă; este preexistentă şi supravieţuitoare tuturor”.

86. Ar putea lumea corporală să-şi înceteze existenţa fără să altereze esenţa lumii spiritiste?

„Da, cele două lumi sunt independente şi totuşi legătura lor este neîntreruptă, căci ele acţionează neîncetat una asupra celeilalte”.

87. Ocupă Spiritele o zonă determinată şi circumscrisă în spaţiu?

„Spiritele sunt peste tot; spatiile infinite sunt populate de ele la infinit. Ele sunt fără îndoială alături de voi, vă observă şi acţionează asupra voastră fără a vă

da de ştire, deoarece Spiritele sunt una dintre forţele naturii şi instrumentele de care Dumnezeu se serveşte pentru îndeplinire voilor sale providenţiale; dar nu toate Spiritele se găsesc peste tot, căci există zone interzise celor mai puţin avansate”.

3. Forma şi ubicuitatea Spiritelor

88. Au Spiritele o formă determinată, limitată şi constantă?

„Pentru voi, nu; pentru noi, da. Forma lor este, dacă doriţi, o văpaie, o licărire sau o scânteie eternă”.

Această văpaie sau scânteie are o culoare anume?

„Pentru voi, ea variază, de la întunecată la strălucitoare ca rubinul, după cum Spiritul este mai mult sau mai puţin pur”.

În mod obişnuit geniile se reprezintă ca având o văpaie sau o stea în frunte; este o alegorie care aminteşte natura esenţială a Spiritelor. Este amplasată în vârful capului, deoarece acolo este sediul inteligenţei.

89. Au Spiritele nevoie de un timp oarecare pentru a se deplasa în spaţiu ?

„Da, dar ele se mişcă la fel de rapid ca gândurile”.

Gândul nu este chiar sufletul ce se mişcă?

„Când gândul este într-un anumit loc, şi sufletul este acolo, deoarece sufletul este cel ce gândeşte. Gândirea este un atribut.

90. Spiritul care se mişcă dintr-un loc în altul are conştiinţa distanţei parcurse şi a spaţiilor traversate sau este transportat subit în locul unde vrea să meargă?

„Şi una şi alta. Spiritul poate foarte bine, dacă doreşte, să-şi facă un calcul al distanţei pe care o parcurge sau distanţa se poate şterge complet; depinde de voinţa sa, şi de asemenea de natura sa mai mult sau mai puţin epurată.

91. Constituie materia un obstacol pentru Spirite?

„Nu, ele penetrează totul; aerul, pământul, apele, chiar focul - toate le sunt accesibile în mod egal”.

92. Au Spiritele darul ubicuităţii; altfel spus, acelaşi Spirit poate să se afle în mai multe locuri deodată?

„Nu se poate să existe o divizare a aceluiaşi Spirit; dar fiecare este un centru ce radiază în diferite direcţii, şi de aceea pare a f i în mai multe locuri odată. De exemplu, Soarele nu este decât unul, şi totuşi radiază de jur împrejur şi-şi trimite razele până departe; totuşi el nu se divide”.

Toate Spiritele radiază cu aceeaşi putere?

„ Nici pe departe; depinde de gradul lor de puritate”.

Fiecare Spirit este o unitate indivizibilă, dar fiecare îşi poate extinde gândirea în diverse direcţii fără ca astfel să se dividă. Numai în acest sens trebuie înţeles darul ubicuităţii atribuit Spiritelor. Asemeni unei stele ce-şi proiectează lumina şi poate fi zărită de pe linia orizontului; sau asemeni unui om care, fără a-şi schimba locul şi fără a se împărţi, poate transmite ordine, semnale şi mişcarea în diferite locuri.

4. Perispiritul

93. Spiritul propriu-zis este descoperit, sau este, aşa cum pretind unii, înconjurat de o substanţă oarecare?

„Spiritul este înconjurat de o substanţă vaporoasă pentru tine, dar foarte grosieră pentru noi; destul de vaporoasă încât să se poată ridica în atmosferă şi să se ducă acolo unde doreşte”.

Aşa cum germenele unui fruct e înconjurat de perisperm, Spiritul propriu-zis este înconjurat de un înveliş care, prin comparaţie, se poate numi perispirit.

94. De unde îşi ia Spiritul învelişul său semimaterial?

„Din fluidul universal al fiecărei lumi. Căci

învelişul nu este acelaşi în toate lumile; trecând de la o lume la alta Spiritul îşi schimbă învelişul, aşa cum voi vă schimbaţi veşmintele”.

Atunci când Spiritele care locuiesc în lumi superioare vin printre noi, iau un perispirit mai grosier?

„Trebuie să se îmbrace în materia voastră, am mai spus-o”.

95. Învelişul semi-material al spiritului ia cumva forme determinate şi poate fi perceptibil?

„Da, o formă după voinţa Spiritului, astfel că el vă apare câteodată fie în visuri, fie în stare de veghe, şi poate lua formă vizibilă şi chiar palpabilă”.

5. Diferitele ordine ale Spiritelor

96. Sunt Spiritele egale între ele sau există o ierarhie oarecare?

„Există diferite ordine după gradul de perfecţiune la care au ajuns Spiritele”.

97. Există un număr determinat de ordine sau grade de perfecţiune pentru Spirite?

„Numărul este nelimitat, deoarece nu există între ordine o linie de demarcaţie trasată ca o barieră, astfel că se pot multiplica sau restrânge diviziunile după voie; totuşi, dacă se consideră caracterele generale, se poate reduce numărul ordinelor principale la trei.

Se pot situa în primul rând cele care au ajuns la perfecţiune: Spiritele pure; cele din al doilea ordin sunt situate la mijlocul scării: preocuparea lor este dorinţa de bine. Cele de grad inferior sunt încă la baza scării: Spiritele imperfecte sunt caracterizate prin ignorantă, dorinţă de rău şi toate pornirile rele ce le întârzie evoluţia”.

98. Spiritele de ordinul doi nu au decât dorinţa de bine; au şi puterea de a-l face ?

„Au această putere după gradul lor de perfecţiune: unele au ştiinţa, altele au înţelepciunea şi bunătatea, dar toate mai au încă încercări de trecut”.

99. Spiritele de ordinul trei sunt toate rele prin esenţă?

„Nu, unele nu fac nici bine nici rău; altora, din contra, le place răul şi sunt satisfăcute când găsesc ocazia de a-l face. Şi apoi, mai există Spiritele uşuratice sau nebunatice, mai mult aiurite decât răutăcioase, cărora le plac mai degrabă glumele răutăcioase decât răutatea, şi care găsesc plăcerea în a păcăli şi a cauza mici necazuri de care să râdă apoi”.

6. Scara spiritistă

100. Observaţii preliminare. - Clasificarea Spiritelor este bazată pe gradul lor de evoluţie, pe calităţile dobândite şi pe imperfecţiunile de care trebuie să scape. În rest, această clasificare nu are nimic absolut; fiecare categorie nu prezintă un caracter net decât în ansamblul său; dar de la un grad la celălalt tranziţia este insesizabilă şi, la limită, nuanţele se şterg ca şi în natură, precum culorile curcubeului sau diferitele perioade din viaţa omului. Se poate forma deci un număr mai mare sau mai mic de clase, după unghiul de vedere din care se consideră problema. Se întâmplă aici acelaşi lucru ca în sistemele de clasificări ştiinţifice: aceste sisteme pot fi mai mult sau mai puţin complete, mai mult mai puţin raţionale, mai mult sau mai puţin accesibile inteligenţei; dar, indiferent cum ar fi, nu schimbă cu nimic fondul ştiinţei.

Spiritele interogate asupra acestui lucru au putut deci oferi un număr variat de categorii, fără a trage o consecinţă. Suntem puşi deci în gardă asupra acestei contradicţii aparente, fără a ne gândi să dăm o oarecare importanţă unei convenţii pure; pentru ele, gândirea este totul; în rest, forma, alegerea termenilor, clarificările - într-un cuvânt, sistemele - sunt ale noastre.

Să adăugăm acestei consideraţii un lucru ce nu trebuie niciodată pierdut din vedere: printre Spirite ca şi printre oameni există multă ignoranţă, şi ar trebui o

punere în gardă împotriva tendinţei de a crede că toate trebuie să ştie tot pentru că sunt Spirite. Orice clasificare pretinde metodă, analiza şi cunoaşterea aprofundată a subiectului. Or, în lumea spiritelor, cele care au cunoştinţe limitate sunt, ca şi aici-jos, ignorante, incapabile să construiască un ansamblu, să formuleze un sistem; ele nu cunosc sau nu înţeleg decât imperfect orice clasificare oarecare; pentru ele, toate Spiritele care le sunt superioare sunt de ordinul întâi, neputând aprecia nuanţele cunoştinţelor, capacităţii şi moralităţii ce le disting, ca şi omul necioplit în privinţa oamenilor civilizaţi. Chiar şi aceia care sunt capabili pot să oscileze în opiniile lor conform propriului punct de vedere, mai ales dacă o clasificare nu are nimic absolut. Linné, Jussien, Tournefort, au avut fiecare metoda lor, şi totuşi botanica nu s-a schimbat pentru asta; nu ei au inventat plantele, şi nici caracterele lor; ei au observat analogiile după care au format grupele sau clasele de plante.

În acelaşi fel am procedat şi noi; n-am inventat nici Spiritele şi nici caracterele lor, ne-am mulţumit să le observăm, le-am judecat după cuvintele şi actele lor, apoi le-am clasificat după similitudini, bazându-ne pe datele furnizate.

Spiritele admit în general trei categorii principale sau trei mari diviziuni. Pe ultimul loc sunt cele aflate la baza scării - Spiritele imperfecte, caracterizate prin predominarea materiei asupra Spiritului şi înclinarea către rău. Cele din a doua categorie sunt caracterizate prin predominarea spiritului asupra materiei şi prin dorinţa de bine - sunt Spiritele bune. Pe locul întâi, în sfârşit, sunt Spiritele pure, cele care au atins supremul grad de perfecţiune.

Această împărţire pare perfect raţională şi prezintă caracteristici distincte; nu ne rămânea decât să reliefăm, printr-un număr suficient de subdiviziuni, principalele nuanţe ale ansamblului - este ceea ce am făcut cu concursul Spiritelor, ale căror instrucţiuni

binevoitoare nu ne-au lipsit niciodată.

Cu ajutorul acestui tablou, va fi uşor să determinăm rangul şi gradul de superioritate sau de inferioritate al Spiritelor cu care vom putea intra în legătură şi, prin urmare, gradul de încredere şi stimă meritate; este într-un fel spus cheia ştiinţei spiritiste, căci poate ţine cont de anomaliile prezentate de comunicările cu ele, lămurind-ne asupra inegalităţilor intelectuale şi morale ale Spiritelor. Vom observa, totodată, că Spiritele nu aparţin totdeauna în exclusivitate uneia şi aceleiaşi clase; progresul lor nu se *realizează* decât în mod gradat, şi pot reuni caracterele mai multor categorii, ceea ce este uşor de apreciat după limbaj şi acte.

ORDINUL AL TREILEA. SPIRITELE IMPERFECTE

101. Caractere generale - Predominarea materiei asupra spiritului, înclinarea către rău. Ignoranţa, orgoliul, egoismul şi toate relele pasiuni care le urmează. Au intuiţia lui Dumnezeu, dar nu-l înţeleg.

Nu toate sunt prin esenţă rele; la unele există mai multă uşurinţă, inconsecventă, şi dorinţa de glume răutăcioase decât o răutate adevărată. Unele nu fac nici bine nici rău; dar singur fapt că nu fac bine de loc, denotă inferioritatea lor. Altora din contră, le place răul, şi sunt satisfăcute când găsesc ocazia de a-l face.

Pot să adauge inteligenţei răutatea sau dorinţa de glume răutăcioase; dar oricare le-ar fi dezvoltarea intelectuală, ideile lor sunt puţin elevate, iar sentimentele mai mult sau mai puţin abjecte.

Cunoştinţele lor despre lumea spiritistă sunt limitate, şi puţinul pe care-l ştiu se confundă cu ideile şi prejudecăţile din viaţa corporală. Nu ne pot da decât noţiuni false şi incomplete; dar observatorul atent găseşte adesea în comunicările lor, chiar imperfecte, confirmarea marilor adevăruri afirmate de Spiritele superioare.

Li se cunoaşte caracterul prin limbaj. Orice Spirit care, în comunicările sale, trădează o gândire rea, poate fi considerat de ordinul al treilea; prin urmare, întreaga gândire negativă ce ne este sugerată vine de la un Spirit din acest ordin.

Ele văd fericirea celor buni şi această vedere este un zbucium neîncetat, căci suferă toate angoasele produse de invidie şi gelozie. Ele păstrează amintirea şi percepţia suferinţelor din viaţa corporală şi această impresie este adesea mai dureroasă decât în realitate. Ele suferă deci cu adevărat atât relele pe care le-au îndurat cât şi pe cele făcute altora; şi cum suferă mult timp, ele cred că vor suferi pentru totdeauna; pentru a le pedepsi, Dumnezeu vrea ca ele să creadă astfel.

Pot fi împărţite în cinci clase principale.

102. Clasa a zecea. SPIRITELE IMPURE. - Sunt predispuse la rău şi răul formează obiectul preocupărilor lor. Ca Spirite, ele dau sfaturi perfide, insuflă discordia şi neîncrederea, şi iau toate măştile posibile pentru a înşela mai bine. Se ataşează de caracterele mai slabe pentru a le face să cedeze sugestiilor lor şi a le împinge la pierzanie, satisfăcute de a le putea întârzia progresul, făcându-le să se piardă în probele la care sunt supuse.

Le poţi recunoaşte în manifestări prin limbajul lor: trivialitatea şi grosolănia în expresii, la spirite ca şi la oameni, este întotdeauna un indice al inferiorităţii morale, dacă nu intelectuale. Comunicările lor vădesc josnicia înclinaţiilor şi dacă vor să pară altfel vorbind cu bun simţ, ele nu-şi pot susţine mult timp rolul, sfârşind întotdeauna prin a-şi trăda originea.

Unele popoare le consideră divinităţi făcătoare de rău, altele le desemnează sub numele de demoni, genii rele, Spirite ale răului.

Entităţile vii pe care le animă, atunci când se încarnează, sunt înclinate către toate viciile zămislite de pasiunile josnice şi degradante: senzualitatea, cruzimea,

perfidia, ipocrizia, lăcomia, avariţia sordidă. Ele săvârşesc răul din plăcerea de a-l face, cel mai adesea fără motive şi, din ură faţă de bine, şi îşi aleg aproape întotdeauna victimele printre oamenii cinstiţi. Aceştia devin un flagel pentru omenire, oricărei clase sociale i-ar aparţine, şi lustrul civilizaţiei nu-i apără de oprobiu şi ruşine.

103. *Clasa a noua.* SPIRITELE UŞURATICE. - Sunt ignorante, răutăcioase, inconsecvente şi batjocoritoare. Se amestecă în toate, răspund la toate, fără a se sinchisi de adevăr. Le place să cauzeze mici necazuri şi neplăceri, să producă dezordini, să inducă în eroare cu maliţiozitate prin mistificări şi tot felul de pozne. Acestei clase îi aparţin Spiritele desemnate în mod obişnuit sub numele de gnomi, Spiriduşi şi drăcuşori. Ele sunt dependente de Spiritele superioare, care le utilizează adesea aşa cum facem noi cu servitorii.

În comunicările cu oamenii, limbajul lor este câteodată spiritual şi glumeţ, dar aproape întotdeauna fără profunzime; transpun defectele şi ridicolul exprimate în trăsături corozive şi satirice. Dacă-şi împrumută nume false, o fac cel mai adesea din dorinţa de glume răutăcioase decât din răutate adevărată.

104. Clasa a opta. SPIRITELE PSEUDO-SAVANTE. Cunoştinţele lor sunt destul de întinse, dar cred că ştiu mai mult decât ştiu în realitate. Realizând un progres oarecare în anumite privinţe, limbajul lor are un caracter serios ce poate înşela în privinţa capacităţilor şi cunoştinţelor lor; dar cel mai adesea nu reprezintă decât o reflectare a prejudecăţilor şi ideilor din viaţa terestră; este un amestec de adevăruri cu erori dintre cele mai absurde, din mijlocul cărora *răzbat* îngâmfarea, orgoliul, gelozia şi încăpăţânarea de care nu au putut să se dezbare.

105. Clasa a şaptea. SPIRITELE NEUTRE. - Nu sunt nici atât de bune pentru a face binele, nici atât de

rele pentru a face răul; ele pendulează când către unul când către celălalt şi nu se ridică mai sus de condiţia obişnuită a umanităţii atât ca morală cât şi ca inteligenţă. Ţin la lucrurile acestei lumi, regretând bucuriile grosiere.

106. Clasa a şasea. SPIRITELE FRAPANTE ŞI PERTURBATOARE. Aceste Spirite nu formează, la drept vorbind, o clasă distinctă, având în vedere calităţile personale; pot aparţine oricărei clase din ordinul al treilea. Îşi manifestă adesea prezenţa prin efecte fizice ce impresionează, cum ar fi loviturile, mişcarea şi deplasarea anormală a corpurilor solide, agitaţia aerului etc. Apar, mai mult decât alte spirite, ataşate de materie; par a fi principalii agenţi ai vicisitudinilor elementelor naturii, fie când acţionează asupra aerului, apei, focului, corpurilor dure, fie când lucrează în măruntaiele pământului. Se recunoaşte că aceste fenomene nu sunt deloc datorate unei cauze fizice întâmplătoare, când de fapt au un caracter premeditat şi inteligent. Toate Spiritele pot provoca aceste fenomene, dar Spiritele elevate le lasă în general în sarcina Spiritelor subalterne, mai apte pentru lucrurile materiale decât pentru cele inteligente. Când consideră că manifestările de acest fel sunt utile, ele se servesc de aceste Spirite ca auxiliare.

ORDINUL AL DOILEA. SPIRITELE BUNE

107. Caractere generale. - Predominare a spiritului asupra materiei; dorinţa de bine. Calităţile şi puterea lor de a face bine sunt în concordantă cu gradul de perfecţiune la care au ajuns: multe au ştiinţa, altele înţelepciunea şi bunătatea; cele mai avansate reunesc ştiinţa cu calităţile morale. Nefiind încă dematerializate complet, păstrează mai mult sau mai puţin, după rang, trăsăturile existenţei corporale, fie în forma limbajului, fie în obiceiurile lor unde se regăsesc unele dintre pasiunile avute; altfel ar fi Spirite perfecte.

Ele îl înţeleg pe Dumnezeu şi infinitul, şi se bucură deja de fericirea celor buni. Sunt fericite de binele pe care-l fac şi de răul pe care-l împiedică. Dragostea ce le uneşte este pentru ele izvorul unei fericiri inefabile nealterată nici de invidie, nici de remuşcări, nici de pasiunile rele ce dau zbuciumul Spiritelor imperfecte; însă toate mai au încă probe de trecut până când să atingă perfecţiunea absolută.

Ca Spirite, suscită gândurile bune, stăvileşte dorinţa de rău a oamenilor, protejează în viaţă pe cei se sunt demni, şi neutralizează influenţa Spiritelor imperfecte faţă de cei ce nu se complac în supunere.

Cei în care se încarnează sunt buni şi binevoitori cu semenii lor; nu se pierd în orgoliu, egoism sau ambiţie; nu încearcă nici ură, nici ranchiună, nici invidie, nici gelozie, şi fac binele de dragul binelui,

Acestui ordin îi aparţin Spiritele desemnate în credinţele populare sub numele de genii bune, genii protectoare, Spirite ale binelui. În epocile de superstiţii şi ignoranţă sunt cunoscute ca divinităţi făcătoare de bine,

Pot fi împărţite în patru grupe principale:

108. Clasa a cincea. SPIRITELE BINEVOITOARE. - Calitatea dominantă este bunătatea; le place să se pună în serviciul oamenilor şi să-i protejeze, dar ştiinţa lor este limitată: progresul lor este mai realizat în sens moral decât în sens intelectual.

109. Clasa a patra. SPIRITELE SAVANTE. - Ceea ce le distinge în mod special este întinderea cunoştinţelor lor. Se preocupă mai puţin de problemele morale decât de cele ştiinţifice, pentru care au aptitudine mai mare; dar nu consideră ştiinţa decât din punct de vedere al utilităţii şi nu o amestecă cu niciuna din pasiunile ce reprezintă însuşirea Spiritelor imperfecte.

110. Clasa a treia. SPIRITELE ÎNŢELEPTE. - Calităţile morale de cel mai înalt grad formează

caracterul lor distinctiv. Fără a avea cunoştinţe nelimitate, sunt dotate cu o capacitate intelectuală ce le dă o judecată sănătoasă despre oameni şi despre lucruri.

111. Clasa a doua. SPIRITELE SUPERIOARE. - Reunesc ştiinţa, înţelepciunea şi bunătatea. Limbajul lor nu denotă decât bunăvoinţă; este demn, elevat, adesea sublim. Superioritatea le face mai apte decât celelalte de a ne da noţiunile cele mai juste despre lucrurile lumii incorporale, în limitele în care îi este permis omului să le cunoască.

Ele comunică bucuros cu aceia care caută adevărul bunei-credinte, şi al căror suflet este îndeajuns de eliberat de legăturile pământeşti pentru a-l înţelege; dar se îndepărtează de cei animaţi de simpla curiozitate, sau dacă influenţa materiei îi întoarce de la practicarea binelui.

Când, în mod excepţional, se încarnează pe pământ, o fac pentru a îndeplini o misiune de progres, şi atunci ne oferă tipul de perfecţiune la care umanitatea poate aspira aici, jos.

ORDINUL ÎNTÂI. SPIRITELE PURE

112. Caractere generale Influenţa nulă a materiei. Superioritatea morală şi intelectuală absolută în raport cu Spiritele din alte ordine.

113. Clasa întâi. Clasă unică. - Au parcurs toate nivelurile scării şi s-au debarasat de toate impurităţile materiei. Atingând plenitudinea perfecţiunii de care este susceptibilă fiinţa, nu mai au de trecut probe sau ispăşiri. Nemaifiind subiecte ale reîncarnării în corpuri perisabile, îşi petrec viaţa eternă la sânul lui Dumnezeu.

Se îmbată de o bucurie inalterabilă, căci nu mai sunt subiecte pentru nevoile sau vicisitudinile vieţii materiale; dar această fericire nu este cea a unei monotone trândăveli petrecută într-o contemplaţie perfectă. Ele sunt mesagerii şi slujitorii lui Dumnezeu

căruia îi execută ordinele pentru menţinerea armoniei universale. Comandă tuturor Spiritelor ce le sunt inferioare, le ajută să se perfecţioneze şi le fixează misiunea. A asista oamenii în nenorocirea lor, a-i îndemna la bine sau la ispăşirea păcatelor ce-i îndepărtează de fericirea supremă este pentru ele o ocupaţie plăcută.

Sunt desemnată câteodată sub numele de îngeri, arhangheli sau serafimi. Oamenii pot intra în comunicare cu ele, dar ar fi un încrezut cel ce ar pretinde că le poate avea la ordinele sale.

6. Progresul Spiritelor

114. Sunt Spiritele bune sau rele prin propria natură, sau nu sunt decât aceleaşi Spirite care se îmbunătăţesc?

„Sunt aceleaşi Spirite care se îmbunătăţesc: pe măsură ce se îmbunătăţesc, trec dintr-un ordin inferior în altul superior”.

115. Unele Spirite au fost create de la început bune, iar altele rele?

„Dumnezeu a creat toate Spiritele simple şi ignorante, adică fără ştiinţă. A dat fiecăruia o misiune în scopul de a le lumina, de a le face să înainteze progresiv spre perfecţiune prin cunoaşterea adevărului, şi de a le apropia de el însuşi. Fericirea eternă şi deplină există pentru ele în această perfecţiune. Spiritele cuceresc aceste cunoştinţe trecând prin probele impuse de Dumnezeu. Unele acceptă cu supunere probele şi ating mai rapid scopul ce le-a fost destinat; altele nu se supun decât cârtind şi rămân aşa, prin propria greşală, îndepărtate de perfecţiunea şi fericirea promise”.

Din cele spuse, Spiritele par a fi la origine ignorante şi fără experienţă, asemenea copiilor, dar acumulează puţin câte puţin cunoştinţele ce le lipsesc prin parcurgerea diferitelor etape ale vieţii.

„Da, comparaţia e destul de corectă, copilul neascultător rămâne ignorant şi imperfect, profitul depinde mai mult sau mai puţin de supunerea sa, dar viaţa omului are o limită pe când cea a Spiritelor se întinde la infinit”.

116. Există Spirite care vor rămâne de-a pururi în ranguri inferioare?

„Nu, toate vor deveni perfecte; ele se schimbă dar într-un timp îndelungat; căci, aşa cum am mai spus şi altă dată, un tată drept şi milos nu-şi poate respinge la nesfârşit copii. Ai dori ca Dumnezeu, atât de mare, atât de bun şi de drept, să fi făcut un rău mai mare decât cel pe care voi înşivă nu l-aţi făcut”!

117. Depinde de Spirite accelerarea progresului lor către perfecţiune?

„Cu siguranţă, ele vor ajunge acolo mai repede sau mai încet în funcţie de dorinţa şi de supunerea lor faţă de voinţa lui Dumnezeu. Oare un copil ascultător nu se instruieşte mai repede decât unul îndărătnic?

118. Este posibil ca Spiritele să degenereze?

„Nu; pe măsură ce avansează, ele înţeleg ce anume le îndepărtează de perfecţiune. Când un Spirit a sfârşit o probă, capătă şi cunoaştere şi el nu uită asta. Poate rămâne staţionar, dar nu dă înapoi”.

119. Nu putea Dumnezeu să scutească Spiritele de probele la care trebuie să se supună pentru a ajunge de prim rang?

„Dacă ar fi fost create perfecte, ele s-ar fi bucurat fără merit de binefacerile acestei perfecţiuni. Unde ar fi meritul fără luptă? De altfel inegalitatea ce există între ele este necesară personalităţilor lor; şi apoi misiunea pe care o îndeplinesc în diferite stadii este prevăzută de Providenţă pentru armonia universului”.

De vreme ce, în viaţa socială, orice om poate ajunge în cele mai înalte funcţii, tot aşa ne-am putea întreba de ce suveranul unei ţări nu face generali din fiecare dintre ostaşii săi; de ce nu toţi funcţionarii

subalterni nu sunt funcţionari superiori; de ce nu toţi şcolarii nu sunt profesori; or, există această diferenţă între viaţa socială şi viaţa spirituală, aceea că prima este limitată şi nu permite totdeauna să se atingă toate gradele, în timp ce a doua este indefinită şi lasă fiecăruia posibilitatea de a se ridica la rangul suprem.

120. Toate Spiritele trec prin filiera râului pentru a ajunge la bine?

„Nu prin filiera răului, ci prin cea a ignorantei”.

121. De ce anumite Spirite au urmat calea binelui, iar altele pe cea a răului?

„Nu au avut liberul arbitru? Dumnezeu nu a creat de loc Spirite rele, le-a creat simple şi ignorante, având mai degrabă aptitudinea pentru bine decât pentru rău; cele ce sunt rele au devenit astfel prin voinţa lor”.

122. La început, când Spiritele nu aveau conştiinţa de sine, puteau să aibă libertatea de a alege între bine şi rău? Există în ele un principiu, o tendinţă oarecare, care le duce pe o cale sau pe cealaltă?

„Liberul arbitru se dezvoltă pe măsură ce spiritul capătă conştiinţa de sine. Nu ar mai fi fost libertate dacă alegerea era determinată de o cauză independentă de voinţa Spiritului. Cauza nu este în el, este în afara lui, în influenţele cărora le cedează în virtutea liberei sale voinţe. Este marele adevăr al căderii omului şi al păcatului originar: unii au cedat tentaţiilor, alţii au rezistat”.

De unde provin influenţele ce se exercită asupra lui?

„Sunt Spirite imperfecte care caută să-l ia în stăpânire, să-l domine, şi care se bucură de doborârea lui. Este ceea ce s-a dorit să se descrie prin figura lui Satan”.

Influenţa se exercită asupra Spiritului numai la început?

„Îl urmăreşte în viaţa sa de Spirit până când pune stăpânire pe el, în aşa măsură încât răul nu-l mai

obsedează”.

123. De ce Dumnezeu a permis Spiritelor să poată urma calea răului?

„Cum îndrăzniţi să cereţi socoteală lui Dumnezeu de actele sale? Gândiţi că puteţi pătrunde intenţiile sale? Vă puteţi spune totuşi: înţelepciunea lui Dumnezeu constă în libertatea ce o lasă fiecăruia de a alege, căci fiecare capătă răsplata actelor sale”.

124. De vreme ce există Spirite care, din principiu, urmează drumul binelui absolut, iar altele pe cel al răului absolut, există fără îndoială gradaţii între cele două extreme.

„Da, desigur, în marea majoritate”.

125. Spiritele care au urmat calea răului ar putea să ajungă la acelaşi nivel de superioritate ca şi celelalte?

„Da, dar eternităţile vor fi mai lungi pentru ele”.

Prin cuvântul *eternităţile* trebuie să se înţeleagă ideea ce o au Spiritele inferioare despre veşnicia suferinţelor lor, căci nu le este dat să le vadă sfârşitul, precum şi faptul că ideea se reînnoieşte prin probele care fac Spiritele să sucombe.

126. Spiritele ajunse la nivelul suprem, după ce au trecut prin rău, sunt oare mai puţin merituoase în ochii lui Dumnezeu?

„Dumnezeu contemplă rătăciţii cu aceiaşi ochi şi îi iubeşte pe toţi cu aceeaşi inimă. Sunt rele pentru că s-au pierdut: la început nu erau decât nişte Spirite simple”.

127. Spiritele sunt create cu acelaşi nivel al facultăţilor intelectuale?

„Sunt create în mod identic, dar neştiind de unde vin, trebuie ca liberul arbitru să-şi urmeze cursul. Ele progresează mai mult sau mai puţin rapid în inteligenţă ca şi în moralitate”.

Spiritele care urmează din principiu calea binelui nu sunt din acest motiv Spirite perfecte; dacă nu au tendinţe rele, nu le lipseşte mai puţin tendinţa de a

acumula experienţa şi cunoştinţele necesare pentru a atinge perfecţiunea. Le putem compara cu copiii care, cu toată bunătatea instinctelor lor naturale, au nevoie de a se dezvolta, de a se instrui şi nu ajung direct din copilărie la vârsta maturităţii; aşa după cum există oameni care sunt buni, şi alţii care sunt răi pornind din copilărie; tot aşa Spiritele sunt bune sau rele după principiul lor, cu deosebirea capitală că la copii intenţiile sunt formate în întregime, în timp ce Spiritul, în transformare, nu este mai mult rău decât bun; el conţine toate tendinţele, dar o ia într-o direcţie sau alta prin efectul liberului său arbitru.

7. Îngeri şi demoni

128. Spiritele pe care le numim îngeri, arhangheli, serafimi formează o categorie specială de natură diferită de celelalte Spirite?

„Nu, sunt Spiritele pure; cele care se află pe treapta cea mai înaltă a scării şi reunesc toate perfecţiunile.

Cuvântul înger evocă la modul general ideea perfecţiunii morale; în acelaşi timp se aplică adesea tuturor fiinţelor bune şi rele care există în afara omenirii. Se spune: înger bun şi rău; înger al luminii şi înger al tenebrelor; în acest caz, este sinonim cu Spirit sau geniu. În cazul de faţă se consideră sensul cel bun al termenului.

129. Oare îngerii au parcurs toate gradele pană la perfecţiune?

„Am parcurs toate gradele, dar aşa cum am mai spus-o, unii şi-au acceptat fără murmur misiunea şi au ajuns mai repede; altora le-a luat mai mult sau mai puţin timp pentru a atinge perfecţiunea”.

130. Dacă opinia care admite existenţa entităţilor create perfecte şi superioare este eronată, cum se face că se întâlneşte în tradiţia majorităţii popoarelor?

„Ştii bine că lumea ta nu există dintotdeauna şi că, mult timp înainte ca ea să fi existat, Spiritele atinseseră gradul suprem al evoluţiei; de aceea oamenii au putut crede că ele fuseseră astfel din veşnicie.”

131. Există demoni în sensul propriu zis al cuvântului?

„Dacă ar fi existat demoni, ei ar fi fost opera lui Dumnezeu şi oare Dumnezeu ar mai fi fost drept şi bun dacă ar fi creat făpturi închinate pentru eternitate răului şi nenorocirilor? Dacă există demoni, atunci aparţin lumii tale inferioare şi altora asemănătoare ei; sunt acei oameni ipocriţi care fac dintr-un Dumnezeu drept un Dumnezeu rău şi răzbunător, şi cred că-i sunt agreabili prin ticăloşiile ce le comit în numele său”.

Cuvântul *demon* nu implică ideea de Spirit rău ca în accepţiunea modernă, deoarece cuvântul grec *daimon* din care derivă semnifică geniu, inteligenţă, şi desemnează existenţe incorporale, bune sau rele, fără distincţie.

Demonii, în accepţiunea comună a cuvântului, presupun entităţi în esenţă răufăcătoare; ar fi ca şi celelalte lucruri, creaţia lui Dumnezeu; or, Dumnezeu care este în exclusivitate drept şi bun nu ar fi putut crea făpturi dedicate răului prin propria natură şi condamnate pentru eternitate. Dacă nu erau opera lui Dumnezeu, ei ar fi existat ca şi el de o eternitate, astfel încât ar fi existat mai multe puteri absolute.

Prima condiţie a oricărei doctrine este de a fi logică; or, cea a demonilor păcătuieşte tocmai prin această lipsă esenţială. Este recunoscut faptul că anumite credinţe ale popoarelor primitive admit divinităţi răufăcătoare, demoni; însă pentru oricine face din bunătatea lui Dumnezeu un atribut prin excelentă, este ilogic şi contradictoriu să presupună că el ar fi putut crea făpturi destinate să săvârşească veşnic răul, căci aceasta ar însemna negarea bunătăţii sale. Partizanii demonilor se sprijină pe cuvintelor lui

Christos; noi nu contestăm aici autoritatea învăţăturii sale, pe care am dori să o vedem mai mult în inimă decât pe buzele oamenilor, dar trebuie interpretat corect înţelesul pe care el îl dădea cuvântului demon. Se ştie doar că forma alegorică este una dintre caracteristicile distinctive ale limbajului său. Oare tot ceea ce cuprinde Evanghelia trebuie luat *ad litteram?* Drept probă redăm următorul pasaj: „Îndată după aceste zile de durere, Soarele se va întuneca, şi luna nu va mai da lumina sa, stelele vor cădea din cer şi tăriile cerului se vor dez-lănţui. Adevărat vă spun vouă că această seminţie nu va dispărea până când toate cele arătate nu se vor înfăptui”.

Nu am văzut „forma” textului biblic contrazisă de ştiinţă în ceea ce priveşte formarea şi mişcarea pământului? Nu acelaşi lucru reprezintă unele simboluri utilizate de Christos care trebuie să vorbească potrivit timpului şi locurilor? Christos nu a putut spune cu bunăştiinţă un lucru fals; aşadar, dacă în cuvintele sale există lucruri ce par a şoca raţiunea, este pentru că noi nu le înţelegem sau pentru că nu le interpretăm corect. Oamenii au făcut cu demonii ceea ce au făcut cu îngerii; aşa cum au considerat că primii sunt entităţi perfecte pentru eternitate, la fel au considerat Spiritele inferioare ca entităţi veşnic rele. Prin cuvântul demoni trebuie deci să se înţeleagă Spiritele impure, cu care adesea sunt identificate, cu deosebirea că starea lor nu este decât tranzitorie.

Sunt Spirite imperfecte ce cârtesc împotriva probelor la care sunt supuse, şi de aceea le îndură perioadă îndelungată, dar care vor deveni bune la rândul lor pe măsură ce vor avea voinţa necesară. S-ar putea deci accepta cuvântul *demon* cu această restricţie; dar sensul în care este acum folosit ar putea induce în eroare, făcând să se creadă în existenţa entităţilor special create pentru rău.

În privinţa lui Satan, evident personificarea răului

sub formă alegorică, s-ar admite a fi o făptură malefică luptând cu toate forţele împotriva Divinităţii, şi a cărui singură preocupare ar fi aceea de ai se opune.

Cum omului îi trebuie figuri şi imagini pentru a frapa imaginaţia, el a descris atunci entităţi incorporale sub o formă materială cu atribute amintind de calităţile şi defectele lui. Astfel că anticii, dorind să personifice timpul, l-au descris prin figura unui bătrân cu clepsidră şi coasă; figura unui tânăr ar fi fost contraindicată; acelaşi lucru este valabil pentru reprezentările alegorice ale norocului, adevărului etc. Modernii şi-au reprezentat îngerii sau Spiritele pure printr-o figură strălucitoare cu aripi albe, emblemă a purităţii; Satan, cu coarne, gheare şi atributele bestialităţii, embleme ale pasiunilor josnice. Omul de rând, care ia lucrurile *ad literam,* a văzut în aceste embleme un individ real, aşa cum altădată îl văzuse pe Saturn în alegoria Timpului.

Chapter 2 Încarnarea spiritelor

1. Scopul încarnării 2. Despre suflet 3. Materialism.

1. Scopul încarnării

132. Care este scopul încarnării Spiritelor?

„Le este impus de Dumnezeu pentru a le face să atingă perfecţiunea; pentru unele este o ispăşire; pentru altele o misiune. Dar, pentru a atinge perfecţiunea, ele trebuie să sufere toate vicisitudinile existenţei corporale: aceasta este ispăşirea. Încarnarea mai are şi un alt scop: acela de a face spiritele să contribuie fiecare cu partea sa la opera de creaţie. Pentru a se desăvârşi, în fiecare lume, ele îşi iau o constituţie în armonie cu materia esenţială a fiecărei lumi pentru a executa aici, din acest punct de vedere, ordinele lui Dumnezeu; astfel încât participând la opera generală, avansează şi ele însele.

Acţiunea făpturilor corporale este necesară în mersul universului; dar Dumnezeu, în înţelepciunea sa, a dorit ca şi în această acţiune ele să găsească un mijloc de a progresa şi a se apropia de el. Astfel încât, în virtutea unei legi admirabile în providenţa sa, totul în natură se înlănţuie, toate părţile sunt solidare.

133. Spiritele care, din principiu, au urmat calea binelui, mai au nevoie de încarnare?

„Toate sunt create simple şi ignorante; ele se instruiesc în decursul luptelor şi frământărilor vieţii corporale. Dumnezeu, care este drept, nu putea să le facă pe unele fericite, fără suferinţă şi fără trudă şi, în consecinţă, fără merit”.

Dar atunci, la ce serveşte Spiritelor faptul de a fi urmat calea binelui, dacă aceasta nu le scuteşte de suferinţele vieţii corporale?

„Ele ajung mai repede la ţel; şi apoi, suferinţele

vieţii sunt adesea consecinţa imperfecţiunii Spiritului; cu cât e mai puţină imperfecţiune, cu atât e mai puţin zbucium; cel ce nu este nici invidios, nici gelos, nici avar, nici ambiţios, nu va avea zbuciumul născut de aceste defecte”.

2. Despre suflet

134. Ce este sufletul?

„Un Spirit încarnat”.

Ce era sufletul înainte de a se uni cu corpul?

„Spirit”.

Sufletele şi Spiritele sunt deci identice?

„Desigur; sufletele sunt Spirite, înainte de a se uni cu trupul, sufletul este una din entităţile inteligente care populează lumea invizibilă şi care îmbracă temporar un înveliş carnal pentru a se purifica şi lumina.”

135. Există în om şi alt lucru în afară de suflet şi corp?

„Există liantul ce uneşte sufletul cu trupul”.

Care este natura acestui liant?

„Semi-materială, adică intermediară între Spirit şi corp. Şi este necesar pentru ca ele să poată comunica unul cu celălalt. Prin acest liant Spiritul însufleţeşte materia, şi reciproc”.

Omul este format din trei părţi esenţiale: *Corpul* sau făptura materială asemănătoare cu cea a animalelor şi însufleţită de acelaşi principiu vital; *Sufletul* Spiritul încarnat căruia trupul îi serveşte de locuinţă; *Principiul intermediar* sau prespiritual, substanţa semi-materială care serveşte drept prim înveliş al Spiritului şi uneşte sufletul cu trupul, întocmai ca într-un fruct, avem sămânţa, pulpa şi coaja.

136. Este sufletul independent de principiul vital?

„Corpul nu este decât învelişul, o repetăm mereu”.

Poate corpul să existe fără suflet?

„Da, şi totuşi de îndată ce corpul încetează să

trăiască, sufletul îl părăseşte. Înainte de naştere, nu există încă o unire definitivă între suflet şi corp; după ce această unire a fost stabilită, moartea corpului rupe legăturile ce-l uneau cu sufletul, şi sufletul îl părăseşte. Viaţa organică poate anima un corp fără suflet, dar sufletul nu poate locui într-un corp lipsit de viaţa organică".

Ce ar fi fost corpul nostru dacă nu ar fi avut suflet?

„O masă de carne fără inteligentă, sau tot ceea ce doriţi, cu excepţia omului adevărat".

137. Acelaşi Spirit se poate încarna în acelaşi timp în două corpuri diferite?

„Nu, Spiritul este indivizibil şi nu poate anima simultan două făpturi diferite".

138. Ce gândiţii despre opinia celor care privesc sufletul ca principiu al vieţii materiale?

„E o chestiune de cuvinte, nu ţinem la asta; începeţi prin a înţelege cu propria voastră minte".

139. Anumite Spirite, înaintea anumitor filozofi, au definit sufletul: „o scânteie sufletească emanată din marele TOT"; de ce această contradicţie?

„Nu există o contradicţie; depinde de accepţia cuvintelor. De ce nu aveţi câte un cuvânt pentru fiecare lucru?"

Cuvântul *suflet* este utilizat pentru a exprima lucruri foarte diferite. Unii numesc astfel principiul vieţii, şi în această accepţiune este exact a spune la figurat că: sufletul este o scânteie sufletească emanată din marele TOT. Ultimele cuvinte desemnează sursa universală a principiului vital din care fiecare existenţă absoarbe o parte şi care reintră în tot după moarte. Ideea nu exclude de loc pe cea a unei entităţi morale distincte, independente de materie care îşi păstrează individualitatea. Este acea entitate numită suflet, şi în această accepţie se poate spune că sufletul este un Spirit încarnat.

Dând sufletului definiţii diferite, Spiritele au vorbit funcţie de sensurile acceptate ale cuvântului, şi potrivit ideilor pământene de care încă erau mai mult sau mai puţin pătrunse. Lucrul ţine de insuficienţa limbajului uman ce nu are câte un cuvânt pentru fiecare idee şi de aici sursa mulţimii de confuzii şi distincţii; iată de ce spiritele superioare ne cer să înţelegem mai întâi sensul cuvintelor.

140. Ce gândiţi despre teoria sufletului subdivizat în tot atâtea părţi câţi muşchi există şi dirijând astfel fiecare dintre funcţiunile corpului?

„Depinde încă de sensul ataşat cuvântului suflet: dacă se înţelege fluidul vital, este adevărat; dacă se consideră Spiritul încarnat, nu e corect. După cum am mai spus, Spiritul este indivizibil; el transmite mişcarea organelor prin fluidul intermediar, fără ca pentru aceasta să se divizeze".

Totuşi, există Spirite care au dat această definiţie.

„Spiritele ignorante pot lua efectul drept cauză".

Sufletul acţionează prin intermediul organelor, iar organele sunt animate prin fluidul vital ce se repartizează între ele, mai abundent către cele ce sunt centre sau focare ale mişcării. Însă explicaţia nu poate conveni în cazul sufletului considerat Spirit ce locuieşte în trup în timpul vieţii şi pe care îl părăseşte la moarte.

141. Există ceva adevăr în opinia celor care socotesc că sufletul este exterior şi înconjoară corpul?

„Sufletul nu este de loc închis în corp precum pasărea într-o colivie; el radiază şi se manifestă în afară asemenea luminii ce traversează un glob de sticlă sau ca sunetul împrejurul unui centru sonor; aşa încât se poate spune că este exterior, dar nu face parte din învelişul corpului.

Sufletul are două învelişuri: unul subtil şi uşor, primul, cel pe care-l numiţi *perispirit*; altul grosier, material şi greu: *corpul*. Sufletul este centrul acestor învelişuri, ca şi sământa într-un sâmbure".

142. Ce spuneţi despre o altă teorie după care, la copii, sufletul se completează în fiecare perioadă a vieţii?

„Spiritul nu este decât unul singur; el este întreg la copil ca şi la adult; ceea ce se dezvoltă sau completează sunt organele sau instrumentele manifestărilor sufletului. A nu se confunda iarăşi cauza cu efectul”.

143. De ce Spiritele nu definesc sufletul în acelaşi mod?

„Nu toate Spiritele sunt lămurite în privinţa acestor lucruri. Există Spirite încă limitate, care nu înţeleg lucrurile abstracte - aşa cum sunt printre voi copiii; există de asemenea Spirite pseudo-savante, care fac paradă de cuvinte pentru a se impune; ca de altfel, unii dintre voi. Iar apoi, chiar Spiritele luminate se pot exprima în termeni diferiţi, ce au în fond aceeaşi valoare, mai ales când este vorba de lucruri pentru care limbajul vostru este neputincios în a le reda cu claritate; sunt necesare simboluri, comparaţii pentru a vă reda realitatea”.

144. Ce trebuie să se înţeleagă prin sufletul lumii?

„Este principiul universal al vieţii şi inteligenţei de unde se nasc individualităţile. Dar cei care se servesc de aceste cuvinte nu se înţeleg adesea nici măcar pe ei înşişi. Cuvântul suflet e atât de elastic încât fiecare îl interpretează pe planul visurilor sale. Câteodată a fost atribuit unui suflet - Pământului; trebuie înţeles prin aceasta ansamblul Spiritelor devotate ce vă dirijează acţiunile pe o cale bună atunci când le ascultaţi, şi care într-un fel sunt locotenenţii lui Dumnezeu pe lângă planeta voastră”.

145. Cum se face că atâţia filozofi antici şi moderni au studiat vreme îndelungată filozofia şi psihologia fără a fi ajuns la adevăr?

„Aceşti oameni erau antemergătorii doctrinei

spiritiste eterne; ei au pregătit drumul. Erau oameni, şi au putut să se înşele, deoarece au considerat propriile idei drept adevăruri; dar chiar şi erorile fac să reiasă adevărul arătând argumentele pro şi contro; de altminteri printre aceste erori se găsesc marile adevăruri pe care un studiu comparativ vă face să le înţelegeţi”.

146. Are sufletul un sediu determinat şi circumscris de corp?

„Nu, dar el este localizat mai ales la cap la marile genii şi la toţi cei ce gândesc mult, şi la inimă la oamenii mai sensibili ale căror acţiuni se îndreaptă spre întreaga omenire”.

Ce gândiţi despre opinia celor ce plasează sufletul într-un centru vital?

„Adică de a spune că Spiritul locuieşte mai degrabă această parte a structurii voastre deoarece acolo conduc toate senzaţiile. Cei ce-l plasează în ceea ce consideră a fi centrul vitalităţii îl confundă cu fluidul sau principiul vital. Totuşi, se poate spune că sediul sufletului e mai ales în organele ce servesc manifestărilor intelectuale şi morale”.

3. Materialism

147. De ce anatomiştii, fiziologii şi în general cei ce aprofundează ştiinţele naturii sunt atât de des înclinaţi către materialism?

„Fiziologul raportează totul la ceea ce vede. Orgoliu al oamenilor ce cred că ştiu totul şi nu admit ceva ce poate depăşi înţelegerea lor! însăşi ştiinţa lor le dă înfumurarea; ei gândesc că natura nu poate avea nimic de ascuns pentru ei”.

148. Nu este inoportun să considerăm materialismul o consecinţă a studiilor ce ar trebui, din contră, să arate omului superioritatea inteligenţei care guvernează lumea? În concluzie, sunt aceste studii periculoase?

„Nu-i adevărat că materialismul e o consecinţă a acestor studii; oamenii trage această falsă concluzie, pentru că ei pot abuza de tot, chiar de cele mai bune lucruri. De altfel, neantul îi înspăimântă mai mult decât ar voi să pară, şi firile puternice sunt adesea mai mult lăudăroase decât brave. Majoritatea sunt materialişti pentru că nu au nimic cu care să umple abisul ce se cască în faţa lor; arătati-le o ancoră de salvare, şi ei se vor agăţa strâns de ea”.

Printr-o aberaţie a inteligenţei, există oameni care nu văd în făpturile organice decât acţiunea materiei şi raportează la ea toate actele noastre. Ei nu au văzut în corpul omenesc decât maşina electrică; nu au studiat mecanismul vieţii decât prin jocul organelor; au văzut adesea întinzându-se prin ruptură un fir, şi nu au văzut nimic altceva decât acest fir; au căutat dacă rămâne ceva, şi cum nu au găsit decât materie devenită inertă, căci nu au văzut sufletul ce ieşea şi nu l-au putut sesiza, au conchis că totul consta în proprietăţile materiei, şi că astfel după moarte nu există decât neantul gândirii; tristă consecinţă dacă ar fi fost aşa, căci atunci binele şi răul ar fi fost fără scop; omul ar fi fost clădit să nu se gândească decât la el şi să pună deasupra tuturor satisfacerea plăcerilor sale materiale, legăturile sociale ar fi fost rupte, afectele cele mai sănătoase îndepărtate fără întoarcere. Din fericire, aceste idei sunt departe de a fi generale; se poate chiar spune că ele sunt foarte circumscrise, şi nu constituie decât opinii individuale, c aci nicăieri nu au fost ridicate la rangul de doctrină. O societate fondată pe aceste baze ar purta în sine germenele distrugerii sale, şi membrii săi s-ar sfâşia între ei ca animalele feroce.

Omul are în mod instinctiv gândul că totul, pentru el, nu se sfârşeşte odată cu viaţa; el are oroare de neant; el se străduieşte în zadar să se opună gândului despre viitor, când vine momentul suprem, deoarece nu sunt putini cei care se întreabă ce se va alege de ei; căci

ideea de a părăsi viaţa fără întoarcere are în ea ceva dureros. Cine ar putea, în adevăr, să privească în fată cu indiferentă o despărţire absolută, eternă de tot ceea ce a iubit? Cine ar putea să vadă fără spaimă deschizându-se în faţa sa abisul imens al neantului, unde ar fi înghiţite pentru totdeauna toate talentele noastre, toate speranţele noastre şi să-şi spună: Cum! după mine, nimic, nimic mai mult decât vidul; totul este sfârşit, fără întoarcere; câteva zile şi amintirea mea va fi ştearsă din memoria celor ce-mi supravieţuiesc; curând nu va mai rămâne nici o umbră din trecerea mea pe pământ; chiar şi binele pe care l-am făcut va fi uitat de ingraţii pe care i-am îndatorat; şi nimic pentru a compensa toate acestea, nici o altă perspectivă decât aceea a corpului meu ros de viermi!

Acest tablou nu are ceva oribil, glacial? Religia ne arată că nu poate fi aşa, şi raţiunea ne-o confirmă; dar această existenţă viitoare, vagă şi nedefinită, nu are nimic care să satisfacă dragostea noastră de certitudine; este ceea ce, la unii insuflă îndoiala. Avem un suflet, fie; dar ce este acest suflet? Are o formă, o aparentă oarecare? Este o făptură limitată sau una nedefinită? Unii spun că este un suflu al lui Dumnezeu, alţii o scânteie, alţii o parte a marelui TOT, principiul vieţii şi al inteligenţei; dar ştim noi oare ce sunt toate acestea? Ce importantă mai are să ai un suflet dacă după noi el se cufundă în imensitate ca şi picăturile de apă în ocean! Pierderea individualităţii noastre nu este ca şi neantul? Se mai spune că este imaterială; dar un lucru imaterial nu ar şti să aibă proporţii diferite; pentru noi acesta nu e nimic.

Religia ne învaţă de asemenea că vom fi fericiţi sau nefericiţi, după binele sau răul pe care le vom face; dar ce este fericirea care ne aşteaptă la sânul lui Dumnezeu? Este o beatitudine, o contemplaţie eternă, fără altă preocupare decât de a aduce laude Creatorului? Flăcările iadului sunt o realitate sau un

simbol? Însăşi biserica îl acceptă în această ultimă accepţie, dar care sunt aceste suferinţe? Unde este acest loc de supliciu? Într-un cuvânt ce se face, ce se vede în această lume care ne aşteaptă pe toţi? Nimeni, se spune, nu a revenit pentru a ne da socoteală. Este o eroare, şi misiunea spiritismului este tocmai de a ne lămuri asupra acestui viitor, de a ne face, până într-un anumit punct, să-l atingem cu mâna şi ochiul, nu numai prin raţionament, ci şi prin fapte. Graţie comunicărilor spiritiste, aceasta nu mai este o prezumţie, o probabilitate asupra căreia fiecare brodează după plac, pe care poeţii o înfrumuseţează cu ficţiunile lor sau răspândesc imagini alegorice care ne înşeală, ci este realitatea ce ne apare. Însăşi entităţile de dincolo de moarte care vin să ne descrie situaţia lor, să ne spună ceea ce fac, să ne permită să asistăm pentru a povesti astfel peripeţiile din noua lor viaţă şi, prin acest mijloc, să ne arate soarta inevitabilă care ne este rezervată după meritele şi faptele noastre rele. Există aici ceva antireligios? Cu totul împotrivă, de vreme ce incredulii găsesc aici credinţa iar nepăsătorii o reînnoire a fervorii şi încrederii. Spiritismul este deci cel mai puternic auxiliar al religiei. De vreme ce este acest lucru, Dumnezeu este cel care îl îngăduie, şi îl îngăduie tocmai pentru a reînsufleţi speranţele noastre şovăielnice, şi pentru a ne readuce pe calea binelui din perspectiva viitorului.

Chapter 3 Reîntoarcerea de la viaţa corporală la viaţa spirituală

1. Sufletul după moarte, individualitatea sa. Viaţa eternă. 2. Separarea sufletului de corp. 3. Spiritul tulburat.

1. Sufletul după moarte

149. Ce devine sufletul îndată după moarte?

„Redevine Spirit, adică reintră în lumea Spiritelor pe care o părăsise pentru puţin timp”.

150. Sufletul îşi păstrează după moarte individualitatea?

„Fireşte, nu şi-o pierde niciodată. Ce ar fi fost el dacă nu şi-ar fi păstrat-o?”

Cum îşi constată sufletul individualitatea, din moment ce nu mai are un corp material?

„El mai are încă fluidul ce-i este propriu, extras din atmosfera planetei sale, şi care reprezintă opera ultimei sale încarnări: perispiritul său”.

Sufletul nu duce cu sine nimic de aici, de pe pământ?

„Nimic altceva decât amintirea şi dorinţa de a merge într-o lume mai bună. Această amintire este plină de dulceaţă sau de amărăciune după felul în care s-a folosit de viaţă; cu cât este mai pur, cu atât înţelege mai bine inutilitatea celor lăsate pe pământ”.

151. Ce gândiţi despre opinia conform căreia, după moarte, sufletul reintră în totul universal?

„Dar ansamblul Spiritelor nu formează un întreg? Nu este tot o lume? Când eşti într-o adunare, faci parte integrantă din acea adunare, şi totuşi ai în permanentă propria individualitate”.

152. Ce dovadă putem avea cu privire la păstrarea individualităţii sufletului după moarte?

„Nu aveţi dovada prin comunicările pe care le obţineţi? Dacă nu sunteţi orbi, veţi vedea; şi dacă nu sunteţi surzi, veţi auzi, căci foarte des o voce vă vorbeşte şi vă revelează existenţa unei entităţi de dincolo de voi”.

Cei ce gândesc că la moarte sufletul reintră în totul universal cad în greşală dacă înţeleg prin aceasta că, asemănător unei picături de apă ce cade în ocean el îşi pierde individualitatea; au dreptate dacă înţeleg prin „totul universal” ansamblul entităţilor incorporale în care fiecare suflet sau Spirit este un element distinct. Dacă sufletele ar fi fost amestecate într-o masă, nu ar fi avut decât calităţile ansamblului, nu ar fi avut nici inteligenţă, nici calităţi proprii; în timp ce, în toate comunicările, ele lasă să se întrevadă o conştiinţă şi o voinţă distincte; diversitatea infinită ce ne-o prezintă sub toate raporturile este chiar consecinţa individualităţilor. Dacă după moarte nu ar fi existat decât ceea ce se numeşte marele TOT absorbind toate individualităţile, acest TOT ar fi uniform, şi ca urmare toate comunicările ce s-ar primi din lumea invizibilă ar fi identice. De vreme ce se întâlnesc entităţi bune, altele rele, savante şi ignorante, fericite şi nefericite; care au toate tipurile de caractere: vesele şi triste, nefericite şi profunde etc., este evident că acestea sunt existenţe distincte. Individualitatea devine şi mai evidentă atunci când aceste existenţe îşi probează identitatea prin semne incontestabile, detalii personale referitoare la viaţa lor terestră ce se pot constata; ea nu poate fi pusă la îndoială când Spiritele se manifestă la vedere prin apariţii. Individualitatea sufletului nu era indicată, în teorie, ca un articol de credinţă; într-un fel, spiritismul are şi o certificare materială.

153. În ce fel trebuie înţeleasă viaţa eternă?

„Viaţa Spiritului este eternă; cea a corpului este tranzitorie şi pasageră. Când corpul moare, sufletul reintră în viaţa eternă.”

Nu ar fi mai exact să se numească viaţă eternă cea a Spiritelor pure, a celor care atingând gradul suprem de perfecţiune nu mai au de trecut prin încercări?

„Mai degrabă fericirea eternă; dar este o chestiune de cuvinte, numiţi lucrurile cum doriţi, numai să înţelegeţi”.

2. Separarea sufletului de corp

154. Separarea sufletului de corp este dureroasă?

„Nu, corpul adesea suferă mai mult în timpul vieţii decât în momentul morţii: sufletul deloc. Suferinţele prin care trece câteodată în momentul morţii sunt un prilej de bucurie pentru Spirit, care vede sosind sfârşitul exilului său”.

În moartea naturală, ce survine prin epuizarea organelor ca urmare a vârstei, omul părăseşte viaţa fără a băga de seamă: ca o lampă ce se stinge nemaifiind alimentată.

155, Cum se realizează separarea sufletului de corp?

„Legăturile ce-l reţineau fiind rupte, el se eliberează”.

Separarea este instantanee şi prin tranziţie bruscă? Există o linie de demarcaţie net trasată între viaţă şi moarte?

„Nu, sufletul se eliberează gradat şi nu fuge ca o pasăre captivă repusă subit în libertate. Cele două stări se ating, se amestecă, astfel că Spiritul se degajă puţin câte puţin de legăturile sale: ele se desfac, nu se rup”.

În timpul vieţii, Spiritul este ţinut de corp prin învelişul său semi-material sau perispirit; moartea înseamnă doar distrugerea corpului şi nu şi a celui de al doilea înveliş ce se separă de corp când în acesta încetează viaţa organică. Observaţia probează că în momentul morţii desprinderea peri-spiritului nu se face subit; ea nu se realizează decât gradat, cu o lentoare

foarte variabilă depinzând de individ; la unii este foarte rapidă, şi se poate spune că între momentul morţii şi cel al eliberării sunt câteva ore; dar la alţii, mai ales la cei a căror viaţă a fost exclusiv materială şi senzuală, dezlegarea este mai puţin rapidă şi durează câteodată zile, săptămâni şi chiar luni, ceea ce nu implică o mai mică vitalitate a corpului, nici posibilitatea unei reîntoarceri la viaţă, ci o simplă afinitate între corp şi Spirit, în raport cu superioritatea acordată, în viaţă, de către spirit materiei. E raţional să concepi, într-adevăr, cu cât Spiritul s-a identificat cu materia, cu atât îi vine mai greu la separare; în timp ce activitatea intelectuală şi morală, elevaţia gândirii, operează un început de desprindere chiar în timpul vieţii corpului, iar atunci când soseşte moartea desprinderea este aproape instantanee. Acesta este rezultatul studiilor făcute pe toţi indivizii observaţi în momentul morţii. Observaţiile mai probează că afinitatea ce persistă, la anumiţi indivizi, între suflet şi corp, este câteodată foarte dureroasă deoarece Spiritul poate simţi oroare faţă de descompunere. Cazul este excepţional şi specific anumitor feluri de viaţă şi anumitor feluri de moarte, apare şi la câţiva sinucigaşi.

156. Separarea definitivă dintre suflet şi corp poate avea loc înainte de încetarea completă a vieţii organice?

„La agonie, sufletul a părăsit câteodată corpul: nu mai există decât viaţă organică. Omul nu mai are conştiinţa sinelui şi totuşi îi rămâne un suflu de viaţă.

Corpul este o maşină pe care inima o face să se pună în mişcare; el există doar atâta timp cât inima face sângele să circule prin vene, şi pentru asta nu e nevoie de suflet”.

157. În momentul morţii, sufletul nu are câteodată o aspiraţie sau un extaz ce-lface să întrevadă lumea unde va merge?

„Deseori sufletul ştie să desfacă legăturile ce-l

ataşează de corp; în acest caz face toate eforturile pentru a le rupe în întregime. Deja degajat în parte de materie, el vede derulându-se viitorul în faţa sa şi se bucură, prin anticipare, de starea de spirit”.

158. Exemplul omizii care, mai întâi, se târăşte pe pământ, după aceea se închide în crisalida sa într-o moarte aparentă, pentru a renaşte apoi într-o existenţă strălucitoare, ne poate da o idee a vieţii terestre, apoi a morţii, şi în sfârşit a noii noastre existenţe?

„O idee în mic. Comparaţia este bună, dar n-ar trebui totuşi luată ad litteram, cum se întâmplă de obicei”.

159. Ce senzaţie încearcă sufletul în momentul când se regăseşte în lumea Spiritelor?

„Depinde, dacă ai făcut rău din dorinţa de a-l face, te simţi în primul moment cu totul ruşinat de cele făcute. Pentru cel drept, senzaţia este foarte diferită: ca uşurarea de o mare greutate, căci el nu se teme de nici o privire scrutătoare”.

160. Spiritul regăseşte imediat pe cei cunoscuţi pe pământ şi care au murit înaintea lui?

„Da, în funcţie de afecţiunea avută pentru el; adesea, ei vin să-l primească la reintrarea în lumea Spiritelor, şi îl ajută să se degajeze de scutecele materiei; ca astfel să regăsească multe din cele pierdute din vedere în timpul şederii sale pe pământ; vede pe cei rătăcitori; merge să viziteze pe cei ce sunt încarnaţi”.

161. În moartea violentă şi accidentală, atunci când organele nu au fost încă slăbite de vârstă sau de boli, separarea sufletului şi încetarea vieţii au loc simultan?

„În general aşa este, însă clipa ce le separă este foarte scurtă”.

162. După decapitare, de exemplu, omul păstrează timp de câteva momente conştiinţa de sine?

„Adesea, o păstrează timp de câteva minute până

când viaţa organică se stinge complet. Dar tot adesea teama de moarte l-a făcut să-şi piardă această conştiinţă înainte de momentul supliciului”.

Nu este vorba aici decât de conştiinţa pe care cel ce suportă supliciul o poate avea despre sine însuşi, ca om şi prin intermediul organelor, şi nu ca Spirit. Dacă nu a pierdut această conştiinţă înainte de supliciu, poate deci să o păstreze câteva clipe - o foarte scurtă durată -, şi ea încetează neapărat odată cu viaţa organică a creierului, ceea ce nu implică faptul că, pentru aceasta, perispiritul să fie în întregime degajat de corp, ci din contră: în toate cazurile de moarte violentă, când nu vine prin stingerea treptată a forţelor vitale, legăturile ce unesc corpul cu perispiritul sunt mai persistente, şi eliberarea completă este mai lentă.

3. Spiritul tulburat

163. Sufletul părăsind corpul, are imediat conştiinţa de sine?

„Conştiinţa imediată nu este cuvântul potrivit; el este câtva timp în tulburare”.

164. Toate spiritele încearcă, în acelaşi grad şi pe aceeaşi durată, tulburarea ce urmează separării sufletului de corp?

„Nu, depinde de elevaţia lor. Cel ce este deja purificat se recunoaşte aproape imediat, deoarece este eliberat de materie încă din timpul vieţii corpului, în timp ce omul carnal, a cărui conştiinţă nu este pură, păstrează foarte mult timp impresia acestei materii”.

165. Cunoaşterea spiritismului exercită vreo influenţă asupra duratei tulburării, mai mult sau mai puţin lungă?

„O influenţă foarte mare, de vreme ce Spiritul înţelege cu anticipaţie situaţia sa, dar practica binelui şi conştiinţa pură au cea mai mare influenţă”.

În momentul morţii, totul este mai întâi confuz; sufletului îi trebuie ceva timp pentru a se recunoaşte;

este cam dezorientat, şi în starea unui om ieşind dintr-un somn profund care caută să-şi dea seama de situaţia sa. Luciditatea ideilor şi memoria trecutului îi revin pe măsură ce se şterge influenţa materiei de care tocmai s-a eliberat, şi care se împrăştie ca un fel de ceată ce întuneca gândurile sale.

Durata tulburării ce urmează morţii este foarte variabilă; poate fi de câteva ore, de mai multe luni, şi chiar de câţiva ani. Cei la care durata este mai puţin lungă sunt cei ce s-ar identifica încă din timpul vieţii cu starea lor viitoare, deoarece atunci îşi înţeleg imediat poziţia.

Această tulburare prezintă circumstanţe deosebite după caracterul indivizilor şi mai ales după felul morţii. În morţile violente - sinucidere, supliciu, accident, apoplexie, răniri etc.-, Spiritul este surprins, uimit şi nu crede a fi mort; şi o susţine cu încăpăţânare. Totuşi îşi vede corpul, ştie că acest corp este al său, şi nu înţelege să fie separat de acesta; se îndreaptă către persoanele pe care le iubeşte, le vorbeşte, şi nu înţelege de ce acestea nu-l aud. Iluzia durează până la completa desprindere a perispiritului; atunci numai Spiritul se recunoaşte şi înţelege că nu mai face parte dintre cei vii. Fenomenul se explică cu uşurinţă. Surprins de moarte pe neaşteptate, Spiritul este derutat de schimbarea bruscă petrecută; pentru el, moartea este încă sinonimă cu distrugerea, neantizarea; or, aşa cum gândeşte, după ceea ce vede, după ceea ce aude. În sensul său nu este mort; ceea ce îi sporeşte iluzia, este faptul că el se vede un corp asemănător celui precedent prin formă, a cărui natură eternă nu a mai avut timp să o studieze; îl crede solid şi compact precum primul corp; şi când îşi îndreaptă atenţia asupra acestui lucru, se miră de ce nu se putea pipăi. Fenomenul este analog cu ceea ce se petrece cu somnambulii mai recenţi care nu cred că dorm. Pentru ei, somnul este sinonim cu suspendarea facultăţilor intelectuale; or, dacă ei gândesc liber şi

deoarece văd, înseamnă pentru ei că nu dorm. Anumite Spirite prezintă aceeaşi particularitate, cu toate că moartea nu a sosit inopinat, dar este mai vagă la cei care, deşi bolnavi, nu se gândesc că vor muri. Se vede atunci spectacolul neobişnuit al unui Spirit asistând la propriul cortegiu funebru ca la al unui străin, şi vorbind despre asta ca despre un lucru ce nu-l priveşte, până în momentul când înţelege adevărul.

Tulburarea ce urmează morţii nu are nimic dureros pentru omul de bine. El este într-o stare de calm întru torul asemănătoare celei ce însoţeşte o trezire liniştită. Însă cel ce nu are conştiinţa pură, este cuprins de anxietate şi angoasă care sporesc pe măsură ce Spiritul se recunoaşte.

În cazul morţii colective, s-a observat că nu toţi cei ce pier în acelaşi timp se revăd întotdeauna imediat. În tulburarea ce urmează morţii, fiecare merge pe drumul său, unde nu se preocupă decât de cei care-l interesează.

Chapter 4 Pluralitatea existenţelor

1. Despre reîncarnare. 2. Justeţea reîncarnării. 3. Încarnarea în diferitelor lumi. 4. Transmigraţia progresivă. 5. Soarta copiilor după moarte. 6. Sexele Spiritelor. 7. Rudenie, filiaţie. 8. Similitudini. 9. Idei înnăscute.

1. Despre reîncarnare

166. Cum poate sufletul care n-a putut atinge perfecţiunea în timpul vieţii corporale, să-şi termine purificarea?

„Suportând proba unei noi existenţe”.

Cum desăvârşeşte sufletul această nouă existenţă? Prin transformarea sa în Spirit?

„Sufletul, purificându-se, suferă fără îndoială o transformare, dar pentru aceasta îi este necesară proba vieţii corporale”.

Deci sufletul are mai multe existenţe corporale?

„Da, noi toţi avem mai multe existenţe. Cei ce vă spun contrariu vor să vă menţină în ignoranţa în care se găsesc ei înşişi; este dorinţa lor”.

Pare a rezulta din acest principiu că sufletul după ce a părăsit un corp, îşi ia altul; altfel spus, el se reîncarnează într-un nou corp.

„Evident”.

167. Care este scopul reîncarnării?

„Ispăşirea, ameliorarea progresivă a umanităţii, fără de care n-ar exista dreptate.”

168. Numărul existenţelor corporale ale unui Spirit este limitat, sau Spiritul se reîncarnează pe veşnicie?

„Cu fiecare existenţă nouă, Spiritul face un pas pe drumul progresului; când s-a debarasat de toate impurităţile sale, nu mai are nevoie de probele vieţii corporale”.

169. Numărul încarnărilor este acelaşi pentru toate Spiritele?

„Nu; cel ce avansează repede este cruţat de încercări. Totodată, aceste încarnări succesive sunt întotdeauna foarte numeroase, căci progresul este aproape infinit”.

170. Ce devine Spiritul după ultima sa încarnare?

„Spirit preafericit; este Spiritul pur”.

2. Justeţea reîncarnării

171. Pe ce este fondată dogma reîncarnării?

„Pe dreptatea lui Dumnezeu şi pe revelaţie, căci noi vă repetăm fără încetare: Un tată bun lasă întotdeauna copiilor săi o poartă deschisă căinţei. Nu-ţi spune raţiunea că ar fi nedrept să privezi definitiv de fericirea eternă pe toţi cei a căror îmbunătăţire nu depinde de ei ? Nu sunt toţi oamenii copiii lui Dumnezeu, chiar dacă printre cei egoişti se întâlnesc nedreptatea, ura implacabilă şi pedepsele fără milă?”

Toate Spiritele tind spre perfecţiune şi Dumnezeu le dă mijloacele prin probele vieţii corporale Dar în dreptatea sa, el le hărăzeşte să desăvârşească în noi existenţe ceea ce n-au putut face sau termina într-o primă încercare.

Nici dreptatea şi nici bunătatea lui Dumnezeu nu impresionează pentru totdeauna pe cei ce au putut întâlni obstacole în ameliorarea lor, chiar în mediul în care se găsesc, în afară de voinţa lor. Dacă soarta omului era irevocabil fixată după moartea sa, Dumnezeu nu ar fi cântărit de loc acţiunile tuturor în aceeaşi balanţă, şi nu le-ar fi tratat de loc cu imparţialitate.

Doctrina reîncarnării, care constă în a admite omului mai multe existenţe succesive, este singura ce răspunde ideii că dreptatea lui Dumnezeu se face şi în privinţa oamenilor aflaţi într-o condiţie morală inferioară. Această doctrină este singura care poate să

ne explice viitorul şi să îndreptăţească speranţele noastre, de vreme ce ea ne arată mijlocul de a ne răscumpăra greşelile prin noi încercări. Raţiunea ne-o sugerează şi Spiritele ne-o înfăţişează.

Omul care are Conştiinţa inferiorităţii sale capătă prin doctrina reîncarnării o speranţă consolatoare. Dacă el crede în dreptatea lui Dumnezeu, nu poate spera să fie pentru eternitate egalul acelor ce au făcut mai mult bine decât el. Gândul că această inferioritate nu-l dezmoşteneşte pentru totdeauna de binele suprem, şi că îl va putea cuceri prin noi eforturi, ăl susţine şi îl reanimă curajul. Cine este cel care, la sfârşitul carierei sale, nu regretă că a căpătat prea târziu o experienţă de care nu mai poate profita? Această experienţă tardivă nu este de loc pierdută; o va folosi într-o nouă viaţă.

3. Încarnarea în diferitele lumi

172. Diferitele noastre existenţe corporale se realizează toate pe pământ?

„Nu, nu toate, ci în diferitele lumi: cea de aici nu este nici prima şi nici ultima, ci este una dintre cele mai materiale şi mai îndepărtate de perfecţiune”.

173. Sufletul la fiecare nouă existenţă corporală, trece dintr-o lume într-alta, sau poate realiza mai multe existenţe pe aceeaşi planetă?

„Poate reînvia de mai multe ori pe aceeaşi planetă, dacă nu este suficient de avansat pentru a trece într-o lume superioară”.

Astfel putem reapărea de mai multe ori pe pământ?

„Cu certitudine”.

Putem reveni pe pământ după ce am vieţuit în alte lumi?

„Desigur; aţi putut deja trăi şi în altă parte şi pe pământ”.

174. Există necesitatea de a retrăi pe pământ?

„Nu; dar dacă nu avansaţi, puteţi merge într-o altă lume în care nu este mai bine şi în care poate fi mai rău”.

175. Există un avantaj în a reveni să locuieşti pe pământ?

„Nici un avantaj deosebit, în afară de a te afla în misiune; atunci se avansează, aici ca şi în altă parte”.

Nu ar fi mai fericit cel ce ar rămâne Spirit?

„Nu, nu, ar rămâne staţionar; or, ceea ce se doreşte este apropierea de Dumnezeu”.

176. După ce au fost încarnate în alte lumi, pot Spiritele să apară acolo unde nu au fost vreodată?

„Da, aşa cum aţi fost şi voi, în altele. Toate lumile sunt solidare: ce nu se îndeplineşte într-una se îndeplineşte în alta”.

Există oameni care se află pe pământ pentru prima dată?

„Există în multe şi diverse feluri”.

Se poate recunoaşte după un semn oarecare când un Spirit este la prima sa apariţie pe pământ?

„Nu ar fi de nici un folos”.

177. Pentru a atinge perfecţiunea şi fericirea supremă - care este scopul final al tuturor oamenilor - este oare nevoie ca Spiritul să treacă prin filiera tuturor lumilor existente în univers?

„Nu, căci există multe lumi de acelaşi grad, şi unde Spiritul nu ar învăţa nimic nou”.

Cum se explică atunci pluralitatea existenţelor sale pe aceeaşi planetă?

„Spiritul poate să se găsească acolo de fiecare dată în poziţii foarte diferite, care reprezintă pentru el tot atâtea ocazii de a acumula experienţă”.

178. Pot Spiritele să retrăiască corporal într-o lume relativ inferioară celei în care au vieţuit deja?

„Da, când au de îndeplinit o misiune de favorizare a progresului, şi atunci acceptă cu bucurie frământările acestei existenţe, deoarece le oferă un mijloc de a

avansa”.

Acest lucru nu poate avea loc prin ispăşire? Dumnezeu nu poate trimite Spiritele rebele în lumi inferioare?

„Spiritele pot rămâne staţionare, dar nu retrogradează, şi atunci pedeapsa lor e de a nu avansa şi de a reîncepe existenţele rău folosite în mediul ce convine naturii lor”.

Care sunt Spiritele nevoite să reînceapă aceeaşi existenţă?

„Cele care greşesc în misiunea sau în încercările lor”.

179. Entităţile care populează fiecare lume au ajuns la acelaşi grad de perfecţiune?

„Nu, este ca pe pământ: unele sunt mai avansate, altele mai puţin avansate”.

180. Trecând din această lume în alta, Spiritul îşi păstrează inteligenţa ce o avea în lumea noastră?

„Fără îndoială, inteligenţa nu se pierde, dar poate să nu aibă aceleaşi mijloace de manifestare; depinde de superioritatea sa şi de starea corpului pe care-l va lua.”

181. Entităţile care populează diferitele lumi au corpuri asemănătoare cu ale noastre?

„Fără îndoială, au corpuri, căci trebuie ca spiritul să fie reînveş-mântat în materie pentru a acţiona asupra materiei; dar acest înveliş este mai mult sau mai puţin material după gradul de puritate atins de Spirite, şi aceasta dă diferenţa între lumile pe care trebuie să le străbatem; căci există mai multe lăcaşuri ale Tatălui nostru şi de aici mai multe grade. Unii o ştiu şi au conştiinţa faptului pe acest pământ, alţii nu o au de loc”.

182. Putem cunoaşte cu exactitatea starea fizică şi morală a diferitelor lumii?

„Noi, Spiritele, vă putem răspunde că această cunoaştere depinde de gradul de puritate la care vă aflaţi; adică noi nu trebuie să revelăm aceste lucruri

tuturor, căci nu toţi sunt în stare să le înţeleagă şi aceasta i-ar tulbura”.

Pe măsură ce spiritul se purifică, corpul ce-l înveşmântează se apropie de asemenea de natura Spiritelor. Materia este mai puţin densă, el nu se mai târăşte cu greutate la suprafaţa solului, necesităţile fizice sunt mai puţin grosolane, entităţile vii nu mai au nevoie de a se devora între ele pentru a se hrăni. Spiritul este mai liber şi are pentru lucrurile îndepărtate percepţii ce ne sunt necunoscute: el vede prin ochii corpului ceea ce noi nu vedem decât prin gândire.

Purificarea Spiritelor aduce făpturilor în care sunt încarnate perfecţionarea morală. Pasiunile animalice slăbesc şi egoismul face loc sentimentului fratern. Astfel încât, în lumile superioare celei pământene, războaiele sunt necunoscute: ura şi discordia sunt acolo fără obiect, căci nimeni nu se gândeşte să facă rău aproapelui său. Intuiţia ce o au despre viitor, securitatea dată de o conştiinţă lipsită de remuşcări, face ca moartea să nu le mai provoace nici o teamă; o văd venind fără frică, o văd ca o simplă transformare.

Durata vieţii, în diferitele lumi, pare a fi proporţională cu gradul de superioritate fizică şi morală a acestor lumi, şi este perfect raţional. Cu cât corpul este mai puţin material, cu atât el este subiectul vicisitudinilor care îl dezorganizează; cu cât Spiritul este mai pur, cu atât are mai puţine pasiuni ce-l macină. Este aici încă o binefacere a Providenţei ce vrea astfel să reducă suferinţele.

183. Trecând dintr-o lume în alta, Spiritul trece printr-o nouă copilărie?

„Copilăria e pretutindeni o tranziţie necesară, dar nu este peste

tot atât de stupidă ca la voi”.

184. Spiritul poate alege noua lume unde trebuie să locuiască?

„Nu întotdeauna, dar o poate cere, şi o poate

obţine dacă o merită; căci lumile nu sunt accesibile Spiritelor decât după gradul lor de elevaţie”.

Dacă Spiritul nu cere nimic, cine hotărăşte lumea unde se va reîncarna?

„Gradul său de elevaţie”.

185. Starea fizică şi morală a entităţilor vii este perpetuu aceeaşi pe fiecare planetă?

„Nu, lumile sunt de asemenea supuse legii progresului. Toate au început ca şi a voastră prin a fi într-o condiţie inferioară, şi pământul însuşi va suporta o transformare asemănătoare; el va deveni un paradis terestru atunci când oamenii vor fi devenit buni”.

Astfel eminţiile care populează astăzi pământul vor dispărea într-o zi şi vor fi înlocuite de făpturi din ce în ce mai perfecte; aceste seminţii transformate vor urma celor actuale, tot aşa cum acestea au succedat altora şi mai primitive.

186. Există lumi unde spiritul, căutând să locuiască într-un corp material, nu are ca înveliş decât perispiritul?

„Da, şi acest înveliş devine atât de eterat, încât pentru voi e ca şi cum n-ar exista; este starea spiritelor pure”.

Pare a rezulta de aici că nu există o demarcaţie netă între starea ultimelor încarnări şi cea a Spiritului pur?

„Această demarcaţie nu există; diferenţa ştergându-se puţin câte puţin, devine insesizabilă precum întunericul ce se şterge în faţa primelor lumini ale zilei”.

187. Substanţa perispiritului este aceeaşi pe toate planetele?

„Nu, este mai mult sau mai puţin eterată. Trecând de la o lume la alta, Spiritul se acoperă cu materia proprie fiecărei lumi; dar aceasta durează mai puţin decât o scânteiere”.

188. Spiritele pure locuiesc în anumite lumi, sau

mai degrabă ele există în spaţiul universal fără a fi ataşate unei lumi mai mult decât alteia?

„Spiritele pure locuiesc în anumite lumi, dar acolo ele nu sunt izolate asemenea oamenilor de pe pământ; ele pot să fie pretutindeni” *.

* Conform Spiritelor, dintre toate planetele ce compun sistemul nostru planetar, Pământul este una dintre cele ai căror locuitori sunt cel mai puţin avansaţi din punct de vedere fizic şi moral; Marte i-ar fi inferior, iar Jupiter cu mult superior în toate privinţele. Soarele nu ar fi o lume locuită de entităţi corporale, ci un loc de întâlnire pentru Spiritele superioare care, de acolo, radiază prin gândire către alte lumi pe care le dirijează prin mijlocirea Spiritelor mai puţin elevate cărora li se transmite prin intermediul fluidului universal. Constituţia fizică a Soarelui ar fi cea a unei vetre de electricitate. Toţi Sorii ar putea să fie într-o poziţie identică.

Volumul şi depărtarea de Soare nu au o legătură necesară cu gradul de avansare al lumilor, de vreme ce ar părea că Venus este mai avansat decât Pământul, şi Saturn inferior lui Jupiter. Mai multe Spirite care au animat persoane cunoscute pe pământ au afirmat că au fost reîncarnate pe Jupiter, una din lumile cele mai apropiate de perfecţiune, şi s-au mirat văzând pe această planetă atât de avansată oameni a căror opinie nu-i aşeza la acest nivel aici, pe pământ. Nimic nu trebuie să surprindă dacă se consideră că anumite Spirite locuind această planetă au putut fi trimise pe pământ pentru a îndeplini o misiune care, în ochii noştri, nu le situa în primă poziţie; în al doilea rând, că între existenţa lor terestră şi cea de pe Jupiter am putut avea şi altele intermediare, în care s-au ameliorat; în al treilea rând, că în această lume, ca şi în a noastră, există diferite grade de dezvoltare, şi între aceste grade poate exista aceeaşi distanţă ce separă la noi sălbaticul de omul civilizat. Astfel, despre cel ce locuieşte pe Jupiter

nu s-ar spune că este la nivelul celor mai avansate făpturi, aşa cum cineva nu este la nivelul unui academician doar pentru că locuieşte la Paris. Condiţiile de longevitate nu sunt peste tot aceleaşi ca şi pe pământ, şi vârsta nu se poate compara. O persoană decedată de câţiva ani, fiind evocată, spunea că s-a încarnat de şase luni într-o lume al cărei nume ne este complet necunoscut. Interogată asupra vârstei avute în acea lume, răspunse: „Nu pot aprecia, deoarece noi nu numărăm ca voi; apoi modul de existenţă nu mai este acelaşi; dezvoltarea este aici mult mai rapidă; totuşi, deşi nu am împlinit decât şase luni de ale voastre, pot spune că, în privinţa inteligenţei, am treizeci de ani din vârsta ce o aveam pe pământ”. Multe răspunsuri asemănătoare au fost date şi de alte Spirite, şi aici nu e nimic neverosimil. Nu vedem pe pământ o mulţime de animale obţinând în câteva luni dezvoltarea lor normală? De ce nu ar fi la fel cu omul în alte sfere? Remarcăm în plus că dezvoltarea obţinută de om pe pământ la vârsta de treizeci de ani nu poate fi decât un fel de copilărie, comparativ cu cea care trebuie atinsă. Înseamnă a avea vederea foarte scurtă considerându-ne superiori fată de toate celelalte tipuri ale creaţiei, şi a umili Divinitatea crezând că în afară de noi nimic nu i-ar mai fi cu putinţă.

4. Transmigraţia progresivă

189. Pornind de la principiul formării sale, se bucură Spiritul de plenitudinea facultăţilor sale?

„Nu, căci Spiritul, asemenea omului, îşi are copilăria sa. La origine, Spiritele nu au decât o existenţă instinctivă şi o palidă conştiinţă de sine şi de actele lor; abia după aceea inteligenţa lor se dezvoltă treptat”.

190. Care este starea sufletului la prima sa încarnare?

„Starea copilăriei vieţii corporale; inteligenţa sa abia pâlpâie: el face proba vieţii”.

191. Sufletele sălbaticilor sunt oare suflete în starea de copilărie?

„Copilărie relativă, dar sunt suflete deja dezvoltate; ele au pasiuni”.

Pasiunile sunt deci un semn al dezvoltării?

„Al dezvoltării, da, dar nu al perfecţiunii; sunt un semn al activităţii şi al conştiinţei eului în timp ce în sufletul primitiv inteligenţa şi viaţa sunt în stare de germen”.

Viaţa Spiritului, în ansamblul său, parcurge aceleaşi faze pe care le vedem în viaţa corporală. El trece în mod gradat de la starea de embrion la cea de copilărie, pentru a ajunge printr-o succesiune de perioade la starea de adult, care este cea a perfecţiunii, cu următoarele diferenţe: că nu există declin şi decrepitudine ca în viaţa corporală; că viaţa sa, care a avut un început, nu va avea sfârşit; că îi trebuie un timp nemărginit, din punctul nostru de vedere, pentru a trece de la copilăria spiritistă la o dezvoltare completă; şi că progresul său se realizează, nu pe o singură planetă, ci trecând prin lumi diverse.

Viaţa spiritului se compune astfel dintr-o serie de existenţe corporale încât fiecare este pentru el o ocazie de progres, aşa cum fiecare existenţă corporală se compune dintr-o serie de zile şi în fiecare zi omul obţine un spor de experienţă şi instrucţie. Dar, aşa după cum, în viaţa omului, există zile ce nu aduc nici un rod, în cea a Spiritului sunt existenţe corporale rămase fără rezultat, pentru că el nu a ştiut să profite de ele.

192. Se poate, încă din această viaţă, printr-o conduită exemplară, să se sară peste toate gradele şi să se devină Spirit pur fără a trece prin alte stadii intermediare?

„Nu, căci ceea ce crede omul a fi perfect este departe de perfecţiune; există calităţi ce-i sunt necunoscute şi pe care nu le poate înţelege. Astfel poate fi perfect potrivit naturii sale terestre, dar aceasta nu

este perfecţiunea absolută.

Tot aşa un copil oricât de precoce ar fi, trebuie să treacă prin tinereţe înainte de a ajunge la vârsta matură; tot aşa bolnavul trece prin convalescenţă înainte de a-şi recăpăta sănătatea în totalitate. Şi apoi, Spiritul trebuie să avanseze în ştiinţă şi moralitate; dacă nu a progresat decât într-un sens, el trebuie să progreseze şi în celălalt pentru a atinge înălţimea scării spiritiste; dar cu cât omul avansează mai mult în viaţa sa prezentă, cu atât probele următoare vor fi mai puţin lungi şi grele”.

Cel puţin omul îşi poate asigura încă din această viaţă o existenţă viitoare mai puţin plină de amărăciune?

„Da, fără îndoială, pot reduce lungimea şi dificultăţile drumului. Singur nepăsătorul se găseşte întotdeauna în acelaşi punct”.

193. Un om, în noile sale existenţe, poate coborî mai jos decât a fost?

„Ca poziţie socială, da; ca Spirit, nu”.

194. Sufletul unui om caritabil poate, într-o nouă încarnare, să anime corpul unui scelerat?

„Nu, întrucât el nu poate degenera”.

Sufletul unui om pervers poate deveni cel al unui om caritabil?

„Da, dar numai dacă s-a căit, şi atunci starea aceasta devine o recompensă”.

Drumul spiritelor este progresiv şi niciodată retrograd; ele se ridică în mod gradat în ierarhie, şi nu coboară deloc din rangul la care au ajuns. În diferitele lor existenţe corporale ele pot coborî ca oameni, dar nicidecum ca Spirite. Astfel sufletul unui puternic al zilei poate mai târziu să anime cel mai umil lucrător, şi invers; căci rangul printre oameni este adesea în raport invers cu elevaţia sentimentelor morale. Irod era rege şi Isus dulgher.

195. Posibilitatea de a se ameliora într-o altă existenţă nu poate face ca anumite persoane să

persevereze pe un drum greşit prin gândul că vor putea întotdeauna să se corijeze mai târziu?

„Cel ce gândeşte astfel nu crede în nimic; ideea unei pedepse eterne nu-l reţine mai mult, căci raţiunea lui o respinge, şi această idee conduce la neîncredere în toate.

Dacă nu s-ar fi folosit doar mijloace raţionale pentru a conduce oamenii, nu ar fi fost atâţia sceptici. Un Spirit imperfect poate, într-adevăr, să gândească aşa cum ai spus în timpul vieţii sale corporale; dar odată degajat de materie, el gândeşte altfel, căci observă curând că a făcut un calcul fals, şi aceasta îi dă, într-o nouă existenţă, un sentiment contrar.

Astfel se realizează progresul şi iată de ce pe pământ unii oameni sunt mai avansaţi decât alţii; unii au deja o experienţă pe care alţii nu o au încă, dar o vor obţine puţin câte puţin. Depinde de ei să-şi accelereze progresul sau să-l amâne la nesfârşit”.

Omul care are o poziţie rea doreşte să o schimbe, făcând tot ce este posibil. Cel ce este convins că frământările din această viaţă sunt consecinţa imperfecţiunilor sale va căuta să-şi asigure o existenţă mai puţin împovărătoare; şi acest gând îl va întoarce mai degrabă de pe calea răului decât gândul focului etern în care nu crede.

196. Spiritele, neputându-se ameliora decât suportând frământările vieţii corporale, ar rezulta că viaţa materială ar fi un fel de sită deasă sau purificatoare pe unde trebuie să treacă făpturile lumii spiritiste pentru a ajunge la perfecţiune,

„Da, e bine spus. Ele se ameliorează în aceste încercări evitând răul şi practicând binele. Dar numai după mai multe încarnări sau purificări succesive, ele ating într-un timp mai mult sau mai puţin lung, şi conform eforturilor depuse, scopul către care tind”.

Corpul este cel ce influenţează Spiritul spre a se ameliora, sau Spiritul este cel ce influenţează corpul?

„Spiritul tău este totul; corpul pe care îl posezi e un veşmânt ce se strică: asta-i tot”.

O comparaţie materială pentru diferitele grade de purificare a sufletului o găsim în mustul viţei de vie. Acesta conţine licoarea numită alcool, dar amestecată cu o mulţime de materii străine ce îi alterează esenţa; mustul nu ajunge la puritatea absolută decât după mai multe distilări, la fiecare dintre acestea depunându-se câteva impurităţi. Alambicul este corpul în care sufletul trebuie să intre pentru a se epura; materiile străine sunt asemenea perispiritului care se epurează el însuşi pe măsură ce Spiritul se apropie de perfecţiune.

5. Soarta copiilor după moarte

197. Spiritul unui copil mort la vârstă fragedă este tot atât de avansat ca cel al adultului?

„Câteodată şi mai mult, căci este posibil ca el să fi trăit mult mai mult şi să aibă mai multă experienţă, mai ales dacă a progresat”.

Spiritul unui copil poate fi astfel mai avansat decât cel al tatălui său?

„Se întâmplă destul de frecvent; nu observaţi aceasta voi înşivă adesea pe pământ?”

198. Spiritul copilului care moare la vârstă fragedă, neputând deci face rău, aparţine nivelurilor superioare?

„Este adevărat că el nu a făcut rău de loc, dar nu a făcut nici bine, şi Dumnezeu nu-l scuteşte de încercările la care trebuie să se supună. Dacă este pur, nu se datorează faptului că e un prunc, ci pentru că era mai avansat”.

199. Din ce motiv viaţa cuiva este adeseori întreruptă încă din timpul copilăriei ?

„Durata de viaţă a copilului poate fi pentru Spiritul încarnat în el completarea unei existenţe întrerupte înainte de termenul scadent; adeseori, moartea sa trebuie văzută şi ca o încercare sau o

ispăşire pentru părinţi”.

Ce devine Spiritul unui copil care moare la vârstă fragedă?

„Reîncepe o nouă existenţă”.

Dacă omul nu ar avea decât o singură existenţă, şi dacă după această existenţă soarta sa viitoare ar fi fixată pentru eternitate, care ar fi meritul unei jumătăţi din specia umană care moare la vârstă fragedă, pentru a se bucura de fericire eternă, şi cu ce drept ar fi eliberată de condiţiile adesea atât de dure impuse celeilalte jumătăţi? O astfel de ordine a lucrurilor nu ar fi conformă dreptăţii lui Dumnezeu.

Prin reîncarnare, egalitatea este pentru toţi, viitorul aparţine tuturor fără excepţie şi fără favorizarea nimănui; cei ce vin ultimii nu se pot face răspunzători decât pentru ei înşişi. Omul trebuie să aibă răsplata actelor sale, aşa cum are şi responsabilitatea lor.

De altfel nu este raţional a considera copilăria ca o stare normală a inocenţei. Oare nu se întâlnesc copii dotaţi cu cele mai rele instincte la o vârstă când educaţia nu a putut să-şi exercite de loc influenţa? Nu par ei să arate de la început viclenie, prefăcătorie, chiar instinctul furtului şi al omorului, în ciuda exemplelor bune de care sunt înconjuraţi? Legea civilă le absolvă faptele rele, deoarece, zice ea, au acţionat fără discernământ; are dreptate, căci într-adevăr ei acţionează mai mult din instinct decât premeditat; dar de unde pot proveni aceste instincte atât de diferite la copii de aceeaşi vârstă, crescuţi în aceleaşi condiţii şi supuşi aceloraşi influenţe? De unde vine această perversitate precoce, dacă nu din inferioritatea Spiritului, de vreme ce educaţia nu înseamnă nimic? Cei care sunt vicioşi datorează aceasta Spiritului lor ce a progresat mai puţin, şi atunci a suferit consecinţele, nu pentru actele sale de copil, ci pentru cele ale existenţelor sale anterioare, şi astfel legea este aceeaşi pentru toţi şi dreptatea lui Dumnezeu se exercită asupra

întregii omeniri

6. Sexele Spiritelor

200. Spiritele au sex?

„Nu în sensul în care înţelegeţi voi, căci sexele depind de alcătuire, între spirite există dragoste şi simpatie, dar bazate pe similitudinea sentimentelor”.

201. Spiritul care a animat corpul unui bărbat poate, într-o nouă existenţă, să anime pe cel al unei femei, şi reciproc?

„Da, sunt aceleaşi Spirite care animă bărbaţii şi femeile”.

202. În starea de Spirit, acesta preferă a fi încarnat în corpul unui bărbat sau al unei femei?

„Pentru Spirit importă mai puţin; dar de aici apar probele la care trebuie să se supună”.

Spiritele se încarnează bărbaţi sau femei, deoarece ele nu au sexe; dar cum ele trebuie să progreseze, fiecare sex, ca şi fiecare poziţie socială le oferă încercări şi îndatoriri speciale şi ocazia de a căpăta experienţă. Cel care va fi întotdeauna bărbat nu va şti decât ceea ce ştiu bărbaţii.

7. Paternitate, filiaţie

203. Părinţii transmit copiilor o parte din sufletul lor, sau nu fac decât să le dea viaţa trupească căreia un suflet nou vine mai târziu să-i adauge viaţa morală?

„Doar viaţa trupească, întrucât sufletul este indivizibil. Un tată stupid poate avea copii talentaţi, şi viceversa”.

204. Întrucât noi am avut mai multe existenţe, paternitatea vine din epoca anterioară existenţei noastre actuale?

„Nu putea fi altfel. Succesiunea existenţelor corporale stabileşte între Spirite legături ce urcă spre existenţele voastre anterioare; de aici apar adesea

motive de simpatie între voi şi anumite Spirite care vă par străine”.

205. În ochii anumitor persoane, doctrina reîncarnării pare să distrugă legăturile de familie făcându-le să urce dincolo de existenţa actuală.

„Le întinde, dar nu le distruge. Paternitatea fiind fondată pe afecţiunile anterioare, legăturile ce unesc membrii unei aceleiaşi familii sunt mai stabile. Sporesc astfel îndatoririle fraterne, de vreme ce, în vecinul vostru, sau în servitorul vostru, se poate găsi un Spirit legat de voi prin legături de sânge”.

Ea diminuează în acelaşi timp importanţa pe care unii o dau filiaţiei lor, de vreme ce se poate să fi avut drept tată un Spirit aparţinând unei alte seminţii, sau vieţuind în oricare altă condiţie.

„Este adevărat, căci această importantă este bazată pe orgoliu; ceea ce majoritatea onorează la strămoşii lor sunt titlurile, rangul, norocul. Astfel că ar roşi dacă ar fi avut drept bunic un cizmar onest, şi s-ar lăuda că descind dintr-un gentilom dezmăţat. Dar indiferent de ceea ce ar spune şi ar face, nu vor împiedica lucrurile să fie ceea ce sunt, căci Dumnezeu nu a rânduit legile naturii după vanitatea lor”.

206. Deoarece nu există filiaţie între Spiritele descendenţilor unei aceleiaşi familii, înseamnă că şi cultul strămoşilor este un lucru ridicol?

„Cu siguranţă nu, căci trebuie să fii fericit dacă apar ţii unei familii în care s-au încarnat Spiritele elevate. Deşi Spiritele nu se trag unele din altele, nu au mai putină afecţiune pentru cei care ţin la ele prin legături de familie, căci aceste Spirite sunt adesea atrase de cutare sau cutare familie prin motive de simpatie sau prin legături anterioare; dar fiţi convinşi că Spiritele strămoşilor voştri nu sunt de loc onorate de cultul întreţinut de voi din orgoliu; meritul lor nu se răsfrânge asupra voastră atâta timp cât nu vă străduiţi să urmaţi exemplul bun pe care vi l-au dat, şi doar

atunci amintirea voastră poate nu numai să fie agreabilă, ci chiar utilă”.

8. Similitudini fizice şi morale

207. Părinţii transmit adesea copiilor lor o asemănare fizică. Le transmit şi o asemănare morală?

„Nu, de vreme ce au suflete sau Spirite diferite. Corpul purcede din corp, dar Spiritul nu purcede din Spirit, între descendenţii neamurilor nu există decât consanguinitate”.

De unde provin asemănările morale ce există câteodată între părinţi şi copiii lor?

„Sunt Spirite care se atrag prin similitudinea predispoziţiilor lor”.

208. Spiritul părinţilor mai are vreo influenţă asupra spiritului copilului după ce acesta se naşte?

„Una foarte mare. După cum am spus, Spiritele trebuie să conlucreze pentru a progresa. Ei bine, Spiritul părinţilor are misiunea de a-l dezvolta pe cel al copiilor lor prin educaţie; aceasta reprezintă pentru el o sarcină: dacă nu o face, este vinovat”.

209. De ce părinţii buni şi cinstiţi dau naştere unor copii de natură perversă? Altfel spus, de ce bunele calităţi ale părinţilor nu atrag întotdeauna, prin simpatie, un Spirit bun pentru a anima copilul lor?

„Un Spirit rău poate cere părinţi buni, în speranţa că sfaturile lor îl vor îndrepta pe o cale mai bună, şi adesea Dumnezeu îl încredinţează acestora”.

210. Părinţii pot, prin gândurile şi rugăciunile lor, să atragă în trupul copilului lor un Spirit bun mai degrabă decât un Spirit inferior?

„Nu, dar pot să amelioreze Spiritul copilului pe care l-au făcut să se nască şi care le-a fost încredinţat; este datoria lor, copiii răi sunt o încercare pentru părinţi”.

211. De unde provine similitudinea caracterului ce există adesea între doi fraţi, mai ales la

gemeni?

„Spiritele simpatice care se apropie prin similitudinea sentimentelor lor şi care sunt fericite de a fi împreună”.

222. În copiii ale căror corpuri sunt lipite şi care au anumite organe comune, există două Spirite? altfel spus, două suflete?

„Da, dar asemănarea lor izbitoare vă face adeseori să nu vedeţi decât unul”.

213. De vreme ce Spiritele se încarnează în gemeni prin simpatie, de unde vine aversiunea ce se constată uneori între aceştia?

„Nu este o regulă că gemenii au doar spirite care se simpatizează; Spiritele rele pot dori să lupte împreună pe scena vieţii”.

214. Ce se gândeşte despre poveştile cu copii ce se bat încă de la sânul mamei ?

„Poezii! Pentru a descrie că ura lor era înrădăcinată, i-au stabilit obârşia înainte de naşterea lor. În general, nu trebuie să ţineţi cont de expresiile poetice”.

215. De unde provine caracterul distinctiv ce se remarcă la fiecare popor?

„Spiritele au de asemenea familii formate prin similitudinea înclinaţilor lor, mai mult sau mai puţin purificate după elevaţia lor. Ei bine, un popor este o mare familie unde se adună Spirite care se simpatizează. Tendinţa pe care o au membrii acestor familii de a se reuni este sursa asemănării existente în caracterul distinctiv al fiecărui popor. Crezi că Spiritele bune şi umane vor umbla după un popor dur şi grosolan? Nu, Spiritele simpatizează cu masele, aşa cum ele simpatizează cu indivizii; acolo, ele sunt în mijlocul lor”

216. Oare omul păstrează, în noile sale existenţe, trăsături ale caracterului moral din existenţele sale anterioare?

„Da, poate veni cu el; dar ameliorându-l, îl schimbă. Poziţia sa socială poate de asemenea să nu mai fie aceeaşi; dacă din stăpân devine sclav, gusturile sale vor fi cu totul diferite şi va fi greu să-l recunoaşteţi. Spiritul fiind acelaşi în diversele încarnări, manifestările sale pot avea de la un caz la altul anumite analogii, modificate, totuşi, de obiceiurile din noua sa poziţie, până când o perfecţionare notabilă să fi schimbat complet caracterul său, căci din orgolios şi meschin poate deveni modest şi uman, dacă s-a căit”.

217. Omul, în diferitele sale încarnări, păstrează trăsături ale caracterului fizic din existenţele anterioare?

„Corpul este distrus şi cel nou nu are nici o legătură cu cel vechi. Totuşi, Spiritul se reflectă în corp; desigur, corpul nu e decât materie, dar cu toate acestea el este modelat după capacităţile Spiritului ce îi imprimă un anumit caracter, mai ales asupra figurii, şi astfel cu adevărat ochii au fost denumiţi oglinda sufletului. Căci persoana urâtă în mod excesiv are totuşi ceva ce place atunci când este învelişul unui Spirit bun, înţelept, uman, în timp ce există figuri foarte frumoase care te fac să nu simţi nimic, sau faţă de care să încerci repulsie. Ai putea crede că nu există decât corpuri bine făcute ce constituie învelişul celor mai complete Spirite, în timp ce întâlneşti în fiecare zi oameni de bine cu înfăţişări diforme. Fără a avea o asemănare pronunţată, similitudinea gusturilor şi înclinaţiilor poate aşadar să dea ceea ce se numeşte un aer de familie”.

Corpul îmbrăcat de suflet într-o nouă încarnare neavând nici o legătură necesară cu cel părăsit, de vreme ce provine din cu totul altă sursă, ar fi absurd să concepi o succesiune de existenţe cu o asemănare care nu este decât fortuită. Totuşi calităţile Spiritului modifică adesea organele ce servesc manifestărilor sale şi imprimă asupra figurii, şi chiar asupra modului de comportament, o notă distinctivă.

Astfel încât sub învelişul cel mai umil, se poate întâlni expresia grandorii şi a demnităţii, în timp ce sub veşmântul unui mare senior se vede câteodată expresia josniciei şi ticăloşiei. Anumite persoane provenite din medii sociale modeste împrumută fără efort obiceiurile şi manierele lumii înalte. Ele par că se află aici în elementul lor, în timp ce altele, în ciuda naşterii şi a educaţiei, întotdeauna se simt aici stinghere. Cum se explică acest fapt altfel decât ca un reflex a ceea ce a fost spiritul?

9. Ideile înnăscute

218. Spiritul încarnat nu păstrează nici o urmă a percepţiilor avute şi a cunoştinţelor acumulate în existenţele sale anterioare?

„Îi rămâne o vagă amintire ce-i dă ceea ce numim idei înnăscute”.

Deci teoria ideilor înnăscute nu este o iluzie.

„Nu, cunoştinţele acumulate în fiecare existenţă nu se pierd; Spiritul, degajat de materie, şi le aminteşte întotdeauna, în timpul încarnării, el poate să le uite parţial şi momentan, dai intuiţia ce-i rămâne ajută la înaintarea sa; fără aceasta, ar trebui întotdeauna să o ia de la capăt. Cu fiecare nouă existenţă, Spiritul ia ca punct de plecare pe cel de unde a rămas în precedenta sa existenţă”.

Trebuie astfel să vedem aici o mare conexiune între două existenţe succesive ?

„Niciodată atât de mare pe cât ai putea crede, căci poziţiile sunt adesea foarte diferite şi în intervalul dintre ele Spiritul a putut progresa”.

219. Care este originea facultăţilor neobişnuite ale indivizilor care, fără studiu prealabil, par a avea intuiţia anumitor cunoştinţe cum ar fi limbile străine, calculul matematic etc.?

„Amintirea trecutului; progresul anterior al sufletului, dar despre care acesta nu are cunoştinţă. De

unde vrei să vină? Corpul se schimbă, dar Spiritul nu se schimbă, cu toate că-şi schimbă veşmântul”.

220. Prin schimbarea corpului se pot pierde anumite facilităţi intelectuale, nemaiavând, de exemplu, gustul pentru arte?

„Da, dacă această inteligenţă a fost pătată, sau i s-a dat o rea întrebuinţare, într-adevăr, o facultate intelectuală poate fi latentă în timpul unei existenţe, deoarece Spiritul vrea să-şi exercite o alta cu care aceasta nu are nici o legătură; atunci ea rămâne în stare latentă pentru a apărea din nou mai târziu.

221. Este o amintire retrospectivă căreia omul îi datorează, chiar în stare de sălbăticie, sentimentul instinctiv al existenţei lui Dumnezeu, şi presentimentul vieţii viitoare?

„E o amintire despre ceea ce ştia, ca Spirit, înainte de a fi încarnat; însă orgoliul înăbuşă adesea acest sentiment”.

Este aceeaşi amintire căreia îi sunt datoare anumite credinţe ale doctrinei spiritiste, şi pe care o reîntâlnim la toate popoarele?

„Doctrina e tot atât de veche ca şi lumea; şi deoarece se regăseşte pretutindeni, constituie o probă că este adevărată. Spiritul încarnat, păstrând intuiţia stării sale de Spirit, are conştiinţa instinctivă a lumii invizibile, dar adesea aceasta e denaturată de prejudecăţi şi ignorantă în amestec cu superstiţia”.

Chapter 5 Consideraţii despre pluralitatea existenţelor

222. Dogma reîncarnării, spun anumite persoane, nu este deloc nouă; ea a fost reînviată de Pitagora. Noi n-am susţinut niciodată că doctrina spiritistă a fost o descoperire modernă; spiritismul fiind o lege a naturii trebuie să fi existat încă de la începutul timpurilor, şi nu e nevoie să dovedim mereu că urmele sale se regăsesc în antichitatea cea mai îndepărtată. Pitagora, după cum se ştie, nu este autorul sistemului metempsihozei; el l-a împrumutat de la filozofii indieni şi egipteni, aici existând din timpuri imemorabile. Ideea transmigraţiei sufletelor era deci o credinţă populară, admisă şi de oamenii cei mai instruiţi. Pe ce cale le-a parvenit? Prin revelaţie sau prin intuiţie? Nu ştim; dar este binecunoscut faptul că o idee nu străbate timpurile şi nu este acceptată de elite fără a avea un temei serios.

Prin urmare, străvechimea acestei doctrine ar fi mai degrabă o probă decât o obiecţie. Totuşi, după cum se ştie, între metempsihoză anticilor şi doctrina modernă a reîncarnării există această mare diferenţă, pe care Spiritele o resping în maniera cea mai categorică, şi anume transmigraţia de la om la animale, şi reciproc.

Ştiinţele, învăţându-ne dogma pluralităţii existenţelor corporale, reînnoiesc deci o doctrină ce a luat naştere în zorii omenirii, şi s-a păstrat până în zilele noastre în intimitatea gândirii multor persoane, numai că ele ne-o prezintă dintr-un punct de vedere mai raţional, mai conform legilor progresiste ale naturii şi mai în armonie cu înţelepciunea Creatorului, debarasând-o de toate accesoriile superstiţiei. O circumstanţă demnă de remarcat este aceea că în ultima vreme Spiritele nu am transmis doctrina numai prin această carte; încă înainte de publicarea sa, numeroase

comunicări de aceeaşi natură au fost obţinute, în diverse locuri, iar ulterior s-au înmulţit considerabil. Ar fi poate cazul aici să examinăm de ce nu toate Spiritele par de acord în legătură cu acest punct de vedere; dar vom reveni asupra lui ceva mai târziu.

Să examinăm problema dintr-un alt punct de vedere şi, făcând abstracţie de orice intervenţie a Spiritelor, să le dăm de-o parte pentru un moment; să presupunem că această teorie nu le aparţine; să presupunem chiar că n-a fost vorba niciodată de Spirite. Să ne situăm deci momentan pe un teren neutru, admiţând un acelaşi grad de probabilitate ambelor ipoteze, adică: pluralitatea şi unicitatea existenţelor corporale, şi să observăm în ce parte ne va duce raţiunea şi propriul nostru interes.

Unele persoane resping ideea reîncarnării pentru simplul motiv că nu le convine, spunând că le este prea suficientă o singură existenţă şi că nu ar mai dori să se reîncarneze; ştim că numai gândul reapariţiei pe pământ le face să sară în sus de furie. Nu avem decât un lucru să le întrebăm, şi anume dacă gândesc că Dumnezeu trebuia să le fi cerut părerea şi să fi consultant bunul lor plac pentru a pune ordine în univers. Or, din aceste două lucruri unul este adevărat - sau reîncarnarea există, sau nu există; dacă există, degeaba îi supără, vor trebui să o suporte, Dumnezeu nu le va cere permisiunea E ca şi cum un bolnav ar spune: „Am suferit destul astăzi, nu mai vreau să sufăr mâine”. Oricare ar fi reaua lui dispoziţie, el nu va trebui să sufere mai puţin poimâine şi în zilele următoare, până când se va fi vindecat; deci, dacă trebuie să reînvie corporal, ei vor reînvia, se vor reîncarna; degeaba se vor revolta asemenea unor copii ce nu vor să mai meargă la şcoală, sau unor condamnaţi la închisoare, vor trebui să treacă şi prin asta.

Obiecţii asemănătoare sunt prea copilăroase pentru a merita un examen mai serios. Le spunem

totuşi, pentru a-i linişti, că doctrina spiritistă despre reîncarnare nu este atât de groaznică cum cred ei, şi dacă ar fi studiat-o în fond nu ar fi fost atât de înspăimântaţi. Ar şti că starea acestei noi existenţe depinde de ei - va fi fericită sau nenorocită în funcţie de ceea ce ei vor fi făcut aici-jos, şi ei pot încă din această viaţă să se ridice atât de sus, încât nu se vor mai teme de recăderea în mlaştină.

Presupunem că vorbim unor oameni care cred într-un oarecare viitor după moarte, şi nu celor care se dau neantului în perspectivă, sau care vor să le dispară sufletul într-un tot universal, fără individualitate, precum picăturile de ploaie în ocean, ceea ce înseamnă aproape acelaşi lucru. Dacă, aşadar, credeţi într-un viitor oarecare, nu admiteţi că acesta este acelaşi pentru toţi? Altfel unde ar fi utilitatea binelui? De ce să ne reţinem? De ce să nu ne satisfacem toate pasiunile rele, toate dorinţele rele, chiar şi cele pe spezele aproapelui, de vreme ce nu va fi nici mult nici puţin? Credeţi că acest viitor va fi mai mult sau mai puţin fericit sau nefericit, conform celor ce vom face în timpul vieţii; aveţi atunci dorinţa de a fi tot atât de fericiţi pe cât posibil, de vreme ce va fi pentru eternitate? Veţi avea, prin hazard, pretenţia de a fi unul dintre cei mai nefericiţi oameni ce au existat pe suprafaţa pământului, şi de a avea astfel dreptul dintr-o dată la fericirea aleşilor? Nu. Admiteţi astfel că există oameni care valorează mai mult decât voi, şi care au dreptul la un loc mai bun, fără ca prin aceasta să fiţi printre condamnaţi. Ei bine! Puneţi-vă un moment prin gândire în această situaţie de mijloc ce va fi a voastră, de vreme ce conveniţi şi presupuneţi că nu oricine vine şi vă spune: „Suferiţi, nu sunteţi tot atât de fericit pe cât aţi putea fi, în timp ce în faţă aveţi făpturi care se bucură de o fericire deplină; doriţi să schimbaţi poziţia cu a lor?”

- Fără îndoială, spuneţi, ce trebuie să fac?
- Mai nimic; luaţi de la capăt ceea ce aţi făcut rău

şi străduiţi-vă să faceţi mai bine. Veţi ezita să acceptaţi acest lucru cu preţul mai multor existenţe de probă? Să luăm o comparaţie mai prozaică. Dacă unui om care nu se află în cea mai neagră mizerie, dar încearcă totuşi privaţiuni datorită precarităţii resurselor sale, i s-ar spune: „Iată un noroc uriaş, poţi să te bucuri, dar va trebui pentru aceasta să munceşti în condiţii dure timp de un minut". Fie el cel mai leneş de pe pământ, va spune fără ezitare: „Muncesc un minut, două minute, o oră, o zi, dacă trebuie; ce înseamnă asta dacă îmi termin viaţa în belşug? Or, ce este durata vieţii corporale faţă de eternitate? Mai puţin decât un minut, mai puţin ca o secundă.

Am înţeles să facem următorul raţionament: Dumnezeu, care este de o bunătate absolută, nu poate impune omului să reînceapă o viaţă de sărăcie şi zbucium. Ar mai exista, prin hazard, un maximum de bunătate în condamnarea omului la o suferinţă perpetuă pentru câteva clipe de greşeală, mai degrabă decât să i se dea mijloacele de a-şi repara greşelile? „Doi fabricanţi aveau fiecare un muncitor ce putea aspira să devină asociatul şefului. Se întâmplă că veni o zi când cei doi muncitori lucrară foarte rău şi meritară să fie concediaţi. Unul din cei doi fabricanţi îşi izgoni muncitorul, cu toate rugăminţile acestuia, şi acesta negăsind de lucru muri în mizerie. Celălalt spuse muncitorului său: „Ai pierdut o zi, îmi datorezi una în compensaţie; ţi-ai făcut rău treaba, îmi datorezi reparaţie; îţi permit să o iei de la început; dă-ţi silinţa de a o face bine şi te voi păstra şi vei putea întotdeauna să aspiri la poziţia superioară pe care ţi-am promis-o". Este nevoie să mai întrebăm care din cei doi fabricanţi a fost mai omenos? Dumnezeu, cu aceeaşi clemenţă, ar fi mai neînduplecat decât un om? Gândul că soarta noastră a fost fixată pentru veşnicie în câţiva ani de încercări, că nu depinde întotdeauna de noi să atingem perfecţiunea pe pământ, are în el ceva sfâşietor, în timp ce ideea

contrară este eminamente consolatoare: ea ne lasă speranţa.

Astfel, fără a ne pronunţa pentru sau contra pluralităţii existenţelor, fără a admite o ipoteză mai mult decât cealaltă, spunem că, dacă vom avea de ales, nu este nimeni care să nu prefere o judecată fără cusur. Un filozof a spus că dacă Dumnezeu nu ar exista, ar fi trebuit inventat pentru fericirea speciei umane; la fel s-ar putea spune despre pluralitatea existenţelor. Dar, aşa cum am spus mai înainte, Dumnezeu nu ne cere permisiunea; el nu consultă bunul nostru plac - aşa da, aşa nu. Să vedem care sunt posibilităţile şi să analizăm lucrurile din alt unghi, întotdeauna făcând abstracţie de învăţătura Spiritelor.

Dacă nu există reîncarnare, nu există decât o singură existenţă corporală, este evident; dacă existenţa noastră corporală actuală este singura, sufletul fiecărui om este creat la naşterea sa, afară de cazul când se admite anterioritatea sufletului, în care caz s-ar pune întrebarea ce era sufletul înainte de naştere, şi dacă această stare nu constituie o existenţă sub o formă oarecare. Nu există cale de mijloc: sufletul ori exista, ori nu exista înaintea corpului; dacă exista, care era situaţia lui? Avea sau nu conştiinţă de sine? dacă nu avea conştiinţă, aproape ca şi cum nu exista; dacă avea individualitatea sa, aceasta era progresivă sau staţionară; şi într-unul şi în celălalt caz, în ce mod este ataşat corpului?

Admiţând, conform credinţei populare, că sufletul ia naştere odată cu trupul, sau - ceea ce conduce la acelaşi lucru - că anterior încarnării sale el nu are decât aptitudini negative, punem următoarele întrebări:

1. De ce sufletul dovedeşte aptitudini atât de diverse şi independente de ideile acumulate prin educaţie?

2. De unde provine aptitudinea neobişnuită a anumitor copii de vârstă fragedă pentru cutare artă sau

cutare ştiinţă, în timp ce alţii rămân inferiori sau mediocri întreaga lor viaţă?

3. De unde apar la unii ideile înnăscute sau intuitive ce nu există la alţii?

4. De unde provin, la unii copii, instinctele precoce legate de viciu şi virtute, sentimentele înnăscute de demnitate sau josnicie ce contrastează cu mediul în care s-au născut?

5. De ce anumiţi oameni, făcând abstracţie de educaţie, sunt mai avansaţi decât alţii?

6. De ce există sălbatici şi oameni civilizaţi? Dacă luaţi un copil hotentot de la sânul mamei şi-l creşteţi la liceele noastre cele mai renumite, veţi face vreodată din el un Laplace sau un Newton?

Ne întrebăm care este filozofia sau teozofia ce poate rezolva aceste probleme. Sufletele la naştere sunt egale sau sunt inegale, ceea ce este îndoielnic. Dacă sunt egale, de unde aceste aptitudini atât de diverse? Se va spune că depinde de organism? Dar atunci este doctrina cea mai monstruoasă şi cea mai imorală. Omul nu este mai mult decât o maşină, o jucărie a materiei; el nu mai are responsabilitatea actelor sale, poate arunca toată vina pe imperfecţiunile sale fizice. Dacă sunt inegale, este pentru că Dumnezeu le-a creat astfel; dar atunci de ce această superioritate înnăscută acordată unora? Această părtinire este conformă cu dreptatea sa şi cu dragostea egală ce o poartă tuturor creaturilor sale?

Să admitem, din contră, o succesiune de existenţe anterioare progresive şi totul este explicat. Oamenii aduc la naştere intuiţia a ceea ce au acumulat; ei sunt mai mult sau mai puţin avansaţi, în funcţie de numărul existenţelor parcurse, după cum sunt mai mult sau mai puţin depărtaţi de punctul de plecare; ca şi la o reunire a indivizilor de toate vârstele, fiecare va avea o dezvoltare proporţională cu numărul anilor împliniţi; existenţele succesive vor fi, pentru viaţa sufletului, ceea

ce anii sunt pentru viaţa corpului. Adunaţi la un loc într-o zi o mie de indivizi având vârste cuprinse între un an şi optzeci; presupuneţi că un văl a fost aruncat asupra tuturor zilelor ce au precedat întâlnirea, şi că, în ignoranţa voastră îi credeţi pe toţi născuţi în aceeaşi zi; veţi întreba natural cum se face că unii sunt mari şi alţii mici, unii bătrâni şi alţii tineri, unii instruiţi şi alţii încă ignoranţi; dar dacă norul care vă ascunde trecutul lor se ridică, dacă veţi afla că toţi au parcurs un timp mai scurt sau mai lung, totul vă va fi explicat.

Dumnezeu, în dreptatea sa, nu a putut crea sufletele mai mult sau mai puţin perfecte, dar, cu pluralitatea existenţelor, inegalitatea ce o vedem nu mai are nimic împotriva echităţii celei mai riguroase; aceasta şi datorită faptului că nu vedem decât prezentul şi nu trecutul. Este raţionamentul acesta clădit pe un sistem, pe o supoziţie gratuită? Nu, noi pornim de la un fapt evident, incontestabil: inegalitatea aptitudinilor şi dezvoltării intelectuale şi morale, şi găsim acest fapt inexplicabil prin toate teoriile cunoscute, în timp ce explicaţia lui este simplă, naturală, logică, printr-o altă teorie. Este raţional să o preferi pe cea care nu explică în locul celei care explică?

În privinţa celei de a şasea probleme, se va spune fără îndoială că hotentotul aparţine unui neam inferior; atunci vom întreba dacă hotentotul este sau nu om. Dacă este om, de ce Dumnezeu l-a dezmoştenit, pe el şi neamul lui, de privilegiile acordate neamului caucazian? Dacă nu este om, de ce căutăm să-l facem creştin? Doctrina spiritistă este mult mai generoasă decât celelalte: pentru ea, nu există mai multe feluri de oameni, nu există decât oameni al căror spirit este mai mult sau mai puţin înapoiat, dar susceptibil de a progresa: aceasta nu e mai conform dreptăţii lui Dumnezeu?

Am văzut până acum sufletul în trecutul şi în prezentul său; dacă îl considerăm în viitor, întâmpinăm

aceleaşi dificultăţi.

1. Dacă existenţa noastră actuală trebuie să decidă singură asupra sortii ce ne aşteaptă, care este, în viaţa viitoare, poziţia respectivă a sălbaticului şi a omului civilizat? Sunt ei la acelaşi nivel, sau sunt distanţaţi pe ansamblu în raport cu fericirea eternă?

2. Omul care a lucrat întreaga sa viaţă pentru a se îmbunătăţi se află la acelaşi nivel cu cel ce a rămas inferior, nu prin greşeala sa, ci pentru că nu a avut nici timp, nici posibilitatea să se îmbunătăţească?

3. Omul care face rău, deoarece nu s-a putut lumina, este posibil de o stare de lucruri ce nu a depins de el?

4. Se lucrează pentru a lumina oamenii, pentru a-i face morali, pentru a-i civiliza; dar pentru unul ce a fost luminat, există milioane care mor în fiecare zi înainte ca lumina să fi ajuns până la ei; care este soarta acestora? Sunt trataţi ca nişte condamnaţi? În caz contrar, ce au făcut să merite a fi la acelaşi nivel cu ceilalţi?

5. Care este soarta copiilor morţi la vârsta fragedă înainte de a putea face bine sau rău? Dacă sunt printre cei aleşi, de ce această favoare fără a fi făcut nimic pentru a o merita? Prin ce privilegiu sunt scutiţi de frământările vieţii?

Oare există o doctrină ce ar putea să rezolve aceste probleme? Admiteţi existenţele consecutive, şi totul este explicat în conformitate cu dreptatea lui Dumnezeu. Ceea ce nu s-a putut face într-o existenţă, se va face în alta; astfel nimeni nu scapă legii progresului, fiecare va fi recompensat după meritul său real, şi nimeni nu este exclus de la fericirea supremă, la care poate aspira, oricare ar fi obstacolele întâlnite în drum.

Aceste probleme ar putea fi amplificate la infinit, căci problemele psihologice şi moral ce nu-şi găsesc soluţionarea decât în pluralitatea existenţelor sunt nenumărate; noi ne-am limitat la cele mai generale. S-ar putea răspunde că doctrina reîncarnării nu este de loc

admisă de Biserică; ar fi deci o răsturnare a religiei. Scopul nostru nu este de a trata această problemă acum; ne este suficient de a fi demonstrat că ea este eminamente morală şi raţională; or, ceea ce este moral şi raţional nu poate fi împotriva unei religii care proclamă prin excelentă Dumnezeul bunătăţii şi al raţiunii.

Ce s-ar fi întâmplat cu religia dacă, împotriva opiniei universale şi dovezilor ştiinţei, s-ar fi împotrivit evidenţei şi ar fi alungat de la sânul său pe oricine nu ar fi crezut în mişcarea soarelui sau în cele şase zile ale creaţiei? Ce credit ar fi meritat, şi ce autoritate ar fi avut, la popoarele luminate, o religie fondată pe greşeli evidente socotite drept articole de credinţă?

Când evidenţa a fost demonstrată, Biserica a trecut cu înţelepciune de partea evidenţei. Dacă s-a dovedit că lucrurile existente sunt imposibile fără reîncarnare, dacă unele părţi ale dogmei nu pot fi explicate decât prin acest mijloc, ar fi bine să se admită şi să se recunoască faptul că antagonismul dintre această doctrină şi dogme nu este decât aparent. Mai târziu, vom arăta că religia este poate mai puţin depărtată de ea, aşa cum se gândeşte, şi că nu va suferi datorită ei mai mult decât a suferit la descoperirea mişcării pământului şi a perioadelor geologice care, la început, au părut că dezmint textele sacre. Principiul reîncarnării reiese de altfel din mai multe pasaje ale Scripturilor şi se găseşte în special formulat într-o manieră explicită în Evanghelie:

„Când coborau de la munte (după transfigurare), Isus dădu această poruncă şi spuse: „Nu vorbiţi nimănui despre ceea ce tocmai aţi văzut, până când fiul omului nu va fi înviat din morţi”. -Discipolii săi întrebară atunci, şi el le spuse: „De ce spun Scribii că mai înainte trebuie să vină Elie?” - Dar Isus le răspunse: „Este adevărat că Elie trebuie să vină şi că va îndrepta toate lucrurile. Dar eu vă spun că Elie a venit deja, şi ei nu l-au cunoscut de

loc, dar l-au făcut să sufere aşa cum au vrut. Tot aşa îl vor face să moară pe fiul omului. Atunci discipolii săi înţeleseră că cel ce le vorbise era Ioan Botezătorul". *(Matei,* Cap. XVII). De vreme ce Ioan Botezătorul era Elie, înseamnă că a avut loc reîncarnarea Spiritului sau sufletului lui Elie în corpul lui Ioan Botezătorul.

Care să fie, în rest, opinia ce trebuie să ne-o facem despre reîncarnare, ce să acceptăm şi ce să nu acceptăm? Opinia este că trebuie să o acceptăm deoarece ea există, în ciuda oricărei credinţe contrare; esenţialul constă în aceea că, învăţătura Spiritelor este eminamente creştină; ea se întemeiază pe nemurirea sufletului, pe recompensele şi pedepsele viitoare, pe dreptatea lui Dumnezeu, pe liberul arbitru al omului, pe morala creştină; deci ea nu este antireligioasă.

Am raţionat, după cum am spus, făcând abstracţie de întreaga învăţătură Spiritistă care, pentru anumite persoane, nu e o autoritate. Dacă am adoptat, ca atâţia alţii, opinia pluralităţii existenţelor, este nu numai pentru că provine de la Spirite, ci pentru că ni s-a părut cea mai logică, fiind singura ce rezolvă probleme până atunci insolubile. Chiar dacă ar fi provenit de la un simplu muritor am fi adoptat-o de asemenea, şi în plus am renunţa fără ezitare la propriile noastre idei în care o eroare este demonstrată - amorul propriu are mai mult de pierdut decât de câştigat încăpătânându-se într-o idee falsă. La fel, am fi respins orice ar fi provenit de la Spirite, dacă ne-ar fi părut contrar raţiunii, aşa cum am respins atâtea altele; căci ştim din experienţă că nu trebuie să acceptăm orbeşte tot ceea ce vine din partea lor, mai mult decât ceea ce vine din partea oamenilor.

În ochii noştri prima sa calitate este înainte de toate de a fi logică; ea mai are şi o alta, aceea de a fi confirmată de fapte - fapte pozitive -pe care un studiu atent şi raţional le poate releva oricui îşi dă osteneala de a observa cu răbdare şi perseverentă, şi după care nu mai este permisă nici o îndoială. Când aceste fapte vor fi

popularizate la fel ca cele referitoare la formarea şi mişcarea pământului, vor trebui să accepte evidenţa chiar şi opozanţii, oricare ar fi fost eforturile lor în a o contrazice.

Să recunoaştem deci, în rezumat, că doctrina pluralităţii existenţelor explică singură ceea ce, fără ea, este inexplicabil, că ea este eminamente consolatoare şi conformă celei mai severe dreptăţi, şi că ea este pentru om ancoră de salvare pe care Dumnezeu i-a dat-o în marea sa milă. Chiar cuvintele lui Isus nu lasă îndoieli în această privinţă. Iată aici ce se spune în *Evanghelia după Ioan,* cap. III:

„3. Isus, răspunzând lui Nicodim, spune: „Adevărat, adevărat îţi spun că, dacă un om nu se naşte din nou, el nu poate avea împărăţia lui Dumnezeu".

4. Nicodim îi spune: „Cum se poate naşte un om de vreme ce este viu? Se poate întoarce în pântecele mamei sale, şi să se nască a doua oară?"

5. Isus răspunde: „Adevărat, adevărat îţi spun că dacă cineva nu se naşte din apă şi din spirit, nu poate intra în împărăţia lui Dumnezeu. Ce este născut din carne este carne, şi ce este născut din spirit este spirit. Nu te mira de loc de cele ce ţi-am spus: Trebuie să vă naşteţi din nou".

Chapter 6 Viaţa spiritistă

1. Spirite rătăcitoare. 2. Lumi tranzitorii. 3. Percepţiile, senzaţiile şi suferinţele Spiritelor. 4. Eseu despre senzaţie la Spirite. 5. Alegerea probelor. 6. Relaţii de dincolo de moarte. 7. Raporturi de simpatie şi antipatie la Spirite. 8. Amintirea existenţei corporale 9. Comemorarea morţilor. Funeraliile.

1. Spirite rătăcitoare

223. După separarea sa de corp, sufletul se reîncarnează imediat?

„Câteodată imediat, dar cel mai adesea la intervale mai mult sau mai puţin lungi, în lumile superioare reîncarnarea este aproape întotdeauna imediată; materia corporală fiind aici mai puţin grosieră, Spiritul încarnat în ea se bucură de aproape toate facultăţile sale; starea sa normală este cea a somnambulilor voştri lucizi”.

224. Ce devine sufletul în intervalul dintre încarnări?

„Spirit rătăcitor care aspiră la noua sa destinaţie”.

Care poate fi durata acestor intervale?

„De la câteva ore la câteva mii de secole, în rest, la propriu vorbind, nu există de loc limită extremă asociată stării rătăcitoare, căci ea se poate prelungi un timp foarte lung, dar totuşi ea nu este niciodată perpetuă; Spiritul este în stare oricând, mai curând sau mai târziu, să reînceapă o existenţă care serveşte purificării existenţelor sale precedente”.

Această durată este subordonată voinţei Spiritului, sau poate fi impusă ca o ispăşire?

„Este o consecinţă a liberului arbitru; Spiritele ştiu perfect ce au făcut, dar există unele dintre ele pentru care durata este o pedeapsă impusă de Dumnezeu; altele cer a fi prelungită pentru învăţături

ale căror roade nu pot fi culese decât în starea de Spirit”.

225. Este starea rătăcitoare, prin ea însăşi, un semn de inferioritate a Spiritelor?

„Nu, căci există Spirite rătăcitoare de toate gradele. Încarnarea este o stare tranzitorie, am mai spus-o: în starea sa normală, Spiritul este desprins de materie”.

226. Se poate spune că toate Spiritele neîncarnate sunt rătăcitoare?

„Cele care trebuie să se reîncarneze, da; dar spiritele pure, care au ajuns la perfecţiune nu sunt rătăcitoare: starea lor este definitivă”.

Sub raportul calităţilor intime, Spiritele sunt de diferite ordine sau grade pe care le parcurg în mod succesiv pe măsură ce se purifică. Ca stare, ele pot fi: încarnate, adică ataşate unui corp; rătăcitoare, adică degajate de corpul material şi aşteptând o nouă încarnare pentru a se ameliora; Spirite pure, adică perfecte, nemaiavând nevoie de încarnare.

227. În ce mod se instruiesc Spiritele rătăcitoare? Fără îndoială, nu o fac în acelaşi mod ca şi noi.

„Ele îşi studiază trecutul şi caută mijloacele de a se înălţa. Ele văd, observă ceea ce se petrece în locurile parcurse; ascultă discursurile oamenilor luminaţi şi părerile Spiritelor superioare lor, şi aceste lucruri le dau idei pe care nu le aveau”.

228. Păstrează Spiritele câteva pasiuni omeneşti?

„Spiritele îmbunătăţite, pierzând învelişul lor, abandonează pasiunile rele şi nu păstrează decât pe cele bune; dar Spiritele inferioare le păstrează; altfel, ar fi de ordinul întâi”.

229. De ce Spiritele părăsind pământul nu lasă aici toate pasiunile rele, de vreme ce le văd inconvenientele?

„Tu vezi în această lume oameni care sunt invidioşi; crezi că de îndată ce o părăsesc pierd acest defect? El rămâne şi după plecarea de aici, mai ales la cei ce au avut pasiuni bine conturate, un fel de atmosferă care îi înconjoară şi le lasă toate aceste lucruri rele, căci Spiritul nu este în întregime degajat; el nu întrevede adevărul decât pentru moment, adevăr care să-i arate drumul cel bun”.

230. Poate Spiritul să progreseze în starea rătăcitoare?

„Se poate îmbunătăţi mult, întotdeauna după voinţa şi dorinţa sa; dar în existenţa corporală în care pune în aplicare ideile noi pe care le-a acumulat”.

231. Spiritele rătăcitoare sunt fericite sau nefericite?

„Mai mult sau mai puţin, după meritul lor. Ele suferă datorită pasiunilor dacă le-au păstrat esenţa, sau sunt fericite în funcţie de gradul de materializare. În starea rătăcitoare Spiritul întrevede ceea ce îi lipseşte pentru a fi mai fericit şi atunci începe să caute mijloacele pentru a deveni astfel. Dar dacă nu-i este permis întotdeauna să se reîncarneze după plac, atunci aceasta este o pedeapsă”.

232. În starea rătăcitoare, Spiritul poate merge în toate lumile?

„Depinde; atunci când Spiritul a părăsit corpul, el nu este complet degajat de materie, şi aparţine încă lumii în care a vieţuit, sau unei lumi de acelaşi grad, afară de cazul când, în timpul vieţii sale, nu s-ar fi îmbunătăţit, şi acesta este scopul către care trebuie să tindă, fără aceasta nu se va perfecţiona niciodată. El poate totuşi să meargă în anumite lumi superioare, dar atunci este acolo ca un străin; altfel spus el nu face decât să le întrevadă, şi acest lucru îi dă dorinţa de a se îmbunătăţi pentru a fi demn de fericirea de care se va bucura acolo, şi de a putea locui mai târziu în ele”.

233. Spiritele deja purificate vin în lumile

inferioare?

„Vin adesea pentru a le ajuta să progreseze; fără călăuzele atât de necesare îndrumării lor, lumile ar fi părăsite”.

2. Lumi tranzitorii

234. Există, aşa după cum s-a mai spus, lumi ce servesc Spiritelor rătăcitoare drept staţii şi locuri de repaus?

„Da, există lumi destinate în mod special entităţilor rătăcitoare, lumi în care acestea pot locui temporar; un fel de tabere de odihnă după o lungă şi obositoare rătăcire. Acestea au poziţii intermediare printre celelalte lumi, cu anumite deosebiri în funcţie de natura Spiritelor ce pot ajunge aici, şi care se bucură de mai multă sau mai puţină bunăstare”.

Spiritele care populează aceste lumi pot să le părăsească după voinţă?

„Da, Spiritele aflate în aceste lumi se pot desprinde pentru a merge acolo unde trebuie să ajungă. Închipuiţi-vă păsări călătoare abătându-se asupra unei insule, aşteptând să-şi refacă forţele pentru a ajunge la destinaţie”.

235. Progresează Spiritele în timpul staţionărilor în lumile tranzitorii?

„Cu siguranţă; cele ce se reunesc astfel, o fac în scopul de a se instrui, de a putea obţine mai uşor permisiunea de a ajunge în locurile mai bune, şi de a parveni într-o poziţie pe care o obţin doar cei aleşi”.

236. Sunt lumile tranzitorii veşnice şi, prin natura lor specială, destinate Spiritelor rătăcitoare?

„Nu, starea lor nu este decât temporară”.

Sunt locuite în acelaşi timp şi de entităţi corporale?

„Nu, suprafaţa lor este sterilă. Cei care le populează nu au nevoie de nimic”.

Această sterilitate este permanentă şi ţine de

natura lor specială?

„Nu, sunt sterile în timpul tranziţiei”.

Atunci aceste lumi trebuie să fie lipsite de frumuseţi naturale?

„Natura se traduce în frumuseţi ale nemărginirii ce nu sunt mai puţin admirabile decât acelea pe care le numiţi frumuseţi naturale”.

De vreme ce starea acestor lumi este tranzitorie, într-o zi şi pământul nostru se va număra printre ele?

„El a fost”.

În ce epocă?

„În timpul formării sale”.

Nimic nu este inutil în natură; fiecare lucru are scopul său, destinaţia sa. Nimic nu este gol, totul este populat, viaţa este peste tot. Astfel, în timpul lungii succesiuni de secole scurse până la apariţia perioadei de tranziţie atestate de straturile geologice, înainte chiar de formarea primelor fiinţe organice, pe această masă informă, în acest arid haos unde elementele erau cufundate, viaţa nu era absentă. Entităţi care nu aveau nici nevoile, nici senzaţiile noastre fizice aflau aici un refugiu, însă Dumnezeu a dorit ca lumea aceasta, chiar în stare imperfectă, să servească la ceva.

Cine ar putea să spună că, dintre miliardele de lumi care circulă în imensitatea universului, doar una singură, una dintre cele mai mici, pierdută în mulţime, a avut privilegiul exclusiv de a fi populată? Care ar fi fost deci utilitatea celorlalte? Dumnezeu nu le-ar fi făcut decât pentru plăcerea ochilor noştri? Supoziţie absurdă, incompatibilă cu înţelepciunea divină ce străluminează în toate operele, şi inadmisibilă când se reflectează la ceea ce noi nu putem întrezări. Nimeni nu va contesta că există, conform acestei idei, lumi încă improprii vieţii materiale, şi totuşi populate de entităţi vii adaptate acestui mediu.

3. Percepţiile, senzaţiile şi suferinţele Spiritelor

237. Sufletul odată intrat în lumea Spiritelor, mai are încă percepţiile pe care le avea în timpul vieţii?

„Da, şi altele pe care nu le avea, deoarece corpul său era ca un văl ce le întuneca. Inteligenţa este un atribut al spiritului, dar se manifestă mai liber atunci când nu are piedici".

238. Percepţiile şi cunoştinţele Spiritelor sunt infinite, cu alte cuvinte cunosc ele toate lucrurile?

„Cu cât se apropie de perfecţiune, cu atât cunosc mai mult; dacă sunt Spirite superioare, au cunoştinţe vaste."

239. Înţeleg Spiritele principiul primordial al lucrurilor?

„Aceasta depinde de nivelul lor de elevare şi puritate. Spiritele inferioare nu ştiu mai mult decât oamenii".

240. Oare Spiritele percep timpul, durata ca şi noi?

„Nu; de aceea voi nu puteţi să ne înţelegeţi întotdeauna atunci când e vorba de a stabili date sau epoci".

Spiritele trăiesc în afara timpului aşa cum îl înţelegem noi; durata pentru ele se anulează şi secolele atât de lungi pentru noi, nu sunt în ochii lor decât clipe ce se pierd în eternitate, aşa cum neregularităţile solului se şterg şi dispar pentru cel ce se înalţă în văzduh.

241. Spiritele au despre prezent o idee mai precisă şi mai justă decât noi?

„Aşa cum cel ce vede clar are o idee mai justă despre lucruri decât un orb. Spiritele văd ceea ce voi nu vedeţi; ele judecă deci altfel decât voi, dar încă odată aceasta depinde de elevaţia lor".

242. Cum au Spiritele cunoştinţă despre trecut, şi dacă această cunoaştere este fără limite?

„Trecutul, când ne ocupăm de el, este un prezent, aşa cum îţi aminteşti negreşit un lucru ce te-a frapat în

decursul exilului. Numai că, nemaiavând vălul material ce întuneca inteligenţa, ne reamintim lucruri ce sunt şterse pentru tine, dar nu totul este cunoscut de spirite: mai întâi facerea lor”.

243. Cunosc Spiritele viitorul?

„Depinde tot de gradul lor de perfecţiune; adesea ele nu fac decât să-l întrevadă, dar nu le este permis întotdeauna să-l reveleze; când îl văd, li se pare prezent. Spiritul vede viitorul cu atât mai clar pe măsură ce se apropie de Dumnezeu. După moarte, sufletul vede şi îmbrăţişează dintr-o privire călătoriile trecute, dar nu poate vedea ce îi pregăteşte Dumnezeu”.

Spiritele ajunse la perfecţiunea absolută au o cunoaştere completă a viitorului?

„Completă nu e cuvântul potrivit,căci singur Dumnezeu este stăpânul suveran, şi nimeni nu-l poate egala”.

244. Spiritele îl văd pe Dumnezeu?

„Doar Spiritele superioare îl văd şi-l înţeleg; Spiritele inferioare îl simt şi îl intuiesc”.

Când un Spirit inferior spune că Dumnezeu îi interzice sau îi permite un lucru, cum ştie că aceasta vine de la el?

„El nu-l vede pe Dumnezeu, dar îi simte suveranitatea şi, atunci când un lucru nu trebuie făcut sau un cuvânt nu trebuie spus, îl resimte ca pe o intuiţie, ca pe un avertisment invizibil ce îi interzice să le facă. Oare nu aveţi voi înşivă presentimente ce sunt ca nişte avertismente secrete de a face sau de a nu face cutare sau cutare lucru? La fel este şi pentru noi, numai că la un nivel superior, căci esenţa spiritelor fiind mai subtilă decât a voastră, ele pot să primească mai bine avertismentele divine”.

Ordinul îi este transmis direct de către Dumnezeu, sau prin intermediul altor Spirite?

„Nu-i vine direct de la Dumnezeu; pentru a i se comunica, trebuie să fie demn de aceasta. Dumnezeu îi

transmite ordinele prin Spiritele cele mai elevate în perfecţiune şi instrucţie”.

245. Vederea, la spirite, este circumscrisă, ca şi la făpturile corporale?

„Nu, ea rezidă în ele însele”.

246. Au Spiritele nevoie de lumină pentru a vedea?

„Ele văd prin ele însele şi nu au nevoie de lumină exterioară; pentru ele nu există tenebre, în afară de cele în care se pot găsi prin ispăşire”.

247. Au nevoie Spiritele să se deplaseze în două puncte diferite de pe Pământ pentru a vedea? Pot ele să vadă, de exemplu, simultan în cele două emisfere ale globului?

„Deoarece Spiritul se deplasează cu rapiditatea gândului, se poate spune că el vede pretutindeni dintr-o dată. Gândirea sa se poate propaga şi transmite în acelaşi timp în mai multe puncte, dar această facultate depinde de puritatea sa; cu cât este mai puţin purificat, cu atât vederea sa este mai limitată; numai Spiritele superioare pot cuprinde întregul”.

Facultatea de a vedea, la Spirite, este o proprietate inerentă naturii lor, şi care rezidă în toată fiinţa lor, aşa cum lumina rezidă în toate părţile unui corp luminos; este un fel de luciditate universală ce se întinde peste tot, ce îmbrăţişează dintr-o dată spaţiul şi timpul şi pentru care nu există nici tenebre, nici obstacole materiale. Se subînţelege că trebuie să fie astfel; la oameni, vederea operând prin jocul unui organ impresionat de lumină, fără lumină el se află în obscuritate; la Spirit, facultatea de a vedea fiind un atribut propriu, abstracţie făcând de orice agent exterior, vederea este independentă de lumină.

248. Vede Spiritul lucrurile tot atât de clar ca şi noi?

„Mult mai clar, căci vederea sa penetrează ceea ce voi nu puteţi penetra; nimic nu o întunecă”.

249. Oare Spiritul percepe sunetele?

„Da, şi în plus percepe ceea ce simţurile voastre mărginite nu pot percepe”.

Facultatea de a înţelege aparţine întregii fiinţe, ca şi facultatea de a vedea?

„Toate percepţiile sunt atribute ale Spiritului şi fac parte din fiinţa sa; cât timp este înveşmântat într-un corp material, percepţiile îi parvin prin canalele organelor; dar în stare de libertate ele nu mai sunt localizate”.

250. Percepţiile fiind atribute ale Spiritului însuşi, acesta li se poate sustrage?

„Spiritul nu vede şi nu înţelege decât ceea ce vrea. Aceasta în general vorbind, dar mai ales pentru Spiritele elevate, căci spiritele imperfecte înţeleg şi văd adesea fără voia lor ceea ce poate fi util pentru propria îmbunătăţire”.

251. Sunt Spiritele sensibile la muzică?

„Vrei să spui la muzica voastră? Ce este ea fată de muzica celestă? Fată de această armonie despre care nimic de pe pământ nu vă poate da o idee? Una fată de alta reprezintă ceea ce este cântecul sălbaticului fată de suava melodie. Totuşi, Spiritele comune pot încerca o anumită plăcere în perceperea muzicii voastre, deoarece nu le este dat încă să înţeleagă una mai sublimă. Muzica are pentru Spirite un farmec infinit, datorită calităţilor senzitive foarte dezvoltate; muzica celestă este tot ceea ce imaginaţia spirituală poate concepe mai frumos şi mai suav”.

252. Sunt Spiritele sensibile la frumuseţile naturii?

„Frumuseţile naturii planetelor sunt atât de diferite, încât trebuie mult pentru a le cunoaşte. Da, sunt sensibile la aceste frumuseţi după aptitudinea lor în a le aprecia şi înţelege; pentru Spiritele elevate există frumuseţi de ansamblu fată de care se estompează, ca să spunem aşa, frumuseţile de detaliu”.

253. Încearcă Spiritele nevoile şi suferinţele noastre fizice?

„Le cunosc, deoarece le-au suportat, dar nu le încearcă material, ca voi; ele sunt spirite”.

254. Încearcă Spiritele oboseala şi nevoia de repaus?

„Nu pot resimţi oboseala aşa cum o înţelegeţi voi şi, în consecinţă, nu au nevoie de repausul vostru corporal, de vreme ce nu au organe ale căror forţe trebuie să fie refăcute; dar Spiritul se odihneşte în sensul că nu se găseşte într-o activitate constantă; nu acţionează într-o manieră materială; acţiunea sa este întru totul intelectuală, iar repausul său întru totul moral; adică există momente când gândirea sa încetează de a mai fi atât de activă şi nu se mai îndreaptă asupra unui obiect bine determinat; este un veritabil repaus, dar care nu este comparabil cu cel al corpului. Oboseala pe care o pot încerca Spiritele se datorează inferiorităţii lor; căci cu cât sunt mai elevate, cu atât mai puţin repausul le este necesar”.

255. Atunci când un Spirit suferă, de ce natură este suferinţa pe care o încearcă?

„Angoase morale ce le torturează mai dureros decât suferinţele fizice”.

256. De unde provine atunci faptul că Spiritele se plâng de suferinţa provocată de frig sau căldură?

„Amintire a ceea ce au îndurat în timpul vieţii; tot atât de dureros ca şi în realitate; este adesea o comparaţie prin care, în lipsă de altceva, îşi exprimă situaţia. Când îşi amintesc de corpul lor, încearcă un fel de senzaţie, ca atunci când lepezi o haină, şi crezi că încă o mai porţi un timp după aceea”.

4. Eseu despre senzaţie la Spirite

257. Corpul este instrumentul durerii; este sinonim cu cauza primă, dar mai puţin cu cauza

imediată. Sufletul are percepţia acestei dureri; percepţia este efectul. Amintirea pe care i-o păstrează poate fi foarte dureroasă, dar nu poate avea acţiune fizică. În adevăr, nici frigul şi nici căldura nu pot dezorganiza urzeala sufletului; sufletul nu poate nici îngheţa, nici arde. Nu vedem în fiecare zi amintirea sau teama de un rău fizic producând un efect în realitate, ocazionând chiar moartea? întreaga lume ştie că persoane amputate resimt durerea în membru chiar când acesta nu mai există. Cu siguranţă, acest membru nu este de loc sediul, nici chiar punctul de plecare al durerii; creierul i-a păstrat impresia, aceasta-i totul. Se poate crede că există ceva analog în suferinţele Spiritului după moarte. Un studiu mai aprofundat al perispiritului, ce joacă un rol atât de important în toate fenomenele spiritiste, apariţiile ceţoase sau tangibile, starea Spiritului în momentul morţii, ideea atât de frecventă la cel ce este încă viu, tabloul atât de emoţionant al sinucigaşilor, torturaţilor, al oamenilor ce sunt absorbiţi de bucuriile materiale, şi atâtea alte fapte au aruncat o lumină asupra acestei chestiuni şi au făcut loc explicaţiilor pe care le redăm aici în rezumat.

Perispiritul este liantul ce uneşte Spiritul cu materia corpului; el apare din mediul ambiant, din fluidul universal; el ţine în acelaşi timp de electricitate, de fluidul magnetic şi, până într-un anumit punct, de materia inertă. S-ar putea spune că este o chintesenţă a materiei; este principiul vieţii organice, dar nu şi al vieţii intelectuale; viaţa intelectuală este în Spirit. Este, în plus, agentul senzaţiilor exterioare. În corp, aceste senzaţii sunt localizate în organe care le servesc drept canale. Corpul fiind distrus, senzaţiile sunt vagi. Iată de ce Spiritul nu spune că suferă mai degrabă de cap decât de picioare. În rest, trebuie să ne ferim a confunda senzaţiile perispiritului, rămas independent, de cele ale corpului; nu le putem lua pe ultimele nici ca termen de comparaţie şi nici ca analogie. Eliberat de corp, Spiritul

poate suferi, dar această suferinţă nu este cea a corpului; nu este totuşi o suferinţă în exclusivitate morală, ca remuşcarea, de vreme ce se plâng de frig şi de căldură; ele nu suferă mai mult în iarnă decât în vară; le-am văzut trecând prin mijlocul flăcărilor fără a încerca nici o senzaţie de durere; deci temperatura nu are asupra lor nici o influenţă.

Durerea pe care o resimt nu este deci o durere fizică propriu-zisă; este un vag sentiment intim despre care Spiritul însuşi nu-şi dă seama perfect întotdeauna, tocmai pentru că durerea nu este localizată şi nu e produsă de agenţi exteriori; e mai degrabă o amintire a unei realităţi, dar o amintire tot atât de dureroasă. Câteodată totuşi este mai mult decât o amintire, e ca şi cum am vedea-o.

Experienţa ne învaţă că în momentul morţii perispiritul se eliberează mai repede sau mai încet de corp. În primele clipe, Spiritul nu-şi explică situaţia; nu crede că este mort şi se simte viu; vede corpul său alături, ştie că este al lui, şi nu înţelege că s-au separat; această stare durează atâta timp cât există o legătură între corp şi perispirit. Un sinucigaş ne spunea: „Nu, nu sunt mort”, şi adăuga: „Şi totuşi simt viermii care mă rod”. Or, cu siguranţă, viermii nu rodeau perispiritul, cu atât mai puţin Spiritul, nu rodeau decât corpul. Dar cum separarea corpului şi perispiritului nu era completă, rezulta de aici un fel de repercusiune morală ce-i transmitea senzaţia a ceea ce se petrecea în corp. Poate nu repercursiune să fie cuvântul, căci ar putea face să creadă că este un efect foarte material, e mai degrabă vederea a ceea ce se petrece în corpul de care era legat perispiritul, şi care îi producea o iluzie luată drept realitate. Aceasta nu era o amintire, din moment ce, în timpul vieţii, nu fusese ros de către viermi; era sentimentul actualităţii.

Se observă deci deducţiile ce se pot trage din fapte, atunci când sunt observate cu atenţie. În timpul

vieţii, corpul primeşte impresiile exterioare şi le transmite Spiritului prin intermediul perispiritului ce constituie, probabil, ceea ce numeşte fluid nervos. Corpul fiind mort nu mai resimte nimic, pentru că nu mai există în el nici Spirit nici perispirit. Perispiritul, eliberat de corp, încearcă senzaţia; dar cum ea nu-i mai parvine printr-un canal limitat, este vagă. Or, cum este în realitate doar un agent de transmisie, de vreme ce Spiritul este cel ce are conştiinţă, rezultă că dacă ar putea exista un perispirit fără Spirit, el nu ar simţi mai mult decât corpul după moarte. La fel, dacă spiritul nu ar avea de loc perispirit, ar fi inaccesibil tuturor senzaţiilor dureroase; aceasta se întâmplă la Spiritele complet purificate. Ştiu că pe măsură ce se purifică esenţa perispiritului devine din ce în ce mai eterată; urmează deci că influenţa materială se diminuează pe măsură ce Spiritul progresează, adică pe măsură ce însuşi perispiritul devine mai puţin grosier.

Dar, se va spune, senzaţiile agreabile sunt transmise Spiritului prin perispirit, ca şi senzaţiile dezagreabile; or, dacă spiritul pur este inaccesibil unora, trebuie să fie în mod egal şi celorlalte. Da, fără îndoială, pentru cele ce provin doar din influenţa materiei pe care o cunoaştem; sunetul instrumentelor noastre, parfumul florilor nu-i fac nici o impresie, şi totuşi are senzaţii intime de un farmec nedefinit, despre care nu ne putem face nici o idee, deoarece suntem în această privinţă ca orbii din naştere faţă de lumină; ştim că aceasta există; dar prin ce mijloc? Ştiinţa noastră se opreşte aici.

Ştim că există percepţii, senzaţii, audiţii, viziuni; că aceste facultăţi sunt atribuite întregii fiinţe, şi nu, ca la om, doar unei părţi a fiinţei; dar încă o dată, prin ce intermediar? Nu cunoaştem. Spiritele înseşi nu ne pot face să înţelegem, deoarece limbajul nostru nu este făcut pentru a exprima idei pe care nu le avem, aşa cum în limbajele sălbaticilor nu există termeni pentru a

exprima artele, ştiinţele şi înaltele doctrine filozofice.

Spunând că Spiritele sunt inaccesibile impresiilor date de materia noastră, vrem să vorbim despre spiritele foarte elevate al căror înveliş eterat nu are ceva analog aici-jos. Nu sunt la fel cu cele al căror perispirit este mai dens; cele dintâi percep sunetele şi mirosurile noastre dar nu printr-o parte limitată a individualităţii, ca în timpul vieţii.

S-ar putea spune că vibraţiile moleculare se fac simţite în întreaga lor fiinţă şi ajung astfel la *senzorium* comun care este însuşi Spiritul, deşi într-un mod diferit, şi poate astfel cu o impresie diferită, ceea ce produce o modificare în percepţie. Ele aud sunetul vocii noastre, şi totuşi ne înţeleg fără ajutorul cuvântului, prin simpla transmisie a gândului; şi ceea ce vine în sprijinul celor spuse de noi, este că această penetraţie este cu atât mai uşoară cu cât Spiritul este mai dematerializat. Cât despre vedere, ea este independentă de lumina noastră.

Facultatea de a vedea este un atribut esenţial al sufletului: pentru vedere nu există obscuritate; dar ea este mai întinsă, mai penetrantă la Spiritele purificate. Sufletul, sau Spiritul, are prin urmare în el însuşi facultatea tuturor percepţiilor; în viaţa corporală, ele sunt obturate de grosolănia organelor proprii; în viaţa extracorporală, percepţiile cresc puţin câte puţin pe măsură ce învelişul semi-material se luminează.

Ivită în mediul ambiant, acest înveliş variază după natura lumilor. Trecând dintr-o lume în alta, Spiritele îşi schimbă învelişul aşa cum noi ne schimbăm îmbrăcămintea trecând din iarnă în vară, sau de la pol la ecuator. Spiritele cele mai elevate, atunci când vin să ne viziteze, adoptă deci perispiritul terestru şi ca urmare percepţiile lor operează ca şi la Spiritele noastre obişnuite; dar toate, inferioare sau superioare, nu înţeleg şi nu simt decât ceea ce vor să înţeleagă sau să simtă. Fără a avea organe senzitive, ele îşi pot face după voinţă active sau nule percepţiile; nu există decât un

singur lucru pe care sunt forţate să-l asculte, şi anume sfaturile Spiritelor bune. Vederea este întotdeauna activă, dar ele pot în mod reciproc să se facă invizibile unele faţă de celelalte. În funcţie de rangul ocupat, se pot ascunde de cele ce le sunt inferioare, dar nu şi de cele ce le sunt superioare. În primele momente ce urmează morţii, vederea Spiritului este întotdeauna tulbure şi confuză; ea se luminează pe măsură ce Spiritul se eliberează, şi poate obţine aceeaşi claritate ca şi în timpul vieţii, independent de penetraţia prin corpurile ce sunt opace pentru noi. Cât despre extensia sa de-a lungul spaţiului infinit, în viitor şi în trecut, aceasta depinde de puritatea şi de elevaţia Spiritului.

Toată această teorie, s-ar spune, nu este liniştitoare de loc. Am gândi că odată debarasaţi de învelişul grosier, instrument al durerilor noastre, nu vom mai suferi, şi iată că ne arătaţi că încă suferim; că are loc într-un mod sau altul, nu înseamnă că suferi mai puţin. Oh! da, mai putem suferi încă, şi mult, şi timp îndelungat, dar putem de asemenea să nu mai suferim, chiar din momentul când părăsim această viaţă corporală.

Suferinţele de aici-jos sunt câteodată independente de noi, dar totuşi multe sunt consecinţe ale voinţei noastre. Dacă s-ar merge la surse s-ar vedea că majoritatea suferinţelor reprezintă urmarea unor cauze pe care le-am fi putut evita. Atâtea rele, atâtea infirmităţi, pe care omul le datorează exceselor ambiţiei, pasiunilor sale! Omul care ar fi trăit întotdeauna cu sobrietate, care nu ar fi abuzat cu nimic, care ar fi fost întotdeauna simplu în gusturi, modest în dorinţe, ar fi fost mai cruţat de zbucium.

La fel se întâmplă cu Spiritul; suferinţele pe care le îndură sunt întotdeauna consecinţa modului în care a vietuit pe pământ; fără îndoială, el nu ar avea gută sau reumatism, dar ar avea alte suferinţe ce nu sunt cu nimic mai bune. Am văzut că aceste suferinţe sunt

rezultatul legăturilor ce continuă să existe între el şi materie; cu cât este mai degajat de influenţa materiei, sau altfel spus este dematerializat, cu atât are mai puţine senzaţii dureroase.

Or, depinde de el de a se elibera de această influenţă încă din timpul vieţii; îi aparţine liberul arbitru şi, în consecinţă, alegerea între a face şi a nu face; dacă i se îmblânzesc pasiunile animalice, dacă nu are nici ură, nici invidie, nici gelozie, nici orgoliu; dacă nu este dominat de egoism; dacă îşi purifică sufletul prin sentimente bune; dacă face ceea ce este bine; dacă nu atribuie lucrurilor din această lume decât importanţa ce o merită, atunci chiar sub învelişul său corporal, el este deja purificat, este deja desprins de materie, şi atunci când părăseşte acest înveliş, nu-i mai suferă influenţa; suferinţele fizice pe care le-a încercat nu-i mai lasă nici o amintire dureroasă; nu-i mai rămâne nici o impresie dezagreabilă, deoarece nu i-a fost afectat decât corpul, nu şi Spiritul; este fericit de a se fi eliberat, şi calmul conştiinţei sale îl dezleagă de întreaga suferinţă morală.

În legătură cu aceasta am întrebat mii de spirite ce au aparţinut tuturor nivelurilor societăţii, tuturor poziţiilor sociale; le-am studiat pe parcursul perioadelor vieţii lor spiritiste, chiar din momentul părăsirii corpului; le-am urmărit pas cu pas în această viaţă de dincolo de moarte pentru a observa schimbările ce se petreceau cu ele, în ideile, în senzaţiile lor, şi sub acest raport oamenii cei mai comuni nu sunt cei ce ne-au furnizat subiectele de studiu mai puţin preţioase.

Or, am văzut întotdeauna că suferinţele sunt în raport cu conduita căreia îi suportă consecinţele, şi că această nouă existenţă este sursa unei fericiri inefabile pentru cei ce au urmat calea cea bună; de unde decurge că cei ce suferă o fac pentru că au binevoit-o, şi că trebuie să se facă răspunzători pe ei înşişi, tot atât în cealaltă lume cât şi în cea de aici.

5. Alegerea probelor

258. Aflat în stare rătăcitoare, şi având de început o nouă existenţă corporală, are Spiritul conştiinţa şi previziunea lucrurilor ce i se vor întâmpla în timpul vieţii?

„Alege el însuşi felul probelor pe care vrea să le îndure, şi în aceasta constă liberul său arbitru”.

Nu Dumnezeu este cel care îi impune zbuciumul vieţii ca pedeapsă?

„Nimic nu se face fără permisiunea lui Dumnezeu, căci el este cel ce a stabilit legile ce conduc universul. Întrebaţi deci de ce a făcut astfel legea şi nu altfel. Dând Spiritului libertatea alegerii, Dumnezeu îi lasă întreaga responsabilitate a actelor sale şi a consecinţelor lor, nimic nu împiedică viitorul său; ale lui sunt şi calea binelui şi cea a răului. Dacă sucombă, îi mai rămâne o consolare, aceea că nu s-a sfârşit totul pentru el, şi că Dumnezeu, în bunătatea sa, îl lasă liber să ia de la capăt ceea ce a făcut rău. De altfel trebuie să se facă distincţie între ceea ce este opera voinţei lui Dumnezeu, şi ce este opera omului. Dacă vă ameninţă un pericol, nu voi sunteţi cei care aţi creat acest pericol, ci Dumnezeu, dar voi aveţi voinţa de a vă expune acestui pericol, deoarece aţi văzut în el un mijloc de avansare, iar Dumnezeu o permite”.

259. Dacă spiritului îi aparţine alegerea felului probei pe care trebuie să o suporte, urmează că toate frământările pe care le încercăm în viaţă au fost prevăzute şi alese de noi?

„Toate” nu este cuvântul potrivit, căci nu înseamnă că aţi ales şi prevăzut tot ceea ce vi se întâmplă în lume până la cele mai neînsemnate lucruri. Voi aţi ales doar felul probei, faptele de detaliu sunt consecinţa poziţiei şi adesea propriilor voastre acţiuni. Dacă Spiritul a dorit să se nască printre răufăcători, de exemplu, ştia căror acţiuni se expunea, dar nu ştia

fiecare dintre actele ce le va săvârşi; aceste acte sunt efectul voinţei sale sau liberul său arbitru.

Alegând cutare cale, Spiritul ştie că va avea cutare fel de luptă de dus; el ştie deci natura vicisitudinilor pe care le va întâlni, dar nu ştie dacă va apărea mai degrabă un anumit eveniment decât altul. Evenimentele de detaliu se nasc din circumstanţe şi prin forţa lucrurilor. Nu există decât mari evenimente, cele ce influenţează destinul, care sunt prevăzute. Dacă o iei pe un drum plin de vehicule, ştii că trebuie să-ţi iei precauţiile de rigoare, căci ai şansa să te răstorni, dar nu ştii în ce parte vei cădea, şi se poate chiar să nu cazi, dacă eşti destul de prudent. Dacă mergând pe drum îţi cade o piatră în cap, nu trebuie să crezi că aşa era scris, după cum se spune în mod obişnuit.

260. Cum pot dori Spiritele să se nască printre oameni cu o viaţă urâtă?

„Trebuie ca ele să fie trimise într-un mediu unde să poată îndura proba pe care au cerut-o. Ei bine! trebuie deci să existe o analogie; pentru a lupta împotriva instinctului de tâlhărie, ele trebuie să se găsească printre oameni de acest fel”.

Dacă nu s-ar găsi oameni cu o viaţă urâtă pe pământ, Spiritul nu ar putea deci să găsească aici mediul necesar anumitor probe?

„Ar trebuie să vă plângeţi pentru asta? Lucrul acesta se întâmplă în lumile superioare unde răul nu are acces, căci acolo nu există decât Spirite bune. Astfel va fi curând şi pe pământul vostru”.

261. În încercările pe care trebuie sa le suporte pentru a atinge perfecţiunea, Spiritul trebuie să resimtă tot fel de tentaţii; e nevoie ca el să treacă prin toate circumstanţele ce îi pot excita orgoliul, invidia, avariţia, senzualitatea etc. ?

„Cu siguranţă nu, de vreme ce ştiţi că există unele care, încă de la început, o iau pe o cale ce le eliberează de o parte din probe; dar cel ce se lasă antrenat pe o

cale greşită încearcă toate pericolele acestei căi. Un Spirit, de exemplu, poate cere bogăţie, şi aceasta poate să-i fie acordată; atunci, după caracterul său, ar putea deveni avar sau risipitor, egoist sau generos, sau se va abandona tuturor bucuriilor date de senzualitate; dar asta nu înseamnă că va trebui să treacă prin forţa lucrurilor prin filiera tuturor acestor predispoziţii".

262. Cum poate Spiritul care, la originea sa, este simplu, ignorant şi fără experienţă, să aleagă o existenţă în cunoştinţă de cauză, şi să fie responsabil de această alegere?

„Dumnezeu suplineşte lipsa de experienţă a Spiritului trasându-i calea pe care trebuie să o urmeze, aşa cum faci cu un copil încă din leagăn; dar îi lasă puţin câte puţin libertatea de a alege pe măsură ce liberul său arbitru se dezvoltă, şi atunci se întâmplă ca el să se rătăcească luând-o pe o cale greşită dacă nu ascultă sfaturile bune - este ceea ce s-ar putea numi decăderea omului".

Atunci când Spiritul se bucură de liberul arbitru, alegerea existenţei corporale depinde întotdeauna în exclusivitate de voinţa sa, sau această existenţă îi poate fi impusă de voinţa lui Dumnezeu ca ispăşire?

„Dumnezeu ştie să aştepte, el nu se grăbeşte cu pedeapsa. Totuşi Dumnezeu poate impune o existenţă unui Spirit atunci când acesta, datorită inferiorităţii sale sau relei voinţe, nu este apt să înţeleagă ceea ce i-ar putea fi mai util, şi atunci când vede că această existenţă îi poate servi Spiritului la purificare şi în perfecţionare, găsind în acelaşi timp în ea şi o ispăşire".

263. Alegerea Spiritului se face imediat după moarte?

„Nu, unii cred într-o eternitate a suferinţelor; vi s-a mai spus, este o pedeapsă".

264. Cine îndrumă Spiritul în alegerea probelor pe care vrea să le suporte?

„El le alege pe acelea care pot fi pentru el o

ispăşire, după natura greşelilor sale, şi care îl fac să avanseze mai repede. Unele îşi pot deci impune o viaţă de mizerie şi de privaţiuni pentru a încerca să o suporte cu curaj; altele ar dori să se pună la încercare prin tentaţiile norocului şi ale puterii, cu atât mai periculoase prin abuzul şi reaua utilizare ce li se pot da, şi prin pasiunile abjecte pe care le dezvoltă; altele, în sfârşit, vor să se pună la încercare prin lupta ce o au de susţinut la contactul cu viciul".

265. Dacă anumite Spirite aleg contactul cu viciul ca probă, există în aceasta ceva ce le face să aleagă prin simpatie şi prin dorinţa de a trăi într-un mediu conform gusturilor lor, sau pentru a se putea abandona în mod absolut predispoziţiilor materiei?

„Există şi aceasta, în anumite cazuri, dar numai la Spiritele al căror simţ moral este încă puţin dezvoltat; proba vine de fapt din ele însele şi o suportă în timp mult mai lung. Mai devreme sau mai târziu, înţeleg că potolirea pasiunilor brutale are pentru ele consecinţe deplorabile pe care le vor suporta un timp ce li se va părea etern, şi că Dumnezeu le-ar putea lăsa în această stare până când şi-au înţeles greşelile, şi dacă ele însele vor să şi-o răscumpere prin încercări profitabile".

266. Nu pare natural în a alege încercările mai puţin dureroase?

„Pentru voi, da; pentru Spirit, nu. Atunci când este eliberat de materie, iluzia încetează şi el gândeşte altfel".

Omul pe pământ, aflat sub influenţa ideilor cărnii, nu vede în aceste încercări decât partea dureroasă, de aceea i se pare natural să aleagă pe cele care, din punctul său de vedere, pot să genereze bucuriile materiale. Dar în viaţa spirituală, el compară aceste bucurii trecătoare şi grosolane cu fericirea inalterabilă pe care o întrevede - ca urmare, cu ce-l afectează cele câteva suferinţe trecătoare? Spiritul poate deci alege proba cea mai dură, şi, în consecinţă, existenţa cea mai

dureroasă în speranţa ajungerii mai rapide la o stare mai bună, aşa cum bolnavul alege adesea remediul cel mai dezagreabil pentru a căuta să se vindece mai repede. Cel ce vrea să-şi lege numele de descoperirea unui tărâm necunoscut nu alege o cale uşoară; cunoaşte pericolele care-l pândesc, dar cunoaşte şi gloria ce-l aşteaptă dacă reuşeşte.

Doctrina libertăţii în alegerea existenţelor noastre şi a probelor la care trebuie să ne supunem încetează de a mai părea extraordinară, dacă se consideră că Spiritele eliberate de materie apreciază lucrurile într-un mod diferit, aşa cum noi înşine nu o facem. Ele zăresc scopul, ce li se pare foarte grav fată de bucuriile fugare ale lumii; după fiecare existenţă, ele văd pasul pe care l-au făcut şi înţeleg ceea ce le lipseşte încă în puritate pentru a-l atinge.

Iată motivul pentru care ele se supun de bunăvoie tuturor vicisitudinilor vieţii corporale cerând ele însele ceea ce le poate face să-şi atingă scopul mai repede. Deci pe nedrept ne mirăm de a nu vedea Spiritul având preferinţă pentru existenţa cea mai plăcută. Această viaţă scuteşte de amărăciune, dar el nu se poate bucura în starea sa de imperfecţiune; o întrevede şi pentru a ajunge la ea caută să se îmbunătăţească.

De altfel, nu avem zilnic sub ochi exemplul unei alegeri asemănătoare? Pentru omul care munceşte o parte a vieţii sale fără încetare pentru a aduna cele ce aduc bunăstarea, ce înseamnă asta, dacă nu o sarcină ce şi-o impune în vederea unui viitor mai bun? Soldatul care suferă într-o misiune primejdioasă, călătorul ce înfruntă mari pericole în interesul ştiinţei sau soartei sale, ce sunt toate astea, dacă nu încercări voluntare ce le procură glorie şi profit dacă vor reuşi? La ce nu se supune şi nu se expune omul pentru interesul şi gloria sa? Toate concursurile nu sunt oare probe voluntare cărora li se supune în vederea avansării în cariera pe care şi-a ales-o? Nu se ajunge într-o poziţie socială decât

avansând prin ştiinţe, arte, industrie, decât trecând prin filiera poziţiilor inferioare ce sunt tot atâtea probe.

Viaţa omenească este astfel copia vieţii spirituale; regăsim la ea în mic incidente de acelaşi fel. Prin urmare, dacă în viaţă alegem adesea încercările cele mai dure în vederea unui scop mai înalt, de ce Spiritul care vede mai departe decât corpul, şi pentru care viaţa corpului nu este decât un incident trecător, nu ar alege o existenţă dureroasă şi laborioasă, dacă ea trebuie să-l conducă la o fericire eternă? Cei ce spun că, dacă oamenii şi-ar alege existenţa, atunci ar cere să fie prinţi sau milionari, sunt asemenea miopilor care nu văd decât ceea ce ating, sau precum copiii gurmanzi pe care dacă-i întrebi ce-ar dori să fie, răspund: patiser sau cofetar.

La fel este şi călătorul care, aflat pe fundul unei văi acoperite de ceată, nu vede nici lungimea şi nici capătul drumului său; dar odată ajuns în vârful muntelui, el cuprinde cu privirea drumul deja parcurs, şi ceea ce i-a mai rămas. Vede ţinta sa, obstacolele ce le mai are de trecut, şi-şi poate alege mai sigur mijloacele pentru a izbândi.

Spiritul încarnat e asemeni călătorului aflat la poalele muntelui; odată debarasat de legăturile pământeşti, el domină ca şi cel aflat în vârful muntelui. Pentru călător, scopul este repausul după oboseală; pentru Spirit, e fericirea supremă după frământări şi încercări.

Toate Spiritele afirmă că în starea rătăcitoare ele caută, studiază, observă pentru a alege. Nu avem un exemplu de acest fel în viaţa corporală? Nu căutăm adesea pe parcursul anilor carierea la care ne fixăm în mod liber alegerea, deoarece credem că este cea mai bună pentru a ne face să reuşim în viaţă? Dacă eşuăm într-una, încercăm în alta. Fiecare carieră pe care o îmbrăţişăm este o fază, o perioadă a vieţii. Fiecare zi nu este oare utilizată pentru a chibzui ce vom face în ziua următoare? Or, ce sunt diferitele existenţe corporale

pentru spirit, dacă nu faze, perioade, zile pentru viaţa sa spiritistă, care este, aşa cum ştim, viaţa sa normală, viaţa corporală nefiind decât trecătoare?

267. Ar putea spiritul să facă alegerea sa în timpul stării corporale?

„Dorinţa sa poate fi influenţată; depinde de intenţie, dar când este Spirit el vede adesea lucrurile cu totul diferit. Dar încă o dată, el o poate face şi în această viaţă materială, căci Spiritul este întotdeauna independent de materia pe care o animă".

Mulţi oameni îşi doresc grandori şi bogăţii ceea ce, cu siguranţă, nu reprezintă nici ispăşiri şi nici încercări.

„Fără îndoială, materia este cea care doreşte această grandoare pentru a se bucura de ea, iar Spiritul o doreşte pentru a-i cunoaşte vicisitudinile".

268. Până în clipa când ajunge la starea de puritate perfectă, Spiritul are de trecut încercări în mod continuu?

„Da, dar nu sunt cele pe care le ştiţi voi; voi numiţi încercări frământările materiale. Or, Spiritul ajuns la un anumit nivel, fără a fi perfect, nu mai are de îndurat din pricina aceasta; dar el are întotdeauna îndatoriri care-l ajută să se perfecţioneze, ce nu au nimic dureros pentru el, astfel că ajutând pe alţii se perfecţionează el însuşi".

269. Se poate înşela Spiritul asupra eficacităţii probei alese?

„El poate să aleagă o încercare mai presus de puterile sale şi, atunci, sucombă. El poate de asemenea să aleagă una după care să nu profite de loc - când îşi caută un fel de viaţă trândavă şi inutilă; dar o dată intrat în lumea Spiritelor, el întrezăreşte că nu a câştigat nimic şi cere să recupereze timpul pierdut".

270. De ce ţine vocaţia anumitor persoane şi voinţa lor de a urma o carieră mai degrabă decât alta?

„Mi se pare că puteţi răspunde voi înşivă la această întrebare. Nu este consecinţa a tot ce am spus

despre alegerea încercărilor şi despre progresul realizat într-o existenţă anterioară?

271. Odată ajuns în starea rătăcitoare, studiind diversele condiţii în care ar putea să progreseze, cum gândeşte Spiritul că ar putea să o facă născându-se, de exemplu, printre canibali?

„Cele care se nasc printre canibali nu sunt defel spirite avansate, ci Spirite având o natură asemănătoare cu a canibalilor, sau care le sunt inferioare".

Ştiu că antropofagii nu sunt chiar de ultim grad, şi că există lumi unde abrutizarea şi ferocitatea nu au analogie pe pământ. Aceste Spirite sunt deci inferioare chiar şi celor mai inferioare Spirite din lumea noastră, şi venirea lor printre sălbatici este pentru ele un progres, aşa cum ar fi un progres pentru antropofagi să exercite o profesie care i-ar obliga să verse sânge.

Dacă nu năzuiesc mai sus, este pentru că inferioritatea lor morală nu le permite să realizeze un progres mai complet. Spiritul nu poate avansa decât gradual; el nu poate acoperi dintr-un salt distanţa ce separă barbaria de civilizaţie, şi vedem şi în aceasta una din necesităţile reîncarnării, ceea ce este cu adevărat conform dreptăţii lui Dumnezeu. De altfel, ce vor deveni aceste milioane de fiinţe care mor în fiecare zi în ultima stare de degradare, dacă nu ar avea mijloacele de a atinge superioritatea? De ce i-ar dezmoşteni Dumnezeu de favorurile acordate altor oameni?

272. Spiritele venind dintr-o lume inferioară pământului, sau dintr-un popor foarte înapoiat, cum ar fi canibalii, de exemplu, ar putea să se nască printre popoarele civilizate?

„Da, există unele Spirite care se rătăcesc dorind să urce prea sus; dar atunci ele arată un comportament aberant, căci au obiceiuri şi instincte deosebite de ale noastre".

273. Un om aparţinând unui neam civilizat ar putea, prin ispăşire, să fie reîncarnat în mijlocul unui

neam sălbatic?

„Da, dar depinde de felul ispăşirii; un stăpân care va fi fost dur cu sclavii săi va putea deveni sclav la rândul său şi va fi făcut să îndure cele mai rele tratamente. Cel ce a condus într-o epocă poate, într-o nouă existenţă, să asculte chiar de cei ce se înclinau în faţa voinţei sale. Este o ispăşire dacă el a abuzat de puterea sa, şi Dumnezeu i-o poate impune. Un Spirit bun poate de asemenea să aleagă o existenţă influentă printre aceste popoare, pentru a le face să avanseze, şi atunci este o misiune”.

6. Relaţiile de dincolo de moarte

274. Diferitele ordine ale Spiritelor stabilesc între ele o ierarhie de putere? Cu alte cuvinte, există între ele subordonare şi autoritate?

„Da, foarte mare; Spiritele au unele fată de altele o autoritate relativă conformă superiorităţii lor, pe care o exercită printr-un ascendent moral irezistibil”.

Spiritele inferioare se pot sustrage autorităţii spiritelor care le sunt superioare?

„Am spus: irezistibil!”.

275. Autoritatea şi consideraţia de care s-a bucurat un om pe pământ îi conferă o supremaţie în lumea Spiritelor?

„Nu, căci cei umili se vor ridica şi cei mari se vor umili. Citeşte *Psalmii*”.

Cum trebuie să înţelegem această ridicare şi această umilire?

„Nu ştii că Spiritele sunt de diferite ordine în funcţie de meritul lor? Ei bine, cel mai mare de pe pământ poate să se situeze la ultimul nivel printre Spirite, în timp ce servitorul său va fi primul. Înţelegi asta? Oare n-a spus Isus: Oricine se coboară se va înălţa, şi oricine se ridică se va coborî?”

276. Cel ce a fost mare pe pământ şi se găseşte inferior printre Spirite, încearcă din acest motiv

o umilire?

„Adesea una foarte mare, mai ales dacă era orgolios şi invidios”.

277. Soldatul care, după bătălie, îşi regăseşte generalul în lumea Spiritelor, îl mai recunoaşte ca superior al său?

„Titlul nu înseamnă nimic, superioritatea reală este totul”.

278. Spiritele de diferite ordine stau laolaltă?

„Da şi nu; adică se frecventează, dar se disting unele de altele. Se evită sau se împacă, după analogia sau antipatia sentimentelor lor, aşa cum este şi printre voi. Este o întreagă lume faţă de care a voastră este o reflectare întunecată. Cele de acelaşi rang se reunesc printr-un fel de afinitate şi formează grupuri sau familii de Spirite unite prin simpatie şi un ţel comun: cele bune prin dorinţa de a face bine, cele rele prin nesaţul de a face rău şi dorinţa de a se regăsi printre fiinţe asemănătoare lor”.

La fel ca într-un mare oraş unde oamenii de toate rangurile şi de toate condiţiile sociale se frecventează şi se întâlnesc fără a sta laolaltă; unde societăţile se formează prin analogia gusturilor; unde viciul şi virtutea stau alături fără a comunica.

279. Au toate Spiritele acces în mod reciproc unele la celelalte?

„Cele bune merg peste tot, şi trebuie să fie aşa pentru a-şi putea exercita influenţa asupra celor rele; dar zonele locuite de cele bune sunt interzise Spiritelor imperfecte, pentru ca acestea să nu poată aduce aici tulburarea dată de pasiunile nefaste”.

280. Care este natura relaţiilor dintre Spiritele bune şi cele rele?

„Cele bune îşi dau silinţa de a combate înclinaţiile rele ale celorlalte, pentru a le ajuta să se ridice; este o misiune”.

281. De ce le place Spiritelor inferioare să ne împingă spre rău ?

„Din invidia de a nu fi meritat să se numere printre Spiritele bune. Câtă vreme continuă să fie spirite neexperimentate, dorinţa lor este să împiedice pe oricine să ajungă la binele suprem; vor să-i facă şi pe alţii să încerce ceea ce încearcă ele însele. Nu vedeţi acelaşi lucru şi printre voi?”

282. Cum comunică Spiritele între ele?

„Se văd şi se înţeleg; cuvântul este material, este o reflectare a Spiritului. Fluidul universal stabileşte între ele o comunicare constantă; este vehiculul transmisiei gândului, aşa cum pentru voi aerul este vehiculul sunetului; un fel de telegraf universal ce leagă toate lumile şi permite Spiritelor să corespondeze dintr-o lume în alta”.

283. Pot Spiritele să-şi tăinuiască reciproc gândurile; se pot ascunde unele de altele?

„Nu, pentru ele totul este la vedere, mai ales atunci când sunt perfecte. Ele pot să se îndepărteze dar se frecventează întotdeauna. Nu este totuşi de loc o regulă absolută, căci anumite Spirite pot foarte bine să devină invizibile pentru alte spirite, dacă ele consideră că este util să o facă”.

284. Cum pot Spiritele care nu mai au corp, să-şi constate individualitatea şi să se distingă de alte entităţi spirituale ce le înconjoară?

„Îşi constată individualitatea prin perispiritul care le face existenţe distincte unele fată de altele, aşa cum face corpul printre oameni”.

285. Spiritele se cunosc dacă au coabitat pe pământ? Fiul îşi recunoaşte tatăl, prietenul pe prieten?

„Da, şi tot aşa din generaţie în generaţie”.

Cum se recunosc în lumea Spiritelor oamenii care s-au cunoscut pe pământ?

„Vedem viaţa noastră trecută şi citim în ea ca într-o carate; văzând trecutul prietenilor noştri şi al

inamicilor noştri vedem întreaga lor trecere de la viaţă la moarte”.

286. Spiritul părăsind rămăşiţele pământeşti se întâlneşte imediat cu părinţii şi prietenii ce i-au precedat în lumea Spiritelor?

„Imediat nu este întotdeauna cuvântul potrivit: căci, aşa cum am mai spus-o, îi trebuie ceva timp pentru a se regăsi şi a scutura vălul material”.

287. Cum este întâmpinat sufletul la întoarcerea în lumea Spiritelor?

„Spiritul celui drept, ca un frate mult-iubit aşteptat vreme îndelungată; spiritul celui rău, ca o fiinţă pe care o dispreţuieşti”.

288. Ce sentiment încearcă Spiritele impure la vederea unui alt Spirit rău care soseşte?

„Cele rele sunt satisfăcute să vadă fiinţe asemănătoare lor şi lipsite, ca şi ele, de fericirea infinită, aşa cum ar fi pe pământ un escroc printre cei de-o seamă cu el”.

289. Părinţii şi prietenii noştri vin câteodată să ne reîntâlnească atunci când părăsim pământul?

„Da, vin în întâmpinarea sufletului pe care-l iubesc; îl felicită ca la reîntoarcerea dintr-o călătorie dacă a scăpat de pericolele drumului, şi îl ajută să se elibereze de legăturile corporale. Este o favoare pentru Spiritele bune atunci când cei pe care i-au iubit vin să le întâlnească. În timp ce acela care este pătat rămâne în izolare sau nu este înconjurat decât de Spirite asemănătoare lui; este o adevărată pedeapsă”.

290. Părinţii şi prietenii sunt întotdeauna reuniţi după moarte?

„Depinde de elevaţia lor şi de drumul urmat pentru progresul propriu. Dacă unul dintre ei este mai avansat şi înaintează mai repede decât altul, nu va putea rămâne împreună; se vor putea vedea câteodată, dar nu vor fi întotdeauna împreună decât dacă vor putea merge împreună, sau când vor fi atins acelaşi nivel al

perfecţiunii. Şi apoi, privaţiunea de a-şi vedea părinţii şi prietenii este câteodată o pedeapsă”.

7. Raporturile de simpatie şi antipatie ale Spiritelor. „Jumătăţile” eterne.

291. Dincolo de simpatia generală bazată pe similitudine, au Spiritele între ele relaţii de afecţiune deosebite?

„Da, ca şi oamenii, dar legătura ce uneşte Spiritele este mult mai puternică când corpul este absent, deoarece nu mai este supusă vicisitudinilor pasiunii.

292. Există ură între Spirite?

„Există numai printre Spiritele impure, şi acestea sunt cele ce vă insuflă duşmăniile şi disensiunile”

293. Două fiinţe ce vor fi fost inamice pe pământ vor păstra resentimentul uneia faţă de cealaltă şi în lumea Spiritelor?

„Nu, vor înţelege că ura lor era stupidă şi subiectul pueril. Spiritele imperfecte păstrează o parte de animozitate până când se vor fi epurat. Dacă nu era decât un interes material ceea ce le-a divizat, ele nu se vor mai gândi la el, decât până când se dematerializează. Dacă nu mai există antipatie între ele, nemaiexistând subiect de discuţie, pot să se revadă cu plăcere - aşa cum doi şcolari ajunşi la vârsta raţiunii recunosc puerilitatea certurilor avute în copilărie şi încetează să-şi mai poarte pică”.

294. Amintirea faptelor rele pe care le-au putut săvârşi doi oameni unul fată de celălalt este un obstacol pentru simpatia reciprocă?

„Da, îi duce la antipatie”.

295. Ce sentimente încearcă după moarte oamenii cărora le-am făcut rău aici-jos ?

„Dacă sunt buni, ei iartă în raport cu căinţa voastră. Dacă sunt răi, pot să-şi păstreze resentimentul şi, câteodată, vă urmăresc până în cealaltă existenţă.

Dumnezeu le-o poate permite ca pedeapsă”.

296. Iubirile individuale ale Spiritelor sunt susceptibile de denaturare?

„Nu, căci nu se pot înşela; ele nu mai au masca sub care se ascund ipocriţii; de aceea, atunci când Spiritele sunt pure iubirile lor sunt inalterabile. Dragostea ce le uneşte este pentru ele izvorul unei fericiri supreme”.

297. Dragostea ce şi-au împărţit-o două fiinţe pe pământ continuă întotdeauna în lumea Spiritelor?

„Da, fără îndoială, dacă este fondată pe o simpatie adevărată; dar când cauzele fizice ocupă o parte mai mare decât simpatia, dragostea încetează. Iubirile dintre Spirite sunt mai durabile decât pe pământ, nefiind subordonate capriciilor intereselor materiale şi orgoliului”.

298. Sufletele ce trebuie să se unească sunt cumva predestinate acestei uniri încă de la originea lor? Oare fiecare dintre noi are undeva în univers jumătatea sa cu care într-o zi va fi în mod inevitabil reunit?

„Nu, nu există o unire specială şi inevitabilă între două suflete. Unire există între toate Spiritele, dar de diferite grade în raport cu rangul pe care-l ocupă, adică după perfecţiunea atinsă; cu cât sunt mai perfecte, cu atât sunt mai unite. Din discordie se nasc toate relele omeneşti; din concordie rezultă fericirea desăvârşită”.

299. În ce sens trebuie înţeles cuvântul „jumătate” de care anumite Spirite se servesc pentru a desemna Spiritele cu care simpatizează?

„Expresia este inexactă; dacă un Spirit ar fi fost jumătatea altuia, separat de aceasta, ar fi fost incomplet”.

300. Două Spirite perfect simpatice, odată reunite, o fac pentru veşnicie, sau mai pot să se separe şi să se unească şi cu alte Spirite?

„Toate Spiritele sunt unite între ele; vorbesc de cele ajunse la perfecţiune. În sferele inferioare, atunci

când un Spirit se ridică, nu mai există aceeaşi simpatie pentru cele pe care le-a părăsit”.

301. Două Spirite simpatice sunt complementare unul altuia, sau mai bine spus este această simpatie rezultatul unei identităţi perfecte?

„Simpatia ce atrage un spirit către altul este rezultatul unei perfecte concordanţe între înclinaţiile şi instinctele lor; dacă unul trebuia să-l completeze pe celălalt, îşi pierdea propria individualitate”.

302. Identitatea necesară pentru simpatia perfectă constă în similitudinea gândurilor şi a sentimentelor, sau mai degrabă în uniformitatea cunoştinţelor acumulate?

„În egalitatea nivelurilor de elevaţie”.

303. Spiritele care nu sunt simpatice astăzi, pot deveni mai târziu?

„Da, toate vor fi. Astfel, Spiritul care astăzi este într-o anumită sferă inferioară, perfecţionându-se, va ajunge într-o sferă unde rezidă un altul. Întâlnirea lor va avea loc mai prompt dacă Spiritul mai elevat, suportând greu probele la care este supus, a rămas în aceeaşi stare”.

Două Spirite simpatice pot înceta de a mai fi astfel?

„Desigur, dacă unul este leneş”.

Teoria jumătăţilor eterne este o figură de stil ce descrie unirea a două Spirite simpatice; este o expresie uzitată chiar în limbajul obişnuit şi care nu trebuie de loc luată *ad litteram*, Spiritele care au generat-o nu aparţin cu siguranţă ordinului cel mai elevat; sfera ideilor lor este în mod necesar limitată, şi ele şi-au putut lua gândurile prin intermediul termenilor de care se vor fi servit în timpul vieţii lor corporale. Trebuie deci să respingem această idee după care Spiritele create unul pentru altul trebuie în mod inevitabil să se reunească într-o zi pentru eternitate, după ce au fost separate un interval de timp mai lung sau mai scurt.

8. Amintirea existenţei corporale

304. Îşi aminteşte Spiritul de existenţa sa corporală?

„Da, adică vieţuind de câteva ori ca om, el îşi aminteşte apoi ce a fost şi te asigur că uneori râde cu îngăduinţă de sine însuşi”.

Ca şi omul care, atingând vârsta raţiunii, râde de nebuniile tinereţii sale sau de năzdrăvăniile copilăriei sale.

305. Amintirea existenţei corporale se prezintă Spiritului în mod complet şi dintr-o dată după moarte?

„Nu, îi revine puţin câte puţin, asemenea unui lucru ce iese din ceată, şi pe măsură ce iese îi fixează atenţia”.

306. Spiritul îşi aminteşte amănunţit toate evenimentele vieţii sale; dar oare cuprinde el şi ansamblul într-o privire retrospectivă?

„Îşi aminteşte de lucruri datorită consecinţelor pe care acestea le au asupra stării sale ca Spirit; dar îţi închipui că există circumstanţe în viaţa sa cărora nu le acordă nici o importanţă, şi despre care nici nu încearcă să-şi amintească”.

Şi le-ar putea aminti dacă ar dori?

„El poate să-şi amintească detalii şi incidente dintre cele mai amănunţite, fie despre evenimente, fie chiar despre gândurile sale; dar când acestea sunt fără folos, nu o face”.

Întrevede oare scopul vieţii pământene în raport cu viaţa viitoare?

„Cu siguranţă îl vede şi înţelege mai bine decât în timpul vieţii corpului; înţelege nevoia de purificare pentru a ajunge la infinit, şi ştie că în fiecare existenţă lasă o parte din necurăţenia sa”.

307. În ce fel evocă memoria Spiritului viaţa trecută? Printr-un efort al imaginaţiei sale sau ca un

tablou ce se află în f aţa ochilor?

„Şi una şi alta; toate acţiunile despre care are interes să-şi amintească sunt pentru el ca şi cum ar fi prezente; celelalte sunt mai mult sau mai puţin vagi în gândire, sau date complet uitării. Cu cât este mai dematerializat, cu atât mai puţin dă importantă lucrurilor materiale. Tu evoci adesea un Spirit rătăcitor care tocmai a părăsit pământul şi care nu-şi mai aminteşte numele persoanelor iubite, nici prea multe detalii care, pentru tine, păreau importante; lui îi pasă prea puţin şi acestea cad în uitare. Ceea ce îşi aminteşte foarte bine sunt faptele principale ce-l ajută să se îmbunătăţească”.

308. Îşi aminteşte Spiritul toate existenţele ce au precedat ultima existenţă pe care tocmai o părăseşte?

„Tot trecutul său se derulează în faţa lui, ca nişte etape parcurse de un călător; dar, am mai spus-o, el nu-şi aminteşte într-o manieră absolută toate actele sale; îşi aminteşte în raport de influenţa pe care acestea o au asupra stării sale prezente. Cât despre primele existenţe, cele ce pot fi privite ca o copilărie a Spiritului, acestea se pierd în gol şi dispar în noaptea uitării”.

309. Cum consideră Spiritul corpul pe care tocmai îl părăseşte?

„Ca pe o haină nepotrivită care îl jena şi de care este fericit să se debaraseze”.

Ce sentiment resimte la vederea corpului său aflat în descompunere?

„Aproape întotdeauna indiferentă, ca şi pentru un lucru la care nu mai tine”.

310. La sfârşitul unei perioade de timp, Spiritul recunoaşte osemintele sau alte obiecte ca apartinându-i?

„Câteodată; însă depinde de punctul de vedere mai mult sau mai puţin elevat sub care consideră lucrurile terestre”.

311. Respectul purtat lucrurilor materiale ce rămân în urma Spiritului îi atrage acestuia atenţia asupra obiectelor respective? Vede el cu plăcere acest respect?

„Spiritul este întotdeauna fericit de amintirea ce dăinuie despre el; lucrurile păstrate de la el sunt readuse în memorie, dar ceea ce îl atrage la voi este amintirea, şi nicidecum aceste obiecte”.

312. Păstrează Spiritele amintirea suferinţelor îndurate în timpul ultimei lor existenţe corporale?

„Deseori, ele o păstrează şi această amintire le face să simtă mai mult preţul fericirii de care se pot bucura ca Spirite”.

313. Omul care a fost fericit aici-jos regretă bucuriile sale atunci când a părăsit pământul?

„Doar Spiritele inferioare pot regreta bucuriile ce concordă cu impuritatea naturii lor şi pentru care ispăşesc prin suferinţe. Pentru Spirite elevate, fericirea eternă este de mii de ori preferabilă plăcerilor efemere ale pământului”.

314. Cel care a început mari lucrări într-un scop înalt, şi care se vede întrerupt de către moarte, regretă, în cealaltă lume, că le-a lăsat neterminate?

„Nu, căci vede că alţii sunt destinaţi să le termine. Din contră, el îşi dă silinţa să influenţeze alte Spirite omeneşti să le continue. Scopul său, pe pământ, era binele umanităţii; scopul în lumea Spiritelor este acelaşi”.

315. Cel ce a lăsat lucrări de artă sau de literatură păstrează pentru operele sale dragostea ce o avea în timpul vieţii?

„În raport cu elevaţia sa, el le judecă sub un alt punct de vedere şi, adesea, desfide ceea ce admira mai mult”.

316. Spiritele se mai interesează de lucrările ce se fac pe pământ, de progresul artelor şi al ştiinţelor?

„Depinde de elevaţia lor sau de misiunea ce o au de îndeplinit. Ceea ce vouă vă apare magnific reprezintă adesea foarte puţin pentru unele Spirite; ele îl admiră aşa cum savantul admiră lucrarea unui şcolar. Însă ele examinează tot ce poate dovedi elevaţia Spiritelor încarnate şi progresul lor”.

317. După moarte, mai păstrează Spiritele dragostea de patrie?

„Întotdeauna acelaşi principiu: pentru Spiritele elevate patria este universul; pe pământ ea este acolo unde există cele mai multe persoane cu care simpatizează”.

Situaţia Spiritelor şi modul lor de a vedea lucrurile variază la nesfârşit în raport de gradul dezvoltării lor morale şi intelectuale. În general, Spiritele dintr-un ordin elevat nu fac pe pământ decât popasuri foarte scurte; tot ceea ce se face aici este atât de meschin în comparaţie cu grandorile infinitului! Lucrurile cărora oamenii le dau cea mai mare importantă sunt atât de puerile în ochii lor, încât se simt prea puţin atrase, în afară de cazul când sunt chemate să conlucreze la progresul omenirii.

Spiritele dintr-un ordin mediu rămân pe pământ mai frecvent; deşi consideră lucrurile dintr-un punct de vedere mai elevat, ele sunt aici într-un fel sedentare, şi constituie mulţimea populaţiei lumii invizibile; ele au păstrat aproape aceleaşi idei, gusturi şi înclinaţii ce le aveau în învelişul corporal; se amestecă în întâlnirile, afacerile şi distracţiile oamenilor, la care iau parte mai mult sau mai puţin activ, după caracterul lor. Neputându-şi satisface pasiunile, ele se bucură de cei care se abandonează acestora şi îi excită. În mulţimea lor există şi unele mai serioase care văd şi ascultă pentru a se instrui şi perfecţiona.

318. Ideile Spiritelor se modifică în starea de spirit?

„Mult; ele suferă foarte mari modificări pe măsură

ce Spiritul se dematerializează; Spiritul poate rămâne câteodată mult timp cu aceleaşi idei, dar puţin câte puţin influenţa materiei se diminuează, şi el vede lucrurile mai clar; atunci caută mijloacele de a se îmbunătăţi”.

319. De vreme ce Spiritul a trăit deja viaţa spiritistă înainte de încarnarea sa, de unde-i provine mirarea la revenirea în lumea Spiritelor?

„Nu este decât efectul primului moment şi al tulburării ce urmează trezirii; mai târziu, el se recunoaşte perfect pe măsură ce îi revine amintirea trecutului şi se şterge impresia vieţii terestre”.

9. Comemorarea morţilor. Funeraliile

320. Sunt Spiritele sensibile la amintirea celor pe care i-au iubit pe pământ?

„Mult mai mult decât puteţi crede; această amintire se adaugă fericirii lor dacă sunt fericite; dacă sunt nefericite, este pentru ele o alinare”.

321. Ziua comemorării morţilor are ceva mai solemn pentru Spirite? Se pregătesc oare să-i viziteze pe cei care urmează să vină să se roage la mormintele lor?

„În ziua aceea, la locurile respective Spiritele prezente sunt mai numeroase, deoarece numărul persoanelor care le invocă este mar. mare; dar fiecare dintre ele vine aici pentru prieteni, şi nu pentru mulţimea indiferenţilor”.

Sub ce formă vin aici şi cum ar fi posibil ca să se facă vizibile?

„În acea formă în care au fost cunoscute în timpul vieţii lor”.

322. Spiritele uitate şi la care nimeni nu vine să le viziteze mormintele vin totuşi aici şi încearcă regretul de a nu vedea nici măcar un prieten evocându-le memoria?

„Ce le oferă pământul? Tot ce ţine de el se face prin inimă. Dacă dragoste nu există, nu există nimic

care să lege Spiritul; întregul univers este al lui”.

323. Oare vizita la mormânt îi dă Spiritului o satisfacţie mai mare decât o rugăciune făcută pentru sine?

„Vizita la mormânt e un mod de manifestare a faptului că ne gândim la Spiritul absent: este un simbol. V-am spus, rugăciunea este cea care sfinţeşte actul amintirii; puţin importă locul, dacă este spusă din inimă”.

324. Spiritele persoanelor cărora li se ridică statui sau monumente asistă la aceste inaugurări, şi le frecventează cu plăcere?

„Multe vin atunci când pot, dar sunt mai puţin sensibile la onoarea ce li se face decât la amintire”.

325. De unde provine dorinţa anumitor persoane de a fi înmormântate într-un anumit loc? Oare ele revin aici cu mai mare bucurie după moarte - este această importanţă acordată unui lucru material un semn de inferioritate al unui Spirit?

„Afecţiunea Spiritului pentru anumite locuri dovedeşte o inferioritate morală. Ce contează un colt de pământ fată de altul pentru Spiritul elevat? Nu ştie că sufletul său va fi reunit cu ale celor pe care îi iubeşte, chiar când oasele lor sunt separate?”.

Reunirea rămăşiţelor pământeşti ale tuturor membrilor unei aceleaşi familii trebuie să fie considerată ca un lucru fără valoare?

„Nu; este o deprindere pioasă şi o mărturie de simpatie pentru cei pe care i-am iubit. Dacă această reunire este puţin importantă pentru Spirit, înseamnă că este utilă oamenilor: amintirile sunt laolaltă”.

326. Sufletul, reintrând în viaţa spirituală, este sensibil la onorurile aduse rămăşiţelor sale pământeşti?

„Când Spiritul a ajuns deja la un anumit grad de perfecţiune, el nu mai are vanitate terestră, şi înţelege inutilitatea tuturor acestor lucruri. Dar ştii bine că

adesea există Spirite care, în primul moment de la moartea lor materială, simt o mare plăcere faţă de onorurile ce li se aduc, sau o supărare la abandonarea învelişului lor; căci ele încă mai păstrează unele prejudecăţi avute aici-jos”.

327. Asistă Spiritul la cortegiul său funerar?

„Foarte adesea asistă, dar câteodată nu înţelege ce se petrece, fiind încă în stare de tulburare”.

Este flatat de mulţimea asistenţei la cortegiul său funerar?

„Mai mult sau mai puţin în raport cu sentimentele avute”.

328. Spiritul celui care tocmai a murit asistă oare la întrunirile moştenitorilor săi?

„Aproape întotdeauna; Dumnezeu o doreşte pentru propria lui învăţătură şi pedepsirea vinovaţilor. Acolo toate sentimentele sunt la vedere, iar decepţia încercată văzând lăcomia celor care îşi împart moştenirea sa îl luminează asupra sentimentelor acestora; căci va veni şi rândul lor”.

329. Respectul instinctiv pe care omul îl dovedeşte pentru morţi este un efect al intuiţiei ce o are despre existenţa viitoare?

„Da, este o consecinţă firească a acestei intuiţii, fără ea şi respectul ar fi fără obiect”.

Chapter 7 Reîntoarcerea la viaţa corporală

1. Preludiul reîntoarcerii. 2. Unirea sufletului cu corpul. Avorturile. 3. Facultăţile morale şi intelectuale ale omului. 4. Influenţa organismului. 5. Idioţenia, nebunia. 6. Copilăria. 7. Simpatii şi antipatii pământene. 8. Uitarea trecutului.

1. Preludiul reîntoarcerii

330. Cunosc Spiritele perioada în care vor fi reîncarnate?

„Li se arată, aşa cum un orb simte focul de care se apropie. Ele ştiu că trebuie să recapete un corp, tot aşa cum voi ştiţi că va trebui să muriţi într-o zi, dar fără să ştiţi când va sosi ziua aceea”.

Reîncarnarea este deci o necesitate a vieţii spiritiste, aşa cum moartea este o necesitate a vieţii corporale?

„Cu siguranţă, aşa este”.

331. Toate Spiritele se preocupă de reîncarnare?

„Există şi unele care nu se gândesc de loc, care nici măcar nu o înţeleg; depinde de natura lor mai puţin sau mai puţin avansată. Pentru unele incertitudinea cu privire la propriul viitor e o adevărată pedeapsă”.

332. Spiritul poate apropia sau întârzia momentul reîncarnării sale?

„Îl poate apropia apelând la dorinţele sale; îl poate de asemenea îndepărta dacă dă înapoi în faţa încercărilor, căci printre Spirite există de asemenea laşi şi indiferenţi, dar nu o face nepedepsit; de aceea el suferă ca şi cel care dă înapoi în faţa leacului salutar ce-l poate vindeca”.

333. Dacă un Spirit s-ar găsi destul de fericit într-o condiţie medie printre Spiritele rătăcitoare, şi dacă nu ar avea ambiţia de a mai urca, ar putea el să

prelungească starea aceasta la nesfârşit?

„Nu; progresul este o necesitate pentru Spirite; toate trebuie să urce, acesta-i destinul lor”.

334. Unirea sufletului cu cutare sau cutare corp este predestinată, sau se realizează în ultimul moment?

„Spiritul este întotdeauna desemnat cu anticipaţie. Alegându-şi proba pe care vrea să o suporte, Spiritul cere să se reîncarneze; or Dumnezeu, care ştie şi vede totul, a ştiut şi văzut cu anticipaţie modul în care un anumit suflet se va uni cu un anumit corp”.

335. Îi aparţine Spiritului alegerea corpului în care trebuie să intre, sau numai afetului de viaţă ce trebuie să-i servească de încercare?

„El poate să-şi aleagă corpul, deoarece imperfecţiunile acestui corp sunt pentru el încercări care îl ajută să progreseze dacă depăşeşte obstacolele întâlnite; însă alegerea nu depinde întotdeauna de el, el o poate cere”.

Ar putea Spiritul, în ultimul moment, să refuze intrarea în corpul ales pentru el?

„Dacă ar refuza, ar suferi mai mult decât cel ce nu ar fi încercat nici o probă”.

336. S-ar putea ajunge în situaţia ca un copil ce urmează să se nască să nu găsească un Spirit care să vrea să se încarneze în el?

„Dumnezeu a prevăzut şi aceasta. Copilul, atunci trebuie să se nască viu, este întotdeauna predestinat să aibă un suflet; nimic nu a fost creat fără a fi gândit”.

337. Unirea Spiritului cu un anumit corp poate fi impusă de Dumnezeu?

„Poate fi impusă chiar de diferitele încercări, mai ales când Spiritul nu este încă apt să facă o alegere în cunoştinţă de cauză. Ca ispăşire, Spiritul poate fi constrâns să se unească cu corpul cutărui copil care, prin naşterea sa şi poziţia ce o avea în societate, va putea deveni pentru el un subiect de pedeapsă”.

338. Dacă s-ar ajunge ca mai multe Spirite să se prezinte pentru un acelaşi corp ce trebuie să se nască, cine ar decide între ele?

„O pot cere mai multe Spirite, dar numai Dumnezeu hotărăşte care este cel mai capabil să împlinească misiunea căreia îi este destinat copilul; dar, am spus-o, Spiritul este desemnat înaintea momentului când trebuie să se unească cu corpul.

339. Este momentul încarnării însoţit de o tulburare asemănătoare cu cea care are loc la părăsirea corpului?

„Mult mai mare şi mai ales mai lungă. La moarte, Spiritul iese din sclavie; la naştere, intră în ea".

340. Momentul în care un Spirit trebuie să se încarneze este pentru el un moment solemn? Îndeplineşte acest act ca pe ceva grav şi important pentru el?

„Este ca un călător ce se îmbarcă pentru o traversare periculoasă, neştiind dacă nu-şi va afla moartea printre talazurile ce le înfruntă".

Călătorul care se îmbarcă ştie căror pericole se expune, dar nu ştie dacă va fi naufragiu; la fel stau lucrurile cu Spiritul - cunoaşte probele cărora li se supune, dar nu ştie dacă va sucomba. Aşa cum moartea corpului este un fel de renaştere a Spiritului, reîncarnarea este pentru el un fel de moarte, sau mai degrabă un exil sau o claustrare. Părăseşte lumea Spiritelor pentru lumea corporală, aşa cum omul părăseşte lumea corporală pentru lumea Spiritelor.

Spiritul ştie că se va reîncarna, aşa cum omul ştie că va muri; dar, ca şi aceasta, nu are cunoştinţă de faptul întrupării decât în ultimul moment, când a venit sorocul; în acel moment suprem, tulburarea coboară asupra lui, ca şi la omul aflat în agonie, şi această tulburare persistă până când noua existenţă se alcătuieşte clar. Apropierea reîncarnării e un fel de agonie pentru Spirit.

341. Incertitudinea în care se găseşte Spiritul în legătură cu eventualitatea trecerii cu succes a probelor pe care le va suporta în viaţă, este o cauză a anxietăţii sale înainte de încarnare?

„O anxietate foarte mare, de vreme ce probele existenţei sale îl vor întârzia sau avansa, după cum le-a suportat mai bine sau mai rău”.

342. În momentul reîncarnării Spiritul este însoţit de alte Spirite ale prietenilor săi care vin să asiste la plecarea sa din lumea spiritistă, aşa cum vin să-l primească la reîntoarcere?

„Depinde de sfera locuită de Spirit. Dacă se află în sferele unde domneşte dragostea, spiritele care-l iubesc îl însoţesc până în ultimul moment, îl încurajează, şi adesea chiar îl urmează în viaţă”.

343. Spiritele prietene ce ne urmează în viaţă sunt câteodată cele pe care le vedem în vis, ce ne mărturisesc dragoste, şi ni se prezintă sub trăsături necunoscute?

„Foarte adesea sunt acestea; ele vin să vă viziteze, aşa cum voi mergeţi să vedeţi un prizonier aflat după gratii”.

2. Unirea sufletului cu corpul

344. În ce moment se uneşte sufletul cu corpul?

„Unirea începe odată cu concepţia, dar nu este completă decât în momentul naşterii. Din momentul concepţiei, Spiritul desemnat să locuiască în acel corp se uneşte cu el printr-o legătură fluidă ce se strânge din ce în ce mai mult până în momentul când copilul vede lumina zilei; strigătul ce scapă copilului anunţă că el face parte dintre cei vii şi slujitori ai lui Dumnezeu”.

345. Unirea dintre Spirit şi corp este definitivă din momentul concepţiei? în timpul acestei prime perioade, Spiritul ar putea renunţa să locuiască corpul desemnat?

„Unirea este definitivă, şi în acest sens un alt Spirit nu l-ar putea înlocui pe cel ce a fost destinat acestui trup. Dar cum legăturile ce le ţin laolaltă sunt foarte fragile, ele sunt uşor de rupt, şi pot fi rupte prin voinţa Spiritului care dă înapoi în faţa probei alese; dar atunci copilul nu mai trăieşte”.

346. Ce ajunge Spiritul, atunci când corpul pe care l-a ales a murit înainte de naştere?

„Alege un alt corp”.

Care poate fi utilitatea acestor morţi premature?

„Imperfecţiunile materiei sunt cel mai adesea cauzele acestor morţi”.

347. Ce utilitate poate avea pentru un Spirit încarnarea într-un trup care moare la puţine zile după naştere?

„Fiinţa nu are conştiinţa existenţei sale suficient de dezvoltată; importanţa morţii e aproape nulă; adesea, aşa cum am mai spus, constituie o încercare pentru părinţi”.

348. Spiritul ştie de la început când corpul ales nu are şansă de viaţă?

„Câteodată o ştie, dar dacă îl alege pentru acest motiv, este pentru că el dă înapoi în faţa încercării”.

349. Atunci când pentru Spirit o încarnare este greşită, dintr-o cauză oarecare, ea este înlocuită imediat printr-o altă existenţă?

„Nu întotdeauna imediat; Spiritului îi trebuie timp pentru a alege din nou, afară de cazul când reîncarnarea instantanee nu provine dintr-o determinare anterioară”.

350. Spiritul, odată unit cu trupul unui copil, şi atunci când nu se mai poate dezice de acesta, regretă câteodată alegerea făcută?

„Vrei să spui că, asemenea omului, se plânge de viaţa ce o are? Că ar dori o alta? Odată încarnat, Spiritul nu poate regreta o alegere de care nu are cunoştinţă; dar poate găsi sarcina prea grea, şi dacă o consideră mai presus de forţele sale, recurge la sinucidere”.

351. În intervalul dintre concepţie şi naştere, Spiritul se bucură de toate facultăţile?

„Mai mult sau mai puţin după o anumită perioadă, căci el încă nu este încarnat, ci ataşat. Încă din momentul concepţiei, tulburarea începe să sesizeze Spiritul avertizând astfel că a venit momentul să înceapă o nouă existenţă. Această tulburare merge în crescendo până la naştere; în acest interval, starea sa este foarte apropiată de cea pe care Spiritul încarnat o are în timpul somnului corpului. Pe măsură ce momentul naşterii se apropie, ideile sale se şterg, astfel că, odată intrat în viaţă, el nu mai are cunoştinţă de amintirea trecutului său ca om; însă această amintire îi revine puţin câte puţin în memorie în starea sa de Spirit”.

352. În momentul naşterii, Spiritul redobândeşte imediat plenitudinea facultăţilor sale?

„Nu, ele se dezvoltă gradual odată cu organele. Pentru el este o nouă existenţă; trebuie să înveţe să se servească de instrumentele sale; ideile îi revin puţin câte puţin ca unui om ce se trezeşte din somn şi se găseşte într-o stare diferită de cea avută în starea de veghe”.

353. Unirea Spiritului cu corpul nefiind complet şi definitiv consumată decât după naştere, se poate considera fetusul ca având un suflet?

„Spiritul ce trebuie să-l anime există într-un fel în afara lui; fetusul nu are deci un suflet propriu-zis, de vreme ce încarnarea este doar pe cale de a se efectua; dar este legat de cel ce trebuie să-l aibă”.

354. Cum se explică viaţa intra-uterină?

„Este ca cea a unei plante ce vegetează. Copilul trăieşte viaţa animală. Omul are în el viaţa animală şi viaţa vegetală completate la naştere cu viaţa Spirituală”.

355. Există, aşa cum indică ştiinţa, copii care, încă de la sânul mamei, sunt hărăziţi morţii. În ce scop se petrece acest lucru?

„Se întâmplă adeseori; Dumnezeu permite aceasta

ca probă, fie pentru părinţi, fie pentru Spiritul desemnat să-i ia locul”.

356. Există copii născuţi morţi, care nu au fost deloc destinaţi încarnării unui Spirit?

„Da, există unii care nu au avut niciodată un Spirit destinat trupului lor: pentru ei nu trebuie să se facă nimic. Acest copil a venit atunci doar pentru părinţi”.

O fiinţă de această natură poate veni la termen ?

„Da, câteodată, dar atunci nu trăieşte”.

Orice copil care supravieţuieşte naşterii are deci neapărat un Spirit încarnat în el?

„Ce ar fi fără el? Nu ar mai fi o fiinţă umană”.

357. Care sunt, pentru Spirit, consecinţele avortului?

„O existenţă fără valoare de reînceput.”

358. Avortul voluntar este o crimă, indiferent care ar fi perioada de la concepţie?

„Avortul este întotdeauna o crimă din moment ce încălcaţi legea lui Dumnezeu. Mama, sau oricine altcineva va comite întotdeauna o crimă luând viaţa copilului înainte de naştere, căci împiedică sufletul să suporte probele pentru care corpul trebuie să fie instrumentul”.

359. În cazul în care viaţa mamei ar fi în pericol prin naşterea copilului, este o crimă de a sacrifica copilul pentru a salva mama?

„Este mai bine să sacrifici fiinţa care nu există în favoarea celei ce există”.

360. Este raţional de a acorda aceeaşi atenţie unui fetus ca şi corpului unui copil ce ar fi trăit?

„În toate acestea, vedeţi voinţa şi lucrarea lui Dumnezeu; nu trataţi deci cu uşurinţă lucruri pe care ar trebui să le respectaţi. De ce să nu respectăm operele creaţiei ce sunt incomplete câteodată prin voinţa Creatorului? Toate acestea intră în proiectele sale pe care nimeni nu are dreptul să le judece”.

3. Facultăţi morale şi intelectuale

361. De unde-i vin omului calităţile sale morale, bune sau rele?

„Sunt calităţile spiritului încarnat în el - cu cât Spiritul este mai pur, cu atât omul este condus spre bine”.

Pare a rezulta de aici că omul de bine este încarnarea unui Spirit bun, şi omul vicios a unui Spirit rău ?

„Da, dar spune mai degrabă un Spirit imperfect, altfel s-ar putea crede în Spirite rele pentru totdeauna, cele pe care le denumiţi demoni”.

362. Care este caracterul indivizilor în care se încarnează Spiritele nebunatice şi uşuratice?

„Zăpăciţi, nebunatici, şi câteodată fiinţe răufăcătoare”.

363. Au Spiritele pasiuni ce nu aparţin omenirii?

„Dacă ar fi altele vi le-ar fi comunicat”.

364. Acelaşi Spirit dă omului atât calităţile morale cât şi cele legate de inteligenţă?

„Cu siguranţă, este acelaşi spirit, şi este în funcţie de gradul la care a ajuns. Omul nu are două Spirite în el”.

365. De ce oamenii foarte inteligenţi, ceea ce denotă la ei un Spirit superior, sunt câteodată foarte vicioşi?

„Deoarece Spiritul încarnat nu este suficient de pur, şi omul cedează influenţei altor Spirite mai rele. Spiritul progresează pe nesimţite printr-un marş ascendent, dar progresul nu se realizează simultan în toate sensurile; într-o anumită perioadă el se poate să avanseze în ştiinţă, în alta în moralitate”.

366. Ce gândeşti despre opinia conform căreia diferitele facultăţi intelectuale şi morale ale omului ar fi în aceeaşi măsură produsul diferitelor Spirite încarnate în d, şi având fiecare o aptitudine specială?

„Reflectând la ea, să recunoaştem că este

absurdă. Spiritul trebuie să aibă toate aptitudinile; pentru a putea progresa, îi trebuie o voinţă unică; dacă omul ar fi un amalgam de Spirite, această voinţă nu ar exista, şi nu ar exista de loc pentru el o individualitate, fiindcă la moartea sa toate aceste Spirite ar fi ca un zbor de păsări scăpate dintr-o colivie. Omul se plânge adesea că nu înţelege anumite lucruri, şi este curios să vezi cum amplifică dificultăţile, în timp ce are la îndemână o explicaţie atât de simplă şi de naturală. Aceea de a lua efectul drept cauză; de a face cu omul ceea ce păgânii făceau cu Dumnezeu. Credeau în tot atâţia dumnezei ai fenomenelor din univers, dar printre ei oamenii cu judecată nu vedeau în aceste fenomene decât efecte având drept cauză un Dumnezeu unic".

Lumea fizică şi lumea morală ne oferă în legătură cu acest subiect numeroase puncte de comparaţie. S-a crezut în existenţa multiplă a materiei, atâta timp cât ne-am oprit la aparenţa fenomenelor; astăzi se înţelege că aceste fenomene atât de variate pot foarte bine să nu fie decât modificări ale unei materii elementare unice. Diversele facultăţi sunt manifestări ale unei aceleiaşi cauze care este sufletul, sau spiritul încarnat, şi nu a mai multor suflete, aşa cum diferitele sunete ale orgii sunt produsul aceluiaşi fel de aer, şi nu mai multe feluri de aer există în aceeaşi măsură în sunetele ei. Ar rezulta din acest raţionament că atunci când un om pierde sau câştigă anumite aptitudini, anumite înclinaţii, aceasta s-ar datora în aceeaşi măsură Spiritelor care vin sau pleacă, ceea ce ar face din el o fiinţă multiplă fără individualitate, şi, prin urmare, fără responsabilitate. Mai mult, el este contrazis de exemplele atât de numeroase ale manifestărilor prin care Spiritele probează personalitatea şi identitatea lor.

4. Influenţa organismului

367. *Spiritul, odată unit cu corpul se*

identifică oare cu materia?

„Materia nu este decât învelişul Spiritului, aşa cum costumul este învelişul corpului. Spiritul, unindu-se cu trupul, păstrează atributele naturii spirituale”.

368. Facultăţile Spiritului se exercită în toată libertatea după unirea sa cu trupul?

„Exercitarea facultăţilor depinde de organele care le servesc drept instrument; ele sunt slăbite de caracterul grosier al materiei”.

După cele spuse, anvelopa materială ar fi un obstacol pentru libera manifestare a facultăţilor Spiritului aşa cum o sticlă opacă se opune propagării libere a luminii”?

„Da, chiar foarte opacă”.

Se mai poate compara acţiunea materiei grosiere a corpului asupra Spiritului cu cea a unei ape noroioase care împiedică mişcările corpului ce se află cufundat în ea.

369. Libera exercitare a facultăţilor sufletului este subordonată dezvoltării organelor?

„Organele sunt instrumentele manifestării facultăţilor sufletului; această manifestare este subordonată dezvoltării şi gradului de perfecţionare a acestor organe aşa cum calitatea muncii este subordonată calităţii uneltelor”.

370. În legătură cu influenţa organelor - se poate deduce un raport între dezvoltarea organelor cerebrale şi dezvoltarea facultăţilor morale şi intelectuale?

„Nu confundaţi efectul cu cauza. Spiritul are întotdeauna facultăţi proprii; or, nu organele sunt cele ce dau facultăţile, ci facultăţile sunt cele care accelerează dezvoltarea organelor”.

În consecinţă, diversitatea aptitudinilor omului ţin doar de starea Spiritului?

„Nu este întru totul exact; calităţile Spiritului, care poate fi mai mult sau mai puţin avansat - acolo

trebuie văzut principiul, însă trebuie ţinut seama de influenţa materiei ce împiedică mai mult sau mai puţin exercitarea facultăţilor sale”.

Spiritul, încarnându-se, poartă anumite predispoziţii, şi dacă se admite pentru fiecare un organ corespondent în creier, dezvoltarea acestor organe ar fi un efect şi nu o cauză. Dacă facultăţile şi-ar avea principiul în organe, omul ar fi o maşină fără liber arbitru, şi fără responsabilitatea actelor sale. Ar trebui să admitem că cele mai mari genii, savanţi, poeţi, artişti, nu sunt genii decât pentru că hazardul i-a înzestrat cu organe speciale de unde ar rezulta, că fără aceste organe, aceştia nu ar mai fi fost genii, şi că ultimul imbecil ar putea fi un Newton, un Rafael, sau un Vergiliu dacă ar fi fost dotat cu anumite organe; supoziţie şi mai absurdă când se aplică şi calităţilor morale. Astfel conform acestei logici, sfântul Vincent de Paul, dotat de natură cu cutare sau cutare organ, ar fi putut fi un scelerat, şi nu ar lipsi celui mai mare scelerat decât un organ pentru a fi un sfânt Vincent de Paul. Admiţând din contră că organele speciale, atâtea câte există, sunt consecutive, că se dezvoltă prin exercitarea facultăţii, ca şi muşchii prin mişcare, nu veţi avea nimic iraţional. Să luăm o comparaţie vulgară în sprijinul adevărului: în anumite trăsături fizionomice, recunoaşteţi omul dedat băuturii; sunt aceste semne cele ce-l fac beţivan, sau beţia este cea care dă naştere acestor trăsături? Se poate spune că organele primesc amprenta facultăţilor.

5. Idioţenia, nebunia

371. Opinia după care cretinii şi idioţii ar avea un suflet de o natură inferioară este fondată?

„Nu; ei au un suflet omenesc, adesea mai inteligent decât gândiţi, şi care suferă datorită insuficienţei mijloacelor ce le are la dispoziţie pentru a comunica, aşa cum cel mut suferă că nu poate să

vorbească”.

372. Care este scopul Providenţei atunci când creează fiinţe nenorocite, aşa cum sunt cretinii şi idioţii?

„Spiritele pedepsite sunt cele care locuiesc în trupurile idioţilor. Aceste Spirite suferă datorită constrângerii încercate şi neputinţei în care se află, adică de a se manifesta prin intermediul unor organe nedezvoltate sau stricate”.

Nu este aşadar exact să spui că organele sunt fără influenţă asupra facultăţilor?

„Nu am spus niciodată că organele sunt fără influenţă; ele au una foarte mare asupra manifestării facultăţilor, dar ele nu creează facultăţile; aici este diferenţa. Un bun muzician cu un instrument necorespunzător nu va face o muzică bună, dar acest lucru nu-l va împiedica să fie un bun muzician”.

Trebuie să distingem starea normală de starea patologică, în starea normală, ceea ce este moral depăşeşte obstacolul pus de materie; dar sunt cazuri când materia oferă o astfel de rezistenţă încât manifestările sunt împiedicate sau denaturate, ca în cazul idioţeniei sau nebuniei; acestea sunt cazuri patologice. În aceste stări, sufletul, nebucurându-se de întreaga sa libertate, legea omenească îl eliberează de responsabilitatea actelor sale.

373. Care poate fi meritul existenţei pentru făpturile ce nu pot progresa, neputând face nici binele nici răul, aşa cum sunt idioţii şi cretinii?

„Este o ispăşire impusă datorită abuzului făcut faţă de anumite facultăţi; este un timp de staţionare”.

Corpul unui idiot poate astfel să închidă un Spirit ce ar fi animat un om de geniu într-o existenţă anterioară?

„Da, geniul devine câteodată un adevărat flagel când se abuzează de el”.

Superioritatea morală nu este întotdeauna în

acord cu superioritatea intelectuală, şi cele mai mari genii au mult de ispăşit; de aici, adesea o existenţă inferioară pentru ele faţă de cea pe care au efectuat-o deja, şi o cauză a suferinţelor; piedicile pe care Spiritul le încearcă în manifestările sale sunt pentru el asemenea lanţurilor ce împiedică mişcările unui om viguros. Se poate spune că idiotul şi cretinul sunt handicapaţi la creier, aşa cum şchiopul este la picioare, şi orbul la ochi.

374. În starea de Spirit, are idiotul conştiinţa stării sale mentale?

„Da, foarte adesea; el înţelege că lanţurile ce împiedică zborul său sunt o încercare şi o ispăşire".

375. Care este situaţia Spiritului în nebunie?

„Spiritul, în stare de libertate, primeşte direct impresiile sale şi îşi exercită direct acţiunea asupra materiei; dar, încarnat, se găseşte în condiţii total diferite şi în necesitatea de a nu o face decât cu ajutorul organelor speciale. Dacă o parte sau întregul acestor organe sunt denaturate, acţiunea sau impresiile sale, în ceea ce priveşte aceste organe, sunt întrerupte. Dacă-şi pierde ochii, devine orb, dacă-i auzul, devine surd etc. Imaginează-ţi acum că organele ce dirijează efectele inteligenţei şi ale voinţei sunt parţial sau în întregime atacate sau modificate, şi-ţi va fi uşor să înţelegi că Spiritul, nemaiavând în serviciul său decât organe incomplete sau denaturate, trebuie să rezulte de aici o perturbare despre care Spiritul, prin el însuşi şi în forul său interior, are perfect conştiinţă, dar nu este stăpân să-i oprească cursul".

Atunci întotdeauna corpul şi nicidecum Spiritul este dezorganizat?

„Da, dar nu trebuie pierdut din vedere că, tot aşa cum Spiritul acţionează asupra materiei, şi aceasta reacţionează asupra lui într-o anumită măsură, şi că Spiritul se poate găsi momentan impresionat de alterarea organelor prin care se manifestă şi-şi primeşte

impresiile.

Se poate ajunge cu timpul ca, atunci când nebunia a durat mult timp, repetarea aceloraşi acte să sfârşească prin a avea asupra Spiritului o influenţă de care nu se eliberează decât după completa separare de întreaga impresie a materiei”.

376. De unde provine faptul că uneori nebunia duce la sinucidere?

„Spiritul suferă de constrângerea încercată şi de neputinţa de a se manifesta liber, şi de aceea caută în moarte un mijloc de a-şi rupe lanţurile”.

377. Spiritul alienatului se resimte după moarte datorită dezordinii facultăţilor sale?

„Se poate resimţi câtva timp după moarte până când se va fi degajat de materie, tot aşa cum omul care se trezeşte se resimte câtva timp datorită tulburării în care l-a aruncat somnul”.

378. Cum este posibil ca, după moarte, alterarea creierului să acţioneze asupra Spiritului?

„Este o amintire; o greutate asupra Spiritului, şi cum el nu a avut priceperea a tot ceea ce s-a întâmplat în timpul nebuniei sale, îi trebuie un anumit timp pentru a se pune la curent; de aceea cu cât mai mult a durat nebunia în timpul vieţii, cu atât mai mult durează chinul, constrângerea după moarte.

Spiritul degajat de corp continuă să resimtă un timp oarecare impresia lanţurilor sale”.

6. Despre copilărie

379. Spiritul care animă corpul unui copil este tot atât de dezvoltat ca şi cel al unui adult?

„Poate fi mai dezvoltat dacă a progresat mai mult; ceea ce îl împiedică să se manifeste sunt numai organele imperfecte. Este vorba într-adevăr despre instrumentul cu ajutorul căruia el poate să se manifeste”.

380. La un copil de vârstă fragedă, Spiritul, în afara obstacolului pus liberei sale manifestări de

către imperfecţiunea organelor, gândeşte ca un copil sau ca un adult?

„În perioada copilăriei, când organele inteligenţei nu sunt prea dezvoltate, Spiritul nu posedă întreaga intuiţie a unui adult; el are, într-adevăr, inteligenţa foarte limitată, aşteptând ca vârsta să-i maturizeze raţiunea. Tulburarea ce însoţeşte încarnarea nu încetează subit în momentul naşterii; ea nu se risipeşte decât treptat, odată cu dezvoltarea organelor”.

O observaţie vine în sprijinul acestui răspuns: aceea că visurile unui copil nu au aceleaşi caracteristici cu cele ale unui adult; obiectul lor este aproape întotdeauna pueril, ceea ce este un indiciu al naturii preocupărilor Spiritului.

381. Este adevărat că la moartea copilului Spiritul îşi reia imediat vigoarea iniţială?

„Evident, de vreme ce s-a debarasat de învelişul său carnal; totuşi el nu-şi reia luciditatea sa iniţială decât în momentul când separarea este completă, adică atunci când nu mai există nici o legătură între Spirit şi corp”.

382. Spiritul încarnat suferă, în timpul copilăriei, datorită constrângerii impuse de imperfecţiunea organelor sale?

„Nu, această stare este o necesitate, există în natură şi e conformă vederilor Providenţei: este un timp de odihnă pentru Spirit”.

383. Care credeţi că este, pentru un Spirit, utilitatea trecerii prin starea copilăriei?

„Spiritul încarnându-se în vederea perfecţionării este mai accesibil, în acest răstimp, impresiilor receptate care au menirea să-l ajute în progresul său; la dezvoltarea lui trebuie să contribuie toţi cei care sunt însărcinaţi cu educaţia sa”.

384. De ce primele strigăte ale copilului sunt planşetele?

„Pentru a stârni interesul mamei şi a atrage

îngrijirile ce-i sunt necesare. Nu înţelegi că dacă nu ar avea decât strigăte de bucurie când nu ştie încă să vorbească, ar nelinişti puţin în legătură cu ceea ce are nevoie? Admiraţi în toată înţelepciunea Providenţei!”

385. De unde provine schimbarea ce apare în caracter la o anumită vârstă, şi în mod special la sfârşitul adolescenţei? Spiritul este cel ce se schimbă?

„Este Spiritul care îşi reia natura şi arată ceea ce era. Voi nu cunoaşteţi secretul ascuns de copii în inocenţa lor; nu ştiţi ce sunt, nici ce au fost; şi totuşi îi iubiţi. Îi îndrăgiţi ca şi cum ar fi o parte din voi înşivă, astfel încât dragostea unei mame pentru copiii săi este socotită drept cea mai mare dragoste pe care o poate nutri o fiinţă pentru altă fiinţă. De unde vine această duioasă afecţiune, această tandră bunăvoinţă pe care chiar şi străinii o încearcă pentru un copil? Tocmai asta vreau să vă explic.

Copiii sunt fiinţe pe care Dumnezeu le trimite în noi existenţe şi pentru ca ei să nu-i poată reproşa o severitate prea mare, le dăruieşte întreaga nevinovăţie a inocenţei; chiar la un copil de o răutate naturală, relele sale sunt apărate de lipsa de conştiinţă a faptelor săvârşite. Această inocentă nu este o superioritate reală asupra a ceea ce erau înainte; nu, este imaginea a ceea ce ar trebui să fie, şi dacă nu sunt, ele singure recad în suferinţă.

Dar nu numai pentru ei le-a dat Dumnezeu acest aspect, ci mai ales pentru părinţii a căror dragoste este necesară slăbiciunii lor, şi această dragoste va fi mult diminuată la vederea unui caracter arţăgos şi ursuz, în timp ce, crezându-şi copiii buni şi drăguţi, părinţii le oferă întreaga lor dragoste, şi îi înconjoară cu atenţiile cele mai gingaşe. Dar când copiii nu mai au nevoie de această protecţie ce le-a fost acordată vreme de 15-20 ani, caracterul lor real şi individual reapare în întreaga sa nuditate: rămâne bun dacă era fundamentul bun; dar este irizat întotdeauna de nuanţele ascunse în prima

copilărie. Vedeţi cum căile Domnului sunt întotdeauna cele mai bune, şi că atunci când există o inimă curată, este uşor de imaginat şi o explicaţie?

Într-adevăr, gândiţi bine că Spiritul copiilor care se nasc printre voi poate veni dintr-o lume de unde a luat obiceiuri cu totul diferite; cum aţi dori să fie în mijlocul vostru această nouă fiinţă care vine cu porniri total diferite de cele avute de voi, cu înclinaţii, cu gusturi opuse întru totul celor ale voastre?

Cum aţi dori să se integreze în rândurile voastre în alt fel decât aşa cum a dorit-o Dumnezeu, adică prin sita copilăriei? Acolo vin să se amestece toate părerile, toate caracterele, toate varietăţile de entităţi produse de această mulţime de lumi în care cresc fiinţe. Şi voi înşivă, murind, vă veţi găsi într-un fel de copilărie, în mijlocul noilor fraţi; şi în noua existenţă non-pământeană, veţi ignora obiceiurile, moravurile, raporturile acestei lumi noi pentru voi, veţi folosi cu teamă o limbă cu care nu veţi fi obişnuiţi să o vorbiţi, limbă mai vie decât este astăzi gândirea voastră.

Copilăria mai are şi o altă utilitate. Spiritele nu intră în viaţa corporală decât pentru a se perfecţiona, pentru a se îmbunătăţi; slăbiciunea vârstei tinere le face flexibile, accesibile sfaturilor experienţei şi celor ce trebuie să-i facă să progreseze; atunci li se poate reforma caracterul şi li se pot reprima pornirile rele - aceasta este datoria conferită de Dumnezeu părinţilor lor, misiunea sacră de care vor fi răspunzători.

În acest fel copilăria este nu numai utilă, necesară, indispensabilă, ci şi consecinţa naturală a legilor stabilite de Dumnezeu şi care conduc universul”.

7. Simpatii şi antipatii terestre

386. Două fiinţe care s-au cunoscut şi s-au iubit se pot întâlni şi recunoaşte într-o altă existenţă corporală?

„Să se recunoască, nu; dar să fie atrase una faţă

de alta, da; şi adeseori legături intime fondate pe o afecţiune sinceră nu au o altă cauză. Două fiinţe sunt atrase una faţă de cealaltă prin circumstanţe fortuite în aparenţă, dar de fapt este atracţia a două Spirite ce se caută în mijlocul mulţimii”.

Nu ar fi mai agreabil pentru ele să se recunoască?

„Nu întotdeauna; amintirea existenţelor trecute ar avea inconveniente mai mari decât credeţi. După moarte, ele se vor recunoaşte şi vor şti timpul petrecut împreună”.

387. Este simpatia întotdeauna principiul unei cunoştinţe anterioare?

„Nu, două Spirite care se plac se caută în mod natural fără să se fi cunoscut ca oameni”.

388. Întâlnirile ce se întâmplă câteodată anumitor persoane şi care sunt atribuite hazardului, nu ar fi efectul unui fel de raport de simpatie?

„Există între fiinţele gânditoare legături pe care nu le cunoaşteţi încă. Magnetismul este călăuza acestei ştiinţe pe care o veţi înţelege mai bine ceva mai târziu”.

389. De unde provine repulsia instinctivă încercată faţă de anumite persoane de la prima vedere?

„Spiritele antipatice care se ghicesc şi se recunosc fără a-şi vorbi”.

390. Antipatia instinctivă este întotdeauna un semn al relei naturi?

„Două Spirite nu sunt neapărat rele, antipatia se poate naşte dintr-o lipsă de similitudine în gândire; dar pe măsură ce ele se înalţă, nuanţele se şterg şi antipatia dispare”.

391. Antipatia între două persoane se naşte în primul rând la cele al căror Spirit este mai rău sau mai bun?

„Şi la unele şi la celelalte, dar cauzele şi efectele sunt diferite. Un Spirit rău are antipatie faţă de oricine îl poate judeca şi demasca; văzând o persoană pentru prima dată, el ştie că va fi dezaprobat; repulsia lui se

preschimbă în ură, în invidie şi-i inspiră dorinţa de a face rău. Spiritul bun are repulsie pentru cel rău, deoarece ştie că nu va fi înţeles şi pentru că nu împărtăşesc aceleaşi sentimente; dar, întărit de superioritatea sa, el nu are împotriva celuilalt nici ură, nici invidie: se mulţumeşte să-l evite şi să-l compătimească”.

8. Uitarea trecutului

392. Din ce motiv Spiritul încarnat pierde amintirea trecutului său?

„Omul nu poate şi nu trebuie să ştie totul; în înţelepciunea sa, Dumnezeu a dorit astfel. Fără vălul ce-i ascunde anumite lucruri omul ar fi orbit; ca şi cel ce trece brusc de la întuneric la lumină. Prin uitarea trecutului, el este mai mult el însuşi”.

393. Cum poate omul să fie responsabil de actele sale şi să-şi răscumpere greşelile de care nu-şi aminteşte? Cum poate profita de experienţa acumulată în existenţele căzute în uitare? S-ar concepe că frământările vieţii ar fi o lecţie pentru el dacă-şi amintea de ceea ce a putut să-l atragă; dar din moment ce nu şi le aminteşte, fiecare existenţă este pentru el ca şi cum ar fi prima, şi astfel întotdeauna o ia de la început. Cum împăcaţi acestea cu dreptatea lui Dumnezeu?

„Cu fiecare existenţă nouă omul are mai multă inteligenţă şi poate mai bine să distingă binele şi răul. Unde ar fi meritul, dacă-şi amintea tot trecutul? Când Spiritul reintră în viaţa sa primordială (viaţa spiritistă), întreaga viaţă trecută se derulează în faţa lui, vede greşelile comise şi cauzele suferinţei sale şi ceea ce l-ar fi putut împiedica să le comită; înţelege că starea ce-i este dată este justă şi caută atunci existenţa ce ar putea să o îndrepte pe cea care tocmai s-a scurs. Caută încercări asemănătoare celor prin care a trecut, sau prilejuri pe care le crede potrivite pentru progresul său, şi cere Spiritelor superioare lui să-l ajute în această

nouă misiune pe care o întreprinde, căci el ştie că Spiritul ce-i va fi dat drept călăuză în această nouă existenţă va căuta să-l facă să-şi îndrepte greşelile dându-i un fel de intuiţie despre cele comise.

Acelaşi fel de intuiţie este în gândul, dorinţa criminală ce vă încearcă adesea şi căreia îi rezistaţi instinctiv, atribuind de obicei rezistenţa voastră principiilor primite de la părinţi, în timp ce vocea conştiinţei este cea care vă vorbeşte şi această voce este amintirea trecutului, voce ce vă avertizează să nu recădeţi în greşelile deja săvârşite. Spiritul intrat în această nouă existenţă, dacă suportă şi rezistă cu curaj acestor încercări, creşte şi se ridică în ierarhia Spiritelor, atunci când revine printre ele”.

Dacă în timpul vieţii corporale nu avem o amintire precisă despre ceea ce am fost, şi despre ceea ce am făcut bine sau rău în existenţele noastre anterioare, avem totuşi intuiţia lor. Tendinţele noastre instinctive sunt o reminiscenţă a trecutului nostru, cărora conştiinţa noastră, care este dorinţa de a nu mai comite aceleaşi greşeli, ne avertizează să rezistăm.

394. În lumi mai avansate decât a noastră, unde nu există deloc chinul tuturor nevoilor noastre fizice, al infirmităţilor noastre, oare înţeleg oamenii că sunt mai fericiţi decât noi? Fericirea, în general, este relativă; se simte prin comparaţie cu o stare mai puţin fericită. În definitiv, cei care locuiesc în aceste lumi (lumi care, chiar dacă sunt mai bune decât a noastră, nu sunt totuşi în starea de perfecţiune) ar trebui să aibă în felul lor şi motive de plictiseală. În lumea noastră bogatul, care nu are nelinişti provocate de nevoile materiale, nu are totuşi mai puţin zbucium ce-i face viaţa amară. Or, întreb dacă nu cumva locuitorii acestor lumi se consideră tot atât de nefericiţi ca şi noi şi nu se plâng de soarta lor, neavând amintirea unei existenţe inferioare pentru comparaţie.

„Pentru aceasta trebuie să dăm două răspunsuri

diferite. Există lumi, despre care şi tu vorbeşti, ai căror locuitori au o amintire foarte clară şi precisă cu privire la existenţele lor trecute. Ei pot şi ştiu să aprecieze fericirea pe care Dumnezeu le-a permis să o guste. Dar există şi alte lumi unde locuitorii aflaţi acolo, aşa cum spui, în condiţii mai bune decât ale voastre, au unele necazuri, nenorociri chiar; aceia nu apreciază fericirea lor datorită faptului că nu au amintirea unei stări mai nefericite. Dacă nu o apreciază ca oameni o apreciază ca Spirite".

Oare nu există în uitarea acestor existenţe trecute, mai ales când sunt foarte dureroase, ceva providenţial, şi în care se revelează înţelepciunea divină? Aşa şi în lumile superioare, amintirea existenţelor nefericite, dacă apare în memorie, nu este mai mult decât un vis urât. În lumile inferioare, relele prezente nu ar fi agravate de amintirea tuturor celor îndurate? Concluzionăm de aici că tot ceea ce Dumnezeu a făcut este bine făcut şi nu suntem în măsură să criticăm operele sale, şi să spunem cum ar fi trebuit să pună ordine în univers.

Amintirea individualităţilor noastre anterioare ar avea inconveniente foarte grave; ar putea în anumite cazuri, să ne umilească în mod ciudat; între altele, să ne exalte orgoliul, şi prin acest lucru să împiedice liberul nostru arbitru. Dumnezeu ne-a dat pentru a ne îmbunătăţi, tot ceea ce ne este necesar şi poate să ne ajungă: vocea conştiinţei şi tendinţele noastre instinctive; a îndepărtat tot ceea ce ne putea face rău. Să mai adăugăm că dacă aveam amintirea actelor noastre personale anterioare, am fi avut-o în mod egal şi pe cea a actelor celorlalţi, şi această consecinţă ar fi putut avea cele mai neplăcute efecte asupra relaţiilor sociale; neavând întotdeauna motiv să ne mândrim cu trecutul nostru, adesea este mai bine ca un văl să fie aruncat asupra lui. Acest lucru concordă perfect cu doctrina Spiritelor despre lucrurile superioare lumii

noastre. În aceste lumi, unde nu domneşte decât binele, amintirea trecutului nu are nimic neplăcut; iată de ce ele îşi amintesc de existenţa precedentă ca şi cum noi ne-am aminti de ceea ce am făcut în ajun. Cât despre şederea posibilă în lumile inferioare, aşa cum am spus, nu este mai mult decât un vis rău.

395. Putem avea unele revelaţii despre existenţele noastre anterioare?

„Nu întotdeauna. Unii ştiu totuşi ce au fost şi ce făceau; dacă le-ar fi permis s-o spună pe fată, ar face revelaţii originale despre trecut”.

396. Anumite persoane cred că au o vagă amintire a unui trecut necunoscut, ce li se prezintă ca o imagine fugitivă a unui vis pe care încearcă în van să-l înţeleagă. Această idee nu este decât o iluzie?

„Câteodată este real; dar adesea nu este decât o iluzie împotriva căreia trebuie să fim puşi în gardă, căci poate fi efectul unei imaginaţii surescitate”.

397. În existenţele corporale de o natură mai elevată decât a noastră, amintirea existenţelor anterioare este mai precisă?

„Da, pe măsură ce corpul este mai puţin material îţi aminteşti mai bine. Amintirea trecutului este mai clară pentru cei care locuiesc în lumile de ordin superior”.

398. Tendinţele instinctive ale omului fiind o reminiscenţă a trecutului său, rezultă că, prin studiul acestor tendinţe, se pot cunoaşte faptele săvârşite de el?

„Fără îndoială, până la un anumit punct; dar trebuie ţinut cont de ameliorarea ce s-a putut efectua în Spirit şi de hotărârile ce le-a luat în starea rătăcitoare; existenţa actuală poate fi mult mai bună decât precedenta”.

Oare poate fi mai rea? Adică omul poate săvârşi într-o existenţă greşeli necomise în existenţa precedentă?

„Aceasta depinde de progresul său; dacă nu ştie să

reziste încercărilor, poate fi antrenat în noi greşeli; dar, în general, aceste greşeli acuză mai degrabă o stare staţionară decât o stare retrogradă, căci Spiritul poate să avanseze sau să se oprească, dar nu dă înapoi”.

399. Vicisitudinile vieţii corporale fiind în acelaşi timp o ispăşire pentru greşelile trecute şi probe pentru viitor, rezultă că, în funcţie de natura acestor vicisitudini s-ar putea deduce modul existenţei anterioare?

„Foarte adesea, de vreme ce fiecare este pedepsit pentru ceea ce a greşit. În acelaşi timp, nu trebuie să se facă din aceasta o regulă absolută; tendinţele instinctive sunt un indice mai sigur, căci încercările suferite de Spirit sunt atât pentru viitor cât şi pentru trecut”.

Ajuns la termenul stabilit de Providenţă pentru viaţa normală, Spiritul îşi alege el însuşi probele cărora vrea să li se supună pentru a grăbi progresul său, adică felul de existenţă pe care o crede mai favorabilă lui, să-i furnizeze mijloacele, şi aceste probe sunt întotdeauna în raport direct cu greşelile pentru care trebuie să ispăşească. Dacă triumfă, se ridică; dacă sucombă, reîncepe.

Spiritul se bucură întotdeauna de liberul său arbitru; în virtutea acestei libertăţi pe care o are în starea de Spirit el alege încercările vieţii corporale, hotărăşte ce va face şi ce nu va face în starea de încarnare şi alege între bine şi rău. A tăgădui omului liberul arbitru, ar însemna să-l reduci la starea de maşină. Reintrat în viaţa corporală, Spiritul pierde pe moment amintirea existenţelor sale anterioare, ca şi cum un văl le-ar ascunde; totuşi, el are câteodată despre ele o vagă conştiinţă; şi ele îi pot fi chiar revelate în anumite circumstanţe; dar atunci numai prin voinţa Spiritelor superioare ce o fac în mod spontan, într-un scop util, şi niciodată pentru a satisface o curiozitate deşartă. Existenţele viitoare nu pot fi revelate, deoarece ele depind de felul în care se săvârşeşte existenţa

prezentă, şi de alegerea ulterioară a Spiritului.

Uitarea greşelilor comise nu este un obstacol în îmbunătăţirea Spiritului, căci dacă el nu are o amintire precisă, cunoaşterea ce o avea în starea rătăcitoare şi dorinţa de a le îndrepta îl ghidează prin intuiţie şi îi dau raţiunea de a rezista răului; această raţiune este vocea conştiinţei, în care este secondat de către Spiritele ce-l asistă dacă ascultă inspiraţiile potrivite ce-i sunt sugerate.

Dacă omul nu cunoaşte actele săvârşite în existenţele sale anterioare, ele poate întotdeauna să ştie de ce fapte s-a făcut vinovat şi care era caracterul său dominant. Îi este suficient să se studieze pe sine însuşi, şi poate judeca ceea ce a fost, dar nu prin ceea ce este, ci prin tendinţele sale.

Vicisitudinile vieţii corporale sunt în acelaşi timp o ispăşire pentru greşelile trecute şi probe pentru viitor. Ele ne purifică şi ne înalţă, dacă le suportăm cu resemnare şi fără murmur.

Natura vicisitudinilor şi încercărilor pe care le suportăm poate de asemenea să ne lămurească cu privire la ceea ce am fost şi ce am făcut, aşa cum aici-jos judecăm faptele unui vinovat prin pedeapsa impusă de lege. Astfel, cutare va fi pedepsit în orgoliul său prin umilinţa unei existenţe inferioare, bogatul rău şi avar, prin mizerie; cel care a fost dur cu alţii, prin durităţile ce le va suporta; tiranul, prin sclavie; copilul rău, prin ingratitudinea copiilor săi; leneşul, prin muncă forţată etc.

Chapter 8 Emanciparea sufletului

1. Somnul şi visurile. 2. Vizite spiritiste între persoanele în viaţă. 3. Transmisia ocultă a gândului. 4. Letargie, catalepsie. Morţi aparente. 5. Somnambulism. 6. Extazul. 7. Al doilea văz. 8. Rezumat despre somnambulism, extaz şi cel de-al doilea văz.

1. Somnul şi visurile

400. Spiritul încarnat locuieşte bucuros sub învelişul său corporal?

„E ca şi cum ai întreba dacă prizonierului îi place că este închis. Spiritul încarnat aspiră fără încetare la eliberare, şi cu cât învelişul este mai grosier, cu atât doreşte să se debaraseze mai repede de el”.

401. În timpul somnului sufletul se odihneşte şi el asemenea corpului?

„Nu, Spiritul nu este niciodată inactiv, în timpul somnului, legăturile ce-l unesc cu trupul sunt slăbite, şi corpul neavând nevoie de el, Spiritul parcurge spaţiul, şi intră în relaţie mai directă cu alte Spirite”.

402. Cum putem judeca libertatea Spiritului în timpul somnului?

„Prin visuri. Deci corpul se odihneşte, Spiritul are mai multe facultăţi decât în starea de veghe; are amintirea trecutului şi câteodată previziunea viitorului; obţine mai multă putere şi poate intra în comunicare cu alte Spirite, fie în această lume fie în alta. Adesea, spui: am avut un vis bizar, un vis oribil, dar care nu e verosimil. Te înşeli; adesea visul este o amintire a locurilor şi lucrurilor pe care le-ai văzut sau le vei vedea într-o altă existenţă sau într-un alt moment. Corpul fiind amorţit, Spiritul îşi dă silinţa să-şi rupă lanţul scrutând în trecut sau în viitor”.

„Bieţi oameni, ce puţin cunoaşteţi chiar şi cele mai obişnuite fenomene ale vieţii! Credeţi că sunteţi foarte

savanţi, şi cele mai banale lucruri vă încurcă; ca şi aceste întrebări ale tuturor copiilor: Ce facem când dormim? Ce sunt visele? vă lasă zăpăciţi”.

„Somnul eliberează în parte sufletul de corp. Când dormi, te găseşti momentan într-o stare de înţepenire ca şi după moarte. Spiritele care s-au degajat degrabă de materie la moartea lor au avut de mai multe ori un somn inteligent; acestea când dorm, regăsesc societatea altor entităţi superioare lor; călătoresc, stau de vorbă şi se instruiesc împreună cu ele; realizează chiar lucruri pe care, după ce mor, le găsesc întru totul împlinite. Toate acestea trebuie să vă înveţe o dată în plus să nu vă temeţi de moarte, de vreme ce, după spusa unui sfânt, muriţi în fiecare zi”.

„Cele arătate sunt pentru Spiritele elevate; dar pentru marea masă a oamenilor care, la moarte, trebuie să rămână ore întregi în acea stare de tulburare. În acea incertitudine despre care v-am vorbit, aceştia merg, fie în lumile inferioare pământului, unde le recheamă vechi afecţiuni, fie caută poate plăceri şi mai triviale decât cele de aici; ei dau la iveală doctrine şi mai josnice, mai mârşave decât cele practicate în mijlocul vostru”.

Şi ceea ce provoacă simpatia pe pământ nu este altceva decât faptul de a se simţi, în vis, apropiat prin inimă de cei cu care tocmai a petrecut opt sau nouă ore de fericire sau plăcere. Ceea ce explică de altfel aceste antipatii de neînvins, este faptul că se ştie în adâncul inimii că oamenii de acolo au o altă conştiinţă decât a noastră, deoarece îi cunoşti fără să-i fi văzut vreodată cu ochii. Acelaşi lucru explică indiferenţa, de vreme ce nu se insistă în legarea de noi prietenii, atunci când se ştie că există alţii care ne iubesc şi ne îndrăgesc. Într-un cuvânt, somnul vă influenţează viaţa mai mult decât gândiţi”.

„Prin efectul somnului, Spiritele încarnate sunt întotdeauna în legătură cu lumea spiritelor, ceea ce face ca Spiritele superioare să consimtă, fără prea multă

repulsie, să se încarneze printre voi. Dumnezeu a dorit ca în timpul contactului lor cu viciul, ele să poată merge să se călească la izvorul binelui, pentru a nu greşi şi ele însele, ele care vin să instruiască pe alţii. Somnul este poarta pe care Dumnezeu le-a deschis-o către prietenii lor din cer; este recrearea de după muncă, în aşteptarea marii eliberări, eliberarea finală care trebuie să le redea mediului lor adevărat”.

„Visul este amintirea a ceea ce Spiritul vostru a văzut în timpul somnului; dar remarcaţi că nu visaţi întotdeauna, deoarece nu vă amintiţi întotdeauna ceea ce aţi văzut, sau nu tot ceea ce aţi văzut. Acesta nu este sufletul vostru în întreaga lui dezvoltare; adesea nu este decât tulburarea ce însoţeşte plecarea sau întoarcerea voastră, la care se adaugă cea provocată de ceea ce aţi făcut sau vă preocupă în starea de veghe; fără acestea, cum veţi explica visurile absurde pe care le au atât savanţii cât şi oamenii simpli? Spiritele rele se servesc astfel de visuri pentru a chinui sufletele slabe şi fricoase”.

„De altfel, veţi vedea imediat dezvoltându-se o altă categorie de visuri; este tot atât de veche ca şi cea pe care o cunoaşteţi, dar o ignoraţi. Visul lui Ioan, al lui Iacob, visul profeţilor evrei şi a unor înţelepţi indieni: visul acesta este amintirea sufletului complet eliberat de corp, amintirea celei de a doua vieţi despre care vă voi vorbi imediat”.

„Căutaţi să distingeţi bine cele două feluri de visuri atunci când vă amintiţi; fără aceasta veţi cădea în contradicţii sau erori funeste credinţei voastre”.

Visurile sunt produsul emancipării sufletului devenit mai independent prin încetarea vieţii active şi a legăturii cu trupul. De aici un fel de clarviziune indefinită ce se extinde asupra locurilor cele mai îndepărtate sau nemaivăzute vreodată, şi câteodată chiar asupra altor lumi.

Tot de aici amintirea ce evocă memoria

evenimentelor înfăptuite în existenţa prezentă sau în existenţele anterioare; ciudăţenia imaginilor despre ceea ce petrece sau s-a petrecut în lumi necunoscute, amestecate cu lucruri din lumea actuală, formează ansambluri bizare şi confuze ce nu au nici sens şi nici coerenţă.

Incoerenţa acestor visuri se mai explică prin lacunele produse de amintirea incompletă a ceea ce ne-a apărut în vis. Ca şi o povestire din care s-ar fi scos la întâmplare fraze sau părţi de fraze; fragmentele ce-ar rămâne reunite şi-ar pierde toată semnificaţia raţională.

403. De ce nu ne amintim întotdeauna visele?

„Ceea ce tu numeşti somn nu este decât repausul corpului, căci Spiritul este întotdeauna în mişcare; acolo, el îşi regăseşte puţin libertatea, şi comunică, fie în lumea aceasta fie în alte lumi, cu cei ce-i sunt dragi; dar cum trupul este o materie greoaie şi grosieră, el păstrează cu dificultate impresiile culese de spirit, deoarece Spiritul nu le-a perceput prin organele corpului".

404. Ce gândiţi despre semnificaţia atribuită visurilor?

„Visurile nu sunt de loc adevărate aşa cum le interpretează prezicătorii, căci este absurd să crezi că a visa cutare lucru prevesteşte acel lucru. Sunt adevărate în sensul că prezintă imagini reale pentru Spirit, dar adesea nu au legătură cu ceea ce se petrece în viaţa corporală; astfel adesea, după cum am mai spus-o, ele sunt o amintire; câteodată pot fi un presentiment al viitorului, dacă Dumnezeu o permite, sau viziunea a ceea ce se petrece în acest moment într-un alt loc, acolo unde se deplasează sufletul. Nu aveţi numeroase exemple în care persoane apar în vis şi vin să-şi avertizeze părinţii sau prietenii despre ceea ce li se întâmplă? Ce să fie aceste apariţii dacă nu sufletul sau Spiritul acestor persoane care vine să comunice cu voi?

Când căpătaţi certitudinea că ceea ce aţi văzut a avut loc în realitate, nu este şi o dovadă că imaginaţia nu apare din nimic, mai ales dacă acest lucru nu există deloc în gândirea voastră în timpul stării de veghe?”

405. Adesea se văd în vis lucruri ce par presentimente şi care nu se îndeplinesc: de unde vin ele?

„Se îndeplinesc pentru Spirit, dacă nu pentru corp, adică Spiritul vede lucrul pe care-l doreşte deoarece caută să-l găsească. Nu trebuie uitat că, în timpul somnului, sufletul este întotdeauna mai mult sau mai puţin sub influenţa materiei; şi că în consecinţă nu se eliberează niciodată complet de ideile pământene. Ar rezulta că preocupările stării de veghe pot da celor văzute aparenţa celor dorite sau a celor crezute; este cu adevărat ceea ce se poate numi un efect al imaginaţiei. Atunci când eşti preocupat foarte mult de o idee îi ataşezi tot ceea ce vezi”.

406. Atunci când vedem în vis persoane în viaţă, pe care le cunoaştem perfect, săvârşind fapte la care ele nici nu visează, nu este aceasta un efect al purei imaginaţii?

„La care ele nici nu visează - ce ştii tu despre asta? Spiritul lor poate veni să-l viziteze pe al tău, aşa cum al tău îl poate vizita pe al lor, şi tu nu ştii întotdeauna la ce se gândesc. Şi apoi aplicaţi astfel unor persoane cunoscute, şi potrivit dorinţelor voastre, ceea ce s-a petrecut sau se petrece în alte existenţe”.

407. Este somnul profund necesar pentru emanciparea Spiritului?

„Nu, Spiritul îşi recapătă libertatea atunci când simţurile amorţesc; el profită, pentru a se emancipa, de toate momentele de răgaz lăsate de corp. Din momentul când există o apatie a forţelor vitale, Spiritul se degajă, şi cu cât trupul este mai neajutorat cu atât Spiritul e mai liber”.

Tot aşa şi somnul superficial, sau o simplă

amorţire a simţurilor, prezintă adesea aceleaşi imagini ca şi visul.

408. Ni se pare uneori că auzim în noi înşine cuvinte pronunţate distinct şi care nu au nici o legătură cu ceea ce ne preocupă; de unde vin?

„Da, chiar şi fraze întregi, mai ales când simţurile încep să amorţească. Câteodată este un ecou slab al unui Spirit care vrea să comunice cu tine”.

409. Adesea, într-o stare ce nu este încă un somn superficial, atunci când avem ochii închişi, vedem imagini distincte, figuri cărora le sesizăm cele mai minuţioase detalii; este un efect al viziunii sau al imaginaţiei?

„Corpul fiind amorţit, Spiritul caută să-şi rupă lanţurile: se deplasează şi vede; dacă somnul era profund, ar fi un vis”.

410. Există câteodată în timpul somnului sau al somnului superficial idei ce par foarte bune, şi care, cu toate eforturile făcute pentru a ni le aminti, se şterg din memorie: de unde vin aceste idei?

„Sunt rezultatul libertăţii Spiritului ce se emancipează şi se bucură de mai multe facultăţi în acel moment. Adesea sunt şi sfaturi date de alte Spirite”.

La ce servesc aceste idei şi aceste sfaturi de vreme ce li se pierde amintirea şi de care nu se poate profita?

„Ideile aparţin câteodată mai mult lumii Spiritelor decât lumii corporale; dar cel mai adesea, dacă trupul uită, Spiritul îşi aminteşte, şi ideea revine la momentul necesar ca o inspiraţie de moment”.

411. Spiritul încarnat, în clipa când e degajat de materie şi acţionează ca Spirit, cunoaşte perioada morţii sale?

„Adesea o presimte; câteodată are o conştiinţă foarte clară despre ea, şi este ceea ce, în stare de veghe, îi dă intuiţia ei; de aici provine faptul că anumite persoane îşi prevăd moartea cu o mare exactitate”.

412. Activitatea spiritului în timpul repausului sau al somnului poate face ca trupul să încerce oboseala?

„Da, căci Spiritul ţine de trup asemenea unei mingi care e legată de un stâlp; or, aşa cum mişcările mingii zdruncină stâlpul, activitatea Spiritului are efect asupra trupului şi îl poate face să încerce oboseala”.

2. Vizite spiritiste între persoanele aflate în viaţă

413. Din principiul eliberării sufletului în timpul somnului, pare să rezulte că avem simultan o dublă existenţă: cea a corpului, care ne dă viaţă în relaţia exterioară, şi cea a sufletului, care ne dă viaţă în relaţia ocultă; este exact?

„În starea de eliberare viaţa corpului cedează locul vieţii sufletului; dar nu sunt la drept vorbind două existenţe: sunt mai degrabă două faze ale aceleiaşi existenţe, căci omul nu vieţuieşte în două moduri”.

414. Două persoane care se cunosc pot oare să se viziteze în timpul somnului?

„Da, şi chiar multe persoane care cred că nu se cunosc se întâlnesc şi îşi vorbesc. Voi puteţi avea, fără îndoială, prieteni într-o altă tară. Faptul de a merge, în timpul somnului, să vă vizitaţi prietenii, părinţii, cunoştinţele, oamenii care vă pot fi utili, este atât de frecvent, încât îl realizaţi voi înşivă aproape în fiecare noapte”

415. Care poate fi utilitatea acestor vizite nocturne, de vreme ce nu ne amintim nimic după aceea?

„Rămâne în mod obişnuit o intuiţie a visului, şi aceasta este adesea originea anumitor idei ce ne vin în mod spontan fără a ni le explica, şi care nu sunt altele decât cele ivite în aceste conversaţii”.

416. Omul poate provoca vizite spiritiste prin voinţa sa? De exemplu, poate spune în timp ce adoarme: în noaptea asta vreau să mă întâlnesc prin Spirit cu

cutare persoană, să-i vorbesc şi să-i spun cutare lucru?

„Iată ce se întâmplă. Omul adormind, Spiritul său se trezeşte, şi ceea ce omul hotărâse, Spiritul este adesea departe de a urma, căci viaţa omului interesează prea puţin Spiritul atunci când este eliberat de materie. Aceasta la oamenii deja suficient de elevaţi, ceilalţi petrecându-şi în cu totul alt mod existenţa spirituală; se dedau pasiunilor sau rămân în inactivitate. Se poate deci ca, după motivul pe care şi-l propune, Spiritul să meargă să viziteze persoanele dorite; dar voinţa pe care o are fiind treaz, nu este un argument pentru ceea ce face”.

417. Un anumit număr de Spirite încarnate pot astfel să se întâlnească şi să aibă întruniri?

„Fără nici o îndoială; legăturile de prietenie, mai vechi sau mai noi, reunesc adesea astfel diferite Spirite fericite de a se găsi împreună”.

Prin cuvântul „vechi”, trebuie să se înţeleagă legăturile de prietenie din existenţele anterioare. Atribuim visului intuiţia ideilor ivite în aceste întruniri oculte, dar a căror sursă o ignorăm.

418. O persoană care şi-ar crede unul dintre prieteni mort în timp ce el nu ar fi, ar putea să-l întâlnească prin Spirit şi astfel să ştie că este viu? Ar putea, în acest caz, să aibă această intuiţie la trezire?

„Ca Spirit, el poate cu siguranţă să-şi vadă şi să-şi cunoască soarta; dacă nu-i este impusă ca probă credinţa în moartea prietenului său, el ar avea un presentiment al existenţei sale, aşa cum ar putea avea pe cel al morţii sale”.

3. Transmiterea ocultă a gândului

419. De unde provine faptul că aceeaşi idee, cea a unei descoperiri, de exemplu, apare în mai multe locuri deodată?

„Am afirmat deja că în timpul somnului spiritele

comunică între ele. Ei bine, când corpul se trezeşte Spiritul îşi aminteşte ce a învăţat, şi omul crede că el este cel care a inventat. Astfel, mai multe persoane pot descoperi acelaşi lucru deodată. Când spuneţi că o idee pluteşte în aer, este o figură de stil mult mai adevărată decât credeţi; fiecare contribuie la răspândire fără a bănui".

Spiritul nostru revelează astfel adesea el însuşi altor spirite şi necunoaşterii noastre ceea ce părea obiectul preocupărilor noastre în timpul stării de veghe.

420. Pot Spiritele să comunice între ele dacă trupul este complet treaz?

„Spiritul nu este închis în corp ca într-o cutie, el radiază de jur împrejur; de aceea poate comunica şi cu alte Spirite chiar şi în stare de veghe, cu toate că o face mai greu".

421. De unde vine faptul că două persoane perfect treze au adesea instantaneu acelaşi gând?

„Sunt două Spirite simpatice ce-şi comunică şi-şi văd reciproc gândul, chiar când trupul nu doarme".

Există între Spiritele care se întâlnesc o comunicare a gândurilor ce face ca două persoane să se vadă şi să se înţeleagă fără a avea nevoie de semnele exterioare ale limbajului. S-ar putea spune că îşi vorbesc în limbajul Spiritelor.

4. Letargie, catalepsie, morţi aparente

422. Letargicii şi catalepticii văd şi aud în general ceea ce se petrece în jurul lor, dar nu o pot arăta; o fac prin ochii şi urechile corpului?

„Nu, prin Spirit; Spiritul se orientează, dar nu o poate comunica".

De ce nu o poate comunica?

„I se opune starea corpului; această stare deosebită a organelor vă dă dovada că la om mai există şi altceva decât corpul, de vreme ce corpul nu mai funcţionează şi Spiritul acţionează".

423. În letargie, Spiritul se poate separa în întregime de corp, încât să dea acestuia toate aparentele morţii şi poate apoi reveni la el?

„În letargie, corpul nu este mort, de vreme ce mai există funcţiuni active; vitalitatea există în stare latentă în el, ca la crisalide, şi nu este deloc distrusă; or, Spiritul este unit cu corpul atâta timp cât acesta vieţuieşte; odată legăturile rupte prin moartea reală şi dezagregarea organelor, separarea este completă şi Spiritul nu mai revine în corp. Dacă un om cu aparentele morţii revine la viaţă, înseamnă că moartea nu era completă”.

424. Se pot reînnoda, prin îngrijiri acordate în timp util, legăturile gata să se rupă şi se poate reda vieţii o fiinţă care, lipsită de ajutoare, ar muri definitiv?

„Da, fără îndoială, şi dovada o aveţi în fiecare zi. Magnetismul este adesea un mijloc puternic, deoarece dă corpului fluidul vital ce-i lipseşte şi care e necesar pentru întreţinerea activităţii organelor”.

Letargie şi catalepsia au acelaşi principiu: pierderea momentană a sensibilităţii şi mişcării datorită unei cauze fiziologice încă neexplicată. Ele diferă prin aceea că, în letargie, suspendarea forţelor vitale este generală şi dă corpului toate aparentele morţii; în catalepsie, ea este localizată şi poate afecta o parte mai mult sau mai puţin întinsă a corpului, încât să lase inteligenţa să se manifeste liber, ceea ce nu permite să fie confundată cu moartea. Letargia este întotdeauna naturală; catalepsia este câteodată spontană, dar poate fi provocată şi disipată artificial prin acţiune magnetică.

5. Somnambulismul

425. Somnambulismul natural are vreo legătură cu visurile? Cum poate fi explicat?

„Este o independenţă mai mare a sufletului decât în vis, şi atunci facultăţile sale sunt mai dezvoltate; sufletul are percepţii neavute în vis, vis ce este o stare

de somnambulism imperfect.

În somnambulism, Spiritul îşi aparţine în întregime sieşi; organele materiale, aflate într-un fel de catalepsie nu mai primesc impresii exterioare. Această stare se manifestă mai ales în somn; este momentul când Spiritul poate părăsi provizoriu corpul, abandonat unui repaus indispensabil materiei. Cauzele de somnambulism se produc deoarece Spiritul, preocupat de un lucru sau altul, se abandonează unei acţiuni oarecare ce necesită uzul corpului său, de care se serveşte atunci într-un mod analog utilizării date unei table sau altui obiect material în fenomenul manifestărilor fizice, sau chiar utilizării mâinilor voastre în cel al comunicărilor scrise.

În visurile în care ai conştiinţă, organele - înţelegând aici pe cele ale memoriei - încep să se trezească; acestea primesc în mod imperfect impresiile produse de obiecte sau de cauze exterioare şi le comunică Spiritului care, aflat atunci el însuşi în repaus, nu percepe decât senzaţii confuze şi adesea dezlânate, şi fără nici o aparentă raţiune de a fi, amestecate cu vagi amintiri, fie ale acestei existenţe, fie ale existenţelor anterioare. Atunci este uşor să înţelegi de ce somnambulii nu au nici o amintire, şi de ce visurile, păstrate de memorie, nu au de cele mai multe ori nici un sens. Am spus-o adesea, se întâmplă ca ele să fie consecinţa unei amintiri exacte a evenimentelor dintr-o viaţă anterioară, şi câteodată chiar un fel de intuiţie a viitorului".

426. Somnambulismul aşa-zis magnetic are vreo legătură cu somnambulismul natural?

„Este acelaşi lucru, numai că este provocat".

427. Care este natura agentului numit fluid magnetic?

„Fluid vital, electricitate de natură animală ce sunt modificări ale fluidului universal".

428. Care este cauza clarviziunii somnambulului?

„Am spus-o: sufletul care vede”.

429. Cum poate să vadă somnambulul prin corpurile opace?

„Există corpuri opace doar pentru organele voastre grosiere; nu am spus că, pentru Spirit, materia nu este de loc un obstacol, de vreme ce o traversează liber? Adesea el vă spune că vede prin frunte, prin genunchi etc, deoarece voi, fiind în întregime alcătuiţi din materie, nu înţelegeţi că el poate vedea fără ajutorul organelor. El însuşi, datorită dorinţei pe care o aveţi, crede că are nevoie de aceste organe, dar dacă-l lăsaţi liber, va înţelege că vede prin toate părţile corpului său; mai bine spus, el vede dincolo de corpul său”.

430. Clarviziunea somnambulului fiind cea a sufletului sau Spiritului său, de ce acesta nu vede tot, şi de ce adesea se înşală?

„Mai întâi nu este dat Spiritelor imperfecte să vadă şi să cunoască totul; ştii bine că ele participă încă la erorile şi prejudecăţile voastre; şi apoi, câtă vreme sunt ataşate de materie, ele nu se bucură de toate facultăţile lor de spirit. Dumnezeu a dat omului această facultate într-un scop util şi serios, şi nu pentru a-l învăţa ceea ce nu trebuie să ştie; iată de ce somnambulii nu pot spune totul”.

431. Care este sursa ideilor înnăscute ale somnambulului, şi cum poate vorbi el cu exactitate despre lucruri ignorate în stare de veghe, care sunt chiar mai presus de capacitatea sa intelectuală?

„Se întâmplă ca somnambulul să aibă mai multe cunoştinţe decât ai tu, numai că ele somnolează, învelişul său este prea imperfect ca el să şi le poată aminti. Dar în definitiv, ce este el? Asemenea nouă, Spirit încarnat în materie pentru a-şi îndeplini misiunea, iar starea în care intră este trezirea din această letargie. Am spus adesea că noi trăim de câteva ori; această schimbare îl face să piardă din punct de vedere material ceea ce a putut învăţa într-o existenţă precedentă;

intrând într-o stare pe care o numeşti criză, el îşi aminteşte, dar nu întotdeauna într-un mod complet; ştie, dar nu ar putea spune de unde ştie, şi nici cum dobândeşte aceste cunoştinţe. Criza trecând, întreaga amintire se şterge şi el reintră în obscuritate”.

Experienţa arată că somnambulii primesc şi comunicări ale altor Spirite care le transmit ceea ce ei trebuie să spună, şi suplinesc astfel incapacitatea lor. Acest lucru se observă mai ales în prescripţiile medicale: Spiritul somnambulului vede răul, nu altul îi indică remediul. Această dublă acţiune este câteodată evidentă, şi se revelează, în plus, prin aceste expresii foarte frecvente: *„îmi* spune să spun”, sau *„îmi* interzice să spun cutare lucru”. În ultimul caz, este întotdeauna periculos să se insiste în obţinerea unei revelaţii refuzate, deoarece atunci te expui Spiritelor uşuratice care flecăresc despre toate fără scrupule şi fără a se sinchisi de adevăr.

432. Cum explicaţi vederea la distantă a anumitor somnambuli?

„Oare sufletul nu se deplasează în timpul somnului? Este acelaşi lucru în somnambulism”.

433. Dezvoltarea mai mare sau mai mică a clarviziunii somnambulice ţine de organizarea fizică sau de natura Spiritului încarnat?

„Şi de una şi de alta; există predispoziţii fizice ce permit Spiritului să se desprindă mai mult sau mai puţin uşor de materie”.

434. Facultăţile de care se bucură somnambulul sunt aceleaşi cu cele ale Spiritului de după moartea sa?

„Până la un anumit punct, căci trebuie să se ţină seama de influenţa materiei de care încă este legat”.

435. Poate somnambulul să vadă alte Spirite?

„Majoritatea le văd foarte bine; depinde de gradul de evoluţie şi de natura lucidităţii lor; dar câteodată nu

ţin cont de ele, şi le consideră drept fiinţe corporale. Aceasta se întâmplă mai ales celor care nu au nici o cunoştinţă despre spiritism; ei nu înţeleg încă esenţa Spiritelor; aceste lucruri îi uimesc, şi de aceea ei cred că văd fiinţe vii".

Acelaşi efect se produce în momentul morţii la cei ce se cred încă în viaţă. Nimic în jurul lor nu li se pare schimbat. Spiritele lor par a avea corpuri ca ale noastre şi ei iau aparenţa propriului lor corp drept un corp real.

436. Somnambulul care vede la distanţă, vede din locul unde este corpul său, sau din cel al sufletului său?

„De ce această întrebare, de vreme ce sufletul este cel care vede şi nu corpul?"

437. Întrucât sufletul este cel ce se deplasează, cum poate încerca somnambulul prin corpul său senzaţiile de cald şi frig din locul unde se găseşte sufletul său, şi care se găseşte câteodată foarte departe de corp?

„Sufletul nu a părăsit în întregime corpul; el ţine de acesta întotdeauna prin legătura care-i uneşte; această legătură este conductorul senzaţiilor. Când două persoane corespondează dintr-un oraş în altul prin electricitate, această electricitate este legătura dintre gândurile lor; de aceea ele comunică ca şi cum ar fi una lângă cealaltă".

438. Utilizarea dată de un somnambul facultăţilor sale influenţează asupra stării Spiritului său după moarte?

„Mult, în funcţie de utilizarea bună sau rea a tuturor facultăţilor date de Dumnezeu omului".

6. Extazul

439. Ce diferenţă există între extaz şi somnambulism?

„Este un somnambulism mai epurat; sufletul extaticului este şi mai independent".

440. Spiritul extaticului pătrunde cu adevărat în lumile superioare?

„Da, el le vede şi înţelege fericirea celor aflaţi acolo; de aceea ar dori să rămână şi el acolo, dar se găseşte în lumi inaccesibile Spiritelor insuficient de purificate”.

441. Atunci când extaticul exprimă dorinţa de a părăsi pământul vorbeşte sincer, nu este reţinut de instinctul de conservare?

„Depinde de gradul de purificare al Spiritului; dacă vede că starea lui viitoare este mai bună decât viaţa prezentă, el face eforturi pentru a-şi rupe legăturile ce-l leagă de pământ”.

442. Dacă extaticul s-ar abandona total sufletul său şi-ar părăsi corpul definitiv?

„Da, el poate muri; de aceea trebuie să-i reamintim tot ce-l poate lega aici-jos, făcându-l mai ales să întrevadă că dacă rupe lanţul ce-l reţine aici, acesta ar fi adevăratul mijloc de a nu rămâne acolo unde vede că ar fi fericit”.

443. Există lucruri pe care extaticul pretinde că le vede, şi care sunt în mod evident produsul unei imaginaţii condiţionate de credinţele şi prejudecăţile pământene. Tot ceea ce el vede nu este deci real?

„Ceea ce vede este real pentru el; dar cum Spiritul său este întotdeauna sub influenţa ideilor pământene, o poate vedea în felul său, sau, pentru a fi mai clari, o poate exprima într-un limbaj apropiat prejudecăţilor sale şi ideilor cu care a crescut, sau cu ale voastre, pentru a se face mai bine înţeles; mai ales în acest sens se poate înşela”.

444. Ce grad de încredere se poate acorda revelaţiilor extaticilor?

„Foarte adesea extaticul se poate înşela, mai ales când vrea să pătrundă ceea ce trebuie să rămână un mister pentru om, căci atunci el se abandonează propriilor sale idei şi devine jucăria Spiritelor

înşelătoare, care profită de entuziasmul său pentru a-l fascina”.

445. Ce consecinţe se pot trage din fenomenele de somnambulism şi de extaz? Nu ar fi un fel de iniţiere în viaţa viitoare?

„Sau pentru a spune mai complet, în viaţa trecută şi în viaţa viitoare pe care le întrevede omul. Dacă studiază aceste fenomene, va găsi aici soluţia cel mult a unui mister pe care raţiunea sa încearcă în mod inutil să-l pătrundă”.

446. Fenomenele de somnambulism şi de extaz s-ar putea concilia cu materialismul?

„Cel ce le studiază cu bună credinţă şi fără constrângere nu poate fi nici materialist, nici ateu”.

7. Al doilea văz

447. Fenomenul desemnat sub numele de „al doilea văz” are legătură cu visul şi somnambulismul?

„Nu este acelaşi lucru; ceea ce tu numeşti al doilea văz, este tot Spiritul, care este mai liber, deşi corpul nu doarme. Al doilea văz este văzul sufletului”.

448. Al doilea văz este permanent?

„Facultatea, da; exercitarea, nu. În lumile mai puţin materiale decât a voastră, Spiritele se eliberează mai uşor şi intră în comunicare prin intermediul gândului, fără a exclude, totuşi, limbajul articulat; astfel vederea dublă este pentru majoritatea o facultate permanentă; starea lor normală poate fi comparată cu cea a somnambulilor voştri lucizi, şi este raţiunea pentru care se manifestă faţă de voi cu mai multă uşurinţă decât cele ce sunt încarnate în corpuri mai grosiere”.

449. Al doilea văz se dezvoltă în mod spontan sau după voinţa celui ce este înzestrat cu el?

„Cel mai adesea dezvoltarea este spontană, dar uneori şi voinţa joacă un mare rol. Astfel, ia ca exemplu anumiţi oameni numiţi prezicători dintre care unii au această putere, şi vei vedea că voinţa este cea care-i

ajută să capete acest al doilea văz şi să intre în ceea ce tu numeşti viziune”.

450. Al doilea văz este susceptibil a se dezvolta prin exerciţiu?

„Da, exerciţiul aduce cu sine întotdeauna progresul, şi vălul ce acoperă lucrurile se luminează”.

Această facultate ţine de organizarea fizică?

„Desigur, organizarea joacă un rol; dar există şi organizări care sunt rebele”.

451. De unde provine faptul că al doilea văz pare ereditar în anumite familii?

„Similitudinea organizării care se transmite, precum şi alte calităţi fizice; şi apoi dezvoltarea facultăţii printr-un fel de educaţie ce se transmite de asemenea de la unul la celălalt”.

452. Este adevărat că anumite circumstanţe dezvoltă al doilea văz?

„Boala, apropierea unui pericol, o mare emoţie pot să le dezvolte. Corpul este câteodată într-o stare specifică care permite Spiritul să vadă ceea ce voi nu puteţi vedea cu ochii corpului”.

Timpurile de criză şi de calamităţi, marile emoţii, toate cauzele care surescită moralul, provoacă câteodată dezvoltarea celui de al doilea văz. Pare că Providenţa, în prezenţa pericolului, ne oferă mijlocul de a-l îndepărta ca prin farmec. Toate sectele şi toate partidele persecutate ne oferă numeroase exemple în acest sens.

453. Persoanele înzestrate cu al doilea văz au întotdeauna conştiinţa acestui lucru?

„Nu întotdeauna; pentru ele este un lucru întru totul natural, şi multe cred că dacă toţi oamenii s-ar observa pe ei înşişi, fiecare ar trebui să fie la fel”.

454. S-ar putea numi „al doilea văz” perspicacitatea anumitor persoane care, fără a avea nimic extraordinar, judecă lucrurile cu mai multă precizie decât altele?

„Întotdeauna sufletul este cel ce radiază mai liber şi care judecă mai bine decât sub vălul materiei”.

Această facultate poate, în anumite cazuri, să dea prezicerea lucrurilor?

„Da, ea dă de asemenea şi presentimentele, căci există mai multe grade în această facultate, şi chiar subiectul respectiv poate avea toate gradele, sau nu poate avea decât câteva”.

8. Rezumat despre somnambulism, extaz şi cel de-al doilea văz

455. Fenomenele somnambulismului natural se produc în mod spontan şi sunt independente de toate cauzele exterioare cunoscute; dar la anumite persoane dotate cu o organizare specială ele pot fi provocate în mod artificial prin acţiunea agentului magnetic.

Starea desemnată sub numele de somnambulism magnetic nu diferă de somnambulismul natural decât prin aceea că una este provocată, în timp ce cealaltă este spontană. Somnambulismul natural este un fapt notoriu pe care nimeni nu se gândeşte să-l pună la îndoială, cu tot supranaturalul fenomenelor pe care le prezintă. Ce are deci mai extraordinar sau mai iraţional somnambulismul magnetic, deoarece este produs artificial, ca atâtea alte lucruri? Se zice că şarlatanii l-au exploatat; încă un motiv în plus de a nu-l lăsa în mâinile lor.

Când ştiinţa şi-l va fi apropiat, şarlatanismul va avea foarte puţin credit la mase; dar până atunci, cum somnambulismul natural sau artificial este un fapt, şi cum împotriva unui fapt nu există obiecţie posibilă, el se impune cu toată reaua voinţă a unora, chiar în ştiinţă unde intră printr-o multitudine de mici porţi în loc să treacă prin cea mare; când va exista din plin, va trebui să i se acorde drept de cetăţenie. Pentru spiritism, somnambulismul e mai mult decât un fenomen fiziologic,

este o lumină aruncată asupra psihologiei; deoarece acolo poate fi studiat sufletul, lăsându-se descoperit. Or, unul dintre fenomenele prin care se caracterizează, este clarviziunea independentă de organele obişnuite ale vederii.

Cei care contestă acest fapt se *bazează* pe aceea că somnambulul nu vede întotdeauna, şi la voinţa experimentatorului, ca şi cu ochii. Trebuie să ne mire faptul că mijloacele fiind diferite, efectele nu mai sunt aceleaşi? Oare este raţional să ceri efecte identice când instrumentul nu mai există? Sufletul are proprietăţile sale, ochiul le are pe ale sale; trebuie să le judecăm prin ele însele, şi nicidecum prin analogie. Cauza clarviziunii somnambulului magnetizat şi a somnambulului natural este în mod identic aceeaşi; este un atribut al sufletului, o facultate inseparabilă de toate părţile entităţii incorporate aflate în noi, şi care nu are drept limite decât acelea care sunt fixate sufletului însuşi. El vede pretutindeni unde sufletul său se poate deplasa, oricare ar fi distanţa.

În vederea la distanţă, somnambulul nu vede lucrurile din locul unde este corpul său, şi ca printr-un efect telescopic. El le vede prezente ca şi cum s-ar afla în locul unde ele există, deoarece în realitate sufletul său este acolo; de aceea corpul său este ca pierdut şi pare lipsit de sentiment, până în momentul când sufletul vine să-l reia în stăpânire. Această separare parţială a sufletului de corp este o stare anormală ce poate avea o durată mai mult sau mai puţin lungă, dar nu nedefinită; este şi cauza oboselii încercate de corp după un anumit timp, mai ales când sufletul se angajează într-o muncă activă.

Vederea sufletului sau Spiritului nefiind circumscrisă şi neavând un sediu determinat, este explicabil de ce somnambulii nu-i pot fixa un organ special. Ei văd pentru că văd, fără a şti nici pentru ce şi nici cum, vederea neavând reşedinţă proprie pentru ei

ca Spirit. Dacă se raportează la corpul lor, această reşedinţă li se pare a fi în centrele unde activitatea vitală este cea mai mare, în principal în creier, în regiunea epigastrică, sau în organul care, pentru ei, este punctul de legătură cel mai strâns între Spirit şi corp.

Puterea lucidităţii somnambulice nu este de loc nedefinită. Spiritul, chiar complet liber, este mărginit în facultăţile sale şi în cunoştinţele sale conform nivelului de perfecţiune la care a ajuns; şi mai mult atunci când este legat de materia a cărei influenţă o suferă. Aceasta este cauza pentru care clarviziunea somnambulică nu e nici universală nici infailibilă. Cu atât mai puţin se poate înţelege infailibilitatea sa dacă este deturnat de la scopul propus de natură, şi dacă este făcut un obiect de curiozitate şi de experimentare.

În starea de eliberare în care se găseşte Spiritul somnambulului, el intră în comunicare mai uşor cu alte Spirite încarnate sau neîncarnate; această comunicare se stabileşte prin contactul fluidelor ce compun perispiritele şi servesc transmiterii gândului precum un fir electric. Aşadar, somnambulul nu are nevoie ca gândul să fie articulat în cuvânt, el îl simte şi-l prevede; este ceea ce îl face eminamente impresionabil şi accesibil influenţelor atmosferei morale în care se găseşte plasat. Şi este astfel deoarece o mulţime numeroasă de spectatori, îndeosebi de curioşi mai mult sau mai puţin răutăcioşi, dăunează în mod esenţial dezvoltării facultăţilor sale, ce se retrag în ele însele ca să spunem aşa, şi nu se etalează în toată libertatea decât în intimitate şi într-un mediu de simpatie. Prezenţa persoanelor răutăcioase sau antipatice produc asupra lui efectul de contact al mâinii cu mimoza.

Somnambulul vede în acelaşi timp propriul Spirit şi corpul său; acestea sunt, ca să spunem aşa, două entităţi ce îi reprezintă dubla existenţă spirituală şi corporală, care totuşi se confundă prin legăturile ce le unesc. Somnambulul nu ţine seama întotdeauna de

această situaţie şi această dualitate îl face să vorbească adesea despre el ca şi când ar vorbi despre o persoană străină; este când entitatea corporală care vorbeşte entităţii spirituale, când entitatea spirituală care vorbeşte entităţii corporale.

Spiritul obţine un spor de cunoaştere şi de experienţă în fiecare dintre existenţele sale corporale. Le uită în parte în timpul încarnării sale într-o materie mai grosieră, dar şi le aminteşte ca spirit. Astfel anumiţi somnambuli revelează cunoştinţe superioare nivelului lor de instruire şi chiar capacităţilor lor intelectuale aparente. Inferioritatea intelectuală şi ştiinţifică a somnambulului în stare de veghe nu prejudiciază deci cu nimic cunoştinţelor pe care le poate revela în stare lucidă.

În funcţie de circumstanţele şi de scopul propus, aceste cunoştinţe îi pot apărea în experienţa proprie, în clarviziunea lucrurilor prezente sau în sfaturile primite de la alte Spirite. Cum însă propriul Spirit poate fi mai mult sau mai puţin avansat, el poate spune lucruri mai mult sau mai puţin juste.

Prin fenomenele somnambulismului, fie natural fie magnetic, Providenţa ne dă proba irecuzabilă a existenţei şi independenţei sufletului, şi ne face să asistăm la spectacolul sublim al emancipării sale; prin aceasta ne deschide cartea destinului.

Când somnambulul descrie ceea ce se petrece la distanţă, este foarte evident că el vede, dar nu prin ochii corpului; el însuşi se vede acolo, şi se simte dus acolo; există deci acolo ceva al lui, şi acel ceva, nefiind corpul, nu poate fi decât sufletul sau Spiritul său. În timp ce omul se pierde în subtilităţile unei metafizici abstracte şi neinteligibile în căutarea cauzelor existenţei noastre morale, Dumnezeu aşează zilnic sub ochii săi şi la îndemâna sa mijloacele cele mai simple şi cele mai evidente pentru studiul psihologiei experimentale.
Extazul este starea în care independenţa sufletului şi a

corpului se manifestă în modul cel mai sensibil şi devine palpabilă într-un fel.

În starea de vis şi în somnambulism, sufletul rătăceşte prin lumile pământene; în extaz, el pătrunde într-o lume necunoscută, în cea a Spiritelor eterate cu care intră în comunicare, fără a putea totodată să depăşească anumite limite de care nu ar şti să treacă fără a rupe în totalitate legăturile cu corpul. O situaţie strălucitoare cu totul nouă îl înconjoară, armonii necunoscute pe pământ îl încântă, o tihnă nelămurită îl pătrunde; se bucură prin anticipare de beatitudinea celestă, şi se poate spune că este cu un picior în pragul eternităţii.

În starea de extaz, slăbiciunea corpului este aproape completă, nu mai are decât, să spunem aşa, viaţă organică, şi se simte că sufletul nu mai este legat de el decât printr-un fir subţire pe care un efort în plus l-ar face să se rupă definitiv.

În starea aceasta toate gândurile pământene dispar pentru a face loc sentimentului purificat ce este esenţa însăşi a fiinţei noastre imateriale. Aflat în întregime în această contemplaţie sublimă, extaticul nu priveşte viaţa decât ca pe o haltă momentană; pentru el, bunele şi relele, bucuriile brute şi nenorocirile de aici-jos nu sunt decât incidente futile ale unei călătorii al cărei sfârşit se bucură să-l vadă.

Există extatici şi somnambuli a căror luciditate poate fi mai mult sau mai puţin perfectă, şi propriul lor Spirit, după cum este mai mult sau mai puţin elevat, este de asemenea mai mult sau mai puţin apt să cunoască şi să înţeleagă lucrurile. Există uneori la unii dintre ei mai multă exaltare decât veritabilă luciditate, sau, ca să spunem mai clar, exaltarea dăunează lucidităţii; de aceea revelaţiile lor sunt adesea un amestec de adevăruri şi de erori, de lucruri sublime şi de lucruri absurde sau chiar ridicole.

Spiritele inferioare profită adesea de această

exaltare, ce este întotdeauna o cauză de slăbiciune când nu poate fi stăpânită, pentru a domina extaticul, şi în această realizare, îmbracă în ochii lor aparentele ce-l întreţin în ideile şi prejudecăţile sale din stare de veghe. Există acolo un obstacol, dar nu toate sunt la fel: depinde de noi să judecăm la rece şi să cântărim revelaţiile lor în balanţa raţiunii.

Emanciparea sufletului se manifestă câteodată în stare de veghe şi produce fenomenul desemnat sub numele de al doilea văz, conferă celor ce sunt dotaţi cu el facultatea de a vedea, de a auzi şi de a simţi dincolo de limitele simţurilor noastre. Ei percep lucruri nevăzute oriunde sufletul îşi întinde influenţa; ei le văd, ca să spunem aşa, dincolo de vederea obişnuită, ca într-un fel de miraj.

În momentul când se produce fenomenul celui de al doilea văz, starea fizică este sensibil modificată; ochiul are ceva vag: priveşte fără să vadă; întreaga fizionomie reflectă un fel de exaltare. Se constată că organele vederii sunt străine de aceasta, în sensul că viziunea persistă chiar în cazul acoperirii ochilor. La cei ce se bucură de ea, această facultate pare la fel de naturală ca cea a vederii; pentru ei reprezintă un atribut al fiinţei lor, şi nu li se pare că ar fi o excepţie. Uitarea urmează cel mai adesea acestei lucidităţi pasagere a cărei amintire, din ce în ce mai vagă, sfârşeşte prin a dispărea precum un vis.

Puterea celui de-al doilea văz variază de la senzaţia confuză până la percepţia clară şi netă a lucrurilor prezente sau absente. În stare rudimentară, ea dă anumitor oameni tactul, perspicacitatea, un fel de siguranţă în acţiunile lor, siguranţă ce se poate numi precizia privirii morale. Dezvoltată, ea trezeşte presentimentele; şi mai dezvoltată, arată evenimentele săvârşite sau pe punct de înfăptuire.

Somnambulismul natural şi cel artificial, extazul şi cel de-al doilea văz nu sunt decât varietăţi sau

modificări ale aceleiaşi cauze. Aceste fenomene, chiar şi visurile, există în natură; de aceea ele au existat din toate timpurile; istoria ne arată că au fost cunoscute, şi chiar exploatate, încă din antichitatea cea mai îndepărtată, şi că în ele se găseşte explicaţia pentru o mulţime de fapte privite ca supranaturale datorită prejudecăţilor.

Chapter 9 Intervenţia Spiritelor în lumea corporală

1. Pătrunderea gândirii noastre printre Spirite. 2. Influenţa ocultă a spiritelor asupra gândurilor şi acţiunilor noastre. 3. Posedaţii. 4. Convulsionarii. 5. Afecţiunea spiritelor pentru anumite persoane. 6. Îngeri păzitori. Spirite protectoare, familiale sau simpatice. 7. Presentimentele 8. Influenţa Spiritelor în evenimentele vieţii. 9. Acţiunea Spiritelor asupra fenomenelor naturii 10. Spiritele în timpul luptelor. 11. Pactele cu spiritele. 12. Puterea ocultă. Talismane. 13. Binecuvântare şi blestem.

1. Pătrunderea gândirii noastre printre Spirite

456. Văd Spiritele tot ceea ce facem?

„Fireşte, din moment ce sunt permanent în preajma voastră, însă fiecare Spirit nu vede decât lucrurile de care îi este atrasă atenţia; căci ea nu-i este reţinută de lucrurile ce-i sunt indiferente”.

457. Pot Spiritele să cunoască cele mai tainice gânduri ale noastre?

„Adesea, ele cunosc chiar şi ceea ce voi aţi dori să ascundeţi de voi înşivă - nici fapte nici gânduri nu le pot fi tăinuite”.

Dacă ne luăm după cele spuse, ar părea că este mai uşor să ascunzi un lucru unei persoane în viaţă, decât o putem face aceleiaşi persoane după moartea sa?

„Fără îndoială, şi atunci când vă credeţi foarte ascunşi, aveţi adeseori alături de voi o mulţime de Spirite care vă observă”.

458. Ce gândesc despre noi Spiritele care sunt împrejurul nostru şi ne observă?

„Depinde. Spiritele nebunatice râd de micile

necazuri ce vi le fac şi îşi bat joc de enervările voastre. Spiritele serioase vă compătimesc pentru defectele voastre şi se străduiesc să vă ajute”.

2. Influenţa ocultă a Spiritelor asupra gândurilor şi acţiunilor noastre

459. Influenţează Spiritele gândurile şi acţiunile noastre?

„Din acest punct de vedere, influenţa lor este mai mare decât credeţi, căci foarte adesea ele sunt cele ce vă conduc”.

460. Avem gânduri ce ne sunt proprii, şi altele ce ne sunt sugerate?

„Sufletul vostru este un Spirit care gândeşte; nu ignoraţi că mai multe gânduri vă vin în acelaşi timp despre acelaşi subiect, şi adesea chiar contrarii unele cu altele. Ei bine, sunt întotdeauna de-ale voastre şi de-ale noastre; aceasta vă pune în îndoială, deoarece aveţi două idei ce se combat”.

461. Cum putem sa distingem gândurile proprii de cele sugerate?

„Atunci când un gând este sugerat, este ca o voce ce vă vorbeşte. Gândurile proprii sunt în general cele ale primului imbold. De altfel, nu există un mare interes pentru voi în această distincţie, şi adesea este util să nu o ştiţi: omul acţionează mai liber; dacă se decide pentru bine, o face mai bucuros; dacă o ia pe drumul greşit, nu are decât mai multă responsabilitate”.

462. La oamenii deosebiţi şi la cei de geniu ideile apar întotdeauna din propria lor substanţă?

„Câteodată ideile provin de la propriul Spirit dar adesea le sunt sugerate de alte Spirite, care îi consideră capabili să le înţeleagă şi demni de a le fi transmise. Când nu le găsese în ei, fac apel la inspiraţie; este o evocare făcută fără a bănui”.

Dacă ar fi fost util ca noi să putem distinge cu

claritate gândurile proprii de cele ce ne sunt sugerate, Dumnezeu ne-ar fi dat şi această posibilitate, aşa cum ne dă posibilitatea de a distinge ziua de noapte. Când un lucru este nedesluşit, trebuie să rămână astfel pentru binele general”.

463. Se spune uneori că primul imbold este întotdeauna bun; este exact?

„Poate fi bun sau rău în raport cu natura Spiritului încarnat. Este întotdeauna bun Ia cel ce ascultă de inspiraţiile potrivite”.

464. Cum distingem dacă un gând sugerat vine de la un spirit bun sau de la unul rău?

„Învăţaţi acest lucru! Spiritele bune nu îndeamnă decât la bine; voi trebuie să-l distingeţi”.

465. În ce scop Spiritele imperfecte ne împing la rău ?

„Pentru a vă face să suferiţi ca şi ele”.

Diminuează aceasta suferinţele lor?

„Nu, dar vederea Unor fiinţe mai fericite le provoacă invidia”.

Ce fel de suferinţe vor să ne facă să resimţim ?

„Cele ce rezultă din apartenenţa la un ordin inferior şi îndepărtat de Dumnezeu”.

466. De ce permite Dumnezeu ca spiritele să ne îndemne la rău?

„Spiritele imperfecte sunt instrumente destinate să probeze credinţa şi constanţa oamenilor în bine. Tu, fiind Spirit, trebuie să progresezi în ştiinţa infinitului, de aceea treci prin probele răului pentru a ajunge la bine.

Misiunea noastră este de a te pune pe drumul cel bun, şi când influenţele negative acţionează asupra ta, o fac pentru că tu le chemi prin dorinţa de rău, căci spiritele inferioare îţi vin în ajutor la rău când ai dorinţa de a-l comite; nu te pot ajuta la rău decât dacă tu vrei răul. Dacă eşti predispus la păcat, vei avea o sumedenie de spirite care îţi vor întreţine acest gând, dar vei avea deopotrivă spirite ce-şi vor da silinţa să te influenţeze în

bine, ceea ce face să se echilibreze balanţa şi te lasă liber să alegi”.

Astfel Dumnezeu lasă conştiinţei noastre alegerea drumului pe care trebuie să-l urmăm, şi libertatea de a ceda uneia sau alteia dintre influenţele contrare ce se exercită asupra noastră.

467. Credeţi că e cu putinţă să ne eliberăm de influenţa Spiritelor care ne împing la rău ?

„Da, căci spiritele se ataşează doar de cei care le solicită prin dorinţele lor sau le atrag prin gândurile lor.”

468. Spiritele a căror influenţă este respinsă prin voinţă renunţă la tentativele lor?

„Ce vrei să facă? Când nu mai este nimic de făcut, ele cedează locul; totuşi, pândesc momentul favorabil, aşa cum pisica pândeşte şoarecii”.

469. Prin ce mijloc se poate neutraliza influenţa Spiritelor rele?

„Făcând bine şi având încredere deplină în Dumnezeu, respingeţi influenţa Spiritelor inferioare şi distrugeţi stăpânirea sub care voiau să vă ia. Păziţi-vă să ascultaţi sugestiile Spiritelor care suscită în voi gânduri rele, care insuflă discordia între voi, şi care stârnesc în voi toate pasiunile rele. Desfideţi mai ales pe cele care vă exaltă orgoliul, căci vă prind prin slăbiciunea voastră. Iată de ce Isus vă face să spuneţi în rugăciune: „Doamne! nu ne lăsa să cădem în ispită, şi scapă-ne de rău”.

470. Spiritele care caută să ne îndemne la rău, punăndu-ne astfel la încercare încrederea fermă în bine, au primit misiunea de a o face, şi dacă este o misiune pe care o îndeplinesc au responsabilitatea ei?

„Nici un Spirit nu primeşte misiunea de a face rău; când îl face, e din proprie voinţă şi, ca urmare, îi suportă consecinţele. Dumnezeu poate să-l lase să facă rău doar pentru a vă pune la încercare, dar nu i-o impune, şi vă revine vouă sarcina de a-l respinge”.

471. Atunci când încercăm un sentiment de angoasă, de anxietate ce nu poate fi definit sau de satisfacţie interioară fără cauză cunoscută, acestea ţin numai de o dispoziţie fizică?

„Aproape întotdeauna ţin de comunicările pe care le aveţi în necunoştinţă de cauză cu spiritele, sau pe care le-aţi avut cu ele în timpul somnului”.

472. Spiritele care vor să ne împingă la rău nu fac decât să profite de circumstanţe în care ne găsim, sau pot face să se nască aceste circumstanţe?

„Ele profită de circumstanţe, dar adesea le provoacă împingându-vă în inconştienţa voastră spre obiectul poftei voastre.

Astfel, de exemplu, un om găseşte în drumul său o sumă de bani: să nu crezi că Spiritele au dus banii în acel loc, dar ele pot da omului gândul de a se îndrepta în această parte, şi atunci îi este sugerat gândul de a-i lua, în timp ce altele îi sugerează gândul de a restitui banii persoanei căreia îi aparţin. La fel este şi cu toate celelalte tentaţii”.

3. Posedaţii

473. Un Spirit poate îmbrăca momentan învelişul unei persoane vii, adică poate intra într-un corp animat şi poate acţiona în locul celui care se află încarnat?

„Spiritul nu intră într-un corp aşa cum intri într-o casă; el se asimilează cu un Spirit încarnat ce are aceleaşi defecte şi aceleaşi calităţi pentru a acţiona unitar; însă întotdeauna Spiritul încarnat este cel ce acţionează după cum doreşte asupra materiei în care este îmbrăcat. Un Spirit rătăcitor nu se poate substitui celui încarnat, căci Spiritul şi corpul sunt legate până la timpul fixat ca limită pentru existenţa materială”.

474. Dacă nu există posesiune propriu-zisă, adică coabitare a două Spirite în acelaşi corp, sufletul se poate găsi într-o dependenţă de un alt Spirit, astfel încât

să fie subjugat sau posedat, iar voinţa sa să fie paralizată?

„Da, şi acestea sunt cazurile de adevăraţi posedaţi; dar află că această dominaţie nu se face fără participarea celui ce o suportă, fie datorită slăbiciunii sale, fie prin dorinţa sa. Adesea au fost luaţi drept posedaţi epilepticii sau nebunii ce aveau mai multă nevoie de medic decât de descântec”.

Cuvântul posedat, în accepţiunea sa obişnuită, presupune existenţa demonilor, adică a unei categorii de entităţi de natură rea, şi coabitarea uneia dintre aceste entităţi cu sufletul în corpul unui individ. Din moment ce nu există demoni în acest sens, şi două Spirite nu pot locui simultan acelaşi corp, nu există posedaţi conform ideii ataşate acestui cuvânt. Prin cuvântul posedat nu trebuie să se înţeleagă decât dependenţa absolută în care se poate găsi sufletul în privinţa Spiritului imperfect care îl subjugă.

475. Pot fi alungate Spiritele rele şi se poate scăpa de dominaţia lor?

„Când există voinţă fermă, întotdeauna se poate scutura un jug”.

476. Se poate întâmpla ca fascinaţia exercitată de Spiritele rele să fie în aşa fel încât persoana subjugată să nu o observe. Atunci, o terţă persoană poate să facă ceva pentru a înlătura robia, şi în acest caz, ce condiţie trebuie să îndeplinească?

„Dacă este un om de bine, voinţa sa îl poate ajuta solicitând concursul Spiritelor bune, căci cu cât este mai mult om de bine, cu atât are putere asupra Spiritelor imperfecte spre a le îndepărta şi asupra celor bune pentru a le atrage. Totuşi, ar fi neputincios dacă cel care este subjugat nu ar consimţi la aceasta; există oameni care se situează într-o dependenţă ce le flatează gusturile şi dorinţele. În toate cazurile, cel a cărui inimă nu este curată nu poate avea nici o influenţă; Spiritele bune îl dispreţuiesc, şi cele rele nu-l cred”.

477. Formulele de descântec au o oarecare eficacitate asupra Spiritelor rele?

„Nicidecum; când aceste Spirite văd pe cineva că ia lucrul în serios, îşi bat joc de el şi nu-l lasă”.

478. Există persoane animate de bune intenţii şi care nu sunt mai puţin obsedate; care este cel mai bun mijloc de a te elibera de spiritele ce te obsedează?

„Să le oboseşti răbdarea, să nu ţii deloc cont de sugestiile lor, să le arăţi că-şi pierd vremea: atunci când văd că nu au nimic de făcut, pleacă”.

479. Este rugăciunea un mijloc eficace pentru a te vindeca de obsesie?

„Rugăciunea este un puternic ajutor întru totul; dar credeţi-mă bine că nu este suficient să murmuri câteva cuvinte pentru a obţine ceea ce doreşti. Dumnezeu îi ajută pe cei care acţionează, nicidecum pe cei ce se mulţumesc să ceară. Trebuie deci ca obsedatul să facă la rândul său ceea ce este necesar pentru a distruge în el însuşi cauza ce atrage Spiritele rele”.

480. Ce trebuie să gândim în privinţa izgonirii demonilor despre care se vorbeşte în Evanghelie?

„Depinde de interpretare. Dacă denumiţi demon un Spirit rău care subjugă un individ, atunci când influenţa sa va fi distrusă, el va fi cu adevărat izgonit. Dacă atribuiţi o boală demonului, atunci când veţi vindeca boala, veţi spune că aţi alungat demonul. Un lucru poate fi adevărat sau fals după sensul ataşat cuvintelor. Cele mai mari adevăruri pot părea absurde atunci când nu priveşti decât la formă, şi când se ia alegoria drept realitate. Înţelegeţi bine acest lucru şi reţineţi-l: are o aplicare generală”.

4. Convulsionarii

481. Spiritele au vreun rol în fenomenele ce se produc la indivizii cunoscuţi sub numele de

convulsionarii?

„Da, una foarte mare, aşa cum magnetismul le este prima sursă; dar, şarlatanismul a exploata adesea şi a exagerat aceste efecte, ceea ce le-a făcut să cadă în ridicol”.

De ce natură sunt în general Spiritele care conlucrează la acest fel de fenomene?

„Puţin elevate; credeţi că Spiritele superioare se amuză de asemenea lucruri?”

482. Cum se poate dezvolta în mod subit la o întreagă populaţie starea anormală a convulsionarilor şi a celor în criză?

„Efect simpatic; dispoziţiile morale se transmit foarte uşor în anumite cazuri; nu sunteţi atât de străini de efectele magnetice pentru a nu înţelege aceasta, precum şi participarea pe care anumite Spirite trebuie să o aibă prin simpatie faţă de cei care le provoacă”.

Printre facultăţile bizare ce se pot remarca la convulsionari, se recunosc fără greutate cele din care somnambulismul şi magnetismul oferă numeroase exemple: acestea sunt, printre altele, insensibilitatea fizică, cunoaşterea gândului, transmiterea simpatică a durerii etc. Nu se poate pune deci la îndoială că aceşti oameni nu sunt într-un fel de somnambulism treaz, provocat de influenţa exercitată de unii asupra altora. Ei sunt în acelaşi timp magnetizatori şi magnetizaţi.

483. Care este cauza insensibilităţii fizice ce se remarcă fie la anumiţi convulsionari, fie la indivizii supuşi celor mai atroce torturilor?

„La unii este un efect în exclusivitate magnetic ce acţionează asupra sistemului nervos în acelaşi mod ca anumite substanţe. La alţii, exaltarea gândirii slăbeşte sensibilitatea deoarece viaţa pare să se fi retras din corp pentru a se duce în Spirit. Nu ştii că atunci când Spiritul este preocupat foarte mult de un lucru, corpul nu simte, nu vede şi nu aude nimic?”

Exaltarea fanatică şi entuziasmul oferă adesea, în

suplicii, exemplul unui calm şi al unui sânge-rece, care nu ar şti să domine o durere ascuţită, dacă nu s-ar admite că sensibilitatea este neutralizată printr-un fel de efect anestezic. Se ştie că în focul luptei nu se percepe adesea o rană gravă, în timp ce, în circumstanţe obişnuite, o zgârietură te face să tresari.

De vreme ce aceste fenomene depind de o cauză fizică şi de acţiunea anumitor Spirite, se poate pune întrebarea cum au putut fi ele făcute să depindă de o autoritate ce le face să înceteze în anumite cazuri. Raţionamentul este foarte simplu. Acţiunea Spiritelor nu este aici decât secundară; ele nu fac decât să profite de o dispoziţie naturală. Autoritatea nu a suprimat această dispoziţie, ci cauza care o întreţine şi o exaltă; din activă, ea o făcut-o latentă, şi a avut dreptate să acţioneze astfel, deoarece ar fi rezultat un abuz. Se ştie de altfel, că această intervenţie este neputincioasă atunci când acţiunea Spiritelor este directă şi spontană.

5. Afecţiunea Spiritelor pentru anumite persoane

484. Spiritele manifestă oare preferinţe pentru anumite persoane?

„Spiritele bune simpatizează cu oamenii de bine sau susceptibili de a se îmbunătăţi; Spiritele inferioare cu oamenii vicioşi sau care pot deveni; de aici ataşamentul lor, urmat de similitudinea senzaţiilor”.

485. Afecţiunea Spiritelor pentru anumite persoane este în exclusivitate morală?

„Afecţiunea adevărată nu are nimic carnal; dar când un Spirit se ataşează de o persoană nu o face întotdeauna prin afecţiune, căci în ea poate fi amestecată şi o amintire a pasiunilor umane”.

486. Se interesează Spiritele de necazurile sau de prosperitatea noastră? Cele ce ne vor binele se mâhnesc pentru relele suportate de noi în timpul vieţii?

„Spiritele bune fac atât bine pe cât e posibil şi

sunt fericite de toate bucuriile voastre. Se întristează de relele voastre, atunci când nu le suportaţi cu resemnare, deoarece aceste rele sunt fără rezultat pentru voi; căci voi sunteţi precum bolnavul care respinge băutura amară ce trebuie să-l vindece”.

487. Pentru ce fel de rău se întristează Spiritele cel mai mult pentru noi - pentru răul fizic sau pentru cel moral?

„Pentru egoismul şi insensibilitatea inimii voastre: de aici derivă totul. Ele îşi râd de toate aceste rele imaginare care dau naştere orgoliului şi ambiţiei; se bucură de cele care au ca efect scurtarea perioadei voastre de încercare”.

Spiritele, ştiind că viaţa corporală nu este decât tranzitorie şi că frământările ce o însoţesc nu sunt decât mijloacele de a ajunge la o stare mai bună, se întristează mai mult pentru noi datorită cauzelor, morale ce ne îndepărtează de aceasta decât datorită relelor fizice care sunt trecătoare.

Spiritele au putină grijă de necazurile ce nu afectează decât ideile noastre mondene, aşa cum noi înşine facem cu supărările puerile din copilărie.

Spiritul, văzând în mâhnirile vieţii un mijloc de avansare pentru noi, le consideră ca pe nişte crize momentane ce trebuie să salveze bolnavul. El compătimeşte suferinţele noastre aşa cum noi compătimim pe cele ale unui prieten; dar văzând lucrurile dintr-un punct de vedere mai just, le apreciază altfel decât noi, şi în timp ce Spiritele bune ne descoperă curajul în interesul viitorului nostru, altele ne incită la disperare pentru a ni-l compromite.

488. Părinţii şi prietenii noştri care au trecut în cealaltă viaţă au pentru noi mai multă simpatie decât Spiritele ce ne sunt străine?

„Fără îndoială, şi adesea ei vă protejează ca spirite, după cât le stă în puteri”.

Sunt ei sensibili la dragostea ce le-o păstrăm?

„Foarte sensibili; ei îi uită pe cei care îi dau uitării”.

6. Îngeri păzitori, Spirite protectoare, familiale sau simpatice

489. Există spirite care se ataşează de un individ în mod deosebit pentru a-l proteja?

„Da, fratele spiritual; ceea ce voi numiţi Spiritul sau geniul bun”.

490. Ce trebuie să se înţeleagă prin înger păzitor?

„Spiritul protector de un ordin elevat”.

491. Care este misiunea Spiritului protector?

„Aceea a unui părinte fată de copiii săi: de a-şi conduce protejatul pe drumul cel bun, de a-l ajuta prin sfaturile sale, de a-l consola în durerile sale, de a-i susţine curajul în încercările vieţii”.

492. Este Spiritul protector ataşat de individ încă de la naşterea sa?

„De la naştere până la moarte, şi adesea îl urmează după moarte În viaţa spiritistă, şi chiar în mai multe existenţe corporale, căci aceste existenţe sunt doar etape foarte scurte în raport cu viaţa Spiritului”.

493. Misiunea Spiritului protector este voluntară sau obligatorie?

„Spiritul este obligat să vegheze asupra voastră deoarece a acceptat această sarcină; însă lui îi aparţine alegerea fiinţelor care-i sunt simpatice. Pentru unele spirite este o plăcere, pentru altele o sarcină sau o datorie”.

Ataşându-se de o persoană, Spiritul renunţă să protejeze alţi indivizi?

„Nu, dar o face mai puţin exclusiv”.

494. Este Spiritul protector total ataşat fiinţei încredinţate spre pază?

„Se întâmplă adesea că anumite Spirite îşi părăsesc starea pentru a îndeplini diferite misiuni; însă atunci se face schimbul”.

495. Spiritul protector îşi abandonează câteodată protejatul când acesta este refractar la sfaturile sale?

„Se îndepărtează atunci când vede că sfaturile sale sunt inutile şi când voinţa protejatului de a se supune influenţei Spiritelor inferioare este mai puternică. Dar nu îl abandonează în totalitate şi întotdeauna este gata să-l asculte; omul este deci cel ce închide urechile. Spiritul revine de îndată ce este chemat".

„Există o doctrină ce ar trebui să-i convertească şi pe cei mai increduli prin farmecul şi blândeţea ei: cea a îngerilor păzitori. Să gândeşti că ai întotdeauna aproape de tine fiinţe care îţi sunt superioare, care sunt întotdeauna acolo pentru a te sfătui, a te susţine, pentru a te ajuta să urci muntele aspru al binelui, care sunt prieteni mai siguri şi mai devotaţi decât cele mai strânse legături ce se pot stabili pe acest pământ, nu este aceasta o idee foarte consolatoare? Aceste fiinţe sunt acolo din voinţa lui Dumnezeu; el este cel ce le-a aşezat aproape de voi, ele sunt acolo din dragoste faţă de el, şi ele îndeplinesc foarte aproape de voi o frumoasă, dar grea misiune. Da, în orice loc v-aţi afla, el va fi cu voi: închisorile, spitalele, locurile de desfrâu, singurătatea, nimic nu vă separă de acest prieten pe care nu-l puteţi vedea, dar de la care sufletul vostru simte cele mai plăcute impulsuri şi-i înţelege sfaturile înţelepte".

„Cum de nu cunoaşteţi mai bine acest adevăr? Acest prieten vă va ajuta în momentele de criză, vă va salva de spiritele rele! Dar în marea zi, acest înger de bine vă va grăi: «Nu ţi-am spus acest lucru, şi tu nu l-ai făcut? Nu ti-am arătat prăpastia, şi tu te-ai grăbit spre ea? Nu te-am făcut să auzi în conştiinţa ta glasul adevărului, şi tu nu ai urmat decât sfaturile minciunii?» Ah! întrebaţi-i pe îngerii voştri păzitori; stabiliţi între ei şi voi această tandră intimitate ce domneşte între cei mai buni prieteni. Nu vă gândiţi să le ascundeţi nimic,

căci ei sunt ochiul lui Dumnezeu, şi nu-i puteţi înşela. Reflectaţi la viitor; căutaţi să avansaţi în această viaţă, şi încercările vă vor fi mai scurte, existenţele voastre mai fericite. Haideţi, oameni, curaj! Alungaţi departe de voi, o dată pentru totdeauna, prejudecăţile şi intenţiile ascunse; intraţi pe noua cale ce se deschide în faţa voastră! înaintaţi! înaintaţi! Aveţi călăuze, urmaţi-le: ţelul nu vă poate scăpa, căci acest ţel este Dumnezeu însuşi”.

„Celor ce vor gândi că este imposibil unor Spirite cu adevărat elevate să se supună unei sarcini atât de laborioase şi de fiecare clipă, le vom spune că vom influenţa sufletele voastre chiar dacă ar fi împrăştiate în milioane de locuri. Pentru noi spaţiul nu înseamnă nimic, şi trăind cu totul într-o altă lume, Spiritele noastre păstrează legătura cu al vostru. Ne bucurăm de calităţi la care voi nici nu gândiţi, dar fiţi siguri că Dumnezeu nu ne-a impus o sarcină mai presus de forţele noastre, şi că el nu v-a abandonat pe pământ fără prieteni şi fără susţinători. Fiecare înger păzitor are protejatul său asupra căruia veghează, aşa cum un tată veghează asupra copilului său, şi este fericit când îl vede pe drumul cel bun; el se întristează atunci când sfaturile sale nu sunt luate în seamă”.

„Nu vă temeţi că ne obosiţi cu întrebările voastre; din contră, fiţi întotdeauna în legătură cu noi; veţi fi mai puternici şi mai fericiţi. În asta constă aceste comunicări ale fiecărui om cu Spiritul său familiar care-i fac pe toţi oamenii mediumi, mediumi ignoraţi astăzi, dar care se vor manifesta mai târziu şi se vor revărsa ca un ocean fără margini pentru a respinge incredulitatea şi ignoranţa. Oameni instruiţi, instruiţi-i şi pe alţii; oameni de talent, ridicaţi-i pe fraţii voştri. Nici nu ştiţi ce operă împliniţi astfel; este cea a lui Christos, cea pe care Dumnezeu v-a impus-o. De ce Dumnezeu v-a dat inteligenţa şi cunoaşterea, dacă nu pentru a le împărţi cu fraţii voştri, pentru a-i face să avanseze pe calea

binelui şi a fericirii eterne?”

Doctrina cu privire la îngerii păzitori veghind asupra protejaţilor lor în ciuda distanţei ce separă lumile, nu are în ea nimic surprinzător. Din contră, ea este măreaţă şi sublimă. Nu vedem pe pământ un tată veghindu-şi copilul, la orice depărtare s-ar afla, şi ajutându-l cu sfaturile sale prin corespondentă? Ce ar fi deci de mirare că spiritele pot conduce pe cei luaţi sub protecţia lor, dintr-o lume în alta, de vreme ce pentru ele distanţa care separă lumile este mai mică decât cea care, pe pământ separă continentele?

Nu au ele în plus fluidul universal ce leagă toate lumile făcându-le solidare - vehicul uriaş pentru transmiterea gândurilor, aşa cum aerul este pentru noi vehiculul transmisiei sunetului?

496. Spiritul care îşi abandonează protejatul nemaifacându-i bine, îi poate face râu?

„Spiritele bune nu fac niciodată rău; le lasă să facă pe cele care le iau locul; atunci voi acuzaţi soarta de nenorocirile care vă copleşesc, în timp ce de fapt este doar vina voastră”.

497. Spiritul protector îşi poate lăsa protejatul la discreţia unui spirit ce i-ar putea dori răul?

„Există o unire a Spiritelor rele pentru a neutraliza acţiunea celor bune; dar dacă protejatul doreşte, se va întoarce cu orice preţ la Spiritul său bun. Spiritul bun găseşte poate bunăvoinţa de a ajuta în altă parte, va profita de aceasta aşteptându-şi întoarcerea alături de protejatul său”.

498. Când Spiritul protector îşi lasă protejatul să se rătăcească în viaţă, este o neputinţă din partea sa să lupte împotriva altor Spirite răuvoitoare?

„Nu datorită neputinţei, ci pentru că nu vrea; protejatul său iese din încercări mai întărit şi mai instruit; Spiritul îl asistă cu sfaturile sale prin gândurile bune sugerate, dar care, din păcate, nu sunt întotdeauna ascultate. Ceea ce dă putere Spiritelor rele

sunt numai orgoliul, slăbiciunea şi nepăsarea omului; puterea lor asupra voastră vine din aceea că voi nu le opuneţi rezistenţă”.

499. Este Spiritul protector în permanenţă alături de protejatul său? Nu există vreo circumstanţă când, fără a-l abandona, îl pierde din vedere?

„Există circumstanţe când prezenţa Spiritului protector lângă protejatul său nu este necesară”.

500. Vine un moment când spiritul nu mai are nevoie de un înger păzitor?

„Da, când a ajuns în starea de a se putea conduce singur, aşa cum soseşte un moment când şcolarul nu mai are nevoie de dascăl; dar nu se întâmplă pe pământul vostru”.

501. De ce acţiunea Spiritelor asupra existenţei noastre este ocultă, şi de ce, atunci când ne protejează, nu o fac într-un mod vizibil?

„Dacă aţi conta pe sprijinul lor, nu aţi mai acţiona prin voi înşivă, şi Spiritul vostru nu ar progresa. Pentru ca spiritul vostru să poată avansa, el are nevoie de experienţă şi trebuie adesea să o obţină pe speze proprii. El trebuie să acţioneze prin propriile puteri altfel ar fi ca un copil ce nu este lăsat să meargă singur. Acţiunea Spiritelor care vă vor binele este întotdeauna reglată în aşa fel încât să vă lase liberul arbitru, căci, dacă nu aţi avea responsabilitate, nu aţi avansa pe drumul care trebuie să vă conducă la Dumnezeu. Omul, nevăzându-şi sprijinul, se bazează pe propriile forţe; ghidul său, totuşi, veghează asupra lui şi, din când în când, îl atenţionează asupra pericolului”.

502. Spiritul protector care reuşeşte să-şi îndrume protejatul pe calea cea bună resimte un bine oarecare pentru sine însuşi?

„Este un merit de care se ţine cont, fie pentru propriul progres, fie pentru fericirea sa. El e fericit când îşi vede grijile încununate de succes, triumfă aşa cum un învăţător triumfă la succesele elevului său”.

Dacă nu reuşeşte, este el responsabil?

„Nu, din moment ce a făcut tot ceea ce depindea de el”.

503. Spiritul protector care îşi vede protejatul urmând o cale greşită în ciuda tuturor sfaturile sale, încearcă din acest motiv o grijă? Nu constituie aceasta o cauză de tulburare pentru fericirea sa?

„El se mâhneşte pentru erorile sale şi le regretă; dar această durere nu are neliniştile paternităţii pământene, deoarece el ştie că există remediu pentru rău, şi că ceea ce nu se face astăzi se va face mâine”.

504. Putem şti întotdeauna numele Spiritului nostru protector sau îngerului păzitor?

„Cum vreţi să ştiţi nume ce nu există pentru voi? Credeţi cumva că printre Spirite nu există decât cele pe care le cunoaşteţi?”

Cum să-l invocăm dacă nu-l cunoaştem?

„Daţi-i orice nume doriţi, numele unui Spirit superior pentru care aveţi simpatie sau veneraţie. Spiritul vostru protector va veni la acest apel, căci toate spiritele bune sunt fraţi şi se ajută între ele”.

505. Spiritele protectoare care primesc nume cunoscute sunt întotdeauna în mod efectiv persoanele care purtau acele nume?

„Nu, dar sunt Spirite ce le sunt simpatice şi care vin adesea prin porunca lor. Voi sunteţi cei care aveţi nevoie de nume; de aceea, ele îşi iau un nume care vă inspiră încredere. Când nu puteţi îndeplini personal o sarcină, oare nu trimiteţi pe altcineva care acţionează în numele vostru?

506. Atunci când vom trece în viaţa spirituală, vom recunoaşte Spiritul nostru protector?

„Da, căci adesea îl cunoaşteţi înainte de a fi încarnat”.

507. Toate Spiritele protectoare aparţin clasei Spiritelor superioare? Sunt printre ele şi Spirite

aparţinând clasei de mijloc? Un tată, de exemplu, poate deveni Spirit protector pentru copilul său?

„Poate, dar protecţia presupune un anumit nivel de elevaţie, şi o putere sau o virtute dată mai mult de Dumnezeu.

Tatăl care-şi protejează copilul poate fi el însuşi asistat de un Spirit mai elevat”.

508. Spiritul care a părăsit pământul în bune condiţii îi poate proteja întotdeauna pe cei pe care-i iubeşte şi care i-au supravieţuit?

„Puterea lor este mai mult sau mai puţin restrânsă; poziţia în care se află nu le lasă întotdeauna întreaga libertate de a acţiona”.

509. Oamenii aflaţi în stare de sălbăticie sau de inferioritate morală, au de asemenea Spiritele lor protectoare; şi în acest caz, aceste Spirite aparţin unui ordin tot atât de ridicat ca şi cel al Spiritelor oamenilor foarte avansaţi?

„Fiecare om are un Spirit ce veghează asupra lui, dar misiunile sunt relative în raport cu obiectul lor. Nu daţi unui copil care învaţă să citească, un profesor de filozofie. Progresul Spiritului familiar urmează celui al spiritului protejat. Având voi înşivă un Spirit superior ce veghează asupra voastră, puteţi la rândul vostru să deveniţi protectorul unui Spirit care vă este inferior, şi progresele pe care îl veţi ajuta să le facă vor contribui la avansarea voastră. Dumnezeu nu cere Spiritului mai mult decât comportă natura sa şi gradul la care a ajuns”.

510. Atunci când tatăl care veghează asupra copilului său trebuie să se reîncarneze, mai veghează asupra lui?

„Este mai greu, dar el roagă, într-un moment de libertate, ca un Spirit simpatic să-l ajute în această misiune. De altfel, Spiritele nu acceptă decât misiuni pe care le pot îndeplini până la capăt.

Spiritul încarnat, mai ales în lumile unde existenţa

este materială, este foarte subjugat corpului său pentru a putea fi în întregime dăruit, adică pentru a ajuta în persoană. De aceea Spiritele care nu sunt îndeajuns de elevate sunt la rândul lor ajutate de Spirite ce le sunt superioare, în aşa fel încât dacă unul lipseşte dintr-o cauză oarecare, este suplinit de către un altul”.

511. Alături de Spiritul protector, nu este ataşat fiecărui individ şi un Spirit rău, pentru a-l împinge la rele şi a-i furniza ocazia de a lupta între bine şi rău ?

„Ataşat nu este cuvântul potrivit. Este foarte adevărat că Spiritele rele caută să deturneze de la calea cea bună ori de câte ori găsesc ocazia; dar când unul dintre ele se ataşează de un individ, o face din proprie iniţiativă, deoarece speră că va fi ascultat. Atunci are loc o luptă între Spiritul bun şi cel rău, şi învingătorului omul îi cedează întreaga putere asupra sa”.

512. Putem avea mai multe Spirite protectoare?

„Fiecare om are întotdeauna Spirite simpatice mai mult sau mai puţin elevate care îl îndrăgesc şi se interesează de el, aşa cum are şi dintre cele care îl îndeamnă la rău”.

513. Spiritele simpatice acţionează în virtutea unei misiuni?

„Câteodată ele pot avea o misiune temporară, dar cel mai adesea nu sunt solicitate decât prin similitudinea gândurilor şi sentimentelor atât în bine cât şi în rău”.

Pare a rezulta de aici că Spiritele simpatice pot fi bune sau rele.

„Da, omul găseşte întotdeauna Spirite care simpatizează cu el, oricare ar fi caracterul său”.

514. Spiritele familiare sunt aceleaşi cu spiritele simpatice sau Spiritele protectoare?

„Există multe nuanţe în protecţie şi în simpatie: daţi-le orice nume doriţi. Spiritul familiar este mai

degrabă prietenul casei”.

Din explicaţiile date mai sus şi din observaţiile făcute asupra naturii Spiritului ce se ataşează omului, se pot deduce cele ce urmează:

Spiritul protector, îngerul păzitor sau geniul bun, este cel care are misiunea de a-l urma pe om în viaţă şi a-l ajuta să progreseze. Natura lui este întotdeauna superioară celei a protejatului său.

Spiritele familiale se ataşează anumitor persoane prin legături mai mult sau mai puţin durabile pentru a le fi utile în limita puterii lor adesea destul de mărginite. Ele sunt bune, dar câteodată puţin avansate şi chiar puţin superficiale; se ocupă cu bucurie de detaliile vieţii intime şi nu acţionează decât la ordinul sau cu permisiunea Spiritelor protectoare.

Spiritele simpatice sunt cele ce atrag spre noi afecţiuni obişnuite şi spre o anumită similitudine a gusturilor şi sentimentelor în bine ca şi în rău. Durata relaţiilor lor este aproape întotdeauna subordonată circumstanţelor.

Geniul rău este un Spirit imperfect sau pervers care se ataşează de om în vederea deturnării lui de la bine; dar el acţionează din proprie iniţiativă şi nu în virtutea unei misiuni. Tenacitatea sa se datorează accesului mai mult sau mai puţin uşor pe care-l găseşte. Omul este întotdeauna liber să-i asculte glasul sau să-l respingă.

515. Ce trebuie să gândim despre acele persoane care par să se ataşeze de anumiţi indivizi pentru a-i împinge în mod inevitabil la pierzanie, sau pentru a-i conduce pe calea cea bună?

„Anumite persoane exercită, într-adevăr, asupra altora un fel de fascinaţie irezistibilă. Când se exercită pentru rău, atunci Spiritele rele sunt cele care slujesc altor Spirite rele pentru a le subjuga mai bine, Dumnezeu putând să le-o permită pentru a vă încerca”.

516. Geniul nostru bun sau geniul nostru rău ar

putea să se încarneze pentru a ne însoţi în viaţă într-un mod mai direct?

„Aceasta are loc câteodată, dar adesea ele însărcinează cu această misiune alte Spirite încarnate care le sunt simpatice".

517. Există Spirite ce se ataşează întru totul unei familii pentru a o proteja?

„Anumite Spirite se ataşează de membrii unei familii care trăiesc împreună şi sunt uniţi prin legături de dragoste; dar să nu credeţi în Spiritele protectoare ale orgoliului de neam".

518. Spiritele fiind atrase către indivizi prin simpatiile lor, sunt în mod egal atrase către reuniunile de indivizi pe motive deosebite?

„Spiritele merg de preferinţă acolo unde se află cei asemănători lor; acolo, ele se simt mai mulţumite şi mai sigure că sunt ascultate. Omul atrage spre sine Spiritele în raport cu tendinţele sale, fie că el trăieşte singur fie că formează o colectivitate: o societate, un oraş sau un popor.

Există deci societăţi, oraşe şi popoare care sunt ajutate de Spirite mai mult sau mai puţin elevate în funcţie de caracterul şi pasiunile ce le domină.

Spiritele imperfecte se îndepărtează de cei care le resping; rezultă de aici că perfecţionarea morală a tuturor colectivităţilor, ca şi cea a indivizilor, tinde să dea la o parte Spiritele rele şi să atragă pe cele bune care exercită şi întreţin sentimentul binelui în mulţimi, aşa cum celelalte pot insufla relele pasiunii".

519. Aglomerările de indivizi, cum sunt societăţile, oraşele, naţiunile au Spiritele lor protectoare speciale?

„Da, căci aceste adunări sunt individualităţi colective ce merg spre un ţel comun şi au nevoie de o conducere superioară".

520. Spiritele protectoare ale maselor sunt de o natură mai elevată decât cele care se ataşează de

indivizi?

„Totul este relativ în nivelul de avansare atât al maselor cât şi al indivizilor".

521. Pot anumite Spirite să ajute la dezvoltarea artelor protejându-i pe cei ce se ocupă de ele?

„Există Spirite protectoare speciale care îi ajută pe cei ce le invocă, dacă îi cred demni. Dar ce vreţi să facă ele cu cei care cred că sunt ceea ce nu sunt? Ele nu pot face ca orbii să vadă şi surzii să audă".

Anticii îşi făcuseră divinităţi speciale; Muzele nu erau altceva decât personificarea alegorică a Spiritelor protectoare ale ştiinţelor şi artelor, aşa cum desemnau sub numele de lari şi penaţi Spiritele protectoare ale familiei. La moderni, artele, diferitele industrii, oraşele, locurile au de asemenea patronii lor protectori, care nu sunt alţii decât Spiritele de ordin superior, dar sub alte nume.

Fiecare om având Spiritele sale simpatice, rezultă de aici că, în toate colectivităţile, marea majoritate a Spiritelor simpatice este în raport cu marea majoritate a indivizilor; că Spiritele sunt atrase prin identitatea gusturilor şi gândurilor; într-un cuvânt, că aceste adunări şi persoanele sunt mai mult sau mai puţin înconjurate, ajutate, influenţate după natura gândurilor mulţimii.

La popoare, cauzele atracţiei Spiritelor sunt moravurile, obiceiurile, caracterul dominant, legile mai ales, deoarece caracterul naţiei se reflectă în anumite legi. Oamenii care fac să domnească dreptatea între ei resping influenţa Spiritelor rele. Oriunde legile consacră lucruri nedrepte, contrare umanităţii, Spiritele bune sunt în minoritate, şi mulţimea spiritelor rele venite în număr mare menţin naţiunea în ideile sale şi paralizează puţinele influenţe bune pierdute în mulţime ca un spic izolat în mijlocul buruienilor.

Studiind moravurile popoarelor sau ale oricărei mulţimi de oameni, este uşor să-ţi faci o idee despre

populaţia ocultă ce se amestecă în gândurile şi acţiunile lor.

7. Presentimentele

522. Este presentimentul întotdeauna un avertisment al spiritului protector?

„Presentimentul este sfatul intim şi ocult al unui Spirit care vă vrea binele. Este de asemenea intuiţia lucrului ce trebuie împlinit; este vocea instinctului. Spiritul, înainte de a se încarna, are cunoştinţă despre principalele etape ale existenţei sale, adică despre probele la care se angajează. Când acestea au un caracter izbitor, Spiritul le păstrează un fel de impresie în forul său interior, şi această impresie, care e vocea instinctului, se trezeşte atunci când se apropie momentul, devine presentiment".

523. Presentimentele şi vocea instinctului au întotdeauna ceva nedesluşit, dat nouă de incertitudine?

„Când eşti în cumpănă, invocă Spiritul tău cel bun, sau roagă-te Domnului nostru. Dumnezeu îţi va trimite pe unul din mesagerii săi, pe unul dintre noi".

524. Avertismentele pe care ni le dau Spiritelor noastre protectoare au ca ţel unic conduita morală, sau conduita noastră ţine de lucrurile vieţii private?

„Întru totul; ele încearcă să vă facă să trăiţi cât mai bine posibil; dar adesea voi închideţi ochii la avertismentele date, şi sunteţi nefericiţi datorită vinei voastre".

Spiritele protectoare ne ajută cu sfaturile lor prin vocea conştiinţei pe care o fac să vorbească în noi; dar cum noi nu-i dăm importanţa necesară, ele o fac mai direct servindu-se de persoanele care ne înconjoară. Dacă fiecare examinează circumstanţele fericite sau nefericite ale vieţii sale, va vedea că în mai multe ocazii a primit sfaturi de care nu a profitat întotdeauna şi care l-ar fi scutit de multe neplăceri dacă le-ar fi dat

ascultare.

8. Influenţa Spiritelor asupra evenimentelor

525. Este adevărat că Spiritele exercită o influenţă asupra evenimentelor vieţii?

„Desigur, de vreme ce ele vă sfătuiesc”.

Această influenţă se exercită şi altfel decât prin gândurile pe care le sugerează, adică au ele o acţiune directă asupra săvârşirii lucrurilor!

„Da, dar ele nu acţionează niciodată în afara legilor naturale”.

Noi ne închipuim pe nedrept că acţiunea spiritelor trebuie să se manifeste prin fenomene extraordinare; am dori că ele să ne vină în ajutor prin miracole, şi ni le reprezentăm întotdeauna înarmate cu o baghetă magică. Dar nu este de loc aşa; de aceea intervenţia lor ne pare ocultă, şi ceea ce se realizează cu concursul lor ne pare foarte natural. Astfel, de exemplu, vor provoca reunirea a aouă persoane par că se întâlnesc din întâmplare; vor inspira cuiva gândul să meargă în cutare loc, vor atrage atenţia asupra cutărui lucru, dacă aceasta trebuie să aducă rezultatul pe care vor să-l obţină; în aşa fel încât omul, crezând că-şi urmează doar propria inspiraţie, îşi păstrează întotdeauna liberul său arbitru.

526, Spiritele, având putere asupra materiei, pot provoca anumite efecte pentru a face să se înfăptuiască un eveniment? De exemplu, un om trebuie să piară: el urcă o scară, scara se rupe şi omul moare; Spiritele sunt cele care au făcut să se rupă scara pentru a se împlini soarta acelui om?

„Este foarte adevărat că Spiritele au o acţiune asupra materiei, dar numai pentru îndeplinirea legilor naturii şi nicidecum pentru a se abate de la ele făcând să se ivească tocmai la timp un eveniment neaşteptat şi contrar acestor legi.

În exemplul citat scara s-a rupt deoarece era mâncată de carii sau nu era suficient de rezistentă

pentru a suporta greutatea omului; dacă soarta acelui om era de a pieri în acest mod, ele îi vor inspira gândul de a urca pe scara ce va trebui să se rupă sub greutatea sa, şi moartea sa va avea loc prin efect natural, şi fără să fie nevoie de a se face un miracol”.

527. Să luăm un alt exemplu în care starea naturală a materiei este manifestă. Un om trebuie să piară prin trăsnet; el se refugiază sub un copac, trăsnetul se produce şi omul moare. Au putut Spiritele să provoace fulgerul şi să-l dirijeze spre el ?

„Şi acum este acelaşi lucru. Trăsnetul a căzut pe acel copac şi în acel moment deoarece legile naturii au făcut să fie astfel. El nu a fost dirijat spre acel copac pentru că omul se afla dedesubt, însă omului i-a fost inspirat gândul de a se refugia sub copacul ce urma să fie trăsnit; căci arborele nu ar fi fost mai puţin trăsnit dacă omul se afla sau nu dedesubt”.

528. Un om rău intenţionat lansează asupra cuiva un proiectil care-l atinge uşor, dar nu-l nimereşte în plin. E posibil ca un Spirit binevoitor să-l fi deturnat?

„Dacă individul nu e atent, Spiritul binevoitor îi va inspira gândul de a-şi schimba poziţie, sau îi va putea orbi duşmanul făcându-l să ţintească greşit; căci proiectilul odată lansat urmează traiectoria pe care trebuie să o parcurgă”.

529. Ce trebuie să gândim despre mingile fermecate de care este vorba în anumite legende, şi care ating în mod inevitabil o ţintă?

„Pură imaginaţie; omului îi plac minunile, el nu se mulţumeşte doar cu minunile naturii”.

Spiritele care dirijează evenimentele vieţii pot fi contracarate de Spirite care ar dori contrariul?

„Doar dacă Dumnezeu doreşte astfel; dacă există o întârziere sau un obstacol, aceasta este prin voinţa sa”.

530. Spiritele uşuratice şi batjocoritoare pot suscita acele mici încurcături care pun piedici proiectelor noastre şi ne derutează previziunile? Altfel

spus, sunt ele autoarele a ceea ce se cheamă în mod obişnuit micile mizerii ale vieţii omeneşti?

„Ele găsesc plăcerea în necazurile ce reprezintă pentru voi încercări, pentru a vă încerca răbdarea; dar se plictisesc când văd că nu reuşesc. Totuşi, nu ar fi nici drept şi nici exact să le învinuiţi de toate greşelile voastre, de care sunteţi răspunzători voi înşivă prin purtarea voastră copilărească; căci dacă vesela ta se sparge, faptul se datorează mai degrabă stângăciei tale decât Spiritelor”.

Spiritele care provoacă necazuri acţionează ca urmare a unei animozităţi personale, sau îl atacă pe primul venit, fără un motiv determinat, numai datorită răutăţii lor?

„Şi una şi alta; câteodată, ele sunt duşmanii pe care vi i-ati făcut în timpul acestei vieţi sau într-o alta, şi care vă urmează; altă dată, nu există motive”.

531. Reaua-voinţă a fiinţelor care ne-au făcut rău pe pământ se stinge odată cu viaţa lor corporală?

„Adesea, ele îşi recunosc nedreptatea şi răul pe care l-au făcut; dar tot adesea, ele vă urmează cu animozitatea lor, dacă Dumnezeu le permite, pentru a continua să vă pună la încercare”.

Se poate da pentru aceasta un termen şi prin ce mijloc?

„Da, ne putem ruga pentru ele, şi răsplătindu-le răul cu binele, sfârşesc prin a-şi înţelege nedreptăţile lor; de altminteri, dacă le tratezi cu indiferentă uneltirile, ele încetează văzând că nu câştigă nimic.”

Experienţa dovedeşte că anumite Spirite îşi continuă răzbunarea dintr-o existenţă în alta, ispăşindu-se astfel mai devreme sau mai târziu nedreptăţile ce s-au putut face fată de cineva.

532. Spiritele au puterea de a abate relele de la anumite persoane, şi de a atrage asupra lor prosperitatea?

„Nu în întregime, căci există suferinţe date prin

hotărârile Providenţei; dar Spiritele pot să domolească durerile voastre dându-vă răbdarea şi resemnarea”.

„Aflaţi că adesea depinde de voi să abateţi aceste rele, sau cel puţin să le atenuaţi. Dumnezeu v-a dat inteligenţa pentru a vă servi de ea, şi mai ales prin aceasta Spiritele vă vin în ajutor sugerându-vă gânduri favorabile; dar ele nu ajută decât pe cei care ştiu să se ajute ei înşişi, acesta este sensul cuvintelor. Căutaţi şi veţi găsi, bateţi şi vi se va deschide”.

„Aflaţi de asemenea că ceea ce vă pare a fi rău nu este întotdeauna rău; adesea, un bine ce trebuie să se producă va fi mai mare decât răul, şi este lucrul pe care voi nu-l înţelegeţi, deoarece vă gândiţi numai la momentul prezent sau la persoana voastră”.

533. Spiritele te pot face să obţii favorurile sorţii, dacă le soliciţi în acest scop?

„Câteodată, ca probă; dar adesea ele refuză, aşa cum refuzi un copil care face o cerere nesocotită”.

Cele ce acordă aceste favoruri sunt Spiritele bune sau cele rele?

„Şi unele şi altele; depinde de intenţie; dar mai des sunt Spiritele care vor să vă antreneze la rău, găsind în aceasta un mijloc facil pentru plăcerile date de soartă”.

534. Atunci când obstacolele par să se opună în mod inexplicabil planurilor noastre, este datorită influenţei unui Spirit oarecare?

„Câteodată datorită Spiritelor, altă dată, şi cel mai adesea, datorită vouă înşivă care nu vă pricepeţi. Poziţia şi caracterul influenţează mult. Dacă vă încăpăţânaţi pe un drum care nu este al vostru, Spiritele nu au nici un amestec; voi sunteţi propriul vostru geniu rău”.

535. Când avem puţină fericire, trebuie să-i mulţumim Spiritului nostru protector?

„Mulţumiţi mai ales lui Dumnezeu, fără a cărui permisiune nu se face nimic, apoi Spiritelor bune care au fost mijlocitorii săi”.

Unde s-ar ajunge dacă neglijăm să-i mulţumim?

„Acolo unde ajung ingraţii”.

Totuşi, există oameni care nu se roagă, nici nu mulţumesc, şi cărora totul le-a reuşit?

„Da, dar trebuie să vedem sfârşitul; vor plăti foarte scump această fericire trecătoare pe care nu o merită, căci mult vor fi primit, mult vor avea de restituit”.

9. Acţiunea spiritelor asupra fenomenelor naturii

536. Marile fenomene ale naturii, cele considerate ca o perturbaţie a elementelor, sunt datorate cauzelor întâmplătoare, sau toate au un scop providenţial?

„Totul are o raţiune de a fi şi nimic nu se întâmplă fără permisiunea lui Dumnezeu”.

Aceste fenomene îl au întotdeauna pe om ca obiect?

„Câteodată, ele au o raţiune de a fi imediată pentru om, dar adesea nu au alt obiect decât restabilirea echilibrului şi armoniei forţelor fizice ale naturii”.

Noi înţelegem foarte bine că voinţa lui Dumnezeu este cauza primă în acestea ca şi în toate lucrurile, dar cum ştim că Spiritele au o acţiune asupra materiei, şi că ele sunt mesagerii voinţei lui Dumnezeu, întrebăm dacă unele dintre ele nu ar putea exercita vreo influenţă asupra elementelor pentru a le agita, calma sau dirija.

„Dar este evident; nici nu putea fi altfel; Dumnezeu nu se angajează într-o acţiune directă asupra materiei; el are mijlocitorii săi devotaţi pe toate nivelurile scării lumilor”.

537. Mitologia anticilor este în întregime fundamentată pe ideile spiritiste, cu diferenţa că ei priveau Spiritele ca pe nişte divinităţi. Or, ei ne reprezintă aceşti zei sau aceste Spirite cu atribuţii

speciale; astfel unii erau responsabili cu vânturile, alţii cu trăsnetele, alţii prezidează vegetaţia etc.; este credinţa aceasta este lipsită de fundament?

„Ea este atât de puţin lipsită de fundament încât nu este cu mult deasupra adevărului”.

Conform aceleiaşi raţiuni, ar putea să existe Spirite locuind în interiorul pământului şi conducând fenomenele geologice?

„Cu siguranţă, aceste Spirite nu locuiesc pe pământ, dar ele prezidează şi dirijează potrivit atribuţiilor pe care le au. Într-o bună zi veţi avea explicaţia tuturor acestor fenomene şi le veţi înţelege mai bine”.

538. Spiritele care prezidează fenomenele naturii formează o categorie specială în lumea spintistă Sunt fiinţe aparte sau Spirite care au fost în-carnate ca şi noi?

„Care vor fi sau care au fost”.

Aceste Spirite aparţin ordinelor superioare sau inferioare ale ierarhiei spiritiste?

„După cum rolul lor este mai mult sau mai puţin material sau inteligent; unele comandă, altele execută; cele care execută lucruri materiale sunt întotdeauna de ordin inferior, atât la Spirite cât şi la oameni”.

539. În producerea anumitor fenomene, furtunile de exemplu, există doar un singur Spirit care acţionează, sau se reunesc mai multe pentru a acţiona împreună?

„Acţionează în mulţimi nenumărate”.

540. Spiritele care exercită o acţiune asupra fenomenelor naturii acţionează în cunoştinţă de cauză, în virtutea liberului lor arbitru, sau printr-un impuls instinctiv sau negândit?

„Unele da, altele nu. Iau o comparaţie: închipuie-ţi acest număr nesfârşit de entităţi care, puţin câte puţin, fac să iasă din mare insule şi arhipelaguri; crezi că nu există în aceasta un scop providenţial, şi că această transformare a suprafeţei globului nu ar fi necesară

armoniei generale? Acestea nu sunt totuşi decât entităţi de ultim grad care înfăptuiesc aceste lucruri satisfăcându-şi nevoile şi fără a bănui că sunt instrumentele lui Dumnezeu. Ei bine, la fel, Spiritele cele mai înapoiate sunt utile întregului; în timp ce ele se încearcă în viaţă, şi înainte de a avea deplina conştiinţă a actelor lor şi liberul lor arbitru, ele acţionează asupra anumitor fenomene pentru care în necunoaşterea lor sunt agenţi. Ele mai întâi execută; ceva mai târziu, când inteligenţa le va fi mai dezvoltată, vor comanda şi dirija lucrurile lumii materiale; şi mai târziu ele vor putea dirija lucrurile lumii morale.

În felul acesta totul se aşază, se înlănţuie în natură, de la atomul primar şi până la arhanghel, care, el însuşi, a început de la atom; este o admirabilă lege a armoniei pe care spiritul vostru limitat încă nu o poate înţelege în întregime!”

10. Spiritele în timpul luptelor

541. Într-o bătălie există Spirite care asistă şi susţin fiecare parte?

„Da, şi stimulează curajul lor”.

Tot aşa, odinioară, anticii ne înfăţişau pe zei luând partea cutărui sau cutărui popor. Aceşti zei nu erau altceva decât Spirite reprezentate sub formă de figuri alegorice.

542. Într-un război, dreptatea este întotdeauna de o parte; cum pot spiritele să ia partea celui ce nu are dreptate?

„Ştiţi bine că există Spirite care nu caută decât discordia şi distrugerea; pentru ele războiul este război, dreptatea cauzei le interesează prea puţin”.

543. Anumite Spirite îl pot influenţa pe un general în conceperea planurilor campaniei?

„Fără nici o îndoială, Spiritele pot influenţa acest lucru precum şi toate proiectele”.

544. Spiritele rele ar putea să-i sugereze

nişte combinaţii nefericite pentru a-lface să piardă?

„Da, dar nu are el liberul arbitru? Dacă judecata lui nu-i permite să distingă o idee justă de una falsă, va suporta consecinţele, şi va face mai bine să asculte decât să comande”.

545. Este posibil ca generalul să poată fi condus câteodată de un fel de al doilea văz, un văz intuitiv care îi arată cu anticipaţie rezultatul combinaţiilor sale?

„Adesea se întâmplă astfel la omul de geniu; este ceea ce se numeşte inspiraţie, şi-l face să acţioneze cu un fel de certitudine; această inspiraţie îi vine de la Spirite care-l conduc şi-l fac să profite de facultăţile cu care este înzestrat”.

546. În tumultul luptei, ce devin Spiritele care sucombă? Continuă oare să se mai intereseze de situaţia bătăliei după ce au murit?

„Unele se interesează, altele se îndepărtează”.

În lupte, se întâmplă ceea ce are loc în toate cazurile de moarte violentă: în primul moment Spiritul este surprins şi cam zăpăcit, şi nu crede că este mort; i se pare că încă mai ia parte la acţiune; numai că realitatea i se înfăţişează puţin câte puţin.

547. Spiritele care, în viaţă fiind, se luptau unele cu altele, se mai recunosc ca inamici după ce au murit? Mai sunt înverşunate unele împotriva altora?

„Spiritele, în acele momente, sunt tulburate; în primul moment, ele pot să-i poarte pică inamicului şi chiar să-l urmărească. Dar când se linıştesc, îşi dau seama că animozitatea lor nu mai are obiect. Totuşi, ele mai păstrează unele urme în funcţie de caracterul lor”.

Mai percep zăngănitul armelor?

„Da, perfect”.

548. Spiritul care, ca spectator, asistă cu sânge rece la o luptă, este martor la separarea sufletului de corp, şi cum i se prezintă lui acest fenomen?

„Există puţine morţi întru totul instantanee. De

obicei Spiritul al cărui corp tocmai a fost lovit mortal nu are conştiinţa momentului; când începe să se regăsească, atunci poate distinge Spiritul care se mişcă alături de cadavru. Acest lucru pare atât de natural încât vederea corpului mort nu-i produce nici un efect dezagreabil; întreaga viaţă fiind mutată în Spirit, el singur îi atrage atenţia; cu el conversează, sau lui în comandă”.

11. Pactele cu spiritele

549. Există ceva adevăr în pactele cu spiritele rele?

„Nu, nu există pacte, ci o natură rea simpatizând cu Spiritele rele. De exemplu: tu vrei să-i faci necazuri vecinului şi nu ştii cum să procedezi; atunci chemi la tine Spirite inferioare care, ca şi tine, nu doresc decât răul, şi care pentru a te ajuta vor ca tu să le serveşti intenţiile. Dar asta nu înseamnă că vecinul tău nu se poate debarasa de ele printr-o vrajă potrivnică sau prin voinţa sa. Cel ce vrea să comită o acţiune nefastă cheamă pentru aceasta Spiritele rele în ajutorul său; atunci este obligat să le servească aşa cum ele o fac pentru el, căci şi ele au nevoie de ajutorul lui pentru răul ce vor să-l săvârşească. Numai în aceasta constă pactul”.

Dependenţa în care se găseşte câteodată omul cu privire la spiritele inferioare provine din abandonul său în faţa gândurilor rele ce-i sunt sugerate, şi nu în convenţii oarecare. Pactul, în sensul obişnuit atribuit acestui cuvânt, este o alegorie care descrie o natură rea simpatizând cu Spiritele răufăcătoare.

550. Care este sensul legendelor fantastice după care unii indivizi şi-ar fi vândut sufletul lui Satan pentru a obţine anumite favoruri?

„Toate fabulele conţin o învăţătură şi un sens moral; greşeala voastră este de a le lua *ad litteram*. Este o alegorie ce poate explica astfel: cel care cheamă în

ajutorul său Spiritele pentru a obţine favorurile sorţii sau orice altă favoare murmură împotriva Providenţei; el renunţă la misiunea primită şi la probele pe care trebuie să le treacă aici-jos, şi va suporta consecinţele în viaţa ce va veni. Nu înseamnă că sufletul său este închinat pe vecie nenorocirii; dar de vreme ce în loc să se detaşeze de materie, se înfundă în ea din ce în ce mai mult, ceea ce va fi avut ca bucurie pe pământ, n-o va avea în lumea Spiritelor, până când nu va fi ispăşit prin noi încercări, poate mai mari şi mai grele. Prin dragostea sa pentru plăcerile materiale, el cade în stăpânirea Spiritelor impure; există între ele şi el un pact tacit care-l va duce la pierzanie, dar pe care omul îl poate rupe întotdeauna uşor cu ajutorul Spiritelor bune, dacă are voinţa fermă să o facă".

12. Putere ocultă. Talismane. Vrăjitori.

551. Un om rău poate, cu ajutorul unui Spirit rău ce îi este devotat, să pricinuiască necazuri aproapelui său?

„Nu, Dumnezeu nu i-o va permite".

552. Ce gândiţi despre credinţa în puterea ce ar avea-o anumite persoane de a face farmece?

„Anumite persoane au o putere magnetică foarte mare căreia îi pot da o rea întrebuinţare dacă propriul lor Spirit este rău; şi în acest caz ele pot fi secondate de alte spirite rele.

Însă voi nu trebuie să credeţi în această pretinsă putere magică ce nu există decât în imaginaţia oamenilor superstiţioşi, care ignoră adevăratele legi ale naturii. Faptele care s-au citat sunt fapte naturale rău observate şi mai ales rău înţelese".

553. Care poate fi efectul formelor şi practicilor cu ajutorul cărora anumite persoane pretind că dispun de voinţa Spiritelor?

„Acest efect este de a le face ridicole, dacă sunt de bună credinţă; în caz contrar, sunt escroci ce merită o

pedeapsă. Toate formele sunt o jonglerie, nu există nici un cuvânt sacramental, nici un semn cabalistic, nici un talisman, căci acestea nu sunt atrase decât de gândire şi nicidecum de lucrurile materiale".

Anumite Spirite nu au dictat ele însele, câteodată, formulele cabalistice?

„Da, aveţi Spirite care vă indică semne, cuvinte bizare sau care vă recomandă anumite acţiuni cu ajutorul cărora faceţi ceea ce voi numiţi farmece; dar fiţi foarte siguri că acestea sunt Spirite ce-şi bat joc de voi şi abuzează de credulitatea voastră".

554. Cel care, pe drept sau pe nedrept, are încredere în ceea ce el numeşte virtutea unui talisman, nu poate, chiar prin această încredere, să atragă un Spirit? Căci atunci gândul este cel ce acţionează: talismanul nu este decât un semn care ajută la dirijarea gândului.

„Este adevărat, dar natura Spiritului atras depinde de puritatea intenţiei şi de elevaţia sentimentelor. Or, rareori cel care este atât de simplu încât să creadă în virtutea unui talisman să nu aibă un scop mai mult material decât moral; în toate cazurile aceasta denotă o micime şi o sărăcie a ideilor ce-l expune Spiritelor imperfecte şi batjocoritoare".

555. Ce sens trebuie să dăm calificativului de vrăjitor?

„Cei pe care-i numiţi vrăjitori sunt oameni înzestraţi cu anumite facultăţi, cum ar fi puterea magnetică sau al doilea văz. Dacă fac lucruri pe care nu le înţelegeţi, voi îi consideraţi înzestraţi cu puteri supranaturale. Oare savanţii voştri nu au trecut adesea drept vrăjitori în ochii oamenilor ignoranţi?"

Spiritismul şi magnetismul ne dau cheia explicaţiei pentru o mulţime de fenomene despre care ignoranţa a brodat o infinitate de poveşti în care faptele sunt exagerate prin imaginaţie. Cunoaşterea luminată de cele două ştiinţe (ce formează de fapt una singură),

demonstrând realitatea lucrurilor şi adevărata lor cauza, e cea mai bună apărare împotriva ideilor superstiţioase, deoarece arată ce este posibil şi ce este imposibil, ce este lege a naturii, şi ce nu este decât o credinţă ridicolă.

556. Au anumite persoane cu adevărat darul de a vindeca prin simpla atingere?

„Puterea magnetică poate merge până acolo, însă numai când este secondată de puritatea sentimentelor şi de o ardentă dorinţă de a face bine, căci atunci Spiritele bune vin în ajutor. Dar nu trebuie să aveţi încredere în modul în care sunt povestite lucrurile de persoane foarte credule sau foarte entuziasmate, întotdeauna dispuse să vadă minuni în lucrurile cele mai simple şi cele mai naturale. Trebuie de asemenea să nu aveţi încredere în poveştile interesate din partea oamenilor care exploatează credulitatea în profitul lor”.

13. Binecuvântare şi blestem

557. Binecuvântarea şi blestemul pot atrage binele şi răul asupra celor ce constituie obiectul lor?

„Dumnezeu nu ascultă un blestem injust, iar cel care-l pronunţă este vinovat în ochii lui. După cum avem două genii opuse, binele şi răul, ele pot avea o influenţă momentană, chiar asupra materiei. Dar această influenţă nu are întotdeauna loc decât prin voinţa lui Dumnezeu, şi ca un surplus de încercare pentru cel ce-i este obiect. De altfel, cel mai adesea blestemă cei răi şi binecuvântează cei buni. Binecuvântarea şi blestemul nu pot niciodată să abată Providenţa de pe calea dreptăţii; ea nu-l loveşte pe cel blestemat decât dacă este rău, şi protecţia sa nu se întinde decât asupra celui care o merită”.

Chapter 10 Ocupaţiile şi misiunea Spiritelor

558. Spiritele au şi altceva de făcut decât să se amelioreze în mod personal?

„Ele contribuie la armonia universului îndeplinind voinţa lui Dumnezeu ai cărui slujitori sunt. Viaţa spiritistă este o ocupaţie continuă, dar care nu are în ea nimic greu ca pe pământ, deoarece nu există nici oboseală corporală, nici grijile date de nevoi".

559. Spiritele inferioare şi imperfecte îndeplinesc şi ele un rol util în univers?

„Toate au datorii de îndeplinit. Nu concură şi ultimul muncitor la ridicarea edificiului la fel ca şi arhitectul?"

560. Au Spiritele fiecare atribuţii speciale?

„Ca şi cum ai spune că noi toate trebuie să fim peste tot, şi să obţinem cunoaşterea tuturor lucrurilor conducând în mod succesiv toate părţile universului. Dar, aşa cum se spune în *Ecleziastul*, există un timp pentru toate; astfel, cutare îşi realizează astăzi în această lume destinul său, cutare şi-l va realiza sau şi l-a realizat într-un alt timp, pe pământ, în apă, în aer etc."

561. Funcţiile îndeplinite de către Spirite în ordinea lucrurilor sunt permanente pentru fiecare, şi sunt atribuţiile exclusive ale anumitor clase?

„Toate trebuie să parcurgă diferitele grade ale scării spiritiste pentru a se perfecţiona. Dumnezeu, care este drept, n-a dorit să dea unora ştiinţă fără muncă, în timp ce altele nu o obţin decât cu trudă."

La fel printre oameni, nici unul nu ajunge la gradul suprem de măiestrie într-o artă oarecare fără a fi acumulat cunoştinţele necesare în practică pentru cele mai mici amănunte ale acestei arte.

562. Spiritele din ordinul cel mai înalt, neavănd nimic de obţinut, se află într-un repaus absolut,

sau totuşi au şi ele ocupaţii?

„Ce ai vrea să facă pentru veşnicie? Lenea eternă ar fi un supliciu etern”.

Care este natura ocupaţiilor lor?

„Să primească în mod direct ordinele de la Dumnezeu, să le transmită în tot universul şi să vegheze la îndeplinirea lor.”

563. Ocupaţiile Spiritelor sunt fără sfârşit?

„Fără sfârşit, da, dacă se înţelege că gândirea lor este întotdeauna activă, căci ele trăiesc prin gândire. Dar nu trebuie să asimilăm ocupaţiile spiritelor cu ocupaţiile materiale ale oamenilor; activitatea este pentru ele o plăcere, prin conştiinţa faptului de a fi utile”.

Se înţelege pentru spiritele bune; dar este la fel pentru cele inferioare?

„Spiritele inferioare au ocupaţii apropiate naturii lor. Încredinţaţi cumva ignorantului treburile omului inteligent?”

564. Printre Spirite există unele leneşe, sau care nu se ocupă de nici un lucru util?

„Da, dar această stare este temporară, şi subordonată dezvoltării inteligenţei lor. Cu siguranţă, există unele ca şi printre oameni, care nu trăiesc decât pentru ele însele; dar această lene le apasă; şi mai devreme sau mai târziu dorinţa de a avansa le face să încerce nevoia de activitate şi sunt fericite de a se putea face utile. Vorbim de spiritele ajunse pe punctul de a avea conştiinţă de sine şi de liberul lor arbitru; căci, la origine, ele sunt asemenea copiilor nou-născuti, şi care acţionează mai mult din instinct decât dintr-o voinţă determinată”.

565. Examinează Spiritele lucrările noastre de artă şi manifestă interes faţade ele?

„Ele examinează doar ceea ce poate dovedi elevaţia Spiritelor şi progresul lor”.

566. Un Spirit care a avut o specialitate pe

pământ - un pictor, un arhitect, de exemplu - se interesează de preferinţă de lucrările ce au făcut obiectul predilecţiei sale în timpul vieţii?

„Totul se uneşte într-un scop general. Dacă este bun, se interesează de ele, tot atât cât îi permit să se ocupe de ajutorarea sufletelor, să urce către Dumnezeu. De altfel uitaţi că un Spirit care a practicat arta în existenţa pe care i-o cunoaşteţi, poate să fi practicat o alta într-o altă existenţă, căci el trebuie să ştie totul pentru a fi perfect. Astfel, după gradul său de avansare, poate să nici nu existe o specialitate pentru el; este ceea ce înţelegem zicând că toate acestea se unesc într-un scop general. Mai notaţi: ceea ce este sublim pentru voi, în lumea voastră înapoiată, nu este decât o joacă de copii în comparaţie cu lumile mai avansate. Cum aţi dori ca Spiritele ce locuiesc acele lumi unde există arte necunoscute vouă, să admire ceea ce, pentru ele, nu este decât lucrarea unui şcolar? Am spus deja: ele examinează tot ceea ce poate dovedi progresul”.

Înţelegem că trebuie să fie aşa pentru Spiritele foarte avansate, dar noi vorbim de Spiritele obişnuite care nu s-au ridicat deloc deasupra ideilor pământene.

„Pentru acestea, lucrurile sunt diferite; punctul lor de vedere este mai limitat, şi ele pot admira ceea ce admiraţi voi înşivă”.

567. Câteodată Spiritele se amestecă în ocupaţiile şi plăcerile noastre?

„Spiritele obişnuite, cum le spui tu, da; acestea sunt fără îndoială în jurul vostru şi iau uneori parte activă la ceea ce faceţi, după natura lor. Şi o fac mai mult pentru a-i împinge pe oameni pe diferitele căi ale vieţii, pentru a stârni sau modera pasiunile lor”.

Spiritele se ocupă de lucrurile acestei lumi în raport cu elevaţia sau inferioritatea lor. Spiritele superioare au fără îndoială facultatea de a le aprecia în cele mai mici detalii, dar nu o fac decât atunci când este util progresului. Numai Spiritele inferioare ataşază o

importanţă relativă amintirilor încă prezente în memoria lor, şi ideilor materiale ce nu sunt încă atenuate.

568. Spiritele care au misiuni de îndeplinit, le realizează în stare rătăcitoare sau în stare încarnată?

„Ele pot să o facă şi într-o stare şi în cealaltă; pentru anumite spirite rătăcitoare aceasta este o importantă ocupaţie”.

569. În ce constă misiunile cu care sunt însărcinate Spiritele rătăcitoare?

„Sunt atât de variate încât ar fi imposibil de descris; de altfel nici nu le puteţi înţelege. Spiritele îndeplinesc voinţa lui Dumnezeu, iar voi nu-i puteţi pătrunde planurile”.

Misiunile spiritelor au întotdeauna drept obiect binele. Fie ca spirite rătăcitoare, fie ca oameni, ele sunt însărcinate să ajute la progresul umanităţii, popoarelor sau indivizilor, într-un cerc de idei mai mult sau mai puţin larg, mai mult sau mai puţin special, şi să pregătească drumul pentru anumite evenimente, să vegheze la înfăptuirea anumitor lucruri. Unele dintre ele au misiuni mai restrânse şi într-un fel punctuale, cum ar fi de a ajuta bolnavii, muribunzii, pe cei chinuiţi, de a veghea asupra celor pe care îi protejează, de a-i dirija prin sfaturile sau prin gândurile bune sugerate. Se poate spune că există tot atâtea feluri de misiuni câte feluri de interese în asistare există, fie în lumea fizică, fie în lumea morală. Spiritul avansează funcţie de modul cum îşi îndeplineşte sarcina.

570. Spiritele înţeleg întotdeauna proiectele pe care sunt însărcinate să le execute?

„Nu; în privinţa aceasta sunt instrumente oarbe, dar pe de altă parte toate ştiu prea bine în ce scop acţionează”.

571. Numai Spiritele elevate îndeplinesc astfel de misiuni?

„Importanţa misiunilor este în raport cu elevaţia şi capacităţile Spiritului. O ştafetă purtând un mesaj

îndeplineşte o misiune care nu e identică cu cea a unui general”.

572. Spiritului îi este impusă misiunea, sau aceasta depinde de voinţa sa?

„El este cel care o cere, şi e fericit să o obţină”.

Aceeaşi misiune poate fi cerută de mai multe Spirite?

„Da, adesea există mai mulţi candidaţi, dar nu toţi sunt acceptaţi”.

573. În ce constă misiunea Spiritelor încarnate?

„În a instrui oamenii, în a-i ajuta în progresul lor, a îmbunătăţi instituţiile lor prin mijloace directe şi materiale. Însă misiunile sunt mai mult sau mai puţin generale şi importante: cel ce cultivă pământul are o misiune, ca şi cel care guvernează sau cel care educă. Totul se înlănţuie în natură; în timpul când spiritul se purifică prin încarnare, el participă, sub această formă, la îndeplinirea voinţei Providenţei. Fiecare are misiunea sa aici-jos, deoarece fiecare poate fi util la ceva”.

574. Care poate fi misiunea oamenilor care sunt de bunăvoie inutili pe pământ?

„Există în mod efectiv oameni care nu trăiesc decât pentru ei înşişi, şi nu ştiu să se facă utili cu nimic. Sunt biete făpturi care trebuie compătimite, căci ele vor ispăşi cumplit inutilitatea lor voluntară, şi pedeapsa începe adesea aici-jos prin plictiseala şi dezgustul de viaţă”.

De vreme ce aveau alegerea, de ce au preferat o viaţă din care nu puteau profita cu nimic?

„Printre Spirite există de asemenea leneşi care dau înapoi în faţa unei vieţi de muncă. Dumnezeu le lasă să o facă; ele vor înţelege mai târziu şi pe propriile speze inconvenientele inutilităţii lor şi vor fi primele care vor cere recâştigarea timpului pierdut. Se mai poate de asemenea ca după ce au ales o viaţă mai utilă, odată treaba începută să dea înapoi şi să se lase

antrenate de sugestiile Spiritelor care le încurajează în lenea lor”.

575. Ocupaţiile obişnuite ne par mai degrabă datorii decât misiuni propriu zise. Misiunea, conform sensului ataşat acestui cuvânt, are un caracter de importantă mai puţin exclusiv şi mai ales mai puţin personal.Din acest punct de vedere, cum se poate recunoaşte dacă un om are o misiune reală pe pământ?

„Prin marile lucrări realizate, prin progresul pe care reuşeşte să îl realizeze la semenii săi”.

576. Oamenii care au o misiune importantă îi sunt predestinaţi înainte de naştere, şi au cunoştinţă de ea?

„Câteodată, da; dar cel mai adesea, ei o ignoră. Nu au decât un scop vag venind pe pământ; misiunea lor se conturează după naştere şi în funcţie de circumstanţe. Dumnezeu îi îndeamnă pe calea pe care trebuie să îndeplinească planurile sale”.

577. Când un om face un lucru util, o face întotdeauna în virtutea unei misiuni anterioare şi predestinate, sau poate primi o misiune neprevăzută?

„Tot ceea ce face omul nu este rezultatul unei misiuni predestinate; adesea el este instrumentul de care se serveşte un Spirit pentru a executa un lucru pe care-l crede util. De exemplu, un Spirit crede că ar fi bine să scrie o carte, şi ar face-o el însuşi dacă ar fi încarnat; atunci caută scriitorul care este cel mai apt să-i înţeleagă şi să-i înfăptuiască gândul; îi dă ideea şi-l conduce la lucru. Astfel, omul acesta nu a venit de loc pe pământ cu misiunea de a înfăptui această lucrare.

La fel se întâmplă cu anumite lucrări de artă sau descoperiri ştiinţifice. Mai trebuie adăugat că, în timpul somnului corpului său, Spiritul încarnat comunică în mod direct cu Spiritul rătăcitor şi se înţeleg asupra realizării”.

578. Poate Spiritul să greşească în misiunea sa din pricina propriei sale greşeli?

„Da, dacă nu este un Spirit superior”.

Care sunt atunci pentru el consecinţele?

„Trebuie să i se reînnoiască misiunea: în aceasta constă pedepsirea sa; şi apoi el va suferi consecinţele răului pe care-l va fi cauzat.

579. Din moment ce spiritul îşi primeşte misiunea de la Dumnezeu, cum este cu putinţă ca acesta să încredinţeze o misiune importantă şi de interes general unui Spirit care ar putea să dea greş?

„Nu ştie Dumnezeu dacă generalul său va repurta victoria sau va fi învins? Ştie, fiţi siguri asta, iar planurile sale, atunci când sunt importante, nu sunt lăsate de loc în grija celor ce-şi vor abandona opera la mijlocul drumului. Toată problema constă, pentru voi, în cunoaşterea viitorului pe care Dumnezeu o are, dar vouă nu vă este dată”.

580. Spiritul ce se încarnează pentru a îndeplini o misiune are aceeaşi teamă ca şi cel pentru care acest lucru este o încercare?

„Nu; el are experienţă”.

581. Oamenii care reprezintă adevărate făclii pentru specia umană, care luminează prin geniul lor, au o anumită misiune. Dar există unii care, alături de marile adevăruri, răspândesc şi mari erori. Cum trebuie considerată misiunea lor?

„Un fals ce li se datorează exclusiv. Ei sunt depăşiţi de misiunea pe care o întreprind. Trebuie totuşi ţinut seama de circumstanţe; oamenii de geniu au fost nevoiţi să vorbească pe înţelesul timpului; şi aceeaşi învăţătură ce pare eronată sau puerilă într-o epocă avansată putea fi mulţumitoare pentru secolul respectiv”.

582. Poate fi considerată paternitatea o misiune?

„Este fără îndoială o misiune; în acelaşi timp este o datorie foarte mare, şi care angajează, mai mult decât se crede, responsabilitatea pentru viitor. Dumnezeu a

aşezat copilul sub tutela părinţilor săi deoarece aceştia îl îndrumă pe calea binelui, şi le-a uşurat sarcina dându-i acestuia o constituţie gingaşă şi delicată cel face sensibil la toate impresiile; dar ei se ocupă mai mult de îndreptarea arborilor din propria grădină şi de producerea unor fructe mai bune decât de îndreptarea caracterului copilului lor. Dacă acesta eşuează datorită greşelii lor, ei vor purta vina, şi suferinţele copilului din viaţa viitoare se vor întoarce asupra lor, căci ei nu vor mai avea ce face pentru progresul său pe calea binelui”.

583. Dacă un copil ajunge rău, cu toate îndrumările părinţilor săi, sunt aceştia responsabili?

„Nu; dar cu cât dispoziţiile copilului sunt mai rele, cu atât sarcina este mai grea, şi cu atât mai mare le va fi meritul dacă reuşesc să-l întoarcă de pe calea cea rea”.

Dacă un copil devine om de treabă, cu toată neglijenţa sau exemplul rău al părinţilor, au ei ceva de câştigat de aici?

„Dumnezeu este drept”.

584. Care poate fi natura misiunii unui cuceritor ce nu are în vedere decât satisfacerea ambiţiei sale şi care, pentru a-şi atinge scopul, nu dă înapoi în faţa nici uneia dintre nenorocirile aduse după sine în consecinţă?

„Cel mai adesea, el este doar un instrument de care Dumnezeu se serveşte pentru îndeplinirea planurilor sale, şi aceste nenorociri sunt câteodată un mijloc de a face să avanseze mai repede un popor”.

Cel ce este instrumentul acestor nenorociri pasagere este străin de binele ce poate rezulta de aici, de vreme ce nu şi-a propus decât un scop personal; totuşi, va profita el de acest bine?

„Fiecare este recompensat după faptele sale, după binele pe care a dorit să-l facă, şi după justeţea intenţiilor sale”.

Spiritele încarnate au ocupaţii inerente existenţei lor corporale. În starea rătăcitoare sau de

dematerializare, aceste îndeletniciri sunt potrivite în conformitate cu gradul lor de avansare.

Unele parcurg lumile, se instruiesc şi se pregătesc pentru o nouă reîncarnare. Altele, mai avansate, se preocupă de progres prin conducerea evenimentelor şi sugerarea de gânduri favorabile; ele ajută oamenii de geniu care concură la înaintarea omenirii.

Altele se încarnează cu o misiune de progres. Altele iau sub tutela lor indivizii, familiile, adunările, oraşele şi popoarele, cărora le sunt îngeri păzitori, genii protectoare şi Spirite familiste. În sfârşit altele prezidează fenomenele naturii cărora le sunt agenţi direcţi.

Spiritele obişnuite se amestecă în îndeletnicirile şi distracţiile noastre. Spiritele impure sau imperfecte aşteaptă în suferinţe şi nelinişti momentul când Dumnezeu va binevoi să le dea mijloacele de avansare. Dacă fac rău, o fac în ciuda binelui de care încă nu se pot bucura.

Chapter 11 Cele trei regnuri

1. Mineralele şi planatele. 2. Animalele şi omul. 3. Metempsihoză.

1. Mineralele şi plantele

585. Ce gândiţi despre diviziunea naturii în trei regnuri, sau mai bine zis în două clase: entităţile organice şi entităţile anorganice? Unii fac din specia umană o a patra clasă. Care din aceste diviziuni este preferabilă?

„Toate sunt bune; depinde de punctul de vedere considerat. Sub raport material, nu există decât entităţi organice şi entităţi anorganice; din punct de vedere moral, există în mod evident patru grade”.

Aceste patru grade au, într-adevăr, caractere deosebite, deşi limitele lor par a se confunda. Materia inertă ce constituie regnul mineral, nu are în ea decât o forţă mecanică; plantele, alcătuite din materie inertă, sunt înzestrate cu vitalitate; animalele, alcătuite din materie inertă şi înzestrate cu vitalitate, au în plus un fel de inteligenţă instinctivă, limitată, o conştiinţă a existenţei lor şi a individualităţii lor; omul având tot ceea ce există în plante şi animale, domină toate celelalte clase printr-o inteligenţă specială, nedefinită, ce-i dă conştiinţa viitorului său, percepţia lucrurilor extramateriale şi cunoaşterea lui Dumnezeu.

586. Au plantele conştiinţa existenţei lor?

„Nu, ele nu gândesc; nu au decât viaţă organică”.

587. Încearcă plantele anumite senzaţii? Suferă oare atunci când sunt tăiate sau mutilate?

„Plantele primesc impresiile fizice care acţionează în mod obişnuit asupra materiei, dar nu au percepţii; în consecinţă, nu au sentimentul durerii”.

588. Forţa care atrage plantele unele către altele este independentă de voinţa lor?

„Da, de vreme ce ele nu gândesc. Este o forţă mecanică a materiei care acţionează asupra materiei; ele nu ar putea să i se opună”.

589. Anumite plante, cum ar fi mimoza senzitivă şi dionea de exemplu, au mişcări ce presupun o mare sensibilitate, şi în anumite cazuri un fel de voinţă, ca la ultima ai cărei lobi sesizează musca ce vine să se aşeze pe ea pentru a-i extrage sucul, şi căreia pare că-i întinde o cursă pentru a o face să moară mai apoi. Sunt aceste plante dotate cu facultatea de a gândi? Au o voinţă şi formează o clasă intermediară între natura vegetală şi natura animală? Reprezintă ele o tranziţie de la una la cealaltă?*

„Totul în natură este tranziţie, prin însuşi faptul că nimic nu este asemănător şi că, totuşi, totul merge. Plantele nu gândesc şi, în consecinţă, nu au voinţă. Stridia ce se deschide şi toate zoofitele** nu au de loc gândire: nu există decât un instinct orb şi natural.

Organismul uman ne furnizează exemple de mişcări analoge fără participarea voinţei, aşa cum ar fi funcţiile circulatorii şi cele digestive; pilorul*** se strânge la contactul cu anumite corpuri pentru a le împiedica trecerea. La fel trebuie să fie şi cu mimoza senzitiva la care mişcările nu implică de loc necesitatea unei percepţii şi cu atât mai puţin a unei voinţe”.

** Dionea* - Mică plantă din America de Nord, ale cărei frunze apucă brusc şi digeră micile insecte care se aşează pe ea. Popular este numită „prinde muşte”.

** Zoofite - animale inferioare cu formă amintind de cea a plantelor.

*** Pilor - orificiul inferior al stomacului.

590. Nu există la plante, ca şi la animale, un instinct de conservare care le îndrumă în căutarea a ceea ce le poate fi util şi le fereşte de ceea ce le poate face rău ?

„Există, dacă vreţi, un fel de instinct; depinde de

extensia ce se dă acestui cuvânt; dar este pur mecanic. Atunci când, în combinaţiile chimice, vedeţi două corpuri reunindu-se, acest lucru se întâmplă deoarece se plac reciproc, adică există afinitate între ele; voi nu numiţi aceasta instinct”.

591. În lumile superioare plantele, asemenea altor fiinţe, sunt de o natură mai perfectă?

„Acolo totul este perfect; însă plantele sunt întotdeauna plante, aşa cum animalele sunt întotdeauna animale şi oamenii întotdeauna oameni”.

2. Animalele şi omul

592. Dacă noi comparăm omul şi animalele sub raportul inteligenţei, linia de demarcaţie pare dificil de stabilit, căci anumite animale au, sub acest raport, o superioritate notorie asupra anumitor oameni. Această linie de demarcaţie poate fi stabilită într-un mod precis?

„Din acest punct de vedere, filozofii voştri nu sunt câtuşi de puţin de acord; unii vor ca omul să fie un animal, iar alţii ca animalul să fie un om. Nimeni nu are dreptate; omul este o fiinţă aparte care poate coborî câteodată foarte jos sau care se poate ridica foarte sus.

Sub aspect fizic, omul este asemenea animalelor, ba chiar mai puţin înzestrat decât multe dintre ele; natura le-a dat tot ceea ce omul este obligat să inventeze cu inteligenţa sa pentru nevoile şi dăinuirea sa. Corpul omului se distruge ca şi cel al animalelor, este adevărat, dar Spiritul său are o soartă pe care doar el singur o poate înţelege, deoarece el singur este complet liber. Bieţi oameni care vă coborâţi mai jos decât bruta! nu ştiţi să vă distingeţi de ea? Vă recunoaşteţi ca om prin gândul către Dumnezeu”.

593. Se poate spune că animalele nu acţionează decât prin instinct?

„Şi aici e o logică. Este foarte adevărat că instinctul domină la majoritatea animalelor; dar nu vezi în el cine acţionează cu o voinţă determinată? Este o

inteligenţă, dar ea este limitată”.

În afară de instinct, nu se pot tăgădui anumitor animale acele acte combinate care denotă o voinţă de a acţiona într-un sens determinat şi în funcţie de circumstanţe. Există deci la ele un fel de inteligenţă, dar exerciţiul ei este concentrat în mod exclusiv asupra mijloacelor de satisfacere a necesităţilor fizice şi de prevedere a conservării lor. La ele nu apare nici o creaţie, nici o îmbunătăţire; oricare ar fi măiestria pe care o admirăm în lucrările lor, ceea ce făceau odinioară fac şi astăzi, nici mai bine, nici mai rău, după forme şi proporţii constante şi invariabile. Puiul, izolat de cei din specia sa, îşi va construi cuibul după acelaşi model, fără să-şi fi primit învăţătura.

Dacă unele animale sunt susceptibile de o anumită educaţie, dezvoltarea lor intelectuală, întotdeauna cuprinsă în limite înguste, se datorează acţiunii omului asupra unei naturi flexibile. Însă acest progres este efemer şi în mod exclusiv individual, căci animalul redat lui însuşi nu întârzie să reintre în limitele trasate de natură.

594. Folosesc animalele un anumit limbaj?

„Dacă vă gândiţi la un limbaj format din cuvinte şi silabe, nu; dar un mijloc de comunicare între ele există. Ele îşi spun mai multe lucruri decât credeţi; însă atât limbajul cât şi ideile lor sunt limitate de necesităţile lor”.

Există animale care nu au deloc voce; acestea nu par a avea limbaj.

„Ele se înţeleg prin alte mijloace. Voi, oamenii, nu aveţi decât cuvântul pentru a comunica? Dar ce zici de cei muţi? Animalele, fiind dotate cu o viaţă de relaţie, au mijloace de a se avertiza şi de a exprima senzaţiile pe care le încearcă. Crezi că peştii nu se înţeleg între ei? Omul nu are deci privilegiul exclusiv al limbajului; dar cel al animalelor este instinctiv şi limitat de cercul nevoilor lor, în timp ce limbajul omului este perfectibil şi se pretează tuturor concepţiilor inteligenţei sale”.

Într-adevăr, peştii care migrează în masă ascultând de ghidul care-i conduce, trebuie să aibă mijloace de avertizare, de înţelegere şi de sfătuire. Poate o fac printr-un văz mai pătrunzător ce le permite să distingă semnele făcute; poate că şi apa este un vehicul ce transmite anumite vibraţii. Oricum ar fi, este incontestabil că au un mijloc de a se înţelege, la fel ca şi toate animalele lipsite de voce şi care lucrează în comun. Trebuie să ne mai mirăm, după toate acestea, că Spiritele pot comunica între ele fără ajutorul cuvântului articulat?

595. Au animalele liberul arbitru al acţiunilor lor?

„Ele nu sunt simple maşini, aşa cum credeţi; însă liberul lor arbitru este limitat la necesităţile lor, şi nu se poate compara cu cel al omului. Fiind cu mult inferioare lui, nu au aceleaşi datorii. Libertatea lor este mărginită la acţiunile vieţii materiale”.

596. De unde provine aptitudinea anumitor animale de a imita limbajul omului, şi de ce această aptitudine se întâlneşte mai degrabă la păsări decât la maimuţă, de exemplu, a cărei conformaţie are o asemănare mai apropiată de cea umană?

„Conformaţia specifică a organelor vocii, secondată de instinctul de imitaţie; maimuţa imită gesturile, anumite păsări imită vocea”.

597. De vreme ce animalele au o inteligenţă care le dă o anumită libertate de acţiune, există la ele un principiu independent de materie?

„Da, şi care supravieţuieşte corpului”.

Acest principiu tste un suflet asemănător cu cel al omului?

„Este un suflet, dacă doriţi; depinde de sensul dat acestui cuvânt; dar este inferior celui al omului. Între sufletul animalelor şi cel al omului există tot atâta distanţă cât între sufletul omului şi Dumnezeu”.

598. Sufletul animalelor îşi păstrează, după

moarte, individualitatea şi conştiinţa de sine?

„Individualitatea sa, da, dar nu conştiinţa de sine. Viaţa inteligenţă rămâne în stare latentă".

599. Sufletul dobitoacelor poate să aleagă încarnările într-un animal sau în altul?

„Nu, el nu are liberul arbitru".

600. Sufletul animalului, supravieţuind corpului după moarte, se află oare într-o stare rătăcitoare ca şi cel al omului?

„Este cumva în afara regulii, de vreme ce sufletul nu este unit cu trupul, deci nu este un Spirit rătăcitor. Spiritul rătăcitor este o entitate care gândeşte şi acţionează prin libera sa voinţă; cel al animalului nu are aceeaşi facultate; conştiinţa de sine este arbitrul principal al Spiritului. Spiritul animalului este clasat după moartea sa printre Spiritele asemănătoare lui, şi este folosit aproape imediat; el nu are răgazul să ia legătura cu alte creaturi".

601. Oare animalele urmează o lege progresivă ca şi oamenii?

„Da, căci în lumile superioare unde oamenii sunt mai avansaţi, animalele sunt şi ele, având mijloace de comunicare mai dezvoltate. Dar ele sunt întotdeauna inferioare şi supuse omului; ele îi sunt servitori inteligenţi".

Nu există aici nimic extraordinar; să ne imaginăm animalele cele mai inteligente: câinele, elefantul, calul, cu o conformaţie adaptată muncilor manuale, ce nu ar putea face ele sub conducerea omului?

602. Animalele progresează, ca şi omul prin propria lor voinţă sau prin forţa lucrurilor?

„Prin forţa lucrurilor, căci pentru ele nu există defel ispăşire".

603. Dar în lumile superioare animalele îl pot cunoaşte pe Dumnezeu?

„Nu, omul este un zeu pentru ele, aşa cum odinioară Spiritele au fost zei pentru oameni".

604. Animalele, chiar perfecţionate în lumile superioare, fiind întotdeauna inferioare omului, ar rezulta de aici că Dumnezeu ar fi creat făpturi dedicate în mod perpetuu inferiorităţii, ceea ce pare în dezacord cu unitatea de vedere şi de progres ce se remarcă în toate operele sale.

„Totul se înlănţuie în natură prin legături pe care voi nu le puteţi încă sesiza, şi lucrurile cele mai disperate în aparentă au puncte de contact pe care omul nu va ajunge niciodată să le înţeleagă în starea sa actuală. Le poate întrevedea printr-un efort al inteligenţei sale, dar numai atunci când această inteligenţă îşi va fi atins maxima dezvoltare şi va fi eliberată de prejudecăţile orgoliului şi ignoranţei încât va putea vedea cu claritate opera lui Dumnezeu.

Până atunci, ideile sale limitate îl fac să vadă lucrurile dintr-un punct de vedere meschin şi îngust. Ştiţi bine că Dumnezeu nu se poate contrazice, şi că totul în natură se armonizează prin legile generale ce nu se îndepărtează niciodată de la înţelepciunea sublimă a Creatorului”.

Inteligenţa este astfel o proprietate comună, un punct de contact, între sufletul animalelor şi cel al omului?

„Da, dar animalele nu au decât inteligenţa vieţii materiale; la om, inteligenţa dă viaţa morală”.

605. Dacă se consideră toate punctele de contact existente între om şi animale, nu am putea gândi că omul posedă două suflete: sufletul animal şi sufletul spiritual şi că, dacă nu-l vrea pe cel din urmă, ar putea trăi, dar ca o brută? Altfel spus, că animalul este o fiinţă asemănătoare omului, mai puţin sufletul spiritual? Ar rezulta de aici că bunele şi relele instincte ale omului ar fi efectul unuia dintre cele două suflete.

„Nu, omul nu posedă două suflete; însă corpul are instinctele sale ce sunt rezultatul senzaţiilor organelor. În el există o dublă natură: natura animală şi natura

spirituală; prin corpul său, el ţine de natura animalelor şi de instinctele lor; prin sufletul său omul ţine de natura Spiritelor”.

Astfel, dincolo de propriile imperfecţiuni de care Spiritul trebuie să se uşureze, el mai are de luptat împotriva influenţei materiei?

„Da, cu cât este mai inferior, cu atât legăturile dintre Spirit şi materie sunt mai strânse; nu se vede? Nu, omul nu are două suflete, sufletul este unic întotdeauna într-o fiinţă. Sufletul animalului şi cel al omului sunt distincte unul faţă de celălalt, în aşa fel încât sufletul unuia nu poate anima corpul creat pentru celălalt. Dar dacă omul nu are suflet animal care, prin pasiunile sale, să-l aşeze la nivelul animalelor, el are în schimb corpul său, care-l coboară adesea la nivelul lor, căci corpul său este o fiinţă înzestrată cu vitalitate care are instincte, dar neinteligente şi limitate de grija pentru conservarea sa”.

Spiritul, încarnându-se în corpul omului, îi aduce principiul intelectual şi moral care-l face superior animalelor. Cele două naturi ale omului dau pasiunilor sale două surse diferite: unele provenind de la instinctele naturii animale, altele de la necurăţeniile Spiritului încarnat în el şi care simpatizează mai mult sau mai puţin cu grosolănia poftelor animalice. Spiritul, purificându-se, se eliberează puţin câte puţin de influenţa materiei; sub această influenţă, el se apropie de brută; eliberat de această influenţă, se ridică la adevărata sa destinaţie.

606. De unde iau animalele principiul inteligent care constituie tipul specific de suflet cu care ele sunt înzestrate?

„Din elementul inteligent universal”.

Aşadar, inteligenţa omului şi cea a animalelor îşi au originea într-un principiu unic?

„Fără nici o îndoială, dar la om el a primit o elaborare care îl ridică deasupra celei care animă

animalul”.

607. S-a spus ca sufletul omului, la origine, este starea de copilărie a vieţii corporale, că inteligenţa sa abia apare, şi ea se probează în viaţă; când desăvârşeşte Spiritul această primă fază?

„Într-o serie de existenţe ce preced perioada pe care o numiţi a umanităţii”.

Pare astfel că sufletul să fi fost principiul inteligent al fiinţelor inferioare ale creaţiei?

„Nu am spus că în natură totul se înlănţuie şi tinde către unitate? Şi la aceste fiinţe - departe de voi de a le cunoaşte pe toate - principiul inteligent se eliberează, se individualizează puţin câte puţin, şi se probează în viaţă, după cum am mai spus. Este, într-un fel, o lucrare pregătitoare, ca şi germinaţia, în urma căreia principiul inteligent suferă o transformare şi devine Spirit. Atunci începe pentru el perioada umanităţii, şi odată cu ea conştiinţa viitorului său, distincţia dintre bine şi rău şi responsabilitatea actelor sale; aşa cum după copilărie urmează adolescenţa, apoi tinereţea şi în sfârşit vârsta maturităţii. De altfel, în această origine nu există nimic care să-l umilească pe om.

Oare marile genii se simt umilite de a fi fost nişte plozi informi la sânul mamei lor? Dacă un anumit lucru trebuie să le umilească, acesta este inferioritatea lor fată de Dumnezeu, şi neputinţa lor de a pătrunde în profunzimea planurilor sale şi a înţelepciunii legilor ce reglează armonia universului. Recunoaşteţi grandoarea lui Dumnezeu în această admirabilă armonie ce face ca totul să fie solidar în natură. A crede că Dumnezeu ar fi putut să facă ceva fără scop şi să creeze fiinţe inteligente fără viitor, ar fi o blasfemie pentru bunătatea sa care se întinde asupra tuturor creaturilor sale”.

Această perioadă a umanităţii începe pe pământul nostru ?

„Pământul nu este punctul de plecare pentru prima încarnare umană; perioada umanităţii începe în

general în lumi mult inferioare. Aceasta, totuşi, nu este o regulă absolută, şi s-ar putea ajunge ca un Spirit, încă de la începutul său uman, să fie apt să trăiască pe pământ. Acest caz nu este frecvent şi ar fi mai degrabă o excepţie".

608. Spiritul omului, după moarte, are conştiinţa existenţelor care au precedat pentru el perioada umanităţii?

„Nu, căci nu aceasta este perioada când începe pentru el viaţa de Spirit şi el abia de îşi aminteşte, ca om, de primele existenţe, aşa cum omul nu-şi mai aminteşte prea bine primele începuturi ale copilăriei sale şi mai puţin timpul petrecut la sânul mamei sale. De aceea Spiritele vă spun că nu ştiu cum au început".

609. Spiritul, odată intrat în perioada umanităţii, păstrează urmele a ceea ce era înainte, adică a stării când se găsea în perioada ce s-ar putea numi non-umană?

„În funcţie de distanţa ce separă cele două perioade şi de progresul realizat. Timp de câteva generaţii el poate să mai aibă un reflex mai mult sau mai puţin pronunţat din starea primitivă, căci nimic în natură nu se face printr-o tranziţie bruscă; există întotdeauna verigi care leagă extremităţile lanţului fiinţelor şi al evenimentelor; dar aceste urme se şterg odată cu dezvoltarea liberului arbitru. Primele progrese se realizează lent, deoarece ele nu sunt încă secondate de voinţă; ele urmează o progresie mai rapidă pe măsură ce Spiritul obţine o conştiinţă de sine mai înaltă".

610. Deci Spiritele care au spus că omul este o fiinţă aparte în ordinea creaţiei s-au înşelat?

„Nu, dar problema nu fusese dezvoltată şi există de altminteri lucruri ce nu pot veni decât la timpul lor. Omul este, într-adevăr, o fiinţă aparte, căci are facultăţi care-l disting de toate celelalte fiinţe şi o altă soartă. Specia umană este cea pe care Dumnezeu a ales-o

pentru încarnarea fiinţelor care îl pot cunoaşte.

3. Metempsihoza

611. Comunitatea de origine în principiul inteligent al tuturor entităţilor vii nu reprezintă consacrarea doctrinei metempsihozei?

„Două lucruri pot avea aceeaşi origine şi totuşi pot să nu semene deloc mai târziu. Cine ar recunoaşte arborele, frunzele, florile şi fructele sale în germenele inform conţinut în sâmburele de unde a ieşit? Din moment ce principiul inteligent atinge nivelul necesar pentru a fi Spirit şi a intra în perioada umanităţii, el nu mai are legătură cu starea sa primitivă, şi nu mai este suflet de animal, aşa cum arborele nu mai este sâmbure. La om, doar corpul mai este de natură animală, precum şi pasiunile care se nasc din influenţa corpului şi a instinctului de conservare inerent materiei. Nu se poate deci spune că acel om este încarnarea Spiritului cutărui animal şi, în consecinţă, metempsihoza, sau ceea ce se înţelege prin ea, nu este exactă”.

612. Spiritul care însufleţeşte corpul unui om ar putea să se încarneze într-un animal?

„Ar fi ca o regresie; or, Spiritul nu dă înapoi niciodată. Fluviul nu se întoarce la izvor”.

613. Oricât de eronată ar fi ideea de metempsihoză, nu este ea rezultatul sentimentului intuitiv al diferitelor existenţe ale omului?

„Sentimentul intuitiv se regăseşte în această credinţă ca şi în multe altele; dar, ca şi majoritatea ideilor sale intuitive, şi aceasta a fost denaturată de om”.

Metempsihoza ar fi fost adevărată dacă se înţelegea prin acest cuvânt progresia sufletului dintr-o stare inferioară într-o stare superioară unde ar obţine dezvoltări ce i-ar transforma natura, însă ea este falsă în sensul transmigraţiei directe a animalului în om şi reciproc, ceea ce ar implica ideea unei regresii sau

fuziuni. Or, această fuziune neputând avea loc între fiinţe corporale aparţinând unor specii diferite, este un indiciu că ele sunt de niveluri non-asimilabile, şi mai rezultă că trebuie să fie la fel cu Spiritele care le animă. Dacă acelaşi Spirit putea să le anime alternativ, ar rezulta o identitate de natură care s-ar traduce prin posibilitatea reproducerii materiale.

Din contră, reîncarnarea indicată de Spirite este fondată pe mersul ascendent al naturii şi pe progresia omului în propria sa specie, ceea ce nu-i ia nimic din demnitate. Ceea ce-l umileşte, este reaua folosinţă a facultăţilor pe care Dumnezeu le-a dat pentru progresul său. Oricum ar fi, vechimea şi universalitatea doctrinei metempsihozei, şi oamenii eminenţi care au propovăduit-o dovedesc că reîncarnarea îşi are rădăcinile în natura însăşi; acestea sunt deci mai degrabă argumente în favoarea sa, decât potrivnice.

Punctul de plecare al Spiritului este una dintre problemele ce ţin de principiul lucrurilor, şi sunt o taină a lui Dumnezeu. Nu-i este dat omului să le cunoască într-un mod absolut şi el nu poate face, în această privinţă, decât presupuneri, construind sisteme mai mult sau mai puţin posibile. Chiar Spiritele sunt departe de întreaga cunoaştere; în privinţa lucrurilor pe care nu le cunosc şi ele pot avea opinii personale, mai mult sau mai puţin potrivite.

Astfel, de exemplu, nu toate gândesc la fel despre legăturile existente între om şi animale. După unele, Spiritul nu ajunge la perioada umană decât după ce se va fi elaborat şi individualizat prin diferitele niveluri ale entităţilor inferioare ale creaţiei. După altele, Spiritul omului ar fi aparţinut întotdeauna speciei umane, fără a trece prin filiera animală.

Primul dintre aceste sisteme are avantajul de a da un scop viitorului animalelor, care ar forma astfel primele verigi ale lanţului fiinţelor gânditoare; al doilea este mai conform demnităţii omului, şi poate fi rezumat

după cum urmează.

Diferitele specii de animale nu purced defel unele din altele pe calea progresiei; astfel spiritul stridiei nu devine în mod succesiv cel al peştelui, al păsării, al patrupedului şi al cuadrumanului****. Fiecare specie reprezintă un tip absolut din punct de vedere fizic şi moral, prin care fiecare individ merge la izvorul universal - suma principiului inteligent ce-i este necesar potrivit desăvârşirii organelor sale, şi operei pe care trebuie să o îndeplinească printre fenomenele naturii. Acele lumi mai avansate decât a noastră sunt şi ale raselor distincte, adaptate nevoilor din acele lumi şi nivelului oamenilor cărora le sunt auxiliare, dar care nu procedează de loc ca cei de pe pământ, spiritual vorbind. Nu la fel este cu omul.

**** Cuadruman - animal cu patru degete (ex. maimuţa).

Din punct de vedere fizic, el formează în mod evident o verigă în lanţul entităţilor vii, dar din punct de vedere moral, între animal şi om nu există soluţie de continuitate; omul are în proprietate sufletul sau Spiritul, scânteia divină ce-i dă sensul moral şi o putere de înţelegere ce lipseşte animalelor. Există în el ceva eserţial, preexistând şi supravieţuind corpului, păstrându-i individualitatea. Care este originea Spiritului? Unde este punctul său de pornire? Se formează din principiul inteligent individualizat? Este un mister pe care am căuta inutil să-l pătrundem şi despre care, aşa cum am mai spus-o, nu se pot decât construi sisteme. Ceea ce este constant, şi ceea ce iese în relief deopotrivă din raţionament şi din experienţă, este supravieţuirea Spiritului, păstrarea individualităţii sale după moarte, facultatea sa progresivă, starea sa fericită sau nefericită, proporţional cu progresul său pe calea binelui, şi toate adevărurile morale, consecinţă a acestui principiu. Cât despre raporturile misterioase existente între om şi animale, acestea sunt, o repetăm, tainele lui

Dumnezeu, ca şi multe alte lucruri a căror cunoaştere actuală nu importă deloc pentru îmbunătăţirea noastră, şi asupra cărora ar fi inutil să insistăm.

Part 3
CARTEA A TREIA

Legile morale

Chapter 1 Legea divină sau naturală

1. Caracterele legii naturale. 2. Sursa şi cunoaşterea legii naturale. 3. Binele şi răul. 4. Diviziunea legii naturale.

1. Caracterele legii naturale

614. Ce trebuie să se înţeleagă prin Legea naturală?

„Legea naturală este legea lui Dumnezeu, este singura adevărată pentru fericirea omului; ea îi indică ce trebuie să facă sau să nu facă, şi omul este nefericit numai dacă se abate de la ea”.

615. Este legea lui Dumnezeu eternă?

„Ea este eternă şi imuabilă ca însuşi Dumnezeu”.

616. A putut Dumnezeu să prescrie oamenilor într-o anumită epocă ceva ce ar interzice într-o altă epocă?

„Dumnezeu nu se poate înşela. Oamenii trebuie să-şi schimbe legile lor, deoarece sunt imperfecte; numai legile lui Dumnezeu sunt perfecte. Armonia care determină universul material şi cel moral este întemeiată pe legile stabilite de Dumnezeu pentru veşnicie”.

617. Care este obiectul legilor divine? Se referă ele şi la altceva în afară de conduita morală?

„Toate legile naturii sunt legi divine deoarece Dumnezeu este ziditorul tuturor lucrurilor. Savantul studiază legile materiei, omul de bine pe cele ale sufletului şi apoi le practică.”

Este dat omului să le aprofundeze şi pe unele şi pe celelalte?

„Da, dar o singură existenţă nu îi este suficientă”.

Într-adevăr, ce înseamnă câţiva ani pentru a obţine tot ceea ce constituie o fiinţă perfectă, dacă se consideră numai distanţa ce separă sălbaticul de omul

civilizat? Cea mai lungă existenţă posibilă este insuficientă, cu atât mai mult atunci când este scurtată, aşa cum se întâmplă unui mare număr de oameni. Printre legile divine, unele reglează mişcările şi interacţiunile materiei brute: sunt legi fizice; studiul lor este domeniul ştiinţei. Altele se referă în mod special la omul însuşi şi la raporturile sale cu Dumnezeu şi cu semenii săi. Ele cuprind regulile vieţii corpului ca şi pe cele ale vieţii sufletului: acestea sunt legile morale.

618. Legile divine sunt aceleaşi pentru toate lumile?

„Raţiunea spune că ele trebuie să fie corespunzătoare naturii fiecărei lumi şi adaptate gradului de avansare a entităţilor care locuiesc acolo".

2. Cunoaşterea legii naturale

619. A dat Dumnezeu tuturor oamenilor mijloacele de a cunoaşte legea sa?

„Toţi pot să o cunoască, dar nu toţi o înţeleg; cei care o înţeleg cel mai bine sunt oamenii de bine şi cei care vor să caute; totuşi, toţi o vor înţelege într-o zi, căci e necesar ca progresul să se îndeplinească".

Justeţea diverselor încarnări ale omului e o consecinţă a acestui principiu, de vreme ce cu fiecare nouă existenţă inteligenţa sa este mai dezvoltată şi el înţelege mai bine ce este bine şi ce este rău. Dacă totul s-ar îndeplini într-o singură existenţă, care ar fi soarta atâtor milioane de fiinţe care mor în fiecare zi în abrutizarea sălbăticiei sau în întunericul ignoranţei, fără a se lumina?

620. Sufletul înainte de unirea sa cu trupul, înţelege legea lui Dumnezeu mai bine decât după încarnarea sa?

„El o înţelege conform gradului de perfecţiune la care a ajuns, şi îi păstrează amintirea intuitivă după unirea sa cu trupul; dar relele instincte ale omului îl fac adesea să o uite".

621. Unde este scrisă legea lui Dumnezeu ?

„În conştiinţă”.

Deoarece omul are în conştiinţa sa legea divină, de ce mai este nevoie ca Dumnezeu să se reveleze?

„El a uitat legea şi nu o mai recunoaşte: Dumnezeu doreşte să-i fie reamintită”.

622. Dumnezeu anumitor oameni misiunea de a revela legea sa?

„Da, în mod sigur; în toate timpurile unii oameni au primit această misiune. Sunt spirite superioare încarnate în scopul de a face să avanseze omenirea”.

623. Cei care au pretins că instruiesc oamenii în legea lui Dumnezeu nu s-au înşelat câteodată şi nu au greşit adesea cu principii false?

„Cei care nu erau inspiraţi de Dumnezeu şi care din ambiţie şi-au luat o misiune ce nu le era destinată, au putut cu certitudine să se înşele; totuşi, cum există printre ei şi oameni de geniu, chiar printre erorile pe care le-au propagat se găseau adesea şi mari adevăruri”.

624. Care este caracterul unui adevărat profet?

„Adevăratul profet este un om de bine inspirat de Dumnezeu. El poate fi recunoscut după cuvintele şi faptele sale. Dumnezeu nu se poate servi de gura mincinosului pentru a propovădui adevărul.

625. Care este figura perfectă oferită de Dumnezeu oamenilor drept ghid şi model?

„Vedeţi pe Isus”.

Isus este pentru om tipul perfecţiunii morale la care poate pretinde umanitatea pe pământ. Dumnezeu ni l-a oferit drept model perfect, şi doctrina propovăduită de el este cea mai pură expresie a legii lui Dumnezeu, deoarece Isus, animat de spiritul divin, era fiinţa cea mai pură care a apărut pe pământ. Dacă unii dintre cei care au pretins să educe omul în legea lui Dumnezeu l-au înşelat câteodată prin false principii, aceasta s-a întâmplat deoarece s-au lăsat dominaţi ei

înşişi de sentimente prea pământeşti, şi deoarece au confundat legile ce determină condiţiile vieţii sufletului cu cele ce determină viaţa corpurilor. Mulţi dintre ei au dat drept legi divine cele ce nu erau decât legi omeneşti create pentru a servi pasiunile şi a domina oamenii.

626. Legile divine şi cele naturale nu au fost revelate oamenilor decât prin Isus? Înaintea lui, acestea nu au fost cunoscute decât prin intuiţie?

„Nu am spus că ele sunt scrise peste tot? Toţi oamenii care au meditat asupra înţelepciunii au putut deci să le înţeleagă şi să le propovăduiască încă din cele mai vechi timpuri. Prin profeţiile lor, chiar incomplete, ei au pregătit ogorul pentru primirea seminţei. Legile divine fiind scrise în cartea naturii, omul le-a putut cunoaşte atunci când a dorit să le caute. De aceea preceptele pe care ele le consacră au fost proclamate în toate timpurile de către oamenii de bine şi elemente ale lor se regăsesc în doctrina morală a tuturor popoarelor ieşite din barbarie, dar incomplete sau alterate de ignoranţă sau superstiţie”.

627. Deoarece Isus a arătat adevăratele legi ale lui Dumnezeu, care mai este utilitatea învăţăturii date de către Spirite? Pot ele să ne spună ceva mai mult?

„Cuvântul lui Isus era adesea alegoric, deoarece el vorbea în parabole şi în spiritul timpului şi al locurilor. Acum este nevoie ca adevărul să fie inteligibil pentru toată lumea. Aceste legi trebuie să fie bine exprimate şi dezvoltate, de vreme ce există atât de putini oameni care le înţeleg şi mai putini cei care le aplică. Misiunea noastră este de a izbi ochii şi urechile pentru a înlătura orgoliile şi a demasca ipocriţii, pe cei care simulează aparentele virtuţii şi ale religiei pentru a ascunde propriile turpitudini. Învăţătura Spiritelor trebuie să fie clară şi fără echivoc, astfel ca nimeni să nu poată pretexta ignoranţa şi fiecare să o poată judeca şi aprecia cu propria raţiune. Noi suntem desemnate să pregătim

domnia binelui anunţată de Isus; de aceea nu trebuie ca fiecare să poată interpreta legea lui Dumnezeu după voia pasiunilor sale, şi nici să falsifice sensul unei legi a dragostei şi milei.”

628. De ce adevărul nu a fost întotdeauna accesibil pentru toată lumea?

„Fiecare lucru la timpul său. Adevărul este asemenea luminii: trebuie să te obişnuieşti cu ea puţin câte puţin, altfel te orbeşte.

Niciodată nu s-a întâmplat ca Dumnezeu să permită omului să primească atâtea comunicări complete şi instructive ca cele de astăzi. Existau în tipurile vechi, aşa cum bine ştiţi, câţiva indivizi care erau în posesia a ceea ce ei considerau ştiinţa sacră, din care făceau un mister pentru profani. Trebuie să înţelegeţi, însă, din ceea ce cunoaşteţi despre legile ce determină fenomenele, că ei nu primeau decât fărâme de adevăr risipite într-un ansamblu echivoc.

Totuşi, pentru un învăţat nici un vechi sistem filozofic, nici o tradiţie, nici o religie de este de neglijat, căci fiecare cuprinde germenii marilor adevăruri. Deşi se contrazic unele pe altele, şi sunt risipite printre lucruri mărunte şi fără temei, ele sunt lesne de pus cap la cap datorită cheii oferite de spiritism; dintr-o mulţime de lucruri care au putut, până acum, să vă pară fără raţiune, iată că astăzi realitatea lor vă este demonstrată într-o manieră irecuzabilă. Nu neglijaţi aşadar să le cercetaţi temeinic, întrucât ele sunt foarte bogate şi pot contribui decisiv la instruirea voastră”.

3. Binele şi răul

629. Ce definiţie se poate da moralei?

„Morala este regula bunei conduite, adică o distincţie între bine şi rău. Ea este bazată pe respectarea legii lui Dumnezeu. Omul se comportă bine când face totul în vederea şi pentru binele tuturor, căci atunci el respectă legea lui Dumnezeu”.

630. Cum se poate distinge binele de rău?

„Binele reprezintă tot ceea ce e conform cu legea lui Dumnezeu, iar răul tot ceea ce îndepărtează de aceasta. Astfel, a face binele înseamnă a se conforma legii lui Dumnezeu; a face răul înseamnă a încălca această lege”.

631.Posedă omul mijloacele de a distinge ceea ce este bine de ceea ce e rău?

„Da, atunci când crede în Dumnezeu şi când doreşte să ştie.

Dumnezeu i-a dat inteligenţa tocmai pentru ca omul să discearnă între bine şi rău”.

632. Nu cumva omul, subiect al erorii, se poate înşela în aprecierea binelui şi răului, crezând că face bine atunci când de fapt face rău?

„Isus v-a spus: Vegheaţi să se facă sau să nu se facă un lucru ca şi cum ar fi vorba despre voi; aceasta este totul. Şi nu vă veţi înşela”.

633. Regula binelui şi a răului, care s-ar putea numi reciprocitate sau solidaritate, nu se poate aplica şi conduitei personale a omului faţă de el însuşi? Găseşte el în legea naturală regula acestei conduite şi un ghid sigur?

„Când mâncaţi prea mult, aceasta vă face rău. Ei bine! Dumnezeu este cel ce vă dă măsura pentru ceea ce vă trebuie. Când o depăşiţi, sunteţi pedepsiţi. Acelaşi lucru este în toate. Legea naturală trasează omului limita nevilor sale; când o depăşeşte, el este pedepsit prin suferinţă. Dacă omul ar asculta în toate faptele sale această voce care îi spune destul, ar evita cea mai mare parte dintre relele pe care le pune pe seama naturii”.

634. De ce totul este în natura lucrurilor? Vorbesc de răul moral. Nu putea Dumnezeu să creeze umanitatea în condiţii mai bune?

„Am spus-o deja: spiritele au fost create simple şi ignorante. Dumnezeu lasă omului alegerea drumului; cu atât mai rău pentru el dacă o apucă pe cel greşit:

pelerinajul rău va fi mai lung. Dacă nu ar exista munţi, omul nu ar putea înţelege că există urcuşuri şi coborâşuri, şi dacă nu erau pietrele el nu putea înţelege că există corpuri dure. E nevoie ca Spiritul să acumuleze experienţă şi pentru aceasta trebuie ca el să cunoască binele şi răul; de aceea există o unire între Spirit şi corp”.

635. Diferitele poziţii sociale creează nevoi noi ce nu sunt egale pentru toţi oamenii. Ar rezulta de aici că legea naturală nu este aceeaşi pentru toţi.

„Aceste poziţii diferite există în natură conform legii progresului. Acest lucru nu e un obstacol pentru legea naturală ce se aplică în toate”.

Condiţiile existenţei omului se schimbă după timp şi loc; rezultă de aici nevoi diferite şi poziţii sociale corespunzătoare acestor nevoi. De vreme ce această diversitate este în ordinea lucrurilor, ea este conformă legii lui Dumnezeu, şi această lege nu este mai puţin unitară în principiul său. Revine raţiunii să distingă nevoile reale de cele nenaturale sau convenţionale.

636. Binele şi răul sunt absolute pentru toţi oamenii?

„Legea lui Dumnezeu este aceeaşi pentru toţi; dar răul depinde mai ales de dorinţa de a-l face. Binele este întotdeauna bine şi răul este întotdeauna rău, oricare ar fi statutul social al omului; diferenţa constă în gradul de responsabilitate”.

637. Sălbaticul care, cedând în faţa instinctului, se hrăneşte cu carne omenească este vinovat?

„Am spus că răul depinde de voinţă. Ei bine, omul este mai vinovat pe măsură ce cunoaşte mai mult ceea ce face”.

Circumstanţele dau binelui şi răului o gravitate relativă. Omul comite adesea greşeli ca urmare a poziţiei şi locului său în societate, dar care nu sunt mai puţin scuzabile; însă responsabilitatea este în raport cu

mijloacele omului de a înţelege binele şi răul. Astfel omul iluminat care comite o simplă nedreptate este mai vinovat în ochii lui Dumnezeu decât sălbaticul ignorant care se lasă pradă instinctelor sale.

638. Câteodată răul pare să fie o consecinţă a forţei lucrurilor. Aşa este, de exemplu, în anumite cazuri, nevoia de distrugere chiar a propriului semen. Se poate spune atunci că este o încercare a legii lui Dumnezeu?

„Nu este un rău mai mic, deşi este necesar; dar această necesitate dispare pe măsură ce sufletul se epurează trecând de la o existenţă la alta; şi atunci, omul nu este mai puţin vinovat când comite răul, deoarece înţelege mai bine”.

639. Răul ce se comite este adesea rezultatul poziţiei sociale date nouă de alţi oameni; în acest caz, cine sunt cei mai vinovaţi?

„Răul cade asupra celui care îl provoacă. Astfel, omul care este condus de rău datorită poziţiei sociale dată de semenii săi este mai puţin vinovat decât cei care sunt cauza; căci fiecare va purta vina nu numai pentru răul ce-l va face, ci şi pentru cel provocat”.

640. Cel ce nu face rău, dar care profită de răul făcut de un altul, este vinovat în aceeaşi măsură?

„Este ca şi cum l-ar fi comis; a profita de rău este ca şi cum ai participa la el. L-ar fi putut respinge înainte de comitere; dar dacă, răul fiind făcut, s-a folosit de el, înseamnă de fapt că l-a aprobat, şi că l-ar fi făcut el însuşi dacă ar fi putut sau ar fi încercat”.

641. Dorinţa de rău este tot atât de reprobabilă ca şi răul însuşi?

„Depinde; există virtutea de a rezista cu premeditare răului iscat de dorinţa de a face rău, mai ales când există posibilitatea de a-ţi satisface această dorinţă. Dar dacă acesta nu este decât prilejul care lipseşte, atunci dorinţa este vinovată”.

642. Este suficient de a nu face rău pentru a

fi plăcut lui Dumnezeu şi pentru a te asigura o stare de viitor?

„Nu, omul trebuie să facă binele pe măsura puterilor sale; căci fiecare va răspunde de tot răul ce se va fi făcut din cauza binelui pe care el nu-l va face".

643. Există persoane care, datorită situaţiei lor, nu au posibilitatea de a face binele.

„Nu există persoane care să nu poată face binele; doar egoistul nu găseşte niciodată ocazia. E suficient să fii în legătură cu alţi oameni pentru a găsi prilejul de a face binele, şi fiecare zi din viaţă dă posibilitatea oricui să nu fie orb din egoism. Căci a face binele nu înseamnă numai a fi caritabil, înseamnă a fi folositor pe măsura puterilor voastre ori de câte ori ajutorul vostru poate fi necesar".

644. Mediul în care se află anumite persoane nu reprezintă pentru acestea sursa primară a multor vicii şi crime?

„Da, dar aceasta mai este şi o încercare aleasă de spirit în stare de libertate; el a dorit să se expună tentaţiilor pentru a obţine meritul rezistenţei".

645. Când omul este într-un fel aruncat în atmosfera viciului, răul nu devine pentru el o chemare aproape irezistibilă?

„Chemare, da; irezistibilă, nu; căci în mijlocul acestei atmosfere de viciu, găseşti câteodată mari virtuţi. Sunt Spirite care au avut puterea de a rezista, şi care au avut în acelaşi timp misiunea de a exercita o influenţă benefică asupra semenilor lor".

646. Oare meritul binelui făcut este subordonat anumitor condiţii? Altfel spus, există diferite grade pentru meritul care decurge din săvârşirea binelui?

„Meritele binelui constă în dificultate; nu există merit când faci bine fără suferinţă şi când nu te costă nimic. Dumnezeu ţine cont mai mult de săracul care îşi împarte singura bucată de pâine, decât de bogatul care

dă din prisosul său. Şi Isus a spus-o”.

4. Diviziunea legii naturale

647. Întreaga lege a lui Dumnezeu e cuprinsă în învăţătura dragostei faţă de aproapele propovăduită de Isus?

„Cu certitudine, această învăţătură cuprinde toate îndatoririle oamenilor fată de ei, dar trebuie să li se arate şi cum să o aplice, altfel ei o vor neglija aşa cum fac astăzi. Pe de altă parte, legea naturală cuprinde toate circumstanţele vieţii, şi această învăţătură nu e decât o parte din lege. Oamenii au nevoie de reguli precise; preceptele generale şi prea vagi lasă porţile deschise interpretării”.

648. Ce gândiţi despre diviziunea legii naturale în zece părţi cuprinzând legile despre adoraţie, muncă, reproducere, conservare, distrugere, societate, libertate, egalitate, progres, şi în sfârşit pe cele ale dreptăţii, dragostei şi milei?

„Această împărţire a legii lui Dumnezeu în zece părţi este făcută de Moise, şi poate cuprinde toate circumstanţele vieţii, ceea ce este esenţial; o poţi deci urma fără ca ea să aibă prin aceasta nimic absolut, nu mai mult decât toate celelalte sisteme de clarificare ce depind de punctul de vedere sub care se consideră un lucru. Ultima lege este cea mai importantă; prin ea omul poate avansa cel mai mult în viaţa spirituală, căci ea le rezumă pe toate”.

Chapter 2 Legea adoraţiei

1. Scopul adoraţiei. 2. Adoraţia exterioară. 3. Viaţa contemplativă. 4. Rugăciunea. 5. Politeismul. 6. Sacrificiile.

1. Scopul adoraţiei

649. În ce constă adoraţia?

„Este înălţarea gândului spre Dumnezeu. Prin adoraţie, sufletul omului se apropie de Dumnezeu”.

650. Este adoraţia rezultatul unui sentiment înnăscut, sau produsul unei învăţături?

„Sentiment înnăscut, ca şi cel al Divinităţii. Conştiinţa slăbiciunii sale îndeamnă omul să se plece în faţa celui care-l poate proteja”.

651. A u existat popoare lipsite de orice sentiment de adoraţie?

„Nu, deoarece au au existat niciodată popoare atee. Toate înţeleg că acolo sus, deasupra lor, există o fiinţă supremă”.

652. Se poate considera că adoraţia îşi are sursa în legea naturală?

„Ea face parte din legea naturii, din moment ce e rezultatul unui sentiment înnăscut la om; de aceea se regăseşte la toate popoarele, deşi sub forme diferite”.

2. Adoraţia exterioară

653. Are adoraţia nevoie de manifestări exterioare?

„Adevărata adoraţie este în inimă, în toate acţiunile voastre, gândiţi-vă că vă priveşte un stăpân”.

Adoraţia exterioară este utilă?

„Da, dacă ea nu este un simulacru zadarnic. Este întotdeauna utilă pentru a da un bun exemplu; dar cei care nu o fac decât din afectare şi amor propriu, şi a căror conduită dezminte pietatea lor aparentă, dau un

exemplu mai mult rău decât bun, şi fac mai mult rău decât gândesc”.

654. Acordă Dumnezeu vreo preferinţă celor care îl adoră într-un fel sau altul?

„Dumnezeu preferă pe cei ce-l adoră din adâncul inimii, cu sinceritate, făcând binele şi evitând răul, şi nu pe cei care cred că-l cinstesc prin ceremonii ce nu-i fac mai buni pentru semenii lor”.

„Toţi oamenii sunt fraţi şi copii ai lui Dumnezeu; el cheamă la sine pe toţi cei care-i urmează legile, oricare ar fi forma sub care le exprimă.”

„Cel care nu are decât aparenţa pietăţii este un ipocrit; cel la care adoraţia nu este decât afectare şi este în contradicţie cu conduita sa, dă un rău exemplu. Cel care îşi face o profesiune din adorarea lui Christos şi este orgolios, invidios şi gelos, fiind nemilos şi implacabil cu aproapele, sau invidios pe binefacerile acestei lumi, va spune că acela are religia pe buze şi nu în inima sa. Dumnezeu care vede totul, va spune: acela care cunoaşte adevărul este de o sută de ori mai vinovat de răul cel face decât ignorantul sălbatic al deşertului, şi va fi tratat în consecinţă la ziua dreptăţii”.

„Dacă un orb vă răstoarnă în trecere, voi îl scuzaţi; dar dacă există un om care vede limpede, voi vă plângeţi şi aveţi dreptate. Nu întrebaţi deci dacă există o formă de adoraţie mai convenabilă, căci înseamnă a întreba dacă este mai plăcut lui Dumnezeu să fie adorat într-o limbă sau alta. Vă mai spun o dată: cântările nu ajung la el decât prin poarta inimii.”

655. Este blamabil de a practica o religie în care nu crezi din adâncul sufletului, când o faci din respect omenesc şi pentru a nu scandaliza pe cei ce gândesc altfel?

„Intenţia, aici ca şi în multe alte lucruri, este regula. Cel ce nu are în vedere decât să respecte credinţele aproapelui nu face rău; oricum, face mai bine decât cel ce le va ridiculiza căci va greşi din milă. Însă

cel ce practică o religie din interes sau ambiţie este dispreţuit în ochii Domnului şi ai oamenilor. Lui Dumnezeu nu-i pot fi plăcuţi cei ce nu au atitudine de umilinţă în faţa sa decât pentru a atrage aprobarea oamenilor.”

656. Adoraţia în comun este preferabilă celei individuale?

„Oamenii reuniţi printr-o comuniune de gânduri şi sentimente au mai multă putere în chemarea spiritelor bune. La fel atunci când se reunesc pentru a-l adora pe Dumnezeu. Dar să nu credeţi, de aceea, că adoraţia personală este mai puţin bună, căci fiecare îl poate adora pe Dumnezeu gândindu-se la el.

3. Viaţa contemplativă

657. Oamenii care se consacră vieţii contemplative, nefăcând nici un rău şi negândindu-se decât la Dumnezeu, au un merit în ochii săi?

„Nu, căci dacă nu fac rău, ei nu fac nici bine şi sunt nefolositori. Pe de altă parte, nefacerea binelui este deja un rău. Dumnezeu doreşte să te gândeşti la el, dar nu doreşte să te gândeşti numai la el, de vreme ce a dat omului datorii de îndeplinit pe pământ. Cel ce se epuizează în meditaţie şi contemplaţie nu face nimic meritoriu în ochii lui Dumnezeu, deoarece viaţa sa este întru totul personală şi inutilă umanităţii, iar Dumnezeu îi va cere cont despre binele pe care nu l-a făcut”.

4. Rugăciunea

658. Este rugăciunea plăcută lui Dumnezeu?

„Rugăciunea este plăcută întotdeauna lui Dumnezeu când este spusă din inimă, căci intenţia este totul pentru el. Rugăciunea din inimă e preferabilă celei pe care o poţi citi, oricât de frumoasă ar fi, dacă ai citit-o mai mult cu buzele decât cu gândul. Rugăciunea este plăcută lui Dumnezeu când e spusă cu credinţă, fervoare şi sinceritate, dar să nu crezi că el este mişcat de

rugăciunea omului vanitos, orgolios şi egoist, şi mai puţin dacă ea nu este un act de căinţă sinceră şi de adevărată umilinţă.

659. Care este caracterul general al rugăciunii?

„Rugăciunea este un act de adoraţie. A te ruga lui Dumnezeu, înseamnă a te gândi la el; a te apropia de el, a intra în comunicare cu el. Prin rugăciune se propun trei lucruri: lauda, cererea, mulţumirea”.

660. Face rugăciunea omul mai bun?

„Da, căci cel ce se roagă cu râvnă şi încredere este mai puternic în faţa tentaţiilor răului, şi Dumnezeu îi trimite spiritele bune pentru a-l ajuta. Este un ajutor ce nu a fost niciodată refuzat dacă a fost cerut cu sinceritate.”

Cum se face că anumite persoane care se roagă mult au cu toate acestea un caracter rău, sunt geloase, invidioase, arţăgoase; sunt lipsite de bunăvoinţă şi indulgenţă şi câteodată sunt chiar vicioase?

„Esenţialul nu este să te rogi mult, ci să te rogi bine. Aceste persoane cred că tot meritul constă în lungimea rugăciunii şi închid ochii la propriile lor defecte. Rugăciunea este, pentru ele, o ocupaţie, o umplere a timpului şi nicidecum o analiză a sinelui. Remediul este ineficace, fiind folosită numai forma exterioară”.

661. Ne putem ruga cu folos lui Dumnezeu pentru iertarea greşelilor noastre?

„Dumnezeu ştie să discearnă binele de rău; rugăciunea nu ascunde greşelile. Cel care cere de la Dumnezeu iertarea greşelilor sale nu o obţine decât schimbându-şi conduita.

Faptele bune sunt cele mai bune rugăciuni, căci faptele valorează mai mult decât vorbele.”

662. Ne putem ruga cu folos pentru ceilalţi?

„Spiritul celui ce se roagă acţionează prin voinţa sa de a face bine. Prin rugăciune, el atrage spre sine

Spiritele bune, care-l ajută în binele pe care vrea să-l înfăptuiască”.

Noi avem în noi înşine, prin gândire şi voinţă, o putere de acţiune ce se întinde mult dincolo de limitele sferei noastre corporale. Rugăciunea pentru ceilalţi este un act al acestei voinţe. Dacă este arzătoare şi sinceră, ea poate chema în ajutorul său Spiritele bune, pentru a sugera gânduri bune şi pentru a da corpului şi sufletului puterea de care au nevoie. Încă o dată: dacă rugăciunea inimii este totul, cea a buzelor nu este nimic.

663. Rugăciunile pe care le facem pentru noi înşine pot schimba natura şi pot deturna cursul încercărilor noastre?

„Încercările voastre sunt în mâna lui Dumnezeu şi ele trebuie duse până la capăt, căci atunci Dumnezeu ţine întotdeauna cont de supunerea voastră. Rugăciunea cheamă la voi Spiritele bune care vă dau puterea de a le suporta cu curaj, şi încercările vă par atunci mai puţin grele. Am mai spus-o, rugăciunea nu este niciodată inutilă, când este bine făcută, căci ea dă forţă, şi este deja un mare rezultat. Ajută-te, şi Cerul te va ajuta, ştiţi deja. De altfel, Dumnezeu nu poate schimba ordinea naturii după placul fiecăruia, căci ceea ce este un mare rău din punctul vostru de vedere meschin şi al vieţii voastre efemere este adesea un mare bine în ordinea generală a universului; şi apoi, câte rele nu există al căror autor este omul, datorită lipsei de prevedere şi greşelilor sale! El este pedepsit pentru păcatul său. Totuşi, cererile îndreptăţite sunt deseori îndeplinite aşa cum gândiţi. Voi credeţi că Dumnezeu nu v-a ascultat, deoarece nu a făcut un miracol pentru voi, în timp ce el vă ajută numai prin mijloace naturale ce vouă vă par un efect al hazardului sau forţă a lucrurilor; deseori, chiar foarte adesea, el vă suscită gândirea necesară pentru ca voi înşivă să ieşiţi din necaz.”

664. Este folositor să ne rugăm pentru morţi şi pentru Spiritele suferinde? În acest caz, cum pot

rugăciunile noastre să ducă la alinarea sau la scurtarea suferinţelor acestora; au ele puterea să înduplece dreptatea lui Dumnezeu ?

„Rugăciunea nu poate avea ca efect schimbarea planurilor lui Dumnezeu; în schimb, ea poate să mişte sufletul pentru care se face rugăciunea în încercarea de a-l uşura, deoarece ea este o mărturie a interesului ce i se acordă, şi pentru că nefericitul este întotdeauna uşurat când găseşte suflete caritabile ce-i compătimesc durerile. Pe de altă parte, prin rugăciune el este împins la căinţă şi la dorinţa de a face ceea ce trebuie pentru a fi fericit; în acest sens i se poate uşura chinul, dacă şi din partea sa există bunăvoinţă. Această dorinţă de îmbunătăţire stârnită de rugăciune atrage alături de Spiritul suferind Spirite mai bune, care vin să-l lumineze, să-l consoleze şi îi dau speranţă. Isus se ruga pentru „oile rătăcite"; el vă arată astfel că veţi fi vinovaţi dacă nu o veţi face pentru cei ce au cea mai mare nevoie."

665. Ce gândiţi despre părerea ce respinge rugăciunea pentru morţi, pe motiv că este proscrisă în Evanghelie?

„Christos a spus oamenilor: «Iubiţi-vă unii pe alţii.» Acest îndemn include pe cel referitor la folosirea tuturor mijloacelor posibile de a mărturisi lor dragostea, fără a intra în detaliu privind modul de atingere a acestui scop. Dacă este adevărat că nimic nu poate abate Creatorul de la aplicarea dreptăţii, nu este mai puţin adevărat că rugăciunea pe care i-o adresaţi pentru cel ce vă inspiră dragostea este pentru acesta o dovadă de amintire ce nu poate decât să contribuie la alinarea suferinţelor sale şi să-l consoleze. De îndată ce el mărturiseşte cea mai mică pocăinţă, dar numai atunci, este ajutat; dar niciodată nu îi este dat să ignore faptul că un suflet simpatic s-a ocupat de el, şi îi este dat alinătorul gând că intermedierea i-a fost utilă. Rezultă în mod necesar de partea sa un sentiment de recunoştinţă

şi de afecţiune pentru cel ce i-a dat această probă de ataşament sau de compătimire. În consecinţă, dragostea recomandată de Christos oamenilor nu a făcut decât să sporească între ei; manifestă aşadar supunere faţă de legea dragostei şi unirii tuturor făpturilor, lege divină ce trebuie să conducă la unitate, scop şi final al Spiritului."

666. Ne putem ruga Spiritelor?

„Putem să ne rugăm Spiritelor bune, care sunt mesageri ai lui Dumnezeu şi executori ai voinţei sale, dar puterea le este conformă cu superioritatea lor, şi este determinată întotdeauna de stăpânul tuturor lucrurilor, fără a cărui permisiune nimic nu se face. De aceea rugăciunile ce li se adresează nu sunt eficace decât dacă sunt plăcute lui Dumnezeu."

5. Politeismul

667. De ce politeismul este una din credinţele cele mai vechi şi mai răspândite, deşi este falsă?

„Gândirea despre un Dumnezeu unic nu putea apărea la om decât ca rezultat al dezvoltării propriilor concepţii. Incapabil în ignoranţa sa de a concepe o existenţă imaterială, fără formă determinată, acţionând asupra materiei, omul i-a atribuit natură corporală, adică o formă şi o figură şi, de atunci, tot ceea ce părea să depăşească dimensiunile unei inteligente obişnuite era considerat o divinitate. Tot ceea ce nu înţelegea trebuia să fie opera unei puteri supranaturale, şi de aici a crede tot atât de bine în forte distincte ale căror efecte le vedea, nu exista decât un pas. Dar în toate timpurile au existat oameni luminaţi care au înţeles imposibilitatea acestei mulţimi de forţe pentru guvernarea lumii fără o conducere superioară, şi care s-au înălţat la gândul unui Dumnezeu unic".

668. Nu cumva fenomenele spiritiste -fiind prezente în toate timpurile, şi fiind cunoscute încă din zorii umanităţii - au făcut oamenii să creadă în

pluralitatea zeităţilor?

„Fără îndoială, căci oamenii numesc zeu tot ceea ce este supraomenesc, Spiritele fiind pentru ei zei. De aceea când un om se distingea printre ceilalţi prin acţiunile sale, geniu său printr-o putere ocultă, neînţeleasă de omul obişnuit, se făcea din el un zeu, şi după moarte i se crea un cult”.

Cuvântul zeu avea pentru antici o accepţiune foarte întinsă: nu era deloc ca în zilele noastre o personificare a stăpânului naturii, ci o calificare a generică dată pentru tot ce depăşea condiţia umană. Or, manifestările spiritiste revelând existenţa unor entităţi necorporale acţionând ca o forţă a naturii, aceste entităţi au fost denumite zei, aşa cum noi le numim spirite O simplă problemă de cuvinte, cu diferenţa că în ignoranţa lor, întreţinută înadins de cei ce aveau interes, le-au ridicat temple şi altare impunătoare, în timp ce pentru ei acestea nu sunt decât simple creaturi ca şi noi, mai mult sau mai puţin perfecte, despuiate de învelişul lor pământesc. Dacă se studiază cu grijă diferitele însuşiri ale divinităţilor păgâne, vor fi recunoscute fără greşeală calităţile Spiritelor noastre de la toate nivelurile scării spiritiste, starea lor fizică în lumile superioare, toate proprietăţile perispiritului şi rolul jucat de Spirite în lucrurile de pe pământ.

Creştinismul venind să lumineze lumea cu lumina sa divină, nu a putut distruge ceea ce exista dar a redirijat adoraţia către cel unic. Cât despre spirite, amintirea lor este perpetuată sub diverse nume, conform tradiţiei popoarelor, iar manifestările lor, ce nu au încetat niciodată, au fost interpretate în mod diferit, şi deseori exploatate sub semnul misterului; în timp ce religia le-a văzut ca fenomene miraculoase, incredulii le-au văzut ca simple jonglerii. Astăzi, datorită studiilor mai serioase, spiritismul, degajat de ideile superstiţioase ce l-au întunecat timp de secole, ne revelează unul din cele mai mari şi mai sublime principii ale naturii.

6. Sacrificiile

669. Utilizarea sacrificiilor umane s-a practicat din cele mai vechi timpuri. Cum a putut omul să creadă că astfel de practici puteau fi plăcute lui Dumnezeu?

„Mai întâi, deoarece nu-l înţelegea pe Dumnezeu ca izvor al bunătăţii. La popoarele primitive materia domina spiritul; oamenii nu abandonau instinctele brutale, erau în general cruzi, deoarece nu aveau încă dezvoltat simţul moral. Apoi, oamenii primitivi trebuie să fi crezut în mod natural că o creatură însufleţită avea mai mare preţ în ochii lui Dumnezeu decât un corp material. Aceasta i-a făcut să sacrifice mai întâi animale, şi mai târziu oameni, deoarece conform falsei lor credinţe gândeau că preţul sacrificiului era în raport cu importanţa victimei. În viaţa materială, cea pe care o practicaţi în majoritate, dacă vreţi să oferiţi un dar cuiva, îl alegeţi de o asemenea valoare după cum vreţi să-i arătaţi persoanei mai multă consideraţie şi mai mult ataşament. La fel trebuie să fie cu oamenii ignoranţi în privinţa lui Dumnezeu”.

Astfel sacrificiile animalelor le-au precedat pe cele umane?

„Este neîndoielnic.”

După această explicaţie, sacrificiile umane nu-şi aveau originea într-un sentiment de cruzime?

„Nu, ci în ideea falsă de a fi pe placul lui Dumnezeu. Vedeţi-l pe Abraham. Prin urmare, oamenii au abuzat de ea sacrificând pe duşmanii lor, chiar şi pe duşmanii lor personali. De altminteri, Dumnezeu nu a cerut niciodată sacrificii, nici cele animale şi nici cele omeneşti; el nu poate fi adorat prin distrugerea inutilă a proprie sale creaţii”.

670. Sacrificiile umane, îndeplinite cu o intenţie pioasă, au putut fi câteodată plăcute lui Dumnezeu?

„Nu, niciodată; căci Dumnezeu judecă intenţia. Oamenii fiind ignoranţi puteau crede că realizau un act lăudabil sacrificând pe unul din semenii lor; în acest caz, Dumnezeu nu o atribuia decât gândului şi nu faptei. Oamenii, îmbunătăţindu-se, trebuiau să-şi recunoască greşelile şi să dezaprobe aceste sacrificii ce contraveneau ideii de Spirite luminate; spun luminate, deoarece Spiritele erau atunci acoperite cu un văl material. Dar prin liberul arbitru, ele puteau să aibă o înţelegere a originii şi finalităţii lor, şi multe înţelegeau deja, prin intuiţie, răul ce-l făceau, dar asta nu înseamnă că săvârşeau mai puţin rău pentru a-şi satisface propriile porniri”.

671. Ce trebuie să gândim despre războaiele numite sacre? Sentimentul ce împinge popoarele fanatice la exterminarea totală a celor ce nu împărtăşesc aceeaşi credinţă, pentru a se face plăcute lui Dumnezeu, ar părea să aibă aceeaşi origine ca şi cel ce le incita odinioară la sacrificarea semenilor lor.

„Popoarele şi indivizii sunt îndemnaţi de spiritele rele şi, ajungând la război cu semenii lor, acţionează împotriva voinţei lui Dumnezeu, care spune că trebuie să-ţi iubeşti aproapele ca pe tine însuţi. Toate religiile, sau mai degrabă toate popoarele, adorând un acelaşi Dumnezeu, indiferent de numele ce-l poartă, duc războaie de exterminare deoarece religia lor este diferită sau n-a atins nivelul credinţei popoarelor luminate. Popoarele sunt scuzabile că nu cred cuvântul celui ce a fost animat de Spiritul Domnului şi trimis de el însuşi, mai ales dacă nu l-au văzut şi nu au fost martorii faptelor sale; şi cum vreţi să creadă în acest cuvânt de pace, când voi mergeţi şi le puneţi armele în mâini? Ele trebuie mai întâi să se lumineze şi de aceea este bine să le facem cunoscută învăţătura lui Dumnezeu prin convingere şi blândeţe, nicidecum prin forţă şi sânge. De ce aţi vrea ca străinii să vă creadă pe cuvânt, când actele voastre dezmint doctrina pe care o

predicaţi?”

672. Ofranda de fructe, făcută lui Dumnezeu, are merit mai mare în ochii lui Dumnezeu decât sacrificiile umane?

„V-am răspuns deja, spunându-vă că Dumnezeu judecă intenţia omului iar fapta are mică importanţă pentru el. În mod evident, este mai plăcut lui Dumnezeu de a vedea oferindu-i-se fructe decât sângele victimei. Aşa după cum v-am spus şi v-o repetăm neîncetat, rugăciunea spusă din adâncul inimii este de o mie de ori mai plăcută lui Dumnezeu decât toate ofrandele pe care i le puteţi aduce. Repet că intenţia este totul iar fapta nu este nimic”.

673. Nu ar fi mai plăcute lui Dumnezeu aceste ofrande dacă le-am oferi celor săraci, care nu au strictul necesar? În acest caz, sacrificiul animalelor, însoţit de un scop util, nu ar fi mai meritoriu, decât dacă ar fi abuziv, atunci când nu serveşte la nimic, sau nu ar profita de el decât oamenii cărora nu le lipseşte nimic? Nu ar fi mult mai pios să oferim săracilor bunurile dăruite nouă de Dumnezeu pe pământ?

„Dumnezeu binecuvântează întotdeauna pe cei care fac binele, iar a ajuta pe cei săraci şi pe cei îndureraţi este cel mai bun mijloc de a-l cinsti. Nu spun prin aceasta că Dumnezeu dezaprobă ceremoniile pe care le faceţi pentru rugăciune, dar sunt mulţi bani ce ar putea fi folosiţi mult mai util. Dumnezeu iubeşte simplitatea în toate. Omul care se ataşează de suprafaţă şi nu de inimă este un spirit cu vederi înguste; judecaţi dacă Dumnezeu trebuie să se lege de formă sau mai mult de fond”.

Chapter 3 Legea muncii

1. Necesitatea muncii. 2. Limita lucrului. Repausul.

1. Necesitatea muncii

674. Este necesitatea muncii o lege a naturii?

„Munca este o lege a naturii, căci ea este o necesitate; mai mult, civilizaţia obligă omul la muncă, deoarece prin ea îşi sporeşte nevoile şi plăcerile sale”.

675. Prin muncă trebuie înţeles numai ocupaţiile materiale?

„Nu. Spiritul munceşte asemenea corpului. Orice ocupaţie utilă este o muncă”.

676. De ce este impusă munca omului?

„Este o consecinţă a naturii sale corporale. Este o ispăşire şi în acelaşi timp un mijloc de a-şi perfecţiona inteligenţa. Fără muncă omul ar fi rămas într-o stare de inteligenţă infantilă, pentru că el îşi datorează hrana, securitatea şi bunăstarea doar muncii şi activităţii sale. Celui ce are corpul slab, Dumnezeu i-a dat inteligenţa pentru a suplini; dar întotdeauna există o muncă”.

677. De ce natura prevede ea însăşi necesităţile tuturor animalelor?

„Totul lucrează în natură; animalele muncesc ca şi oamenii, dar munca lor, ca şi inteligenţa lor, este limitată la grija propriei conservări. Iată de ce, la ele, munca nu aduce progresul, în timp ce la om ea are un dublu scop: conservarea trupului şi dezvoltarea gândirii ce este tot o necesitate, şi care îl înalţă pe om.

Când spun că lucrul animalelor este limitat la grija conservării lor, înţeleg scopul pe care şi-l propun lucrând. Dar îngrijindu-se fără ştirea lor doar de asigurarea propriilor necesităţi materiale, nu înseamnă că ele concură mai puţin la scopul final al naturii, deşi

nu întotdeauna rezultatul este evident”.

678. În lumi mai perfecţionate, omul este supus aceloraşi necesităţi de a munci?

„Natura muncii este relativă după natura necesităţilor; mai puţine necesităţi materiale, mai puţină muncă materială. Dar să nu crezi că astfel omul rămâne inactiv şi inutil, căci lipsa de ocupaţie ar fi un supliciu în loc să fie o binefacere”.

679. Omul care posedă suficiente bunuri pentru a-şi asigura existenţa este absolvit de legea muncii?

„De lucrul material, poate, dar nu de obligaţia de a se face util după mijloacele sale, de a perfecţiona inteligenţa sa sau pe cea a altora, ceea ce este tot o muncă. Dacă omul, căruia Dumnezeu i-a dat suficiente bunuri pentru a-şi asigura existenţa, nu este constrâns să se hrănească cu sudoarea frunţii, obligaţia de a fi util semenilor săi este cu atât de mare cu cât îndestularea materială îi dă mai mult timp liber pentru a face binele”.

680. Nu există oameni aflaţi în imposibilitate de a lucra şi a căror existenţă este inutilă?

„Dumnezeu este drept; el nu condamnă decât pe cel a cărui existenţă este în mod voit inutilă; căci aceştia depind de munca altora. El vrea ca fiecare să se facă util după posibilităţile sale”.

681. Oare legea naturii impune copiilor obligaţia de a munci pentru părinţii lor?

„În mod cert, aşa cum părinţii trebuie să muncească pentru copii; de aceea Dumnezeu a făcut din dragostea filială şi din dragostea părintească un sentiment al naturii astfel că, prin această afecţiune reciprocă, membrii unei aceleiaşi familii simt că trebuie să se ajute reciproc - adică un lucru adesea necunoscut în societatea noastră actuală”.

2. Limita lucrului. Repausul

682. Repausul fiind necesar după muncă, nu

este şi el tot o „lege a naturii”?

„Fără îndoială, repausul serveşte la refacerea puterilor corpului, şi este tot atât de necesar pentru a lăsa un plus de libertate inteligenţei spre a se ridica deasupra materiei”.

683. Care este limita lucrului?

„Limita lucrului depinde de limita puterilor; în rest, Dumnezeu lasă omul liber”.

684. Ce gândiţi despre cei care abuzează de autoritatea lor pentru a impune inferiorilor o muncă în exces?

„Este una din faptele cele mai rele; orice om având puterea de a comanda e răspunzător de munca în exces impusă inferiorilor săi, căci el încalcă legea lui Dumnezeu”.

685. Are omul odată ajuns la bătrâneţe, dreptul la repaus?

„Da, obligaţia este conformă puterilor sale”.

Dar ce resurse are bătrânul care, deşi neputincios, este totuşi nevoit să muncească pentru a trăi?

„Sprijinul acordat celui slab. În lipsa familiei, societatea trebuie să-i tină locul - este legea carităţii”.

Nu este suficient să spui omului că trebuie să muncească, mai trebuie ca cel ce-şi leagă existenţa de muncă să găsească loc de muncă, ceea ce nu se petrece întotdeauna. Când se generalizează şomajul, aceasta ia proporţiile unui flagel precum foametea. Ştiinţa economică îi caută remediul în echilibrul dintre producţie şi consum, dar acest echilibru, presupunând că este posibil, va avea întotdeauna intermitente, şi în aceste intervale muncitorul trebuie totuşi să trăiască.

Există un element care nu a fost suficient pus în balanţă, şi fără de care ştiinţa economică nu este decât o teorie: educaţia. Nu educaţia intelectuală, ci educaţia morală; şi nu educaţia morală prin cărţi, ci aceea care constă în arta de a forma caractere, cea care dă obişnuinţe; căci educaţia este ansamblul obişnuinţelor

acumulate.

Dacă ne gândim la masa indivizilor absorbiţi în fiecare zi în torentul populaţiei, fără principii, fără oprelişti, abandonându-se propriilor instincte, ar trebui să ne mai mirăm de consecinţele dezastruoase ce ar rezulta de aici? Când această „artă” va fi cunoscută, înţeleasă şi aplicată, omul va aduce pe lume obişnuinţa ordinii şi a prevederii pentru el însuşi şi ai săi, obişnuinţa respectului pentru ceea ce este de cinstit, obişnuinţe care îi vor permite să treacă mai uşor peste inevitabilele zile grele. Dezordinea şi lipsa de prevedere sunt două plăgi pe care numai o educaţia bine stabilită le poate vindeca; aici e punctul de plecare, adevărul element al bunăstării, garanţia siguranţei tuturor.

Chapter 4 Legea perpetuării

1. Populaţia globului. 2. Succesiunea şi perfecţionarea neamurilor. 3. Obstacole în calea perfecţionării. 4. Căsătoria şi celibatul. 5. Poligamia.

1. Populaţia globului

686. Este perpetuarea entităţilor vii o lege a naturii?

„Evident; fără perpetuare, lumea corporală ar pieri”.

687. Dacă popularea globului urmează o progresie neîncetată, aşa cum vedem, oare va veni o vreme când pământul va fi suprapopulat?

„Nu; Dumnezeu a prevăzut aceasta şi menţine întotdeauna echilibrul; el nu face nimic fără rost. Omul care nu vede decât un colţ din tabloul naturii nu poate judeca armonia ansamblului”.

2. Succesiunea şi perfecţionarea neamurilor

688. Există în acest moment neamuri omeneşti în evidentă scădere; oare va veni un moment când vor dispărea de pe suprafaţa pământului?

„Este adevărat, dar altele le-au luat locul, aşa cum altele vă vor lua locul într-o zi”.

689. Oamenii actuali sunt o nouă creaţie, sau descendenţii perfecţionaţi ai fiinţelor primitive?

„Sunt aceleaşi Spirite care au revenit să se perfecţioneze în noile corpuri, dar care sunt încă departe de perfecţiune. Astfel neamul omenesc actual care, prin dezvoltarea sa, tinde să se răspândească peste întreg pământul şi să înlocuiască neamurile care se sting, va avea perioadele sale de descreştere şi de dispariţie. Alte neamuri mai perfecţionate descinzând din neamul actual îl va înlocui, aşa cum oamenii civilizaţi de astăzi descind din fiinţele brute şi sălbatice

ale timpurilor primitive”.

690. Din punct de vedere strict fizic, trupurile neamului omenesc actual sunt o creaţie specială, sau îşi au obârşia în corpurile primitive pe calea reproducerii?

„Originea neamului se pierde în noaptea timpurilor, dar cum toate aparţin marii familii omeneşti, oricare ar fi tulpina primitivă a fiecăruia, ele au putut să se amestece şi să producă tipuri noi”.

691. Care este din punct de vedere fizic, caracterul distinctiv şi dominant al neamurilor primitive?

„Dezvoltarea forţei brutale în detrimentul forţei intelectuale; acum, din contră omul face mai mult prin inteligenţă decât prin forţa corpului, şi totuşi face de o sută de ori mai mult, deoarece ştie să profite de forţele naturii, lucru pe care animalele nu-l fac”.

692. Perfecţionarea raselor animale şi a soiurilor vegetale prin ştiinţă este contra legii naturii? Ar fi mai conform cu această lege să laşi lucrurile să-şi urmeze cursul normal?

„Trebuie făcut totul pentru a atinge perfecţiunea, şi omul este un instrument de care Dumnezeu se serveşte pentru a-şi atinge scopurile. Perfecţiunea fiind ţelul către care tinde natura, acest lucru răspunde vederilor sale de a favoriza perfecţiunea.

Dar omul nu este în general mobilizat în eforturile sale pentru îmbunătăţirea neamurilor decât printr-un sentiment personal şi nu are alt scop decât sporirea plăcerilor sale; aceasta nu-i diminuează meritul?

„Ce importanţă are faptul că meritul său este nul, de vreme ce se realizează progresul? Omul trebuie să-şi facă munca meritorie prin intenţie. Pe de altă parte, prin muncă omul îşi exersează şi dezvoltă inteligenţa, şi sub acest raport el profită cel mai mult”.

3. Obstacole în calea perfecţionării

693. Legile şi obiceiurile omeneşti care au ca scop sau efect punerea de obstacole în calea perpetuării sunt contrare legii naturii?

„Tot ceea ce împiedică natura în mersul său este împotriva legii generale”.

Totuşi, există specii de fiinţe, animale şi plante, a căror reproducere la nesfârşit ar fi dăunătoare altor specii şi cărora omul însuşi le-ar fi curând victimă; comite el un act reprobabil oprind această reproducere?

„Dumnezeu a dat omului putere asupra tuturor vieţuitoarelor pe care el trebuie să o folosească în bine, dar să nu abuzeze de ea. El poate regla reproducerea după nevoie; nu trebuie să o împiedice fără necesitate. Acţiunea inteligentă a omului este o contrapondere stabilită de Dumnezeu pentru a readuce echilibrul întru forţele naturii, şi acest lucru îl distinge de animale, deoarece o face în cunoştinţă de cauză. Dar şi animalele concură la acest echilibru, deoarece prin instinctul de distrugere cu care au fost înzestrate fac astfel încât, pentru conservarea propriei specii, să oprească dezvoltarea excesivă şi foarte periculoasă a speciilor animale şi vegetale cu care se hrănesc”.

694. Ce gândiţi despre deprinderile care au drept efect stoparea reproducerii fireşti, urmărind doar satisfacerea senzualităţii?

„Acest lucru probează preponderenţa corpului asupra sufletului, şi cât de mult omul este legat de materie”.

4. Căsătoria şi celibatul

695. Căsătoria, adică unirea permanentă a două fiinţe, este contrară legii naturii?

„Este un progres în mersul umanităţii”.

696. Care ar fi efectul abolirii căsătoriei în societatea omenească?

„Reîntoarcerea la viaţa animalelor”.

Unirea liberă şi fortuită a sexelor este o stare a

naturii. Căsătoria este unul dintre primele acte de progres în societăţile omeneşti, deoarece ea stabileşte solidaritatea fraternă şi se regăseşte la toate popoarele, deşi în condiţii diferite. Abolirea căsătoriei ar fi deci o reîntoarcere la perioada copilăriei umanităţii, şi ar plasa omul mai jos decât anumite animale ce dau exemplul unor uniri constante.

697. Indisolubilitatea absolută a căsătoriei există în legea naturii sau numai în legea omenească?

„Este o lege omenească foarte contrară legii naturii. Dar oamenii îşi pot schimba legile: cele ale naturii sunt imuabile.

698. Este celibatul voluntar o stare de perfecţiune meritorie în ochii lui Dumnezeu?

„Nu, iar cei care trăiesc astfel din egoism nu îi sunt pe plac lui Dumnezeu şi înşală toată lumea".

699. Celibatul nu reprezintă din partea unor oameni un sacrificiu în scopul dedicării în întregime în serviciul umanităţii?

„Este total diferit; am spus - din egoism. Orice sacrificiu personal este meritoriu numai atunci când se face pentru bine; cu cât sacrificiul este mai mare, cu atât meritul este mai mare".

Dumnezeu nu se poate contrazice, şi nici găsi rău ceea ce a făcut; prin urmare, el nu poate vedea un merit în încălcarea legii sale. Dar dacă celibatul nu este o stare meritorie, nu acelaşi lucru se poate spune atunci când constituie, prin renunţarea la bucuriile de familie, un sacrificiu îndeplinit în profitul umanităţii. Orice sacrificiu personal făcut în vederea binelui, şi fără urme de egoism, ridică omul deasupra condiţiei sale materiale.

5. Poligamia

700. Este egalitatea numerică existentă cu aproximaţie între sexe un indiciu al proporţiei conform căreia acestea trebuie să se unească?

„Da, căci totul are un scop în natură”.

701. Care dintre cele două, poligamia sau monogamia, este mai conformă legii naturii?

„Poligamia este o lege omenească a cărei abolire marchează un progres social. Căsătoria, conform vederilor lui Dumnezeu, trebuie să fie bazată pe dragostea fiinţelor care se unesc, în poligamie nu există dragoste reală: nu există decât senzualitate”.

Dacă poligamia era conformă legii naturii, ea ar fi trebuit să fie universală; ceea ce ar fi practic imposibil, văzând egalitatea numerică a sexelor. Poligamia trebuie să fie considerată un obicei, sau o legiuire specifică apropiată de anumite moravuri, şi pe care perfecţionarea socială o face încetul cu încetul să dispară.

Chapter 5 Legea conservării

1. Instinctul de conservare - 2. Mijloacele de conservare. 3. Bucuria bucuriilor pământeşti - 4. Necesarul şi surplusul. 5. Privaţiunile voluntare. Mortificările

1. Instinctul de conservare

702. Este instinctul de conservare o lege a naturii?

„Fără îndoială, el este dat tuturor entităţilor vii oricare ar fi nivelul lor de inteligenţă; la unele, el este pur mecanic, la altele este raţional”.

703. În ce scop a dat Dumnezeu tuturor făpturilor instinctul de conservare?

„Deoarece toate trebuie să concure la vrerea Providenţei; de aceea Dumnezeu le-a dat nevoia de a trăi. Şi apoi, viaţa este necesară perfecţionării fiinţelor; ele o simt instinctiv, fără să-şi dea seama de acest lucru”.

2. Mijloace de conservare

704. Dând nevoia omului de a trăi, Dumnezeu i-a dat întotdeauna mijloacele necesare?

„Da, şi dacă omul nu le găseşte, este pentru că nu le înţelege. Dumnezeu nu a putut da omului nevoia de a trăi fără a-i da şi mijloacele, şi de aceea a făcut ca pământul să producă şi să furnizeze necesarul pentru toţi locuitorii săi; căci doar necesarul este folositor, prisosul niciodată”.

705. De ce pământul nu produce întotdeauna suficient pentru a asigura necesarul omului?

„Deoarece omul, ingratul, îl neglijează. Pământul este totuşi o mamă desăvârşită. Adesea omul acuză natura pentru ceea ce este de fapt rezultatul nepriceperii sau neprevederii sale. Pământul produce

întotdeauna necesarul dacă omul ar şti să se mulţumească cu acesta. Dar dacă nu-i suficient pentru nevoile sale, aceasta este pentru că omul foloseşte ca prisos ceea ar putea fi dat ca necesar. Vezi arabul în deşert: acesta ştie întotdeauna cum să trăiască, deoarece nu-şi creează nevoi artificiale. Dar când jumătate din producţie este risipită pentru satisfacerea fanteziilor, omul ar trebuie să se mire că a doua zi nu mai găseşte nimic, şi are dreptate să se plângă că este lipsit de cele necesare când vin timpuri grele. Într-adevăr, nu natura este neprevăzătoare, omul este cel ce nu ştie să se gospodărească”.

706. Prin bucuriile pământului trebuie să se înţeleagă numai produsele solului?

„Solul este sursa primară de unde ne curg toate celelalte resurse, căci, în definitiv, aceste resurse nu sunt decât o transformare a produselor solului; de aceea trebuie înţeles prin bunuri ale pământului tot ceea ce poate fi de folos omului aici-jos”.

707, Mijloacele de existenţă lipsesc anumitor persoane, chiar în mijlocul abundenţei care-i înconjoară; cui se datorează aceasta?

„Egoismului oamenilor, care nu fac înt6tdeauna ceea ce trebuie; apoi, şi cel mai adesea, lor înşile. Căutaţi şi veţi găsi; aceste cuvinte nu vor de loc să spună că este suficient să priveşti pământul pentru a găsi ceea ce doreşti, ci trebuie să cauţi cu ardoare şi perseverenţă şi nu cu moliciune, fără a te lăsa descurajat de obstacolele care, poate adesea, nu sunt decât mijloacele de a vă pune la încercare statornicia, răbdarea şi fermitatea”.

Dacă civilizaţia multiplică necesităţile, ea multiplică de asemenea şi sursele de muncă şi mijloacele de trai; dar trebuie să spunem că sub acest raport omului îi mai rămân multe de făcut; când civilizaţia îşi va realiza opera, nimeni nu ar mai trebui să spună că-i lipseşte necesarul, decât dacă nu este din

vina sa. Nefericirea pentru mulţi decurge din aceea că ei se angajează pe un drum ce nu este trasat de natură - atunci capacitatea de a reuşi îi duce la insucces. Este loc sub soare pentru toţi, cu condiţia ca fiecare să ia doar ce-i al său, şi nu al altora. Natura nu va fi responsabilă de viciile de organizare socială ci de urmările ambiţiei şi ale amorului propriu.

Ar trebui să fii orb să nu recunoşti progresul realizat sub acest raport de popoarele mai avansate. Graţie eforturilor lăudabile făcute deopotrivă de filantropi şi de ştiinţa pentru îmbunătăţirea stării materiale ale oamenilor în ciuda creşterii necontenite a populaţiei, insuficienţa producţiei este atenuată în mare parte, iar anii cu calamităţile cele mai mari nu sunt nimic în comparaţie cu cei de odinioară. Igiena publică, această latură esenţială a puterii şi sănătăţii necunoscută de înaintaşi, constituie obiectul unei preocupări înaintate. Nenorocirea şi suferinţa nu îşi mai găsesc loc de refugiu acolo unde ştiinţa contribuie la sporirea binefacerilor, înseamnă oare că s-a atins perfecţiunea? Cu siguranţă, nu; dar ceea ce s-a făcut dă măsura a ceea ce se poate realiza cu perseverentă, dacă omul este suficient de înţelept pentru a-şi căuta fericirea în lucruri pozitive şi serioase, şi nu în utopii care-l trag înapoi în loc să-l facă să avanseze.

708. Există situaţii sau mijloace de existenţă care nu depind de loc de voinţa omului, şi cdnd lipsa strictului necesar este o consecinţă a forţei lucrurilor?

„Atunci este o încercare adesea crudă pe care omul trebuie s-o suporte, şi la care ştia că va fi supus; meritul său constă în supunerea fată de voinţa lui Dumnezeu, dacă inteligenţa nu-i furnizează nici un mijloc de a ieşi din necazuri. Dacă moartea trebuie să-l ajungă, el trebuie să o primească fără murmur, socotind că a sosit ceasul adevăratei eliberării şi că disperarea ultimului moment îl poate face să piardă fructul resemnării sale.

709. Cei care, în anumite situaţii critice au fost nevoiţi să-şi sacrifice semenii pentru a supravieţui au comis o crimă; fiind o crimă, este ea atenuată de necesitatea de a trăi dată lor de instinctul de conservare?

„Tocmai am spus că este mai meritoriu să suporţi toate încercările vieţii cu abnegaţie şi curaj. A-ţi sacrifica semenii este omucidere şi crimă de lezare a naşterii, vină ce trebuie pedepsită îndoit".

710. În lumile superioare, unde organizarea este mai avansată, au fiinţele nevoie de hrană?

„Da, însă hrana este în raport cu natura lor. Această hrană nu ar fi tot atât de substanţială pentru voi, după cum acele fiinţe nu s-ar putea hrăni cu ce consumaţi voi".

3. Bucuria bunurilor pământeşti

711. Este folosirea bunurilor pământului un drept al tuturor oamenilor?

„Acest drept este consecinţa necesităţii de a trăi. Dumnezeu nu putea impune o datorie fără a da mijloacele de îndeplinire".

712. În ce scop a dat Dumnezeu atracţie pentru bucuriile legate de bunurile pământeşti?

„Pentru a suscita omul în îndeplinirea misiunii sale, şi totodată pentru a-l încerca prin tentaţii".

În ce scop această tentaţie?

„Dezvoltarea raţiunii ce trebuie să prevină excesul".

Dacă omul nu ar fi fost stârnit la uzul bucuriilor pământeşti decât în vederea utilului, indiferenţa sa ar fi putut compromite armonia universului: de aceea Dumnezeu i-a dat atracţia plăcerii ce-l solicită la împlinirea vederilor Providenţei. În plus, prin această atracţie Dumnezeu a dorit să-l încerce prin tentaţia ce-l împinge spre abuzul de care raţiunea trebuie să-l păzească.

713. Au bucuriile limite date de natură?

„Da, pentru a vă indica limita necesarului; dar prin excesele voastre ajungeţi la saţietate şi vă pedepsiţi singuri”.

714. Ce gândiţi despre omul care caută în excesele de tot felul un rafinament al bucuriilor?

„Biată creatură vrednică de plâns şi nicidecum de invidiat, căci este foarte aproape de moarte”.

De moartea fizică, sau de cea morală?

„Şi de una şi de cealaltă”.

Omul care caută în excese de tot felul un rafinament pentru bucuriile sale este sub nivelul animalului, căci animalul ştie să se oprească după satisfacerea necesităţii. El abdică de la raţiunea pe care Dumnezeu i-a dat-o drept ghid, şi cu cât excesele sale sunt mai mari, cu atât natura animalică domină natura sa spirituală. Bolile, chiar moartea, care sunt consecinţe ale abuzului, sunt deopotrivă pedepse pentru încălcarea legii lui Dumnezeu.

4. Necesarul şi surplusul

715. Cum poate cunoaşte omul limita necesarului?

„Înţeleptul o ştie prin intuiţie; alţii, datorită experienţei dobândite pe propria piele”.

716. Oare natura nu a trasat limita necesităţilor noastre prin însăşi structura noastră?

„Da, dar omul este insaţiabil. Natura a trasat limita necesităţilor omului prin structura lui, dar viciile au alterat constituţia sa şi i-au creat necesităţi noi ce nu sunt necesităţi adevărate”.

717. Ce gândiţi despre cei ce acaparează bunuri pentru a avea surplus în defavoarea celor lipsiţi de strictul necesar?

„Ei au uitat legea lui Dumnezeu şi vor trebui să dea seama pentru privaţiunile pe care le-au provocat”.

Limita necesarului şi prisosului nu are nimic

absolut. Civilizaţia a creat necesităţi ce nu existau în starea primitivă, iar Spiritele care au dictat aceste precepte nu pretind că omul civilizat trebuie să trăiască precum sălbaticul. Totul este relativ, este raţiunea ce face parte din fiecare lucru.

Civilizaţia dezvoltă simţul moral şi în acelaşi timp sentimentul carităţii care îndeamnă oamenii la un sprijin mutual. Cei care trăiesc pe seama privaţiunilor altora exploatează binefacerile civilizaţiei în profitul propriu; ei nu au de la civilizaţie decât spoiala, aşa cum există oameni ce nu au de la religie decât masca.

5. Privaţiunile voluntare. Mortificările

718. Legea conservării obligă oare la satisfacerea necesităţilor corpului?

„Da, fără putere şi sănătate munca este imposibilă”.

719. Este omul de condamnat pentru că urmăreşte bunăstarea?

„Bunăstarea este o dorinţă naturală; Dumnezeu nu interzice decât abuzul, acesta fiind contrar conservării. Căutarea bunăstării nu este aşadar o crimă dacă bunăstarea nu este obţinută pe spinarea altora, şi nu vă împuţinează forţele morale şi fizice”.

720. Privaţiunile voluntare, în vederea unei ispăşiri de asemenea voluntare, au vreun merit în ochii lui Dumnezeu ?

„Faceţi bine altora şi veţi fi mai merituoşi”.

Există privaţiuni voluntare meritorii?

„Da, privarea de lucrurile inutile, deoarece detaşează omul de materie şi sporeşte sufletul. Meritoriu este de a rezista tentaţiei ce împinge spre excese sau plăcerea lucrurilor inutile; de a vă limita strict la cele necesare pentru a da şi celor ce nu au. Dacă privaţiunea nu este decât un simulacru, atunci e o batjocură.

721. Viaţa de mortificare ascetică a fost

practicată încă din antichitate şi la diferite popoare; este meritorie dintr-un oarecare punct de vedere?

„Întrebaţi-vă cui serveşte şi veţi avea răspunsul. Dacă ea nu serveşte decât celui care o practică şi îl împiedică să facă bine, atunci este egoism, oricare ar fi pretextul care-o înfrumuseţează. A te priva şi a munci pentru alţii - aceasta este adevărata mortificare potrivit milei creştine”.

722. Abţinerea de la anumite alimente prescrisă la diferite popoare este întemeiată?

„Tot ceea ce serveşte omului pentru a se hrăni fără a-i prejudicia sănătatea este permis, dar legislatorii au putut interzice anumite alimente într-un scop util şi, pentru a da mai mult credit legilor lor, le-au prezentat ca venind de la Dumnezeu”.

723. Hrana de natură animală este, pentru om, contrară legilor naturii?

„Conform constituţiei voastre fizice, carnea hrăneşte carnea, altfel omul se prăpădeşte. Legea conservării îl obligă pe om să-şi întreţină forţele şi sănătatea pentru legea muncii. Prin urmare, el trebuie să se hrănească potrivit structurii sale”.

724. Abstinenţa de la hrana animală sau de alt fel ca ispăşire, este meritorie?

„Da, dacă privaţiunea este în folosul altora; dar Dumnezeu nu poate vedea o mortificare dacă nu există privaţiune serioasă şi utilă; de aceea spunem că cei care se privează doar în aparentă sunt ipocriţi”.

725. Ce gândiţi despre mutilările operate pe corpurile oamenilor sau ale animalelor?

„La ce bun o astfel de problemă? Întrebaţi-vă încă o dată dacă un lucru este util. Ceea ce este inutil nu poate fi plăcut lui Dumnezeu, şi ceea ce este vătămător îi este întotdeauna neplăcut; căci ştiţi bine, Dumnezeu nu este sensibil decât la sentimentele ce înaltă sufletul spre el; numai aplicând legea sa şi nu încălcând-o vă veţi putea elibera de coaja pământeană”.

726. Dacă suferinţele din această lume ne înalţă prin felul în care sunt suportate, acelaşi lucru se întâmplă cu cele impuse în mod voluntar?

„Singurele suferinţe care înaltă sunt cele naturale, căci ele vin de la Dumnezeu; suferinţele voluntare nu servesc la nimic dacă nu fac ceva pentru binele celorlalţi. Crezi oare că cei ce îşi scurtează viaţa prin asprime supraomenească - aşa cum fac bonzii, fachirii şi unii fanatici din multe secte - avansează pe drumul lor? Mai degrabă ar trebui să lucreze pentru binele semenilor lor. Dacă l-ar întreba pe nevoiaş; dacă l-ar consola pe cel ce plânge; dacă ar munci pentru cel infirm; dacă ar îndura privaţiuni pentru uşurarea celor nefericiţi, atunci viaţa lor ar fi utilă şi plăcută lui Dumnezeu. Dacă, în suferinţele voluntare pe care le îndură, nu se are în vedere doar binele, atunci este egoism; dacă se suferă pentru ceilalţi, este caritate; acestea sunt învăţăturile lui Christos".

727. Dacă nu trebuie create suferinţe voluntare care n-au nici o utilitate pentru aproapele nostru, trebuie oare să căutăm a ne apăra de cele previzibile sau care ne ameninţă?

„Instinctul de conservare a fost dat tuturor făpturilor tocmai pentru a preveni pericolele şi suferinţele. Biciuiţi-vă spiritul şi nicidecum trupul, umiliţi-vă trufia, înăbuşiţi-vă orgoliul asemănător unui şarpe ce vă muşcă mâna, şi veţi face mai mult pentru îmbunătăţirea voastră decât prin asprimi ce nu ţin de acest secol".

Chapter 6 Legea distrugerii

1. Distrugerea necesară şi distrugerea abuzivă. 2. Calamităţi distrugătoare 3. Războaiele. 4. Crima. 5. Cruzimea. 6. Duelul. 7. Pedeapsa cu moartea.

1. Distrugerea necesară şi distrugerea abuzivă

728. Este distrugerea o lege a naturii?

„Trebuie ca totul să se distrugă pentru a se naşte din nou şi a regenera; căci ceea ce voi numiţi distrugere nu este decât o transformare ce are drept scop reînnoirea şi îmbunătăţirea entităţilor vii”.

Instinctul de distrugere a fost astfel dat entităţilor vii din considerente providenţiale?

„Creaţiile lui Dumnezeu sunt instrumente de care acesta se serveşte pentru a-şi atinge scopurile. Pentru a se hrăni, făpturile vii se nimicesc între ele, şi aceasta în dublu scop: de a menţine echilibrul în reproducere, ce ar putea deveni excesivă, şi de a utiliza rămăşiţele învelişului exterior drept hrană. Dar întotdeauna ceea ce se distruge este acest înveliş exterior, şi el nu este decât un accesoriu şi nicidecum partea esenţială; cel indestructibil este principiul inteligent care suferă diferite metamorfoze în evoluţia sa.

729. Dacă distrugerea este necesară pentru regenerarea fiinţelor, de ce natura le oferă mijloace de apărare şi conservare?

„Deoarece distrugerea nu vine decât la timpul necesar. Orice distrugere anticipată împiedică dezvoltarea principiului inteligent; de aceea Dumnezeu a dat fiecărei fiinţe nevoia de a trăi şi a se reproduce”.

730. Deoarece moartea trebuie să ne conducă la o viaţă mai bună, să ne elibereze de relele de aici, ar trebui mai mult să o dorim decât să ne temem de ea. De ce atunci omul are faţă de ea o oroare instinctivă

care-l face să se înfricoşeze?

„Am mai spus, omul trebuie să caute să-şi prelungească viaţa pentru a-şi îndeplini sarcina; de aceea Dumnezeu i-a dat instinctul de conservare, şi acest instinct îl susţine în încercările sale - fără el omul s-ar lăsa foarte adesea descurajat. Vocea tainică care îl face să respingă moartea îi spune că mai poate face ceva pentru progresul său. Când îl ameninţă un pericol, acesta reprezintă un avertisment de a folosi răgazul acordat de Dumnezeu; dar ingratul o pune pe seama stelei sale norocoase decât pe seama creatorului său”.

731. Pentru ce, alături de mijloacele de conservare, natura a aşezat deopotrivă agenţii distrugerii?

„Remediul alături de rău; am mai spus-o, pentru a menţine echilibrul şi a servi drept contrapondere”.

732. Nevoia de distrugere este aceeaşi în toate lumile?

„Este proporţională cu starea mai mult sau mai puţin materială, dar încetează la o stare fizică şi morală mai epurată. În lumile ceva mai avansate decât a voastră, condiţiile de existenţă sunt complet diferite”.

733. Necesitatea distrugerii va exista întotdeauna la fiinţele pământene?

„Nevoia de distrugere se diminuează la om pe măsură ce spiritul predomină asupra materiei, de aceea vedeţi oroarea distrugerii urmată de dezvoltarea intelectuală şi morală”.

734. În starea sa actuală, are omul dreptul nelimitat de a distruge animalele?

„Acest drept este limitat de necesitatea asigurării hranei şi securităţii sale; abuzul nu a fost niciodată un drept”.

735. Ce gândiţi despre distrugerea ce depăşeşte limitele nevoilor şi ale securităţii; vânătoarea de exemplu, când nu are ca scop decât plăcerea de a distruge fără folos ?

„Predominanţă a bestialităţii asupra naturii spirituale. Orice distrugere ce depăşeşte limitele nevoii este o violare a legii lui Dumnezeu. Animalele nu distrug decât pentru nevoile lor; dar omul, care are liberul arbitru, distruge fără necesitate; el va da socoteală de abuzul libertăţii ce i-a fost acordată, căci el cedează în faţa celor mai rele instincte”.

736. Popoarele care împing la exces scrupulul relativ la distrugerea animalelor au un merit deosebit?

„Este un exces al unui sentiment lăudabil prin el însuşi, dar care devine abuziv, şi al cărui merit este neutralizat prin exagerări ale binelui de alte feluri. Există la ele mai multă teamă superstiţioasă decât o adevărată bunătate”.

2. Calamităţi distrugătoare

737. În ce scop loveşte Dumnezeu omenirea prin tot felul de calamităţi distrugătoare?

„Pentru a o face să avanseze mai repede. Nu am spus că distrugerea este necesară regenerării morale a Spiritelor care obţin în fiecare nouă existenţă un nou grad de perfecţiune? Trebuie văzut sfârşitul pentru a-i aprecia rezultatele. Voi nu le judecaţi decât din punctul vostru de vedere personal, şi le numiţi calamităţi datorită prejudiciului ce vi-l produc; dar aceste tulburări sunt adesea necesare pentru a urgenta o stare de lucruri mai bună, şi a realiza în câţiva ani ceea ce ar fi necesitat secole”.

738. Nu putea Dumnezeu să întrebuinţeze pentru îmbunătăţirea umanităţii alte mijloace decât calamităţile distrugătoare?

„Da, şi el le întrebuinţează zilnic, de vreme ce dă fiecăruia mijloacele de a progresa prin cunoaşterea binelui şi a răului. Omul este cel care nu profită; şi atunci trebuie pedepsit în orgoliul său şi făcut să-şi simtă slăbiciunea.

Dar în aceste calamităţi piere atât omul de bine cât şi cel pervers; oare este drept?

„În timpul vieţii, omul raportează totul la corpul său, dar după moarte, el gândeşte altfel. Aşa cum am mai spus, viaţa corpurilor este nesemnificativă - un secol din lumea voastră este ca un fulger în eternitate. Deci suferinţele pe care le înduraţi câteva luni sau câteva zile nu înseamnă nimic; este doar o învăţătură pentru voi, şi care vă serveşte în viitor.

Spiritele, iată lumea reală, preexistând şi supravieţuind tuturor; ele sunt copiii lui Dumnezeu şi obiectul întregii sale preocupări; corpurile nu sunt decât deghizări sub care ele apar în lume. În marile calamităţi care decimează omenirea, este ca şi cum o armată aflată în război îşi vede veşmintele uzate, zdrenţuite sau pierdute. Generalul are mai multă grijă de soldaţii săi decât de hainele lor”.

Dar victimele acestor calamităţi nu rămân tot victime?

„Dacă se consideră viaţa prin ceea ce este, şi cât este ea de scurtă în raport cu infinitul, i se va da mai puţină importanţă. Aceste victime vor găsi într-o altă existenţă o largă compensaţie pentru suferinţele lor dacă ştiu să le suporte fără murmur”.

Că moartea soseşte printr-o calamitate sau printr-o cauză obişnuită, nu înseamnă o deosebire atunci când ti-a bătut ceasul: singura diferenţă este că într-o calamitate numărul morţilor e mai mare. Dacă am putea să ne ridicăm gândirea astfel încât să dominăm umanitatea şi să îmbrăţişăm totul, aceste calamităţi atât de teribile nu ne vor mai apărea decât nişte furtuni trecătoare în destinul lumii.

739. Calamităţile distrugătoare au o utilitate din punct de vedere fizic, în ciuda tuturor relelor provocate?

„Da, ele schimbă câteodată starea unei regiuni; dar binele rezultat de aici nu este resimţit decât de

generaţiile viitoare”.

740. Calamităţile nu sunt de asemenea încercări morale pentru om, încercări ce-l pun în contact cu cele mai dure nevoi?

„Calamităţile sunt încercări ce dau omului ocazia de a-şi exersa inteligenţa, de a-şi arăta perseverenţa şi supunerea faţă de voinţa lui Dumnezeu, şi îl pun să-şi dovedească sentimentele de abnegaţie, de dezinteres de dragoste faţă de aproapele său, dacă nu este dominat de egoism”.

741. Oare îi este hărăzit omului să se împotrivească acestor calamităţi care îl afectează?

„Da, parţial, dar nu aşa cum se înţelege îndeobşte. Multe calamităţi sunt urmarea neprevederii sale; pe măsură ce omul acumulează cunoştinţe şi experienţă, el li se poate împotrivi, adică le poate preveni dacă ştie să le cerceteze cauzele.

Dar printre relele care fac umanitatea să sufere există şi unele generale aflate în hotărârile Providenţei, şi ale căror repercursiuni le simte fiecare individ, mai mult sau mai puţin. Acestor calamităţi omul nu le poate opune decât resemnarea în faţa voinţei lui Dumnezeu; subliniem însă că relele acestea sunt adeseori agravate de nepăsarea omului”.

Printre calamităţile distructive, naturale şi independente de om, trebuie puse în primul rând ciuma, foamea, inundaţiile, intemperiile fatale recoltelor pământului. Dar oare omul nu a găsit în ştiinţă, în lucrările de construcţii, în perfecţionarea agriculturii, în asolamente şi irigaţii, în studiul condiţiilor igienice, mijloacele de a neutraliza sau de a atenua dezastrele? Anumite regiuni odinioară răvăşite de calamităţi teribile nu sunt astăzi apărate? Ce nu ar face, aşadar, omul pentru bunăstarea sa materială dacă va şti să profite de toate resursele inteligenţei sale, şi când la grija pentru conservarea personală va şti să adauge sentimentul unei adevărate compasiuni pentru semenii săi?

3. Războaiele

742. Care este cauza care împinge pe om la război?

„Predominanţa naturii animale asupra naturii spirituale şi satisfacerea pasiunilor. În starea primitivă popoarele nu cunosc decât dreptul celui mai tare; de aceea pentru ele războiul este o stare normală. Pe măsura ce omul progresează, războiul devine mai puţin frecvent, deoarece i se evită cauzele.”

743. Va dispărea vreodată războiul de pe faţa pământului?

„Da, când oamenii vor înţelege dreptatea şi vor aplica legea lui Dumnezeu; atunci toate popoarele se vor înfrăţi”.

744. Care a fost scopul Providenţei când a făcut războiul necesar?

„Libertatea şi progresul”.

Dacă războiul trebuie să aibă ca efect libertatea, cum se face că are adesea ca rezultat aservirea?

„Aservirea momentană pentru a grupa popoarele, spre a le face să progreseze mai repede”.

745. Ce gândiţi despre cel ce provoacă războiul în propriul profit?

„Acela este cu adevărat vinovat, şi îi vor trebui multe existenţe pentru a ispăşi toate omorurile pe care le-a provocat, căci va răspunde de fiecare om căruia i-a cauzat moartea pentru a-şi satisface ambiţia”.

4. Crima

746. Este suprimarea unei vieţi o crimă în ochii lui Dumnezeu?

„Da, o mare crimă; cel ce întrerupe viaţa semenului său curmă o viaţă de ispăşire sau de misiune - în aceasta constă răul”.

747. Are omul întotdeauna acelaşi grad de vină?

„Am spus-o deja, Dumnezeu este drept; el judecă intenţia mai mult decât fapta.”

748. Oare Dumnezeu îl iartă pe omul aflat în legitimă apărare?

„Singură necesitatea îl poate scuza, dar dacă îţi poţi apăra viaţa fără a o atinge pe cea a agresorului, atunci nu sta pe gânduri”.

749. Este omul vinovat de omorurile săvârşite în timpul războiului?

„Nu, de vreme ce este constrâns de forţă; dar e vinovat de cruzimile comise, şi se va ţine cont de omenia sa”.

750. Cine este mai vinovat în ochii lui Dumnezeu - cel care-şi omoară părintele sau cel care-şi ucide copilul?

„Amândoi sunt la fel de vinovaţi, căci orice crimă este tot crimă”.

751. De unde provine faptul că la anumite popoare deja avansate din punct de vedere inteiectual, uciderea copiilor este în tradiţie şi chiar consacrată de legislaţie?

„Dezvoltarea intelectuală nu antrenează necesitatea binelui; Spiritul superior în inteligenţă poate fi rău, căci poate fi un Spirit care a trăit vreme îndelungată fără a se îmbunătăţi”.

5. Cruzimea

752. Sentimentul de cruzime poate fi legat de instinctul de distrugere?

„Este instinct de distrugere în ceea ce are el mai rău, căci dacă distrugerea este câteodată o necesitate, cruzimea nu este niciodată; ea este întotdeauna rezultatul unei naturi rele”.

753. De unde provine faptul că la popoarele primitive cruzimea este caracterul dominant?

„La popoarele primitive, aşa cum le numeşti tu, materia predomină spiritul. Ele se abandonează

instinctelor animalice şi, cum nu au alte nevoi decât cele trupeşti, ele nu se gândesc decât la conservarea personală, lucru caTe le face să fie în general crude. Seminţiile a căror dezvoltare este imperfectă se află sub dominaţia Spiritelor imperfecte, până când popoare mai avansate reuşesc să distrugă sau să slăbească această influenţă”.

754. Cruzimea ţine oare de absenţa simţului moral?

„Spun că simţul moral nu este dezvoltat, dar nu spun că este absent, căci acesta există în principiu la toţi oamenii. Acest simt moral face mai târziu ca făpturile să devină bune şi omenoase. El există deci la omul primitiv, dar întocmai cum sursa miresmei se află în germenele florii înainte ca ea să înflorească”.

Toate facultăţile există în om în stare rudimentară sau latentă; ele se dezvoltă după cum circumstanţele îi sunt sau nu favorabile. Dezvoltarea excesivă a unora neutralizează dezvoltarea altora. Surescitarea instinctelor materiale sufocă simţul moral, tot aşa cum dezvoltarea simţului moral diminuează puţin câte puţin facultăţile pur animalice.

755. Cum se face că în sânul civilizaţiei avansate se găsesc câteodată fiinţe la f el de crude ca fiarele?

„Tot aşa cum pe un arbore încărcat cu fructe bune se găsesc şi stricăciuni. Aceste fiinţe sălbatice au civilizaţia doar ca veşmânt, sunt lupi rătăciţi în mijlocul oilor. Spirite de un ordin interior şi foarte înapoiate se pot încarna printre oamenii avansaţi în speranţa de a progresa ele însele; dar dacă încercarea este prea grea, natura lor primitivă le doboară”.

756. Societatea oamenilor de bine va fi într-o zi curăţată de fiinţele răufăcătoare?

„Umanitatea progresează şi de aceea oamenii dominaţi de instinctul răului vor dispărea puţin câte puţin dintre oamenii buni, tot aşa cum neghina se

separă de seminţele bune după vânturare, dar pentru a renaşte sub un alt înveliş. Şi cum vor avea mai multă experienţă, vor înţelege mai bine ce e rău şi ce e bine. Un exemplu în acest sens îl reprezintă plantele şi animalele pentru care omul a găsit ştiinţa perfecţionară, şi la care el dezvoltă noi calităţi. Ei bine, doar după mai multe generaţii perfecţionarea devine completă. Aceasta este imaginea diferitelor existenţe ale omului.

6. Duelul

757. Duelul poate fi considerat ca o situaţie de legitimă apărare?

„Nu; e o crimă şi un obicei absurd. Într-o civilizaţie mai avansată şi mai morală, omul va înţelege că duelul este tot atât de ridicol ca şi luptele privite odinioară ca judecată a lui Dumnezeu.

758. Duelul poate fi considerat ca un omor din partea celui care, cunoscându-şi slăbiciunea, este aproape sigur de moarte?

„Este o sinucidere.

Când şansele sunt egale, este duelul un omor sau o sinucidere?

„Şi una şi alta”.

În toate cazurile, chiar atunci când şansele sunt egale, duelistul este vinovat, mai întâi pentru că atentează cu sânge rece şi în mod deliberat ia viaţa semenului său, în al doilea rând deoarece îşi expune viaţa în mod inutil şi fără folos pentru nimeni.

759. Care este valoarea noţiunii de onoare în materie de duel?

„Nimic altceva decât orgoliu şi vanitate: două plăgi ale omenirii”.

Dar nu există cazuri când onoarea este cu adevărat angajată şi când refuzul ar fi o laşitate?

„Depinde de moravuri şi de obiceiuri; fiecare ţară şi fiecare secol au moduri diferite de a vedea lucrurile. Când oamenii vor fi mai buni şi mai avansaţi în morală,

vor înţelege că adevărata onoare este mai presus de pasiunile pământene, şi că nu prin ucidere sau încercarea de a ucide se repară o vină”.

E mai multă măreţie şi o adevărată onoare în a te recunoaşte vinovat dacă ai greşit sau a cere scuze dacă există dreptate; şi în toate cazurile trebuie să se dispreţuiască insultele care nu ne pot atinge.

7. Pedeapsa cu moartea

760. Pedeapsa cu moartea va dispărea într-o zi din legislaţia omenească?

„Va dispărea în mod incontestabil, şi suprimarea ei va marca un progres al umanităţii. Când oamenii vor fi mai luminaţi, pedeapsa cu moartea va fi abolită complet pe pământ, şi nu va mai fi necesar ca oamenii să fie judecaţi de către oameni. Vorbesc despre o vreme încă depărtată pentru voi”.

Progresul social lasă fără îndoială încă multe de dorit, dar am fi nedrepţi cu societatea modernă dacă nu am vedea un progres în restricţiile aduse pedepsei cu moartea la popoarele cele mai avansate şi în natura crimei lor pentru care se aplică această pedeapsă.

Dacă se compară garanţiile cu care justiţia, la popoarele amintite, se străduieşte că protejeze acuzatul, omenia de care dă dovadă faţă de acesta, chiar atunci când este recunoscut vinovat, cu ceea ce se practica în timpurile nu prea îndepărtate, nu se poate să nu recunoaştem calea ascendentă pe care este angajată omenirea.

761. Legea conservării dă omului dreptul de a-şi apăra propria viaţă; oare nu se foloseşte el de acest drept atunci când suprimă din societate un membru periculos?

„Există şi alte mijloace de a te apăra de pericol decât acela de a ucide. De altfel uşa pocăinţei trebuie deschisă şi nicidecum închisă criminalului”.

762. Dacă pedeapsa cu moartea poate fi

prescrisă de societăţile moderne, nu a fost ea o necesitate în timpurile mai puţin civilizate?

„Necesitate nu este cuvântul potrivit, căci omul crede întotdeauna că un lucru e necesar atunci când nu găseşte nimic mai bun. Pe măsură ce se luminează, omul înţelege mai bine ce este drept sau nedrept şi respinge excesele comise în numele justiţiei în vremurile de ignoranţă”.

763. Restricţionarea cazurilor de aplicare a pedepsei cu moartea este un indice de progres pentru civilizaţie?

„Te poţi îndoi? Spiritul tău nu se revoltă citind povestea masacrelor omeneşti făcute odinioară în numele justiţiei, şi adesea în cinstea Divinităţii; a torturilor ce făceau să sufere condamnatul pentru a-i smulge, prin exces de suferinţe, mărturisirea unei crime pe care adesea nu o comisese? Ei bine! Dacă tu ai fi trăit în acele vremuri, ai fi găsit totul cât se poate de firesc, şi poate că tu însuţi, judecător fiind, ai fi procedat întocmai. Astfel, ceea ce părea drept într-o epocă pare barbar în altă vreme. Numai legile divine sunt veşnice, legile omeneşti se schimbă odată cu progresul; ele vor continua să se schimbe până când se vor pune în acord cu legile divine”.

764. Isus a spus: Cine a ucis cu sabia va pieri prin sabie. Oare cuvintele acestea nu înseamnă o consacrare a legii talionului, iar moartea aplicată ucigaşului nu este o consecinţă a unei fapte pe măsură?

„Fiţi atenţi! Vă înşelaţi asupra acestor cuvinte ca şi asupra multor altora. Pedeapsa talionului este dreptatea lui Dumnezeu; el este cel ce o aplică. Voi toţi suferiţi această pedeapsă în fiecare moment, căci sunteţi pedepsiţi pentru ceea ce aţi comis în această viaţă sau într-o alta. Cel ce şi-a făcut semenii să sufere se va în situaţia de a îndura el însuşi ceea ce a făcut altora; acesta este sensul cuvintelor lui Isus. Nu v-a spus el de asemenea: «Iertaţi pe duşmanii voştri!»; şi nu v-a

îndemnat el să-i cereţi lui Dumnezeu să vă ierte greşelile ca şi cum v-aţi ierta voi înşivă; adică în aceeaşi măsură în care aţi ierta voi? Acesta este înţelesul vorbelor lui Isus”.

765. Ce gândiţi despre pedeapsa cu moartea aplicată în numele lui Dumnezeu?

„Înseamnă a lua locul lui Dumnezeu în ceea ce priveşte dreptatea. Cei care acţionează astfel arată cât sunt de departe de a-l înţelege pe Dumnezeu, şi că au încă multe de ispăşit. Pedeapsa cu moartea este o crimă când este aplicată în numele lui Dumnezeu, iar cei ce o aplică sunt tot atât de vinovaţi ca şi ucigaşii”.

Chapter 7 Legea societăţii

1. Necesitatea vieţii sociale. 2. Viaţa de izolare. Legământul tăcerii. 3. Legăturile de familie.

1. Necesitatea vieţii sociale

766. Este viaţa socială o lege a naturii?

„Cu siguranţă, Dumnezeu a făcut omul pentru a trăi în societate. Dumnezeu nu a dat în mod inutil omului cuvântul şi toate celelalte facultăţi necesare vieţii sociale”.

767. Este izolarea totală contrară legii naturii?

„Da, căci oamenii caută societatea din instinct şi este nevoie ca toţi să participe la progres ajutându-se reciproc”.

768. Oare omul, căutând societatea, nu face decât să se supună unui sentiment personal, sau există în acest sentiment un scop providenţial mai general ?

„Omul trebuie să progreseze; singur, el nu o poate face, deoarece nu are toate facultăţile necesare, şi de aceea îi este necesar contactul permanent cu ceilalţi oameni. În izolare, el se abrutizează iar capacităţile îi slăbesc”.

Nici un om nu are facultăţi complete; prin reunirea socială ei se completează unii pe ceilalţi în asigurarea bunăstării şi progresului. De aceea având nevoie unii de alţii, sunt făcuţi să trăiască în societate şi nu în izolare.

2. Viaţa de izolare. Legământul tăcerii

769. Se consideră ca principiu general că viaţa socială există în natură; dar cum în natură există toate obiceiurile, de ce viaţa de izolare absolută este condamnabilă dacă omul îşi găseşte satisfacţia în ea?

„Satisfacţie de egoist. Există şi cameni care-şi

găsesc satisfacţia în băutură; îi aprobi? Lui Dumnezeu nu-i este pe plac o viaţă ce nu poate fi folositoare nimănui”.

770. Ce gândiţi despre oamenii care trăiesc în izolare absolută pentru a fugi de contactul vătămător cu lumea?

„Dublu egoism”.

Dar dacă această retragere are ca scop o ispăşire prin impunerea unor grele privaţiuni, atunci ea nu este meritorie?

„A face mai mult bine decât a nu face rău, aceasta este cea mai bună ispăşire. Evitând un rău, omul cade în altul, de vreme ce uită legea dragostei şi a carităţii.

771. Ce gândiţi despre cei care fug de lume pentru a se consacra iertării păcătoşilor?

„Aceştia se ridică, coborându-se. Ei au dublul merit de a se situa deasupra bucuriilor materiale, şi de a face binele prin îndeplinirea legii muncii”.

Dar cei ce caută în retragere liniştea cerută de anumite activităţi?

„Aceasta nu e deloc retragerea absolută a egoistului; ei nu se izolează de societate, din moment ce muncesc pentru ea”.

772. Ce părere aveţi despre legământul tăcerii recomandat de anumite secte încă din cea mai îndepărtată antichitate?

„Întrebaţi-vă mai degrabă de ce există în natură cuvântul, şi pentru ce a fost dat el de Dumnezeu. Dumnezeu condamnă abuzul şi nefolosirea facultăţilor date de el. Totuşi, tăcerea este utilă, căci în tăcere te reculegi; spiritul tău devine mai liber şi poate atunci să intre în comunicare cu noi, însă legământul tăcerii este o prostie. Fără îndoială, cei ce privesc aceste privaţiuni voluntare ca pe nişte acte de virtute au o intenţie bună; dar ei se înşeală deoarece nu înţeleg în totalitate adevăratele legii ale lui Dumnezeu”.

Legământul tăcerii absolute, ca şi legământul

izolării, privează omul de relaţiile sociale ce-i pot furniza ocaziile de a face binele şi a îndeplini astfel legea progresului.

3. Legăturile de familie

773. De ce, la animale, părinţii şi copiii nu se mai recunosc după ce ultimii nu mai au nevoie de îngrijire?

„Animalele trăiesc o viaţă materială, şi nicidecum o viaţă morală. Tandreţea mamei pentru puii săi are ca principiu instinctul de conservare a speciei; când aceste vieţuitoare pot să se întreţină singure, misiunea mamei e îndeplinită, natura nemaicerându-i nimic în plus; de aceea ea îşi abandonează primii pui ocupându-se de noii veniţi”.

774. Sunt persoane care conchid din abandonul puilor de către părinţi că, la om, legăturile de familie nu sunt decât rezultatul moravurilor sociale şi nu o lege a naturii; ce trebuie să credem ?

„Omul are o altă soartă decât animalele; de ce totuşi există mereu tendinţa de a-l asemăna acestora? Există la el şi alt lucru în afara nevoilor fizice: necesitatea progresului; legăturile sociale sunt necesare progresului, şi legăturile de familie strâng legăturile sociale: de aceea legăturile de familie sunt o lege a naturii. Dumnezeu a dorit ca oamenii să înveţe astfel să se iubească ca fraţii”.

775. Care ar fi, pentru societate, rezultatul slăbirii legăturilor de familie?

„Recrudescenţa egoismului”.

Chapter 8 Legea progresului

1. Starea naturii. 2. Drumul progresului 3. Popoare degenerate. 4. Civilizaţia. 5. Progresul legislaţiei omeneşti. 6. Influenţa spiritismului asupra progresului.

1. Starea naturii

776. Starea naturală şi legea naturală reprezintă acelaşi lucru?

„Nicidecum; starea naturală este starea primitivă. Civilizaţia este incompatibilă cu starea naturală, în timp ce legea naturală contribuie la progresul umanităţii".

Starea naturală este copilăria umanităţii şi punctul de plecare al dezvoltării sale intelectuale şi morale. Omul fiind perfectibil şi purtând germenele propriei sale ameliorării, nu este sortit să trăiască perpetuu în starea de copilărie; starea primitivă este tranzitorie, omul ieşind din ea prin progres şi civilizaţie. Legea naturală, dimpotrivă, guvernează întreaga omenire şi fiinţele omeneşti se ameliorează pe măsură ce înţeleg mai bine această lege.

777. În starea primitivă, omul având mai puţine nevoi, nu se confruntă cu frământările ce apar într-o stare mai avansată; ce gândiţi despre opinia celor care privesc starea primitivă drept cea mai mare fericire de pe pământ?

„Ce vrei! Este fericirea primitivului; există oameni care nu înţeleg nimic altceva, înseamnă a fi fericit în maniera animalelor. La fel, copiii sunt mai fericiţi decât oamenii realizaţi".

778. Omul se mai poate întoarce la natura primitivă?

„Nu, omul trebuie să progreseze fără încetare şi nu se poate întoarce în starea de copilărie. Dacă progresează este pentru că aşa vrea Dumnezeu; a gândi

că se poate întoarce la condiţia sa primitivă înseamnă a nega legea progresului”.

2. Drumul progresului

779. Are omul în el puterea de a progresa, ori progresul nu este decât produsul unei învăţături?

„Omul se dezvoltă pe sine în mod natural; dar nu toţi progresează în acelaşi timp şi în acelaşi fel; atunci cei mai avansaţi ajută progresul celorlalţi prin contact social”.

780. Progresul moral urmează întotdeauna progresul intelectual?

„Îi este consecinţă, dar nu îl urmează întotdeauna imediat”.

Cum poate conduce progresul intelectual la progres moral?

„Făcând să se înţeleagă binele şi răul; atunci, omul poate alege. Dezvoltarea liberului arbitru urmează dezvoltării inteligenţei şi sporeşte responsabilitatea actelor.”

Atunci cum se face că popoarele cele mai luminate sunt adesea şi cele mai pervertite?

„Progresul complet este scopul, însă popoarele, ca şi indivizii, nu-l ating decât pas cu pas. Până să se dezvolte în ei simţul moral, oamenii pot chiar să se servească de inteligenţă pentru a face rău. Morala şi inteligenţa sunt două forţe ce nu se echilibrează decât în timp”.

781. Este dat omului să poată opri mersul progresului?

„Nu, ci doar să-l împiedice uneori”.

Ce gândiţi despre oamenii care sunt tentaţi să oprească mersul progresului şi să facă omenirea să regreseze?

„Biete făpturi pe care Dumnezeu le va pedepsi; ele vor fi măturate de torentul pe care vor să-l stăvilească”.

Progresul fiind o condiţie a naturii umane, nu stă

în puterea nimănui de a i se opune. Este o Jorţă vie pe care legile rele o pot întârzia, dar nu o pot înăbuşi. Atunci când devin incompatibile, aceste legi, împreună cu cei ce vor să le menţină, sunt înlăturate de progres, şi aşa va fi până când omul va aşeza legile sale în conformitate cu dreptatea divină care doreşte binele pentru toţi, şi nicidecum legi făcute prin forţă în prejudiciul celui slab.

782. Dar nu există oameni care frânează progresul cu bună ştiinţă, crezând că-l favorizează văzându-l prin prisma lor, şi adesea acolo unde nu există?

„Piatra mică pusă sub roata unei căruţe mari, şi care nu o împiedică să avanseze”.

783. Perfecţionarea umanităţii urmează întotdeauna un mers progresiv şi lent?

„Există un progres regulat şi lent ce rezultă din forţa lucrurilor, dar când un popor nu avansează destul de repede, Dumnezeu îi provoacă, într-o vreme sau alta, un şoc fizic sau moral care îl transformă”.

Omul nu poate rămâne în permanentă în ignorantă, deoarece trebuie să atingă telul stabilit de Providenţă; el se luminează prin forţa lucrurilor. Revolutionările morale, ca şi revolutionările sociale, se infiltrează puţin câte puţin în idei; ele germinează timp de secole, apoi deodată strălucesc şi fac să se prăbuşească edificiul măcinat al trecutului ce nu mai este în armonie cu noile nevoi şi aspiraţii.

Omul nu înţelege prin aceste frământări decât dezordinea şi confuzia momentană care-l afectează în interesele materiale; cel ce-şi ridică gândirea mai presus de propria individualitate admiră proiectele Providenţei ce face ca din rău să se ivească binele. Este uraganul ce asanează atmosfera după ce în prealabil a răvăşit-o.

784. Perversitatea omului este foarte mare; nu vi se pare că din punct de vedere moral el că merge înapoi în loc să avanseze?

„Te înşeli; observă bine ansamblul şi vei vedea că avansează de vreme ce înţelege mai bine ceea ce este rău, şi în fiecare zi îşi corectează abuzurile.

Este nevoie de un exces al răului pentru a face să se înţeleagă necesitatea binelui şi a reformelor”.

785. Care este cel mai mare obstacol al progresului?

„Orgoliul şi egoismul; vorbesc doar de progresul moral, căci progresul intelectual se face zilnic. La prima vedere pare a se acorda acestor vicii o mare importanţă, dezvoltându-se ambiţia şi dragostea de bogăţii care, la rândul lor, împing omul spre căutări ce-i luminează Spiritul.

Astfel, totul se socoteşte în lumea morală ca şi în lumea fizică, şi chiar din rău se poate ivi binele, însă această stare de lucruri va apărea la timpul ei; ea se va schimba pe măsură ce omul va înţelege mai bine că în afara bucuriilor pământeşti există o fericire infinit mai mare şi infinit mai durabilă”.

Există două feluri de progres, care aparent se sprijină reciproc, dar care totuşi nu merg împreună: progresul intelectual şi progresul moral. La popoarele avansate, primul este încurajat de presiunea dorinţelor; astfel s-a atins un nivel necunoscut până în zilele noastre. Trebuie ca şi cel de-al doilea să fie la acelaşi nivel, şi totuşi, dacă se compară moravurile sociale de acum câteva secole, ar trebui să fii orb să tăgăduieşti progresul pe plan moral. De ce atunci mersul ascendent s-ar întrerupe pentru morală mai degrabă decât pentru inteligentă?

A te îndoi înseamnă a pretinde că umanitatea se află la apogeul perfecţiunii, ceea ce ar fi absurd, sau că ea nu este perfectibilă moral, fapt dezminţit de experienţă.

3. Popoare degenerate

786. Istoria ne arată o mulţime de popoare

care, după şocurile ce le-au tulburat, au recăzut în barbarie; unde este în acest caz progresul?

„Când casa îţi este ameninţată de ruină, tu o dărâmi pentru a construi una mai solidă şi mai comodă; dar până la reconstruirea ei, domneşte tulburarea şi confuzia.

Încă un exemplu: erai sărac şi locuiai într-o cocioabă; devii bogat şi o părăseşti pentru a locui într-un palat. Apoi, un pârlit aşa cum erai tu vine să-ţi ia locul în cocioabă, şi este foarte mulţumit căci înainte nu avea adăpost. Ei bine! Află deci că Spiritele ce s-au încarnat în acest popor degenerat nu sunt aceleaşi care îl alcătuiau în vremea măreţiei sale; spiritele de atunci, care erau avansate, s-au dus în „locuinţe" mai perfecte şi au progresat în timp ce altele mai puţin avansate le-au luat locul, pe care la rândul lor îl vor părăsi".

787. Nu există neamuri care se împotrivesc progresului din pricina naturii lor?

„Da, dar acele se distrug, în fiecare zi, în mod fizic".

Care ar fi şansa sufletelor venite să anime aceste neamuri?

„Ele vor sosi ca şi toate celelalte pentru perfecţionare trecând prin alte existenţe; Dumnezeu nu dezmoşteneşte pe nimeni".

Astfel oamenii cei mai civilizaţi au putut fi sălbatici şi antropofagi?

„Tu însuţi ai fost o fiinţă primitivă înainte de a fi ceea ce eşti".

788. Popoarele sunt individualităţi colective care, ca şi indivizii, trec prin copilărie, maturitate şi decrepitudine Acest adevăr constatat de istorie nu ne poate face să gândim că popoarele cele mai avansate din acest secol ar avea un declin şi un sfârşit, ca şi cele din antichitate?

„Popoarele care nu trăiesc decât viaţa corpului, cele a căror măreţie nu este bazată decât pe forţă şi

întindere, se nasc, cresc şi mor, deoarece forţa unui popor se epuizează ca şi cea a omului. Cele ale căror legi egoiste contrazic progresul iluminării şi al carităţii pier, deoarece numai lumina distruge întunericul şi mila egoismul. Însă există la popoare ca şi la indivizi o viaţă a sufletului; cele ale căror legi se armonizează cu legile eterne ale creatorului vor dăinui şi vor fi o flacără vie pentru celelalte popoare”.

789. Oare progresul va reuni intr-o zi toate popoarele pământului într-o singură naţiune?

„Nu, nu într-o singură naţiune; ar fi imposibil, dată fiind diversitatea climatelor în care trăiesc popoarele, obiceiurilor şi nevoilor specifice. De aceea le vor trebui întotdeauna legi potrivite cu aceste obiceiuri şi nevoi; însă compasiunea nu cunoaşte graniţe şi nu face distincţie între culorile oamenilor.

Când legea lui Dumnezeu va reprezenta pretutindeni temeiul legilor omeneşti, atât popoarele cât şi fiinţele individuale vor practica caritatea unele faţă de altele. Atunci ele vor trăi fericite şi în pace, căci nimeni nu va mai încerca să facă rău vecinului său, şi nici să trăiască pe spinarea lui”.

Omenirea progresează prin indivizii care se îmbunătăţesc şi se luminează treptat; când numărul lor sporeşte, ei ajung în frunte şi îi antrenează şi pe ceilalţi. Din când în când răsar printre ei oameni de geniu care dau avânt, apoi oameni cu autoritate, instrumente ale lui Dumnezeu, care în câţiva ani fac omenirea să avanseze cât în câteva secole.

Progresul popoarele face de asemenea să iasă în relief justeţea reîncarnării. Oamenii de bine fac eforturi lăudabile pentru a face să avanseze o naţiune din punct de vedere moral şi intelectual. Naţiunea transformată va fi mai fericită în această lume ca şi în alta; dar în timpul drumului său lent de-a lungul secolelor, mii de indivizi mor în fiecare zi. Care este soarta tuturor celor ce sucombă pe parcurs? Inferioritatea lor relativă îi

privează oare de fericirea rezervată ultimilor sosiţi? Sau fericirea lor este relativă? Justiţia divină nu va admite o asemenea nedreptate. Prin pluralitatea existenţelor, dreptul la fericire esle egal pentru toţi, căci nimeni nu este dezmoştenit de progres; întrucât cei ce au trăit în epoca barbariei pot reveni în vremurile civilizaţiei, la acelaşi popor sau la altul, rezultă de aici că toţi profită de mersul ascendent.

Dar sistemul unităţii existenţelor prezintă aici o altă dificultate. Prin acest sistem sufletul este creat în momentul naşterii; deci dacă un om este mai avansat decât un altul, aceasta se întâmplă deoarece Dumnezeu creează pentru el un suflet mai avansat. De ce această favoare? Ce merit are el, el care nu a trăit mai mult decât altul, ba uneori mai puţin decât altul, pentru a i se da un suflet inferior? Dar nu aici este principala dificultate. O naţiune trece, în mii de ani, de la barbarie la civilizaţie.

4. Civilizaţia

790. Este civilizaţia un progres sau, după cum spun anumiţi filozofi, o decadenţa a umanităţii?

„Progres incomplet; omul nu trece imediat de la copilărie la maturitate”.

Este raţional să condamni civilizaţia?

„Condamnaţi mai degrabă pe cei ce abuzează de ea, şi nu opera lui Dumnezeu”.

791. Oare civilizaţia se va epura într-o bună zi, făcând să dispară relele pe care le va fi produs?

„Da, atunci când morala va fi tot atât de dezvoltată ca şi inteligenţa. Fructul nu poate veni înaintea florii”.

792. De ce civilizaţia nu realizează imediat tot binele pe care l-ar putea produce?

„Deoarece oamenii nu sunt încă pregătiţi, şi nici dispuşi să obţină acest bine”.

Nu ar fi şi pentru că civilizaţia, creând noi necesităţi, iscă deopotrivă noi pasiuni?

„Da, şi pentru că nu toate facultăţile Spiritului progresează deodată; e nevoie de timp pentru toate. Nu puteţi aştepta roade perfecte de la o civilizaţie incompletă”.

793. După ce semne se poate recunoaşte o civilizaţie perfectă?

„O veţi recunoaşte după dezvoltarea morală. Voi vă credeţi foarte avansaţi, deoarece aţi făcut mari descoperiri şi invenţii minunate, deoarece locuiţi şi sunteţi îmbrăcaţi mai bine decât oamenii primitivi; dar nu veţi avea cu adevărat dreptul de a vă numi civilizaţi până când nu veţi înlătura din societatea voastră viciile care o dezonorează, şi până nu veţi trăi împreună ca fraţii practicând mila creştină; până atunci nu sunteţi decât popoare luminate deoarece nu aţi parcurs decât prima fază a civilizaţiei”.

Civilizaţia are, ca toate lucrurile, nivelurile sale. O civilizaţie incompletă este o stare de tranziţie ce cuprinde anumite rele, necunoscute în starea primitivă; dar asta nu înseamnă că nu constituie un progres natural, necesar, ce aduce cu sine şi remediul răului săvârşit. Pe măsură ce civilizaţia se perfecţionează, ea face să înceteze unele dintre relele conţinute şi aceste rele vor dispărea odată cu progresul moral.

Dintre două popoare ajunse în culmea dezvoltării sociale, se poate numi civilizat, în adevărata accepţie a cuvântului, acela care dă dovadă de mai puţin egoism, cupiditate şi orgoliu; unde preocupările sunt mai mult intelectuale şi morale decât materiale; unde inteligenţa se poate dezvolta cu mai multă libertate; unde există mai multă bunătate, bună credinţă, bunăvoinţă şi generozitate reciprocă; unde prejudecăţile de castă şi de naştere sunt mai puţin înrădăcinate, căci aceste prejudecăţi sunt incompatibile cu adevărata dragoste faţă de aproapele tău; unde legile nu consacră nici un privilegiu şi sunt aceleaşi pentru toţi, de la cel mai mic la cel mai mare; unde dreptatea şi practicarea ei se

exercită imparţial; unde cel slab găseşte întotdeauna ajutor împotriva celui tare; unde viaţa omului, credinţele şi opiniile sale sunt cel mai mult respectate, unde există mai putină nefericire şi, în sfârşit, unde tot omul de bună credinţă este întotdeauna sigur că nu-i vor lipsi cele necesare.

5. Progresul legislaţiei umane

794. Ar putea societatea să fie guvernată doar prin legi naturale fără ajutorul legilor omeneşti?

„Ar putea dacă binele ar fi înţeles, şi dacă ar exista voinţa de a-l practica; atunci aceste legi ar fi de ajuns; dar societatea are exigenţele sale, şi atunci îi sunt necesare legi specifice”.

795. Care este cauza instabilităţii legilor omeneşti?

„În vremurile de început, cei ce erau mai puternici făceau legile, şi le făceau pentru ei. A fost nevoie să fie modificate pe măsură ce oamenii au înţeles mai bine dreptatea. Legile omeneşti sunt mai stabile pe măsură ce se apropie de adevărata justiţie, adică pe măsură ce sunt făcute pentru toţi, şi se identifică cu legea naturală”.

Civilizaţia a creat noi necesităţi pentru om şi aceste nevoi sunt legate de poziţia socială deţinută. A fost nevoie ca drepturile şi îndatoririle acestei poziţii sociale să fie reglate prin legi omeneşti; dar sub influenţa pasiunilor sale, omul a creat adesea drepturi şi îndatoriri imaginare ce contravin legii naturale şi pe care popoarele le şterg din codurile lor pe măsură ce progresează. Legea naturală este imuabilă şi egală pentru toţi; legea omenească este schimbătoare şi progresivă, şi de aceea a fost posibil ca în timpul copilăriei societăţilor să se consacre dreptul celui mai tare.

796. Oare severitatea legilor penale nu este o necesitate în starea actuală a societăţii?

„O societate depravată are cu certitudine nevoie de legi mai severe; din nefericire, aceste legi sunt mai mult pentru pedepsirea răului deja săvârşit decât să îndepărteze sursa răului. Numai educaţia este cea care poate să reformeze omul; atunci el nu va mai avea nevoie de legi atât de riguroase”.

797. Cum ar putea fi determinat omul să-şi corecteze legile sale?

„Acesta vine în mod natural prin forţa lucrurilor şi prin influenţa binelui care îl conduc pe calea progresului. El a corectat deja mult şi va reforma multe altele.”

6. Influenţa spiritismului asupra progresului

798. Va deveni spiritismul o credinţă în adevăratul sens al cuvântului, ori va rămâne doar crezul anumitor persoane?

„Cu siguranţă, el va deveni o nouă credinţă, şi va marca o nouă eră în istoria umanităţii, deoarece el există în natură şi a sosit vremea ca el să-şi ia locul în rândul cunoştinţelor omeneşti. Totuşi, vor fi mari lupte de purtat, mai ales împotriva interesului decât împotriva convingerii, căci nu trebuie ascuns că există oameni interesaţi în combaterea lui, unii din orgoliu, alţii din cauza intereselor materiale însă cei care i se împotrivesc, găsindu-se din ce în ce mai izolaţi, vor fi nevoiţi să judece ca toată lumea, sub pedeapsa de a deveni ridicoli.

Ideile nu se transformă decât în timp şi niciodată imediat; ele slăbesc de la o generaţie la alta şi sfârşesc prin a dispărea treptat, odată cu cei care le propagau, şi care sunt înlocuiţi de alţi indivizi pătrunşi de noi principii, aşa cum se întâmplă cu ideile politice. Priviţi păgânismul; nu există desigur nimeni astăzi care să propage ideile religioase ale acelor timpuri; totuşi multe secole după încoronarea creştinismului, ele au lăsat urme pe care numai completa reînnoire a neamurilor le-

a putut şterge. La fel va fi cu spiritismul; mai este necesar mult progres, dar va mai exista încă timp de două-trei generaţii o sământă de neîncredere pe care numai timpul o va face să dispară. Totodată mersul său va fi mai rapid decât al creştinismului, deoarece însuşi creştinismul îi deschide căile, iar el pe creştinism se sprijină.

799. În ce fel spiritismul poate contribui la progres?

„Distrugând materialismul, care este una din plăgile societăţii, el face oamenii să înţeleagă unde se află adevăratul lor interes. Viaţa viitoare nemaifiind mascată de îndoială, omul va înţelege mai bine că-şi poate asigura viitorul prin mijlocirea prezentului. Distrugând prejudecăţile de sectă, de castă şi de culoare, spiritismul aduce oamenilor marea solidaritate ce trebuie să-i unească ca pe nişte fraţi”.

800. Dar nu se poate considera că spiritismul nu va putea triumfa din pricina nepăsării şi ataşamentului oamenilor faţă de lucrurile materiale?

„Ar însemna să cunoşti foarte puţin oamenii, dacă ai gândi că o cauză oarecare ar putea să-i transforme, încântându-i. Ideile se modifică puţin câte puţin în funcţie de indivizi; şi sunt necesare generaţii pentru a şterge complet urmele vechilor obişnuinţe. Transformarea nu poate deci opera decât într-un timp îndelungat, gradual şi din aproape în aproape; cu fiecare generaţie, o parte din văl se ridică; spiritismul vine să-l destrame cu totul; dar până atunci, dacă ar avea ca efect, la un singur om, corijarea unui singur defect, este ca şi cum acesta ar fi făcut un pas, dar prin el un mare bine, căci acest prim pas va precede alţii mai uşori”.

801. De ce Spiritele nu au transmis în toate epocile trecute ceea ce ne învaţă astăzi?

„Voi nu-i învăţaţi pe copii ceea ce-i învăţaţi pe adulţi, şi nu daţi nou născuţilor o hrană pe care n-ar putea să o digere; fiecare lucru la timpul său. Ele i-au

învăţat pe oameni multe lucruri pe care aceştia nu le-au priceput sau pe care le-au denaturat, dar pe care acum le pot înţelege. Prin învăţătura lor, chiar incompletă, ele au pregătit ogorul pentru primirea seminţei ce va rodi astăzi”.

802. Deoarece spiritismul trebuie să marcheze un progres pentru omenire, de ce spiritele nu grăbesc acest progres prin manifestări atât de generale şi atât de evidente încât să convingă chiar pe cei mai neîncrezători?

„Voi aţi dori miracole; însă Dumnezeu le seamănă din plin sub paşii voştri şi totuşi voi mai vedeti oameni care-l reneagă. Oare Christos şi-a convins contemporanii prin minunile săvârşite? Nu vedeti astăzi oameni negând faptele cele mai evidente petrecute sub ochii lor? Nu-i vedeti pe cei ce spun că nu vor crede decât atunci când vor vedea cu proprii ochi? Nu, nu prin miracole vrea Dumnezeu să-i întoarcă pe oameni; în bunătatea sa, el vrea să le lase meritul de a se convinge prin raţiune”.

Chapter 9 Legea egalităţii

1. Egalitatea naturală. 2. Inegalitatea aptitudinilor. 3. Inegalităţile sociale. 4. Inegalitatea bogăţiilor. 5. Încercările bogăţiei şi mizeriei. 6. Egalitatea drepturilor bărbatului şi femeii. 7. Egalitatea în faţa morţii.

1. Egalitatea naturală

803. Toţi oamenii sunt egali în faţa lui Dumnezeu?

„Da, toţi tind către acelaşi tel, şi Dumnezeu a făcut legile sale pentru întreaga lume. Adeseori voi spuneţi: «soarele luminează pentru toţi» şi prin aceasta spuneţi un adevăr mai mare şi mai general decât credeţi".

Toţi oamenii sunt supuşi aceloraşi legi ale naturii, toţi se nasc cu aceleaşi slăbiciuni, toţi sunt obiecte ale aceleaşi dureri, trupul bogatului se macină ca şi cel al săracului. Dumnezeu nu a dat aşadar nici unui om superioritatea naturală, nici prin naştere, nici prin moarte: toţi sunt egali în faţa lui.

2. Inegalitatea aptitudinilor

804. Din ce cauză nu a dat Dumnezeu aptitudini asemănătoare tuturor oamenilor?

„Dumnezeu a creat toate Spiritele egale, dar fiecare dintre ele a vieţuit mai mult sau puţin şi, în consecinţă, a dobândit mai mult sau mai puţin. Diferenţa constă în nivelul lor şi în voinţa lor, care este liberul arbitru; de aici, unii oameni se perfecţionează mai rapid, ceea ce le dă aptitudini diverse. Diferenţierea aptitudinilor este necesară, astfel ca fiecare să poată conlucra la Scopurile Providenţei, în limitele dezvoltării forţelor sale fizice şi intelectuale; ceea ce nu face unul este făcut de celălalt - astfel fiecare are un rol util. Apoi,

toate lumile fiind solidare unele cu celelalte, trebuie ca locuitorii lumilor superioare, în mare parte create înaintea lumii voastre, să vină să locuiască cu voi pentru a vă da exemplu”.

805. Trecând dintr-o lume superioară într-o lume inferioară, Spiritul îşi conservă integralitatea facultăţilor dobândite?

„Da, am mai spus-o deja, Spiritul care a progresat nu mai dă înapoi. El poate alege, în starea sa de Spirit, un înveliş mai „scorţos” sau o poziţie mai precară decât cea avută anterior, dar toate acestea pentru a-i servi drept învăţătură şi sprijin în progresul său”.

Astfel diversitatea aptitudinilor omului nu ţine de natura intimă a creşterii sale ci de nivelul de perfecţiune atins de Spiritele încarnate în el. Deci Dumnezeu nu a creat inegalitatea facultăţilor, ci a permis ca diferitele niveluri de dezvoltare să se afle în contact, astfel încât cele mai avansate să poată ajuta la progresul celor mai înapoiate, iar oamenii, având nevoie unii de alţii, să înţeleagă legea carităţii ce trebuie să-i unească.

3. Inegalităţile sociale

806. Inegalitatea condiţiilor sociale este o lege a naturii?

„Nu; aceasta este în exclusivitate opera omului, şi nicidecum a lui Dumnezeu”.

Această inegalitate va dispărea într-o zi?

„Nimic nu este etern în afară de legile lui Dumnezeu. Nu vezi inegalitatea ştergântfu-se puţin câte puţin în fiecare zi? Ea va dispărea ca şi dominaţia orgoliului şi a egoismului, şi nu va rămâne decât inegalitatea meritului. Va veni o zi când membrii marii familii a copiilor lui Dumnezeu nu se vor mai privi după puritatea sângelui; nu există decât Spiritul mai mult sau mai puţin pur, şi aceasta nu depinde de poziţia socială”.

807. Ce gândiţi despre cei ce abuzează de superioritatea poziţiei lor sociale pentru a oprima pe cel

slab în propriul lor profit?

„Aceia merită anatema; vai de ei! Vor fi oprimaţi la rândul lor şi vor renaşte într-o existenţă în care vor îndura tot ceea ce ei au făcut pe alţii să îndure”.

4. Inegalitatea bogăţiilor

808. Inegalitatea bogăţiilor nu-şi are izvorul în inegalitatea facultăţilor ce dau unora mai multe mijloace de acumulare decât altora?

„Da şi nu.”

Bogăţia ereditară nu este totuşi fructul pasiunilor rele?

„Ce ştii tu? Reîntoarce-te la sursă şi vei vedea dacă este întotdeauna pură. Ştii tu dacă în principiu această bogăţie nu a fost fructul unei spolieri sau al unei nedreptăţi? Dar fără a vorbi de origine, crezi oare că râvnirea bogăţiei, chiar dobândită pe căi bune, dorinţele secrete ce urmăresc grabnica ei dobândire, sunt sentimente lăudabile? Aceasta judecă Dumnezeu, şi te asigur că judecata lui este mai severă decât cea a oamenilor”.

809. Dacă o avere a fost obţinută pe căi rele la început, cei ce o moştenesc mai târziu sunt responsabili de ea?

„Fără îndoială, ei nu sunt responsabili de răul făcut de alţii, cu atât mai puţin dacă-l pot ignora; dar ştii bine că adesea o avere nu revine unui om decât pentru a-i da ocazia să repare o nedreptate. Ferice de el dacă înţelege! Dacă o face în numele celui ce a comis nedreptatea, se va ţine cont pentru amândoi de această îndreptare, căci adesea cel din urmă este cel ce o provoacă”.

810. Fără a se abate de la legalitate, se poate dispune de bunurile proprii de o manieră mai mult sau mai puţin echitabilă. Este o persoană responsabilă după moartea sa de dispoziţiile date în legătură cu aceste bunuri?

„Orice acţiune poartă propriile fructe; fructele acţiunilor bune sunt dulci, roadele faptelor rele sunt amare; nu uitaţi nicicând lucrul acesta!”

811. Egalitatea absolută a bogăţiilor este posibilă; a existat vreodată?

„Nu, nu este posibilă. Diversitatea facultăţilor şi a caracterelor i se împotrivesc”.

Există totuşi oameni care cred că în aceasta constă remediul pentru răul social; ce credeţi?

„Aceştia sunt sistematicii sau ambiţioşii invidioşi; ei nu înţeleg că egalitatea pe care o revendică ar fi curând ruptă prin forţa lucrurilor. Combateţi egoismul, plaga voastră socială, şi nu mai alergaţi după himere”.

812. Dacă egalitatea bogăţiilor nu este posibilă, acelaşi lucru e valabil şi pentru bunăstare?

„Nu, dar bunăstarea este relativă, şi fiecare s-ar putea bucura de ea dacă ar înţelege bine că adevărata bunăstare constă în folosirea timpului său după plac, şi nu pentru lucruri pentru care nu simţi nici un gust; şi cum fiecare are aptitudini diferite, nici un lucru util nu va rămâne nefăcut. Echilibrul există în toate, omul este cel ce vrea să-l strice”.

Este posibil să se înţeleagă acest lucru ?

„Oamenii vor înţelege când vor practica legea dreptăţii”.

813. Există mulţi oameni care cad în lipsuri şi mizerie din cauza greşelilor lor; însă societatea nu este şi ea responsabilă?

„Desigur; am mai spus-o, ea este întotdeauna prima cauză a acestor greşeli. De altfel nu trebuie ca ea să vegheze la educaţia lor morală? Adesea educaţia proastă este cea care denaturează judecata acestor persoane în loc să le înăbuşe tendinţele dăunătoare”.

5. Încercările bogăţiei şi ale mizeriei

814. De ce a dat Dumnezeu unora bogăţie şi putere şi altora mizerie?

„Pentru a încerca pe fiecare în mod diferit. De altfel, o ştiţi, aceste încercări sunt alese de însăşi Spiritele, şi adesea în aceste încercări ele sucombă”.

815. Care dintre cele două probe este mai redutabilă pentru om, cea a nefericirii şi mizeriei sau a norocului şi bogăţiei?

„Ambele sunt la fel: mizeria provoacă cârtirea împotriva Providenţei, bogăţia stârneşte în toţi excesele”.

816. Dacă bogatul are mai multe tentaţii, nu are în acelaşi timp mai multe mijloace de afcce bine?

„Este adevărat, dar el nu îl face întotdeauna; el devine egoist, orgolios şi nesătul; nevoile sale cresc odată cu averea, şi el crede că nu are suficient pentru el însuşi”.

Înălţarea în această lume ca şi autoritatea asupra semenilor sunt încercări tot atât de mari şi de trecătoare ca şi nefericirea; căci cu cât eşti mai bogat şi mai puternic, cu atât ai mai multe obligaţii de îndeplinit, şi cu atât sunt mai mari mijloacele de a face bine sau rău. Dumnezeu îl încearcă pe sărac prin resemnare, iar pe bogat prin utilizarea pe care o dă bunurilor şi puterii sale.

Bogăţia şi puterea fac să se nască toate pasiunile care ne înlănţuie de materie şi ne îndepărtează de perfecţiunea spirituală. De aceea Isus a spus: „Adevărat, adevărat vă spun vouă, este mai uşor unei cămile să treacă prin ochiul unui ac decât unui bogat să intre în împărăţia cerurilor”.

6. Egalitatea drepturilor bărbatului şi femeii

817. Sunt bărbatul şi femeia egali în drepturi în faţa lui Dumnezeu şi au aceleaşi drepturi?

„Oare Dumnezeu nu a dat amândurora înţelegerea binelui şi răului precum şi facultatea de a progresa?”.

818. De unde provine inferioritatea morală a femeii în anumite locuri?

„Datorită stăpânirii nedrepte şi crude pe care bărbatul a impus-o asupra ei. Este un rezultat al instituţiilor sociale şi al abuzului forţei în faţa slăbiciunii. Pentru oamenii puţin avansaţi din punct de vedere moral, forţa face dreptul”.

819. În ce scop femeia are o constituţie fizică mai slabă decât bărbatul?

„Pentru a-i asigura acestuia sarcini specifice. Bărbatul este făcut pentru munci mai grele, el fiind mai puternic; femeia, pentru lucruri mai uşoare, şi amândoi pentru a se ajuta reciproc în depăşirea încercărilor unei vieţi pline de amărăciune”.

820. Slăbiciunea fizică a femeii nu o plasează în mod natural sub dependenţa bărbatului?

„Dumnezeu a dat unora forţa pentru a-l proteja pe cel slab şi nu pentru a-l subjuga”.

Dumnezeu a adaptat structura fiecărei fiinţe rolului pe care trebuie să-l îndeplinească. Dacă a dat femeii o mai mică forţă fizică, el i-a dat în schimb o mai mare sensibilitate în raport cu delicateţea funcţiunilor materne şi slăbiciunea făpturilor strânse la sânul său.

821. Sarcinilor cărora femeia le este hărăzită de natură au o importantă tot atât de mare ca şi cele ale bărbatului?

„Da, chiar mai mari; ea este cea care dă bărbatului primele noţiuni deviată”.

822. Oamenii fiind egali în faţa lui Dumnezeu, trebuie să fie egali şi în faţa legilor omeneşti?

„Este primul principiu al dreptului: Nu faceţi altora ceea ce nu aţi dori să vi se facă vouă”.

Conform acestuia, o legislaţie, pentru a fi întru totul dreaptă, trebuie să consacre egalitatea drepturilor dintre bărbat şi femeie?

„A drepturilor, da; a rolului, nu. Trebuie ca fiecare să aibă un loc bine stabilit; barbatul se ocupă de treburile din afară, iar femeia de cele din interiorul

căminului; fiecare după aptitudinile sale. Legea omenească, pentru a fi echitabilă, trebuie să consacre egalitatea drepturilor dintre bărbat şi femeie; orice privilegiu acordat unuia sau altuia este contrat dreptăţii. Emanciparea femeii însoţeşte progresul civilizaţiei; aservirea femeii marchează barbaria.

De altfel sexele nu există decât prin construcţia fizică; din moment ce Spiritele pot îmbrăca orice formă, nu există nici o diferenţă sub acest raport şi, în consecinţă, ambele sexe trebuie să se bucure de aceleaşi drepturi".

7. Egalitatea în faţa morţii

823. De unde provine dorinţa de a perpetua propria memorie prin monumente funerare?

„Un ultim act de orgoliu".

Dar somptuozitatea monumentelor funerare nu este cel mai adesea o faptă a rudelor ce vor să onoreze memoria defunctului decât pe însuşi defunctul?

„Orgoliu al rudelor ce vor să se glorifice pe ele însele. Oh! Da, toate aceste demonstraţii nu sunt întotdeauna pentru cel decedat: este pentru amorul propriu şi pentru lume, şi pentru a face paradă de bogăţia lor. Crezi că amintirea unui suflet drag este mai puţin durabilă în inima celui îndurerat dacă acesta nu poate pune pe mormânt decât o floare? Crezi că marmura salvează de la uitare pe cel ce a fost nefolositor pe pământ?"

824. Blamaţi într-o manieră absolută pompa funeraliilor?

„Nu. Când onorează memoria unui om de bine, ea este justă şi oferă un bun exemplu".

Mormântul este locul de întâlnire al tuturor oamenilor; aici sfârşesc inevitabil toate deosebirile dintre oameni. În zadar vrea bogatul să-şi perpetueze memoria prin monumente fastuoase, timpul le va distruge aşa cum distruge corpurile. Amintirea faptelor

sale bune şi a celor rele va fi mai puţin perisabilă decât mormântul său, pompa funeraliilor sale nu-i va spăla păcatele şi nu-l va ridica pe o treaptă superioară în ierarhia spirituală.

Chapter 10 Legea libertăţii

1. Libertatea naturală. 2. Sclavia. 3. Libertatea de a gândi. 4. Libertatea cunoştinţei. 5. Liberul arbitru. 6. Fatalitatea. 7. Cunoaşterea viitorului. 8. Rezumat despre mobilul acţiunilor omului.

1. Libertatea naturală

825. Există în lume anumite situaţii în care, odată ajuns, omul se poate măguli că se bucură de o libertate absolută?

„Nu, deoarece voi toţi aveţi nevoie unii de alţii, atât cei mici cât şi cei mari”.

826. Care ar fi condiţia în care omul s-ar putea bucura de o libertate absolută?

„Pustnic într-un deşert. De îndată ce doi oameni stau împreună, ei au datoria să se respecte şi nu mai au, în consecinţă, libertate absolută”.

827. Obligaţia de a respecta drepturile celorlalţi ia omului dreptul de a-şi aparţine sieşi?

„De loc, căci este un drept ce ţine de natură”.

828. Cum se împacă opiniile liberale ale anumitor oameni cu despotismul practicat adesea de ei înşişi asupra subordonaţilor lor sau manifestat în modul cum gândesc?

„Ei au inteligenţa legii naturale, dar aceasta este contrabalansată de orgoliu şi de egoism. Ei înţeleg cum trebuie să se poarte, adică principiile lor nu sunt doar o comedie jucată din calcul rece, şi totuşi nu o fac”.

Li se va ţine cont în altă viaţă de principiile pe care le-au propovăduit aici-jos ?

„Cu cât există mai multă inteligenţă pentru a înţelege un principiu, cu atât este mai puţin scuzabil să nu-l aplici tu însuţi. Vă spun în adevăr că omul simplu, dar sincer, este mai avansat pe calea spre Dumnezeu decât cel ce vrea să pară ceea ce nu este”.

2. Sclavia

829. Există oameni care, prin natura lor, sunt sortiţi să devină proprietatea altor oameni?

„Orice stăpânire absolută a unui om de către alt om este contrară legii lui Dumnezeu. Sclavia este un abuz al forţei; ea va dispărea odată cu progresul, aşa cum vor dispărea puţin câte puţin toate abuzurile”.

Legea omenească ce consacră sclavia este o lege împotriva naturii, de vreme ce ea asimilează omul cu animalul şi îl degradează atât moral cât şi fizic.

830. Când sclavia există în obiceiurile unui popor, cei ce profită de ea sunt oare de condamnat, de vreme ce nu fac decât să se conformeze unei practici ce li se pare firească?

„Răul este întotdeauna rău, şi toate sofismele voastre nu vor face ca o faptă rea să devină o faptă bună; dar responsabilitatea răului săvârşit este legată de posibilităţile avute de a înţelege răul. Cel ce profită de pe urma legii sclaviei este întotdeauna vinovat de o violare a legii naturii; de aceea, ca şi în alte cazuri, culpabilitatea este relativă. Sclavia fiind trecută printre obiceiurile anumitor popoare, omul a putut profita de buna-credinţă ca de un lucru ce i se părea natural. Dar îndată ce raţiunea sa dezvoltată, şi mai ales luminată, de creştinism i-a arătat în sclav pe egalul său în faţa lui Dumnezeu, el nu mai are scuză”.

831. Inegalitatea naturală a aptitudinilor nu plasează anumite neamuri sub stăpânirea altora mai inteligente?

„Da, dar pentru a le înălţa, nicidecum pentru a le abrutiza şi mai mult prin servitute. Oamenii au privit prea mult timp anumite neamuri omeneşti ca pe nişte animale de povară dotate cu braţe şi mâini şi despre care au crezut că au dreptul să le vândă ca pe nişte vite. Ei se cred de un sânge mai pur; nebuni ce nu văd decât materia! Nu sângele este mai mult sau mai puţin pur, ci

Spiritul”.

832. Există oameni care-şi tratează sclavii cu omenie, caută să nu le lipsească nimic şi gândesc că libertatea i-ar putea expune la şi mai multe privaţiuni; ce spuneţi de asta?

„Spun că aceştia îşi înţeleg mai bine interesele; ei au tot atât de mare grijă de boii şi caii lor, ca să obţină un profit mai mare din afacere. Ei nu sunt la fel de vinovaţi ca cei ce maltratează sclavii; în schimb, dispun de aceştia ca de o marfă, privându-i de dreptul de a fi liberi”.

3. Libertatea de a gândi

833. Există în om ceva ce scapă oricărei constrângeri, şi datorită căruia el se bucură de o libertate absolută?

„Da, gândirea. Datorită ei omul se bucură de o libertate fără limite, căci gândirea nu cunoaşte îngrădiri. I se poate opri zborul, dar nu poate fi distrusă”.

834. Este omul responsabil de gândirea sa?

„Omul este responsabil în faţa lui Dumnezeu; Dumnezeu singur putând-o cunoaşte, o condamnă sau o absolvă în faţa justiţiei”.

4. Libertatea conştiinţei

835. Este libertatea de conştiinţă o consecinţă a libertăţii de gândire?

„Conştiinţa este o mişcare a gândirii, este ceva intim aparţinând omului”.

836. Are omul dreptul să pună piedici libertăţii de conştiinţă?

„Nu mai mult decât libertăţii de gândire, căci numai lui Dumnezeu îi aparţine dreptul să judece conştiinţa. Dacă omul reglează prin legile sale raporturile dintre oameni, Dumnezeu, prin legile sale

naturale, reglează raporturile omului cu Dumnezeu”.

837. Care este rezultatul piedicilor puse libertăţii de conştiinţă?

„A constrânge oamenii să acţioneze altfel decât gândesc înseamnă a-i face ipocriţi. Libertatea conştiinţei este una din caracteristicile adevăratei civilizaţii şi a progresului”.

838. Oare credinţa este respectabilă chiar şi atunci când falsitatea ei e de notorietate?

„Orice credinţă este respectabilă când este sinceră şi conduce la practicarea binelui. Credinţele condamnabile sunt cele care ne conduc la rău”.

839. Este reprobabil în credinţa sa cel ce nu gândeşte ca noi?

„Ar fi lipsit de caritate şi ar prejudicia libertatea de gândire”.

840. Este o prejudiciere a libertăţii de conştiinţă faptul de a stăvili credinţele de natură să tulbure societatea?

„Este adevărat că acţiunile pot fi reprimate, dar credinţa intimă rămâne de neatins”.

A reprima actele exterioare ale unei credinţe când aceste acte aduc un prejudiciu oarecare celorlalţi nu înseamnă de loc a prejudicia libertatea conştiinţei, căci această reprimare lasă credinţei întreaga sa libertate.

841. Trebuie, din respect pentru libertatea conştiinţei, să laşi să se propage doctrinele dăunătoare? Sau mai bine, fără a prejudicia această libertate, să încerci să-i aduci pe drumul adevărului pe cei rătăciţi prin false principii?

„Cu certitudine se poate şi trebuie; dar notaţi exemplul lui Isus -prin blândeţe şi convingere, şi nu prin forţă, ceea ce ar fi mai rău decât credinţa celui pe care dorim să-l convingem. Dacă există ceva permis a se impune, acesta este binele şi fraternitatea; dar nu credem că mijlocul de a le face admise este de a acţiona cu violentă -convingerea se impune”.

842. Întrucât toate doctrinele având pretenţia de a fi unica expresie a adevărului, prin ce trăsături se poate recunoaşte cea care are dreptul de a se numi astfel?

„Ar fi cea care face omul mai bun şi mai puţin ipocrit, adică cea care practică legea dragostei şi a carităţii în cea mai mare puritate şi cu cea mai largă aplicare. Prin acest semn veţi recunoaşte dacă o doctrină este bună, căci orice doctrină ce ar avea drept consecinţă semănarea dezbinării şi stabilirea unei deosebiri între copiii lui Dumnezeu nu poate fi decât falsă şi dăunătoare”.

5. Liberul arbitru

843. Are omul liberul arbitru al actelor sale?

„De vreme ce are libertatea de a gândi, el o are şi pe aceea de a acţiona. Fără liberul arbitru omul ar fi o simplă maşină”.

844. Se bucură omul de liberul arbitru imediat după naşterea sa?

„Există libertate de acţiune de îndată ce există voinţa de a face. În primele momente ale vieţii libertatea este aproape nulă; ea se dezvoltă şi îşi schimbă obiectul odată cu facultăţile. Copilul având gânduri legate de nevoile vârstei lui aplică liberul său arbitru lucrurilor ce-i sunt necesare”.

845. Predispoziţiile instinctive aduse de om prin naştere nu sunt un obstacol în exercitarea liberului arbitru?

„Predispoziţiile instinctive aparţin Spiritului înainte de încarnarea sa; după cum el este mai mult sau mai puţin avansat, aceste predispoziţii îl pot îndemna la acte condamnabile, şi Spiritul va fi secondat în aceste acte de Spiritele ce simpatizează cu aceste dispoziţii, dar nu există de loc o antrenare irezistibilă dacă există voinţa de a rezista. Reamintiţi-vă că a voi înseamnă a putea”.

846. Are constituţia fizică vreo influenţă asupra actelor vieţii? În caz afirmativ, această influenţă nu este în detrimentul liberului arbitru?

„Spiritul este în mod cert influenţat de materia care-l poate încătuşa în manifestările sale; de aceea, în lumile în care corpurile sunt mai puţin materiale decât pe pământ, facultăţile se etalează cu mai multă libertate, dar instrumentul nu aduce facultatea. De altfel, trebuie să distingem aici facultăţile morale de facultăţile intelectuale; dacă un om are instinctul de a ucide, cu siguranţă acest instinct aparţine propriul Spirit, şi nu organele sale fac aceasta. Cel care îşi anihilează gândirea pentru a se ocupa numai de materie devine asemenea brutei, sau poate şi mai rău. Căci el nu se mai gândeşte să se apere de rău, şi prin aceasta este supus greşelii, de vreme ce acţionează astfel prin proprie voinţă.

847. Eroarea facultăţilor lasă omul fără liberul arbitru?

„Cel a cărui inteligenţă este tulburată de o cauză oarecare nu mai este stăpân pe gândirea sa, şi începând de atunci nu mai are libertate. Această eroare este adesea o pedeapsă pentru Spirit care, într-o altă existenţă, a putut fi egoist şi orgolios şi a dat o rea utilizare facultăţilor sale. El poate renaşte în corpul unui idiot, aşa cum un despot se poate reîncarna în trupul unui sclav, sau un bogătaş rău în cel al unui cerşetor; dar Spiritul suferă datorită acestei constrângeri de care este perfect conştient; este de fapt acţiunea materiei.

848. Eroarea facultăţilor intelectuale datorată stării de beţie scuză actele reprobabile?

„Nu, căci beţivul s-a lipsit în mod voluntar de propria raţiune pentru a-şi satisface pasiunile brutale; astfel, în loc de o greşeală el comite două”.

849. Care este, la omul aflat în stare de sălbăticie, facultatea dominantă: instinctul sau liberul arbitru?

„Instinctul; ceea ce nu-l împiedică să acţioneze cu toată libertatea pentru anumite lucruri. Dar ca şi copilul, el utilizează această libertate pentru nevoile sale, şi ea se dezvoltă odată cu inteligenţa; în consecinţă, tu care eşti mai luminat decât sălbaticul eşti mai responsabil de ceea ce faci”.

850. Poziţia socială nu reprezintă câteodată un obstacol pentru întreaga libertate a acţiunilor?

„Fără îndoială, lumea are exigentele sale; Dumnezeu este drept, el ţine seama de tot, dar vă lasă responsabilitatea efortului minim pe care-l faceţi pentru a depăşi obstacolele”.

6. Fatalitatea

851. Există o fatalitate în evenimentele vieţii, conform sensului ataşat acestui cuvânt? Cu alte cuvinte, sunt toate evenimentele prestabilite, şi în acest caz ce devine liberul arbitru?

„Fatalitatea nu există decât prin alegerea făcută de Spirit care, după încarnare, va trece prin una sau alta dintre încercări. Prin alegere, el îşi croieşte un fel de destin ce este chiar consecinţa poziţiei la care a ajuns; vorbesc de încercările fizice, căci pentru încercările morale şi tentaţii Spiritul îţi păstrează liberul său arbitru asupra binelui şi răului, şi întotdeauna este stăpân să cedeze sau să reziste acestora. Un Spirit bun, văzându-l că cedează, poate veni în ajutorul său, dar nu-l poate influenţa într-atât încât să-i stăpânească voinţa. Un Spirit rău, adică inferior, arătându-i şi exagerându-i un pericol fizic, îl poate înfricoşa şi zdruncina, însă voinţa Spiritului încarnat nu rămâne mai puţin liberă la orice îngrădire”.

852. Există persoane pe care fatalitatea pare să-i urmărească independent de modul lor de a acţiona; nu există nenorocire în destinul lor?

„Sunt poate încercări pe care trebuie să le treacă şi pe care şi le-a ales; dar, încă o dată, voi puneţi pe

seama destinului ceea ce nu este de cele mai multe ori decât consecinţa propriilor voastre greşeli. În mijlocul relelor care te rănesc, sileşte-te să-şi fie conştiinţa curată şi vei fi pe jumătate consolat”.

Ideile juste sau false pe care ni le facem despre lucruri ne determină să reuşim sau să eşuăm conform caracterului şi poziţiei noastre sociale. Găsim mai simplu şi mai puţin umilitor pentru amorul nostru propriu să atribuim eşecurile noastre soartei sau destinului decât propriilor noastre greşeli. Dacă influenţa Spiritelor contribuie câteodată la aceasta, noi putem întotdeauna să ne sustragem acestei influenţe respingând ideile ce ni le sugerează, atunci când sunt nefaste.

853. Anumite persoane nu scapă de un pericol mortal decât căzând într-altul; se pare că ele nu pot scăpa de spectrul morţii. Oare aici nu există o fatalitate?

„Nu este total, în adevăratul sens al cuvântului, decât momentul morţii; dacă acest moment a venit, printr-un mijloc sau altul, voi nu puteţi să vă sustrageţi”.

Astfel oricare ar fi pericolul ce ne ameninţă, nu vom muri dacă nu ne-a a bătut ceasul.

„Nu, nu vei pieri, şi ai în acest sens mii de exemple; dar când a venit ora de plecare, nimic nu i te poate sustrage. Dumnezeu ştie dinainte de ce fel de moarte vei pieri pe acest pământ, şi adesea Spiritul o ştie şi el, căci îi este relevat atunci când trebuie să-şi aleagă o existenţă sau alta”.

854. Infailibilitatea ceasului morţii duce la concluzia că orice precauţie am lua pentru a o evita este inutilă?

„Nu, căci precauţiile pe care voi le luaţi sunt sugerate în vederea evitării morţii ce vă ameninţă; ele sunt unul dintre mijloacele date pentru ca ea să nu se producă”.

855. Care este scopul Providenţei ce ne face

să ocolim pericolele ce nu trebuie să aibă urmări?

„Dacă viaţa ta este pusă în pericol, aceasta este un avertisment că tu însuţi ai dorit aşa pentru a te îndepărta de rău şi a deveni mai bun. Dacă scapi de acest pericol, fiind încă sub influenţa a ceea ce ai cunoscut, gândeşti mai mult sau mai puţin profund conform influenţei mai mari sau mai mici a Spiritelor bune, gândeşti să devii mai bun. Spiritele rele intervin şi ele (şi am zis rele, subînţelegând răul cuprins în ele), şi gândeşti că vei scăpa la fel şi din alte pericole, şi laşi din nou ca pasiunile să se dezlănţuie. Prin pericolele prin care treceţi Dumnezeu vă reaminteşte slăbiciunea şi fragilitatea existenţei voastre. Dacă se examinează cauza şi natura pericolului se va vedea că, cel mai adesea, consecinţele ar fi fost pedepsirea unei greşeli săvârşite sau a unei datorii neglijate. Dumnezeu vă avertizează astfel să reflectaţi la voi înşivă şi să vă îmbunătăţiţi”.

856. Cunoaşte Spiritul cu anticipaţie felul morţii sale?

„Ştie că felul de viaţă pe care şi l-a ales îl expune unui anumit fel de moarte; dar el cunoaşte în egală măsură înfruntările ce le are de susţinut pentru a o evita, şi că, dacă Dumnezeu îi îngădui, nu va muri”.

857. Există oameni care înfruntă pericolele luptelor având credinţa că ora lor încă nu a venit; există vreun temei în credinţa aceasta?

„Foarte des omul are presentimentul sfârşitului său, aşa cum poate să-l aibă şi pe acela că nu va muri. Acest presentiment îi vine de la Spiritele sale protectoare care vor să-l avertizeze să fie cu băgare de seamă, sau care îi redau curajul în momentul cel mai necesar. Tot astfel îi poate veni intuiţia că are existenţa ce şi-a ales-o, sau misiunea pe care a acceptat-o, şi pe care ştie că trebuie să o îndeplinească”.

858. De unde provine faptul că unii îşi privesc moartea cu mai puţină teamă decât alţii?

„Omul este cel care se teme de moarte, nu Spiritul. Cel ce priveşte moartea fără teamă gândeşte mai mult ca spirit şi mai puţin ca om; el îşi înţelege eliberarea şi o aşteaptă”.

859. Dacă moartea nu poate fi evitată atunci când ea trebuie să aibă loc, acelaşi lucru se întâmplă cu accidentele ce ne parvin în cursul vieţii?

„Adesea, acestea sunt lucruri îndeajuns de mici ca noi să vă putem preveni, şi câteodată le evitaţi voi înşivă concentrându-vă gândirea, căci nouă nu ne place suferinţa materială; dar este puţin important pentru viaţa ce v-aţi ales-o. Fatalitatea, cu adevărat, nu stă decât în ora când trebuie să vă naşteţi sau să muriţi pe acest pământ”.

Există fapte ce trebuie să se producă prin forţa lucrurilor şi pe care voinţa Spiritelor nu le poate îndepărta?

„Da, dar şi tu, în stare de Spirit, le-ai văzut şi ţi s-au prezentat atunci când ţi-ai făcut alegerea. Să nu crezi totuşi că tot ce ţi se întâmplă este scris, după cum se spune; un eveniment este întotdeauna consecinţa unui lucru pe care l-ai făcut printr-un act de liberă voinţă, în aşa fel încât dacă nu ai fi săvârşit acel lucru, evenimentul nu ar fi avut loc.

Dacă te arzi la deget, asta nu înseamnă nimic; dar este o urmare a imprudenţei tale şi o consecinţă a materiei. Nu există decât durerile mari, evenimentele importante ce pot influenţa asupra moralului -prevăzute de Dumnezeu, deoarece sunt utile purificării tale”.

860. Omul, prin voinţa şi prin actele sale, poate face ca evenimentele ce trebuiau să aibă loc să nu se mai întâmple, şi reciproc?

„Poate, dacă această deviere aparentă poate aparţine vieţii alese. Apoi pentru a face bine, aşa cum ar trebui, şi care reprezintă scopul vieţii, el poate împiedica răul, mai ales pe cel ce ar putea contribui la un rău şi mai mare”.

861. Omul care comite o crimă ştie, atunci când îşi alege existenţa, că va deveni asasin ?

„Nu, ştie că, alegându-şi o viaţă de luptă, există o ocazie de a-şi ucide unul dintre semeni, dar ignoră faptul în sine, căci aproape întotdeauna există un moment de deliberare înainte de crimă. Or, cel care deliberează asupra unui lucru este totdeauna liber să-l facă sau să nu-l facă. Dacă Spiritul ar şti dinainte că, în calitate de om, trebuie să săvârşească o crimă, este ca şi cum acest lucru ar fi predestinat. Aflaţi deci că nu există nimic predestinat în crimă, şi că orice crimă sau orice faptă este întotdeauna un act ce aparţine voinţei sau liberului arbitru. De altminteri, voi confundaţi întotdeauna două lucruri bine distincte. Evenimentele materiale ale vieţii şi actele vieţii morale. Dacă există fatalitate câteodată, aceasta există în acele evenimente materiale a căror cauză există în afara voastră şi sunt independente de voinţa voastră. Cât despre actele vieţii morale ele emană întotdeauna de la omul însuşi care are întotdeauna, în consecinţă, libertatea alegerii; aşadar, pentru acesce acte nu există nicicând fatalitate”.

862. Există persoane cărora nu le reuşeşte nimic, ca şi cum un geniu rău le-ar urmări în tot ce întreprind; nu este aceasta ceea ce s-ar putea numi fatalitate?

„Este fatalitate, dacă vrei să o numeşti astfel, dar ea ţine de alegerea tipului de existenţă; aceste persoane au dorit încercările unei vieţii de decepţii, pentru a-şi exersa răbdarea şi resemnarea. Să nu crezi totuşi că această fatalitate este absolută; ea este adesea rezultatul unui drum greşit pe care au luat-o aceste persoane, şi care nu are legătură cu inteligenţa şi aptitudinile lor.

Cel ce vrea să traverseze un râu fără a şti să înoate riscă să se înece; aşa se întâmplă în majoritatea evenimentelor vieţii. Dacă omul ar întreprinde doar acţiuni pe măsura facultăţilor sale, atunci el ar reuşi

aproape întotdeauna. Ceea ce îl împinge la pierzanie sunt orgoliul şi ambiţia, care îl fac să nu se întoarcă din drum şi să-şi aleagă drept vocaţie dorinţa de satisfacere a anumitor pasiuni. Eşuează şi este vina sa; dar în loc de autoanaliză, el preferă mai bine să-şi acuze steaua destinului. Mai bine să fii un bun muncitor ce-şi câştigă existenţa în mod cinstit, decât un poet prost ce va muri de foame. Există loc pentru toată lumea - dacă fiecare ar şti să-şi ocupe locul potrivit".

863. Tradiţiile sociale obligă adesea un om să urmeze un anumit drum, iar alegerea acestor ocupaţii este supusă controlului opiniei. Nu cumva ceea ce numim respectul omenesc, reprezintă un obstacol în exercitarea liberului arbitru ?

„Oamenii sunt cei care fac tradiţiile sociale, nicidecum Dumnezeu. Dacă ei se supun tradiţiilor, este pentru că acestea îi satisfac, şi aici trebuie să vedem un act al liberului lor arbitru, de vreme ce, dacă ar fi dorit, ar fi putut să se elibereze de ele; atunci de ce se plâng? Nu tradiţiile sociale trebuie să fie acuzate, ci neghiobia orgoliului lor care-i face să prefere a muri de foame mai degrabă decât să încalce aceste tradiţii. Nimeni nu se sinchiseşte de acest sacrificiu de opinie, în vreme ce Dumnezeu va ţine cont de sacrificiul vanităţii lor.

Asta nu înseamnă că trebuie înfruntată această prejudecată fără a fi necesar, aşa cum fac anumiţi oameni ce au mai multă originalitate decât o veritabilă filozofie. Există tot atâta lipsă de judecată în a-ţi bate joc de cineva în public câtă înţelepciune există în coborârea de bunăvoie şi fără murmur din înaltul scării, atunci când nu te poţi menţine acolo.

864. Există persoane cărora soarta le este defavorabilă, în timp ce par să fie favorizate, căci totul le reuşeşte; de ce depinde aceasta?

„Oamenii ştiu adeseori pe ce cale să o apuce, dar poate fi şi un fel de încercare; succesul îi îmbată, se lasă în voia soartei şi adesea ei plătesc mai târziu aceleaşi

succese printr-un revers crud ce putea fi evitat prin prudentă”.

865. Cum se explică şansa ce favorizează anumite persoane în circumstanţe când nici voinţa nici inteligenţa nu valorează nimic, de pildă, la jocurile de noroc ?

„Anumite Spirite au ales anticipat anumite feluri de plăcere; şansa ce le favorizează este un fel de tentaţie. Cel ce câştigă ca om pierde ca Spirit: este o probă pentru orgoliul şi cupiditatea sa”.

866. Prin urmare, fatalitatea ce pare să guverneze destinul material al vieţii noastre n-arfi altceva decât un efect al liberului nostru arbitru?

„Tu însuţi ţi-ai ales încercarea: cu cât este mai aspră, cu cât o suporţi mai bine, cu atât te ridici.

Cei care îşi petrec viaţa în abundenţă şi bunăstare ca oameni sunt de fapt Spirite laşe ce rămân staţionare. În această lume, nefericiţii îi depăşesc numeric cu mult pe cei fericiţi, dat fiind că Spiritele caută, în majoritate, încercarea cea mai fructuoasă. Ele văd foarte bine inutilitatea măririlor şi bucuriilor voastre. De altfel, viaţa cea mai fericită este întotdeauna agitată, şi întotdeauna tulburată; nu este lipsită de durere”.

867. De unde provine expresia: „A fi născut sub o stea norocoasă”?

„Veche superstiţie ce leagă stelele de soarta fiecărui om; alegorie pe care anumiţi oameni o iau *ad litteram*”.

7. Cunoaşterea viitorului

868. Poate fi revelat viitorul omului?

„În principiu, viitorul îi este ascuns, şi numai în cazuri rare şi excepţionale Dumnezeu permite revelarea lui”.

869. În ce scop viitorul îi este ascuns omului?

„Dacă omul ar cunoaşte viitorul, el ar neglija

prezentul şi nu ar acţiona cu aceeaşi libertate, căci ar fi dominat de gândul că, dacă un lucru trebuie să se înfăptuiască, nu trebuie să se mai ocupe de el, sau ar căuta să-l împiedice. Dumnezeu nu a dorit să fie aşa, astfel că fiecare concură la împlinirea lucrurilor, chiar şi la cele cărora ar dori să li se opună; astfel, tu însuţi, pregăteşti adesea, fără să bănuieşti, evenimentele ce vor surveni în cursul vieţii tale".

870. De vreme ce este util ca viitorul să fie ascuns, de ce Dumnezeu permite câteodată revelarea lui?

„Uneori această cunoaştere prealabilă trebuie să faciliteze îndeplinirea unui lucru în loc să-l împiedice, angajând la o acţiune ce nu ar avea loc în lipsa ei. Şi apoi, adesea, este o încercare. Perspectiva unui eveniment poate trezi gânduri mai mult sau mai puţin bune. Dacă un om trebuie să ştie, de exemplu, că va moşteni o avere, el va putea fi bântuit de sentimentul cupidităţii, prin bucuria sporirii plăcerilor sale pământeşti, prin dorinţa de a dobândi mai curând, dorindu-i chiar moartea celui ce trebuie să-i lase averea. Sau invers, această perspectivă îi va deştepta sentimente bune şi gânduri generoase. Dacă predictia nu se îndeplineşte, este o altă încercare; cea a felului în care va suporta decepţia; dar nu va avea mai puţin meritul sau neajunsul gândurilor bune sau rele pe care credinţa în eveniment le-a făcut să se nască în el".

871. De vreme ce Dumnezeu ştie totul, el ştie de asemenea dacă un om trebuie să sucombe sau nu într-o încercare. Prin urmare, care este menirea acestei probe, de vreme ce ea nu-i poate lămuri nimic lui Dumnezeu care ştie totul despre acest om?

„Tot aşa aţi dori să întrebaţi de ce Dumnezeu nu a creat omul perfect şi împlinit, de ce omul trece prin copilărie înainte de a ajunge la maturitate. Proba nu are scopul de a-l lămuri pe Dumnezeu despre meritul acestui om, căci Dumnezeu ştie perfect cât valorează, ci

de a lăsa omului întreaga responsabilitate a acţiunii sale, de vreme ce este liber să făptuiască sau nu. Omul făcând alegerea între bine şi rău, încercarea are efectul de a-l pune în contact cu tentaţia răului şi de a-i lăsa întregul merit al rezistenţei; or, cu toate că Dumnezeu ştie dinainte dacă va reuşi sau nu, el nu poate, în dreptatea sa, nici să-l pedepsească nici să-l recompenseze pentru un act ce nu a fost făptuit”.

Astfel este şi printre oameni. Oricât de capabil ar fi un aspirant, oricâtă certitudine ar exista în reuşita sa, nu i se oferă o funcţie fără examen, adică fără încercare. La fel, judecătorul nu condamnă un acuzat decât în legătură cu un act consumat şi nu după previziunea că el poate înfăptui acel act.

Cu cât se reflectează mai mult asupra consecinţelor rezultate pentru om din cunoaşterea viitorului, cu atât se vede cât a fost Providenţa de înţeleaptă în a i-l ascunde. Certitudinea unui eveniment fericit l-ar arunca în inactivitate; cea a unui eveniment nefericit, în descurajare; şi într-unul şi în celălalt caz puterile i-ar fi paralizate. De aceea viitorul nu-i este arătat omului decât cu un scop bine determinat, ce trebuie atins prin efortul propriu, dar fără a cunoaşte filiera prin care trebuie să treacă pentru a-l atinge. Cunoaşterea tuturor incidentelor drumului îl va lipsi de iniţiativă şi de folosirea liberului arbitru; el se va lăsa antrenat pe panta fatală a evenimentelor fără a-şi exercita facultăţile proprii. Atunci când succesul este sigur, omul nu se mai preocupă.

8. Rezumat asupra mobilului acţiunilor omeneşti

872. Problema liberului arbitru poate fi rezumată astfel: Omul nu este deloc condus fatalmente spre rău, actele săvârşite de el nu sunt de loc scrise cu anticipaţie; crimele ce le comite nu sunt de loc o hotărâre a destinului. El poate, ca încercare şi ca

ispăşire, să-şi aleagă o existenţă în care va avea chemare pentru crimă, fie datorită mediului unde se găseşte, fie prin circumstanţele ce survin, dar el este întotdeauna liber să acţioneze sau nu. Astfel liberul arbitru există în starea de Spirit prin alegerea existenţei şi a încercărilor, iar în starea corporală prin facultatea de a ceda sau de a rezista chemărilor la care suntem supuşi cu intenţie. Revine educaţiei să combată aceste rele tendinţe; ea o va face cu bune rezultate când va fi bazată pe studiul naturii morale a omului. Prin cunoaşterea legilor ce guvernează această natură morală, se va ajunge la schimbare, aşa cum inteligenţa se schimbă prin instruire, iar temperamentul prin igienă morală.

Spiritul degajat de materie, şi în stare rătăcitoare, face alegerea existenţelor sale corporale viitoare după gradul de perfecţiune la care a ajuns, şi în aceasta, aşa cum am spus-o, constă mai ales liberul său arbitru. Această libertate nu este de loc anulată de încarnare; dacă cedează influenţei materiei, el sucombă în încercările sale, şi pentru a fi ajutat să le depăşească el poate invoca ajutorul lui Dumnezeu şi al Spiritelor bune.

Fără liberul arbitru omul nu are nici necazuri la rău, nici merit la bine. Şi este tot atât de recunoscut că, în lume, atât blamul cât şi elogiile sunt proporţionale cu intenţia, deci cu voinţa; or, cine spune voinţă spune libertate. Deci omul nu s-ar strădui să caute o scuză pentru faptele sale rele în structura sa, fără să renunţe la raţiune şi la condiţia sa umană, asimilându-se cu bruta. Dacă ar fi într-un fel pentru rău, tot aşa ar fi şi pentru bine; când omul face un bine are mare grijă să-şi facă din asta un merit şi nu se îngrijeşte să mulţumească organelor sale, ceea ce dovedeşte că el nu renunţă, în mod instinctiv la cel mai frumos dar al speciei: libertatea de a gândi.

Fatalitatea, aşa cum este înţeleasă în mod obişnuit, presupune decizia prealabilă şi irevocabilă

pentru toate evenimentele vieţii, oricare le-ar fi importanţa.

Dacă aceasta ar fi ordinea lucrurilor, omul ar fi o maşină fără voinţă. La ce i-ar servi propria inteligenţă, de vreme ce ar fi inevitabil dominat în toate actele sale de forţa destinului? O astfel de doctrină, dacă era adevărată, ar fi însemnat distrugerea oricărei libertăţi morale; nu ar mai fi existat pentru om responsabilitate şi, în consecinţă, nici bine nici rău, nici crime nici virtute. Dumnezeu, de o dreptate fără egal, nu şi-ar putea pedepsi propria creaţie pentru greşeli a căror comitere nu depindea de ea, şi nici să o recompenseze pentru virtuţi nemeritate. O lege asemănătoare ar fi dincolo de negarea legii progresului, căci omul care ar aştepta totul de la soartă nu ar fi tentat de nimic pentru a-şi ameliora poziţia, de vreme ce aceasta nu ar însemna nici mai mult nici mai puţin.

Fatalitatea nu este totuşi un cuvânt fără acoperire; ea există în poziţia ocupată de om pe pământ şi în funcţiile îndeplinite de el aici, ca urmare a felului existenţei alese de Spiritul său, ca încercare, ispăşire sau misiune. El suferă în mod inevitabil toate vicisitudinile acestei existenţe, şi toate tendinţele bune sau rele ce-i sunt inerente; dar aici se opreşte fatalitatea, căci depinde doar de voinţa omului a ceda sau nu acestor tendinţe. Detaliul evenimentelor este subordonat circumstanţelor provocate de el însuşi prin actele sale, în legătură cu care poate fi influenţat de Spirite prin gândurile sugerate de acestea. Fatalitatea există deci în evenimentele ce se produc, deoarece acestea reprezintă consecinţa alegerii tipului de existenţă făcute de către Spirit; ea poate să nu fie în rezultatul acestor evenimente, deoarece poate depinde de om să le modifice cursul prin prudentă; ea nu există niciodată în actele vieţii morale.

În moarte, căreia omul îi este supus într-un mod absolut, există inexorabila lege a fatalităţii; căci el nu

poate scăpa de oprirea existenţei sale impusă de termenul final şi nici de felul morţii ce trebuie să-i întrerupă cursul.

Potrivit concepţiei comune, omul ar purta în sine însuşi toate instinctele; acestea ar proveni fie de la constituţia fizică de care nu s-ar şti responsabil, fie de la propria natură la care poate căuta o scuză în proprii ochi, spunând că nu este greşeala sa de vreme ce este astfel creat. Doctrina spiritistă este în mod evident mai morală, ea admiţând omului liberul arbitru în totalitatea sa; spunându-i că, dacă face rău, el cedează unei sugestii rele ce-i este străină, ea îi lasă întreaga responsabilitate, deoarece îi recunoaşte puterea de a rezista, lucru evident mai uşor decât acela de a lupta împotriva propriei naturi.

Astfel, după doctrina spiritistă, nu există o antrenare irezistibilă; omul poate întotdeauna să-şi astupe urechile la vocea ocultă ce-l solicită la rău în forul său interior, aşa cum poate să şi le astupe la vocea fizică a celui care îi vorbeşte; o poate face prin proprie voinţă, cerându-i lui Dumnezeu forţa necesară, solicitând efectiv asistenţa Spiritelor bune. Este ceea ce ne învaţă Isus în sublima rugăciune din Predica duminicală, când ne face să spunem: „Şi nu ne lăsa pe noi în ispită, şi ne izbăveşte de cel rău”.

Această teorie a cauzei ce determină actele noastre reiese în mod evident din orice învăţătură dată de Spirite; nu numai că este sublimul moralităţii, dar ea ridică omul în proprii ochi, ea îl arată liber să scuture un jug obsesiv, aşa cum este liber să-şi închidă casa pentru nepoftiţi; el nu mai este o maşină acţionând printr-un impuls independent de voinţa sa, este o fiinţă raţională, care ascultă, judecă şi alege singură între două sfaturi. Să mai adăugăm că, totuşi, omul nu este mai puţin privat de iniţiativă, nu înseamnă că nu acţionează mai puţin conform propriei înclinaţii, de vreme ce în definitiv nu este decât un Spirit încarnat care păstrează, sub

învelişul corporal, calităţile şi defectele avute ca Spirit.

Greşelile săvârşite de noi au deci ca sursă primară imperfecţiunea propriului nostru Spirit, care nu a atins încă superioritatea morală pe care o va dobândi într-o zi, dar căreia nu-i lipseşte liberul arbitru. Viaţa corporală îi este dată pentru a se elibera de imperfecţiunile sale prin încercările suferite, şi cu siguranţă aceste lipsuri sunt cele care îl fac mai slab şi mai vulnerabil sugestiilor altor Spirite imperfecte ce profită de ele în silinţa de a-l face să eşueze în lupta întreprinsă. Dacă iese învingător din această luptă, el se va ridica; dacă eşuează, rămâne ceea ce era, nici mai rău nici mai bun; a o lua de la capăt este o altă probă şi ea poate dura mult timp. Cu cât Spiritul se ridică, cu atât laturile slabe se împuţinează şi cu atât mai puţin va da importantă celor care îl îndeamnă la rău; forţa sa morală constă în conştiinţa elevaţiei sale, şi de aceea Spiritele rele se îndepărtează de el.

Toate Spiritele, mai mult sau mai puţin bune, atunci când sunt încarnate, constituie neamul omenesc; şi cum pământul nostru reprezintă una din lumile mai puţin avansate, aici se găsesc mai multe Spirite rele decât bune, şi de aceea vedem în jur atâta perversitate. Să depunem aşadar toate eforturile pentru a nu mai reveni în acest ciclu, şi pentru a merita să ajungem într-o lume mai bună, într-una din acele lumi privilegiate unde binele domneşte în totalitate, şi unde nu ne vom mai aminti de trecerea noastră pe pământ ca de un timp al exilului.

Chapter 11 Legea dreptăţii, dragostei şi carităţii

1. Dreptatea şi drepturile naturale. 2. Dreptul de proprietate. Furtul. 3. Mila şi dragostea pentru aproapele. 4. Dragostea maternă şi filială.

1. Dreptatea şi drepturile naturale

873. Sentimentul de dreptate există în natură sau este rezultatul unor idei acumulate?

„Există atât de inerent naturii încât vă revoltaţi la gândul unei nedreptăţi. Progresul moral dezvoltă fără îndoială acest sentiment, dar nu ţi-l dă; Dumnezeu l-a aşezat în inima omului şi de aceea găsiţi adesea la oamenii simpli concepţii mai precise despre dreptate decât la cei ce au o mulţime de cunoştinţe".

874. Dacă dreptatea este o lege a naturii, cum se face că oamenii o înţeleg atât de diferit şi unul vede drept ceea ce altuia îi pare nedrept?

„Dreptatea este amestecată adeseori cu pasiuni ce alterează acest sentiment, aşa cum se întâmplă cu majoritatea celorlalte sentimente naturale, făcând ca lucrurile să fie văzute dintr-o perspectivă falsă".

875. Cum s-ar putea defini dreptatea?

„Dreptatea constă în respectul drepturilor fiecăruia".

Ce determină aceste drepturi?

„Sunt două lucruri: legea omenească şi legea naturală. Oamenii făcând legi corespunzătoare tradiţiilor şi caracterului lor, aceste legi au stipulat drepturi ce variază potrivit progresului cunoştinţelor. Vedeţi dacă legile voastre de astăzi, fără a fi perfecte, consacră aceleaşi drepturi ca şi cele din Evul Mediu; acele drepturi învechite ce vă par monstruoase, păreau juste şi naturale în acea epocă. Dreptul stabilit de către

oameni nu este întotdeauna conform dreptăţii; de altfel el nu guvernează decât anumite raporturi sociale, în timp ce în viaţa privată există o mulţime de acte ce ţin numai de un tribunal al conştiinţei”.

876. În afară de dreptul consacrat de legea omenească, care este suportul dreptăţii fondate pe legea naturală?

„Christos este cel care l-a stabilit: să doriţi altora ceea ce aţi dori pentru voi înşivă. Dumnezeu a aşezat în inima omului regulile adevăratei dreptăţi, prin dorinţa fiecăruia de a-şi vedea respectate drepturile. În incertitudinea legată de modul de acţiune faţă de semenul său într-o circumstanţă oarecare, când omul se întreabă cum ar vrea să fie tratat într-o împrejurare asemănătoare, Dumnezeu nu poate să-i dea un ghid mai sigur decât propria conştiinţă”.

Criteriul adevăratei dreptăţi constă, într-adevăr, în a dori pentru ceilalţi ce ţi-ai dori ţie, şi nu a dori pentru tine ce ai dori pentru ceilalţi, ceea ce nu este întru totul acelaşi lucru. Aşa cum nu este natural de a dori răul, luând dorinţa personală drept model sau punct de plecare, există siguranţa de a nu dori decât binele aproapelui său. În toate timpurile şi în toate circumstanţele, omul a căutat întotdeauna să se prevaleze de dreptul său personal: sublimul religiei creştine constă în faptul că a luat dreptul personal drept temei pentru dreptul semenului.

877. Nevoia omului de a trăi în societate antrenează obligaţii specifice?

„Da, şi prima dintre ele este de a respecta drepturile semenilor săi; cel ce va respecta aceste drepturi va fi întotdeauna drept, în lumea voastră unde atâţia oameni nu practică legea dreptăţii, fiecare foloseşte represaliile, ceea ce duce la tulburare şi confuzie în societate. Viaţa socială dă drepturi şi impune datorii în mod reciproc”.

878. Întrucât omul se poate înşela asupra

întinderii dreptului său, cine sau ce îl poate face să-i cunoască limitele?

„Limita dreptului recunoscut semenului său este limita dreptului personal, în aceeaşi circumstanţă şi reciproc”.

Dar dacă fiecare îşi atribuie drepturile semenului său, ce devine atunci subordonarea faţă de superiori? Nu este o anarhie faţă de orice autoritate?

„Drepturile naturale sunt aceleaşi pentru toţi oamenii de la cel mai neînsemnat până la cel mai puternic; Dumnezeu nu a făcut pe unii dintr-un lut mai pur decât pe ceilalţi, ci toţi sunt egali în faţa lui. Aceste drepturi sunt eterne; cele stabilite de om pier odată cu instituţiile sale. Pe deasupra, fiecare îşi cunoaşte forţa sau slăbiciunea, şi va şti întotdeauna să aibă un fel de respect pentru cel ce-l va merita datorită virtuţii şi înţelepciunii sale.

Este foarte important de stabilit acest lucru, pentru ca persoanele ce se consideră superioare să-şi cunoască îndatoririle şi să-şi merite respectul. Subordonarea nu va fi compromisă dacă autoritatea va fi dată înţelepciunii”.

879. Cum va fi caracterul omului care va practica dreptatea în deplinătatea sa?

„Cu adevărat drept, ca şi Isus; căci va practica în aceeaşi măsură dragostea de aproape şi mila, fără de care nu există dreptate adevărată.

2. Dreptul de proprietate. Furtul

880. Care este cel mai important dintre drepturile naturale ale omului?

„Dreptul la viaţă; de aceea nimeni nu are dreptul de a atenta la viaţa semenului său, nici să facă ceva ce ar putea compromite existenţa sa corporală”.

881. Oare dreptul de a trăi dă omului dreptul de a acumula mijloace de trai pentru a se odihni atunci când nu va mai putea munci?

„Da, dar trebuie să o facă în familie, ca albina, printr-o muncă cinstită, şi să nu adune pentru sine ca un egoist. Chiar unele animale îi dau un exemplu de prevedere”.

882. Are omul dreptul să apere ceea ce a adunat prin muncă?

„Nu a spus Dumnezeu: Să nu furi!, iar Isus: Dă-i Cezarului ce este al Cezarului? Ceea ce omul adună printr-o muncă cinstită este o proprietate legitimă pe care are dreptul să o apere, căci proprietatea, rodul firesc al muncii este un drept tot atât de sacru ca şi dreptul de a munci sau a trăi”.

883. Dorinţa de a poseda există în natură?

„Da, dar dacă există numai pentru sine şi pentru satisfacerea personală ea este egoism”.

Totuşi dorinţa de a poseda nu este legitimă, de vreme ce bogatului nu-i pasă de nimeni şi nimic?

„Există oameni lacomi care acumulează fără a fi de folos cuiva, sau pentru a-şi potoli pasiunile. Crezi că aceştia sunt bine văzuţi de Dumnezeu? Dimpotrivă, cel care adună prin proprie muncă pentru a veni în ajutorul semenilor săi, acela practică legea dragostei şi a carităţii, şi lucrarea sa este binecuvântată de Dumnezeu”.

884. Care este caracterul proprietăţii legitime?

„Nu este proprietate legitimă decât aceea care a fost obţinută fără prejudicierea celorlalţi. Legea dragostei şi a dreptăţii apărând faptul de a face altuia ceea ce vrem să ni se facă nouă, condamnă astfel orice mijloc de acumulare contrar acestei legi”.

885. Este dreptul de proprietate nedefinit?

„Fără îndoială tot ceea ce este obţinut în mod legitim reprezintă proprietate; dar aşa după cum am spus, întrucât legislaţia omenească este imperfectă ea consacră adesea drepturi convenţionale pe care justiţia naturală le condamnă.

De aceea oamenii îşi reformează legile pe măsură ce progresează şi înţeleg mai bine dreptatea. Ceea ce pare perfect într-un secol pare barbar în secolul următor.

3. Mila şi dragostea pentru aproapele

886. Care este adevăratul sens al cuvântului milă aşa cum îl înţelegea Isus Christos?

„Bunăvoinţă pentru întreaga lume, indulgentă pentru imperfecţiunile celorlalţi, iertarea ofenselor”.

Dragostea şi mila sunt complementare legii dreptăţii, căci a-ţi iubi aproapele înseamnă a-i face tot binele de care eşti în stare şi pe care ni l-am dori şi nouă. Acesta este sensul cuvintelor lui Isus: lubiţi-vă unii pe alţii ca fraţii.

Caritatea, după Isus, nu se rezumă la milostenie; ea cuprinde toate raporturile avute cu semenii noştri, fie că sunt inferiori, egali sau superiori vouă. Ea ne impune indulgentă, pentru că de ea avem nevoie şi noi înşine; ea ne apără de umilinţa necazurilor, contra a ceea ce se întâmplă adesea.

Dacă apare un bogătaş toate privirile se îndreaptă spre el, i se acordă toată atenţia; dacă este un sărac, nimeni nu-i aruncă nici o privire. Cu cât situaţia sa este mai de plâns, cu atât nu trebuie să ne temem; din contră, să îl ajutăm în nenorocirea sa prin umilinţă.

Omul cu adevărat bun caută să-l ridice pe cel inferior în proprii săi ochi, micşorând distanţa ce-i separă.

887. Isus a spus: Iubiţi chiar şi pe duşmanii voştri. Or, dragostea pentru duşmanii noştri nu este contrară tendinţelor naturale, iar duşmănia nu provine din lipsa de simpatie dintre Spirite?

„Fără îndoială, nu putem avea pentru duşmanii noştri o dragoste tandră şi pasionată; nu aceasta a vrut să spună Isus. A-ţi iubi duşmanii înseamnă a-i scuza şi a le face bine pentru răul făcut; prin aceasta le devii

superior, prin răzbunare cobori sub nivelul lor”.

888. Ce gândiţi despre milostenie?

„Omul care a ajuns să ceară pomană se degradează moral şi fizic, se abrutizează. Într-o societate bazată pe legea lui Dumnezeu şi a dreptăţii el trebuie să ducă o viaţă de neajutorat, dar fără umilinţă pentru el. Societatea trebuie să asigure traiul celor care nu mai sunt în stare să muncească, fără a lăsa viaţa lor pe seama şi la bunăvoinţa hazardului”.

Înseamnă că blamaţi milostenia?

„Nu, nu milostenia este condamnabilă, ci adesea felul în care este practicată. Omul de bine, care înţelege caritatea în spiritul vorbelor lui Isus, merge în întâmpinarea nefericitului fără a aştepta ca acesta să-i întindă mâna.

Adevărata caritate este întotdeauna bună şi binevoitoare; aşa cum este în formă este şi în fapt. Un serviciu făcut cu delicateţe are o valoare dublă; cel tăcut cu arogantă poate fi acceptat de nevoie, dar inima se simte puţin jignită.

Amintiţi-vă că ostentaţia micşorează mult în ochii lui Dumnezeu binele făcut. Isus a spus: Mâna voastră stângă să nu ştie ce dă mâna dreaptă. El vă învaţă astfel pentru ca voi să nu pierdeţi în totalitate caritatea prin orgoliu.

Trebuie să distingem pomana propriu-zisă de binefacere. Cel mai nevoiaş nu este întotdeauna cel care cere; teama de umilinţă retine pe adevăratul sărac, şi adesea el suferă fără a se plânge. Pe el omul de omenie ştie că trebuie să-l caute fără ostentaţie.

lubiţi-vă unii pe alţii, aceasta e adevărata lege; este legea divină prin care Dumnezeu conduce lumile. Dragostea este legea atracţiei pentru entităţile vii şi organizate; atracţia este legea dragostei pentru materia organică.

Nu uitaţi niciodată că Spiritul, oricare ar fi gradul său de elevaţie, starea sa de reîncarnare sau tulburare,

este întotdeauna situat între unul superior care îl conduce şi perfecţionează, şi unul inferior faţă de care are anumite îndatoriri de îndeplinit.

Fiţi deci caritabili, dar să nu aveţi doar acea caritate care vă face să vă daţi cu răceală obolul celui ce îndrăzneşte să vă ceară, ci mergeţi în întâmpinarea sărăciei ascunse. Fiţi indulgenţi faţă de defectele semenilor voştri; în loc de a dispreţui ignoranţa şi viciul, instruiţi-i şi dojeniţi-i; fiţi blânzi şi binevoitori cu tot ceea ce vă este inferior; fiţi la fel cu făpturile cele mai infime ale creaţiei, şi veţi asculta astfel legea lui Dumnezeu”.

889. Nu există oameni condamnaţi la cerşetorie din proprie greşală?

„Fără îndoială, dar dacă le este dată o bună educaţie morală pentru a practica legea lui Dumnezeu, ei nu vor cădea în excese ce le vor cauza pierzania; mai ales că de aceasta depinde şi îmbunătăţirea planetei voastre”.

4. Dragostea maternă şi filială

890. Este dragostea maternă o virtute sau un sentiment instinctiv atât la om cât şi la animale?

„Este şi una şi alta. Natura a dat mamei dragostea pentru copiii săi în scopul conservării speciei; dar la animal această dragoste este limitată la nevoile materiale; ea încetează atunci când îngrijirile devin inutile. La om ea persistă întreaga viaţă, şi comportă un devotament şi o abnegaţie ce aparţin virtuţii. Ea supravieţuieşte chiar şi morţii, şi însoţeşte copilul dincolo de mormânt; vedeţi aşadar că este cu totul altceva decât la animal”.

891. De vreme ce dragostea maternă există în natură, de ce există mame ce-şi urăsc copii şi aceasta chiar de la naştere?

„Este câteodată o probă aleasă de Spiritul copilului, sau o ispăşire dacă el însuşi a fost un tată rău sau o mamă rea, sau un fiu rău într-o altă existenţă. În

orice caz o mamă rea nu poate fi animată decât de un Spirit rău ce se sileşte să-l oprească pe cel al copilului astfel că acesta sucombă în proba aleasă; însă această violare a legilor naturii nu va rămâne nepedepsită, şi Spiritul copilului va fi răsplătit pentru obstacolele depăşite ulterior”.

892. Când părinţii au copii care le pricinuiesc necazuri, nu sunt ei scuzabili de a nu fi avut pentru aceştia dragostea pe care ar fi manifestat-o în caz contrar?

„Nu, căci este o sarcină ce le este încredinţată, şi datoria lor este de a depune toate eforturile pentru a-i aduce pe calea binelui. Dar aceste necazuri sunt adesea urmarea unor rele apucături căpătate încă din leagăn; ei recoltează atunci ceea ce au semănat”.

Chapter 12 Perfecţiunea morală

1. Virtuţi şi vicii. 2. Pasiunile 3. Despre egoism. 4. Caracterul omului de bine 5. Cunoaşterea de sine.

1. Virtuţi şi vicii

893. Care este cea mai meritorie dintre virtuţi?

„Toate virtuţile au meritul lor, deoarece toate reprezintă semne ale progresului pe calea binelui. Există virtute ori de câte ori există o împotrivire voluntară la chemarea pornirilor rele; dar sublimul virtuţii constă în sacrificiul interesului personal pentru binele aproapelui fără gând de recompensă; cea mai meritorie virtute este cea bazată pe caritatea cea mai dezinteresată”.

894. Există oameni care fac binele în mod spontan, fără să aibă de învins un sentiment contrariu; au ei acelaşi merit ca şi persoanele ce trebuie să lupte cu propria natură şi care reuşesc să o depăşească?

„Cei ce nu luptă cu ei înşişi sunt cei la care progresul a fost realizat; de aceea sentimentele bune nu-i costă nici un efort, şi acţiunile lor par atât de naturale; binele a devenit pentru ei o obişnuinţă. Trebuie deci să-i onorăm ca pe bătrânii oşteni ce şi-au cucerit gradele.

Deoarece voi sunteţi încă departe de perfecţiune, aceste exemple vă miră prin contrast, şi le admiraţi cu atât mai mult cu cât sunt mai rare. Însă voi ştiţi bine că în lumile mai avansate decât a voastră, ceea ce la voi este o excepţie, acolo este regula. Sentimentul de bine există acolo în mod spontan, deoarece lumile sunt locuite doar de Spirite bune, şi o singură rea intenţie ar fi acolo o monstruoasă excepţie. De aceea acolo oamenii sunt fericiţi; tot aşa va fi şi pe pământ când omenirea se va fi transformat şi când va înţelege şi practica caritatea

în adevărata ei accepţiune”.

895. Cu excepţia păcatelor şi viciilor asupra cărora nimeni nu ar putea să se înşele, care este semnul cel mai distinctiv al imperfecţiunii?

„Interesul personal. Calităţile morale sunt adesea precum poleiala unui obiect de aramă care nu rezistă probei. Un om poate avea calităţi reale ce-l fac, pentru toată lumea, un om de bine; dar aceste calităţi, deşi reprezintă un progres, nu suportă întotdeauna aceste încercări şi este suficient să se atingă coarda interesului personal pentru a face să se arate adevăratul lui fond. Adevăratul dezinteres este însă un lucru atât de rar pe pământ încât este admirat ca un adevărat fenomen atunci când este întâlnit.

Ataşamentul faţă de lucrurile materiale este un semn arhicunoscut de inferioritate, deoarece cu cât mai mult un om ţine la bunurile acestei lumi, cu atât mai puţin îşi înţelege destinul; din contră, prin dezinteres el dovedeşte că vede viitorul dintr-o perspectivă mai înaltă”.

896. Există unele persoane generoase, dar lipsite de discernământ, care îşi irosesc avutul fără a face un bine real, lipsindu-le un plan de acţiune raţional. Au ei vreun merit oarecare?

„Ei au meritul dezinteresului, dar nu şi pe acela al binelui pe care ar fi putut să-l facă. Dacă dezinteresul este o virtute, risipa neraţională înseamnă cel puţin o lipsă de judecată, dacă nu chiar mai mult. Averea nu este dată unora pentru a fi aruncată în vânt, iar a altora pentru a fi ascunsă în seifuri. Acesta este un depozit de care vor da socoteală mai târziu, căci ei vor răspunde pentru binele pe care au avut puterea să-l facă dar nu l-au făcut, pentru lacrimile pe care le-ar fi putut şterge cu banii irosiţi cu cei care nu aveau nevoie de ei."

897. Acela care a făcut bine nu în vederea vreunei recompense pe pământ, ci în speranţa că se va ţine cont de aceasta în viaţa de dincolo, unde i se va

oferi o poziţie mai bună, este el vinovat cu ceva în această intenţie? Un astfel de calcul îi va fi favorabil evoluţiei sale?

„Trebuie să faci binele din caritate, adică dezinteresat.”

Dar este foarte natural să dorim a avansa, pentru a ieşi din starea dureroasă a vieţii prezente. Spiritele însele ne-au învăţat să practicăm binele în acest scop. Este deci un rău de a gândi că, făcând binele pe pământ, putem spera la mai bine dincolo?

„Nu, în mod cert! Dar cel ce face bine fără a se gândi la vreo recompensă ulterioară, ci numai pentru singura plăcere de a fi plăcut lui Dumnezeu şi a uşura suferinţa semenului său, acela a ajuns deja la un grad mai înalt de evoluţie şi este mai aproape de culmea fericirii divine, decât fratele său mai egoist care face binele din calcul, în loc să fie împins doar de sentimentul compasiunii înrădăcinate în inima sa.”

Oare nu ar trebui făcută o deosebire între binele pe care îl facem aproapelui şi grija de a ne corecta propriile defecte? Înţelegem că nu este un merit prea mare în a face binele cu gândul că ne va fi decontat în viaţa viitoare. Dar oare este un semn de inferioritate să ne corijăm, să ne învingem pasiunile, să ne corectăm caracterul, în speranţa de a ne apropia de spiritele înalte şi a ne eleva în lumea spiritelor?

„Nu, nu! Prin „facerea de bine” nu înţelegem doar a fi caritabil. Cel care calculează cât profit îi va aduce fiecare faptă caritabilă, în viaţa aceasta sau în viaţa de apoi, acţionează egoist. Dar nu este egoism ca omul să încerce a se îmbunătăţi, în speranţa apropierii sale de Dumnezeu, deoarece spre acest scop trebuie să tindă orice efort uman.”

898. Deoarece viaţa corporală nu este decât un sejur temporar aici-jos, iar principala noastră preocupare trebuind să fie viaţa viitoare, oare este util să ne străduim să acumulăm cunoştinţe ştiinţifice

despre obiecte şi necesităţi ale vieţii materiale?

„Fără îndoială! În primul rând, aceasta vă dă posibilitatea de a vă ajuta fraţii. În plus, spiritul vostru, devenind deja ceva mai inteligent, va evolua mai rapid în viaţa de dincolo şi va putea învăţa într-o oră ceea ce ar fi învăţat în ani de zile pe Pământ.

Nici o cunoaştere nu este inutilă. Toate contribuie, mai mult sau mai puţin, la avansul tău, deoarece spiritul perfect trebuie să ştie totul, iar progresul se realizează în toate direcţiile, toate ideile acumulate ajutând la dezvoltarea spiritului."

899. Să luăm doi oameni bogaţi: unul născut în opulenţă fără a cunoaşte vreodată lipsurile, altul îşi datorează soarta muncii sale, însă amândoi îşi folosesc bogăţiile exclusiv pentru propria satisfacţie personală; care este cel mai vinovat?

„Cel care a cunoscut suferinţele, căci el ştie ce înseamnă să suferi; el cunoaşte durerea şi nu face nimic să o uşureze şi adeseori nici nu şi-o mai aminteşte".

900. Cel ce acumulează fără încetare şi fără a face bine nimănui, găseşte o scuză adevărată în gândul că adună pentru a lăsa mai mult moştenitorilor săi?

„Este un compromis cu reaua conştiinţă".

901. Doi avari: unul îşi refuză strictul necesar şi moare în mizerie cu toată averea sa; cel de-al doilea este avar doar pentru ceilalţi, dar este risipitor pentru sine însuşi; în timp ce el dă înapoi în faţa celui mai mic sacrificiu pentru a face un serviciu sau un lucru util, nu precupeţeşte nimic pentru a-şi satisface gusturile şi pasiunile. Dacă i se cere un serviciu, este întotdeauna în lipsă; dar dacă vrea să-şi satisfacă un capriciu, găseşte întotdeauna resurse. Care este cel mai

vinovat şi care este cel ce va ocupa locul cel mai de jos în lumea Spiritelor?

„Cel ce se bucură de plăcerile vieţii; el este mai mult egoist decât avar; celălalt şi-a primit deja o parte din pedeapsă”.

902. Este criticabil faptul de a dori cu orice preţ bogăţia dacă acest lucru este dat de dorinţa de a face bine?

„Sentimentul este lăudabil, fără îndoială, dacă este pur, dar oare dorinţa aceasta este întru totul dezinteresată şi nu ascunde dorinţa de răsplată personală? Cea dintâi persoană căreia i se doreşte binele, nu este adesea propriul sine?

903. Există vinovăţie în studierea păcatelor altora?

„Dacă o facem pentru a le critica şi divulga, suntem foarte vinovaţi, căci lipseşte caritatea; dacă o facem pentru profitul personal şi pentru a le evita noi înşine, câteodată poate fi util; dar nu trebuie uitat că indulgenţa pentru păcatele aproapelui este una din virtuţile carităţii. Înainte de a le reproşa celorlalţi imperfecţiunile avute, vedeţi dacă şi ei nu pot spune despre voi acelaşi lucru. Străduiţi-vă aşadar să aveţi calităţile opuse defectelor criticate de voi la alţii, căci este mijlocul de a vă face superiori. Dacă ei vă reproşează că sunteţi avari, fiţi generoşi; dacă vă etichetează drept orgolioşi, fiţi umili şi modeşti; pentru duri, fiţi blânzi; pentru a vă purta copilăreşte, fiţi maturi în toate acţiunile voastre - într-un cuvânt faceţi în aşa fel încât să nu vă poată atribui această spusă a lui Isus: Vede paiul din ochiul vecinului şi nu vede bârna din ochiul său”.

904. Există vinovăţie în cercetarea flagelurilor societăţii şi în dezvăluirea lor?

„Depinde de sentimentul ce te îndeamnă să o faci; dacă scriitorul nu are în vedere decât producerea scandalului, aceasta este o satisfacţie personală pe care

şi-o procură prezentând imagini ce constituie mai degrabă un rău exemplu decât unul bun. Spiritul aprobă, dar poate fi pedepsit pentru acest fel de plăcere ce constă în a descoperi răul”.

Cum se poate judeca, în acest caz, puritatea intenţiilor şi sinceritatea scriitorului?

„Nu este întotdeauna util; dacă el prezintă lucruri bune, o face în profitul vostru, dacă face rău, aceasta este o problemă de conştiinţă ce-l priveşte. De altminteri, dacă ţine să-şi probeze sinceritatea, este treaba lui să-şi apere preceptul prin propriul său exemplu”.

905. Anumiţi autori au publicat opere foarte frumoase şi morale ce au ajutat progresul umanităţii, dar de care ei înşişi nu au profitat de loc; li se ţine cont, ca Spirite, de binele săvârşit de operele lor?

„Morala fără acţiune este ca sământa fără lucrul pământului. Ce beneficiu aveţi de la sămânţă dacă nu o faceţi să fructifice pentru a vă hrăni? Aceşti oameni sunt mai vinovaţi, deoarece aveau inteligenţa necesară pentru a înţelege; nepracticând sfaturile date altora, au renunţat să le culeagă fructele”.

906. Cel ce face binele este criticabil de a avea conştiinţa acestui bine, şi de a-şi mărturisi sieşi acest lucru?

„De vreme ce poate avea conştiinţa răului făcut, el trebuie să aibă şi conştiinţa binelui, astfel încât să ştie dacă acţionează corect. Numai punând toate acţiunile sale în balanţa legii lui Dumnezeu, şi mai ales în balanţa legii dreptăţii dragostei şi carităţii se va putea spune dacă ele sunt bune sau rele, meritorii sau condamnabile. Deci el nu trebuie criticat pentru recunoaşterea faptului că a triumfat asupra relelor tendinţe şi pentru mulţumirea pe care o încearcă. Dacă ar face-o din vanitate, atunci el ar cădea în alt păcat”.

2. Pasiunile

907. Deoarece principiul pasiunilor există în natură, este el rău prin sine însuşi?

„Nu; pasiunea este excesul unit cu voinţa căci principiul a fost dat omului pentru bine, şi pasiunile îl pot duce la înfăptuirea unor lucruri grandioase, însă abuzul făcut este cel ce cauzează răul”.

908. Cum definiţi limita de la care pasiunile încetează de a fi bune sau rele?

„Pasiunile sunt asemenea unui cal - folositor când este stăpânit, periculos când ajunge el să stăpânească. Recunoaşteţi aşadar că o pasiune devine periculoasă din momentul când încetaţi să o stăpâniţi, şi de când are drept consecinţă un anumit prejudiciu pentru voi sau pentru ceilalţi”.

Pasiunile sunt pârghiile ce pun în mişcare forţele omului; dar dacă, în loc să le stăpânească, omul se lasă mânat de ele, el cade pradă exceselor, şi chiar forţa care, în mâinile sale, putea face binele, cade asupra lui zdrobindu-l.

Toate pasiunile îşi au principiul într-un sentiment sau o nevoie a naturii. Principiul pasiunilor nu este deci de loc unul rău de vreme ce este clădit pe una din condiţiile providenţiale ale existenţei noastre. Pasiunea propriu-zisă este exagerarea unei nevoi sau a unui sentiment; ea constă în exces şi nu în cauză, iar acest exces devine un rău atunci când are drept consecinţă un rău oarecare.

Orice pasiune ce aproprie omul de natura animală îl îndepărtează de natura spirituală. Orice sentiment ce ridică omul deasupra naturii animale anunţă predominanţa Spiritului asupra materiei şi îl apropie de perfecţiune.

909. Ar putea omul să-şi învingă întotdeauna înclinaţiile rele prin mari eforturi?

„Da, şi câteodată chiar prin eforturi uşoare; voinţa este cea care-i lipseşte. Şi cât de puţin efort!”

910. Poate omul să găsească în Spirite un

ajutor eficace pentru a-şi domina pasiunile?

„Dacă îl roagă pe Dumnezeu şi pe geniul său bun cu sinceritate, Spiritele bune îi vor veni în ajutor cu certitudine, căci aceasta este misiunea lor".

911. Nu există pasiuni atât de vii şi irezistibile încât voinţa să fie neputincioasă în a le domina?

„Există multe persoane care spun: Vreau! însă voinţa lor nu există decât pe buze. Dacă tu crezi că nu-ti poţi învinge pasiunile, aceasta se datorează Spiritului ce se complace datorită inferiorităţii sale. Cel ce încearcă să şi le reprime îşi înţelege natura spirituală; a le învinge este pentru el un triumf al Spiritului asupra materiei".

912. Care este cel mai eficace mijloc de a combate predominanţa naturii corporale, a materiei?

„A face abstracţie de tine însuţi".

3. Despre egoism

913. Dintre vicii, care este considerat a fi la temelia tuturor viciilor?

„Am mai spus-o: egoismul, de la el derivă tot răul. Analizaţi toate viciile şi veţi vedea că la baza tuturor stă egoismul. Oricât veţi lupta împotriva viciilor, nu veţi reuşi să le extirpaţi câtă vreme nu veţi ataca răul de la rădăcină, câtă vreme nu veţi stârpi cauza. Trebuie ca toate eforturile voastre să tindă spre acest tel, căci acolo se aflã adevărata plagă a societăţii. Oricine doreşte să se apropie de viaţa de perfecţiune morală trebuie să stârpească din inima sa orice sentiment de egoism, căci egoismul este incompatibil cu dreptatea, dragostea şi caritatea; el neutralizează toate celelalte calităţi".

914. Egoismul, fiind fondat pe sentimentul interesului personal, pare foarte dificil a-l extirpa în întregime din inima omului; oare se va ajunge acolo?

„Pe măsură ce oamenii se luminează descoperă lucrările spirituale şi pun mai puţin preţ pe lucrurile

materiale; şi apoi trebuie desfiinţate instituţiile omeneşti care întreţin şi excită egoismul. Şi aceasta depinde de educaţie”.

915. Egoismul, fiind inerent speciei umane, nu va fi întotdeauna un obstacol pentru domnia binelui absolut pe pământ?

„Este cert că egoismul reprezintă cel mai mare rău al vostru, dar el ţine de inferioritatea spiritelor încarnate pe pământ, şi nicidecum de umanitatea însăşi. Or, Spiritele epurându-se prin încarnări succesive, ele îşi pierd egoismul aşa cum îşi pierd şi celelalte impurităţi. Nu aveţi pe pământ nici un om eliberat de egoism şi care practică mila? Există mai mulţi decât vă închipuiţi, dar îi cunoaşteţi prea puţin, deoarece virtutea nu caută strălucirea amiezii; dacă există un om, de ce nu ar fi zece; dacă există zece, de ce nu ar fi mii, ş.a.m.d.?”

916. Egoismul departe de a descreşte, sporeşte o dată cu civilizaţia ce pare să-l excite şi să-l întreţină; cum ar putea cauza să distrugă efectul?

„Cu cât răul este mai mare cu atât este mai hidos; va trebui ca egoismul să producă mult rău pentru a face să se înţeleagă necesitatea extirpării sale. Când oamenii se vor debarasa de simţământul de egoism ce-i stăpâneşte, atunci vor trăi ca fraţii, nemaifăcându-şi nici un rău, ajutându-se reciproc prin legătura firească de solidaritate. Atunci cel puternic va fi sprijinitorul şi nu agresorul celui slab, şi nu vom mai vedea oameni lipsiţi de strictul-necesar, deoarece toţi vor practica legea dreptăţii. Va fi domnia binelui a cărei pregătire este sarcina Spiritelor”.

917. Care este mijlocul de a distruge egoismul?

„Dintre toate imperfecţiunile omeneşti, cel mai greu de dezrădăcinat este egoismul, deoarece ţine de influenţa materiei de care omul, încă foarte apropiat de originea sa, nu s-a putut elibera, şi această influenţă este întreţinută de tot: legi, organizare socială, educaţie

omenească. Egoismul va slăbi o dată cu predominanţa vieţii morale asupra vieţii materiale, şi mai ales o dată cu cunoaşterea dată vouă de Spiritism despre viitoarea voastră stare reală, nedenaturată de ficţiuni alegorice Spiritismul, atunci când va fi identificat cu obiceiurile şi credinţele, va transforma obişnuinţele, deprinderile şi relaţiile sociale. Egoismul se bazează pe importanţa personalităţii; or, spiritismul face să se vadă lucrurile de la o astfel de înălţime încât sentimentul personalităţii dispare, ca să spun aşa, înaintea imensităţii. Demontând importanţa personalităţii - făcând-o să fie văzută aşa cum este - iată ce înseamnă a combate egoismul!

Ofensiva egoismului celorlalţi îl face adesea pe om egoist, deoarece el simte nevoia de a se menţine în defensivă. Vederea faptului că ceilalţi se gândesc numai la ei şi nu la el, îl face să se ocupe mai mult de propria persoană decât de ceilalţi. Dacă principiul carităţii şi fraternităţii se va afla la baza tuturor instituţiilor sociale, a raporturilor juridice dintre un popor şi altul, dintre un individ şi alt individ, omul se va gândi mai puţin la propria persoană dacă va vedea că alţii s-au gândit la el; atunci va suferi influenţa exemplului şi al contactului cu ceilalţi. (FÉNÉLON)

În prezenţa acestei revărsări de egoism, este nevoie de o adevărată virtute pentru a face abstracţie de propria personalitate în profitul celorlalţi, care adesea nu au pic de recunoştinţă; mai ales celor care au această virtute le este deschisă împărăţia cerurilor; mai ales lor le este rezervată fericirea celor aleşi, căci adevărat vă spun, în ziua dreptăţii oricine se va fi gândit numai la sine va fi îndepărtat şi va suferi datorită nepăsării sale.

S-au făcut fără îndoială eforturi lăudabile pentru progresul umanităţii. Se încurajează, se stimulează, se onorează sentimentele bune mai mult decât în oricare altă epocă şi totuşi viermele egoismului constituie întotdeauna plaga socială. Este un rău real ce se răsfrânge asupra întregii lumi şi căruia fiecare îi este

mai mult sau mai puţin victimă, trebuie deci combătut aşa cum se combate o maladie epidemică.

Pentru aceasta, trebuie să se procedeze în manieră medicală: să se meargă direct la sursă. Trebuie aşadar să se cerceteze în toate compartimentele organizării sociale, de la familii până la popoare, din locuinţe modeste până în palate, toate cauzele, toate influenţele evidente sau ascunse, care provoacă, întreţin şi dezvoltă sentimentul egoismului. Odată cauzele cunoscute, remediul va apărea de la sine; se va acţiona doar pentru combaterea cauzelor, dacă nu toate odată, cel puţin parţial, şi puţin câte puţin veninul va fi eliminat. Vindecarea ar putea fi de lungă durată, deoarece cauzele sunt numeroase, dar nicidecum imposibilă.

Nu se va ajunge acolo, de altfel, decât curmând răul de la rădăcină, adică prin educaţie; dar nu acea educaţie care dă oameni instruiţi, ci acea educaţie care face oameni de bine. Educaţia, dacă este bine înţeleasă, reprezintă cheia progresului moral; când se va stăpâni arta de a forma caracterele aşa cum este stăpânită arta de a forma inteligentele, se va ajunge la înălţarea oamenilor aşa cum se înaltă azi plantele tinere. Însă arta aceasta cere mult tact, multă experienţă, şi un profund simt al observaţiei; dar este o gravă eroare să crezi că având ştiinţa obţii sigur rezultatul. Oricine urmăreşte atât copilul bogatului cât şi pe cel al săracului chiar de la naştere şi observă toate influenţele periculoase ce acţionează asupra lor ca urmare a slăbiciunii, neglijenţei şi ignoranţei celor ce-i îndrumă, şi cum mijloacele utilizate pentru educaţia lor duc la false valori, nu se mai miră că întâlneşte în lume atâtea obstacole. Dacă s-ar face pentru morală tot atât cât pentru inteligenţă s-ar vedea că, exceptând naturile refractare, există mai multe persoane decât s-ar crede care nu cer decât o cultură sănătoasă pentru a se obţine bune rezultate. (872)

Omul doreşte să fie fericit, este un sentiment natural. De aceea el munceşte fără încetare pentru a-şi ameliora situaţia pe pământ; el caută cauzele suferinţelor sale pentru a scăpa de ele. Când va înţelege că egoismul este una din aceste cauze, cea care naşte orgoliul, ambiţia, lăcomia, invidia, ura, gelozia, de care este în fiecare moment rănit, care produce tulburare tuturor relaţiilor sociale, provoacă disensiuni, distruge încrederea, obligă la o permanenţă defensivă faţă de vecinul tău, şi face din prieten un inamic, atunci omul va înţelege totodată că acest viciu este incompatibil cu propria lui fericire; mai adăugăm chiar cu propria siguranţă; cu cât va avea de suferit, cu atât va simţi nevoia de a-l combate, aşa cum combate ciuma şi toate celelalte nenorociri; va fi solicitat de propriu interes. (784)

Egoismul este izvorul tuturor viciilor, aşa cum caritatea este izvorul tuturor virtuţilor; a-l distruge pe primul, a-l dezvolta pe celălalt, acesta trebuie să fie scopul tuturor eforturilor omului dacă vrea să-şi asigure fericirea aici pe pământ ca şi în viitor.

4. Caracterul omului de bine

918. Prin ce trăsături se poate recunoaşte la un om progresul real ce trebuie să-i înalte Spiritul?

„Spiritul probează elevaţia sa atunci când toate actele vieţii sale corporale vădesc practicarea legii lui Dumnezeu şi când înţelege cu anticipaţie viaţa spirituală”.

Adevăratul om de bine este cel ce practică legea dreptăţii, a dragostei şi carităţii în toată puritatea sa. Dacă îşi întreabă conştiinţa cu privire la actele săvârşite, va întreba dacă nu cumva a încălcat într-un fel această lege; dacă nu cumva a făcut rău; dacă a făcut tot binele pe care-l putea face; dacă nimeni nu se plânge de el, şi în sfârşit dacă a făcut aproapelui ceea ce ar fi dorit să i se facă lui. Omul pătruns de sentimentul

carităţii şi dragostei pentru ceilalţi face binele pentru bine, fără a spera ceva, şi îşi sacrifică interesul propriu pentru dreptate.

El este bun, omenos, binevoitor cu toată lumea, căci îi vede fraţi pe toţi oamenii fără deosebire de rasă sau credinţă.

Dacă Dumnezeu i-a dat putere şi bogăţie, el priveşte aceste lucruri ca pe *o avere* de care se foloseşte pentru a face binele; nu face din ele un motiv de mândrie, căci ştie că Dumnezeu aşa cum i le-a dat tot aşa i le poate lua.

Dacă ordinea socială a aşezat oamenii sub influenţa sa, el îi tratează cu bunătate şi bunăvoinţă, deoarece sunt egalii săi înaintea lui Dumnezeu; el se foloseşte de autoritatea sa pentru a-i ridica din punct de vedere moral, şi nu pentru a-i umili cu orgoliul său.

Este indulgent cu slăbiciunile aproapelui, deoarece ştie că el însuşi are nevoie de indulgentă şi îşi repetă acest cuvânt al lui Isus: Cel ce se ştie fără păcat să arunce primul piatra.

El nu este deloc răzbunător: după exemplul lui Isus el iartă jignirile amintindu-şi numai facerea de bine; căci el ştie că i se va ierta lui aşa cum şi el a iertat. El respectă la semenii săi toate drepturile date de legile naturii, aşa cum ar dori să-i fie şi lui respectate.

5. Cunoaşterea de sine

919. Care este mijlocul cel mai eficace de a te îmbogăţi în această viaţă şi a rezista tentaţiei spre rău?

„Un înţelept din antichitate a spus: Cunoaşte-te pe tine însuţi”.

Înţelegem întreaga înţelepciune a acestei maxime, dar dificultatea constă tocmai în cunoaşterea de sine; care este mijlocul de a o atinge?

„Faceţi ceea ce făceam, eu însumi în timpul vieţii mele pământene: la sfârşitul fiecărei zile, îmi întrebam conştiinţa, treceam în revistă ceea ce făcusem şi mă

întrebam dacă nu omisesem vreuna dintre îndatoriri, dacă nimeni nu se putea plânge de mine. Astfel ajungeam să mă cunosc şi să văd ceea ce trebuia schimbat la mine. Cel care, în fiecare seară, îşi va reaminti toate acţiunile din cursul zilei şi se va întreba ce a făcut bine sau ce a făcut rău, rugând pe Dumnezeu şi pe îngerul său păzitor să-l lumineze, va obţine o mare putere pe drumul perfecţionării sale; căci, credeti-mă, Dumnezeu îl va ajuta. Puneţi-vă deci întrebări şi întrebaţi-vă ce aţi făcut şi în ce scop aţi acţionat în anumite circumstanţe; dacă aţi făcut unele lucruri pentru care v-ar blama alţii, dacă aţi întreprins o acţiune pe care încercaţi să nu o recunoaşteţi. Întrebaţi-vă încă odată: dacă intrând în lumea Spiritelor, unde nimic nu se poate ascunde, mi-ar plăcea ca Dumnezeu să mă întrebe dacă mă tem de ceea ce am făcut? Examinaţi ceea ce aţi putut face împotriva lui Dumnezeu, apoi împotriva aproapelui vostru, şi în sfârşit împotriva voastră înşivă. Răspunsurile vor constitui o liniştire a conştiinţei voastre, sau clarificarea răului ce trebuie vindecat.

Cunoaşterea de sine este deci cheia îmbunătăţirii individuale. Dar, spuneţi voi, cum să judecăm? Nu există de asemenea o iluzionare a orgoliului ce diminuează greşelile şi le face scuzabile? Avarul se crede un simplu econom şi prevăzător; orgoliosul crede că nu are decât demnitate. Aşa poate fi, într-adevăr, dar voi aveţi un mijloc de control ce nu vă poate înşela niciodată. Când sunteţi nehotărâţi asupra valorii uneia dintre acţiunile voastre, întrebaţi-vă cum aţi califica-o dacă ar fi făptuită de o altă persoană. Dacă aţi condamna-o la altul, ea nu va fi justificată nici pentru voi, căci Dumnezeu nu are două măsuri pentru dreptate. Căutaţi astfel să ştiţi ce gândesc ceilalţi, şi nu neglijaţi opinia inamicilor voştri, căci aceştia nu au nici un interes în ascunderea adevărului, şi adesea Dumnezeu îi aşează alături de voi ca o oglindă, pentru a vă avertiza cu o mai mare

sinceritate decât o fac prietenii. Cel ce are voinţa fermă de a se îmbunătăţi îşi cercetează conştiinţa pentru a elimina înclinaţiile rele, aşa cum înlătură buruienile din grădină; dacă îşi face bilanţul zilei sale morale, aşa cum negustorul face socoteala pierderilor şi beneficiilor sale, vă asigur că şi unul şi celălalt vor avea de câştigat. Dacă îşi spune că ziua sa a fost bună, poate dormi liniştit şi poate aştepta fără teamă deşteptarea într-o altă viaţă.

„Puneţi-vă aşadar întrebări clare şi precise şi nu căutaţi să le complicaţi; pot fi folosite câteva minute pentru a cuceri o fericire eternă. Nu lucraţi în fiecare zi pentru a aduna pentru bătrâneţe? Tihna bătrâneţii nu constituie obiectul dorinţelor voastre, scopul ce vă face să înduraţi truda şi privaţiunile momentane? Ei bine! Ce este această scurtă tihnă, tulburată de infirmităţile corpului, faţă de cea aşteptată de omul de bine? Aceasta nu merită pedeapsa datorită câtorva eforturi? Ştiu sigur şi viitorul incert; or, tocmai acesta este gândul a cărui distrugere este sarcina noastră, căci noi vrem să vă facem să înţelegeţi acest viitor în aşa fel încât să nu rămână nici un fel de îndoială în sufletul vostru. De aceea noi v-am reţinut mai întâi atenţia prin fenomene de natură să frapeze judecata voastră, apoi vă vom da instrucţiuni pe care fiecare dintre voi este însărcinat să le răspândească. În acest scop am dictat *Cartea Spiritelor*".

SFÂNTUL AUGUSTIN

Multe dintre faptele săvârşite de noi trec neobservate; dacă într-adevăr am urma sfatul sfântului Augustin, şi ne-am întreba mai des conştiinţa, vom vedea de câte ori am greşit fără să ne fi gândit, greşeala noastră de a nu cerceta natura şi mobilul actelor noastre. Forma interogativă a anumitor lucruri este mai sigură decât o maximă ce nu se aplică adesea. Ea provoacă răspunsuri categorice de tipul „da" sau „nu" care nu oferă alternativă; sunt tot atâtea argumente

individuale, iar prin suma răspunsurilor se poate evalua tot binele şi răul din noi.

Part 4
CARTEA A PATRA

Speranţe şi consolări

Chapter 1 Pedepse şi bucurii pământene

1. Fericirea şi nefericirea relative. 2. Pierderea persoanelor iubite. 3. Decepţii. Iubirile ce marchează. 4. Unirile antipatice. 5. Teama de moarte. 6. Dezgustul de viaţă. Sinuciderea.

1. Fericirea şi nefericirea relative

920. Se poate bucura omul de o fericire deplina pe pământ?

„Nu, de vreme ce viaţa i-a fost dată ca încercare sau ispăşire; dar depinde de el de a-şi face mai suportabile lipsurile şi de a fi astfel fericit cât este posibil pe pământ."

921. Se înţelege că omul va fi fericit pe pământ atunci când umanitatea se va fi transformat; dar în aşteptare, poate fiecare să îşi asigure o fericire relativă?

„De cele mai multe ori omul este artizanul propriei nenorociri. Practicând legea lui Dumnezeu, îşi păzeşte binele de necazuri şi capătă o fericire atât de mare cât îi permite existenţa sa grosieră".

Omul foarte pătruns de destinul său viitor nu vede în viaţa corporală decât o haltă temporară. Pentru el reprezintă un popas momentan într-un han de categorie inferioară; el se consolează cu uşurinţă pentru câteva neplăceri pasagere ale drumului care trebuie să-l ducă la o situaţie mai bună, cu atât mai mult cu cât şi-a făcut dinainte toate pregătirile necesare.

Noi suntem pedepsiţi încă din această viaţă datorită infracţiunii pe care am comis-o asupra legilor existenţei corporale prin tot felul de necazuri ce reprezintă urmarea acestei infracţiuni şi a tuturor exceselor noastre. Dacă ne întoarcem din aproape în aproape la originea a ceea ce numim nefericiri pământene vom vedea că acestea sunt, în mare parte, consecinţa unei prime abateri de la drumul drept. Prin

această abatere, noi am deviat pe o cale greşită, şi din consecinţă în consecinţă cădem în nefericire.

922, Fericirea pământească este relativă în funcţie de poziţia fiecăruia; ceea ce provoacă fericirea unuia duce la nefericirea altuia. Există totuşi o măsură a fericirii comune pentru toţi oamenii?

„Pentru viaţa materială, ea este dată de posesiunea necesarului; pentru viaţa morală: o bună conştiinţă şi încrederea în viitor”.

923. Ceea ce este de prisos pentru unul nu devine necesar pentru alţii, şi reciproc după poziţia fiecăruia ?

„Da, conform ideilor voastre materiale, prejudecăţilor, ambiţiei voastre şi piedicilor ridicole pentru care viitorul va face dreptate atunci când veţi înţelege viitorul. Fără îndoială cel ce avea un câştig de cincizeci de mii de lire şi se trezeşte cu el redus la zece mii se crede foarte nefericit, deoarece nu poate face o bună figură în societate, nu-şi poate ţine rangul, nu-şi poate satisface toate capriciile. El îşi închipuie că-i lipseşte strictul necesar; dar, sincer, îl crezi vrednic de plâns, când alături de el sunt atâţia care mor de foame şi de frig şi nu au o pernă pe care să-şi odihnească capul? Înţeleptul pentru a fi fericit, priveşte în sinea sa, şi niciodată în afară, şi acest lucru îi înalţă sufletul spre infinit”.

924. Există rele independente de modul de acţiune, şi care îl surprind chiar şi pe omul cel mai drept; nu există un mijloc de a teferi de ele?

„În acest caz omul trebuie să se resemneze şi să suporte fără murmur, dacă doreşte să progreseze; el găseşte întotdeauna o consolare în propria conştiinţă care îi dă speranţa într-un viitor mai bun, dacă va face ceea ce trebuie pentru a-l obţine”.

925. De ce favorizează Dumnezeu obţinerea unor averi de către persoane ce par că nu le merită?

„Este o favoare în ochii celor care nu văd decât

prezentul; dar, să ştiţi, norocul este adeseori o încercare mai periculoasă decât mizeria”.

926. Civilizaţia, creând noi nevoi, nu este totodată izvorul unor noi necazuri?

„Relele acestei lumi sunt datorate nevoilor artificiale create de voi. Cel ce ştie să-şi limiteze dorinţele şi vede fără invidie ceea ce este mai presus de el se apără de decepţiile acestei vieţi. Omul mai bogat este cel ce are mai puţine nevoi.

Voi invidiaţi plăcerile celor ce vă par fericiţii acestei lumi; dar oare ştiţi ce le este rezervat? Dacă se bucură doar pentru ei înşişi înseamnă că sunt egoişti şi atunci va veni şi reversul. Plângeţi-i mai degrabă. Dumnezeu permite uneori ca omul rău să prospere, dar fericirea sa nu este de invidiat căci el va plăti cu lacrimi amare. Dacă cel drept este nefericit, aceasta este o probă de care i se va ţine cont dacă o va suporta cu curaj. Amintiţi-vă aceste cuvinte ale lui Isus: Fericiţi cei ce suferă, căci ei vor fi mângâiaţi”.

927. Cu siguranţă, surplusul nu e indispensabil fericirii dar nu la fel este cu strictul necesar; sau nefericirea celor ce sunt lipsiţi de acest necesar nu este reală?

„Omul nu este cu adevărat nefericit decât atunci când suferă de lipsa strictului necesar pentru viaţă şi pentru sănătatea corpului. Această lipsă este, poate, greşeala sa; atunci nu trebuie să se facă răspunzător decât pe sine însuşi; dacă este greşeala aproapelui, responsabilitatea cade asupra celui ce a cauzat-o”.

928. Prin existenţa aptitudinilor naturale, Dumnezeu indică în mod evident vocaţia noastră în această lume. Oare multe dintre rele nu provin din faptul că nu ne urmăm această vocaţie?

„Este adevărat, şi deseori părinţii sunt cei care din orgoliu sau avariţie fac ca proprii lor copii să se abată de la calea stabilită de natură, şi, prin această deviere, compromit fericirea copiilor; ei vor fi răspunzători”.

Atunci veţi găsi drept ca fiul unui om cu o situaţie să devină cizmar, de exemplu, dacă ar avea aptitudine pentru această meserie?

„Nu trebuie să cădem în absurd, şi nici să exagerăm cu nimic: civilizaţia are nevoile sale. De ce fiul unui om cu o situaţie înaltă, aşa cum spui, să fie cizmar dacă poate face altceva? El va putea întotdeauna să se facă util potrivit facultăţilor sale, dacă acestea nu vor fi folosite spre rău. Astfel, de exemplu, în locul unui slab avocat, va putea fi un mecanic bun etc."

Deplasarea oamenilor în afara sferei lor intelectuale este cu siguranţă una dintre cauzele cele mai frecvente pentru decepţii. Inaptitudinea pentru cariera îmbrăţişată este un izvor nesecat de reversuri; apoi amorul propriu, adăugându-se, împiedică omul să-şi caute o sursă de existenţă într-o profesiune mai umilă şi îi arată sinuciderea drept remediu pentru a scăpa de ceea ce el crede că este o umilinţă. Dacă o educaţie morală l-ar fi ridicat deasupra prejudecăţilor prosteşti ale orgoliului, el nu ar mai fi fost niciodată luat pe nepregătite.

929. Există persoane lipsite de orice resurse materiale, chiar când în jurul lor domneşte abundenţa. Ele nu au altă perspectivă decât moartea; încotro ar trebui să o ia? Trebuie oare lăsaţi să moară de foame?

„Nu trebuie niciodată să existe ideea de a-i lăsa muritori de foame; ei ar fi găsit întotdeauna mijlocul de a se întreţine, dacă orgoliul nu se interpunea între nevoie şi muncă. Noi spunem adeseori: nu există meserie rea, sau muncă dezonorantă - dar o spunem pentru alţii şi nicidecum pentru noi".

930. Este evident că fără prejudecăţile sociale de care ne lăsăm dominaţi, seva găsi întotdeauna o muncă oarecare ce ar putea ajuta omul să trăiască, dacă şi-ar părăsi poziţia socială. Dar şi printre persoanele ce nu au prejudecăţi, sau cărora nu le pasă de ele, sunt unele aflate în imposibilitatea de a obţine

cele necesare, ca urmare a bolilor sau altor cauze independente de voinţa lor.

„Într-o societate organizată după legea lui Christos nimeni nu trebuie să moară de foame”.

Cu o organizare socială înţeleaptă şi prevăzătoare, omului nu-i poate lipsi strictul necesar decât din proprie greşeală; dar chiar greşelile proprii sunt adesea rezultatul mediului în care trăieşte. Când omul va practica legea lui Dumnezeu, el va avea o ordine socială bazată pe dreptate şi solidaritate şi va fi el însuşi mai bun.

931. De ce, în societate, clasele sociale care suferă sunt mai numeroase decât clasele fericite?

„Nimeni nu este fericit în totalitate, şi cel pe care-l credem fericit ascunde adesea tristeţi sfâşietoare; suferinţa există peste tot. Totuşi, pentru a răspunde raţionamentului tău, voi spune că sunt mai numeroase clasele denumite de tine suferinde, deoarece pământul este un loc al ispăşirii. Când omul va realiza pe pământ o domnie a binelui şi a Spiritelor bune, nu va mai exista nefericire, şi totul va fi pentru el un paradis terestru”.

932. De ce, în lume, ceea ce e rău influenţează adeseori ceea ce e bun?

„Datorită slăbiciunii celor buni; cei răi sunt intriganţi şi îndrăzneţi, cei buni sunt timizi; când vor dori, ei vor avea întâietate”.

933. Dacă omul este adesea artizanul suferinţelor sale materiale, este el în acelaşi timp autorul suferinţelor sale morale?

„Chiar mai mult, căci suferinţele materiale sunt câteodată independente de voinţă; dar orgoliul rănit, ambiţia nesatisfăcută, anxietatea, avariţiei, invidia, gelozia, toate pasiunile într-un cuvânt, reprezintă torturi ale sufletului.

Invidia şi gelozia! Fericiţi cei ce nu cunosc aceşti viermi ai sufletului! Cu invidia şi gelozia, nici un moment de linişte, de repaus posibil pentru cel atins de

aceste rele: obiectele poftei sale, a urii şi necazului său i se înfăţişează ca nişte fantome ce nu-i dau pace nici o clipă şi-l urmăresc până şi în somn. Invidiosul şi gelosul sunt într-o stare de agitaţie continuă. Nu este deci o situaţie deplorabilă? Oare nu vă gândiţi că omul, prin pasiunile sale, îşi creează suplicii artificiale, iar pentru el pământul devine un adevărat infern?

Multe expresii înfierează cu tărie efectele anumitor pasiuni. Se spune, de exemplu: a plesni de orgoliu, a muri de invidie, a se usca de gelozie sau ciudă, a-şi pierde pofta de mâncare sau de băutură etc.; acest tablou este foarte adevărat. Câteodată gelozia nu are un obiect bine determinat. Există oameni care prin nai ura lor sunt geloşi pe tot ce iese în evidentă, pe tot ce depăşeşte limita obişnuitului, chiar atunci când nu au nici un interes direct ci doar pentru că ei nu pot atinge acest nivel; tot ce pare deasupra obişnuitului le displace, şi dacă ar ajunge să fie majoritari în societate, ei ar dori să coboare totul la nivelul lor. Este gelozia asociată mediocrităţii.

Omul este deseori nefericit doar din pricina importanţei acordate lucrurilor pământeşti; vanitatea, ambiţia şi cupiditatea nesatisfăcute reprezintă nefericirea lor. Dacă s-ar situa deasupra cercului strâmt al vieţii materiale şi şi-ar înălţa gândul spre infinitul căruia îi este destinat, atunci vicisitudinile umanităţii îi vor părea meschine şi puerile, ca şi necazurile unui copil ce se plânge de pierderea jucăriei ce-i procura plăcerea supremă.

Cel ce nu vede fericirea decât în satisfacerea orgoliului şi a poftelor grosiere este nefericit atunci când nu şi le poate satisface, în timp ce acela care nu cere nimic în plus este fericit cu ceea ce altora li se pare o calamitate.

Vorbim despre omul civilizat, căci sălbaticul având necesităţi şi mai limitate nu este tulburat de aceleaşi pasiuni şi angoase: modul său de a vedea lucrurile este

cu totul diferit. În stare de civilizaţie, omul judecă nefericirea sa şi o analizează; şi aceasta cu cât este mai afectat, dar poate de asemenea să judece şi să analizeze mijloacele de a o alina. Această alinare o găseşte în sentimentul creştin ce-i dă speranţa într-un viitor mai bun, şi în spiritism ce-i dă certitudinea acestui viitor.

2. Pierderea persoanelor iubite

934. Pierderea persoanelor care ne sunt dragi nu este una din cauzele ce ne provoacă o durere cu atât mai profundă cu cât pierderea aceasta este ireparabilă şi totodată independentă de voinţa noastră?

„Această cauză a durerii atinge, atât pe cel bogat cât şi pe cel sărac; ea este o încercare sau o ispăşire şi o lege comună. Însă există consolarea de a putea comunica cu prietenii voştri prin mijloacele pe care le aveţi la dispoziţie, aşteptând să căpătaţi altele mai directe şi mai accesibile simţurilor voastre”.

935. Ce gândiţi despre opinia persoanelor care privesc comunicările cu lumea cealaltă ca o profanare?

„Nu poate fi vorba de profanare dacă există reculegere şi când evocarea se face cu respect şi bună-cuviinţă; ceea ce o probează este faptul că Spiritele ce vă iubesc vin cu plăcere; ele sunt fericite datorită amintirii voastre şi pentru că se vor întreţine cu voi; ar fi fost o profanare dacă în toate acestea ar exista uşurinţă”.

Posibilitatea de a intra în comunicare cu Spiritele este o consolare foarte plăcută, deoarece ne procură mijlocul de a ne întreţine cu părinţii şi prietenii noştri, care au părăsit pământul înaintea noastră. Prin evocare, le apropiem de noi; ele sunt alături de noi, ne înţeleg şi ne răspund, nu mai există, ca să spunem aşa, o separaţie între ele şi noi. Ele ne ajută cu sfaturile lor, ne mărturisesc dragostea lor şi mulţumirea încercată de amintirea noastră. Pentru noi este o bucurie de a le şti

fericite, de a afla chiar de la ele detaliile noii lor existenţe şi de a obţine siguranţa că le vom reîntâlni.

936. Sunt afectate Spiritele de durerile neconsolate pe care noi, ca supravieţuitori, le încercăm ?

„Spiritul este sensibil la amintirea şi la regretele celor pe care i-a iubit, dar o durere nesfârşită şi neconsolată îl afectează în mod penibil, deoarece vede în această durere excesivă o lipsă de credinţă în viitor şi de încredere în Dumnezeu şi, în consecinţă, un obstacol pentru avansare şi, poate, pentru reîntâlnire”.

Spiritul fiind mai fericit decât pe pământ, a regreta viaţa lui trecută înseamnă a regreta fericirea lui prezentă. Doi prieteni sunt făcuţi prizonieri şi închişi în aceeaşi carceră; pentru ambii trebuie să sosească o zi a libertăţii, dar unul o obţine mai repede. Ar fi oare de înţeles supărarea celui rămas închis pentru faptul că prietenul său a fost eliberat înaintea sa? Nu ar fi mai mult egoism decât afecţiune din partea sa dorinţa de a-şi împărţi captivitatea şi suferinţele o perioadă de timp tot atât de lungă? Aceeaşi situaţie cu două fiinţe ce se iubesc pe pământ; cel ce pleacă primul este primul eliberat şi trebuie să-l felicităm pentru aceasta, aşteptând cu răbdare momentul când vom pleca şi noi înşine.

Vom face şi o altă comparaţie asupra cestui subiect. Aveţi un prieten care, în comparaţie cu voi, se află într-o situaţie foarte grea: sănătatea sau interesul îi impun să plece într-o altă ţară unde consideră că-i va fi mai bine din toate punctele de vedere. Nu va fi alături de voi o perioadă de timp, dar veţi putea coresponda cu el. Separarea nu va fi decât fizică. Vă veţi simţi oare separaţi de distanţa creată între voi, de vreme ce este pentru binele lui?

Doctrina spiritistă, prin probele evidente date nouă despre viaţa viitoare, despre prezenţa în jurul nostru a celor pe care i-am iubit, despre afecţiunea şi

solicitudinea lor, prin relaţiile stabilite cu aceste Spirite datorită ei, ne oferă o supremă alinare la una dintre adevăratele cauze ale durerii. Cu Spiritismul există mai puţină singurătate, mai puţin abandon; omul cel mai izolat are întotdeauna prieteni în jurul lui cu care se poate întreţine. Noi suportăm cu nelinişte frământările vieţii; ni se par atât de intolerabile încât nu înţelegem cum de le putem îndura; şi totuşi, dacă le-am suportat cu curaj, dacă ne-am impus tăcerea fără murmur, ne vom felicita când vom fi în afara acestei închisori terestre, aşa cum cel ce suferă răbdător se felicită, atunci când este vindecat, de a fi suportat cu resemnare un tratament dureros.

3. Decepţii. Ingratitudine. Iubirile care lasă urme

937. Oare decepţiile care ne fac să încercăm ingratitudinea şi fragilitatea legăturilor de prietenie nu sunt pentru omul sincer un izvor de amărăciune?

„Da, dar v-am învăţat să-i deplângeţi pe ingraţi şi pe prietenii infideli: ei vor fi mai nefericiţi decât voi. Ingratitudinea este fiica egoismului, iar egoistul va găsi mai târziu inimi insensibile ca şi a lui. Gândiţi-vă la toţi cei care au făcut mai mult bine decât voi, care valorează mai mult decât voi, şi care au fost răsplătiţi prin ingratitudine. Gândiţi-vă că însuşi Isus, în timpul vieţii sale, a fost batjocorit şi dispreţuit, tratat ca înşelător şi impostor, şi nu vă miraţi, că va fi la fel şi în ceea ce vă priveşte. Căci binele pe care l-aţi făptuit va fi recompensa voastră în această lume, şi nu luaţi în seamă ce vorbesc cei care l-au primit de la voi. Ingratitudinea este o încercare pentru perseverenţa voastră în a face bine; vi se va ţine cont de aceasta, şi cei ce v-au nemulţumit vor fi pedepsiţi din pricina ingratitudinii lor”.

938. Decepţiile cauzate de ingratitudine nu sunt făcute pentru a întări inima şi pentru a o închide

sensibilităţii?

„Ar fi o nedreptate, căci omul sincer este fericit prin binele făcut. El ştie că dacă nu se aminteşte de binele făcut de el în aceste viaţă, atunci el va fi pomenit într-o viaţă viitoare, şi că ingratul va avea parte de ruşine şi de remuşcări”.

Acest gând nu-i împiedică inima de a fi rănită; or, aceasta nu face să se nască în om ideea că ar fi fost mai fericit dacă era mai puţin sensibil?

„Da, dacă preferă fericirea egoistului; tristă fericire! Dacă ştie că prietenii ingraţi nu sunt demni de prietenia sa, şi dacă s-a înşelat asupra lor, el trebuie de îndată să nu-i mai regrete. Mai târziu, îi va descoperi pe cei care vor şti să-l înţeleagă mai bine. Plângeţi-i pe cei care au apucături rele faţă de voi, deşi nu meritaţi, căci pentru ei va exista o tristă reciprocitate, însă nu vă lăsaţi impresionaţi de aceasta: este un mijloc de a vă situa deasupra lor”.

Natura a dăruit omului nevoia de a iubi şi de a fi iubit. Una dintre cele mai mari bucurii ce i-a fost acordată pe pământ este aceea de a întâlni inimi ce simpatizează cu a sa. Natura îi dă astfel premisele fericirii care îi este rezervată în lumea Spiritelor perfecte unde totul este dragoste şi bunăvoinţă; este o bucurie refuzată celui egoist.

4. Unirile antipatice

939. De vreme ce Spiritele care se simpatizează sunt înclinate spre unire, cum se face că, printre Spiritele încarnate, afecţiunea nu vine adesea decât dintr-o parte, şi dragostea cea mai sinceră este întâmpinată cu indiferentă şi chiar repulsie? În plus, cum se poate ca dragostea vie dintre două fiinţe să se transforme în antipatie şi, câteodată în ură?

„Tu nu înţelegi că este o pedeapsă, dar care nu e trecătoare. Apoi, câţi nu sunt cei care cred că iubesc nebuneşte, deoarece nu judecă lucrurile decât în

aparentă, iar când sunt obligaţi să trăiască împreună cu persoanele respective, nu întârzie să recunoască că a fost doar un interes material! Nu este suficient să fiţi îndrăgostiţi de o persoană care vă place şi căreia îi găsiţi frumoase calităţi; doar trăind într-adevăr cu acea persoană o puteţi aprecia. Câte uniri nu s-au făcut în care, la început, partenerii păreau că nu se înţeleg! dar când s-au cunoscut şi studiat mai bine au sfârşit prin a se iubi cu o dragoste tandră şi durabilă, deoarece legătura lor se baza pe stimă! Nu trebuie să uitaţi că cel ce iubeşte este Spiritul şi nicidecum trupul, iar când iluzia materială se risipeşte, Spiritul vede realitatea.

Există două feluri de dragoste: cea a trupului şi cea a sufletului şi deseori se confundă una cu cealaltă. Când este neîntinată, dragostea sufletului este durabilă; cea a corpului este perisabilă. Iată de ce adesea cei ce credeau că se iubesc cu o dragoste etern ă ajung să se urască când iluzia dispare".

940. Lipsa de simpatie între fiinţe sortite să trăiască împreună nu este în mod constant o sursă de supărări cu atât mai amare cu cât otrăvesc întreaga existenţă?

„Foarte amare, într-adevăr; dar este una din acele nefericiri cărora adeseori voi înşivă le sunteţi principala cauză. Mai întâi sunt legile voastre nedrepte, căci cum poţi să crezi că Dumnezeu te sileşte să rămâi cu cel care-ţi displace? Şi apoi, în aceste uniri voi căutaţi mai degrabă satisfacerea orgoliului şi ambiţiei decât fericirea generată de o afecţiune reciprocă; atunci suferiţi consecinţa prejudecăţilor voastre".

Dar în acest caz, nu există aproape întotdeauna o victimă inocentă?

„Da, şi pentru ea reprezintă o dură ispăşire; dar responsabilitatea nefericirii sale va cădea asupra celor care o vor cauza. Dacă lumina adevărată a pătruns în sufletul său, ea îşi va găsi alinarea în credinţa sa în viitor; de astfel, pe măsură ce prejudecăţile se

atenuează, şi cauzele acestor nefericiri personale vor dispărea.

5. Teama de moarte

941. Teama de moarte este pentru multe persoane o cauză de nedumerire; de unde provine această teamă, de vreme ce ele au în faţă viitorul?

„Este un neajuns că au această teamă; dar ce vrei! caută în convingerea lor din tinereţe după care există un rai şi un iad, şi în certitudinea lor că vor merge în iad, deoarece li s-a spus că ceea ce există în natură este păcat mortal pentru suflet. Atunci când devin maturi, dacă au un pic de judecată, ei nu mai pot admite aceasta, şi devin atei sau materialişti; lucrurile acestea îi fac să creadă că în afara vieţii prezente nu există nimic. Cât despre cei care au persistat în credinţele lor din copilărie, ei reduc această teamă la focul etern ce trebuie să-i ardă fără a-i nimici.

Moartea nu inspiră celui drept nici o teamă, deoarece *credinţa* îi dă certitudinea viitorului; *speranţa* îl face să aştepte o viaţă mai bună, şi *caritatea* cu care a practicat legea îi dă siguranţa că nu va întâlni în lumea cealaltă o fiinţă de care să se ruşineze”.

Omul carnal, ataşat mai mult de viaţa corporală decât de cea spirituală, are pe pământ griji şi bucurii materiale; fericirea sa constă în îndeplinirea trecătoare a tuturor dorinţelor. Sufletul său, preocupat şi afectat în mod constant de vicisitudinile vieţii se află într-o stare de nelinişte şi de suferinţă continuă. Moartea îl sperie deoarece el se îndoieşte de viitorul său şi pentru că îşi lasă pe pământ toate bucuriile şi toate speranţele.

Omul moral, care s-a ridicat deasupra nevoilor artificiale create de pasiuni, are, aici pe pământ, bucurii necunoscute omului materialist. Moderaţia dorinţelor dă Spiritului său calmul şi seninătatea. Fericit de binele pe care-l face, nu există pentru el motive de decepţie, iar supărările alunecă peste sufletul său fără să-i lase o

amprentă dureroasă.

942. Anumite persoane cu vor găsi aceste sfaturi de căutare a fericirii pe pământ puţin cam banale? Nu vor vedea în ele ceea ce numesc lucruri comune, adevăruri auzite deseori; şi nu vor spune că, în definitiv, secretul de a fi fericit este de a şti să-ţi suporţi nefericirea?

„Sunt mulţi care spun aşa; dar sunt ca acei bolnavi cărora medicul le prescrie regim: ar dori să se vindece fără tratament continuând să aibă indigestie”.

6. Dezgustul de viaţă. Sinuciderea

943. De unde provine dezgustul de viaţă ce pune stăpânire pe anumite persoane, fără vreun motiv plauzibil?

„Efectul leneviei, al lipsei de credinţă şi deseori al societăţii însăşi. Pentru cel care îşi exercită facultăţile într-un scop util şi conform aptitudinilor sale naturale, munca nu are nimic arid, şi viaţa se scurge mai repede. El suportă vicisitudinile cu răbdare şi resemnare, căci el acţionează în scopul unei fericiri mai mari şi mai durabile care-l aşteaptă”.

944. Are omul dreptul de a dispune de propria lui viaţă?

„Nu, numai Dumnezeu are acest drept. Sinuciderea voluntară este întotdeauna o încălcare a acestei legi.”

Sinuciderea nu este întotdeauna voluntară?

„Nebunul care se sinucide nu ştie ce face”.

945. Ce credeţi despre sinuciderea care are drept cauză dezgustul de viaţă?

„Smintiţi! De ce nu lucrează? Existenţa nu le-ar fi fost o povară!”

946. Ce credeţi despre sinuciderea ce are ca scop evadarea din mizeriile şi decepţiile acestei lumi?

„Biete Spirite care nu au curajul să îndure mizeria existenţei! Dumnezeu îi ajută pe cei ce suferă, şi nu pe

cei ce nu au nici putere, nici curaj. Frământările vieţii sunt încercări sau expiaţii; fericiţi cei care le suportă fără murmur, căci ei vor fi răsplătiţi! Nefericire, din contră, celor ce-şi aşteaptă salvarea de la ceea ce numesc, în lipsa lor de respect, hazard sau noroc! Hazardul sau norocul, dacă mă servesc de limbajul lor, pot, într-adevăr, să-i favorizeze într-un moment al vieţii, dar numai pentru a-i face să simtă mai târziu şi mai crud nimicnicia acestor cuvinte”.

Cei care au împins un nefericit la acest act disperat nu vor suferi consecinţele?

„Oh! Nefericire lor! Căci ei vor răspunde ca de o crimă”.

947. Omul care se luptă cu nevoile şi se lasă să moară de disperare poate fi considerat un sinucigaş?

„Este o sinucidere, dar cei care au cauzat-o şi care o puteau împiedica sunt mai vinovaţi decât sinucigaşul, pe care îl aşteaptă indulgenta. Totuşi să nu credeţi că el este în întregime absolvit dacă a fost lipsit de fermitate şi perseverentă, şi dacă nu s-a folosit de toată inteligenţa pentru a ieşi din mlaştină. Nefericirea lui este mai mare decât disperarea născută din orgoliu; vreau să spun că el este dintre acei oameni în care orgoliul paralizează resursele inteligenţei, şi care roşesc la gândul că existenţa lor se datorează muncii braţelor, preferând mai degrabă să moară de foame decât să se abată de la poziţia socială avută! Nu este de o sută de ori mai măreţ şi mai demn să lupţi împotriva adversităţii, să înfrunţi critica lumi uşuratice şi egoiste ce nu are bunăvoinţă decât pentru cei avuţi şi care vă întoarce spatele chiar atunci când aveţi nevoie de ea? A-ţi sacrifica viaţa din consideraţie pentru această lume este un lucru stupid, căci ea nu ţine cont de aceasta”.

948. Sinuciderea ce are drept scop de a scăpa de ruşinea unei acţiuni rele este tot atât de condamnabilă ca şi cea cauzată de disperare?

„Sinuciderea nu şterge greşeala ci, din contră, o

dublează. Dacă ai avut curajul să faci rău, trebuie să-l ai şi pe acela de a-i suporta consecinţele. Dumnezeu judecă, şi în funcţie de cauză poate câteodată să-şi diminueze rigorile”.

949. Este sinuciderea scuzabilă atunci când urmăreşte să împiedice ca ruşinea să se abată asupra copiilor sau familiei?

„Cel ce acţionează astfel nu face bine, deşi el crede contrariul; Dumnezeu îi va ţine cont, deoarece este o ispăşire pe care şi-o impune sieşi. El atenuează fapta prin intenţie, dar nu înseamnă că nu comite o greşeală. De altfel, aboliţi abuzurile şi prejudecăţile societăţii voastre, şi nu veţi mai avea astfel de sinucigaşi”.

Cel care-şi curmă viaţa pentru a scăpa de ruşinea unei fapte urâte, dovedeşte că ţine mai mult la stima oamenilor decât la cea a lui Dumnezeu, căci el va reintra în lumea spiritelor încărcat cu toate păcatele sale, şi lipsit de mijloacele de a le îndrepta în timpul vieţii. Adesea Dumnezeu este mai puţin neînduplecat decât oamenii; el scuză căinţa sinceră şi ţine seama de dorinţa de îndreptare; sinuciderea nu îndreaptă nimic.

950. Ce credeţi despre cel ce-şi curmă viaţa în speranţa că va ajunge degrabă la o viaţă mai bună?

„Altă nebunie! Să săvârşească binele şi astfel va fi sigur că va ajunge acolo! Luându-şi viaţa, el îşi întârzie şi mai mult intrarea într-o lume mai bună, şi el însuşi va cere să vină să-şi sfârşească această viaţă pe care şi-a curmat-o din pricina unei idei false. O greşeală, oricare ar fi ea, nu va deschide niciodată sanctuarul celor aleşi”.

951. Oare sacrificiul vieţii nu este meritoriu atunci când are scopul de a salva o altă viaţă sau a te face util semenilor tăi?

„Este sublim, conform intenţiei, şi atunci sacrificiul vieţii nu reprezintă o sinucidere, însă Dumnezeu se împotriveşte unui sacrificiu inutil şi nu-l vede cu ochi buni dacă se bazează pe orgoliu. Un

sacrificiu nu e meritoriu decât prin dezinteres; dacă cel care îl săvârşeşte are gândul la răsplată, acesta diminuează valoarea gestului în ochii lui Dumnezeu”.

Orice sacrificiu f acut în detrimentul propriei fericiri este meritoriu în cel mai înalt grad în ochii lui Dumnezeu, căci înseamnă a practica legea carităţii. Or, viaţa fiind legată de bunurile pământene pe care omul pune cel mai mare preţ, cel care renunţă la ea pentru binele semenilor săi nu comite de loc un atentat: este un sacrificiu pe care-l îndeplineşte. Dar înainte de a-l săvârşi, trebuie să reflecteze dacă nu cumva viaţa sa este mai utilă decât moartea.

952. Omul care piere ca victimă a pasiunilor sau viciilor sale - deşi ştie că acestea îi grăbesc sfârşitul, dar cărora nu are puterea de a le rezista, deoarece obişnuinţa a creat o adevărată necesitate fizică - comite şi el o sinucidere?

„Este o sinucidere morală. Nu înţelegeţi că în acest caz omul este de două ori vinovat? La el există deopotrivă o lipsă de curaj şi o bestialitate, şi mai ales o uitare a lui Dumnezeu”.

Este el mai vinovat decât cel ce-şi curmă viaţa din disperare?

„Este mai vinovat, căci are timpul să-şi gândească sinuciderea; la cel ce o face instantaneu există câteodată un fel de rătăcire ce ţine de nebunie; celălalt va fi mai mult pedepsit, căci întotdeauna pedepsele sunt proporţionale cu conştiinţa faptelor comise”.

953. Când un om are în faţă o moarte teribilă şi inevitabilă, este oare vinovat dacă îşi scurtează suferinţele printr-o moarte voluntară?

„Este întotdeauna vinovat de a nu fi aşteptat termenul fixat de Dumnezeu. De altfel poate el să fie sigur că acest termen a sosit în ciuda aparenţelor, şi că în ultima clipă nu poate primi un ajutor nesperat?”

Se înţelege că în circumstanţe obişnuite sinuciderea este condamnabilă, dar noi presupunem

cazul când moartea este inevitabilă, şi când viaţa nu este scurtată decât cu o perioadă de timp.

„Întotdeauna reprezintă o lipsă de resemnare şi de supunere fată de voinţa creatorului".

Care sunt, în acest caz, consecinţele acţiunii?

„Ca întotdeauna, o ispăşire proporţională cu gravitatea greşelii, în funcţie de circumstanţe".

954. Este de condamnat o imprudenţă care pune viaţa în pericol fără a fi necesar?

„Nu există culpabilitate când nu există intenţia sau conştiinţa de a f ace rău".

955. Femeile care în anumite ţări sunt arse în mod voluntar odată cu trupul soţului decedat, pot fi considerate sinucigaşe? Vor suporta ele consecinţele acestei hotărâri?

„Ele se supun unei prejudecăţi şi de multe ori o fac mai mult forţat decât din proprie voinţă. Ele cred că îndeplinesc o îndatorire şi aceasta nu are caracter de sinucidere. Scuza constă în nulitatea morală a majorităţii obiceiurilor şi în ignoranţa celor care le aplică. Aceste obiceiuri barbare şi stupide vor dispărea odată cu creşterea gradului de civilizaţie".

956. Cei care, neputând suporta pierderea fiinţelor dragi, se sinucid în speranţa reîntâlnirii, îşi ating scopul?

„Rezultatul este cu totul altul decât cel aşteptat de ei, şi în loc de a fi reuniţi cu cei ce constituie obiectul afecţiunii lor, ei se îndepărtează pentru o lungă perioadă de timp, căci Dumnezeu nu poate recompensa un act de laşitate şi insulta ce i se face prin îndoiala fată de Providenţă. Ei vor plăti această clipă de nebunie prin suferinţe mai mari decât cele pe care voiau să le scurteze, şi nu vor avea în compensaţie satisfacţia la care nădăjduiesc".

957. Care sunt, în general vorbind, consecinţele sinuciderii pentru starea Spiritului?

„Consecinţele sinuciderii sunt foarte diverse: nu

există pedepse prestabilite şi în toate cazurile ele sunt conforme cu cauzele care le-au produs; dar o cauză căreia sinuciderea nu-i poate scăpa este dezamăgirea. De altfel, soarta nu este aceeaşi pentru toţi, ea depinde de circumstanţe; unii ispăşesc greşeala imediat, alţii într-o nouă existenţă ce va fi mai rea decât cea căreia i se întrerupsese cursul”.

Observaţia arată, într-adevăr, că urmările sinuciderii nu sunt întotdeauna aceleaşi; dar există ceva comun tuturor cazurilor de moarte violentă, consecinţă a întreruperii bruşte a vieţii. Există mai întâi persistenţa mai prelungită şi mai tenace a legăturii ce uneşte Spiritul şi corpul, această legătură fiind aproape întotdeauna în deplinătatea forţei sale în momentul când a fost ruptă, în timp ce la moartea naturală ea slăbeşte în mod gradat, şi adesea este desfăcută înainte ca viaţa să se fi stins complet. Consecinţele acestei stări de lucruri sunt prelungirea stării de spirit tulbure, apoi iluzia că pentru un timp nedefinit, Spiritul crede că se mai numără printre cei vii. (155, 165)

Afinitatea ce persistă între Spirit şi corp produce la unii sinucigaşi un fel de repercusiune a stării corpului asupra Spiritului, care resimte astfel fără voia sa efectele descompunerii, şi încearcă o senzaţie plină de angoase şi oroare, şi această stare poate persista atâta timp cât ar fi trebuit să dureze viaţa ce a fost întreruptă. Acest efect nu este general; dar în nici un caz sinucigaşul nu este scutit de consecinţele lipsei sale de curaj, şi mai devreme sau mai târziu el îşi va ispăşi greşeala într-un fel sau altul. Aşa se face că anumite Spirite ce fuseseră nefericite pe pământ au spus că s-au sinucis într-o existenţă precedentă şi s-ar fi supus de bună voie la noi încercări pentru a le suporta cu mai multă resemnare. La unele se întâlneşte un fel de ataşare de materie de care zadarnic încearcă să se elibereze spre a se înălţa spre lumi mai bune, dar la care accesul le este interzis; la majoritatea apare

regretul de a fi făcut un lucru inutil, de vreme ce nu încearcă decât decepţie.

Religia, morala, toate filozofiile condamnă sinuciderea ca fiind contrară legii naturii. Toate ne spun în principiu că nu există dreptul de a-ţi scurta în mod voluntar viaţa; dar de ce nu există acest drept? De ce nu există libertatea de a-ţi pune capăt suferinţelor? Era dat spiritismului să demonstreze prin exemplul celor care au murit, că sinuciderea nu reprezintă doar o greşeală precum o infracţiune de la legea morală - idee având prea puţină greutate pentru anumite persoane - ci un act stupid, din moment ce nu se câştigă nimic; ceea ce ne învaţă spiritismul nu este pură teorie, ceea ce ne înfăţişează el sunt fapte de zi cu zi.

Chapter 2 Pedepse şi bucurii viitoare

1. Neantul. Viaţa viitoare. 2. Intuiţia pedepselor şi bucuriilor viitoare. 3. Intervenţia lui Dumnezeu în acordarea pedepselor şi recompenselor. 4. Natura pedepselor şi bucuriilor viitoare 5. Pedepse temporare. 6. Ispăşire şi căinţă 7. Durata pedepselor viitoare. 8. Reînvierea trupului. 9. Paradisul, infernul şi purgatoriul.

1. Neantul. Viaţa viitoare

955. De ce, în mod instinctiv, are omul groază de neant?

„Deoarece neantul nu există”.

959. De unde are omul sentimentul instinctiv al vieţii viitoare?

„Am spus-o deja: înainte de încarnarea sa, Spiritul cunoştea toate aceste lucruri, iar sufletul păstrează o vagă amintire despre ceea ce ştia şi a văzut în starea de Spirit.”

În toate timpurile omul s-a preocupat de viitorul său de după moarte, şi acesta este foarte natural. Oricâtă importantă ar da el vieţii prezente, nu se poate împiedica să nu constate cât este ea de scurtă, şi mai ales precară, de vreme ce poate fi retezată în orice clipă, şi că el nu este niciodată sigur de ziua de mâine. Ce va deveni după momentul fatal? Problema este gravă, căci nu e vorba de câţiva ani, ci de eternitate. Dacă cel ce urmează să-şi petreacă mai mulţi ani într-o ţară străină se nelinişteşte pentru situaţia pe care o va avea, cum să nu ne preocupăm deci de situaţia pe care o vom avea părăsind această lume, de vreme ce este pentru totdeauna?

Ideea de neant are ceva ce repugnă raţiunii. Omul cel mai nepăsător în timpul vieţii, odată ajuns la momentul suprem, se întreabă ce va deveni el, şi în mod involuntar speră.

A crede în Dumnezeu fără a admite viaţa viitoare este un nonsens. Sentimentul unei existenţe mai bune există în forul interior al tuturor oamenilor: Dumnezeu nu l-a aşezat aici în zadar. Viaţa viitoare implică păstrarea individualităţii noastre după moarte; ar fi important pentru noi, în adevăr, de a supravieţui corpului dacă esenţa noastră morală ar trebui să se piardă în oceanul infinitului? Consecinţele pentru noi ar fi una cu neantul.

2. Intuiţia pedepselor şi a bucuriilor viitoare

960. De unde provine credinţa, întâlnită la toate popoarele, în pedepsele şi recompensele din viaţa viitoare?

„Întotdeauna apare acelaşi lucru: presentimentul realităţii dat omului de Spiritul încarnat în el căci, o ştiţi prea bine, nu în zadar o voce interioară vă vorbeşte; greşeala voastră constă în a nu o asculta suficient. Dacă v-aţi gândi mai des şi mai profund, aţi deveni cu siguranţă mai buni”.

961. În momentul morţii, care este sentimentul dominant la majoritatea oamenilor - îndoiala, teama sau speranţa?

„Îndoiala la scepticii învederaţi, teama la cei vinovaţi, speranţa la oamenii de bine”.

962. De ce există sceptici, de vreme ce sufletul dă omului sentimentul lucrurilor spirituale?

„Există mai puţini decât credeţi; mulţi sunt făcuţi de către Spiritele puternice prin orgoliu; dar, în momentul morţii, nu mai sunt atât de fanfaroni”.

Consecinţele vieţii viitoare reprezintă responsabilitatea actelor noastre. Raţiunea şi dreptatea ne spun că, la împărţirea fericirii la care orice om aspiră, oamenii buni şi răufăcătorii nu vor fi confundaţi. Dumnezeu nu poate dori ca unii să se bucure fără pedeapsă de binefaceri pe care alţii să le obţină cu efort şi perseverenţă.

Ideea că Dumnezeu ne dăruieşte dreptatea şi bunătatea sa prin înţelepciunea legilor sale nu ne permite să credem că atât cel drept cât şi răufăcătorul sunt la fel în ochii săi, nici să ne îndoim că ei nu-şi vor primi într-o zi, unul recompensa, celălalt pedeapsa pentru binele sau răul ce-l vor fi făcut. De aceea sentimentul înnăscut de dreptate pe care-l avem ne dă intuiţia pedepselor şi recompenselor viitoare.

3. Intervenţia lui Dumnezeu în acordarea pedepselor şi recompenselor

963. Dumnezeu se ocupă personal de fiecare om? Nu este el prea mare şi noi prea mici pentru ca fiecare individ să aibă în mod special o oarecare importanţă în ochii săi?

„Dumnezeu se preocupă de toate făpturile pe care le-a creat, oricât de mici ar fi ele; nimic nu este socotit neînsemnat pentru bunătatea sa”.

964. Are Dummzeu nevoie să se ocupe de fiecare dintre actele noastre pentru a ne recompensa sau pedepsi? Oare cele mai multe dintre aceste acte sunt lipsite de importantă pentru el?

„Dumnezeu are legile sale ce reglează toate acţiunile voastre; dacă le violaţi, este greşeala voastră. Fără îndoială, atunci când un om comite un exces, Dumnezeu nu-l judecă pentru a-i spune, de exemplu: «Ai fost lacom, vreau să te pedepsesc». Nu; el a stabilit o limită, bolile şi deseori moartea sunt consecinţe ale excesului; iată pedeapsa; ea reprezintă rezultatul infracţiunii fată de lege. Aşa este în toate”.

Toate acţiunile noastre sunt supuse legilor lui Dumnezeu; nu există nici una, oricât de nesemnificativă ni s-ar părea, care să nu aibă urmări. Dacă suportăm consecinţele violării legilor divine, noi nu primim decât ceea ce merităm, făcându-ne astfel artizanii fericirii sau nefericirii noastre în viitoarea viaţă.

Aceste adevăr este redat semnificativ în fabula

următoare: „Un tată a dat copilului său educaţie şi instrucţie, adică mijloacele de a şti să se conducă. El i-a cedat un teren şi i-a spus: Iată regula de urmat şi toate instrumentele necesare pentru a face acest teren fertil şi a-ţi asigura existenţa. Eu ti-am dat instrucţiunile pentru a înţelege această regulă; dacă le urmezi, terenul tău va produce mult şi-ti va aduce şi odihna la bătrâneţe; dacă nu le urmezi, nu va produce nimic şi vei muri de foame. Spunându-i acestea, l-a lăsat să facă după capul lui”.

Oare nu este adevărat că acest câmp va produce în raport cu îngrijirile date culturii, şi că orice neglijentă va fi în detrimentul recoltei? La bătrâneţe, fiul va fi deci fericit sau nefericit, după cum a urmat sau nu regula trasată de tatăl său. Dumnezeu este şi mai prevăzător, căci ne avertizează în fiecare moment dacă facem bine sau rău; el ne trimite Spiritele pentru a ne inspira, dar noi nu le ascultăm. Mai există în plus şi această diferenţă, că Dumnezeu dă întotdeauna omului posibilitatea să-şi repare greşelile trecute în noile sale existenţe, în timp ce fiul despre care am vorbit nu mai are alta dacă şi-a utilizat fără folos timpul.

4. Natura pedepselor şi bucuriilor viitoare

965. După moarte, pedepsele şi bucuriile sufletului mai au ceva material?

„Ele nu pot fi materiale, deoarece sufletul nu este material; o spune bunul simt. Aceste pedepse şi bucurii nu au nimic carnal, şi sunt de mii de ori mai vii decât cele încercate de voi pe pământ, deoarece Spiritul, odată eliberat, este mai impresionabil; materia nu-i mai diminuează senzaţiile”.

966. De ce omul îşi face adesea o idee atât de grosieră şi absurdă despic pedepsele şi bucuriile vieţii viitoare?

„Inteligenţa nu este încă suficient de dezvoltată. Oare copilul înţelege la fel ca adultul? De altfel aceasta

depinde şi de ceea ce el a învăţat; în acest sens este nevoie şi de o reformă.

Limbajul vostru este foarte incomplet pentru a exprima ceea ce este în afara voastră; atunci, au fost necesare comparaţii, iar acestea sunt imagini şi figuri pentru a exprima realizarea, dar pe măsură ce omul se luminează, gândirea sa înţelege lucruri pe care limbajul său nule poate reda”.

967. În ce consta fericirea Spiritelor bune?

„Cunoaşterea tuturor lucrurilor; a nu avea ură, gelozie, invidie, ambiţie, şi nici o pasiune ce constituie nefericirea oamenilor. Dragostea ce le uneşte este pentru ele izvorul unei supreme fericiri. Ele nu încearcă nici nevoile, nici suferinţele, nici angoasele vieţii materiale; sunt fericite prin binele pe care-l fac - de altminteri, fericirea Spiritelor este întotdeauna proporţională cu elevaţia lor. Doar Spiritele pure se bucură cu adevărat de fericirea supremă; însă nici celelalte Spirite nu sunt nefericite. Între cele rele şi cele perfecte există o infinitate de stări unde bucuriile sunt conforme cu nivelul moral al Spiritelor. Cele care sunt îndeajuns de avansate înţeleg fericirea celor situate înaintea lor şi aspiră la această stare. Dar asta înseamnă pentru ele un subiect de emulaţie şi nicidecum de gelozie, căci ştiu bine că depinde doar de ele să ajungă acolo şi de aceea ele lucrează temeinic în acest scop, însă cu calmul bunei conştiinţe, fiind fericite că nu suferă ceea ce îndură Spiritele rele”.

968. Ce trebuie să se înţeleagă prin expresia: « Spiritele bune sunt reunite la sânul lui Dumnezeu şi îl slăvesc necontenit»?

„Este o alegorie ce zugrăveşte admiraţia faţă de perfecţiunea lui Dumnezeu, deoarece Spiritele o văd şi o înţeleg, dar ea nu trebuie luată ad litteram ca şi multe alte expresii. Totul în natură, de la firul de nisip, cautā, adică proclamă atotputernicia, înţelepciunea şi bunătatea lui Dumnezeu.

Dar să nu credeţi că Spiritele preafericite sunt într-o contemplaţie eternă; ar fi o fericire stupidă şi monotonă; dimpotrivă ar fi cea a egoistului, devreme ce existenţa lor e zădărnicie nesfârşită. Ele nu mai au frământările existenţei corporale: este deja o bucurie; şi apoi, aşa cum am mai spus, ele ştiu totul. Cunoaşterea acumulată o folosesc în scopul ajutorării progresului altor Spirite; este ocupaţia lor şi în acelaşi timp o mare bucurie".

970. În ce constau suferinţele Spiritelor inferioare?

„Ele sunt tot atât de diverse ca şi cauzele ce le-au produs, şi proporţionale cu nivelul de inferioritate, aşa cum bucuriile sunt proporţionale cu nivelul de superioritate. Suferinţele îndurate de ele se pot rezuma astfel: invidiază tot ceea ce le lipseşte şi nu pot obţine pentru a fi fericite; văd fericirea şi nu o pot atinge; încearcă regretul, gelozia, furia, disperarea fată de ceea ce le împiedică să fie fericite; sunt chinuite de remuşcări şi anxietăţi morale nelămurite; îşi doresc toate bucuriile şi nu şi le pot satisface, şi aceasta le terorizează".

971. Influenţa exercitată de Spirite între ele este întotdeauna bună?

„Întotdeauna bună din partea Spiritelor bune, fără îndoială, dar Spiritele perverse caută să deturneze de la calea binelui şi a pocăinţei pe cele despre care cred că sunt susceptibile a se lăsa antrenate, pe o cale a răului de care s-au folosit în timpul vieţii".

Deci nici moartea nu ne eliberează de tentaţii?

„Nu, dar acţiunea Spiritelor rele este mult mai mică asupra altor Spirite decât asupra oamenilor, deoarece nu au în sprijin pasiunile materiale".

972. Cum caută Spiritele rele să tenteze celelalte Spirite, de vreme ce nu se pot baza pe pasiuni?

„Dacă pasiunile nu mai există la nivel fizic, ele continuă totuşi să existe în gândurile Spiritelor înapoiate; Spiritele rele întreţin aceste gânduri,

antrenându-şi victimele în locurile unde acestea văd spectacolul tuturor pasiunilor şi a tot ce le poate stârni”.

Dar la ce bun aceste pasiuni, de vreme ce nu au nici un obiect real?

„Este cu siguranţă supliciul lor: avarul vede aurul pe care nu-l poate avea; desfrânatul, orgii la care nu poate lua parte; orgoliosul, onoruri pe care le doreşte şi de care nu se poate bucura”.

973. Care sunt cde mai mari suferinţe îndurate de Spiritele rele?

„Nu este posibilă o descriere a torturilor morale ce reprezintă pedeapsa pentru anumite crime; chiar celui ce le îndură i-ar fi greu să le descrie, dar cu siguranţă cel mai îngrozitor este gândul că a fost condamnat pentru totdeauna”.

Omul îşi face despre pedepsele şi bucuriile sufletului de după moarte o idee mai mult sau mai puţin elevată, conform nivelului inteligenţei sale. Cu cât se dezvoltă inteligenţa, cu atât această idee se purifică şi se eliberează de materie; omul înţelege lucrurile dintr-un punct de vedere mai raţional, şi încetează să mai considere *ad litteram* imaginile unui limbaj figurat. Mintea cea mai luminată, spunându-ne că sufletul este o entitate întru totul spirituală, ne spune prin aceasta că el nu poate fi afectat de impresiile ce acţionează asupra materiei; dar asta nu înseamnă că sufletul e scutit de suferinţe, şi nici că el nu-şi primeşte pedeapsa pentru păcatele sale. Comunicările spiritiste au scopul să ne arate starea viitoare a sufletului, nu numai ca o teorie, ci şi ca o realitate; ele ne aduc sub ochi toate cele ce se petrec după moarte, dar ele ne arată în acelaşi timp consecinţele întru totul logice ale vieţii pământeşti, şi, cu toată degajarea de încărcătura fantastică dată de imaginaţia oamenilor, ele ni se par mai puţin dureroase pentru cei ce au dat o rea folosinţă facultăţilor proprii. Diversitatea acestor consecinţe este infinită, dar se poate spune, la modul general: fiecare este pedepsit

prin ceea ce a păcătuit; astfel unii sunt pedepsiţi prin a vedea fără încetare răul făcut, alţii prin regret, teamă, ruşine, izolare, tenebre, separarea de fiinţele dragi etc.

974, De unde provine doctrina focului veşnic?

„Imagine, ca atâtea alte lucruri, luată drept realitate”.

Dar această frică nu poate avea un bun rezultat?

„Vezi dacă problema este susţinută vreme îndelungată chiar de cei care o propagă. Dacă veţi răspândi lucruri pe care raţiunea le va respinge mai târziu, veţi face o impresie ce nu va fi nici durabilă şi nici salutară.

Omul, neputând reda prin limbajul său natura acestor suferinţe, nu a găsit comparaţie mai puternică decât cea a focului, căci pentru el focul este modelul celui mai crud supliciu şi simbolul celei mai energice acţiuni. De aceea credinţa în focul veşnic apare din cea mai îndepărtată antichitate, iar popoarele moderne au moştenit-o de la vechile popoare. Iată de ce, în limbaj figurat, se spune: focul pasiunilor, a arde de dragoste, de gelozie etc.”

975. Spiritele inferioare înţeleg fericirea celui drept?

„Da, şi acest lucru este supliciul lor; căci ele înţeleg că sunt lipsite de fericire datorită propriilor lor greşeli; de aceea Spiritul eliberat de materie, aspiră către o nouă existenţă corporală, căci fiecare existenţă poate scurta durata acestui supliciu, dacă este însă bine folosită. Şi atunci îşi alege încercările prin care va putea să-şi ispăşească păcatele; aflaţi că Spiritul suferă datorită răului făcut sau căruia i-a fost cauză prin intenţie, datorită binelui pe care l-ar fi putut face şi nu l-a făcut, şi datorită răului rezultat din binele nefăcut. Spiritul rătăcitor nu mai are văl; el este ca ieşit din ceaţă şi vede ceea ce îl îndepărtează de fericire; atunci suferă şi mai mult căci înţelege cât a fost de vinovat.

Pentru el nu mai există iluzie: el vede realitatea lucrurilor”.

Spiritul în starea rătăcitoare vede foarte clar, pe de-o parte toate existenţele sale trecute, pe de alta viitorul promis şi atunci înţelege ce-i lipseşte pentru a-l atinge. Tot aşa un călător ajuns în vârful unui munte vede atât drumul parcurs cât şi porţiunea care i-a mai rămas de parcurs pentru a-şi atinge scopul.

976. Oare vederea Spiritelor care suferă nu este o cauză de mâhnire pentru cele bune? Şi atunci ce devine fericirea lor dacă această fericire este tulburată?

„Nu este de loc o mâhnire, de vreme ce ştim că răul va avea un sfârşit; ele le ajută pe celelalte Spirite să se îmbunătăţească şi le întind mâna: este ocupaţia lor, şi o bucurie mare atunci când reuşesc”.

Acest lucru se referă la Spiritele celor ce ne sunt străini sau indiferenţi; dar vederea supărărilor şi a suferinţelor celor pe care i-am iubit pe pământ nu le tulbură fericirea?

„Dacă nu vedeau aceste suferinţe însemna că v-ar fi fost străine după moarte; or, religia vă spune că sufletele vă văd. Însă ele consideră mâhnirile voastre dintr-un alt punct de vedere; ele ştiu că aceste suferinţe sunt folositoare avansării voastre, dacă le suportaţi cu resemnare; ele se mâhnesc aşadar mai ales pentru lipsa de curaj ce vă ţine în loc decât pentru suferinţele propriu-zise, care sunt trecătoare”.

977. Spiritele, neputându-şi ascunde reciproc gândurile, şi toate actele vieţii fiind cunoscute, ar urma ca cel vinovat să fie în permanenţă prezent lângă victima sa ?

„Nu putea fi altfel - o spune bunul simţ”.

Această dezvăluire a tuturor faptelor noastre reprobabile, precum şi prezenţa neîncetată a celor cărora le-am căzut victime reprezintă o pedeapsă pentru cel vinovat?

„Mai mare decât credeţi, dar numai până la

ispăşirea propriilor păcate, fie ca Spirit, fie ca om în noile existenţe corporale”.

Atunci când ne aflăm noi înşine în lumea Spiritelor, întregul nostru trecut fiind la vedere, atât binele cât şi răul pe care le vom fi făcut vor fi în mod egal cunoscute. În zadar cel ce a făcut rău va dori să scape de vederea victimelor sale; prezenţa lor inevitabilă îi va fi o pedeapsă şi o remuşcare neîntreruptă până când va ispăşi vinovăţiile sale, în timp ce omul de bine, dimpotrivă, va întâlni pretutindeni numai priviri prietenoase şi binevoitoare. Pentru răufăcător nu există pe pământ zbucium mai mare decât prezenţa victimelor sale; de aceea le evită fără încetare. Ce va fi atunci când, iluzia pasiunilor risipindu-se, va înţelege răul făptuit, va vedea dezvăluite actele sale cele mai secrete, ipocrizia sa demascată, şi când nu se va putea sustrage vederii lor? În timp ce sufletul omului pervers este pradă ruşinii, regretului şi remuşcărilor, cel al omului drept se bucură de o seninătate perfectă.

978. Amintirea greşelilor săvârşite de către suflet, atunci când era imperfect, nu tulbură fericirea sa, chiar după ce s-a purificat?

„Nu, deoarece şi-a răscumpărat greşelile şi a ieşit victorios după probele cărora li s-a supus în acest scop”.

979. Încercările ce rămân de suportat pentru a obţine purificarea nu sunt pentru suflet o teamă apăsătoare ce-i tulbură fericirea?

„Pentru sufletul ce este încă pătat, da; de aceea el nu se poate bucura de o fericire perfectă decât atunci când va fi întru totul pur; dar pentru sufletul deja elevat, gândul încercărilor ce le mai are de trecut nu are nimic dureros”.

Sufletul ajuns la un anumit grad de puritate gustă deja fericirea; un sentiment de dulce satisfacţie îl pătrunde, este fericit de tot ceea ce vede, de tot ceea ce îl înconjoară; pentru el vălul tainelor şi minunilor creaţiei se ridică, şi perfecţiunile divine îi apar în

întreaga lor splendoare.

980. Legătura de simpatie ce uneşte Spiritele din acelaşi ordin reprezintă pentru ele un izvor de fericire?

„Unirea Spiritelor al căror scop comun este binele reprezintă, pentru ele, una dintre cele mai mari bucurii, căci ele nu se tem că vor vedea această unire tulburată de egoism. Ele formează în lumea spirituală familii animate de acelaşi sentiment, şi în aceasta constă fericirea spirituală, aşa cum în lumea voastră vă grupaţi pe anumite criterii şi gustaţi o anumită plăcere atunci când vă reuniţi. Afecţiunea curată şi sinceră pe care spiritele o încearcă şi căreia îi sunt obiect, reprezintă un izvor de fericire, căci aici nu există nici prieteni mincinoşi, nici ipocriţi”.

Omul gustă, încă de aici-jos, începuturile acestei fericiri atunci când întâlneşte suflete cu care se contopeşte într-o unire pură şi sănătoasă. Într-o viaţă mai curată, această bucurie va fi inefabilă şi fără limite, deoarece omul nu va întâlni decât suflete simpatice pe care egoismul nu le va răci; căci în natură totul este dragoste; egoismul este cel ce o curmă.

981. Există oare vreo diferenţă, pentru starea viitoare de Spirit, între cel care, în timpul vieţii, se temea de moarte, şi cel care o vrea cu indiferenţă, chiar cu bucurie?

„Diferenţa poate fi foarte mare; totuşi, ea se şterge adesea în faţa cauzelor ce dau această teamă sau dorinţă. Fie că te temi, fie că te bucuri, poţi fi mişcat de sentimente foarte diferite şi aceste sentimente sunt cele ce influenţează asupra viitoarei stări de spirit. Este evident, de exemplu, că la cel ce-şi doreşte moartea numai pentru că vede în ea sfârşitul frământărilor sale, aceasta reprezintă un fel de înfruntare a providenţei şi a încercărilor ce trebuiau îndurate”.

982. Este necesar a face spiritism şi a crede în manifestările sale pentru a ne asigura soarta în viaţa

viitoare?

„Dacă ar fi fost aşa, ar însemna că toţi cei ce nu cred sau care nu au fost în stare să se lumineze să fie dezmoşteniţi, ceea ce ar fi absurd. Binele este cel ce asigură soarta în viitor: or, binele este întotdeauna bine, oricare ar fi drumul ce conduce aici”.

Credinţa în spiritism ajută la îmbunătăţire fixând ideile asupra anumitor probleme ale viitorului; el grăbeşte avansarea individului şi a maselor, deoarece permite a se ţine seama de ceea ce vom fi într-o zi; este un punct de sprijin, o lumină ce ne ghidează. Spiritismul ne învaţă să suportăm încercările cu credinţă şi resemnare; el ne abate de la actele ce puteau întârzia fericirea viitoare. Astfel spiritismul contribuie la această fericire, dar nu se poate spune că fără el ea nu poate fi atinsă.

5. Pedepse temporare

983. Spiritul care-şi ispăşeşte greşelile într-o nouă existenţă nu are suferinţe materiale; pornind de aici, este exact să se spună că după moarte sufletul nu are decât suferinţe morale?

„Este foarte adevărat că atunci când sufletul s-a reîncarnat, frământările vieţii sunt pentru el o suferinţă, dar numai corpul este cel ce suferă fizic. Voi spuneţi adesea că cel ce a murit nu mai trebuie să sufere; nu este întotdeauna adevărat. Ca Spirit, nu mai are dureri fizice; dar după păcatele comise poate avea dureri morale arzătoare şi într-o nouă existenţă poate fi şi mai nefericit. Bogătaşul cel rău va cere în acest caz de pomană şi va fi pradă mizeriei, orgoliosul va fi pradă tuturor umilinţelor; cel ce abuzează de autoritatea sa şi-şi tratează supuşii cu dispreţ şi duritate va fi atunci forţat să se supună unui stăpân şi mai dur decât el. Toate pedepsele şi frământările vieţii reprezintă expierea păcatelor dintr-o altă existenţă, atunci când nu reprezintă consecinţa păcatelor vieţii actuale. Când veţi

fi aici veţi înţelege.

Omul care se crede fericit pe pământ deoarece îşi poate satisface toate poftele este cel ce face cele mai mici eforturi pentru a se îmbunătăţi. El ispăşeşte adesea încă din această viaţă fericirea sa efemeră, dar cu siguranţă va ispăşi într-o altă existenţă tot atât de materială".

984. Vicisitudinile vieţii reprezintă întotdeauna pedeapsa pentru greşelile actuale?

„Nu, am mai spus-o deja; ele reprezintă încercări impuse de către Dumnezeu, sau alese chiar de voi înşivă în stare de Spirit şi înaintea reîncarnării voastre pentru a ispăşi păcatele comise într-o altă existenţă. Căci niciodată infracţiunea fată de legile lui Dumnezeu, şi mai ales fată de legea dreptăţii, nu rămâne ne pedepsită; dacă nu va fi în această viaţă, va fi în mod obligatoriu în altă viaţă; de aceea cel ce este drept în ochii voştri este adesea înfricoşat de trecutul său".

985. Reîncarnarea sufletului într-o lume mai puţin grosieră este o recompensă?

„Este o consecinţă a epurării sale; căci, pe măsură ce spiritele se purifică, ele se încarnează în lumi din ce în ce mai perfecte, până când se vor elibera total de materie şi-şi vor spăla toate păcatele, pentru a se bucura apoi de fericirea eternă a Spiritelor pure aflate la sânul lui Dumnezeu".

În lumile unde existenţa e mai puţin materială decât aici-jos, necesităţile sunt mai puţin grosiere şi toate suferinţele fizice mai puţin vii. Oamenii nu mai cunosc acolo pasiunile rele care în lumile inferioare îi fac duşmani între ei. Neavând nici un subiect de invidie sau de gelozie ei trăiesc împreună în pace, deoarece practică legea dreptăţii, dragostei şi carităţii; ei nu cunosc supărările şi grijile ce nasc invidia, orgoliul şi egoismul şi care constituie zbuciumul existenţei noastre pământeşti.

986. Spiritul care a progresat în existenţa sa

pământească poate fi câteodată reîncarnat în aceeaşi lume?

„Da, dacă nu şi-a putut îndeplini misiunea, şi chiar el însuşi poate cere să o termine într-o nouă existenţă; dar atunci pentru el nu mai este o ispăşire”.

987. Ce devine omul care, fără a face rău, nu face nimic pentru a scurta influenţa materiei?

„De vreme ce nu face nici un pas spre perfecţiune, el trebuie să reînceapă o existenţă de aceeaşi natură cu cea pe care o părăseşte; el rămâne staţionar, şi astfel îşi poate prelungi suferinţele ispăşirii”.

988. Există oameni a căror viaţă se scurge într-o linişte perfectă; şi care, ne având nevoie să facă nimic pentru ei înşişi, sunt scutiţi de griji. Această existenţă fericită reprezintă o dovadă că nu au nimic de ispăşit dintr-o existenţă anterioară?

„Ştii atât de multe? Dacă aşa crezi, te înşeli; deseori, calmul nu este decât aparent. Ei au putut alege acest fel de existenţă, dar când o părăsesc observă că nu le-a servit cu nimic la avansare; şi atunci, ca şi cel leneş, regretă timpul pierdut. Ştiţi bine că Spiritul nu poate acumula cunoştinţe şi nu se poate înălţa decât prin activitate; dacă se scaldă în nepăsare el nu avansează. El este asemenea cu cel ce trebuie să muncească (după obiceiul vostru), şi care se plimbă sau se culcă în intenţia de a nu face nimic.

Ştiţi totodată prea bine că fiecare va da socoteală de inutilitatea voluntară a existenţei sale; această inutilitate este întotdeauna fatală pentru viitor. Suma fericirilor viitoare este în concordantă cu suma binelui făcut; cea a nefericirilor este în acord cu răul şi nefericirile pe care le-a produs”.

989. Există persoane care, fără a fi în mod cert rele, produc nenorociri celor din jurul lor prin caracterul lor; care este consecinţa pentru ele?

„Cu siguranţă, aceste persoane nu sunt bune, şi ispăşirea lor va consta în vederea celor pe care i-au

făcut nefericiţi. Aceasta va fi pentru ele doar o mustrare; apoi, într-o altă existenţă, vor îndura exact suferinţele pe care le-au pricinuit altora”.

6. Ispăşire şi căinţă

990. Căinţa are loc în starea corporală sau în starea spirituală?

„În starea spirituală; dar poate apărea şi în starea corporală atunci când înţelegeţi bine diferenţa dintre bine şi rău”.

991. Care este consecinţa căinţei în starea spirituală?

„Dorinţa unei noi încarnări pentru a se purifica. Spiritul înţelege imperfecţiunile ce-l privează de fericire, şi de aceea aspiră la o nouă existenţă în care îşi va putea ispăşi greşelile”.

992. Care este consecinţa căinţei în starea corporală?

„Avansarea încă din viaţa prezentă, dacă există timp pentru îndreptarea greşelilor proprii. Când conştiinţa face reproşuri şi arată imperfecţiunile, întotdeauna se poate realiza o îmbunătăţire”.

993. Nu există oameni care nu au decât instinctul răului şi sunt inaccesibili căinţei?

„Ţi-am spus că trebuie să progresezi fără încetare. Cel care, în această viaţă, nu are decât instinctul răului, va avea pe cel al binelui într-o alta, şi pentru aceasta va renaşte de mai multe ori. Căci trebuie ca toţi să avanseze şi să-şi atingă ţelul, numai că unii într-un timp mai scurt, alţii într-un timp mai lung conform dorinţei lor; cel ce nu are decât instinctul binelui este deja epurat, căci a putut avea pe cel al răului într-o existenţă anterioară”.

994. Omul pervers care nu-şi recunoaşte păcatele în timpul vieţii, le recunoaşte întotdeauna după moarte?

„Da, le recunoaşte întotdeauna, şi atunci suferă şi

mai mult, căci resimte tot răul făcut sau căruia i-a fost cauză voluntară. Totuşi, căinţa nu este întotdeauna imediată; există Spirite care se încăpăţânează să meargă pe o cale greşită în pofida propriilor suferinţe; dar, mai devreme sau mai târziu, ele vor recunoaşte calea greşită pe care s-au angajat, şi atunci căinţa va veni. Spiritele bune lucrează pentru a le lumina şi voi înşivă puteţi lucra pentru aceasta”.

995. Există Spirite care, fără a fi rele, sunt indiferente faţă de soarta lor?

„Există Spirite care nu se ocupă de nimic util şi stau în expectativă; dar ele suferă, în acest caz, pe măsură; şi cum trebuie să existe un progres în toate, acest progres se manifestă prin durere”.

Nu au ele dorinţa de a-şi scurta suferinţele?

Au această dorinţă, fără îndoială, dar nu dispun de suficientă energie pentru a încerca ceea ce ar putea să le uşureze. Câţi oameni sunt printre voi care preferă să moară de mizerie mai degrabă decât să muncească?”

996. De vreme ce Spiritele văd răul rezultat din pricina propriilor imperfecţiuni, cum se face că-şi agravează poziţia şi îşi prelungesc starea de inferioritate făcând răul ca Spirite, abătând oamenii de la calea cea bună?

„Acestea sunt Spiritele pentru care remuşcarea este tardivă şi care acţionează astfel. Spiritul care se căieşte poate din nou să se lase antrenat pe calea răului de către alte Spirite şi mai înapoiate”.

997. Se cunosc Spirite de o inferioritate notorie accesibile sentimentelor bune şi emoţionate de rugăciunile făcute pentru ele. Cum se face că alte Spirite, pe care ar trebui să le credem mai luminate, arată o duritate şi un cinism pe care nimic nu le poate îndupleca?

„Rugăciunea nu are efect decât faţă de Spiritele ce se căiesc. Cel care, atins de orgoliu, se revoltă împotriva lui Dumnezeu şi persistă în rătăcirile sale,

exagerându-le în continuare, aşa cum fac Spiritele nefericite, pe acela rugăciunea nu-l poate ajuta cu nimic şi nu-l va ajuta cu nimic până în ziua când o licărire de căinţă se va manifesta în el".

Nu trebuie pierd ut din vedere faptul că Spiritul, după moartea corpului, nu se transformă imediat; dacă viaţa sa a fost vrednică de dojana, acest lucru se datorează faptului că el era imperfect. Or, moartea nu-l face imediat perfect; el poate persista în erorile sale, în falsele sale opinii, în prejudecăţile sale, până când se va fi luminat prin studiu, reflectare şi suferinţă.

998. Ispăşirea se îndeplineşte în starea corporală sau în starea de Spirit?

„Ispăşirea se îndeplineşte în timpul existenţei corporale prin încercările la care Spiritul este supus, şi în viaţa Spirituală prin suferinţele morale ataşate stării de inferioritate a Spiritului".

999. Căinţa sinceră în timpul vieţii este suficientă pentru a şterge păcatele, şi pentru a găsi iertarea în faţa lui Dumnezeu?

„Căinţa ajută la îmbunătăţirea Spiritului, dar trecutul trebuie să fie ispăşit".

Dacă, după aceea, un criminal spune că de vreme ce tot trebuie să-şi ispăşească trecutul nu mai e nevoie de căinţă, care ar fi consecinţele pentru el?

„Dacă s-a împietrit la gândul răului, ispăşirea sa va fi mai lungă şi mai dureroasă".

1000. Putem, încă din această viaţă, să ne spălăm păcatele?

„Da, îndreptându-le; dar să nu credeţi că le reabilitaţi prin câteva privaţiuni puerile sau prin donaţii după moarte, atunci când nu mai aveţi nevoie de nimic. Dumnezeu nu ţine de loc seama de o căinţă sterilă, întotdeauna uşoară, şi care nu costă nimic. Pierderea degetului mic în timpul slujirii altora şterge mai multe păcate decât supliciul cărnii îndurat vreme îndelungată fără alt scop decât binele propriu.

Răul nu este reparat decât de bine, şi căinţa nu are nici un merit dacă nu atinge omul în orgoliul şi în interesele sale materiale.

La ce-i serveşte, ca justificare, restituirea după moarte a bunurilor obţinute pe căi necinstite, atunci când îi devin inutile şi când a profitat de ele?

La ce-i serveşte privaţiunea anumitor plăceri trecătoare şi oarecum de prisos, dacă nedreptatea făcută aproapelui rămâne aceeaşi?

La ce-i serveşte în sfârşit să se umilească în faţa lui Dumnezeu, dacă-şi păstrează orgoliul fată de oameni?”

1001. Nu este nici un merit în a da o utilizare folositoare bunurilor pe care le posedăm ?

„Nici un merit nu este cuvântul potrivit; lucrul acesta este întotdeauna mai bine decât nimic. Dar nefericirea este că cel ce nu dă decât după moarte este adesea mai mult egoist decât generos; el vrea să aibă onoarea binelui fără să aibă osteneala. Cel care se privează de viaţa sa are un dublu profit: meritul sacrificiului şi plăcerea de a vedea fericirea făptuită. Dar egoismul este cel ce-i spune: ceea ce dai este ceea ce se reduce din plăcerile tale; şi cum egoismul strigă mai tare decât dezinteresul şi caritatea, el păstrează bunurile sub pretextul nevoilor sale şi al poziţiei sociale în care se află. Ah! plângeţi pe cel ce nu crede în plăcerea de a dărui, acela este cu adevărat lipsit de una dintre cele mai curate şi suave bucurii. Dumnezeu, supunându-l încercării bogăţiei, atât de alunecoasă şi periculoasă pentru viitorul său, a dorit să-i dea în compensaţie fericirea generozităţii de care se poate bucura aici pe pământ”.

1002. Ce trebuie să facă cel care, în ceasul morţii, îşi recunoaşte greşelile, dar nu mai are timp să le îndrepte? A se căi este suficient în acest caz?

„Căinţa grăbeşte reabilitarea sa, dar nu îl absolvă de greşelile săvârşite. Dar oare omul nu are în faţa lui

un viitor care niciodată nu-i este închis”?

7. Durata pedepselor viitoare

1003. Durata suferinţelor celui vinovat în viaţa viitoare este arbitrară sau supusă unei anumite legi?

„Dumnezeu nu acţionează niciodată din capriciu şi totul în univers este condus de legi în care se revelează înţelepciunea şi bunătatea divină”.

1004. Pe ce este bazată durata suferinţelor îndurate de cel celui vinovat?

„Pe timpul necesar îmbunătăţirii sale. Starea de suferinţă şi de fericire fiind proporţională cu gradul epurării Spiritului, durata şi natura suferinţelor sale depind de timpul necesar pentru îmbunătăţire. Pe măsură ce progresează şi sentimentele sale se epurează, suferinţele sale îşi schimbă natura şi se diminuează”.

1005. Pentru Spiritul suferind, timpul pare tot atât de lung sau mai scurt decât e de pământ?

„Mai degrabă i se pare mai lung: pentru el nu există somn. Numai pentru anumite Spirite ajunse la un anumit grad de epurare timpul se şterge, ca să spunem aşa, în faţa infinitului”.

1006. Durata suferinţelor Spiritului poate fi eternă?

„Fără îndoială, dacă ar fi rău la infinit, adică dacă niciodată nu s-ar căi şi nici nu s-ar îmbunătăţi, atunci ar suferi etern. Însă Dumnezeu nu a creat făpturi care să dorească răul pentru eternitate, nu le-a creat decât simple şi ignorante, şi toate trebuie să progreseze într-un timp mai lung sau mai scurt, conform voinţei lor. Voinţa pocite fi mai mult sau mai puţin întârziată, după cum există copii mai mult sau mai puţin precoci, dar ea apare mai devreme sau mai târziu printr-o irezistibilă nevoie încercată de Spirit de a ieşi din starea de inferioritate şi a fi fericit. Legea ce guvernează durata pedepselor este deci întru totul înţeleaptă şi

binevoitoare, de vreme ce subordonează această durată eforturilor Spiritului; ea nu-l lipseşte niciodată de liberul său arbitru; dacă îi dă o rea utilizare, el va suferi consecinţele”.

1007. Există Spirite care nu se căiesc niciodată?

„Există dintre cele ce se căiesc foarte târziu; dar a pretinde că nu se îmbunătăţesc niciodată, ar însemna să negi legea progresului şi să spui că un copil nu poate deveni adult”.

1008. Durata pedepselor depinde întotdeauna de voinţa Spiritului? Oare nu există cazuri când pedepsele îi sunt impuse pentru un timp dat?

„Da, pedepsele îi pot fi impuse pentru un timp, dar Dumnezeu, care nu doreşte decât binele făpturilor sale, acceptă întotdeauna căinţa; dorinţa de îmbunătăţire nu este niciodată sterilă”.

1009. Conform cilor spuse, pedepsele impuse nu sunt niciodată eterne?

„Îmbunătăţiţi-vă bunul simt, raţiunea, şi întrebaţi-vă dacă nu cumva condamnarea perpetuă pentru câteva clipe de greşeală nu ar fi chiar negarea bunătăţii lui Dumnezeu? Ce ar fi, într-adevăr, durata vieţii de o sută de ani, în raport cu eternitatea?

Eternitate! Oare înţelegeţi bine acest cuvânt? Suferinţe, torturi fără sfârşit, fără speranţă, pentru câteva greşeli. Judecata voastră nu respinge o asemenea gândire? Că anticii vedeau în stăpânul universului un Dumnezeu teribil, gelos şi răzbunător, se înţelege; din cauza ignorantei, ei au atribuit divinităţii pasiunile oamenilor, dar acesta nu este Dumnezeul creştinilor care aşează dragostea, caritatea, mila, uitarea ofenselor la rang de primă virtute: puteau să-i lipsească lui însuşi calităţi din care el face o datorie? Oare nu este o gravă contradicţie în a-i atribui o bunătate infinită şi în acelaşi timp o capacitate de răzbunare infinită?

Voi spuneţi că înainte de toate el este drept, şi că omul nu înţelege dreptatea sa, dar dreptatea nu exclude

bunătatea, şi Dumnezeu nu ar fi fost bun dacă dorea pedepse îngrozitoare, eterne, pentru majoritatea făpturilor sale. Ar fi putut face el copiilor săi o datorie din dreptate, dacă nu le-ar fi dat mijloacele de a o înţelege? De altfel, nu este măreţia dreptăţii, unită cu bunătatea, de a face ca durata pedepselor să depindă de eforturile celui vinovat pentru a se schimba în bine? Acesta este adevărul propoziţiei: „Fiecăruia (i se va da) după faptele sale”.

(Spiritul Sfântului Augustin)

„Înarmaţi-vă cu toate mijloacele ce vă stau în putere pentru a combate şi distruge ideea veşniciei pedepselor. Această gândire jignitoare fată de bunătatea lui Dumnezeu este sursa necredinţei, materialismului şi indiferenţei ce au cuprins oamenii înainte ca inteligenţa lor să înceapă să se dezvolte. Dar Spiritul, chiar grosier fiind şi înainte de a se lumina, sesizează curând monstruoasa nedreptate; raţiunea sa o respinge, şi atunci încetează să mai cârtească împotriva pedepsei ce-l revoltă şi a Dumnezeului căruia îi este atribuită; căci de aici decurg relele fără număr ce se abat asupra voastră şi cărora le aducem leacul. În ciuda autorităţii pe care o au, apărătorii acestei credinţe au evitat totuşi să se pronunţe formal; nici conciliile, nici Părinţii Bisericii nu au rezolvat această gravă problemă. Dacă, aşa cum spun evangheliştii, Christos a ameninţat pe păcătoşi cu un foc mistuitor, nu există nimic în cuvintele sale care să probeze osânda lor veşnică.

Biete oi rătăcite, puteţi să vedeţi venind la voi pe bunul Păstor care, departe de a dori să vă alunge pentru totdeauna de la dânsul, vine el însuşi în întâmpinarea voastră pentru a vă readuce acasă. Copii risipitori, părăsiţi exilul vostru voluntar şi întoarceţi-vă paşii spre casa părintească; tatăl vă întinde braţele şi este întotdeauna gata să vă sărbătorească reîntoarcerea în

familie".

(Spiritul lui Lammenais)

„Războaie ale cuvintelor! Războaie ale cuvintelor! N-aţi făcut să se verse atâta sânge! trebuie să mai aprindem rugurile? Se discută despre eternitatea chinurilor, despre eternitatea pedepselor; nu ştiţi deci că ceea ce înţelegeţi voi astăzi prin eternitate, cei din vechime înţelegeau altfel? Dacă teologul ar consulta izvoarele, ca şi voi toţi, ar descoperi aici că textele ebraice nu dau acelaşi înţeles cuvintelor precum grecii, latinii şi modernii care le-au tradus prin pedepse fără sfârşit, de neiertat. Eternitatea suferinţelor corespunde eternităţii răului. Da, atâta timp cât răul va exista printre oameni, pedepsele vor coexista; în acest sens relativ trebuie interpretate textele sacre. Prin urmare, eternitatea pedepselor nu este decât relativă şi nicidecum absolută.

Va veni o zi când toţi oamenii vor reîmbrăca prin căinţă haina inocenţei, şi ziua aceea va fi fără gemete, fără scrâşniri de dinţi. Raţiunea voastră omenească este limitată, e adevărat, dar aşa cum este ea reprezintă o prezenţă a lui Dumnezeu, şi cu acest ajutor al raţiunii nu există un singur om de bună credinţă care să înţeleagă altfel veşnicia pedepselor. Veşnicia pedepselor! De ce! Ar trebui să admitem deci că răul este etern. Dumnezeu singur este etern şi el nu a putut crea răul etern, deoarece ar trebui astfel să-l lipsim de cel mai minunat dintre atribute: puterea suverană, căci nu este atotputernic cel care creează un element distrugător al operelor sale. Omenire! Omenire! Nu-ti arunca aşadar privirile posomorâte în adâncurile pământului pentru a căuta aici pedepsele; plângi, speră, ispăşeşte şi refugiază-te în gândul existenţei unui Dumnezeu bun în profunzimea sa, atotputernic, şi întru totul drept".

(Spiritul lui Platon)

„A gravita către unitatea divină, acesta este scopul umanităţii. Pentru a o atinge sunt necesare trei lucruri: dreptatea, dragostea şi ştiinţa; trei lucruri îi sunt opuse şi contrarii: ignoranta, invidia şi nedreptatea. Ei bine! Vă spun, cu adevărat, că trădaţi aceste principii fundamentale compromiţând ideea lui Dumnezeu prin exagerarea severităţii sale. Voi o compromiteri de două ori, lăsându-o să pătrundă în Spiritul făpturii ce poartă în ea mai multă îndurare, blândeţe, dragoste şi adevărată dreptate dacă nu-i atribuiţi infinitatea; voi distrugeţi însăşi ideea de infern făcând-o ridicolă şi inadmisibilă fată de credinţele voastre, aşa cum este inimilor voastre spectacolul hidos al călăilor, rugurilor şi torturilor evului mediu! Aşa deci? Dar când epoca represaliilor oarbe va fi izgonită pentru totdeauna din legislaţiile omeneşti, ce speraţi să menţineţi ca ideal? Oh! Credeti-mă, credeti-mă fraţi întru Domnul şi Isus-Christos, credeti-mă, sau resemnaţi-vă în a lăsa să piară toate dogmele decât în a le schimba, sau mai bine însufletiti-le deschizându-le efluviilor binefăcătoare emise de Spiritele bune în acest moment. Ideea de infern cu furnalele sale arzătoare, cu cazanele clocotind de smoală poate fi tolerată, adică scuzabilă în epoca fierului; dar în secolul nostru ea nu mai este decât o vagă fantomă bună cel mult să sperie copiii. Persistând în această mitologie înfricoşătoare, voi zămisliţi necredinţa, mama tuturor dezorganizărilor sociale, căci tremur văzând toată ordinea socială zdruncinată şi gata să se prăbuşească în lipsa sancţiunii penale. Oameni cu credinţă ardentă şi vie, înaintaşi ai zilei luminii, la lucru aşadar! nu pentru a menţine vechile neadevăruri, fără credit acum, ci pentru a reînsufleţi, a reînvia adevărata sancţiune, în forme corespunzătoare moravurilor, sentimentelor şi cunoştinţelor epocii voastre.

Cine e, de fapt, vinovatul? Acela care, printr-o

abatere, printr-un fals imbold al sufletului se îndepărtează de la scopul creaţiei, ce constă în cultul armonios al frumosului, binelui, idealizat pentru arhetipul uman prin Omul-Dumnezeu, prin Isus-Christos.

Ce este pedeapsa? Consecinţa naturală, derivată din acest fals imbold; o sumă de dureri necesare pentru a dezgusta omul de diformitatea sa, prin experimentarea suferinţei. Pedeapsa este stimulentul ce excită sufletul, prin amărăciune, să se aplece asupra sa, şi să revină la tărâmul salvării. Scopul pedepsei nu este altul decât reabilitarea, eliberarea. A dori ca pedeapsa să fie eternă înseamnă a-i nega orice noţiune de a fi.

Oh! Vă spun în adevăr, încetaţi, încetaţi de a pune în paralel, în eternitatea lor, Binele, esenţa Creatorului, cu Răul, esenţa creatului; ar însemna să creăm astfel un sistem de pedepse nejustificat. Afirmaţi, din contră, micşorarea treptată a suferinţelor şi pedepselor prin transmigraţii, şi veţi consacra prin raţiunea unită cu sentimentul, unitatea divină."

(Spiritul Apostolului Pavel)

Se doreşte a îndrepta omul spre bine şi a-l abate de la rău prin seducţia recompenselor şi teama de pedepse; dar dacă aceste pedepse sunt prezentate într-un fel ce le face de necrezut, ele nu vor mai avea asupra lui nici o influenţă; mai mult, el va respinge totul: formă şi fond. Dacă, dimpotrivă, viitorul i se prezintă intr-o formă logică, omul nu-l va respinge. Spiritismul îi oferă această explicaţie.

Doctrina veşniciei pedepselor, în sens absolut, face din fiinţa supremă un Dumnezeu implacabil. Ar fi logic să spui despre un stăpân că este foarte bun, binevoitor, foarte milostiv, dacă el nu doreşte decât fericirea celor ce-l înconjoară, dar în acelaşi timp este gelos, răzbunător, inflexibil în severitatea sa, şi dacă pedepseşte prin cele mai grele suplicii trei sferturi din totalul supuşilor pentru o ofensă sau o infracţiune la

legile sale, chiar şi pe cei ce le-ai comis fără să le cunoască? Nu ar fi aici o contradicţie? Or, Dumnezeu ar fi mai puţin bun decât omul?

Mai există şi o altă contradicţie. De vreme ce Dumnezeu ştie totul, el ştia deci că şi sufletul pe care-l va crea va greşi; el a fost deci destinat, încă de la formarea sa, unui nenoroc etern; este posibil, raţional?

În doctrina pedepselor relative, totul este justificat. Dumnezeu ştia că sufletul va greşi, dar îi dă mijloacele de a se lumina prin proprie experienţă, chiar prin greşelile făptuite. Este necesar ca sufletul să-şi ispăşească erorile pentru a fi mai clar îndreptat spre bine, dar uşa speranţei nu-i este închisă cu totul niciodată, şi Dumnezeu face ca momentul eliberării sale să depindă de eforturile făcute pentru a ajunge aici. Iată ceea ce toată lumea poate înţelege şi ceea ce logica cea mai meticuloasă poate admite. Dacă pedepsele viitoare ar fi fost prezentate din acest punct de vedere, probabil că ar fi existat mai puţini sceptici.

Cuvântul „veşnic" este adesea întrebuinţat în limbajul comun, ca o figură de stil, pentru a desemna un lucru de lungă durată şi căruia nu i se poate prevedea termenul de realizare, cu toate că se ştie foarte bine că există un termen. Spunem, de exemplu, gheţurile veşnice ale înălţimilor muntoase, ale polilor, cu toate că ştim, pe de o parte, că lumea fizică poate avea un sfârşit, şi, pe de altă parte, că starea acestor regiuni se poate schimba prin deplasarea axei pământului sau printr-un cataclism. Cuvântul etern, în acest caz, nu vrea să însemne ceva ce se perpetuează la infinit. Când suferim de o boală îndelungată, spunem că este veşnică; să fie de mirare că Spiritele care suferă de ani, secole, chiar milenii, spun tot aşa? Să nu uităm mai ales că inferioritatea lor nu le permite să vadă capătul drumului, şi ele cred că suferă pentru totdeauna, ceea ce este o pedeapsă.

De altminteri, doctrina focului material, a

cuptoarelor şi torturilor împrumutate de la tartorul păgânismului, este astăzi complet abandonată de înalta teologie, nemaifiind folosită decât în şcoli unde aceste înfricoşătoare tablouri alegorice încă mai sunt considerate drept adevăruri pozitive de către unele persoane mai degrabă zeloase decât luminate, şi pe nedrept, căci aceste imaginaţii puerile, o dată eliberate de teroare, vor putea creşte numărul celor increduli. Teologia recunoaşte astăzi: cuvântul foc este utilizat la figurat, şi prin el trebuie înţeles un foc moral. Cei ce au urmărit ca şi noi întâmplările vieţii şi suferinţele de dincolo de moarte, prin comunicările spiritiste, au putut să se convingă că acestea nu au nimic material şi nici înspăimântător. Cu privire la durata lor, anumiţi teologi încep să admită în sensul restrictiv indicat mai sus, şi gândind că într-adevăr prin cuvântul „etern” se pot înţelege pedepsele, ca o consecinţă a unei legi imuabile, şi nu aplicarea lor fiecărui individ. Ziua în care religia va admite această interpretare, tot aşa cum unii suferă consecinţa progresului cunoştinţelor, va fi ziua în care ea va aduna la sânul ei toate oile rătăcite.

8. Reînvierea trupului

1010. Dogma reînvierii trupului este consecinţa celei a reincarnării indicată de Spirite?

„Cum credeţi că ar putea fi altfel? Aceste cuvinte ca şi atâtea altele par nesocotite în ochii anumitor persoane deoarece le iau ad litteram, ceea ce le conduce la necredinţă; dar daţi-le o interpretare logică, şi cei ce se numesc liber cugetători o vor admite fără dificultate, deoarece gândesc. Căci, nu greşiţi, aceşti liber cugetători nu cer mai mult decât cred; ei sunt ca şi ceilalţi, şi chiar mai mult, însetaţi de cunoaşterea viitorului, dar nu pot admite ceea ce este contrazis de ştiinţă. Doctrina pluralităţii existenţelor este conformă cu dreptatea lui Dumnezeu; ea singură poate explica ceea ce, fără ea, este inexplicabil; cum pretindeţi ca

principiul să nu existe şi în religie?

1011. Astfel Biserica, prin dogma reînvierii trupului, indică ea însăşi doctrina reîncarnării?

„Este evident; această doctrină este de altfel consecinţa multor lucruri ce au trecut neobservate şi vremea în care va fi înţeleasă astfel nu va întârzia. Peste puţin timp se va recunoaşte că spiritismul scoate în relief cu fiecare pas chiar textul scrierilor sacre. Spiritele nu vin aşadar să răstoarne religia, aşa cum pretind unii; din contră, ele vin să o confirme, să o sublinieze prin probe irecuzabile. Dar cum a venit vremea să nu mai folosim limbajul figurat, ele se exprimă fără alegorie şi dau lucrurilor un sens clar şi precis ce nu poate fi obiectul unei false interpretări. Iată de ce, după un anumit timp, veţi avea mult mai multe persoane religioase şi credincioase în mod sincer fată de câte sunt astăzi.”

(Spiritul Sfântului Louis)

Într-adevăr, ştiinţa demonstrează imposibilitatea reînvierii conform ideii comune. Dacă rămăşiţele corpului omenesc rămâneau omogene după dispersarea şi transformarea lor în pulbere, s-ar mai concepe reînvierea lor într-un timp dat, dar lucrurile nu se petrec de loc aşa. Corpul este format din elemente diferite: oxigen, hidrogen, azot, carbon etc.; prin descompunere aceste elemente se împrăştie, pentru a servi la formarea unor noi corpuri; astfel aceeaşi moleculă de carbon de exemplu, va intra în compunerea câtorva mii de corpuri diferite (vorbim numai de corpuri omeneşti, fără a mai număra pe cele ale animalelor) acelaşi individ poate avea în corp molecule ce au aparţinut oamenilor din vechime; aceleaşi molecule organice pe care le absorbiţi prin hrană provin poate din corpul unui individ pe care l-aţi cunoscut, ş.a.m.d. Materia existând în cantitate finită, iar transformările sale fiind infinite, curn ar putea fiecare corp să se reconstituie din aceleaşi elemente?

Există aici o imposibilitate materială. Nu se poate admite în mod raţional o reînviere a corpului decât ca o figură de stil simbolizând fenomenul reîncarnării, şi atunci nu mai avem nici un şoc al raţiunii, nimic în contradicţie cu datele ştiinţei.

Este adevărat că, în conformitate cu dogma, această reînviere nu trebuie să aibă loc decât la sfârşitul veacurilor, în timp ce, conform doctrinei spiritiste, ea are loc zilnic; dar nu mai există în acest tablou al judecăţii de apoi o mare şi frumoasă figură de stil ce ascunde sub vălul alegoriei, unul dintre acele adevăruri imuabile ce nu va mai găsi mulţi sceptici dacă va fi readusă la adevărata ei semnificaţie?

Dacă s-ar medita profund la teoria spiritistă despre viitorul sufletelor şi despre soarta lor ca urmare a diferitelor încercări suportate, se va vedea că exceptând simultaneitatea, judecata ce condamnă sau le absolvă nu este de loc o ficţiune, aşa cum gândesc incredulii. Să mai observăm că ea reprezintă consecinţa naturală a pluralităţii lumilor, astăzi admisă foarte bine, în timp ce, conform doctrinei judecăţii de apoi, pământul este considerat ca singura lume locuită.

9. Paradis, infern, purgatoriu

1012. Există în univers un loc anume stabilit pentru pedepsirea şi bucu-rarea Spiritelor, conform meritelor lor?

„Am răspuns deja la această întrebare. Pedepsele şi bucuriile Spiritelor sunt legate de gradul lor de perfecţiune; fiecare poartă în sine principiul propriei fericiri sau nenorociri; şi cum ele există peste tot, nu există un loc anume destinat nici pentru pedepse şi nici pentru bucurii. Cât despre Spiritele încarnate, sunt mai mult sau mai puţin fericite sau nefericite după cum lumea în care locuiesc este mai mult sau mai puţin avansată”.

Înseamnă că infernul şi paradisul neexistând, omul şi le-a reprezentat singur?

„Nu sunt decât figuri de stil: există peste tot Spirite fericite şi Spirite nefericite. Totuşi, aşa cum am mai spus, Spiritele din acelaşi ordin se reunesc prin simpatie, dar când sunt perfecte se pot reuni oriunde doresc”.

Localizarea strictă a locurilor pentru pedepse şi pentru recompense nu există decât în imaginaţia oamenilor; ea provine din tendinţa de a materializa şi a circumscrie lucrurile cărora nu le poate înţelege esenţa nemărginită.

1013. Ce trebuie să se înţeleagă prin purgatoriu ?

„Dureri fizice şi morale: este timpul ispăşirii. Aproape întotdeauna purgatoriul vostru este chiar pe pământ şi Dumnezeu vă face să vă ispăşiţi păcatele”.

Ceea ce omul numeşte purgatoriu este tot o figură de stil prin care trebuie să se înţeleagă, nu un loc anume determinat, ci starea Spiritelor imperfecte ce sunt la ispăşire până la purificarea completă ce trebuie să le ridice la nivelul Spiritelor preafericite. Această purificare realizându-se în diverse încarnări, purificarea constă în încercările vieţii corporale.

1014. Cum se face că Spiritele care, prin limbajul lor, îşi manifestă superioritatea, au răspuns unor persoane foarte serioase, în legătură cu subiectul infern şi purgatoriu, în strictă conformitate cu ideea comună întâlnită deseori?

„Ele vorbesc un limbaj receptat de persoanele care le întreabă; când aceste persoane sunt prea îmbibate de anumite idei, Spiritele nu vor să le contrariere prea brusc pentru a nu le zdruncina convingerile. Dacă un Spirit ar spune, fără precauţii, unui musulman ca Mahomed nu este un profet, ar fi foarte rău primit”.

Se înţelege că poate fi aşa din partea Spiritelor

care doresc să ne instruiască; dar cum se face că Spiritele interogate asupra situaţiei lor au răspuns că suferă torturile infernului sau ale purgatoriului?

„Când sunt inferioare şi nu complet dematerializate, Spiritele păstrează o parte din ideile lor pământeşti, şi transpun impresiile lor prin termenii ce le sunt familiari. Ele se găsesc într-un mediu ce nu le permite decât pe jumătate să sondeze viitorul, şi de aceea Spiritele rătăcitoare sau de curând eliberate vor vorbi aşa cum făceau în viaţa pământeană. Infernul se poate traduce printr-o viaţă de încercări extrem de dureroase, cu nesiguranţa unei vieţi mai bune; purgatoriul, o viaţă tot de încercări, dar cu conştiinţa unui viitor mai bun. Când încerci o mare durere, nu-ti spui oare că suferi ca un damnat? Nu sunt decât cuvinte, şi întotdeauna la figurat”.

1015. Ce trebuie să se înţeleagă printr-un suflet chinuit?

„Un suflet rătăcitor şi suferind, nesigur de viitorul său, şi căruia îi puteţi aduce o uşurare solicitată adesea prin comunicarea cu voi”.

1016. În ce sens trebuie înţeles cuvântul „cer”!

„Crezi că reprezintă un loc, precum câmpiile Elizee ale anticilor, unde toate Spiritele bune stau grămadă fără altă grijă decât a se bucura pentru eternitate de o fericire pasivă? Nu, este spaţiul universal; sunt planetele, stelele şi toate lumile superioare în care Spiritele se bucură de toate facultăţile lor, fără a mai avea frământările vieţii materiale, şi nici angoasele inerente inferiorităţii”.

1017. Spiritele au spus că locuiesc în cel de-al patrulea şi al cincilea cer etc.; ce trebuie înţeles prin aceasta?

„Voi îi întrebaţi în care cer locuiesc, deoarece aveţi ideea mai multor ceruri plasate precum etajele unei clădiri; atunci ele vă răspund după limbajul vostru,

dar pentru ele cuvinte ca „al patrulea, al cincilea cer” exprimă diferite grade de epurare, şi în consecinţă de fericire. La fel se întâmplă când un Spirit este întrebat dacă se află în infern, dacă este nefericit. El va răspunde afirmativ, căci pentru el infernul este sinonim cu suferinţa; dar ştie foarte bine că nu e vorba un cazan cu smoală. Un păgân ar fi spus că este un tartar”.

La fel este şi cu alte expresii analoge cum ar fi oraş al florilor, oraş al aleşilor, prima, a doua sau a treia sferă etc., ce nu sunt decât alegorii folosite de anumite Spirite, fie ca figuri de stil, fie câteodată datorită ignorării realităţii lucrurilor şi chiar a celor mai simple noţiuni ştiinţifice.

Conform ideii restrânse întâlnite odinioară despre locurile de osândă şi de recompense, mai ales în opinia după care pământul era centrul universului, cerul formând o boltă şi având o zonă cu stele, se amplasa cerul sus iar infernul jos; de aici expresiile: a urca la cer, a fi în înaltul cerurilor, a fi aruncat în infern. Astăzi ştiinţa a demonstrat că pământul nu este decât una dintre cele mai mici lumi printre milioane de alte lumi, fără a avea o importanţă specială; ea a descris istoria formării pământului şi constituţia sa, probând că spaţiul este infinit, că în univers nu există nici jos nici sus, trebuind să se renunţe la ideea amplasării cerului deasupra norilor şi a infernului în locurile cele mai joase. Cât despre purgatoriu, lui nu-i fusese destinat nici un loc. I-a fost rezervat spiritismului să dea tuturor acestor lucruri explicaţia cea mai raţională, cea mai grandioasă şi în acelaşi timp cea mai consolatoare pentru omenire. Astfel putem spune că purtăm în noi înşine infernul nostru şi paradisul nostru: purgatoriul nostru, noi îl găsim în încarnare, în vieţile noastre corporale sau fizice.

1018. Care este înţelesul cuvintelor lui Christos:„Împărăţia mea nu este din lumea aceasta”?

„Christos, răspunzând astfel, vorbea într-un sens

figurat. Voia să spună că el nu domneşte decât asupra inimilor curate şi dezinteresate. El este oriunde domneşte dragostea de bine; însă oamenii lacomi de bunurile pământeşti şi ataşaţi de lumea aceasta nu sunt cu el”.

1019. Împărăţia binelui va putea fi vreodată instaurată pe pământ?

„Binele va domni pe pământ atunci când dintre Spiritele care vin să-l populeze cele bune le vor birui pe cele rele; atunci ele vor face ca aici să domnească dragostea şi dreptatea, izvor al binelui şi fericirii. Numai prin progres moral şi practicarea legilor lui Dumnezeu omul va trage Spiritele bune pe pământ, şi astfel le va îndepărta pe cele rele; dar cele rele nu vor părăsi pământul decât atunci când omul va izgoni orgoliul şi egoismul.

Transformarea umanităţii a fost prezisă şi de aceea trebuie să-i încurajaţi pe cei ce grăbesc realizarea progresului; ea se va înfăptui prin încarnarea Spiritelor cele mai bune care vor constitui o nouă generaţie pe pământ. Atunci, Spiritele celor răi pe care moartea îi adună în fiecare zi, şi toţi cei ce încearcă să oprească mersul lucrurilor vor fi excluşi, căci vor fi trimişi printre oamenii de bine cărora le vor tulbura fericirea. Ele vor merge în locuri noi, mai puţin avansate, să îndeplinească misiuni dureroase în care vor putea să lucreze pentru propria avansare şi în acelaşi timp pentru avansarea fraţilor şi mai înapoiaţi.

Nu vedeţi oare în această alungare de pe pământul transformat imaginea sublimă din Paradisul pierdut, şi în omul venit pe pământ în condiţii asemănătoare, şi purtând în sine germenele pasiunilor şi trăsăturilor inferiorităţii sale primitive, imaginea nu mai puţin sublimă a păcatului originar? Păcatul originar, considerat din acest punct de vedere, ţine de natura încă imperfectă a omului, care astfel nu este responsabil decât de el însuşi şi de propriile păcate şi nu de cele ale

părinţilor săi.

Voi toţi, oameni de credinţă şi de bună intenţie, lucraţi deci cu zel şi curaj la marea operă a renaşterii, căci veţi culege însutit sămânţa semănată. Nenorocire celor ce închid ochii la lumină, căci se pregătesc pentru lungi secole de întuneric şi decepţii; nenorocire celor ce se leagă cu totul de bunurile lumeşti, căci vor îndura mai multe privaţiuni faţă de plăcerile avute; nenorocire mai ales celor egoişti, căci ei nu vor găsi pe nimeni care să-i ajute la căratul poverii nenorocirilor lor.”

CONCLUZII

I

Cel ce nu cunoaşte în fapt magnetismul pământean ce-i face pe micuţii canari îndrăgostiţi să se zbenguie deasupra unui ochi de apă, poate să înţeleagă cu dificultate că această zbenguială cuprinde chiar mecanismul universului şi al mersului lumilor. La fel este şi cu cel ce nu cunoaşte spiritismul decât ca mişcare a mesei; nu vede aici decât un amuzament, un joc de societate, şi nu înţelege că acest fenomen atât de simplu şi obişnuit, cunoscut din antichitate şi chiar de popoarele semi-sălbatice, poate fi adăugat celor mai grave probleme ale ordinii sociale.

Pentru observatorul superficial, într-adevăr, ce legătură poate exista între o masă ce se învârteşte cu morala şi viitorul omenirii? Dar oricine reflectează îşi aminteşte că de la simpla oală a gospodinei, cunoscută din antichitate, s-a ajuns la puternicul motor cu care omul învinge spaţiul şi suprimă distantele. Ei bine! Voi, care nu credeţi în nimic din afara lumii materiale, aflaţi deci că de la această masă ce se roteşte provocându-vă zâmbete dispreţuitoare, a apărut o adevărată ştiinţă precum şi soluţia problemelor la care nici o altă filozofie nu a putut răspunde. Îi chem pe toţi adversarii de bună credinţă şi-i rog să spună dacă şi-au amânat truda de a studia ceea ce critică; căci în spiritul legii, critica nu are valoare decât atunci când cel ce o face cunoaşte despre ce vorbeşte. A te ralia unui lucru pe care nu-l cunoşti, pe care nu l-ai pătruns în profunzime ca un observator conştiincios, înseamnă uşurinţă şi o proastă părere despre propria judecată.

Cu siguranţă, dacă am fi prezentat această filozofie ca fiind opera unei minţi omeneşti, ea ar fi

întâlnit mai puţin dispreţ, şi ar fi trecut examenul celor ce pretind că dirijează opinia publică; însă ea vine din partea Spiritelor - ce absurditate! Abia dacă merită o privire; ei o judecă după titlu, aşa cum maimuţa din fabulă judecă nuca după coajă. Faceţi, dacă doriţi, abstracţie de originea ei; presupuneţi că această carte este opera unui om, şi spuneţi în sufletul şi în conştiinţa voastră dacă, după ce aţi citit-o cu seriozitate, găsiţi în ea subiect de batjocoră.

II

Spiritismul este oponentul cel mai redutabil al materialismului; nu este deci de mirare că-i are pe materialişti drept adversari. Dar cum materialismul este o doctrină ce încearcă să renască (dovadă că cei ce o profesează nu se cred foarte puternici şi că sunt dominaţi de propria conştiinţă), el se ascunde sub masca raţiunii şi a ştiinţei; şi, lucru bizar, cei mai sceptici vorbesc chiar în numele religiei pe care nu o cunosc şi nu o înţeleg mai bine decât spiritismul. Ceea ce vizează mai ales este miraculosul şi supranaturalul pe care nu le admit; or, după ei, spiritismul fiind bazat pe miraculos, nu poate fi decât o supoziţie ridicolă. Ei nu gândesc că făcând fără restricţie procesul miraculosului şi supranaturalului, îl fac de fapt pe cel al religiei.

Într-adevăr, religia este bazată pe revelaţie şi miracole; or, ce este revelaţia, dacă nu comunicările extra-umane? Toţi autorii sacri, începând cu Moise, au vorbit despre aceste tipuri de comunicări. Şi ce altceva sunt miracolele dacă nu fapte minunate şi supranaturale prin excelenţă, de vreme ce reprezintă, în sens liturgic, derogări de la legile naturii?

Aşadar, respingând miraculosul şi supranaturalul, materialiştii resping chiar temeiurile religiei.

Dar nu numai sub acest aspect trebuie să examinăm problema. Spiritismul nu îşi propune să

cerceteze dacă există sau nu miracole, adică dacă Dumnezeu a putut, în aceste *cazuri,* să se abată de la legile eterne ce guvernează universul. El lasă, în această privinţă, orice libertate credinţei. El afirmă şi probează că fenomenele pe care se sprijină nu au supranatural decât aparenţa, aceste fenomene sunt percepute astfel doar de anumiţi oameni, care le consideră insolite şi în afara obişnuitului. Dar ele nu sunt mai supranaturale decât fenomenele cărora ştiinţa e dă astăzi explicaţia, şi care păreau miraculoase într-o altă epocă.

Toate fenomenele spiritiste, fără excepţie, reprezintă consecinţa legilor generale; ele ne revelează una dintre forţele naturii, forţă necunoscută, sau mai corect spus neînţeleasă până acum, dar pe care observaţia o demonstrează a fi în ordinea lucrurilor. Prin urmare, spiritismul are de răspuns mai puţin în privinţa miraculosului şi supranaturalului decât însăşi religia; celor care, din necunoaştere, îl atacă sub acest aspect, fie ei oamenii cei mai învăţaţi, le spunem: dacă ştiinţa voastră, ce v-a făcut cunoscute atâtea lucruri, nu v-a învăţat că această cunoaştere a naturii este infinită, atunci sunteţi savanţi numai pe jumătate.

III

Voi spuneţi că vreţi să vindecaţi secolul de o boală ce ameninţă să invadeze lumea. Aţi iubi-o mai mult dacă această lume ar fi invadată de necredinţa pe care căutaţi să o propagaţi? Oare nu absenţei oricărei credinţe trebuie să-i atribuim slăbirea legăturilor de familie şi majoritatea dezordinilor ce ruinează societatea? Demonstrând existenţa şi nemurirea sufletului, spiritismul reînsufleţeşte credinţa în viitor, dă curaj, face să se suporte cu resemnare vicisitudinile vieţii; încercaţi să numiţi aceasta un rău?

Două doctrine sunt prezente aici: una care neagă viitorul, alta care-l proclamă şi-l probează; una care nu

explică nimic, alta care explică totul şi prin aceea că se adresează raţiunii; una este confirmarea egoismului, alta dă o bază dreptăţii, carităţii şi dragostei de semeni; prima nu arată decât prezentul şi spulberă orice speranţă, a doua consolează şi indică vasta întindere a viitorului; care este cea mai dăunătoare?

Unii oameni, chiar şi dintre cei mai sceptici, au devenit apostoli ai fraternităţii şi progresului; dar fraternitatea presupune dezinteresul, renunţarea la propria personalitate; în adevărata fraternitate orgoliul este o anomalie. Cu ce drept impuneţi un sacrificiu celui ce vă spune că după moarte totul s-a sfârşit pentru el, că poate mâine nu va mai fi decât o veche maşină dezmembrată şi aruncată la gunoi? Ce raţiune există în impunerea unei privaţiuni oarecare? Nu este mai natural ca în scurtele clipe pe care i le acordaţi să caute să trăiască cel mai bine cu putinţă?

De aici se iveşte dorinţa de a avea mult pentru a se bucura mai mult; această dorinţă naşte gelozie împotriva celor ce au mai mult decât el, şi de la această gelozie la pofta de a lua ceea ce ei au, nu este decât un pas.

Ce îi reţine oare? Să fie legea? Dar legea nu ajunge în toate cazurile. Spuneţi că este conştiinţa, sentimentul datoriei? Dar pe ce aşezaţi voi sentimentul datoriei? Acest sentiment îşi are raţiunea de a fi în credinţa că totul se sfârşeşte odată cu viaţa? Cu această credinţă un singur precept este raţional: fiecare pentru el - ideile de fraternitate, de conştiinţă, de datorie, de umanism, chiar de progres, nu sunt decât cuvinte goale.

Oh! Voi care susţineţi doctrine asemănătoare, voi nu cunoaşteţi răul ce-l faceţi societăţii, nici câtor crime vă asumaţi responsabilitatea! Dar ce vorbesc eu de responsabilitate? Pentru cel sceptic, ea nu există; omagiul său este închinat materiei.

IV

Progresul umanităţii îşi are principiul în aplicarea legii dreptăţii, dragostei şi carităţii; această lege este fondată pe certitudinea viitorului; luaţi-i această certitudine şi îi veţi lua piatra fundamentală. Din această lege derivă toate celelalte, căci ea cuprinde toate condiţiile fericirii omului. Doar ea poate vindeca rănile societăţii şi omul poate să judece, comparând epocile şi popoarele, modul cum se îmbunătăţeşte condiţia sa pe măsură ce legea aceasta este mai bine înţeleasă şi practicată.

Dacă aplicarea ei parţială produce un bine real, oare ce se va întâmpla când această lege va fi pusă la baza tuturor instituţiilor sociale? Este întru totul posibil, căci dacă omul a făcut zece paşi, el poate face şi douăzeci. Se poate deci judeca viitorul prin trecut. Vedem de pe acum stingându-se puţin câte puţin antipatiile dintre un popor şi altul; barierele ce le separă se reduc în faţa civilizaţiei; popoare din diferitele culturi ale lumii îşi dau acum mâna; o mare dreptate străbate dreptul internaţional; războaiele devin din ce în ce mai rare, şi ele nu exclud sentimentele umanitare; uniformitatea se stabileşte în relaţii, distincţiile dintre rase şi caste se şterg, şi oamenii de credinţe diferite fac să dispară prejudecăţile legate de secte spre a se uni în adorarea unui singur Dumnezeu. Vorbim de popoarele din avangarda civilizaţiei.

Cu toate acestea, suntem încă departe de perfecţiune, şi mai există încă multe ruine de dărâmat până când vor fi dispărut ultimele vestigii ale barbariei; dar vor putea aceste ruine să reziste forţei irezistibile a progresului, împotriva acestei forţe vii ce reprezintă o lege a naturii? Dacă generaţia actuală este mai avansată decât generaţia trecută, de ce atunci cea care ne va succeda nu va fi mai avansată decât noi? Va fi prin forţa lucrurilor; mai întâi, odată cu vechea generaţie se sting în fiecare zi o parte din vechile greşeli, şi astfel

societatea îşi formează puţin câte puţin elemente noi lipsite de vechile prejudecăţi; în al doilea rând, omul, dorind progresul, studiază obstacolele şi se consacră depăşirii lor.

Când efervescenţa creatoare este incontestabilă, progresul este neîndoielnic. Omul vrea să fie fericit - este un dat al naturii; or, el nu caută progresul decât pentru a-şi spori elementele fericirii sale, fără aceasta progresul fiind fără obiect. Când va avea toate bucuriile date de progresul intelectual, omul va vedea că nu are o fericire completă, va recunoaşte că această fericire este imposibilă fără siguranţa relaţiilor sociale; şi această siguranţă nu o poate găsi decât în progresul moral. Prin urmare, prin forţa lucrurilor el însuşi va îndruma progresul pe această cale, iar spiritismul îi va oferi cea mai puternică pârghie pentru a atinge acest scop.

V

Cei care afirmă că doctrina şi credinţele spiritiste ameninţă să invadeze lumea proclamă prin aceasta însăşi forţa lor, căci o idee fără fundamentare şi lipsită de logică nu ar putea deveni universală. Dacă deci spiritismul se răspândeşte pretutindeni, dacă este primit mai ales de clasele luminate, este pentru că are un fond de adevăr. Împotriva acestei tendinţe, toate eforturile detractorilor săi vor fi zadarnice, şi ceea ce îl probează este faptul că ridicolul cu care aceştia încearcă să-l acopere, departe de a-i curma zborul, pare să-i dea o nouă viaţă. Acest rezultat justifică din plin ceea ce ne-au spus de mai multe ori Spiritele: „Nu vă neliniştiţi din cauza împotrivirii, căci tot ceea ce se va face împotriva voastră se va întoarce la voi, şi cei mai mari adversari vor servi *cauza* voastră fără să o dorească. Împotriva voinţei lui Dumnezeu, reaua voinţă a oamenilor nu va şti să învingă”.

Prin spiritism umanitatea trebuie să intre într-o nouă fază, aceea a progresului moral ce-i este o

consecinţă firească. Încetaţi deci să vă miraţi de rapiditatea cu care se propagă ideile spiritiste; cauza constă în satisfacţia ce o procură tuturor celor care le aprofundează, şi care văd în ele altceva decât o inutilă pierdere de vreme Or, cum umanitatea îşi doreşte fericirea înainte de toate, nu este de mirare că ea se ataşează unei idei ce o face fericită.

Dezvoltarea acestei idei prezintă trei perioade distincte: prima, este cea a curiozităţii provocată de ciudăţenia fenomenelor produse; a doua, cea a raţionamentului şi a filozofării; cea de-a treia este perioada aplicării şi consecinţelor ce decurg de aici. Perioada curiozităţii a trecut; curiozitate nu există decât o vreme; odată satisfăcută, obiectul ei este abandonat trecându-se la altceva. Nu la fel este dacă se adresează unei gândiri serioase şi raţionamentului; a doua perioadă a început, iar a treia îi va urma în mod inevitabil.

Spiritismul a progresat mai ales de când a fost mai bine înţeles în esenţa sa intimă, de când i s-a văzut forţa, deoarece el atinge omul la coarda lui cea mai sensibilă: cea a fericirii sale în lumea aceasta. Aici se află cauza propagării sale, secretul forţei ce-l va face să triumfe - el îi face fericiţi pe cei care îl înţeleg. Chiar şi cel ce nu a fost martorul nici unui fenomen fizic de manifestare spiritistă îşi spune: în afara acestor fenomene, există filozofia; această filozofie îmi explică ceea ce nici o alta nu mi-a explicat; găsesc în ea, doar prin raţionament, o demonstraţie logica a problemelor ce interesează în cel mai înalt grad viitorul meu; ea îmi produce linişte, siguranţă, încredere, ea mă eliberează de tulburarea incertitudinii; faţă de aceasta, problema lucrurilor materiale este una secundară.

Voi toţi cei care atacaţi spiritismul, doriţi un mijloc de a-l combate cu succes? Iată-l. Înlocuiţi-l prin ceva mai bun, găsiţi o soluţie mai înţeleaptă tuturor problemelor rezolvate de el; daţi omului o altă certitudine care să-l

facă mai fericit; şi înţelegeţi bine valoarea cuvântului „certitudine”, căci omul acceptă drept cert doar ceea ce i se pare logic; a vă mulţumi să spuneţi că nu este aşa, e foarte uşor; dovediţi, nu prin negare, ci prin fapte, că nu este aşa, nu a fost niciodată aşa şi nu poate fi aşa. Dacă nu este aşa, afirmaţi mai ales ceea ce-i poate lua locul; în sfârşit, dovediţi că aceste consecinţe ale spiritismului nu-i fac pe oameni mai buni, şi deci mai fericiţi, prin practicarea celei mai pure morale evanghelice, morală de care voi faceţi atâta caz, dar pe care o practicaţi atât de puţin.

Când veţi fi făcut toate acestea, veţi avea dreptul să-l atacaţi. Spiritismul este puternic deoarece se sprijină chiar pe temeliile religiei: Dumnezeu, sufletul, pedepsele şi recompensele viitoare; şi mai ales pentru că prezintă pedepsele şi recompensele ca pe nişte consecinţe naturale ale vieţii pământene, astfel încât nimic, în perspectiva oferită de viitor, să nu poată fi tăgăduit de cea mai exigentă judecată. Voi, a căror doctrină constă în negarea viitorului, ce compensaţie oferiţi suferinţelor de pe pământ? Voi vă sprijiniţi pe necredinţă, spiritismul se sprijină pe credinţa în Dumnezeu; în timp ce spiritismul invită oamenii la fericire, la speranţă, la adevărata fraternitate, voi oferiţi *neantul* ca perspectivă, şi *egoismul* drept consolare; spiritismul explică totul, voi nu explicaţi nimic, el probează prin fapte, iar voi nu dovediţi nimic; cum s-ar putea ezita între cele două doctrine?

VI

Este o falsă idee despre spiritism credinţa că el îşi bazează forţa pe practica manifestărilor materiale şi că, împiedicând aceste manifestări, i se poate submina fundamentul. Forţa sa constă în filozofia sa, în apelul făcut la raţiune şi la bunul simţ. În antichitate spiritismul făcea obiectul studiilor misterioase, tăinuite cu grijă vulgului; astăzi el nu mai are secrete pentru

nimeni. El vorbeşte un limbaj clar, lipsit de ambiguităţi; în el nu există nimic mistic, nici un fel de alegorie susceptibilă de false interpretări; el vrea să fie înţeles de toţi, deoarece timpul ca adevărul să fie înfăţişat oamenilor a sosit.

Departe de a se opune răspândirii ştiinţei, spiritismul o doreşte pentru toată lumea; el nu reclamă o credinţă oarbă, vrea ca faptele să fie cunoscute pentru a putea crede; bazându-se pe raţiune, el va fi întotdeauna mai puternic decât cei ce se bazează pe neant. Piedicile pe care am fi tentaţi să le punem libertăţii manifestărilor l-ar putea oare înăbuşi? Nicidecum, căci ar produce efectul tuturor persecuţiilor: acela de a stârni curiozitatea şi dorinţa de a cunoaşte ceea ce este interzis. Pe de altă parte, dacă manifestările spiritiste ar fi privilegiul unui singur om, nu e nici o îndoială că, dând acel om deoparte s-ar pune capăt acestor manifestări; din nefericire pentru adversari, ele se află la dispoziţia întregii omeniri, şi se întâlnesc de la cel mai umil om până la cel mai puternic, de la palat până la colibă. I se poate interzice practicarea publică, dar se ştie cu precizie că nu în public se manifestă el mai bine, ci în intimitate; or, fiecare putând fi un medium, cine poate împiedica o familie în interiorul căminului, un individ în liniştea camerei, prizonierul în celulă să aibă comunicări cu spiritele, fără ştirea şi chiar de faţă cu zbirii? Dar dacă sunt interzise într-o ţară, oare vor putea fi împiedicate în ţările vecine, în lumea întreagă, de vreme ce nu există un singur loc sub soare unde să nu fie medium?

Pentru a încarcera pe toţi aceşti mediumi ar trebui încarcerată o jumătate din omenire; în zadar aţi dori, ceea ce nu este de loc uşor, să ardeţi toate cărţile spiritiste, pe care mâine ar trebui să le reeditaţi, deoarece sursa lor este inatacabilă, căci Spiritele, adevăratele autoare, nu pot fi nici încarcerate nici arse.

Spiritismul nu este opera unui om; nimeni nu şi-l

poate atribui, căci este tot atât de vechi ca şi creaţia; el se găseşte peste tot, în toate religiile şi mai ales în religia catolică, cu mai multă autoritate decât în celelalte, căci aici găseşte principiul tuturor lucrărilor sale: Spirite de toate gradele, raporturile lor oculte şi manifeste cu oamenii, îngerii păzitori, reîncarnarea, emanciparea sufletului în timpul vieţii, al doilea văz, viziunile, manifestările de tot felul, apariţiile şi chiar apariţiile tangibile.

Ce face ştiinţa spiritistă modernă? Adună într-un singur tot ceea ce era risipit; explică în termeni proprii ceea ce era enunţat doar într-un limbaj alegoric; elimină ceea ce au adus superstiţia şi ignoranţa, pentru a nu lăsa decât ceea ce este real şi pozitiv: iată rolul său. Ea prezintă ceea ce există, coordonează, dar nu creează nimic, căci temeiurile sale există din toate timpurile şi în toate locurile. Cine îndrăzneşte să se creadă atât de puternic încât să o înăbuşe sub sarcasm sau prin persecuţie? Dacă spiritismul este proscris într-un loc; va renaşte în alte părţi, pentru că el există în natură şi pentru că nu-i este dat omului să distrugă o forţă a naturii, şi nici să opună veto-ul său hotărârilor lui Dumnezeu.

De altminteri, ce interes ar exista în împiedicarea propagării ideilor spiritiste? Aceste idei, într-adevăr, se ridică împotriva abuzurilor născute din orgoliu şi egoism; dar aceste abuzuri, de care unii profită, fac rău mulţimilor; vor avea de partea lor mulţimile, iar ca adversari adevăraţi pe cei interesaţi în menţinerea acestor abuzuri. Din contra, prin influenţa lor, aceste idei fac oamenii mai buni unii cu alţii, mai puţin avizi de interese materiale, şi mai resemnaţi faţă de hotărârile Providenţei; de aceea ele reprezintă o garanţie a ordinii şi liniştii.

VII

Spiritismul se prezintă sub trei aspecte diferite: manifestările, principiile filozofiei şi moralei ce decurg de aici şi aplicarea acestor principii; de aici, trei clase, sau mai degrabă trei grade printre adepţi:

- primul - cei care cred în manifestări şi se mulţumesc doar să le constate;
- al doilea - cei care cunosc consecinţele lor morale;
- al treilea - cei care practică sau se străduiesc să practice această morală.

Oricare ar fi punctul de vedere - ştiinţific sau moral - sub care se consideră aceste fenomene ciudate, fiecare înţelege că apare o nouă ordine a ideilor, a cărei consecinţă nu poate fi decât o profundă schimbare a stării umanităţii, şi fiecare înţelege că această schimbare nu poate avea loc decât înspre bine.

Cât despre adversari, aceştia pot fi de asemenea clarificaţi în trei categorii:

- prima - cei care neagă din principiu tot ceea ce este nou sau nu vine de la ei, şi care vorbesc astfel în necunoştinţă de cauză. Acestei categorii îi aparţin toţi cei care nu admit nimic în afara dovezii simţurilor; ei nu au văzut nimic, nu vor să vadă nimic, şi cu atât mai puţin să aprofundeze. Ei vor fi chiar supăraţi dacă vor vedea prea clar, de teama de a nu fi forţaţi să recunoască faptul că nu au avut dreptate; pentru ei, spiritismul este o himeră, o nebunie, o utopie, el nu există: este o veche poveste. Aceştia sunt incredulii de profesie. Alături de ei, pot fi plasaţi cei care au binevoit să arunce o privire pentru a-şi linişti conştiinţa, pentru a putea spune: „Am dorit să văd dar nu am văzut nimic”. Ei nu înţeleg că le-ar fi trebuit mai mult de o jumătate de oră pentru a înţelege pe de-a-ntregul o ştiinţă.
- a doua - cei care, cunoscând foarte bine realitatea faptelor, o contestă totuşi din motive dictate de interesul personal. Pentru ei, spiritismul există, dar le este teamă de consecinţele sale şi atunci îl atacă.

- a treia - cei care găsesc în morala spiritistă o cenzură prea severă pentru faptele sau tendinţele lor. Spiritismul luat în serios îi jenează; nu îl resping dar nici nu-l aprobă; preferă să închidă ochii. Primii sunt mânaţi de orgoliu şi de îngâmfare; cei din a doua categorie, de ambiţie; cei din a treia, de egoism. Este de imaginat că aceste cauze ale opoziţiei, neavând în ele nimic temeinic, vor dispărea cu timpul. În zadar vor căuta ei zadarnic o a patra clasă de oponenţi – cea a indivizilor care se bazează pe probe contrare evidente şi atestă o cercetare laborioasă a problemei; toţi i se împotrivesc, dar nici unul nu oferă o demonstraţie serioasă şi de necombătut.

Am avea o părere prea bună despre natura umană dacă am crede că se poate transforma în mod subit prin ideile spiritiste. Neîndoielnic, acţiunea lor nu este nici aceeaşi, nici de acelaşi nivel la toţi cei care o mărturisesc; oricum rezultatul, oricât de slab ar fi el, reprezintă întotdeauna o îmbunătăţire, şi nu face decât să aducă dovada existenţei unei lumi extra-corporale, ceea ce implică negarea doctrinelor materialiste. Aceasta este însăşi consecinţa observării lucrurilor; dar la cei ce înţeleg spiritismul filozofic şi văd în el altceva decât fenomene mai mult sau mai puţin curioase, el are alte efecte:

Primul, şi cel mai general, este de a dezvolta sentimentul religios chiar la cel care, fără a fi materialist, nu are decât indiferentă fată de lucrurile spirituale. Drept urmare, la el apare dispreţul faţă de moarte, nu spunem dorinţa de moarte, departe de aceasta, căci spiritul va apăra viaţa sa ca şi pe a altuia, ci o indiferenţă ce-l face să accepte fără crâcnire sau regret o moarte inevitabilă, ca pe un lucru mai degrabă fericit decât de temut, prin certitudinea stării ce-i succede.

Al doilea efect, aproape tot atât de general ca şi primul, este resemnarea faţă de vicisitudinile vieţii.

Spiritismul face să se vadă lucrurile de la o asemenea înălţime, încât viaţa pământească pierzând trei sferturi din importanţă, nu mai este afectată în aceeaşi măsură de frământările ce o însoţesc.

De aici, mai mult curaj în necazuri, mai multă moderaţie în dorinţe, de aici o îndepărtare de gândul sinuciderii, căci ştiinţa spiritistă învaţă că, prin sinucidere, se pierde pentru totdeauna ceea ce s-a dorit a se câştiga. Certitudinea unui viitor ce depinde de noi în a ne face fericiţi, posibilitatea de a stabili relaţii cu făpturile care ne sunt dragi, oferă spiritului o supremă consolare; orizontul său se măreşte până la infinit prin spectacolul neîntrerupt al vieţii de dincolo, prin care poate sonda misterele adâncurilor.

Al treilea efect este stârnirea toleranţei faţă de greşelile aproapelui; dar, trebuie să o spunem, principiul egoist şi tot ceea ce decurge din el reprezintă tot ceea ce este mai persistent în om şi, în consecinţă, cel mai greu de dezrădăcinat; facem bucuros sacrificii, cu condiţia să nu coste nimic, şi mai ales să nu ne lipsească de nimic; banul are pentru majoritatea oamenilor o atracţie irezistibilă şi foarte puţini înţeleg cuvântul prisosinţă atunci când este vorba de propria lor persoană; în acelaşi timp, sacrificiul de sine este semnul distinctiv al celui mai însemnat progres.

VIII

Oare Spiritele, întreabă unele persoane, ne prezintă o nouă morală, ceva superior spuselor lui Christos? Dacă această morală nu e altceva decât morala Evangheliei, la ce bun spiritismul? Acest raţionament seamănă mai ales cu cel al califului Omar vorbind despre Biblioteca din Alexandria: „Dacă ea nu conţine, spunea el, decât ceea ce există în Coran, este inutilă, deci trebuie arsă; dacă ea cuprinde alte lucruri, este dăunătoare, deci trebuie arsă”.

Nu, spiritismul nu cuprinde o morală diferită de

cea a lui Isus; dar vom întreba la rândul nostru dacă, înainte de Christos, oamenii nu aveau legea dată de Dumnezeu lui Moise? Oare doctrina lui nu se găseşte în Decalog? Se va putea spune din acest motiv că morala lui Isus este inutilă?

Vom mai întreba pe cei ce tăgăduiesc utilitatea moralei spiritiste: de ce morala lui Christos este atât de puţin practicată şi de ce chiar cei care îi proclamă pe drept cuvânt măreţia sunt primii în încălcarea primei legi: caritatea universală.

Spiritele vin nu doar să o confirme, ci ele ne arată chiar utilitatea ei practică; ele fac evidente chiar şi adevărurile ce ne-au fost transmise doar în formă alegorică; şi alături de morală, ele vin să definească cele mai abstracte probleme ale psihologiei.

Isus a venit pentru a arăta oamenilor adevărata cale a binelui: de ce Dumnezeu, care l-a trimis să reamintească legea sa uitată, nu ar trimite astăzi spiritele pentru a ne-o reaminti cu şi mai multă claritate, atunci când ea este uitată şi sacrificată orgoliului şi cupidităţii? Cine ar cuteza să limiteze puterea lui Dumnezeu şi să stabilească căile?

Cine spune, aşa cum spun Spiritele, că vremurile prezise nu au venit, şi că suntem în vremea când adevărurile rău înţelese sau fals interpretate trebuie să fie în mod deosebit revelate speciei umane pentru a-i grăbi progresul? Nu există oare ceva providenţial în aceste manifestări produse simultan în toate colţurile pământului? Căci nu este doar un singur om, un singur profet care vine să ne avertizeze -lumina izvorăşte de peste tot; o lume nouă se desfăşoară chiar sub ochii noştri.

Aşa cum inventarea microscopului ne-a descoperit lumea microorganismelor pe care nici nu o bănuiam, aşa cum telescopul ne-a descoperit mii de lumi pe care înainte nici nu le bănuiam, comunicările spiritiste ne relevează lumea invizibilă ce ne înconjoară, ne atinge

fără încetare, şi ia parte fără ştirea noastră la tot ceea ce facem. Încă puţin şi existenţa acestei lumi va fi tot atât de incontestabilă ca şi cea a lumii microscopice şi a aştrilor pierduţi în spaţiu. Nu ne rămâne decât să o facem cunoscută întregii lumi; să ne iniţiem în misterele vieţii de dincolo de moarte.

Este adevărat că aceste descoperiri, dacă le putem spune aşa, contrariază oarecum ideile cunoscute; însă toate marile descoperiri ştiinţifice nu au modificat ideile cele mai înrădăcinate, şi nu a trebuit ca orgoliul nostru sa se plece în faţa evidenţei? La fel în privinţa spiritismului; încă puţin şi el va căpăta drepturi depline printre celelalte ştiinţe omeneşti.

Comunicările cu entităţile de dincolo de moarte ne-au făcut să înţelegem viaţa viitoare, să o vedem, să ne iniţiem în pedepsele şi bucuriile ce ne aşteaptă acolo potrivit faptelor noastre, şi prin aceasta să-i îndrepte spre spiritual pe cei ce nu văd în noi decât materia; astfel am avut dreptate să spunem că spiritismul a distrus materialismul prin fapte.

Pentru acest rezultat, ordinea socială îi va datora recunoştinţă; dar spiritismul face mai mult - arată inevitabilele efecte ale răului şi, în consecinţă, necesitatea binelui. Numărul celor pe care i-a îndreptat spre sentimente mai bune, cărora le-a neutralizat tendinţele negative şi pe care i-a îndepărtat de rău este mai mare decât s-ar crede, şi acest număr creşte cu fiecare zi.

Pentru toţi aceştia viitorul nu mai e ceva nedesluşit, nu mai e o simplă speranţă, ci este un adevăr pe care şi-l explică atunci când *văd* şi *aud* pe cei care ne-au părăsit cum plâng sau se bucură pentru faptele lor pământene. Oricine este martor începe să reflecteze şi simte nevoia să se cunoască, să se analizeze şi să se îmbunătăţească.

IX

Adversarii spiritismului nu au greşit înarmându-se împotriva lui cu câteva divergenţe de opinii reieşite din anumite teze ale doctrinei. Nu e de mirare că la debutul unei ştiinţe, atunci când observaţiile sunt încă incomplete şi când fiecare exprimă punctul său de vedere, pot apărea sisteme contradictorii. Dar deja astăzi, în faţa unui studiu mult mai aprofundat, trei sferturi din aceste sisteme sunt abandonate, începând cu cel ce atribuia toate comunicările Spiritului răului, ca şi când i-ar fi fost imposibil lui Dumnezeu să trimită oamenilor şi Spirite bune. Doctrină absurdă, deoarece e dezminţită chiar de fapte; nelegiuită, deoarece este negarea puterii şi bunătăţii Creatorului. Spiritele ne-au spus întotdeauna să nu ne neliniştim din pricina acestor divergente, căci în cele din urmă unitatea se va realiza: or, deja există unitate în privinţa majorităţii punctelor de vedere, iar divergenţele tind să se estompeze pe fiecare zi.

La întrebarea: Aşteptând să se realizeze unitatea, pe cine credeţi că, imparţial şi dezinteresat fiind, ne putem baza pentru a emite o judecată? Iată răspunsul Spiritelor: „Lumina cea mai pură nu este întunecată de nici un nor; diamantul fără pată are cea mai mare valoare; judecaţi deci spiritele după puritatea învăţăturii lor. Nu uitaţi că printre spirite există unele ce nu au lepădat încă toate ideile vieţii pământeşti; învăţaţi să le deosebiţi după limbajul lor; judecaţi-le prin ansamblul spuselor lor; vedeţi dacă există o înlănţuire logică în idei; dacă din ele nu transpare ignoranţa, orgoliul sau rea voinţa; într-un cuvânt, dacă vorbele lor au întotdeauna pecetea înţelepciunii ce denotă adevărata superioritate. Dacă lumea voastră ar fi inaccesibilă greşelii, ea ar fi perfectă, dar este departe de aceasta. Mai trebuie încă să învăţaţi să deosebiţi eroarea de adevăr; vă trebuie lecţii bazate pe experienţă pentru a vă exersa raţionamentul şi a vă face să avansaţi. Unitatea se va realiza de cei la care binele nu a fost

niciodată amestecat cu răul; oamenii se vor alia lor prin forţa lucrurilor, căci vor vedea că la aceştia este adevărul.”

De altminteri, ce importă câteva dizidente ce sunt mai mult în formă decât în fond? Remarcaţi că principiile fundamentale sunt peste tot aceleaşi şi trebuie să vă unească într-o gândire comună: dragostea de Dumnezeu şi practicarea binelui. Oricare ar fi felul de a progresa sau condiţiile morale ale existenţei viitoare, scopul final este acelaşi: a face bine; or, nu există două moduri de a-l săvârşi.

Dacă printre adepţii spiritismului există diferite opinii asupra teoriei, toţi sunt de acord asupra principiilor fundamentale; există deci unitate, dar nu şi din partea celor care, în număr foarte mic, nu admit încă intervenţia Spiritelor în manifestări, şi care le atribuie fie cauzelor pur fizice ceea ce este contrar axiomei: „orice efect inteligent trebuie să aibă o cauză inteligentă”, fie reflectării propriei noastre gândiri, ceea ce este dezminţit de fapte. Celelalte păreri nu sunt decât secundare şi nu atacă cu nimic tezele fundamentale.

Pot deci exista şcoli în care se caută lămurirea părţilor controversate ale ştiinţei; nu trebuie să existe secte rivale între ele; nu va exista antagonism decât între cei ce vor binele şi cei care vor face sau vor dori răul. Or, nu există persoană sinceră şi pătrunsă de marile cugetări morale învăţate de la Spirite care să dorească răul în general şi nici răul aproapelui. Dacă unul dintre Spirite greşeşte, lumina totuşi va veni mai devreme sau mai târziu şi pentru el, dacă o caută cu credinţă sinceră şi fără constrângere. În aşteptare, toate au o legătură comună ce trebuie să le unească într-o aceeaşi gândire; toate au acelaşi scop; puţin contează deci calea, de vreme ce această cale le conduce la scopul propus; nici unul nu trebuie să se impună prin constrângere materială sau morală şi singurul căzut în păcat va fi cel ce-şi va arunca blestemul asupra altuia,

căci acţionează în mod evident sub influenţa Spiritelor rele. Raţiunea trebuie să fie supremul argument şi moderaţia va asigura mai bine triumful adevărului decât diatribele înveninate de invidie şi gelozie. Spiritele bune nu predică decât unirea şi dragostea de aproapele şi nicicând o gândire răuvoitoare sau contrară carităţii. Pentru a încheia, să ascultăm sfaturile Spiritului sfântului Augustin:

„Vreme îndelungată oamenii au fost dezbinaţi şi şi-au aruncat blesteme în numele unui Dumnezeu al păcii şi milei, şi Dumnezeu s-a supărat de un aşa sacrilegiu. Spiritismul este legătura ce-i va uni într-o zi, deoarece le va arăta unde se află adevărul şi unde greşeala, dar vor mai exista multă vreme scribi şi farisei care-l vor nega, aşa cum l-au negat şi pe Christos. Doriţi deci să ştiţi sub influenţa căror Spirite se găsesc diversele secte ce-şi împart lurnea? Judecaţi-le după operele şi principiile lor. Niciodată Spiritele bune nu au instigat la rău; niciodată ele nu au îndemnat şi nici legitimat omorul şi violenţa; niciodată ele nu au stârnit ura părţilor, nici setea de bogăţii şi onoruri, nici lăcomia după plăcerile lumeşti; numai cei buni, omenoşi şi binevoitori cu toată lumea sunt preferaţii lor, fiind deopotrivă preferaţii lui Isus, deoarece ei urmează calea ce le-a fost arătată pentru a ajunge la El.”

Sfârşit

